VASÁRNAPI KÖNYVÜNK

C év

VASÁRNAPI KÖNYVÜNK

VASÁRNAPI KÖNYVÜNK

Homiliák, elmélkedések és olvasmányok
a vasár- és ünnepnapi evangéliumszakaszok alapján

C év

SZENT ISTVÁN TÁRSULAT
AZ APOSTOLI SZENTSZÉK KÖNYVKIADÓJA
BUDAPEST, 1985

NIHIL NOBSTAT DR. JÓZSEF GIANITS, CANONICUS, CENSOR

NR. 704-16/1985. IMPRIMI POTEST.
STRIGONII, DIE FESTO EPIPHANIAE A. 1985.
LÁSZLÓ CARD. LÉKAI, PRIMAS HUNGARIAE, ARCHIEPISCOPUS ESZTERGOM.

SZERKESZTETTÉK:

KORONCZ LÁSZLÓ és ZSÉDELY GYULA

ÍRTÁK:

GYÜRÜ GÉZA
KORONCZ LÁSZLÓ
NAGY JÓZSEF
PÁSZTOR GYŐZŐ
TAJDINA JÓZSEF
TAKÁCS LÁSZLÓ
ZSÉDELY GYULA

AZ ELSŐ KÖTETET ÍRTÁK:

Zsédely Gyula (Ádvent 1. vasárnaptól—évközi 9. vasárnapig)
Koroncz László (Évközi 10. vasárnaptól—34. vasárnapig)

A MÁSODIK KÖTETET ÍRTÁK:

Pásztor Győző (Ádvent 1. vasárnaptól—évközi 7. vasárnapig)
Gyürü Géza (Évközi 8. vasárnaptól—34. vasárnapig)

A HARMADIK KÖTETET ÍRTÁK:

Nagy József (Ádvent 1. vasárnaptól—évközi 7. vasárnapig)
Tajdina József (Évközi 8. vasárnaptól—34. vasárnapig)

Az irodalmi szemelvényeket Takács László válogatta.

A többi beszédek szerzőit a tartalomjegyzékben jelöljük.

Minden jog fenntartva
beleértve a bárminemű eljárással
való sokszorosítás jogát is.

TARTALOMJEGYZÉK — III. kötet — C év

Ádvent 1. vasárnapja
Valakit keres a lelkem 12
Ádvent 2. vasárnapja
Van otthonunk 18
Ádvent 3. vasárnapja
Örvendezzünk! 23
Ádvent 4. vasárnapja
Felépülhetsz romjaidból 30
Karácsony:
Isten mosolyogni tanít 35
Szent Család vasárnapja
Fény a családban 48
Szent I. Szilveszter pápa
Hálát adok, Uram! 53
Jan. 1. Szűz Mária istenanyaságának ünnepe
A béke Isten ajándéka 60
Vízkereszt: január 6.
Légy betlehemi csillag! 67
Vízkereszt utáni vasárnap:
Isten figyel téged 72
Nagyböjt 1. vasárnapja
Készülj fel a kísértésekre 79
Nagyböjt 2. vasárnapja
Szabad útunk van Istenhez 85
Nagyböjt 3. vasárnapja
Isten pedagógiája 90
Nagyböjt 4. vasárnapja
Ne félj a szentgyónástól! 97
Nagyböjt 5. vasárnapja
Jézus vonzásában élünk 104
Virágvasárnap
Isten védelmére bízzad magad! 111

Nagycsütörtök
Imádkozzatok testvérek! 117
Nagypéntek
„Beteljesedett" 126
Nagyszombat
„Legyen világosság!" 132
Húsvétvasárnap
Az üres sír 137
Húsvéthétfő
Találkozás 147
Húsvét 2. vasárnapja
Egy életképes közösség 154
Húsvét 3. vasárnapja
Isten érdeklődik az ember szeretetéről 161
Húsvét 4. vasárnapja
Jézus megvéd az elbizonytalanodástól 168
Húsvét 5. vasárnapja
A XX. század apostola 174
Húsvét 6. vasárnapja
Az egyházban mindenki otthonra talál 183
Húsvét 7. vasárnapja
Urunk mennybemenetele: Égre emelt tekintet 190
Pünkösdvasárnap
A Lélek „felforgatja" életedet 197
Évközi 2. vasárnap
Van-e kerékbetört élet? 203
Évközi 3. vasárnap
Isten törvénye 206
Évközi 4. vasárnap
Beszéljünk a szeretet nyelvén! 213
Évközi 5. vasárnap
Jézus nyomában 220
Évközi 6. vasárnap
Kapunyitás 225
Évközi 7. vasárnap
Nehéz kérdések 232
Évközi 8. vasárnap
Vigyázzunk beszédünkre! 239

Évközi 9. vasárnap
Milyen legyen a hitünk? 245
Évközi 10. vasárnap
Isten jóságos hozzánk 250
Évközi 11. vasárnap
Tartsunk bűnbánatot 259
Évközi 12. vasárnap
Hogyan viseljük el a szenvedést? 264
Évközi 13. vasárnap
„A lelki szabadságra Krisztus vezetett minket" 271
Évközi 14. vasárnap
„A béke az Ég ajándéka" 277
Évközi 15. vasárnap
„Szeresd embertársadat, mint önmagadat!" 283
Évközi 16. vasárnap
A vasárnap a Jézusra figyelés ideje 292
Évközi 17. vasárnap
„Kérjetek és kaptok" 299
Évközi 18. vasárnap
A gazdagság veszélyei 305
Évközi 19. vasárnap
„Nektek adja az országot" 313
Évközi 20. vasárnap
Nyugtalan emberek 319
Évközi 21. vasárnap
Miért van szenvedés? 327
Évközi 22. vasárnap
Legyünk alázatosak! 333
Évközi 23. vasárnap
Istené vagyok 340
Évközi 24. vasárnap
„Térj meg a te Uradhoz, Istenedhez"! 346
Évközi 25. vasárnap
Istenem, a te javaidat kezelem 351
Évközi 26. vasárnap
„Megszólalt Isten, kél a szó" 357
Évközi 27. vasárnap
„Ne szégyelj tanúságot tenni Urunk mellett!" 362

Évközi 28. vasárnap
„Arcra borulva hálát adott" 367
Évközi 29. vasárnap
„Az ima a világ tengelye" 372
Évközi 30. vasárnap
„Óvakodjatok a farizeusok kovászától!" 377
Évközi 31. vasárnap
„Én az Örökkévalótól várom szabadulástokat" 383
Évközi 32. vasárnap
Feltámadunk 388
Évközi 33. vasárnap
„Felragyog az igazság napja" 396
Évközi 34. vasárnap
„Krisztus, Isten egyszülöttje, király vagy te mindörökre ... 402

AZ ÚR ÜNNEPEI

Szentháromság vasárnap
Szeretetközösség (N. J.) 408
Úrnapja
„Gyertek, egyetek a kenyeremből!" (T. J.) 414
Jézus Szentséges Szívének ünnepe
Jézus, alakítsd szívünket a Te Szíved szerint (T. J.) 418

SZŰZ MÁRIA ÉS A SZENTEK ÜNNEPEI

Dec. 8. Szűz Mária szeplőtelen fogantatása
Isten tiszta világa (N. J.) 424
Dec. 26. Szent István első vértanú
„Az égi Betlehem" (N. J.) 430
Febr. 2. Gyertyaszentelő Boldogasszony
Gyertyaárusítás (N. J.) 435
Márc. 25. Gyümölcsoltó Boldogasszony
„Megtestesült"... (N. J.) 443
Jún. 29. Szent Péter és Pál apostolok ünnepe
„Legeltesd juhaimat" (T. J.) 449
Aug. 15. Nagyboldogasszony
„Az üdvösség ruhájába öltöztetett az Úr (T. J.) 456

Aug. 20. Szent István király
„Kiválasztottalak titeket az összes népek közül, hogy az enyéim legyetek" (T. J.) 461
Szept. 8. Kisboldogasszony
Szent az Isten Máriában (T. J.) 467
Szept. 21. Magyarok Nagyasszonya
„Az országot a Te oltalmadra bízom" (T. J.) 472
Nov. 1. Mindenszentek
„Mindenki, aki remél az Istenben, megszentelődik" (T. J.) . 478
Nov. 2. Halottak napja
„Ha meghalunk vele, majd élünk is vele" (T. J.) 484

NAPRAFORGÓ

Családi liturgia 488
Szent István törvényei 494
Családi lap 509

ÁDVENT 1. VASÁRNAPJA

OLVASMÁNY (Jer 33, 14—16)
Igen, jönnek a napok — mondja az Úr —, amikor majd teljesítem ígéretemet, amelyet Izrael házának és Júda házának tettem:
„Azokban a napokban és abban az időben igaz sarjat sarjasztok Dávidnak, aki jogot és igazságot teremt az országban.
Azokban a napokban megszabadul Júda és biztonságban él Izrael.
És ez lesz a név, ahogyan a várost hívják: „Az Úr a mi igazságunk!"

SZENTLECKE (1 Tesz 3, 12—4, 2.)
Testvéreim! Titeket meg gyarapítson és gazdagítson az Úr a szeretetben egymás és mindenki iránt, mint ahogy mi is szeretünk titeket. Tegye állhatatossá szíveteket, hogy feddhetetlen szentségben állhassatok Istenünk és Atyánk elé, amikor a mi Urunk, Jézus majd eljön, összes szentjének kíséretében.

EVANGÉLIUM (Lk 21, 25—28, 34—36)
„Jelek lesznek a napban, a holdban és a csillagokban, a földön pedig kétségbeesett rettegés a népek között a tenger zúgása és a hullámok háborgása miatt.
Az emberek megdermednek a rémülettől és a világra zúduló szörnyűségek várásában. A mindenség összetartó erői megrendülnek. Akkor majd meglátják az Emberfiát, amint felhőn jön, nagy hatalommal és dicsőséggel. Amikor ez teljesedésbe kezd menni, nézzetek fel és emeljétek föl fejeteket, mert elérkezett megváltásotok ideje."
Vigyázzatok, nehogy elnehezedjék szívetek a mámorban, a tobzódásban, meg az élet gondjaiban és készületlenül érjen benneteket az a nap, mert mint a tőr, úgy fog lecsapni a föld színének minden lakójára. Virrasszatok hát és imádkozzatok szüntelenül, hogy megmeneküljetek attól, ami majd bekövetkezik, és megállhassatok az Emberfiának színe előtt.

Valakit keres a lelkem

A mai nappal új egyházi év kezdődik. Ezzel kapcsolatban tudnunk kell, hogy a „liturgikus egyházi év nem egészen azonos a polgári évvel. Az egyházi év ádventtel, tehát nagyjából december elején kezdődik és Krisztus király ünnepéig tart. A középkorban egyes országokban Gyümölcsoltó Boldogasszony volt az új esztendő első napja, mert ekkor történt az angyali üdvözlet, vagyis Jézus Krisztus fogantatása, a megváltott idő kezdete. Az Egyház más liturgikus évkezdetet is elismer. A keletieknél, így a mi görög katolikusainknál is szeptember 1-én kezdődik. Ennek több oka is van. Az Ószövetség az új évet ősszel kezdi. Ősszel indul meg az elvetett mag fejlődése. A hagyomány szerint Jézus most kezdte a zsinagógában való tanítását, amikor Izajás igéit (6, 1) magára vonatkoztatta (Lk 4, 14).

Igen jellemző, hogy a középkor *hazai liturgikus* gyakorlatában ádvent első vasárnapjának evangéliuma — eltérően a Missale Romanum előírásától — Jézusnak szamár hátán való jeruzsálemi bevonulásáról emlékezik meg. E jellemző megfontolások szerint a századok Királya vonul be az új egyházi évbe."

(Bálint Sándor)

Bár most nem ezt az evangéliumi szakaszt olvassa a magyar egyház sem, mégis igaz, hogy az emberi életnek az ad célt és értelmet, hogy várakozik egy földi életen át Isten előtti nyitottságával arra a pillanatra, amikor Isten úgy lép be életébe, hogy őt teljesen és tökéletesen egy örökkévalóságon át birtokolhatja.

Az ember mindennapi életét figyelve tapasztaljuk, hogy várakozó lények vagyunk. Ez a tulajdonság értelmes voltunkból következik. Amikor egy-egy kívánságunk teljesedésbe megy át, akkor öröm vagy fájdalom az osztályrészünk, attól függően, hogy várakozásunk elérte célját vagy nem; annak végén csalódtunk-e vagy sem, birtokoljuk-e, megkaptuk-e azt, amit annyira óhajtottunk, vagy nem. Kívánságainknak, céljainknak megfelelően sokféleképpen várakozik az ember. Unottan, amikor a jövendő események nem érintik őt, nem fontosak számára, nem érdekli a cél, de nem is tudja

kivonni magát hatása alól. Várakozhat az ember félelemmel, mert a történés döntő hatással lehet további életére, vagy talán kétséges annak kimenetele. Várakozásunk lehet aggódó és fájdalmas, reményteli vagy remény nélküli, ahogy egy édesanya vár, virraszt súlyos beteg gyermeke felett. Aggódás nélkül és vidáman is várakozhatunk, amikor kedves eseményre, vagy személyre várunk.

Az önmagát kereszténynek valló ember mindennapi magatartása attól lesz keresztény, hogy ezen tevékenységét egy végső cél elérésének vágya hatja át. Ez azt jelenti, hogy a keresztény ember minden egyes vágyát beépíti, beleállítja egy Szeretett Lényre való várakozásba.

Az Ószövetség bizonyítja, hogy ennek a nagy, egy emberi életet átfogó és átjáró virrasztásnak az alapja: *Isten ígérete.* A bűnbeesés után maga az Isten tárta fel a bűnös ember előtt, hogy csak a várakozás, mégpedig magára az Istenre való ráfigyelés oldhatja meg az ember életét. Az olvasmányban Jeremiás próféta ezt az isteni ígéretet fogalmazza meg újra: *„Íme, eljön az idő, és valóra váltom mindazt, amit népemnek ígértem a Messiásról, akit elküldök majd a világba."* Sőt a próféta azt az Isten által adott ígéretet is kihangsúlyozza, hogy várakozásunk beteljesedésével lényegesen megváltozik az életünk: *„Akkor az Isten népe szabadon és biztonságban él..."* (olv.)

Az evangéliumban Szent Lukács bevezetésként színesen ecseteli a keresztény ádvent beteljesedésének kísérőjelenségeit, majd a várakozást akadályozó és elősegítő tényezőket sorolja fel. Tehát feltárja, hogy a várakozó embernek Krisztus követésében mit kell és mit nem szabad megtennie.

„...el ne nehezüljön szívetek tobzódásban, részegeskedésben és az evilági gondokban." (ev.)

Várakozásunkban megjelennek a romboló tényezők is: tobzódás, részegeskedés, evilági gondokban való elmerülés. Ezek hatással vannak a szívre: lezárják az elkövetkező események iránt; és hatással vannak a lélekre: megzavarják a ránk váró dolgokban. Az ember földre szegezett tekintetűvé válik, csak a mának élő ember lesz belőle, aki nem tud a jövőbe nézni, és nem tud reménykedni. Így lesz az ember csak a jelennek élő és a jövő felé lezárt emberré. De ezzel elveszíti életének értelmét és célját is. Mert életünk értelme abban van, hogy átalakítjuk azt hitben és szeretetben; abban a

reményben, hogy az így megtervezett élet egyszer Isten színről színre való látásában a beteljesedésbe megy át.

Tervezzük meg az életünket hittel: feltárul előttünk az a világ, amit *szem nem látott, fül nem hallott, emberi értelem fel nem foghat* (vö. 1 Kor 2, 9).

Tervezzük meg az életünket reménnyel: megtanuljuk, hogy az örök cél elérésében mindent Istentől várjunk, és nem csupán a magunk erejéből, vagy más teremtményektől.

Végül tervezzük meg az életünket szeretetben: életünk minden vonatkozásában és mozzanatában Isten szeretetére adott felelet legyen!

Aki így tekinti és szervezi a jövőjét, az keresztény értelemben várakozik. Tehát az életünket átfogó keresztény ádvent nem más, mint a hitbe, reménybe és szeretetbe programozott és a beteljesedés felé haladó élet.

> Az élet csalódásaiba belefáradt, s a kereszténységhez tudatosan visszavágyódó kor írója *Chateaubriand* (1768—1848) megragadóan szép novellát írt a pásztorfiúról. Az egyik alpesi falucska mellett minden napkeltekor feltűnik a hófedte ormon a hegyi királyfi képe. A kis község népe úgy határoz, hogy ha egyszer elérkezik az az idő, hogy a herceg lejön a völgybe, felkérik majd őt, legyen a vezérük, fejedelmük. Egy pásztorbojtár tavasszal felhajtja a nyáját az almra, és onnét egészen közelről gyönyörködik a kis herceg képében. Ősszel azután, amikor lejön a faluba, meghúzzák a harangokat, összeszalad a nép, és őt választják meg a falu bírájává. A hajnali várakozás és vágyódás a csodálatos lény után átformálta vonásait és lelkületét, mert *az eszményi várakozás ahhoz alakítja a lelket, akire szomjazik, akit áhítattal vár.*

A hitben, reményben és szeretetben való élet védi meg az embert a készületlenségtől: „*Így majd nem ér készületlenül benneteket az a nap.*" Bár jelek előzik meg azt a napot, de akinek életét nem ez a várakozás határozta meg, annak nem lesz ideje felkészülni, mert „*mint a csapda, úgy csap le mindazokra, akik a földön laknak*" (ev.).

A várakozást romboló erők között megjelenhet *az álmosság is.* Veszélye abban van, hogy az ember álomba merülve elengedi maga mellett a várva-várt érkezőt, s ezzel soha vissza nem térő értéket

veszít el, vagy zár ki az életéből. „*Gondoljátok meg: ha tudná a házigazda, hogy melyik órában jön a tolvaj, nem engedné betörni házába. Legyetek ti is készen, mert egy olyan órában, amikor nem is gondoljátok, eljön az Emberfia*" (Lk 12, 39—40).

Az ádventi szent idő alkalmas arra, hogy újra megvizsgáljuk a várakozás szerepét életünkben, azt ismét átgondoljuk mély hittel, reménnyel és szeretettel, mert Isten eljön hozzánk a megtestesülésben, és végül az ítélet napján is. Ha akarata szerint várakozunk, akkor valóban „velünk lesz az Isten" örökkön örökké.

Ádventi jófeltételem: sokszor elmondom: várlak, Uram Jézus. Várom születésed napját. Várom, hogy az általad hirdetett örömhír lelkemben jó talajra hulljon és sokszoros termést hozzon. Ezért ádvent minden napján kezembe veszem a Bibliát, hogy annak olvasása által egyre tisztábban halljam azt a kopogtatást, mely a Te szüntelen jelentkezésed nálam: „A lélek és a menyasszony hív: „Jöjj el!" Aki hallja, hívjon: „Jöjj el!" Aki szomjazik, jöjjön. Aki kívánja az élet vizét, ingyen igyék" (Jel 22, 17).

*

Sik Sándor

A várakozó

Egy ablakban, egyedül, árván,
Egyvalakire várván,
Ugye, hogy álltál már te is!

Szemedet egy pontra szegezvén
Oda, hol kanyarul az ösvény,
Ugye, hogy néztél már te is!

Messzebb e pontnál, egyetlennél,
Akárha mágnes rabja lennél,
Ugye, hogy akkor nem néztél te sem!

S ha ilyenkor valaki rád szólt,
Csak nézted, mint egy megvarázsolt,
De nem láttad te sem!

S ha úgy esnék, hogy sohasem,
Hogy szűk lenne az élet is:
Ugye, hogy nem adnád te sem,
Hogy állnád, várnád akkor is!

ÁDVENT 2. VASÁRNAPJA

OLVASMÁNY (Bár 5, 1—9)
Jeruzsálem, vesd le a gyász s az ínség ruháját,
s öltsd magadra mindörökre
Isten dicsőségének szépségét!
Öltsd fel Isten igazságának köntösét,
s tedd fejedre az örök dicsőség koronáját,
mert az Isten ismertté teszi
nevedet mindenütt az ég alatt.
Isten ezt a nevet adja neked örökre:
„Igazságosság békéje" és „Jámborság dicsősége".

SZENTLECKE (Fil 1, 4-6, 8-11)
Testvéreim! Minden imádságomban örömmel emlékezem meg rólatok, mindnyájatokról, mert az első naptól mindmáig részt vállaltatok Krisztus evangéliumának hirdetésében. Bízom is benne, hogy aki megkezdte bennetek a jót, Krisztus Jézus napjára be is fejezi.

EVANGÉLIUM (Lk 3, 1—6)
Tibériusz császár uralkodásának 15. esztendejében, amikor Poncius Pilátus volt Judea helytartója, s Galileának Heródes volt a negyedes fejedelme, testvére, Fülöp meg Itureának és Trachonitis tartományának, Lizániás pedig Abilinának volt a negyedes fejedelme, Annás és Kaifás főpapok idején az Úr szózatot intézett Jánoshoz, Zakariás fiához a pusztában. S ő bejárta a Jordán egész környékét, hirdette a bűnbánat keresztségét a bűnök bocsánatára, ahogy meg van írva Izajás próféta beszédeinek könyvében:

„A pusztában kiáltónak szava:
Készítsétek az Úr útját,
egyengessétek ösvényeit.
A völgyeket töltsétek fel,
a hegyeket, halmokat hordjátok el,
ami görbe, legyen egyenessé,
a göröngyös változzék sima úttá,
és minden ember meglátja az Isten üdvösségét."

Van otthonunk!

„Az egyházi év misztériumáról XII. Piusnak Mediator Dei et hominum kezdetű liturgikus enciklikája (1947) összefoglalóan ezt tanítja: „A liturgikus év, melyet az Egyház áhítata tölt ki és kísér, nem puszta megjelenítése a múltnak, és nem is csak egyszerű megemlékezés a régmúlt dolgokról. Sokkal inkább azt kell mondanunk, hogy maga Krisztus az, aki az Egyházban ugyanúgy járja irgalmasságának útjait, mint ahogy földi életében körüljárt jót cselekedvén (ApCsel 10, 38). Kegyességében azt akarja, hogy az emberek lelkébe belevésődjék az ő élete és valamiképpen ők is általa éljenek... Az Anyaszentegyház is azért esd az Úristenhez, hogy az Úr Jézus életének elénk állított eseménye a mi lelkünket is minél inkább hassa át. Jézus behatásából és erejéből mibelénk is átáramlik az éltető erő, miként a fából az ágakba, a fejből a tagokba, és így lassacskán mi is eljuthatunk olyan életkorra, melynek mértéke Krisztus teljessége" (Ef 4, 13).

(Bálint Sándor)

Az ádventi idő, a Krisztus-várás ideje — elénk tárja azt az utat, amelyen haladva mindig többet birtokolhatunk Krisztus „fölfoghatatlan gazdagságából", aki azért jött, hogy megváltó életével az örök hazába vezessen bennünket. Így a mi feladatunk nem lehet más, mint az, hogy engedelmesen nyomába szegődünk, hogy igazi és örök hazánkat megtaláljuk.

Amikor az élet nyomasztó, elviselhetetlennek tűnő terheit vizs-

gáljuk, az otthontalanság fájdalmát is meg kell említenünk. Fáj a hontalanság, mert ember voltunkkal együtt kaptuk az otthon utáni vágyunkat. Fáj a kitaszítottság, mert otthon nélkül bizonytalanok vagyunk: „*Hiányzik az a ház, ahol otthon érezzük magunkat, amely táplál, gondoskodik rólunk, örömeinknek és élvezeteinknek forrása*" (Keresztes Szent János).

Az üdvtörténeten is végigvonul az otthontalanság fájdalma és az otthonkeresés állhatatos példája. Ábrahám, Isten kérésére elhagyja szülőföldjét, mert hisz abban, hogy így lesz egy igazibb haza birtokosa. Jákob menekülni kényszerül otthonról Ézsau haragja elől, és megtapasztalja a honvágy minden fájdalmát. József — miután testvérei eladták — az otthontalan ember tipikus példája Putifár házában és a fáraó börtönének magányában. A zsidók, amikor Egyiptomba költöznek, a fáraó birodalmában egy időre otthont találnak, de ennek örömét hamarosan felváltja az otthontalanság bizonytalansága. A babiloni fogságban ismét az idegenben élő Isten népének képe tárul elénk. A tékozló fiú is az otthontalanság fájdalmát viseli, amikor nyomorúságában rádöbben az apai ház jelentőségére.

Az otthonát elveszített nép nemcsak szenved, nemcsak gyötrő érzések rabja, hanem szólásra nyitja ajkát. Hisz abban, hogy Istenének segítségével újból megtalálhatja otthonát, hazájába visszajuthat. Amikor ezen reményét szavakban megfogalmazza, kiáltásának alaphangja mindig a bűnbánat.

Az olvasmányban Isten Babilonba „tévedt" népéhez szól a próféta. Az eltérítő erő: a bűn. Ez a nép úgy viseli magán a fogság terhét, az otthontalanság átkát, mint korunk életfogytiglanra ítélt bűnözői a börtön kilátástalanságát: „*Ellenségük fogságába hurcolta, és gyalog hajtotta őket egykor*" (olv.).

De ebből a népből feltör valami: *az elrontott élet beismerése.* Ezt az elhibázott életet Istene előtt ismeri be, és a bánat hangján szólal meg, amikor beismeri ezt. Ezzel folytatja az Isten által kezdettől felkínált, de az ember részéről visszautasított párbeszédet. Amikor ez a párbeszéd így újra létrejön az embernek tisztulni kezd az értelme, de még inkább a szíve. Ezzel a szívvel Isten felé kimondott emberi szó a b ű n b á n a t. Mivel dialógusról, párbeszédről van szó az ember válaszul ezt hallja Isten üzeneteként a próféta ajkáról: „*Isten népe, tedd le gyászruhádat, vesd le nyomorúságod köntösét! Öltözz*

ünnepi díszbe, mert Isten beteljesíti szabadulásod örömét. Isten igazságos és megbocsát, irgalmasan jó hozzánk és fölemel" (olv.). Ezzel a bűnbánattal és párbeszéddel ez a nép Isten csodálatos cselekedeteinek félreérthetetlen felkiáltójelévé válik és az is marad. Mindez azért, mert Isten felé meg tudott szólalni, elrontott életét fel tudta tárni. Azon a nyelven beszélt, amelyen Isten iránt érzett szeretetből ki tudta mondani őszinte önmagát a megbánásban. Azon a nyelven beszélt, melyet az Isten vár a bűnös embertől: „*Atyám vétkeztem az ég ellen és te ellened!*" (Lk 15, 21) „*Uram emlékezzél meg rólam, amikor eljön uralmad*" (Lk 23, 42). „*Könyörülj rajtam, Uram, Dávid Fia! A lányomat kegyetlenül gyötri a gonosz lélek*" (Mt 15, 22).

Amikor ezen a nyelven beszél az ember, akkor mindig az Úr útját készíti, ösvényeit egyengeti, betölti a völgyeket, lehordja a hegyeket és halmokat, egyenessé teszi a görbét, simává a göröngyöst, és az Isten hazavezeti, az otthon boldogságában részesíti.

Mindezt olyan figyelemre méltóan teszi az Isten, hogy mások is észreveszik. Így lesz Isten hazafelé vándorló népe mindig tanúságtevő emberré. S mert ez a magatartás lehetséges, ez megalapozza bizalmunkat, hogy „*minden ember meglátja az Isten üdvösségét*" (Lk 3, 6).

> Nem véletlen, hogy az irodalmat is foglalkoztatja a „Bolygó Zsidó" legendája. Hamerling, Longfellow Chamisso, Goethe és Gráf költeményeket írtak róla, Halevy lírai operát, Sue pedig kétkötetes regényt. Ezek a művek elmondják, hogy a Bolygó Zsidó Neftali törzséből származó jeruzsálemi polgár volt, aki a keresztje alatt leroskadó Jézusra — éppen ajtaja előtt rogyott össze — durván így támadt rá: „Menj tovább!" Mire az Úr így szólt: „Te is menj, járj a világ, a századok végéig!" Attól kezdve a Bolygó Zsidó állandóan és rettenetes fáradalmak közt járja a világot. Szerencsére öt pénzdarab van a zsebében, melyek időnként újra ötvöződnek; de minden évszázadban egyszer vissza kell érnie a szomorú tetthelyre. És így folytatódik ez mindvégig...

Minden ember életében megjelenik a keresztjét cipelő Jézus. Isten mindenkinek megadja az üdvösség lehetőségét. De sokan nem élnek vele! — Az ember eltaszíthatja magától az üdvösség alkalmas

idejét, s utána már hiába jár, szalad boldogulása után. Valamennyi pénze, vagyona ugyan marad, éhen nem hal, de tettéért egy életen keresztül tartó engesztelést, elégtételt kell vállalnia. Ha van ereje magába nézni, akkor előbb-utóbb rádöbben a Szent Ágoston-i megállapítás nagy igazára: „Magadnak teremtettél minket, ó Isten, és nyugtalan a szívünk, míg benned meg nem nyugszik."

Ádventben éljük át lelki otthontalanságunkat! Halljuk meg, hogy az Isten otthont kínál nekünk, örök lakóhelyet. Ennek feltétele a *bűnbánat*! Ha ezt a magatartást magunkévá tesszük, akkor a betlehemi jászol felé közeledünk, azon otthon felé, mely az Isten Fiának otthona lesz karácsony éjszakáján.

De ugyanakkor közeledünk a másik betlehemi jászol felé is, az örök élet „Betleheme" felé, hiszen Szent Pál ezt írja: „*Tudjuk ugyanis, hogy ha földi sátrunk összedől, Istentől kapunk lakást: örök otthont a mennyben, amit nem emberi kéz épített*" (2 Kor 5, 1).

* * *

József Attila

Isten

Láttam, Uram, a hegyeidet
s olyan kicsike vagyok én.
Szeretnék nagy lenni, hozzád hasonló,
hogy küszöbödre ülhessek, Uram.
Odatenném a szívemet,
de apró szívem hogy tetszene néked?
Roppant hegyeid dobogásában
elvész az ő gyenge dadogása,
mért nem tudom hát sokkal szebben,
mint a hegyek és mint a füvek,
s ágyam alatt hál meg a bánat:
szívükben szép zöld tüzek égnek,
hogy az elfáradt bogarak mind hazatalálnak, ha esteledik,
s te nyitott tenyérrel, térdig csobogó nyugalomban
ott állsz az útjuk végén —
meg nem zavarlak, én Uram,
elnézel kis virágaink fölött.

ÁDVENT 3. VASÁRNAPJA

OLVASMÁNY (Szof 3, 14—18a)

Dalolj, Sion leánya,
zengj éneket, Izrael!
Örülj és újjongj egész szívedből
Jeruzsálem leánya!
Nem hajtja végre rajtad az ítéletet
az Úr, elűzte ellenségedet,
Izraelnek az Úr a királya,
ne félj többé semmi rossztól!
Azon a napon
így szólnak majd Jeruzsálemhez:
Ne félj, Sion! Ne lankadjon kezed!
Veled van az Úr, a te Istened,
az erős Szabadító!
Örül majd neked nagy örömmel,
újjáéleszt szeretetével,
örül majd neked ujjongó örömmel,
mintha ünnepet ülne.

SZENTLECKE (Fil 4, 4—7)

Testvéreim! Örüljetek az Úrban szüntelenül! Újra csak azt mondom, örüljetek! Jóságos emberségeteket ismerje meg mindenki! Az Úr közel van! Ne aggódjatok semmi miatt, hanem minden imádságotokban és könyörgésetekben terjesszétek kéréseteket az Úr elé, hálaadásotokkal együtt. Akkor Isten békéje, amely minden értelmet meghalad, megőrzi szíveteket és értelmeteket Krisztus Jézusban.

EVANGÉLIUM (Lk 3, 10—18)

Amikor Keresztelő János bűnbánatot hirdetett, megkérdezte a tömeg: „Mit tegyünk hát?" „Akinek két ruhája van — válaszolta — az egyiket adja oda annak, akinek egy sincs. S akinek van mit ennie, ugyanígy tegyen". Jöttek a vámosok is, hogy megkeresztelje őket, s így szóltak hozzá: „Mes-

ter, mit tegyünk?" Ezt felelte nekik: „Ne szedjetek be többet, mint amennyi meg van szabva." Megkérdezték a katonák is: „Hát mi mit tegyünk?" Nekik így felelt: „Ne zsaroljatok, ne bántsatok senkit, hanem elégedjetek meg zsoldotokkal". A nép feszülten várakozott. Mindannyian azon töprengtek magukban, vajon nem János-e a Krisztus. Ezért János így szólt hozzájuk: „Én csak vízzel keresztellek benneteket. De nyomomba lép az erősebb, akinek saruszíját sem vagyok méltó megoldani. Ő majd Szentlélekben és tűzben fog benneteket megkeresztelni. Szórólapátja már a kezében, hogy rendet teremtsen szérűjén, a búzát csűrébe gyűjtse, a pelyvát meg olthatatlan tűzzel elégesse." És még sok mással is buzdította a népet, így hirdette nekik az üdvösséget.

Örvendezzünk !

„Régen ádvent kezdetét éjféli harangszóval jelezték, amelyet hazánkban egyes helyeken (így a budai ciszterci plébániatemplomban) felújítottak.

Az ádvent igazi szakrális ízét, meghitt hangulatát a hajnali mise vagy angyali mise, a régiségben aranyos mise, liturgikus szóval roráté adja meg, amely még a középkori hazai liturgia maradványa. Így él Ausztriában, Horvát-, Cseh-, Lengyelországban is, ami páratlan kedveltségét mutatja. A rítuskongregáció készséggel hozzájárult e közép-európai liturgikus hagyomány életbenmaradásához.

A hívek hajnali sötétben várják a napfényt, a Messiást, mint hajdan a próféták. Hagyományőrző helyeken alig veszik észre, ami pedig egyébként nehezükre esik: a korai felkeléssel, a hóval, faggyal járó áldozatot. A havat különben még a templombamenés ideje előtt illik elsöpörni, de ezért a korai munkáért sem zúgolódik senki."

(Bálint Sándor)

Ez a hagyomány finoman érzékelteti velünk, hogy az ádvent alaphangulatát mindig az öröm határozta meg, az örömteli, csendes várakozás Jézus születésére a munkás hétköznapokban. Ennek az örömnek a XX. század emberének ádventjében is tükröződnie kell!

Mindennapi életünket így is jellemezhetjük: életünk nem más, mint az öröm és szomorúság váltakozása. Amikor boldogságban telnek napjaink, akkor átéljük, megtapasztaljuk, hogy az öröm mindig felemel, gazdagít, erőt, segítséget, lelkesedést ad életünkhöz. Amikor pedig szomorú napjaink vannak, akkor tapasztaljuk, hogy a szomorúság lesújt, fáradttá, levertté, gyengévé teszi az embert.

A mai szentmise olvasmányában *Szofoniás* próféta a derű boldog hangján szólal meg. Örül a próféta, aki beszél. Örömre, ujjongásra szólítja fel Isten népét is, akik hallgatják őt. Kérdésünk az: hogyan jutott el a zsidó nép az örvendezés e magas fokára? Mi ujjongásuk háttere, forrása? Vajon mit tettek a zsidók, hogy Szofoniás próféta felszólítására egy népként vigadjanak és ujjongjanak?

Tudnunk kell, hogy Szofoniás próféta a babiloni fogság előtt Jozija (640—609) alatt működött, és könyvében az idegen divat, a hamis istentisztelet ellen intézte támadásait és feddte a nép vezetőit. Könyvének utolsó versei azonban, — melyet a mai olvasmányban olvastunk — már a babiloni fogság idejére és a fogság utáni hazatérésre vonatkoztathatók.

Amikor a zsidók hazatértek a babiloni fogságból, újjáépítették a templomot, a fővárost, Jeruzsálemet és az egész rombadőlt országot. Tehát boldogságuk oka, forrása: a szabadság, az új templom, az újjáépített főváros, az újjáépült ország, egyszóval az új élet. Örülnek a zsidók azért, mert Szofoniás szavai alapján új élet birtokosai lehetnek. *Népem, ne félj, és ne lankadjon kezed! Veled az Úr, a te szabadító erős Istened! Örömét találja benned, szerető gonddal figyel, és ujjongva vigad fölötted* (olv.).

Most kérdezzük, hogy milyen út vezetett addig, hogy Szofoniás próféta ajkáról elhangzott az új élet ígérete? Milyen lépéseket tettek a zsidók, hogy egy új élet boldog várományosaivá váltak?

A zsidók nem tettek mást, mint ott ültek a babiloni fogságban a folyóparton és *sírtak*. Kimondták őszintén elrontott bűnös életüket, bűnös önmagukat. Ezzel, hogy ezt Isten iránti szeretetből tették, bekapcsolódtak az Isten által kezdettől felkínált párbeszédbe. Párbeszédet folytattak ott a babiloni fogságban az Istennel, amelyben Isten erőt adott nekik a folytatáshoz, amely nem volt más, mint a bűnös önmaguktól való elszakadás. Tehát a zsidó nép életútja az örvendezésig ez a két nagy lépés: Isten iránti szeretetből bűnös önmaguk kimondása és bűnös önmaguktól való elszakadás. Tet-

tekkel bizonyították Isten iránti hűségüket, Istenhez való tartozásukat. Ez mindig megkövetelte tőlük a régitől való elszakadást, bizonyos kötelékek gyökeres elvágását, elszakítását. Minél több ilyen tettet építettek be életükbe, minél több tettel élték meg Isten iránti szeretetüket, annál több bűnös köteléket szakítottak el, és annál több energia szabadult fel bennük, amely öröm formájában jelent meg életükben.

A zsidók a babiloni fogságban a szabadulás hírének ismerete előtt szomorúak voltak, életük fájdalmasnak és kilátástalannak tűnt. De bűnbánatuk reményt érlelt a szabadulásra.

Vajon a mi életünk a mindennapokban sokszor nem ilyen szomorú, fájdalmas, üres és kilátástalannak látszó élet? Nincsen bennünk öröm! Örömtelen életünk hátterében az húzódik meg, hogy mi is babiloni fogságban élünk lelki értelemben. A bűn szolgái, rabjai vagyunk. A bűn tart fogva bennünket. Ebből az állapotból mi is azon az úton szabadulhatunk ki, amely utat a zsidók életében megismertük.

Bűnös önmagunk kimondása után bűnös önmagunktól nekünk is el kell szabadulnunk. A választott népnél a bűntől való elszakadás azzal folytatódott, hogy Babilontól Zsidóországig gyalog tudták megtenni a 600—700 kilométeres utat, mert telve voltak reménnyel és bizakodással. Igazi jótettek! Isten útján, Isten felé! Biztos lépések a haza felé, az otthon felé! Amikor hazaértek, volt már hazájuk, s így már megjelent az öröm lehetősége az életükben. Otthonuk viszont még nem volt. Az ország romokban hevert. Sokszor ez az oka a mi örömtelen életünknek is: nem érezzük az Egyházat otthonunknak. Nem látjuk tisztán az Egyházhoz való tartozásunkban Isten felénk áradó szeretetét.

A zsidók hazaérkezvén tovább folytatták az érzékelhető, építő tettek sorát. Az elfáradt nép, a fogság számtalan következményét magán viselő nép, érez magában annyi erőt és lendületet, hogy saját erejéből hozzákezd az ország, a főváros és a templom újjáépítéséhez. És fölépítik!

Amikor mi is romosnak találjuk keresztény életünket, keresztény környezetünket, családunkban, gyermekeinkben, talán unokáinkban vagy jóbarátainkban, érezni kell magunkban annyi erőt, hogy igenis felépítjük azt. Ehhez viszont nekünk is határozott tettekre van szükségünk! Ha ezekre a tettekre nem tudunk vállalkozni, ha

nincs elég bizalom bennünk az Isten iránt, akkor soha nem leszünk az örömteli keresztény élet birtokosai. Mert az öröm az igazi emberi élet alkotóeleme.

Befejezésül, nézzük meg kézzelfogható példákban, hogy *mire képes a természetes* és a *természetfölötti öröm.*

> A modern egyiptológia születésnapja százhatvan évvel ezelőtt, 1822. szeptember 14-én volt. Ezen a döntő napon húsz év megfeszített munkája ért célhoz. 1802-ben a régész édesapja mellett dolgozó tizenkétéves Jean Francois *Champollion* elhatározza, hogy megfejti a hieroglifirást az ősi írásjeleket és ezzel kinyitja a keletkutatás ajtaját a tudomány számára. Napóleon egyiptomi expedíciója során (1799) előkerült ugyanis Rosettében egy három nyelvű, s háromféle írással megörökített esemény i. e. 196-ból.
> Amikor a kétévtizedes emberfeletti küzdelem után Champollion először olvassa el a kövön a Tothmesz és Ramszesz nevet, még annyi ereje van, hogy nagybátyjához rohan papírjaival, s ott elhangzik a világhírűvé vált *je tiens l'affaire* (= megvan a megoldás), de utána ájultan esik össze és csak ötnapos letargikus állapot után tudja annyira összeszedni magát, hogy megírja levelét Dacier-nek, az akadémia titkárának.

A természetfeletti öröm viszont nemcsak öt napra, hanem egy életre képes átalakítani az embert. A külügyminisztérium versenyvizsgáján első helyezést nyert, s a diplomáciai pályára lépő tizennyolc éves Paul CLAUDEL, a későbbi híres francia költő, betér egy ádventnapi szertartás idején a párizsi Notre-Dame-ba. A gregorián ének ősi és tiszta dallamai olyan magasba ragadják lelkét, ahol Istenével találkozik a látszólag hitétvesztett ifjú.

„Megtéréséről" külön cikkben számol be, mert ez az örömteli óra nemcsak hitét újította meg egy túlzottan tudományos világban, hanem egész költészetét és világnézetét is. Volt konzul New-Yorkban és Bostonban, éveket töltött Kínában és Japánban, Csehszlovákiában, Németországban és Brazíliában, s mint belgiumi nagykövet ment nyugalomba. Költő volt és diplomata, de mint világhírű drámájának hősnője, aki lábbelijét egyszer s mindenkorra Szűz Mária kezébe helyezte, hogy ne engedje most már tévútra,

vagy bűnbe jutni (Selyemcipő), azon az örömteli órán ő is Isten kezében hagyta „lábbelijét" egy életre.

Minden ember megkapja Istentől az élethez az öröm ajándékát. Csakhogy ezt az örömet fojtogatja a világ és igyekszik gúzsba kötni. Egy élet feladata, hogy ezt a bennünk levő örömet felszabadítsuk; elvágjuk azokat a kötelékeket, melyek fogva tartják bennünk.

Ha ezt az utat járjuk, akkor mi is Szofoniás prófétaként tudunk majd szólni, és másokat is megtanítunk arra, hogyan kell az öröm megszerzésének útján járni. Akkor hozzánk is jönnek az emberek azzal a kérdéssel, mellyel az evangélium tanusága szerint Keresztelő Jánoshoz mentek: „*Mit tegyünk tehát?*" És akkor Keresztelő Jánossal mi is rá tudunk mutatni a boldogság forrására és birtokosára: Jézusra. Szent Pál is erre gondol, amikor a mai szentleckében ezt írja a tesszaloniki híveinek: *Örvendjetek mindig az Úrban! Újra mondom: örvendjetek!*

*

Ady Endre

Könyörgés egy kacagásért

Arcod haragos fellegekből
Ismerős nekem, Isten,
Villámok hozták el szememig
S fürdettem gyakran könnyeimben.

Nem láttam még sugaras arcod,
Melyet, hajh, sokan látnak,
Hol vagy, hol vagy és miért kerülsz,
Szent Istene a kacagásnak?

Éhezem, Uram, a jókedvet,
Szomjazom nevetésed,
Ilyen hálás, pojácás híved
Soha tán nem is volna Néked.

Egy gyönyörű, nagy kacagásban
Harsogjon föl a múltam,
Lássam egyszer vidám arcodat
Kacagó, szent sírásba fúltan.

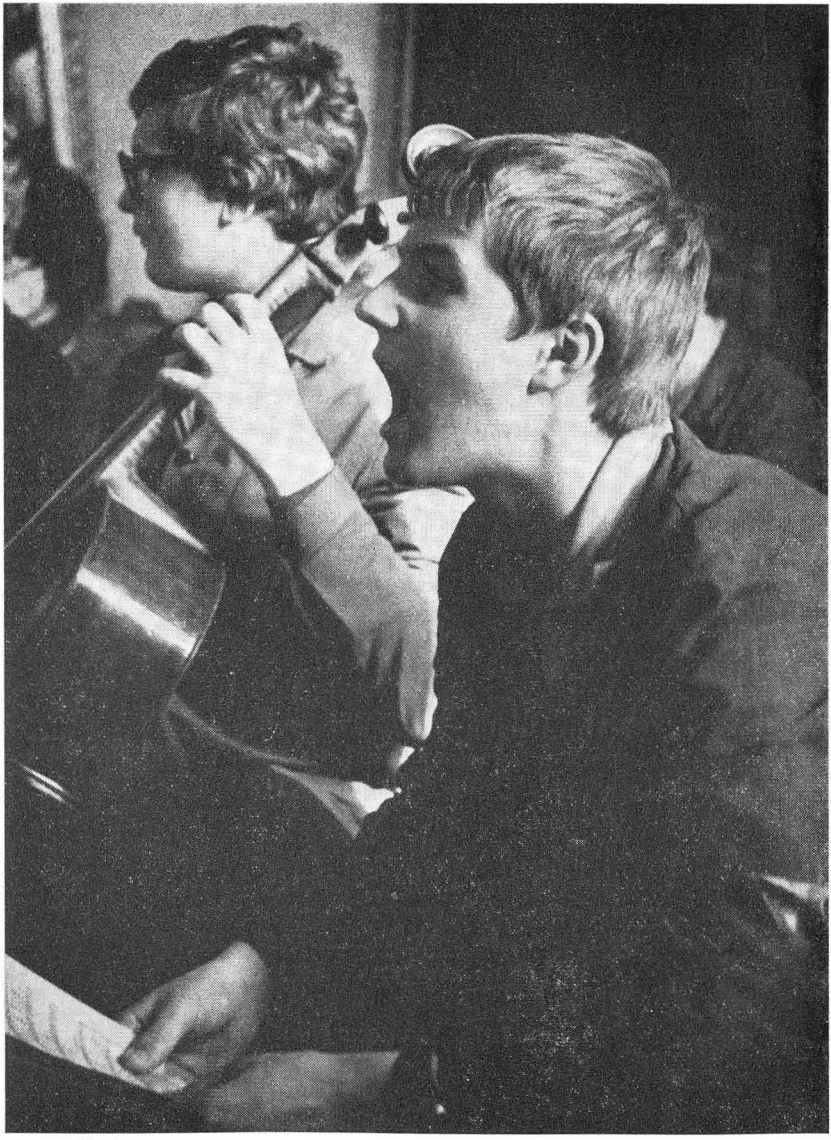

ÉNEKLŐ FIATALOK

ÁDVENT 4. VASÁRNAPJA

OLVASMÁNY (Mik 5, 2—5a)

De te, (Betlehem) Efrata,
bár a legkisebb vagy Juda nemzetségei között,
mégis belőled születik majd nekem,
aki uralkodni fog Izrael felett.
Származása az ősidőkre,
a régmúlt időkre nyúlik vissza.
Ezért elhagyja őket az Úr,
míg nem szül, akinek szülnie kell,
és testvéréhez, Izrael fiaihoz
vissza nem tér a maradék.
Föllép és legelteti nyáját
az Úr erejében,
az Úrnak, az ő Istenének
fenséges nevében.
Letelepedhetnek,
mert hatalmát kiterjeszti
egészen a föld határáig.
Ő maga a béke lesz.

SZENTLECKE (Zsid 10, 5—10)

Testvéreim! Amikor Krisztus a világba lépett, így imádkozott:
Áldozatot és ajándékot nem kívántál,
de emberi testet alkottál nekem.
Nem kedves előtted az engesztelő és égőáldozat.
Ezért így szóltam: Nézd, megyek, Istenem,
hogy teljesítsem akaratodat,
amint a könyvtekercsben rólam írva van.
Először tehát azt mondta: „Áldozatot, ajándékot, engesztelő és égőáldozatot nem akartál és nem telt benne kedved", jóllehet ezeket a törvény írta elő. Azután így folytatta: „Megyek, hogy teljesítsem akaratodat." Eltörli az elsőt, hogy helyébe állítsa a másodikat. E szerint az akarat sze-

rint Jézus Krisztus testének feláldozása által egyszer s mindenkorra megszentelődünk.

EVANGÉLIUM (Lk 1, 39—45)
Mária még ezekben a napokban útnak indult és a hegyekbe sietett, Júda városába. Zakariás házába tért be és üdvözölte Erzsébetet. Amikor Erzsébet meghallotta Mária köszöntését, örömében megmozdult méhében a gyermek, maga Erzsébet pedig eltelt Szentlélekkel. Hangosan felkiáltott: Áldott vagy az asszonyok között és áldott a méhed gyümölcse ! Hogy lehet az, hogy Uramnak anyja látogat el hozzám? Lásd, mihelyt meghallottam köszöntésed szavát, az örömtől megmozdult méhemben a gyermek. Boldog, aki hitt annak a beteljesedésében, amit az Úr mondott neki !"

Felépülhetsz romjaidból

„Az ádventi időszak az előkészület, a várakozás, reménykedés ideje, amelyet régebben böjttel is megszenteltek. Ezért emlegetik a szegedi öregek „kisbüt", a tápaiak „ádvenbüt" néven. Szerdán és pénteken szigorú böjt volt, szombaton pedig húsételtől való megtartóztatás. A zajos mulatságoktól is tartózkodtak, csak a disznótorok családi hangulatában olvadt ez kissé fel.

Karácsony böjtjén gondosan rendbeteszik, kitakarítják a házat, udvart, a jószág helyét is, hiszen vendéget várnak, a világra születő Kisdedet. Mindennek a helyén, otthon kell lennie. A kikölcsönzött tárgyakat sokfelé legalább erre a napra hazakérik. Mint Tófej, göcseji faluban mondják: nehogy „megboszorkányozzák." Nem adnak, nem kérnek kölcsönt. Nem örülnek a látogatónak, csak a köszöntőket: pásztorokat, gyermekeket fogadják szívesen.

Egész nap folyik az ünnepi előkészület: sütés, főzés, a karácsonyi asztal és az ajándékok elrendezése, a jószág ellátása, egyes vidékeken a hajlék „felszentelése."

(Bálint Sándor)

A böjt és az ilyen tartalmú karácsonyi készület mindig az Istenre figyelés, — Isten rendelkezésére állni, — sajátos kifejezése volt. A bűnbánat, a megújulni akarás, az újrakezdés biztos jele. Annak bizonyítéka, hogy az ember remél abban, hogy romjaiból fel tud kelni és képes magában egy új Istennek tetsző remekművet felépíteni.

A mai szentmise *olvasmánya* arra az alapvető igazságra mutat rá, hogy az ember — Isten kegyelmének felhasználásával — rombadőlt lelki életéből mindig újjáépülhet. Mikeás próféta elmondja, hogy Betlehem elpusztul, a rossz érvényesíti felette hatalmát: „*Egy időre ellenségeik kezére adja őket*...". De az elpusztított város, — mert népének van ereje szembenézni a rosszal és felkelni a bűnből —, visszanyeri dicsőségét: újra élet lesz benne. Az Istentől felkínált „Ajándékot" elfogadja, ezzel teljesíti hivatását. Így a szomorúság és fájdalom városából az öröm városa lesz, mert megjelenik benne a minden népnek szóló Evangélium. Akik ezen, romhalmazaiból újjáépült város példáját követik, mind a megnyugvás városaként hirdethetik: Isten hozta meg számunkra a régen óhajtott békét.

Napjainkban a bűn által romhalmazzá vált emberi —, lelkek az elpusztított város, Betlehem képét juttathatják eszünkbe. Bennük halott a csend, tapintható a sötétség. Isten képmását és Isten birtoklását azonban, mely az emberbe szövődött, mely most száműzetésben van, nem tudjuk letagadni. Isten, — mert Ő a szeretet —, a lélek egy mély, rejtett zugából reményre, bizalomra szólítja az embert: Ne csüggedj, fordulj felém, hívj és várj bizalommal, s a szép lélekváros újra felépül benned! Hordj el minden rossz múlt-romot, mosd meg arcodat és indulj el felém!

Az Úr szavára új életre támadt ember új reménnyel eltelve így beszél: hozzám jön az Úr! Hajlékomba tér, visszaadja minden elrabolt kincsemet százszor ékesebben! Eljön, mert megígérte. Eljön, mert irgalmas. Eljön, mert igazmondó. Ez az Isten szeretetében való újjáépülés, Isten befogadásának útja, melynek gyümölcse, hogy örömhírré válik életünk.

Ezen örömhír — létünk további útját jelöli meg a zsidókhoz írt levél ma hallott szakasza. Ennek lényege, hogy mindennapi tevékenységünk is Isten-dicséret, Isten tisztelete legyen, melynek szüntelen forrása az eukarisztikus Krisztus elfogadása. Ez által valósul meg, hogy Krisztus követőjében maga Jézus él (Gal 2, 20), cselek-

szik kezével, szól ajka által az emberekhez. Mindez azt eredményezi, hogy cselekedeteiben Isten embere szétosztja Jézust testvéreinek. Így enyhíti a bajt, megszünteti az éhséget, feloldja a rabság kötelékeit az ember lelkéről, bűnbánatra segíti őt. Mind több ember lelkében valósul meg az az ősi vágy, hogy romjaiból újjáépüljön és tudva-nem tudva Isten dicsőségét hirdesse.

Itt már keresztény életutunkon eljutunk arra a csúcsra, melyet az Evangélium tár elénk Mária példájában. A bennünk lakó Krisztus hordozása, továbbadása és bemutatása keresztény hivatásunk teljessége, melyért áldottnak neveztetünk: „*Áldott vagy te az asszonyok között*" (Lk 1, 42) és egykor örökre az áldottak között lehetünk (Mt 25, 34).

Szent Ágoston, aki végigjárta a romhalmaztól az áldott állapotig tartó életutat, „Vallomásaiban" így ír erről:

„Kínlódtam és evesedtem. A szokottnál jóval erősebben vádoltam magamat. Forgolódtam és hánykolódtam bilincseimben, bárcsak szétpattannának egészen. Alig szorítottak ugyan, de *mégis szorítottak*. *Szívem rejtekében szigorú* irgalmaddal ott voltál Uram...

Befelé mondogattam, most már csak rajta, most már legyen meg! És a szó már az elhatározás ajtaján kopogtatott. Majdnem megtettem már és mégse cselekedtem semmit. Vissza ugyan nem estem régi helyzetembe, közel állottam a célhoz és fáradtan lihegtem. Újra nekifogtam és már kicsi hija, hogy a célhoz el nem értem. Kevés kellett, hogy már-már megragadjam és erősen tartsam. Ámde mégsem jutottam idáig...

Minél közelebb jött az időpont, hogy mássá kelljen lennem, annál több ijedelmet riasztott fel bennem. Ám vissza már nem dobott, el nem forgatott, csak kétségben hagyott.

Balga semmiségek és kevély hiúságok, eme régi szeretőim tartottak vissza. Megcibálták testem köntösét és fülembe suttogták: hát félre hajítasz minket? Ama perctől mi többé nem leszünk veled? Attól a pillanattól tilos lesz örökre ez is, meg amaz is neked? Mit súgtak-búgtak édes Istenem? Irgalmad távoztassa szolgád lelkétől mindezt. Milyen szennyes dolgokat súgtak, milyen ocsmányságokat.

Midőn pedig az a mélyenszántó elmélkedésem teljes nyomo-

rúságomat összeszedte titkos rejtekéből és odatárta lelkem szeme elé, sűrű könnyzáport magával görgető hatalmas vihar kerekedett bennem...
Fölszakadtak szemem könnyes patakjai és ez kedves áldozat volt neked. Nem ugyanezekkel a szavakkal, de ilyen értelemben nyöszörögtem sok mindent feléd:
— „Uram meddig késlekedel?" (Zsolt 6, 4)
— Örökre haragudni akarsz?
Atyáink bűneit ne rajtunk torold meg" (Zsolt 78, 5. 8).
Éreztem, hogy ezek a gonoszságok béklyóba fognak engem. Ajkam szánalmas szavakat nyögdicsélt. Meddig? Meddig lesz a holnap, ez az újra holnap? Miért nem most rögtön? Aljasságomnak miért nem veti végét mindjárt ez az óra?
Így szóltam és szívem keserves szomorúságával zokogtam. És íme, a szomszéd házból hangot hallok. Ének csendül, nem tudom hogyan, mintha fiú vagy leányka mondaná, és többször ismételné:

Tolle, lege
Tolle, lege
Vedd föl, olvasd
Vedd föl, olvasd...''

(VIII. könyv. XI. és XII. fejezet)

Egy lélek romhalmazaiból felépült Isten remekművévé. A következő talán te leszel!

József Attila

Keresek valakit

Tele vágyakkal zokog a lelkem,
szerető szívre sohse leltem,
zokog a lelkem.

Keresek Valakit s nem tudom, ki az?
A percek robognak, tűnik a Tavasz
s nem tudom, ki az.

Csüggedő szívvel loholok egyre,
keresek valakit a Végtelenbe,
loholok egyre.

Könnyeim csorognak — majd kiapadnak:
vágyak magukkal messzebb ragadnak —
majd kiapadnak!

Búsan magamnak akkor megállok,
szemem csukódik, semmit-se látok —
akkor megállok.

Lelkem elröppen a Végtelenbe,
tovább nem vágyom arra az egyre,
a Végtelenbe.

KARÁCSONY: PÁSZTOROK MISÉJE

OLVASMÁNY (Iz 62, 11—12)
Az Úr hirdeti ezt a föld határáig: „Mondjátok meg Sion leányának: Nézd, eljön Szabadítód, mögötte diadalának uralma, előtte meg győzelmi jelvénye. Szent népnek hívják majd őket, az Úr megváltottjainak. Téged meg keresett városnak neveznek, nem elhagyottnak.

SZENTLECKE (Tit 3, 4—7)
Amikor azonban üdvözítő Istenünk kinyilvánította jóságát és emberszeretetét, megmentett minket. Nem azért, mert igazak voltak tetteink, hanem irgalmasságból s a Szentlélekben való újjászületés és megújulás fürdőjében, akit Üdvözítőnk, Jézus Krisztus által bőven árasztott ránk, hogy kegyelmével megigazuljunk, s az örök élet reménybeli örököseivé váljunk.

EVANGÉLIUM (Lk 2, 15—20)
Mihelyt az angyalok visszatértek a mennybe, a pásztorok így szóltak egymáshoz: „Menjünk el Betlehembe, hadd lássuk, ami történt, amit az Úr tudtunkra adott." Gyorsan útra keltek és megtalálták Máriát, Józsefet és a jászolban fekvő gyermeket. Azután hogy látták őket, azt is elbeszélték, amit nekik a gyermek felől mondtak. Aki csak hallotta, csodálkozott a pásztorok beszédén. Mária meg mind emlékezetébe véste szavaikat és szívében gyakran elgondolkodott rajtuk. A pásztorok hazatértek, dicsőítették és magasztalták az Istent mindenért, amit csak hallottak és láttak, úgy ahogy tudtul adták nekik.

Isten mosolyogni tanít

„Karácsony az ószövetségi prófétai jövendölések beteljesedésének ünnepe: emberi testben velünk az Isten.
Ugyanakkor ez a nap az otthon és család bensőséges ünnepe is.

A CSALÁD ÖRÖME

Régi vágású öregek az ételeket már előző nap elkészítették, a tüzet is úgy megrakták még éjféli mise körül, hogy arra se legyen gondjuk. Öreg bukovinai székelyek egyenesen bűnnek tartották az e napon való főzést. Amíg volt parasztkemence, előre jól befűtötték. Ebben melegítették az ételeket is. Litke palócai is karácsony napján csak annyit jártak, amíg a templomba mentek és hazajöttek. Aki ilyenkor járkált, annak mázsát, vagyis máktörő mozsarat kötöttek a hátára."

(Bálint Sándor)

Ezek a népszokások arra utalnak, hogy a vallásos ember karácsony ünnepében felfedezte a lényeget: Isten szeretete közel jött és látható, fogható, tapintható lett az ember számára.

A karácsony ma sem jelenthet mást, ma sem állíthat más feladatot elénk, mint Isten szeretetének, közelségének megtapasztalását.

Napjainkra a világ a karácsonyt beszédben és cselekedetekben egyaránt zajossá, látványossá, hangossá tette. Pedig ha visszaröppenünk a történelemben a csaknem 2000 évvel ezelőtti eseményhez, az első karácsonyhoz, akkor azt látjuk, hogy *nincsen benne semmi zaj*, semmi látványosság, hanem éppen ellenkezőleg, csodálatos egyszerűség jellemzi. Egyszerű istálló, egyszerű jászol, benne egyszerű emberek között emberi testben az Isten Fia.

Amikor erre emlékezünk, Isten Fiának emberi testben köztünk való megjelenését ünnepeljük, ennek tanítását, üzenetét keressük korunk embere számára, akkor egyszerű szavakkal és gondolatokkal tesszük. Egyszerű úton közelítjük meg Betlehem nagy eseményét, Isten Fiának megtestesülését.

A mai napon a hivő keresztény ember nem marad otthon, hanem „elmegy Betlehembe", mert üzenetet, jelet kapott, mint a pásztorok. Ezért így beszél: „*Menjünk el Betlehembe! Hadd lássuk ami történt, amiket az Úr tudtunkra adott*" (Lk 2, 15).

Ha mi is megkaptuk a jelet, akkor mi is útra kelünk, biztatjuk egymást: „*Menjünk el Betlehembe!*" Ez a hit útja számunkra. A hitünkkel tájékozódunk, nézünk szét ezen a napon Betlehemben. Azután elgondolkodunk azon, hogy mi Betlehem üzenete, tanítása számunkra. Mi az, amit nemcsak megjegyezhetünk, megszívlelhetünk, hanem amire egy életet építhetünk.

Ha nem maradtunk otthon, hanem a hit útján eljutottunk Betlehembe, akkor ott olyat látunk, amit eddig még nem láttunk. Mosolyogni látjuk az Istent!

Az ószövetség Isten-képe félelmetes Isten-kép volt. Ezen kor embere tudta, ha Isten megjelenik szellőben, mennydörgésben, tűzben, vagy felhőben, akkor neki azonnal el kell fordulnia, nem nézhet az Istenre, mert különben meg kell halnia. Most Jézus születésénél kezdődik az újszövetség és mindjárt a kezdet kezdetén, első pillanatban a félelmetes Isten-képet összetöri, az újat pedig elénk állítja, ahol az Isten emberi arcot vett fel. Nyugodtan szemébe nézhetünk, Ő pedig ránk mosolyog.

Mit jelent számunkra ez a mosoly? Mindenekelőtt a szeretetet. Azt sugározza felénk: Én szeretlek téged. Ez a mosoly bizonyítja, hogy

„Isten meg tudja fogni az emberek szívét, új vágyakat tud kelteni bennünk, valami örök sóvárgást tud előidézni szívünkben."

(Dr. Bán Endre)

Jézus mosolyában így benne foglaltatik a szeretet minden összetevője.

Az odaadás: én a tied vagyok! Neked adom magamat! Itt vagyok ártatlan gyermekként, rendelkezzél velem! Tegyél velem azt, amit akarsz! Ha akarod megtagadhatsz, bűnös életed által elfordulhatsz tőlem! De ha akarod, fogadjál testvéreddé! Legyél jó barátom! Fogjuk meg egymás kezét, és így járd végig földi életutad! Csak így fog sikerülni az életed!

Az ajándékozás: ez a valóság húzódik meg az isteni Gyermek mosolyában: Hoztam neked valamit. Megajándékozlak téged. Nemcsak karácsony éjszakáján, hanem életednek minden napján. — Meglepetést tartogatok számodra. Ha velem jössz, ha kitartasz mellettem, nem fogsz csalódni. Jól fogsz járni! Próbáld meg és gyere velem, mert én ajándékozó Isten vagyok.

A megbocsátás: Jézus mosolya ezt is tartalmazza: ha bocsánatot kérsz tőlem, én elfelejtem, hogy megbántottál engem. Elfelejtem hűtlenségedet, hogy elfordultál tőlem. Újra felkínálom barátságomat és segítségemet.

Ez a valóság rejlik Jézus mosolya mögött. Most már csak arra a kérdésre keressük a választ, hogy mi kell a jézusi derű meglátásához? Mert sokan odamennek ezekben a napokban a betlehemi jászolhoz, de csak bámulnak, mert nem látnak senkit és semmit. Nem látják Isten felénk áradó jóságát. Nem látják azért, mert ennek a jóságos arcnak a felismeréséhez látó szem kell. Ez pedig nem más, mint a tiszta szív. Isten mosolyát felfedezni, meglátni csak tiszta szívvel, tiszta lélekkel lehetséges. Aki nincs a kegyelem állapotában, vagy legalább nem keresi azt, aki tudatosan elfordult Istentől, nem képes meglátni, hogy az Isten szeretettel tekint reá.

A tiszta szív, a látó szem mellett Isten mosolyának felfedezéséhez

szükséges még a hit. Az a hit, amellyel átlátjuk, hogy mosolya örökké tartó, világot átjáró, az embereket felemelő és az emberi életet megoldó derű. A történelem folyamán azok élete volt harmonikus, „megoldott élet", — és ez napjainkban is így van, — akik látták és látják az Isten mosolyát.

Hogy ez minél közelebbi valóság legyen a mi számunkra is, reménnyel kell azt szemlélnünk. Ez azt jelenti, hogy bízunk abban szilárd bizonyossággal, hogy ez a mosoly a miénk is lehet, napról-napra tökéletesebb fokban birtokolhatjuk, tükröződhet bennünk, mert átvehetjük ezt tőle. Isten mosolyával mosolyoghatunk az emberekre, azt elvihetjük a világba.

Talán ismerős előttünk az a karácsonyi párbeszéd, amely egy Betlehem melletti odúban zajlott le Szent Jeromos és a neki karácsony éjjelén imádság közben megjelent újszülött Megváltó között.

— Mondd meg — szól a kicsi Jézus — milyen ajándékot adsz nekem ezen az éjszakán.

— Uram, te jól tudod — feleli a szent — hogy én szegény ember vagyok: semmim sincs.

— Mégis tudnál te adni még valamit nekem!

— Ó, nem is tudom mi lehet az, hiszen én már teljesen lemondtam teérted a saját akaratomról, értelmemről, sőt érzékeimről... életemről.

— Valamid még mindig maradt — erősködött a kis Jézus.

— Hogy még mindig van valamim? Hát én mindent neked adtam és felajánlottam neked a te ajándékaidat is...

— Pedig még van valamid — zúgolódik az édes hangocska.

Szent Jeromos kétségbeesve bizonygatja, ismételgeti:

— Pedig én már semmit sem tudok felajánlani! És ekkor búcsúzóként még hallja az esdeklő kérést:

— Jeromos, add nekem a bűneidet!

— Jézusom, — feleli megindultan az öreg — te megkönnyeztettél engem...

Cserébe Jézus mosolyáért most a karácsonyi szentmisén nekünk is kell adni valamit: el kell végeznünk karácsonyi szentgyónásunkat, oda kell adni az édes Gyermeknek a mi bűneinket. Csak így tudunk

tiszta lélekkel visszamosolyogni majd reá. Csakis így, ha előbb sírtunk önmagunk miatt...

A pásztorok, — miután Isten Fia rájuk mosolygott —, hazamentek. Mi is hazamegyünk a betlehemi jászoltól. De itt *kezdődik keresztény küldetésünk: Isten derűjét elvinni a világba.* Milyen más lenne a világ, ha minden ember Jézus mosolyát tükrözné embertársaira.

Jézus azért jött, azért van betlehemi éjszaka, karácsony ünnepe, hogy megtanítson bennünket erre. Ebben van karácsony mély tartalma, tanítása, csodálatos szépsége, de titka is.

Figyeljünk oda erre a tanításra azok helyett is, akik nem figyelnek oda. Mutassuk meg nekik hétköznapi életünkkel, hogy érdemes odafigyelni. Amikor pedig a világ koptat bennünket, kezdünk gyengékké és üresekké válni, akkor jöjjünk vissza. Mert a betlehemi jászol, az emberre mosolygó isteni Kisded, mindennap megtalálható. Ez egyben életünk sikerének titka; felfedezzük-e mindennap Isten felénk sugárzó mosolyát?

*

Radnóti Miklós

Lapszéli jegyzet Lukácshoz (1937)

Holdsarló
nézi csak
reggelig,
végül a
vándorló
pásztorok
meglelik.

Jászol a
bölcsője
fényekkel
úgy teli!

Állnak és
csodálják
feketén, —
s köztük két
hű tehén
leheli
a gyerek
csillogó
bőre tükrét.

Jókai Mór

MELYIKET A KILENC KÖZÜL?

(karácsonyi elbeszélés)

Élt egyszer egy szegény csizmadia itt ebben a nagy Pestvárosban, aki semmiképpen sem tudott a mesterségéből meggazdagodni.

Nem azért, mintha az emberek összebeszéltek volna, hogy ezentúl ne viseljenek csizmát, nem is azért, mintha a magistratus megparancsolta volna, hogy ezentúl a csizmákat fele áron kell adni, munkát is jót csinált a jámbor, maguk a vevők panaszkodtak, hogy nem bírják elszaggatni, amit ő egyszer megvarr; volt is dolgoztatója elég, fizettek is becsülettel, egy sem szökött meg kifizetetlen árjegyzékkel, és János gazda mégis — mégisnem tudott zöld ágra jutni, ahogy németül mondják, sőt nem néha közel volt hozzá, hogy akármiféle száraz ágat jónak találjon arra, hogy onnan nézegessen le. — Hanem persze ez csak szóbeszéd volt nála; János gazda igaz keresztyén ember volt, s a keresztyén ember nem akasztja fel magát, akármilyen szorongatott állapotban legyen is.

Azért nem tudott tudniillik semmi gazdagságra jutni János mester mert másfelől az Isten olyan különösen megáldotta, hogy minden esztendőben rendszerint született neki egy gyermeke, hol egy fiú, hol egy leány, és az olyan egészséges volt, mint a makk.

— Oh én uram, Istenem! sóhajtozék gyakran János mester minden újabb számnál, amint lőn hat, lőn hét, lőn nyolcz, mikor lesz már e hosszú sor után punktum? Egyszer azután eljöve a kilencedik; az asszony meghalt, és azután ott volt a punktum.

János mester egyedül maradt a kilencz gyermekkel a világon. — Hej sok van azzal mondva..

Kettő, három már iskolába járt, egyet kettőt járni kellett tanítani, másikat ölben hordozni, kit etetni, kinek pépet főzni; emezt öltöztetni, amazt megmosdatni és valamennyire keresni! Bizony édes atyámfiai, ez nem csekély hivatal: próbálja csak meg valaki.

Mikor czipőt kellett szabni, egyszerre kilenc czipő! Mikor kenyeret kellett szelni, egyszerre kilencz karéj! Mikor ágyat kellett vetni, egyszerre az ajtótól az ablakig az egész szoba ágy, tömve, dugva, apróbb, nagyobb, szöszke, barna, emberforma fejekkel!

— Oh, én édes uram és Istenem, de megáldottál engemet; sóhajtozék magában elégszer a jámbor kézműves, mikor éjfélen is túl ott ütötte a mustával a talpat a tőkénél, hogy ennyi lélek testét táplálhassa, s huritgatta hol egyiket, hol másikat, aki álmában rosszul viselte magát. Kilencz biz ez, egész kerek kilenczes szám. No de hála érte az Úr Istennek, még nincsen ok a panaszra; mind a kilenc egészséges, jó erkölcsű, szép is, jó is, épkézlábbal és gyomorral megáldva; s inkább kilenc darab kenyér, mint egy orvosságos üveg, inkább kilencz ágy egymás mellett, mint egy koporsó közötte; az úr Isten őrizzen meg tőle minden érzékeny apát, anyát, még akinek nyolcz marad is, ha egyet elvesznek belőle.

Nem is volt János mester gyermekeinek semmiféle szándékuk a meghalásra; az már el volt végeztetve, hogy ők mind a kilenczen keresztül dolgozzák magukat az életen, s nem engedik át a helyüket senkinek; nem ártott azoknak sem az eső, sem a hó, sem a száraz kenyér.

Egy karácsonyestén János mester későn tért haza a nagy szaladgálásból, mindenféle kész munkákat vitt haza, kevés pénzecskét szedett be; ami ismét a mesterségéhez, meg a napi szükségesek fedezésére kellett. Haza felé futtában minden utczaszegletén látott aranyos ezüstös báránykákkal, cukorbabákkal rakott asztalokat, amiket jámbor kofák árulgatnak olyan gyermekek számára, akik magukat jól viselik; meg is kérdik elébb, hogy a rossz gyermekeknek ne adjanak el belőle; János mester egy-egy helyen meg is állt: talán venni kellene belőle? micsoda? mind a kilencznek? Az sok volna. Egynek vegyen? Hogy a többi azután irigykedjék rá. Nem; majd ad ő nekik más karácsonyi ajándékot, szépet is, jót is, ami el sem törik, el sem kopik, s aminek valamennyi örülhet, mégsem veheti el a másiktól.

— No gyerekek: egy, kettő, három, négy; mind itt vagytok, szólt, haza érkezve kilenczfejű családja körébe. Tudjátok-e azt, hogy ma van karácsonyestéje? Ünnep ám ez. Nagyon örvendetes ünnep. Ma este nem dolgozunk semmit, hanem örülünk valamennyien.

A gyerekek úgy örültek annak, hogy ma örülni kell, majd felverték vele a házat.

— Megálljatok csak, hát még ha megtanítalak benneteket arra a nagyon szép énekre, amit én tudok. Nagyon szép éneket tudok ám; erre a napra tartogattam, karácsonyi ajándéknak!

Az apróságok nagy zsivajjal kapaszkodtak apjuk ölébe, nyakába; majd lehúzták azért a szép énekért.

— No! mit mondtam! Ha jól viselitek magatokat. Aztán szépen sorba kell állni. Így ni, amelyik nagyobb, előbbre, amelyik kisebb, hátrább.

Úgy szépen sorba állította őket, mint az orgonasípokat. A két legkisebb az apa térdére és karjára jutott.

— Már most csendesség! Majd én előbb elénekelem: ti pedig aztán utánam.

Azzal komoly áhítatos képpel, levéve zöld sipkáját fejéről, elkezdé János mester azt a szép hangzatos éneket, ami így kezdődik:

„Krisztus urunknak áldott születésén..."

A nagyobb fiúk és leánykák az első hallásra megtanulták a dallamot, több baj volt a kisebbekkel, azok mindig félrevitték a dalt, s ki-kimentek a tactusból, végre mindnyájan tudták azt, s az volt aztán a nagy öröm, mikor mind a kilencz egyszerre vékonyan és vékonyabban zengedezé azt a szép dalt, amit maguk az angyalok énekeltek azon az emlékezetes éjszakán, s talán még most is énekelnek, amidőn ilyen szép kilencz ártatlan lélek őszinte örömének harmóniás hangja kéri onnan felülről a visszhangot tőlük?

Bizonyára a gyermekek énekének örülnek ott fenn a mennyben.

Hanem annál kevésbé örülnek odafenn az első emeleten.

Ott egy gazdag nőtlen úr lakik, egy maga kilencz szobában: egyikben ül, a másikban alszik, a harmadikban pipázik, a negyedikben ebédel; ki tudná, mire használja a többit?

Ennek sem felesége, sem gyermeke, hanem van annyi pénze, hogy maga sem tudja, mennyi?

Ez a gazdag úr éppen nyolczadik szobájában ült ez este, és azon gondolkozott, hogy miért nincs az ételnek íze? miért nincs a hírlapokban semmi érdekes? miért nincs e nagy szobákban elég levegő? miért nincs a ruganyos ágyban csendes álom? amidőn János mester földszinti szobájából elkezdett előbb lassan, aztán mindig erősebben hangzani föl hozzá ama vidámságra ösztönző ének.

Eleinte nem akart rá ügyelni, hitte, hogy majd vége szakad, hanem amikor már tizedszer is újra kezdték, nem állhatta tovább a dolgot.

Összemorzsolta kialudt szivarát, s lement maga hálókabátban a csizmadia szállására.

Éppen végezték azok a verset, amint benyitott hozzájok, s János mester egész tisztelettel kelt fel a nagy úr előtt háromlábú székéről.

— Kend János mester a csizmadia, úgy-e? kérdé tőle a gazdag úr.

— Igenis szolgálatjára, nagyságos uram, parancsol egy pár fénymázas topánkát?

— Nem azért jöttem. De sok gyermeke van kendnek.

— Van bíz, nagyságos uram, kicsiny is, nagy is. — Sok száj, mikor evésre kerül a dolog.

— Még több száj, mikor énekelnek. Hallja kend János mester, én kendet szerencsés emberré akarom tenni. Adjon nekem egyet ide a gyermekei közül, én azt fiammá fogadom, felneveltetem, eljár velem utazni külföldre, lesz belőle úr, a többieket is segítheti.

János mester szörnyű szemeket meresztett erre a mondásra; nagy szó volt az! egy gyermeket úrrá tenni. Kinek ne ütne az szeget a fejébe?

— Hogy ne adná? Persze, hogy odaadja! Hiszen az nagy szerencse.

— No válasszon kend közülük hamar egyet; aztán menjünk.

— János mester hozzáfogott a választáshoz:

— Ez a Sándorka. No ezt nem adom. Ez jól tanul; ebből papnak kell lenni; a második: ez leány, leány nem kell a nagyságos úrnak; a Ferenczke: ez már segít nekem a mesterségben, e nélkül nem lehetek el; a Jánoska; lám, lám, ez meg a nevemre van keresztelve, nem adhatom oda; a kis Józsi: ez meg egészen anyja formája, mintha csak őtet látnám, ez ne lenne többet a háznál? No most megint leány következik, ez semmi; azután itt van a Palika. Ez volt az anyjának legkedvesebbje; óh szegény asszony, megfordulna a koporsójában, ha ezt idegennek adnám; no ez a kettő meg még nagyon kicsiny, mit csinálna velük a nagyságos úr?

Úgy járt, hogy már a végére ért, még sem tudott választani. Azután alulról kezdte felfelé; de csak az lett akkor is a vége, hogy ő bizony nem tudja, melyiket adja oda, mert ő valamennyit szereti.

— No porontyok! válasszatok magatok; melyitek akar elmenni, nagy úr lenni, kocsiban járni? szóljatok no; álljon elő, a ki akar.

A szegény csizmadia majd elfakadt már sírva, ahogy ezt mondta; a gyerekek azonban e biztatás alatt apródonként mind a háta mögé húzódtak; ki kezét, ki lábát, ki bőrkötényét fogta meg apjának, úgy kapaszkodott bele, s bújt a nagy úr elől.

Utoljára János mester nem állhatta tovább, odaborult közéjük, átnyalábolta valamennyit, s elkezdett a fejükre sírni, azok pedig vele együtt.

— Nem lehet, nagyságos uram, nem lehet. Kérjen tőlem akármit a világon, de gyerekemet egyiket sem adhatom senkinek, ha már az úr Isten nekem adta őket.

A gazdag úr azt mondta rá, hogy ő lássa, hanem hát legalább annyit tegyen meg a kedvéért, hogy ne énekeljen többet gyermekeivel ide alant, s fogadjon el tőle ezer pengőt az áldozatért.

János mester soha még csak kimondva sem hallotta ezt a szót: „ezer pengő", és most a markába nyomva érzé.

A nagyságos úr megint felment a szobájába unatkozni, János mester pedig nagyot bámult azon az ismeretlen alakú ezer forintos banknótán, s azután elcsukta azt félelmetes ládájába, a kulcsot zsebébe tette és elhallgatott. Hallgatott az apróság is. Nem volt szabad énekelni.

A nagyobb gyerekek mogorván kuporodtak le a székre, a kisebbeket csitítgatva, hogy nem szabad énekelni; a nagy úr odafenn meghallja.

Maga János mester hallgatva járt fel s alá a szobában, s gorombán kergette el magától azt a kis porontyot, aki feleségének kedvence volt, mikor oda ment hozzá, s arra kérte, hogy tanítsa meg őt újra a szép énekre, mert már elfelejtette.

— Nem szabad énekelni.

Azután leült duzzogva a tőkéhez, elkezdett buzgón szabdalni; addig faragott, addig faragott, addig szabdalt, míg egyszer azon vette észre magát, hogy maga is elkezd dúdolni: „Krisztus urunknak áldott születésén".

Először a szájára ütött, hanem azután megharagudott, nagyot ütött a mustával a tőkére, kirúgta maga alól a széket, kinyitotta a ládát, kivette az ezer forintost, s futott fel az emeletre a nagyságos úrhoz.

— Nagyságos jó uram! instálom alássan, vegye vissza a pénzt, hadd ne legyen enyim, hadd énekeljek én, mikor nekem tetszik; mert az több ezer forintnál.

Azzal letette az asztalra a bankót s nyargalt vissza az övéihez sorba csókolta valamennyit, sorba állítá orgonasíp gyanánt, közéjük ült alacsony székére, s rákezdték tiszta szívből újra:

„Krisztus urunknak áldott születésén"

S olyan-olyan jó kedvük volt, mintha övék volna az a nagy ház.

A kié pedig volt az a nagy ház, nagy egyedül járt kilenc szobáján keresztül, s gondolkozott magában, hogy vajon mi örülni valót talál más ember ebben a nagy unalmas világban.

SZENT CSALÁD VASÁRNAPJA

OLVASMÁNY (Sir 3, 2—7, 14—17a)
Az Úr az apát többre nézi gyermekeinél, s az anyának jogot ad fiai fölött. Aki tiszteli apját, az majd örülhet fiainak, s meghallgatást nyer, hogyha imádkozik. Aki becsüli apját, hosszú életű lesz, s az Úrnak szolgál, aki anyját felüdíti: szüleit szolgálva Istennek is szolgál!
Fiam, alázattal vidd végbe tetteid, és jobban szeretnek majd, mintha adakoznál.

SZENTLECKE (Kol 3, 12—21)
Mint Istennek szent és kedves választottai öltsétek magatokra az irgalmasságot, a jóságot, a szelídséget és a türelmet. Viseljétek el egymást, és bocsássátok meg egymásnak, ha valakinek panasza van a másik ellen. Ahogy az Úr megbocsátott nektek, ti is bocsássatok meg egymásnak. Legfőként pedig szeressétek egymást, mert ez a tökéletesség köteléke. S Krisztus békéje töltse be szíveteket, hiszen erre vagytok hivatva, egy testben. Legyetek hálásak, Krisztus tanítása éljen bennetek elevenen, s teljes bölcsességgel tanítsátok és intsétek egymást. Az Istennek énekeljetek hálás szívvel zsoltárt, himnuszt és szent énekeket. Akár mondtok, akár tesztek valamit, tegyetek mindent Urunk Jézus nevébe, így adjatok hálát általa Istennek, az Atyának.

EVANGÉLIUM (Lk 2, 41—52)
Szülei minden évben fölmentek Jeruzsálembe a húsvét ünnepére. Amikor tizenkét éves lett, szintén fölmentek, az ünnepi szokások szerint. Az ünnepnapok elteltével hazafelé indultak. A gyermek Jézus azonban Jeruzsálemben maradt anélkül, hogy szülei tudták volna. Abban a hitben, hogy az útitársaságban van, mentek egy napig, és keresték a rokonok és ismerősök között. Amikor nem találták, visszafordultak Jeruzsálembe, hogy keressék. Három nap múlva akadtak rá a templomban, ott ült a tanítók közt, hallgatta és kérdezgette őket. Akik csak hallgatták, mind csodálkoz-

tak okosságán és feleletein. Amikor meglátták, megdöbbentek. Anyja így szólt hozzá: „Gyermekem, miért tetted ezt velünk? Lásd, apád és én szomorúan kerestünk." Ezt felelte: „De miért kerestetek? Nem tudtátok, hogy nekem Atyám dolgaiban kell fáradoznom?" Ám ők nem értették meg ezeket a hozzájuk intézett szavakat. Velük ment hát, visszatért Názáretbe és engedelmeskedett nekik. Szavait anyja mind megőrizte szívében. Jézus meg gyarapodott bölcsességben, korban s Isten és emberek előtti kedvességben.

Fény a családban

Napjainkban divatossá vált egyre többet írni és beszélni a családról. Hozzáértők és hozzá nem értők egyaránt megszólalnak a témában. Kellő átgondolás nélkül fogalmazzák meg a kérdést: nem avult-e el a házasság intézménye? Szükség van-e családra? Megkockáztatják a kijelentést: válságban van a család.

Nem korunk divatját követjük, amikor mi is hozzászólunk a kényes témához, hanem keresztény kötelességünket teljesítjük: „*Mi nem hallgathatunk arról, amit láttunk és hallottunk*" (ApCsel 4,20).

Ebből az is következik, hogy mondanivalónk nem üres beszéd, nem szószaporítás, hanem beszédes rácsodálkozás arra az igazságra, melyet Isten nyilatkoztatott ki számunkra. Egy család harmonikus élete mindig ezen igazság elfogadásának és megélésének függvénye.

Most gondolkozzunk el erről az igazságról. Isten azon törvényéről, melyre minden család életének épülnie kell.

Útunkat a betlehemi jászolnál kezdjük. Az ott látott valóságot ismételten felmérve világosan látjuk az eseményt: az Ő földre jötte, születése úgy történt, ahogy az minden gyermek születésénél történni szokott. Ő az „*ÉLET*" a „*VILÁG VILÁGOSSÁGA*" ugyanúgy sírva jött a világra, mint azt más gyermekeknél tapasztaljuk. A hideg levegő tüdejébe áramlott, és édesanyja szíve már nem dobogott fölötte. Tehát minden olyan megszokott, általános.

Mégis, ha hittel szemléljük az eseményt, meglátjuk, hogy történt itt valami rendkívüli is. A betlehemi Gyermek születése, földre érkezése, attól a pillanattól, hogy „*az Ige testé lett*", döntésre szólít fel, állásfoglalást vár, követel, sőt kényszerít ki minden emberből.

Az esemény mellett, Isten Fiának megtestesülése mellett nem lehet közömbösen elmenni. Mindenkinek állást kell foglalnia ellene, vagy mellette! Így valósággá, életté lesz az emberben akarva-nem akarva, tudva-nem tudva az, amit az agg Simeon megjövendöl karján az isteni Gyermekkel: „*Ez sokak romlására és feltámadására lesz Izraelben, jel lesz, amelynek ellene mondanak...*" (Lk 2, 34).

Kiknek lesz Jézus feltámadására, üdvösségére? Melyek azok a családok, amelyeknek Isten Fia a történelem folyamán megszentelődésükre lesz? A választ a betlehemi események adják meg: azok a családok hordozzák magukban az üdvösség jegyeit, a feltámadás reményét, akik *befogadják Jézust.*

Az első, aki a legtökéletesebben, legteljesebben befogadta Jézust, Mária, az édesanya. *Ő adott ezáltal földi életet az Isten Fiának.*

Kedves jó Édesanyák! Ez az a törvény, Isten által kinyilatkoztatott igazság, amelyre a családot építeni kell: fogadjátok be édesanyai hivatástok által családotokba az Isten Fiát! A család, melyet vállaltatok, attól lesz harmonikus, a béke és szeretet hordozója, hogy ott van-e karotokon láthatatlanul minden nap az Isten Fia. Tudtok-e Isten jelenlétében élni, hozzá bizalommal teli imával fordulni, és tudjátok-e gyermekeitek tekintetét a karotokon levő Isten Fiára irányítani? A betlehemi gyermek állásfoglalásra szólít fel minden édesanyát. A helyes döntés üdvösséget, a helytelen állásfoglalás romlást hoz magával. Szépen ír erről a kinyilatkoztatásban gyökerező édesanyai kötelességről Zichy gróf „Anyánk" című írásában:

> „Az anya a láng, a gyermek a világosság. A világosságból ítéljük meg, milyen erős a láng. — Az anya a szőlőtő, a gyermek a szőlő. A szőlőről ismerjük meg, milyen fajta a tő. — Az anya az élő fa, a gyermek a gyümölcs. Az Üdvözítő szerint gyümölcséről ismerjük meg a fát. — Az anya a tőke, a gyermek a kamat. A kamatból következtethetünk a tőke nagyságára. — Az anya az írótoll, a gyermek az írás. A vonásokból ismerjük meg a szerzőt. — Az anya az evező, a gyermek a hajó. Odamegy, ahová irányítják. Az anya a trombita, a gyermek a visszhang. Ez mutatja a trombita jóságát. Az anya szent deszkaszál, megvédő pajzsunk. Megment a viharoktól, felfogja a támadásokat."

De nemcsak az édesanyák kötelessége Isten befogadása. A Szent Családban befogadta Isten Fiát *Szent József* is. Sok lelki harc, vívódás, szenvedés után otthont adott neki. Amikor megtudta, hogy Mária gyermeket vár, az első gondolatai ezek voltak: elbocsátom Máriát a méhében hordozott gyermekkel együtt. József nem tudta, hogy ki ez a Gyermek. El akarta magától küldeni. Végül mégis elvállalta. Így otthont és kenyeret adott az Isten Fiának.

Kedves jó Édesapák! Így kell befogadni az Isten Fiát. Ha azt akarjátok, hogy a család, amelynek Isten akaratából a „feje" vagytok, ne jusson romlásba, elveszésbe, vezessétek be családotokba keresztény életpéldátokkal az ajtótokon kopogtató Jézust (Jel 3, 20). Ne szégyelljetek gyermekeiteknek a keresztény életről példát adni, Istenről beszélni, velük együtt imádkozni.

Széneczi Miklós a „Családegyház" című írásában beszámol arról, hogy egyházközségükben a II. Vatikáni Zsinat után hamar felfedezték: hitük gyermekcipőben jár. A szülők kevéssé ismerik Krisztus kinyilatkoztató szépségét, még kevéssé tudják a napi problémákat a hit szellemében megoldani. Ezért nélkülözhetetlenné vált hitünk rendszeres tanulmányozása.

> „Októberben például erről a témáról gondolkodtunk: „Az evangélium otthonunkban — a kereszt." „*Elhatároztam ugyanis, hogy nem akarok másról tudni köztetek, csak Jézus Krisztusról, a megfeszítettről*" (1 Kor 2, 2). Ilyen kérdések merültek fel: milyen kereszt, kicsi vagy nagy nehezedik családunkra? Hogyan fogadjuk? Milyen a magatartásom szeretteim szenvedése láttán? Milyen képet festek gyermekeimnek a szenvedésről, megpróbáltatásról, halálról? Olvassuk-e néha otthon Krisztus szenvedés-történetét, elmélkedünk-e erről családunkban? Krisztus fényénél hogyan készülünk fel az esetleges szenvedések elfogadására?
> Egyik családapa túl erősnek találta ezt a témát, megtagadta a feleletet. De beszélgetés közben lassan új világosság gyúlt benne és belekapcsolódott az elmélyítésbe" (Szolgálat: 29/43)

Minden édesapának szüksége van családja érdekében erre az új világosságra, és Krisztus tanításában való elmélyülésre. Annak megértésére, hogy „...*nélkülem semmit sem tehettek*" (Jn 15, 5).

Ezt biztosíthatja elsősorban az imában megvalósuló mindig mélyebb kapcsolódás Krisztushoz, egy-egy könyv rendszeres olvasása. A mai olvasmány rámutat, hogy az így kialakult keresztény édesapai és édesanyai vonások arra ösztönzik a gyermeket, hogy párbeszédet folytasson az Atyával, és ez megnyitja előtte a hit végtelen távlatait.

Így válik életté Szent Pál tanítása a Krisztussal mindennap szorosabban egyesülő családokban: „*Irányítsa szíveteket Krisztus békéje, hiszen erre hívott meg titeket az egy test közösségében*" (szentlecke).

Ez az út szükségszerűen mindig oda vezet, hogy a családban felnövekvő gyermek a mai evangélium gyermeke lesz, aki életével Isten igéjét olvassa és magyarázza mindenkori környezetének: *Hallgatói mindnyájan elámultak értelmességén és válaszain* (ev.).

> Az ilyen család „egyaránt hangosan hirdeti az Isten országának erejét a földön és a jövő élet boldogságának reménységét. Így példája és tanúságtétele által legyőzi a bűnben élő világot, és fényt áraszt azok felé, akik az igazságot keresik" (Lumen Gentium: 35).

Szent-Gály Kata

Mária, Liliom

Hajnalok
hajnalán
virágzó
liliom,
Mária
gabonát
őröl az
udvaron.

Kovásszal
keveri,
keleszti
magasra,
köveknek
parazsán
kenyérré
avatja.

Gömbölyű
fateknő
mélyére
szitálja,
két fehér
kezével
dagasztja
simára.

Nagyot ád
Józsefnek,
kisebbet
magának,
kicsikét,
kereket,
a világ
Urának.

SZENT I. SZILVESZTER PÁPA

OLVASMÁNY (Ez 34, 11—16)
Ezt mondja az Úr, az Isten: nézzétek, magam gondoskodom nyájamról, és magam ügyelek rájuk. Amint a pásztor szemlét tart nyája fölött, amikor elszéledt juhai között van, én is szemlét tartok juhaim fölött, amelyek azon a napon szétszóródtak. Visszahozom őket mindenünnen, ahová a felhő és sötétség napján szétszóródtak. Hazahozom őket a népek közül, összegyűjtöm őket a völgyekben és az ország lakott táján. Jó legelőre terelem majd őket, és Izrael magaslatain lesz a legelőjük. Jó legelőn pihennek majd, kövér legelőn, Izrael hegyein. Magam terelgetem majd juhaimat és magam telepítem le őket — mondja az Úr, az Isten. Megkeresem az elveszettet, visszaterelem az elszéledtet, bekötözöm a sérültet, ápolom a beteget, a kövér és egészséges fölött meg őrködöm. Az igazság szerint legeltetem őket.

EVANGÉLIUM (Mt 16, 13—19)
Amikor Jézus Fülöp Cezáreájának vidékére ért, megkérdezte tanítványaitól: „Kinek tartják az emberek az Emberfiát?" Így válaszoltak: „Van, aki Keresztelő Jánosnak, van, aki Illésnek, Jeremiásnak vagy valamelyik más prófétának." Jézus most hozzájuk fordult: „Hát ti mit mondtok, ki vagyok?" Simon Péter válaszolt: „Te vagy Krisztus, az élő Isten Fia." Erre Jézus azt mondta neki: „Boldog vagy, Simon, Jónás fia, mert nem a test és vér nyilatkoztatta ki ezt neked, hanem az én mennyei Atyám. Én is mondom neked: Péter vagy, erre a sziklára építem egyházamat, s az alvilág kapui sem vesznek rajta erőt. Neked adom a mennyek országa kulcsait. Amit megkötsz a földön, a mennyben is meg lesz kötve, s amit feloldasz a földön, a mennybe is fel lesz oldva."

Hálát adok Uram!

„Szilveszter Szent Szilveszter pápa (314—335) ünnepe, ugyanakkor a polgári év utolsó napja, az új esztendőnek pedig vigiliája.
Régi hódmezővásárhelyi találós kérdés:

„Halott minden háznál, de nem harangoznak,
A halottas háznál nem is siránkoznak.
Amely napon meghalt, el is temettetett,
S másnap a halottnak gyermeke született."

Az óév-temetése protestáns tájakon virágzik leginkább. Éjfélkor a legények és a fiatalok a kivilágított templomtoronyba mennek. Meghúzzák a harangokat, templomi énekeket, zsoltárt énekelnek. A családok a templom körül gyülekeznek."

(Bálint Sándor)

Nem kell senki számára bölcselettel bizonyítani, mert mindenki tapasztalja: földi életünket időben éljük. Megszámlálhatjuk az éveket, hónapokat, heteket, napokat, órákat, perceket és másodperceket. Minden számolásnál több időt tudhatunk magunk mögött és mindig kevesebbet magunk előtt.

Amikor a hivő ember számolja éveit, a maga mögött hagyott éveket nem hagyja elillanni, hanem számadást tart. Számadást tartunk azért, mert ez keresztény életünktől elválaszthatatlan. Isten előtti számadásra készülünk. Ennek a végső számadásnak a hite előre vetíti a fényét, és beragyogja földi életünk egész útját. Beragyogja a mai estét is. Így a mai estén is a végső számadás hitével kulcsoljuk imára kezünket. Számot adni mindenekelőtt annyit jelent, mint hálát adni. Hálát adunk, mert észrevettük Isten jóságát. Nemcsak azt hisszük, hogy van Isten, hanem azt is látjuk, hogy Isten jó hozzánk, szeret minket. Isten szeretetének jeleit felfedeztük eddigi életutunkon. És most Isten szemébe nézünk. Úgy csendesülünk el, úgy imádkozunk, hogy tekintetünk az Isten tekintetén nyugszik. Így hálaadásunkban átélünk a Tábor-hegyi valóságból valamit: „Uram, jó itt nekünk!" (Mt 17, 4) Jó volt nekünk az

elmúlt év úgy, ahogy adtad: Jó volt veled lenni! Az év utolsó estéjén így elmondott hálánkat mélyen foglalja össze a „Hálát adok" c. ifjúsági ének.

„Hálát adok az esti órán, hálát adok, hogy itt az éj,
Hálát adok, hogy szívem mélyén hála dala kél."

Megköszönjük az utolsó estét és ebben az estében azt, hogy nem az üres semmiségben, hanem Isten jelenlétét elfogadva és átélve tölthetjük ezt az órát.

„Hálát adok a csillagfényért, hálát a sűrű éjjelért,
Hálát adok, hogy nem vagy messze, most is küldsz le fényt."

Megköszönjük a sok kegyelmet: Isten szeretetére mondott minden igent! És azt, hogy most is várhatjuk, nyitottak lehetünk ezen kegyelem előtt: nem üres magányban, hanem Isten közelségében és barátságában élhetünk.

„Hálát adok, hogy küldtél testvért, társként, aki ma mellém állt,
Hálát adok, hogy megengedted azt is, ami fájt."

Megköszönünk minden Istennek tetsző embertársi kapcsolatot, Isten szeretetét megjelenítő barátságot. Azt, hogy embertársainkban támaszt találtunk és embertársainknak segítséget nyújthattunk. De megköszönjük a golgotai magány fájdalmát is, amikor még egyetlen órára sem akadt egy jóbarát.

„Hálát adok, hogy Tested táplált, hálát hogy ma is szólt szavad,
Hálát adok, hogy lelkem biztos cél felé halad."

Megköszönjük a legmélyebb találkozásokat Jézussal: a szentáldozásokat. És hálát adunk azért, amikor Isten szava nem maradt pusztába kiáltó szó, nem hullott köves talajra és tövisek közé, hanem termést hozott.

„Hálát adok, hogy mellém álltál, hálát, hogy szép az otthonom,
Hálát adok, hogy munkám elvégeztem, s békén alhatom."

Megköszönjük a munkát, melyet becsülettel végeztünk, gyermekeinkkel töltött esti órákat, a másokért vállalt áldozatot, egy jó szót, egy kedves mosolyt, mely mind Isten bennünk lakásából fakadt számunkra. „*Aki szeret engem, Atyám is szeretni fogja, hozzá megyünk és benne fogunk lakni*" (Jn 14, 23).

„Hálát adok a sok-sok jóért, hálát adok hogy megbocsátsz,
Hálát adok, hogy el nem hagytál hogy újabb útra vársz."

Megköszönjük a kiengesztelődés óráit, Jézus szavát a szentgyónásokban, amely úgy hangzott felénk: „*Menj és többé ne vétkezzél!*" Megköszönjük a jó lelkiatyákat, akik vezettek, aggódtak és imádkoztak értünk; akik megvigasztaltak, bátorítottak és új lelkesedéssel, meg elhatározásokkal Jézus nyomában újra elindítottak.

„Hálát adok, hogy szemed rajtam, hálát adok,
hogy reményt adsz,
Hálát adok, mert biztos eljössz, mint a virradat."

Megköszönjük, hogy most sem vagyunk tétlenek, hanem Isten kegyelmét várva, a jövő évre tervet készíthetünk.

Tervünk megvalósulásáért pedig így imádkozunk a nagy hittudóssal:

„Urunk Jézus Krisztus az Élő Isten Fia, valóságos Isten és valóságos ember egy személyben, — Isten öröktől fogva, emberré testesült emberi időnkben, amelyben velünk vagy mindennap az idők végéig: imádunk Téged.
Mindent megosztottál velünk. Te, az Atya dicsőséges fénye és lényegének képmása, a mi életünket élted. Ismered ezt az életet, megtapasztaltad, kiürítetted poharát. Tudod, milyen. Nem mondhatjuk, hogy nem tudnád, mi az: embernek lenni, hogy nem éreznéd át, mit jelent a földnek való kiszolgáltatottság. Magadon tapasztaltad, mi nekünk a test, a bűn és a halál

húsa; mit tesz véges voltunkban a világ hatalmai közé zárva lenni: éhség, halál, politika, tudatlanság, nyomorúság, származás, sorsunkat intéző törvények, a megélhetés kényszere, olyan környezet és életkörülmények rabsága, amelyeket nem magunk választunk magunknak. Ember voltál. Így hát bizonyosan értelmes, szép és boldogító embernek lenni. Neked és a Te életednek elhisszük ezt.

Azt is megosztottad velünk, amit magaddal hoztál e földre: Atyád szeretetét, dicsőségét, isteni életét, igazságát, minden igazság igazi magvát. Mindent nekünk adtál, amit az Atya neked adott: az isteni természetben való részesedést, a gyermekséget, a Szentlelket, az örök életet.

Elfogadjuk mindezt. Készen állunk arra, hogy végtelenül többek legyünk puszta embernél: az örökkévalóság fiai, Isten gyermekei, az ígéret örökösei, testvéreid, Lelked templomai, királyi papok, akik dicsőítik Atyádat és a világot dicsőítő énekként viszik vissza Teremtőjéhez, szőlőd munkásai, igazságod tanúi, lélekben imádók, a világosság hirdetői, akik apostolod szava szerint csillagként sugároznak a gonosz és romlott nemzedék közepette (Fil 2, 15).

Élj tehát mibennünk. Tiéd az életünk és a halálunk. A te élettörvényednek vetjük alá magunkat. Rendelkezzél velünk. Nem akarunk csodálkozni azon, ha folytatod bennünk életedet, a hétköznapi a mindennapi, a keserű életet, hanem mindenkor beleegyezünk. Az az élet ez, amelynek eledele Atyád akarata. Követni akarunk Téged.

Folytatni akarjuk imádságodat, örök Főpapunk, minden koron át, mindaddig, míg a világ rázendíthet az örökkévalóság dicsőítő imájára, az örök Amenre mindazért, amit Isten cselekedett. Imádkozni akarunk a mindennapokban éppúgy, mint életünk nagy pillanataiban, a kísértés mélyén, olajfákhegyi óráink tehetetlenségében, szívünk végső magányának óráiban. Azt a kegyelmet kérjük tőled, hogy mindenkor imádkozzunk és bele ne fáradjunk. Szentlelkedért könyörgünk hozzád, hogy a szentháromságos életből hozott isteni beszédének szárnyain vigye magával szegény szavainkat a világból a semmi szakadéka fölött az örök Isten végtelenségébe.

Hisszük, hogy sohasem imádkozunk egyedül, hanem Te

közöttünk, sőt Szentlelkedben bennünk vagy és velünk könyörögsz, akár szent néped gyülekezetében, akár magányos kamránkban imádkozunk. Te lélekben és igazságban imádod Atyádat: imádkozzál bennünk, velünk életünk minden napján.

IMÁDKOZÓ

Tanúid és apostolaid akarunk lenni. Igazságod és szereteted tanúi, küldetésed küldöttjei a világ üdvösségére. Amint az Atya küldött Téged, úgy küldesz Te mindnyájunkat. Küldetésed kemény és nehéz. És mi gyöngék vagyunk, gyávák és kedvetlenek, nyakasok és ügyetlenek. Elég nekünk már önmagunk terhe is. Mégis menni akarunk. Mindig újrakezdeni. Ismét és ismét kereket akarunk majd oldani, fáradtan, nyugalom után kívánkozva. Ne hagyj nyugton bennünket. Rázz föl újra meg újra. Taníts meg, hogy csak mások üdvösségével törődve munkálhatjuk a magunk üdvösségét. Adj éleslátást és fürgeséget az Országodért való munka alkalmaiban. Adj reménységet a remény ellenére, ajándékozd meg erőddel tehetetlenségünket. Adj önzetlen és türelmes, bizakodó és hűséges szeretetet. Ne engedd, hogy apostoli munkánkban éppen a hozzánk legközelebb állókat tévesszük szem elől.

Ha Lelked ott él bennünk és ösztökél, akkor követünk Téged.

Akkor bennünk lakozol, és továbbmondod bennünk szavadat, a könyörület szavát, a megváltás művét, a világ üdvözítését. Ha Lelked erejében követünk Téged, akkor eljön egy darabka Országodból. Most még hitben és viszontagságok között kereszted árnyékában. De éppen így jön el aztán a Te igazi Országod, az igazság és az élet, a szentség és a kegyelem, az igazságosság, szeretet és béke országa. Add kegyelmedet, hogy hűségesen kövessünk Téged. A m e n."

(Karl Rahner)

Hála legyen
mindenért, ami adtál,
mindenért, amit megakadályoztál,
mindenért, amit elvettél,
mindenért, amit megengedtél,
mindenért, amit megbocsátottál,
mindenért, amit megelőztél,
mindenért, amit nekem készítettél,
a halálért, melyet nekem választottál,
a helyért, melyet nekem a mennyben készítettél,
hála legyen, hogy a Te örök szeretetedre rendeltél.

JANUÁR 1.

Karácsony nyolcada. Szüz Mária istenanyaságának ünnepe

OLVASMÁNY (Szám 6, 22—27)
Így szólt az Úr Mózeshez: „Mondd meg Áronnak és fiainak:
Így áldjátok meg Izrael fiait, e szavakkal.
Áldjon meg az Úr és oltalmazzon!
Ragyogtassa rád arcát az Úr s legyen hozzád jóságos!
Fordítsa feléd arcát az Úr és szerezzen neked üdvösséget!
Hívják le Izrael fiaira a nevem és én megáldom őket."

SZENTLECKE (Gal 4, 4—7)
De amikor elérkezett az idők teljessége, az Isten elküldte a Fiát, aki asszonytól született, és ő alávetette magát a törvénynek, hogy kiváltson minket a törvény szolgaságából, s az Isten fiaivá lehessünk. Mivel az Isten fiai vagytok, a Fia Lelkét árasztotta szívünkben az Isten, aki őt így szólítja: Abba, Atya!

EVANGÉLIUM (Lk 2, 16—21)
Gyorsan útrakeltek és megtalálták Máriát, Józsefet és a jászolban fekvő gyermeket. Azután hogy látták őket, azt is elbeszélték, amit nekik a gyermek felől mondtak. Aki csak hallotta, csodálkozott a pásztorok beszédén. Mária meg mind emlékezetébe véste szavaikat és szívében gyakran elgondolkozott rajtuk. A pásztorok hazatértek, dicsőítették és magasztalták az Istent mindenért, amit csak hallottak és láttak, úgy, ahogy tudtul adták nekik.
Amikor eltelt a nyolc nap és körülmetélték, a Jézus nevet adták neki, ahogy az angyal nevezte, mielőtt még a méhben megfogamzott volna.

A béke Isten ajándéka

II. János Pál pápa az „Irgalomban gazdag Isten" kezdetű enciklikájában korunk jellemző vonásait így ecseteli:

> „Az ember teremtő törekvése és értelmes munkája mélyreható változásokat hozott mind a természettudományok, mind a technika világában és a társadalmi életben és a kultúrában is.
> Felfedezte az ember, hogy hatalma van a természet felett, és a közösségi erkölcs törvényeiről is gazdagodtak ismeretei." (60. pont)
> „De ezenkívül — helyesebben ezekben foglaltan — olyan nehézségek is jelen vannak a mai világban, melyek egyre súlyosbodni látszanak. Jelen vannak olyan félelmek és gyengeségek, amelyek az ember legbenső lelkiismeretét érintik, ahol az ember tudja, hogy számadással tartozik." (61. pont)

A II. Vatikáni Zsinat lelkipásztori konstitúciójában pedig ezt írja a fenti témakörben:

> „Azok az egyensúlyhibák, amelyekkel a modern világ küszködik, tulajdonképpen azzal az alapvetőbb egyensúlyhiánnyal függnek össze, amely az ember szívében gyökerezik. Sok ellentétpár ugyanis magában az emberben küzd egymással. Az ember, mint teremtmény újra meg újra tapasztalja a maga korlátait, vágyaiban azonban korlátlannak és magasabbrendű életre elhivatottnak érzi magát." (Gaudim et Spes 10. pont)

Egyik ellentétpár az emberben: a béke utáni végtelen vágya, de ugyanakkor az attól való félelme, hogy azoknak az eszközöknek a felhasználásával, amit maga az ember talált fel, önmaga és mások elpusztítójává válik.

Az élet ilyen és hasonló ellentétpárjainak fojtogató fájdalmai közepette az Isten irgalmának meglátása az egyetlen kiút, aki mindig felkínálja az újrakezdés lehetőségét, és betölti az embert az

abból szükségszerűen fakadó örömmel. Akik elfogadják ezt a lehetőséget és élnek is vele, azok küzdelme mindig örömmel végződik. Akik viszont az ellentétpár Isten által felkínált megsemmisítésének lehetőségét visszautasítják, azok élete mindig örömtelenebb lesz, míg végül minden örömüket elvesztik.

A kinyilatkoztatás gazdagon dokumentálja, hogy Istennek kedve telik az újrakezdő emberben. Ez az újrakezdés nem más, mint annak meglátása a hit erejével, hogy van még lehetőségünk. Új kapu tárul fel, új út nyílik meg előttünk, mely nem zsákutca, hanem ahhoz a célhoz vezet, melyet minden ember, — mert ez természetébe oltott vágy — akarva-akaratlanul kutat és keres.

VI. Pál pápa szándéka szerint a mai ünnep a „Béke Világnapja." Így ez a nap a béke és békétlenség ellentétpárjának megszüntetésére, a béke útján való újrakezdés feladatára és küzdelmére hívja fel figyelmünket. A világ békétlenségének előidézője az emberi lelkek békétlensége. Nem hallják Jézus szavait: „*Boldogok a békességben élők, mert Isten fiainak hívják majd őket*" (Mt 5, 9).

Az emberek viselkedése olykor azt sugallja, mintha nem is akarnának békében élni. Mindig több izgalomra, zajra, szédítő rohanásra vágynak, hogy ne hallják meg a lelkükből szóló figyelmeztetés hangját.

Félnek csendben lenni, félnek attól, hogy a lényük mélyén fojtogató ellentétpárral szembe kell nézniük. És gyűlik az emberben a békétlenség. Azután kitör: rombolás, terror, öngyilkosság jelzi az útját. Nem egyszer a keresztények között is. Pedig Jézus így szólt egyszer tanítványaihoz: „*Békességet hagyok rátok. Az én békémet adom nektek. Nem úgy adom nektek, amint a világ adja*" (Jn 14, 27).

Mit jelent Krisztus békéje?

„Állandó kihívást a keresztények számára. A keresztény aktivizmus alapja Krisztus győzelmes keresztje és a Szentlélek kiáradása és ez nem igazol semmiféle illúziót. A keresztények az igazságosabb társadalomért küzdenek, az éhség, a ruhátlanság, a betegség ellen. Gondoskodnak az elvándoroltakról, a foglyokról, a társadalom peremére szorítottakról. Tudják azt hogy mindezek a kezdeményezések végső soron Isten irgalmasságának jelei" (II. János Pál).

A Szentatya 1981. december 21-én közzétett békeüzenetének témáját így foglalta össze:

> „A béke Isten ajándéka, melyet az emberekre bízott" (II. János Pál).

Ezeket a szavakat olvasva fel kell ismernünk, hogy a béke építésének és ápolásának elhanyagolhatatlan része gyermekeink és ifjúságunk Krisztus békéjében való nevelése.

> „Csoda-e, ha nem lehet béke addig a földön, amíg minden lehetőt megtesznek azért, hogy az egyes nemzetek fiatalsága bármiféle vallási és erkölcsi nevelés nélkül nőjön fel? Így még csak bele sem kóstolhatnak a belső életbe, a lelkiségbe, a hitbe és a szeretetbe, — pedig egyedül ez tudná biztosítani az államok közti egyezményeket és szerződéseket" (Thomas Merton).

A béke építése azonos a belső lelki béke megteremtésével, melyet Krisztus ad meg az Őt kérőknek: „*Kérjetek és adnak nektek*" (Mt 7,7). Az így elnyert béke jelenti mindenekelőtt a nyugodt lelkiismeretet, más ember szemébe néző nyílt tekintetet, „a világosság cselekedeteit." A családi otthon melegét és szeretetét, a munkatársakkal, rokonokkal és lakótársakkal való „békés egymás mellett élést." Mindez Isten ajándéka: a lélek belső egyensúlyának, derűjének, Isten iránti bizalmának külső megnyilvánulása.

A béke útjának építése tehát mert az Isten ajándéka, csak azzal kezdődhet, ha nem „emelünk fegyvert az Istenre." Ha elismerjük és elfogadjuk Őt! Ha nem ellene, hanem a rossz ellen harcolunk.

Újrakezdésünknek a béke útjának építésében csak ez lehet a tartalma: nagyobb nyitottsággal fogadjuk be Krisztust, a Béke Fejedelmét.

> „A megfeszített és feltámadt Jézus Krisztus nevében, az Ő messiási művének szellemében, mely az emberi nem történelmében mindenkor jelenlevő marad, felemeljük szavunkat és imádságunkat, hogy a történelem jelen szakaszában ismét megmutatkozzék az a szeretet, amely az Atyában van a Fiú és

Szentlélek által; bizonyuljon a jelen világban is hatalmasabban minden rossznál: ti. hatalmasabban minden bűnnél és a halálnál. Mária közbenjárásával könyörgünk, aki szüntelenül hirdette a „nemzedékről nemzedékre" szóló irgalmat" (II. János Pál: Dives in misericordia, 101 pont).

De imádságunkhoz mindazok közbenjárását is várjuk, akikben a hegyi beszéd szavai már valóra váltak: „*Boldogok a békességben élők, mert Isten fiainak hívják majd őket*" (Mt 5, 9).

A mai nap egyúttal Mária istenanyaságának ünnepe. Az ő közbenjárását kérve imádkozzunk Jézushoz a világ békéjéért és amiből az fakad: minden ember lelki békéjéért.

Könyörögjünk földünk békéjéért,
Mert a föld békéje nagy beteg.
Segíts, édes Szűz Mária, segíts mondani:
Béke legyen árva földünk békéjével!
Te, kit a béke szellemhírnöke köszöntött, esd ki nekünk a békét!
Te, ki a béke igéjét fogadtad magadba, esd ki nekünk a békét!
Te, a mindeneket Kiengesztelőnek segítőtársa, te a mindent Megbocsátónak készséges eszköze.
Te, örök könyörületnek odaadó szolgálója, esd ki nekünk a békét!
Enyhe hold a népek vad éjszakáján:
Óhajtozzuk a békét!
Szelíd galamb a népek saskeselyűi közt:
Vágyva vágyjuk a békét!
Sarjadó olajág szívünknek hervadt avarában:
elepeszt szomjúságunk: békét!
Hogy a foglyok végre kiszabaduljanak,
Hogy az elűzöttek végre hazát találjanak,
Hogy a sebajkak végre mind-mind beforrjanak,
Esd ki nekünk a békét!
A föld minden kedves szépségéért — esd ki nekünk a békét!
A tengerek sértetlen fenségéért — esd ki nekünk a békét!
A hegyek tiszta égretöréséért — esd ki nekünk a békét!
Teremtőnk kedveltje, alkotásai között áldott,
A teremtés képviselője, esdd ki nekünk a békét!

A teremtmények gyötrő aggodalmáért — kérünk téged, küldjél békét!
A bölcsőben szendergő kisdedekért — kérünk téged, küldjél békét!
Az aggastyánokért, akik meghitt ágyukban szeretnének elszunnyadni örökre — kérünk téged, küldjét békét!
Védtelenek oltalmazója, szívtelenek korholója,
Fénylő csillag a zűrzavar sűrű felhői közt — kérünk téged, küldjél békét!
Te a haldoklók mellett voltál, mikor vérüket a csatamező beitta,
Te lejöttél az óvóhelyre hozzánk, mikor a szörnyű bombák hullottak,
Te törődtél a szegény meggyalázott asszonyokkal:
Könyörülj, könyörülj a békén!
Anyánk, ki velünk sirtál, Anyánk, aki velünk remegtél,
Gyermekeiddel vigasztalan Anya, könyörülj a békén!
Anyánk, Édesanyánk, minden teremtmény közt legfájdalmasabb szívű,
Vedd karodba az elveszett világot!
Soha-nem-volt borzalom tör ránk mindenfelől,
Mintha ezer sötét ármány fenekedne véres végre!
Anyánk, Édesanyánk, halott már a mi békénk!
Békesség csak a mennyekben lakik még!
Te, ki úgy is velünk maradsz, ha eltaszítanak,
Te, ki akkor is szeretsz, ha megvetnek,
Te, kinek nem csorbul hatalma, ha finomművű trónod össze is törik a földön:
Könyörögjél békénk feltámadásáért!
Aki üres sírod rózsákkal szórta be: Ő ajándékozzon meg békénk húsvétjával!
Aki angyalszárnyakon ragadott fel a mennyei dicsőségbe:
Ő ajándékozzon meg békénk húsvétjával!
Aki megkoronázott jövendő boldogságunk koronájával:
Ő ajándékozzon meg Békénk húsvétjával!
Te, jegyese az élő Istennek, Te, Anyja a feltámadott Úrnak,
Te, királynő az örök Isten országában! Amen, a m e n.
Igen, így lesz, húsvét támad a halott békének,
Béke lesz a szegény világ békéjével.

(Gertrud von le Fort: Békelitánia az Isten Anyjához)

*

Reményik Sándor

Békesség Istentől

Nincs nyugalom, nincs nyugalom, — a szív,
Amíg ver, mindörökre nyugtalan.
De mindörökre nyugtalanul,
Istentől mégis békesség van.
Nyugalma nincs, de békessége van.
Békesség Istentől.

Nincs nyugalom, nincs nyugalom, — vihar,
Örök hullámzás a víz felszíne.
De lent a mélyben háborítatlanul
Pihen a tenger s az ember szíve,
Hadd hullámozzék a víz felszíne,
Békesség Istentől.

Nincs nyugalom, nincs nyugalom — s ez a
Nyugtalanság, mint a járvány, ragad.
Te sugarazd szét békességedet,
És szóval, kézfogással másnak add,
Az Isten békessége is ragad,
Békesség Istentől.

Reggel mondd, délben mondd, és este mondd
A Feltámadott első, szép szavát.
És ragyogóbbá lesz a reggeled
És csillaghímesebb az éjszakád,
És békességesebb az éjszakád.
Békesség Istentől.

Békesség Istentől: mi így köszönjünk,
Hogy köszöntésünkben lélek legyen —
Vihartépett fák — ágaikon mégis
Vadgalamb búg és békesség terem.
Békesség: köszöntésünk ez legyen.
Békesség Istentől.

JANUÁR 6. VÍZKERESZT

OLVASMÁNY (Iz 60, 1—6)
Kelj föl, ragyogj föl, mert elérkezett világosságod, és az Úr dicsősége felragyogott fölötted!
Mert még sötétség borítja a földet, és homály a nemzeteket, de fölötted ott ragyog az Úr, és dicsősége megnyilvánul rajtad. Népek jönnek világosságodhoz, és királyok a benned támadt fényességhez.

SZENTLECKE (Ef 3, 2—3a, 5—6)
Bizonyára hallottatok Isten kegyelmi adományáról, amelyben a ti javatokra részesültem. Kinyilatkoztatásból ismertem meg a titkot mint föntebb röviden megírtam. Amelyről korábban nem tudtak az emberek úgy, ahogy most a Lélek a szent apostoloknak és prófétáknak kinyilatkoztatta.

EVANGÉLIUM (Mt 2, 1—12)]
Amikor a judeai Betlehemben Heródes király idejében Jézus megszületett, bölcsek jöttek napkeletről Jeruzsálembe és kérdezősködtek: „Hol van a zsidók újszülött királya? Láttuk csillagát napkeleten s eljöttünk, hogy bemutassuk neki hódolatunkat." Ennek hallatára Heródes király meghökkent s vele egész Jeruzsálem. Összehívta tehát a főpapokat és a nép írástudóit, és tudakozódott tőlük, hol kell a Messiásnak születnie. „Júda Betlehemében — válaszolták —, mert így jövendölt a próféta:
Te Betlehem, Júda földje, egyáltalán nem vagy oly kicsi Júda nemzetségei között, hisz belőled származik majd a vezér, aki népemnek, Izraelnak pásztora lesz."
Erre Heródes titokban magához hivatta a bölcseket, és pontosan megtudakolta tőlük a csillag feltűnésének idejét. Aztán elküldte őket Betlehembe: „Menjetek, kérdezősködjetek tüzetesen a Gyermek felől! Ha megtaláltátok, jelentsétek nekem, hogy én is elmenjek és hódoljak neki!" Azok meghallgatták a királyt és útra keltek. A csillag pe-

dig, amelyet napkeleten láttak, továbbvezette őket, míg végül odaért a hely fölé, ahol a Gyermek volt. A csillag láttára nagyon megörültek. Beléptek a házba és ott találták a Gyermeket anyjával, Máriával. Leborulva hódoltak előtte. Aztán, felnyitották kincsesládájukat, és ajándékot adtak neki: aranyat, tömjént és mirhát. Mivel álmukban utasítást kaptak, hogy ne menjenek vissza Heródeshez, más úton tértek vissza hazájukba.

Légy betlehemi csillag!

„Vízkereszt, ősi egyházi nevén Epiphania a Teleki kódex fordítása szerint Úr kijelentése, görög katolikusaink ajkán Úrjelenés, ismét másként Háromkirályok: Gáspár, Menyhért, Boldizsár napja, az Egyháznak egyik legrégibb ünnepe. A „Gesta Hungarorum" Háromkirályokról szóló példázata a keresztény embernek szól, melyből kitűnik, hogy a háromkirályok tiszteletének az Újszövetség, illetőleg a liturgia mellett Köln városa a fő forrása. Aachenbe két évenként ismétlődő búcsújáráson magyarok is részt vettek. Útjukban Köln városát sem kerülték el. Helyi mondaszerű kölni hagyomány szerint ínség idején fogadalmat tettek a Háromkirályok tiszteletére. Búcsúsaink Kölnben hat hétig tartózkodtak, maga a város látta őket vendégül.

A bibliai utazásból, de a kölni búcsújárásból is érthető, hogy a három napkeleti király, Gáspár, Menyhért, Boldizsár egyfelől az utasok, útonjárók, vándorok, zarándokok, másfelől pedig a vendéglogadósok patrónusa lett.

A vendéglogadók, szállodák hajdani neve, cégére, címere is szerte az európai katolikus világban e három, részben szerecsennek tartott szent vándorra emlékeztetett: Három Király, Három Szerecsen, Három Korona...

Nevüket az útra indulók valamikor a térdükre kötötték fáradtság ellen, talizmánul. Akik hosszú útra készültek a középkorban, misét végeztettek, ezenkívül érmet viseltek a tiszteletükre.

A hagyomány évszázadokon át szívósan élt népünk köreiben

is. „Induljunk hát csak el — mondja ennek ismeretében Tömörkény István, egyébként fogadósok ivadéka — Gáspár, Menyhért, Boldizsár nevében, kik szintén elindultak, és jó sokáig utaztak, míg célhoz értek."

(Bálint Sándor)

A keresztény ember mindig újra meg újra útra kelő ember Jézus nyomában. De útja, ha nehéz is, ha akadályokkal telített is, mégis örömteli, felszabadult és vidám ember útja. Úgy figyeljünk oda Vízkereszt ünnepének szentírási szakaszaira, hogy azok segítségével megtanulhassuk, hogyan élhetünk abban az örömben, mely a napkeleti bölcsek útját betöltötte.

Bevezetőként megfogalmazunk egy kérdést: mi az oka, az igazi gyökere a korunkban tapasztalható Istennel szembeni közömbösségnek, legalábbis a látszat ezt sejteti: az Isten nélküli életnek? Feleletünk egyszerű és tömör. Azért nem figyelnek az emberek Istenre, nem figyelnek üzenetére, nem élnek akarata szerint, nem reagálnak szeretetére, mert hiányzik az a betlehemi csillag, mely a napkeleti bölcseket megdöbbentette és vezette, s mely a mai ember figyelmét is Istenre irányíthatná.

Kérdésünk újabb kérdést vet fel: kinek kell a betlehemi csillag szerepét betöltenie? Kinek tegyünk szemrehányást azért, hogy napjainkban nem ragyog a betlehemi csillag a népek számára?

De korunkban nem csupán az Isten hiányzik az emberek életéből, nemcsak a betlehemi csillagot nélkülözik, hanem az igazi öröm is egyre kevesebb ember életét kíséri. Egyre kevesebb az a természetes életöröm, mely az ember életét kiegyensúlyozottá teszi. Ennek háttere a világban, a mindennapi életben ránk ható gyakorló zűrzavar, összevisszaság. Azért nem tud az ember igazán örülni, mert egyre több a megoldatlan élethelyzet, az olyan körülmény, mely szomorúságot, fájdalmat, elkeseredést vált ki belőlünk.

Mert ez mindennapi valóság, ezért kell odafigyelnünk Izajás próféta felhívására, a mai olvasmányban: „*Gyújts örömfényeket Jeruzsálem!*" Elhangzik a felszólítás: tessék bizakodni és örülni!

Korunk embere erre a prófétai buzdításra is borulátást sejtető kérdéssel válaszol: Ugyan, minek örüljünk? Annak, hogy napról napra több fegyvert gyártanak a népek, hogy egy napon elpusztítsák egymást? Annak, hogy egyre több a hűtlenné vált házasfél, és

ennek következményeként az élet fájdalmas oldalát túl korán megismerő gyermek? Örüljünk az öngyilkosok szaporodásának? Örüljünk az alkoholfogyasztás növekedésének és beláthatatlan következményeinek?... Minek örüljünk?

Ennek a zűrzavarnak, összevisszaságnak nem örülhetünk. De figyeljünk csak örömtelenségeinkben Jézus születésének körülményeire. Amikor Jézus megszületett a judeai Betlehemben, legalább ekkora zűrzavar, összevisszaság uralkodott a világban, az emberek életében. Mégis, amikor a pásztorok elindultak Betlehem felé, örvendeztek:

> „Pásztorok, pásztorok örvendezve, sietnek Jézushoz Betlehembe..." (SZVU 32.)

Örültek, örvendeztek a zűrzavarteli világban. A napkeleti bölcseket figyelve megállapíthatjuk, hogy nem elkeseredett, besavanyodott emberek, hanem örvendezve mennek idegen országba, keresvén az „Új Királyt". — Mitől örvendező emberek ők, a pásztorok és a napkeleti bölcsek? Attól, hogy égi jelet kaptak. Az égi jel, a csillag fénye és ereje kötötte le figyelmüket, töltötte be szívüket a világ zűrzavarával szemben.

Újra kérdezzük: zűrzavaros világunkban minek örüljünk?

Örüljünk a betlehemi csillagnak, mint a napkeleti bölcsek. Örüljünk a csillag fényének és erejének, mely képes célhoz vezetni bennünket.

De hol található és látható ez a csillag?

Örüljünk annak a csillagnak, azon csillag fényének és erejének, melyet mi gyújtottunk és gyújtunk a világ számára, melyet semmiféle erő nem tud kioltani. Örüljünk azon csillag fényének, melyet mi gyújtunk meg, és odafigyel rá hivő és nem hivő, bűnös és közömbös ember egyaránt, gondolkodásra indít minden embert, cselekvésre, tettekre készteti őket.

Tehát a betlehemi csillag Isten műve, de szükséges hozzá a mi akarati hozzájárulásunk, előtte való nyitottságunk, mert Ő a történelem betlehemi csillagát bennünk akarja meggyújtani. Ha mi ebben naponta Isten eszközévé tudunk válni, akkor boldogok leszünk és tudunk minek örülni: az Isten által bennünk meggyújtott betlehemi csillag fényének, szépségének és erejének. Csillagtevékenysé-

günk már evangéliumi élet, tehát öröm-élet, sőt, evangélium hirdetés. Mert az ember vagy fényt gyújtogató, vagy sötétség hordozó. Vagy betlehemi utakat nyitogatunk, vagy betlehemi utakat zárunk el.

Keresztény küldetésünk: „csillag életünkkel" minél több ember számára megnyitni a Betlehem felé vezető ösvényt. Ehhez az a fény kell, mely mindig belső rendezettségünk, harmonikus Jézus-kapcsolatunk következménye.

Megállapításunkat alátámasztja *Popper Péter: „A belső utak könyve"* című művében olvasható pszichológiai megfigyelés:

> „Akiben zűrzavar van — zűrzavart hoz létre környezetében. Akiben rend van, rendet teremt maga körül."

A megállapítás gondolati hátterét így világítja meg a szerző:

> „A gyermek még főleg reaktív lény. Viselkedése válasz arra, ahogy a környezet viselkedik vele szemben. A felnőtt ember megszerezte a valódi aktivitás lehetőségét, formálni képes környezetét. Lelki állapota akarva-akaratlan kisugárzik környezetére. Bajainkért sokszor a külső környezetünket vádoljuk, holott mi formáltuk ilyenné azokat. Ha rendet teremtünk magunkban, legnehezebb helyzeteinkben is megtaláljuk a megoldást."

A pszichológia útmutatása szerint első és legfontosabb feladatunk a belső rendteremtés. Ez mindenekelőtt Jézus tanítása, melynek következménye világosság, fénykisugárzás mások számára.

> *Ti vagytok a világ világossága. A hegyre épült város el nem rejthető. És ha világosságot gyújtanak, nem teszik véka alá, hanem a tartóra teszik, hogy világítson a ház minden lakójának. Így világítson a ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák jótetteiteket és magasztalják mennyei Atyátokat"* (vö. Mt 5, 14—16).

*

Kunszery Gyula

Akik a gyermeket keresték...

Jöttek mogorva zsoldosok,
markolván zord fegyvereket...
Keresték. — Ámde nem találták
a Gyermeket.

És jöttek tudós mágusok;
beutazták a Keletet,
s keresték... s végül megtalálták
a Gyereket.

És jöttek szelíd pásztorok,
szívükben béke, szeretet...
Keresték s rögtön megtalálták
a Gyereket.

ÉVKÖZI 1. VASÁRNAP (VÍZKERESZT UTÁNI VASÁRNAP): URUNK KERESZTSÉGE

OLVASMÁNY (Iz 42, 1—4, 6—7)
Nézzétek, a szolgám, akit támogatok, a választottam, akiben kedvem telik. Kiárasztom rá lelkemet, hogy igazságot vigyen a nemzeteknek. Nem kiált majd, s nem emeli föl a hangját, szava se hallatszik az utcákon.
A megtört nádszálat nem töri össze, a pislákoló mécsbelet nem oltja ki. Hűségesen elviszi az igazságot, nem lankad el, sem kedvét el nem veszti, míg az igazságot meg nem szilárdítja a földön. Az ő tanítására várnak a szigetek.

SZENTLECKE (ApCsel 10, 34—38)
Péter így kezdte beszédét: „Valóban el kell ismernem, hogy az Isten nem tesz a személyek közt különbséget, mindenki kedves előtte, aki féli, és az igazsághoz igazodik, bármely nép fia is. A tanítást ugyan Izrael fiainak adta, amikor békét hirdetett Jézus Krisztus által. Ő a mindenség Ura.

EVANGÉLIUM (Lk 3, 15—16, 21—22)
A nép feszülten várakozott. Mindnyájan azon töprengtek magukban, vajon nem János-e a Krisztus. Ezért János így szólt hozzájuk: „Én csak vízzel keresztellek benneteket. De nyomomba lép az erősebb, akinek saruszíját sem vagyok méltó megoldani. Ő majd Szentlélekben és tűzben fog benneteket megkeresztelni.

Isten figyel téged

„Mint ismeretes: a Vízkereszt napjától hamvazószerdáig terjedő, változó hosszúságú időszak a farsang, tájszólásban fassang, fásság. Már a középkorban a zajos mulatság, a lakodalom ideje, amelyet kozmikus emberi igénye miatt az Egyház is tűrni volt kénytelen.
A Vízkeresztet követő első hétfőnek regelő hétfő a hajdani

neve. Titokzatos képzeletvilágát Dömötör Telka alapvető kutatásai tisztázták. Eredményeit így összegezi: a vízkereszt utáni hétfő magyar regelő hétfő megjelölése bizonyosan magába foglalta a nagy ivás, lakomázás, áldomás értelmét, de ezen túlmenően valószínűleg utal a szerencsés évkezdésre, a termékenységet, a boldogságot biztosító szerencsekívánatokra is, akárcsak a nyugat-magyarországi regölés.
A Vízkeresztet követő vasárnapokat az Érdy-kódex így nevezi meg: első menyegzős vasárnap, másod menyegzős vasárnap, harmad menyegzős vasárnap, meg a többi, vagyis amikor az Egyház nem tiltja a menyegzőket. Ezeket természetesen nem ezeken az Úrnak szentelt vasárnapokon tartották, de a szószékről ilyenkor hirdette ki a pap a házasulandókat. Ezzel meg is könnyítette a híveknek az időbeli tájékozódást."

(Bálint Sándor)

A II. Vatikáni Zsinat után bevezetett új liturgikus reform szerint Vízkereszt után következő vasárnap Urunk megkeresztelkedésének ünnepe. Az ünnep ezen időpontban történt elhelyezése jelzi, hogy befejeződött Jézus názáreti rejtett élete, mely munkás élet volt, és kezdődik nyilvános működése: Isten Országának hirdetése.

A mai ünnepen, amikor Jézust ott látjuk a Jordán folyóban, amint felveszi a János-felé bűnbánati keresztséget, mely lényegesen különbözik az általa alapított szentségi keresztségtől, — gondoljunk saját keresztségünkre, az abból fakadó istengyermeki állapotunkra és belőle fakadó kötelességünkre.

Gondolatunk kifejtésében elindít bennünket Izajás könyvének azon részlete, melyet a mai olvasmányban találunk. A próféta Isten választottjáról, az eljövendő Messiásról beszél, akiben Isten kedvét találja. De beszél mindazokról is, akik majd az ő hívó szavát meghallják és elfogadják, és így Isten választottai közé sorolják. Azt ígéri a próféta, hogy akit az Isten így kiválaszt, arra vigyáz is: „*Én mellette állok.*" Isten tehát vigyáz választottjára.

Akit Isten különösképpen kiválaszt, azon különösképpen rajta nyugszik az ő tekintete. A megkeresztelt ember is Isten választottja, következésképpen Isten tekintetének különös hordozója. Ez a tekintet kétféle lehet. Ha az ember istengyermeki életét ápolja, istengyer-

meki kötelességeit igyekszik napról-napra teljesíteni, akkor Isten tekintete biztató, felemelő, reménytkeltő, jóságos, szeretetet ébresztő tekintetként tükröződik rajta. Ha azonban a megkeresztelt ember mindennapi életében istengyermeki állapotát megcsúfolja, — akkor is magán hordja Isten tekintetét — de ez vádló, ítélő, büntető tekintetként jelenik meg rajta.

Abból, hogy minden ember Isten teremtménye, hogy minden embert saját képére és hasonlatosságára teremtett, hogy minden embert üdvözíteni akar, — következik, hogy minden ember valamiképpen magán hordja Isten tekintetét. Ezen senki sem tud változtatni, senki sem tudja magát Isten tekintete alól kivonni. Az igaz, hogy ezt a tekintetet egy földi életen át figyelmen kívül lehet hagyni, de ennek tudomásul vétele egyszer mindenki számára kényszerítő lesz. Amikor majd ott állunk Isten előtt szemtől-szembe, — ha az ő gyermekeként éltünk a földön az általa ajándékozott néhány évtizeden át, — akkor az a tekintet számunkra az örök boldogság nyitánya lesz. Ez a tekintet akkor felemel bennünket az ő örökké tartó boldog színelátásába. Felemel, beleemel bennünket az ő öröktől örökké tartó szeretet életébe, a Szentháromság szeretet életközösségébe.

Aki azonban Isten tekintetének figyelmen kívül hagyásával próbálja élni földi életét, azon a napon számára is kényszerítő valóság lesz Isten jelenlétének tudomásul vétele. De az Isten tekintete számára akkor már vádló, ítélő és büntető tekintet lesz, ami abban áll, hogy a földi életben megmutatkozó és meg nem bánt elutasítás miatt nem láthatja meg Isten szerető tekintetét. Ez lesz számára az örökké tartó fájdalom és szenvedés. *Izajás* próféta Isten kiválasztott emberéről szólva, Isten rajta nyugvó tekintetén túl arról is beszélt, hogy Istentől küldetést kap. A küldetés pedig így szól: elvinni az igazságot a világba! *Hamisítatlanul hirdeti Isten törvényét: nem lankad és nem veszíti kedvét, míg csak győzelemre nem viszi az igazságot* (vö. 42, 3—4). A megkeresztelt embernek is ez az egyik küldetése: tanúságot tenni az igazságról! Mert hányszor hangzik el mindennapjainkban az ajkunkról — akár a gyermeknevelléssel kapcsolatban a családban, akár munkahelyünkön vagy baráti körben: — „A földön nincs igazság!" A keresztény ember egyik küldetése pontosan ennek cáfolata: van igazság a földön! Istentől megbízatást és kegyelmet kaptunk az igazság hirdetésére és megélésére: a tanúságtételre.

Ezen küldetésünk teljesítése mindig istenismeretünk és belőle fakadó szeretetünk függvénye. Attól függ, elfogadjuk-e, hogy Isten „kézenfogva" vezessen bennünket végig egy földi élet útján. *Én, az Úr, az igazságos Isten meghívtalak téged, Szolgám; kezednél fogva vezetlek és oltalmazlak...* (vö. Iz 42, 6)

Aki Isten ismeretében nem gyarapszik, az az igazság ismeretében sem tud előbbre jutni. De aki mindent megtesz azért, hogy Istenét ma jobban ismerje és szeresse, mint tegnap, az Istentől napról napra kapja a mindig tisztább látás kegyelmét az igazság felismerésében.

Ha most az evangéliumra pillantunk, azt látjuk, hogy az még világosabbá teszi istengyermeki küldetésünket, amely megkeresztelt voltunkból fakad. Ebben tárul fel Jézus példáját megértve az a feladat, hogy a megkeresztelt embernek be kell lépnie, bele kell állnia a bűnös világba, bűnös emberek közé. Mert nem csupán magunk miatt részesültünk a keresztségben, hanem azért is, hogy megkeresztelt voltunkkal elmenjünk a bűnös világba. Jézus is ezt tette a Jordán folyó partján. Beállt a bűnösök közé. Úgy áll be, hogy „*mindenben hasonló lett hozzájuk, a bűnt kivéve.*" Nekünk is úgy kell élnünk istengyermeki állapotunkban és öntudatunkkal a világban, hogy istengyermekségünk kárt ne szenvedjen. — Itt gondoljunk gyermekeinkre, unokáinkra, akiket mi kereszteltettünk meg. Tudnunk kell, hogy rájuk az a nagy és nehéz feladat vár, hogy nekik is mindennap be kell lépniük a bűnös világba úgy, hogy közben vigyáznak istengyermeki életükre. Gyermekeink számára ez azért nehéz, mert a bűnös világ sokszor nem csupán az iskolában, játszótéren, baráti körben létezik számukra, hanem a családban is. Amikor a gyermek reggel felébred, új napot kezd, akkor abban a családban kezdi, mely sokszor csupán a profán világot jelenti számára. Mégpedig azért, mert egészen mást tesz ő a hitoktatásból táplálkozó és nyiladozó vallási öntudatával, mint amit tesznek hozzátartozói.

Ez olyan helyzet korunkban, amelyen mindenképpen változtatni kell. Ez a változtatás pedig elsősorban a szülők feladata.

Tudniuk kell a szülőknek, hogy a gyermek is megérti, ha édesapja nem ment el vele szentmisére. De azt nem érti meg, hogy este miért nem kulcsolja vele együtt imára a kezét; miért nem beszél neki Istenről; és miért káromkodik? Amikor ez a sok *miért* válasz nélkül marad egy gyermek életében, akkor a szülő úgy jelenik meg a gyermek lelki szemei előtt, mint egy bűnös világ. Ez a bűnös világ akkor

szűnik meg, ha elfogadjuk a krisztusi nevelői és lélektani tételt: „Részt kell venni a gyermek életében!" (TV 1981. jan. Szülők, nevelők c. adás) Ez a tétel a mi esetünkben így hangzik: részt kell venni a gyermek keresztény életében!

*

W. M. Thackeray: Hiúság vására c. művében a milliomos Osborne kitagadja fiát, mivel rangján aluli nőt vett feleségül. A fiatalokra nagy gond szakad, mert a férj beteg lesz, majd fiatalon meghal. Emília, az özvegy egyedül neveli fiát George-ot egészen addig, amíg a nyomor rákényszeríti, hogy lemondjon róla a szívtelen nagyapa javára. Csak egyetlen dolog nyugtalanítja. Mi lesz a kisfiú lelkével? Hiszen ő vallásosnak nevelte eddig. Esténkint imádkoztak, vasárnap pedig eljártak az istentiszteletre.

Amikor gyermekét elviszik tőle, Emília esténként megközelíti apósa házát, leül egy szemközti ház kerítésének kőpárkányára, és ott mondja el a szokásos imákat fiáért úgy, mint otthon.

Csak akkor könnyebbül meg a szíve, amikor vasárnap megkondulnak a harangok, és ő látja George-ot, hogy nagynénjével együtt templomba megy. Száz üde gyermekhang csendül fel, köztük az ő fiáé, és himnuszokat énekelnek a Mennyei Atyának. Emília egy ideig nem is lát a szemét elhomályosító ködtől (2. k. 50. fej).

Kunszery Gyula

Vízkereszti Triptichon

1.
(Isten szól)
Jordán vizénél én is álltam,
bő kegyelmekre vágyva vártam,
és álltunk, vártunk annyian...
Megnyílt az ég, hangzott a szó:
„Te vagy az én szerelmes fiam!"

2.
(Az ember hallgat)
De én hálátlan voltam érte:
midőn a démon megkisérte,
jaj, meghökkentem színe láttán,
elfeledtem az égi szót,
és nem mondtam, hogy „távozz sátán!"

3.
(Isten mégis szól)
Szerencsétlen megszállott lettem,
már a Gonosz beszélt helyettem,
és átkot szórt a Teremtőre...
S az Úr mégis megkönyörült:
„Némulj el! — szólt — menj ki belőle!"

NAGYBÖJT 1. VASÁRNAPJA

OLVASMÁNY (MTörv 26, 4—10)
„Amikor termésed legjavából áldozati ajándékot hozol a pap vegye ki kezedből a kosarat és állítsa az Úr, a te Istened elé. Te pedig mondd az Úr, a te Istened színe előtt:
... Az Úr erős kézzel és kinyujtott karral kivezetett Egyiptomból, nagy rémületet támasztva jelek és csodák kíséretében... Itt hozom annak a földnek első termését, amelyet te, az Úr nekem adtál."

SZENTLECKE (Róm 10, 8—13)
Ha száddal vallod, hogy Jézus az Úr és szívedben hiszed, hogy Isten feltámasztotta a halálból, üdvözülsz.
A szívbeli hit ugyanis megigazulásra, a szájjal való megvallás pedig üdvösségre szolgál. Az Írás is azt mondja: „Senki szégyent nem vall, aki hisz Benne!"

EVANGÉLIUM (Lk 4, 1—13)
(Megkeresztelkedése után) Jézus a Szentlélektől eltelve otthagyta a Jordánt, s a Lélek ösztönzésére a pusztába vonult negyven napra. Itt megkísértette a sátán. Ezekben a napokban nem evett semmit sem, de végül is megéhezett. Ekkor megszólította a sátán: „Ha Isten Fia vagy, mondd ennek a kőnek, hogy váljék kenyérré." De Jézus ezt felelte: „Írva van, nemcsak kenyérrel él az ember." Erre a sátán fölvezette egy magas hegyre, és egy szempillantás alatt felvonultatta szeme előtt a földkerekség minden országát. „Minden hatalmat és dicsőséget neked adok – mondta –, mert hisz én kaptam meg és annak adom, akinek akarom. Ha leborulva hódolsz előttem, az mind a tied lesz". Jézus elutasította: „Írva van: „Uradat, Istenedet imádd, és csak neki szolgálj!" Ekkor a sátán Jeruzsálembe vitte, a templom párkányára állította, és így szólt: „Ha Isten Fia vagy, vesd le magad innét. Hisz írva van: angyalainak parancsolta, hogy oltalmazzanak, és: kezükön hordoznak majd, nehogy

kőbe üsd a lábad." De Jézus ezt válaszolta: „Az is írva van: Ne kísértsd Uradat, Istenedet!" Miután a sátán ezekkel a kísértésekkel hiába próbálkozott, egy időre elhagyta Jézust.

Készülj fel a kísértésekre

„Nagyböjt, az Érdy-kódexben negyvenlőböjt, az egyházi évben hamvazószerdától húsvétvasárnapig terjedő, Jézus negyven napi böjtölésének, majd kínszenvedésének emlékezetére szentelt negyvennapos időszak, amelynek kisebb megnevezett egységei: hetei, — vasárnapjai, — ünnepei is vannak.

A régi idők böjti fegyelme igen szigorú volt. A böjti napokon, csak kenyeret, sót és száraz növényi eledelt volt szabad enni és csak egyszer ehettek napjában.

Ennek az épületes, önmegtagadó életnek számos példája és nyoma maradt fenn népünk körében, mutatván azt, hogy a jókedvü áldozatban öröme telik. Mutatja azonban azt is, hogy a nép vallásos életében is döntő a hagyományok kultusza.

A hivatalos enyhítések következtében már nem volna kötelezve a szigorú böjtre, különleges kikötésekre, de apáinak jámbor élete megszentelte és így ő is a legújabb időkig megtartotta őket. Nálunk is akadtak még a múlt század végén is faluk, ill. paraszti közösségek, amelyek a halat nem számítva, csak növényi eredetű táplálékot vettek magukhoz. Még tejneművel sem éltek. Nem zsírral, hanem olajjal főztek, annyira mentek, hogy a böjtös eledelek számára több helyen, még nem is régen, külön edényeket használtak. Kis-zsombor helyi hagyománya szerint a nagyböjt péntekein még főtt ételt sem ettek. Ókeresztény regula szerint a húsfélék mellett lacticinium, keleti, görög-katolikus szóhasználat szerint fehér eledel (tej, túró, vaj, sajt, tojás,) sem kerülhetett ilyenkor a hívek asztalára."

(Bálint Sándor)

Korunk emebere számára elérhetetlen távolságba került a fenti böjtölési mód. De ugyanakkor igaz, hogy a mai embert is szorongat-

ják azok az erők, melyeknek legyőzéséhez Jézus többek között a böjtöt ajánlotta: „*Mindamellett ezt a fajtát nem lehet másképp kiűzni, csak imádsággal és böjttel*" (Mt 17, 21). „Ez a fajta" ma is jelen van a világban. Működését olykor a fiatalkoruak nevelőintézete, máskor az elvonókúra vagy TEMEB (Terhességmegszakítás Engedélyzését Elbíráló Bizottság) előtt felsorakozó lányok élete mutatja. De a sornak ezzel még nincs vége, mert az élet apró gyengeségeit is idesorolva, minden ember őszintén bevallhatja, hogy próba előtt álltam és a próbatételkor győztem vagy elbuktam.

A hivő ember tudja, hogy ezek a próbatételek, melyeket *kísértésnek* nevezünk, Isten megengedésével történnek, hiszen az egész földi élet Isten hatalma és gondviselése alatt áll. Ő végtelen jóságában és szeretetében azért engedi meg a megpróbáltatásokat, hogy a jót szabadon választhassunk, a földi élet sötét útvesztőin mellette dönthessünk, vagyis a próbákon győzelmesen jussunk át, és így életünk végén hozzá érkezzünk.

A mai evangélium elbeszélése szerint Jézus, a köztünk emberi testben megjelent Isten Fia is kísértést szenvedett. A gonosz arra csábította Jézust is, hogy váljék engedetlenné Istennel szemben. Jézus azonban Isten akaratával szemben nem ismer engedetlenséget. Bizonyítja: Ő Istennek köztünk megjelent engedelmes Fia. A sátánnak adott válaszaiból világos, hogy nincs erő, mely őt az Isten akaratával való teljes egységből ki tudná mozdítani.

Az Isten akaratával való tökéletes egységet azok a szavai világítják meg, amelyeket Jézus a kísértőnek mond. Ezek az igék igazában az Atya szavai, melyeket egykor a választott néphez intézett a pusztai vándorlás idején. Mindez mutatja, hogy Jézus ismeri az Írást, az Atya szavát. Ennek ismeretében és birtokában tud úgy nyilatkozni, hogy a gonosz lélek csatát vesztetten távozik.

Az ember napról-napra tapasztalja az Istentől belé oltott igényt, hogy jó akar lenni. De ugyanakkor azt is megtapasztalja, hogy rosszra hajló természete miatt sokszor nem tud jó lenni. A kísértésben elbukik és tehetetlenül vergődik. Panaszkodik Szent Pállal: „*Hisz én nem a jót teszem, amit akarok, hanem a rosszat, amit nem akarok*" (Róm 7, 19). Mindez nem azért van, hogy az ember elbukjék, hanem azért, hogy az Isten üzenetének megismerésében legyőzze a rosszat és ezáltal szeretetében gazdagodjék. Mert a gonosz le-

győzésének útját Jézus eukarisztikus beszédében, így tárta hallgatói elé: „*Hozzátok intézett szavaim lélek és élet!*" (Jn 6, 63)

Emberek milliói igazolják, hogy akik szavait magukévá tették, azoknak sikerült győzniük a bűn felett. Az evangélium, mint az Atya üzenete az Istentől megkívánt élet erőforrása. Aki olvassa, annak szellemét magáévá teszi, az fokozatosan leveti magáról a régi embert és új emberré formálódik. Mert Isten szava hívja az embert: „*Kövess engem!*" Isten szava világosságot gyújt az emberben, mint az idő kezdetén: „*Legyen világosság!*" Ez Isten szavának titka: nemcsak betűkből áll, hanem egyszerre belső kinyilatkoztatás számunkra, belső világosság, amely irányt mutat és erőt ad.

Így az evangélium ismeretének gyümölcse: győzelem a világ szelleme felett és odaadóbb élet Jézus követésében. Ha Istenre éhezve olvassuk Jézus szavait, megfogalmazhatatlan mélységből emelkedik fel elénk az az igazság, mely az élet problematikus területére vetíti előttünk fényét. Egész pontosan oda, ahol kísértést szenvedünk vagy fogunk szenvedni.

Ha Isten szavának nem csupán értelmi ismerete van meg bennünk, hanem az a belőle fakadó belső felismerés is, amely a láthatatlan valóságot állítja elénk a hit által látható formában, akkor mindig mi lehetünk a győztesek a megpróbáltatások idején.

Így világos az is, hogy a kísértésben való elbukás mindig abból fakad, hogy azon a bizonyos területen az ember Isten szavának fényében még nem találta meg a járható utat.

A szentleckében Szent Pál ezt az igazságot úgy tárja elénk, hogy Isten hűséges mindig és minden körülmények között. Hűségére mindig biztosan építhetünk. De ugyanakkor ő is számít a mi hűségünkre. Ez azt jelenti, hogy várja tőlünk az élet minden mozzanatában azt a barátságot, melyet Jézus Krisztusban felajánlott. A kísértés pedig pontosan ezt a barátságot akarja megszüntetni. De az ember számára mindennap ott van a barátságot ápoló és tápláló Istentől emberi ajkon elhangzott megmentő szó. Ennek a szónak az ismerete mindig kegyelemforrás is az ember számára. Jézus természetfeletti erejének megszületése bennünk. A kegyelem pedig mindig Isten gyermekévé tesz, és a vele való barátságot ápolja.

A harmadik szentírási szakasz, az olvasmány is, az Istennel való barátságot ápoló ember alapmagatartását tárja fel, melynek két lényeges összetevője van: az imádság és az áldozatbemutatás. Ezek-

ben a vonásokban a pusztában imádkozó és böjtölő Jézus vonásai rajzolódnak ki előttünk. Mindebből következik, hogy az Atya üzenetének megközelítését mindig meg kell előznie és kísérnie az *imádságnak* és az *áldozatvállalásnak*. Ez a két, Istentől elénk állított összetevő teszi az ember lelkét jó talajjá, melyben az Atya üzenetének magvai a kísértéssel szemben is százszoros termést hoznak. Vagyis imádság és áldozatvállalás alakítja ki az emberben azt a lelkületet, mely megengedi ugyan a próbatételt, de nem enged elbukni.

Korunkban sokszor hangzik el a kijelentés: „Felmérhetetlenül megnövekedett a bukdácsoló emberek száma!" Az állítás mögött az a valóság húzódik meg: sokan esnek el a megpróbáltatások idején. De a másik állítás is igaz: „Korunk ismét megérett, hogy megértse Isten szavát!"

Úgy tűnik, hogy növekszik a „selejt "az emberek között. Ezáltal gyógyító nyugtalanság ébred sokakban, akik eddig gondtalanul lézengtek. Az élet bebizonyította, hogy hamisak a szépen csengő divatszólamok. Nem lehet azokra életet építeni. Más szavakat kell keresni, melyek elbírnak minden emberi életet. Így jut el az ember Isten szavának felfedezésére, általa pedig a kísértés legyőzésére. És akkor az ember előtt kinyílik egy kapu, feltárul egy új út, melyet minden ember akarva-akaratlanul keres, mely Isten örök szeretetéhez vezet.

> *Collin Ross:* „Amerika a sorsfordulat órájában" című könyvének egyik oldalán repülőgépről készített félelmetes fotó látható New-York panorámájáról: Manhattan szigete, mint egy éles és kegyetlen tőr benyúlik az amerikai bankok felhőkarcolóiba, s levágja azok csúcsát; s lent a mélyben mint sűrű és áthatolhatatlan bozótban húzódik meg alig láthatóan a Szentháromság templom tornya. A kép alatt a felirat: „Isten alámerült."

Valóban eltűnt az átlagember életéből Istennek, a Léleknek és az Eszmének a fogalma, mert maga alá süllyeszti a törtető és kegyetlen anyagias világ. Legalább mi őrizzük meg az eszmeiséget. Mert az idealizmus és a kegyelet elveszítése a világ katasztrófáját is jelentheti egyben.

Mindennap kiáltsuk Istenünk felé: „*Atyánk.*" Mindennap kérjük: jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod a mi életünkben és a világéban is. Ismerjünk el téged és ismerjük el egymást, testvéreinket.

* * *

Ady Endre

Teveled az Isten

Az Istenhez gyönge szódat emeled:
Teveled lesz akkor az Isten.

Elvesztetted szegény, kóbor magadat:
Ha szabad: segítsen az Isten.

Perc-barátok kedve már elköltözött:
Búk között itt lesz tán az Isten.

E szép élet nem sok örömet hozott:
Gondozott azonban az Isten.

Az Istenhez gyönge szódat emeled:
Teveled lesz akkor az Isten.

NAGYBÖJT 2. VASÁRNAPJA

OLVASMÁNY (Ter 15, 5—12, 17—18)
Azután kivezette és ezt mondta neki: „Nézz föl az égre és számold meg a csillagokat, ha meg tudod számolni őket." Majd hozzáfűzte: „Ilyen lesz a nemzetséged." Hitt az Úrnak, ő pedig beszámította neki megigazulásra. Azon a napon kötött az Úr szövetséget Ábrahámmal és így szólt: „Utódaidnak adom ezt a földet. Egyiptom patakjától egészen a nagy folyamig, az Eufráteszig.

SZENTLECKE (Fil 3, 17—20)
Testvérek, kövessétek a példámat mindnyájan! Nézzétek azokat, akik úgy élnek, ahogy példámon látjátok. Hiszen — mint már többször mondtam, most meg könnyek közt mondom — sokan úgy élnek, mint Krisztus keresztjének ellenségei. Végük a pusztulás, istenük a hasuk, azzal dicsekszenek, ami gyalázatukra válik, s eszüket a földi dolgokon járatják.

EVANGÉLIUM (Lk 9, 28b—36)
E beszéde után mintegy nyolc napra történt, hogy kiválasztotta Pétert, Jánost és Jakabot, és fölment velük a hegyre imádkozni. Míg imádkozott, teljesen átváltozott, ruhája fehér lett és ragyogó. Egyszerre csak két férfi beszélgetett vele: Mózes és Illés. Megdicsőülten jelentek meg, és a haláláról beszélgettek, amelyet Jeruzsálemben kell majd elszenvednie. Pétert és társait elnyomta az álom. Amikor fölébredtek, látták dicsőségét és mellette a két férfit. Ezek már épp menni készültek, Péter így szólt Jézushoz: „Mester, jó nekünk itt lenni ! Hadd csináljunk három sátrat, neked egyet, Mózesnek egyet és Illésnek egyet." Nem tudta, hogy mit beszél. Közben felhő támadt és elborította őket. Féltek, amikor a felhőbe jutottak. A felhőből szózat hallatszott: „Ez az én választott Fiam, őt hallgassátok." Mire a szózat elhangzott, Jézus ismét egyedül volt. Hallgattak, és senkinek sem árultak el semmit abból, amit láttak.

Szabad utunk van Istenhez

„A nagyböjt második hete, illetőleg vasárnapja (Reminiscere) a Döbrentei kódexben böjt másodvasárnap, Telegdi Miklósnál, továbbá Bujákon nevetlenvasárnap.Tápén guzsahét, guzsavasárnap, Szakmáron guzsolóhét, guzsolóvasárnap, Hangonyban vitérhét, vitérvasárnap, Győr vidékén torkos-hét, illetőleg torkosvasárnap, Kresznerics szerint világoshét, mert ennek vasárnapján az evangéliumi szakasz Urunk színeváltozásáról szól."

(Bálint Sándor)

A szent negyven nap a keresztény ember számára felkínálja a lehetőséget, sőt kötelezően előírja, hogy szembenézzen bűnös önmagával, elinduljon felfedező útjára bűnös önmagának összetevőiben, majd lehetőséget tár fel az ember negatív összetevőinek, a bűnnek a megsemmisítésére. Ez azt jelenti, hogy meg kell tanulni tenni a jót, amit akarunk; és levetkőzni a rosszat, amit nem akarunk.

A mai szentírási szakaszok ehhez mutatnak utat: hogyan számolhatjuk fel életünkben a rosszat, és hogyan erősödhetünk tovább az erényekben, vagyis a jóban.

Az olvasmány elénk állítja Ábrahámot, aki már azt teszi, amit akar, vagyis a jót, és már elfordult attól, amit nem akar, vagyis a rossztól. Ez a 3800 évvel ezelőtt Mezopotámiában élt ember meghallja Isten szólítását, ami így hangzik feléje: „*Vonulj ki!*" — „*Vonulj ki földedről, rokonságod köréből és atyád házából...*" (Ter 12, 2), és Ábrahám engedelmeskedik. Ennek az engedelmességnek kettős következménye van életében. Az egyik az, hogy megváltozik a lakóhelye, megváltoznak életkörülményei. A másik változás pedig, — és ez a lényegesebb Ábrahám életében — lelkében alakul át, formálódik át, amikor Isten kérését teljesíti. Életében a lelki mozgás, megmozdulás a lényeges, melyet fizikai mozgásával, szülőföldjének elhagyásával juttat kifejezésre. Ennek az Isten akaratában történő mozgásnak lesz a következménye, hogy egyre könnyebben teszi a jót, amit akar, és egyre eredményesebben küzd a rosszal szemben, amit nem akar. Ábrahám hosszú úton jut el ebbe az állapotba. Lelki mozgásának tartalma a szenvedés, lelki vajúdás, gyötrődés. Ezt az állapotot egy szóval így fejezhetjük ki: gyökértelenség.

Amikor kivonul szülőföldjéről, régi környezetéből, akkor otthagyja a régit, a biztosat, a megszokottat, hogy megtalálja az újat, a szépet, a jobbat, a tökéletesebbet, a nemesebbet, az értékesebbet. Ez komoly, az egész embert átfogó feladat. A múlt, amiből ki kell szakadnia, és a jövő között, amibe bele kell gyökerezni, ott van a jelen. Ez a jelen a gyökértelenség állapota. Ebből az otthontalanság, a bizonytalanság, a védtelenség fájdalma, szenvedése fakad az ember számára. Ábrahám mindezt átéli, nem csupán fizikailag, hanem sokkal inkább lelkileg. Ő mindezt vállalja, mert hitével látja, hogy ez a jóba való belegyökerezésének az útja. Ez bennünk a jó kibontakozásának útja. Ezt az utat végigjárva jut el Ábrahám azon lelki erő állapotába, hogy egyre könnyebben teszi a jót, ami akaratának mindig tárgya volt, és eredményesebben néz szembe a rosszal, amit mindig le akart küzdeni.

Ez így van a modern kor emberének életében is. A rosszal való szakításhoz és a jóba történő belegyökerezéshez nem elegendő valamiféle felületi kezelés, hanem vállalni kell Ábrahám útját. A nagy pátriárka mindezt azért vállalta, mert *„várta azt a szilárd alapokon nyugvó várost, amelyet majd az Isten tervez és épít"* (Zsid 11, 10). Ábrahám amit tett, nem csupán Kánaán földjéért tette, hanem azért a városért és országért, amelyről Szent Pál így ír: *„A mi hazánk a mennyben van"* (szentlecke). Ez az ország a szeretet országa, a jóság országa, a béke birodalma. Minden ember hajlamos arra, hogy földi életét bábeli torony építésére használja fel. Istentől kapott testi-lelki energiáját hiábavaló dolgokra, tevékenységekre, sőt a rosszra pazarolja. Isten nem nézi tétlenül ezt az emberi tevékenységet. Belenyúl az ember életébe. Megszólítja, úgy mint Ábrahámot. Aztán szövetséget köt vele. Feltárja előtte, hogy Ő hűséges Isten. Megígéri, hogy otthont ad neki, ha hallgat rá.

Az evangélium elbeszélésében Jézus ebbe az otthonba enged bepillantást a Tábor hegyen három legkedvesebb apostolának. Ennek az isteni gesztusnak a gyümölcse így csendül fel Péter apostol ajkán: *„Mester, jó nekünk itt lenni!"* Ebben a felkiáltásban az ember végső célja fogalmazódott meg.

Akkor beszélhetünk egy emberi élet beteljesüléséről, amikor eljut a mennyei hazába, ott Isten „szemébe" nézhet és így kiált fel a Szentháromság dicsőségében: *„Mester, jó nekem itt lenni!"* Ennek elnyeréséhez azonban végig kell járni Ábrahám útját. Az evangé-

liumból azt is megtudjuk, hogy Isten az ő Fiát testvérünkként állította mellénk, hogy a három apostol példájára végigvezessen bennünket ezen az úton az örök Tábor-hegy felé. Jézus engedelmesen vállalta ezt a kereszthalálon át vezető küldetést, ezért hangzik feléje az Atya szava: „*Ez az én választott Fiam, Őt hallgassátok!*" (ev.) A reá való hallgatás tárja fel követői előtt az ábrahámi út értékét, teljes értelmét és célját. A színeváltozás hegyén a három apostolnak törvényt ad, mely így hangzik: a tanítvány élete Mestere nyomában a szenvedésen és a halálon át a föltámadásra és a megdicsőülésbe vezet.

Ez Krisztus törvénye, tanítványainak törvénye, az Egyház törvénye, a szentségek és a keresztény élet törvénye. Ezt a törvényt először Krisztus tartja meg. Benne akkor jut a törvény a beteljesedésig, amikor kimondja ezeket a szavakat: „*Beteljesedett!*" (Jn 19, 30)

A Tábor-hegyi színeváltozásban Isten saját golgotai jövőjét hozza a tanítványok tudomására úgy, hogy egyúttal közli, az a tanítvány jövője is. De ez a jövő mint a gyökértelenség állapota nem egyenlő a végső céllal, hanem a végső célhoz vezető kikerülhetetlen útszakasz. A végső cél birtoklása az lesz, amikor az ember Isten örök otthont nyújtó sátrában lakik, ahol az Atya szeretete szüntelenül ezt mondja neki: „*Te vagy az én szeretett fiam!*"

A szentleckében Szent Pál kihangsúlyozza, hogy a végső cél elérése érdekében ragaszkodjunk ehhez a világhoz, amelyben élünk, de ugyanakkor utasítsunk vissza minden szolgaságot és legyünk függetlenek a világtól. Ezen az úton Isten jósága Ábrahámban indította el az emberiséget, majd Jézus Krisztus által valóság lett, hogy szabad útunk van Istenhez. Aki ezt a szabad utat járja, annak élete tükör, melyben meglátható, merre tart az ő élete. Szeme tisztán sugározza a Tábor-hegy fényét a világba.

Batthyány Strattmann László P. Weisner Frigyesről írt megemlékezésében olvashatjuk a következő bájos kis részletet:

> „Egy egész mennyország sugárzik ezeknek a gyerekeknek a szeméből felénk" — mondta egyszer, Anna kislányom szemébe nézve, aki éppen kavicsokkal játszadozott. Igen, igen kedves Pater Weisner, a te szemedből is mennyország sugárzott mindenki felé. Azért nézett rád a kisgyermek olyan kedvesen, mert mind a ketten rokonok voltatok lelki tisztaságban.

Igaz, te 70 éves voltál, a gyermek pedig csak öt, de a lelki rezonancia egyforma volt, — mint ahogy egy magas és egy mély „a" hang a rezgéshossz különbsége ellenére összhangban van, ha a húrok hangolása tiszta — és ez mind a kettőtöknél megvolt Teremtőtök előtt."

*

Juhász Gyula

A Tábor hegyén

Ez volt hegye az elragadtatásnak.
Nagy napsütéses, tömjénes vasárnap,
Ünnepe az életnek, a csodának.

Aranyos arccal fölnézett a Mester,
Ruhája hónál tündöklőbb ezerszer,
Ó, ily fehér még nem volt eddig ember!

Jött Mózes, aki eltűnt, mint egy álom,
Illés, ki elszállt lángoló batáron
S három tanítvány, boldog haloványon.

És mondta egy: Mi szép, mi szép az élet,
Mi mély, mi nagy, mi gyönyörű ma Véled,
Építsünk hármas hajlékot tinéktek!

Nem szól a Mester. A fény és a mámor
Elrebbent mirhaillatként arcáról
S lenézett a hegy napos magasából...

És lenn, ahol a Golgota vet árnyat,
Látta a méla, néma olajfákat,
Hol nemsokára lelke holtrabágyad!

NAGYBÖJT 3. VASÁRNAPJA

OLVASMÁNY (Kiv 3, 13—15)
Mózes ezt mondta Istennek: „Ha megérkezem Izrael fiaihoz és így szólok hozzájuk: Atyáitok Istene küldött, akkor majd megkérdezik: mi a neve? — mit feleljek erre?" Isten ezt válaszolta: „Én vagyok, aki vagyok." Azután folytatta: „Így beszélj Izrael fiaihoz: Aki van, az küldött engem hozzátok."

SZENTLECKE (1 Kor 10, 1—6, 10—12)
Nem szeretném, ha elkerülné figyelmeteket, testvérek, hogy atyáink mind ott voltak a felhő alatt, mind átkeltek a tengeren s mind megkeresztelkedtek Mózesre, a felhőben és a tengerben. Mindnyájan ugyanazt a lelki ételtették, ugyanazt a lelki italt itták. Ittak ugyanis a lelki sziklából, amely kísérte őket, s a szikla Krisztus volt. De legtöbbjükben nem telt kedve Istennek, ezért odavesztek a pusztában.

EVANGÉLIUM (Lk 13, 1—9)
Épp jött néhány ember, s azokról a galileaiakról hozott hírt, akiknek vérét Pilátus az áldozat vérével vegyítette. Erre megjegyezte: „Azt hiszitek, hogy ezek a galileaiak bűnösebbek voltak, mint a többi galileai, azért hogy így jártak? Mondom nektek: nem!
De ha nem tartotok bűnbánatot, épp úgy elvesztek ti is mind. Vagy az a tizennyolc ember, akire rádőlt Siloámban a torony és agyonzúzta őket, azt hiszitek, hogy bűnösebbek voltak, mint Jeruzsálem lakói közül bárki? Mondom nektek: nem! De ha nem tartotok bűnbánatot, épp úgy elvesztek ti is mindnyájan."
Aztán egy példabeszédet mondott.
„Egy embernek a szőlejében volt egy fügefa. Kiment, gyümölcsöt keresett rajta, de nem talált. Erre így szólt vincellérjéhez: három év óta mindig jövök, hogy gyümölcsöt keressek ezen a fügefán, de nem találok. Vágd ki! Miért

foglalja itt a helyet? De az így válaszolt: Uram, hagyd még egy évig. Körülásom és megtrágyázom, hátha terem jövőre? Ha mégsem, akkor majd kivágod."

Isten pedagógiája

„A harmadik (Oculi), a Döbrentei kódexben böjt harmad vasárnap, Telegdi Miklósnál böjtközépvasárnap, egy XVII. századi evangélium-magyarázatban szemek vasárnapja. Szinyei-Merse Pál egyik kora tavaszi tájat ábrázoló képének Oculi nevet adta.

A görög katolikus liturgia szerint most van a *kereszthódoló vasárnap*, evangéliuma (Márk 8, 34—35) nyomán: aki engem akar követni, vegye föl keresztjét. A liturgikus ének: a Te kereszted előtt leborulunk Urunk, és a Te szent feltámadásodat dicsőítjük.

A hét és vasárnap nevei Tápén nevetlenhét, nevetlenvasárnap, Bujákon fehérvasárnap, Győr vidékén búzahét, Kunszigeten buzsahét, Rábagyarmaton guzsahét, Erdélyben böjtközép, böjtközépszerda (1557, 1600), a kalocsai tájon, Szatmáron fébüthét, fébütvasárnap."

(Bálint Sándor)

Napjaink embere a mai vasárnap népi elnevezéseit már nem nagyon ismeri. De ismernie kell Isten kinyilatkoztató szaván nyugvó tanítását, mert csak ezáltal közeledik mindennapi lépéseivel húsvét fényének felfedezéséhez és a benne való egyre tökéletesebb élethez. Mindennapjainkhoz hozzátartozik, hogy az emberi szenvedés, fájdalom, tragédiák láttán sokszor hangzik el az ember ajkáról az ilyen megjegyzés: „Megverte az Isten!" „Hiába, Isten büntetését nem lehet elkerülni!" „Az Isten nem ver bottal!"

Hogyan szól a keresztény ember válasza az ilyen megjegyzéseket hallván? Vagy hivő ember is beszélhet így? Valóban büntető Isten a mi Istenünk? Embert verő Isten Ő? Életünk minden pillanatában rettegnünk kell, hogy vajon mikor sújt minket is büntető kezével?

Már az ószövetségi Szentírás úgy mutatja be előttünk az Istent,

mint a nagy „Pedagógust". Pedagógiája tökéletes, abba nem csúszhat be hiba. Ő nem téved, „nem fog mellé".

Aki átadja magát Istennek, hogy Ő nevelje, aki Isten pedagógiájától várja élete megoldását: — *„Istenem, Te alakítsál és senki más!"* — abból az emberből lesz valaki. Isten remekműve!

A mai olvasmány azt a történelmi tényt tárja elénk, hogy Isten meghallotta egy nép kiáltását. Ez a nép Istent hívja, hogy szabadítsa meg a szenvedéstől; Isten után kiált, hogy legyen nevelője. *„Láttam népem nyomorúságát Egyiptomban és hallottam jajkiáltásait a munkafelügyelők kegyetlensége miatt. Ismerem szenvedését, leszállottam tehát, hogy megszabadítsam az egyiptomiak kezéből és kivezessem arról a földről, más jó és tágas földre, tejjel-mézzel folyó országba"* (olv.).

A zsidók Isten nevelői tevékenységében való részesedés által a szenvedéstől való szabadulást várják. Ők hisznek abban, hogy Istennek nem telik kedve a fájdalomban és a szenvedésben. Isten nem akarja büntetni az embert, nem akarja, hogy tragédiák érjék. *„Hisz mindent azért teremtett, hogy legyen, és a világ teremtményei az üdvösségre szolgálnak. Nincs bennük pusztító méreg és a földön nem az alvilág uralkodik"* (Bölcs 1, 14).

Amikor az Isten az embert pedagógusként kezébe veszi, hogy alakítsa, formálja és nevelje, akkor az első mozzanatban mindig figyelmezteti, megtérésre szólítja fel. Az ő pedagógiai tevékenysége arra irányul, hogy az ember megtérjen és éljen. Ha az ember ellenáll ennek, akkor Isten a szenvedés eszközét veszi a kezébe: *„A jó és a balsors, az élet és a halál, a szegénység és a gazdagság: minden Istentől van"* (Sir 11, 14).

Hogy Isten mennyire dolgozik ezzel a pedagógiai eszközzel, az a zsidó nép történetében megfigyelhető. Ez a nép a szenvedést mindig Isten büntetésének, verésének látja, ami a bűn következményeként szakadt reá. Ezáltal jut el a felismerésre: Isten az, aki a szenvedéssel az embert meglátogatja; de ugyanakkor egyedül Ő az, aki a szenvedés keresztjétől megszabadíthat. Az előbbit eszközül akarja, hogy az utóbbi legyen egy örökkévalóságon át osztályrészünk. Az égő csipkebokorból való jelentkezésével is ezt az akaratát közli. Bemutatkozásában: *„Aki vagyok"* feltárja, hogy az ember iránti szeretetében és pedagógiájában nem fog megváltozni. Ennek lényegét is elárulja a Mózesnek adott küldetés tolmácsolásában. A nagy próféta a lángoló csipkebokrot figyelve felfedezi annak az

igazi és hűséges Istennek arcvonásait, aki majd Jézusban így szól a megváltott emberhez: „*S én veletek vagyok mindennap, a világ végéig*" (Mt 28, 20).

Az ószövetség szemléletét tehát így foglalhatjuk össze: a bűnös ember szenved.

Ezzel szemben áll az újszövetség szenvedés-értelmezése, melyet Jézus kereszthalála nyitott meg. Az újszövetség nemcsak arra mutat rá, hogy a bűnösnek bűnhődnie kell, hanem arra is, hogy az ártatlan Bárány is üldöztetésben részesül, mert Jézus, mint Isten szeplőtelen Báránya szegeztetett föl a keresztre. Benne megjelenik az ártatlan Szenvedő. Az a Szenvedő, akinek nincs bűne. De az Ő szenvedése is a bűn büntetése. Azzal a különbséggel, hogy az újszövetség ártatlan mártírja nem saját bűnei miatt lesz áldozattá, hanem mások vétkei miatt megy a keresztfára. Az emberek azon cselekedetei miatt szenved, melyek sötétséget árasztanak a világba. Isten azonban végtelen jóságában nem engedi meg, hogy a világban a sötétség uralkodjék el. Ezt a sötétséget kitaszító világosságot árasztotta felénk Szent Fiának, a szeplőtelen Báránynak ártatlan szenvedése által. Amikor Jézus a keresztre megy, megsemmisiti az ember bűnét, és ezáltal világosságot gyújt. Példát mutat az embernek a bűn megsemmisítésére és a világosság „megteremtésére."

Az Atya akarata az, hogy Jézus nyomában sokan legyenek azok, akik az Ő példája szerint világosságot árasztanak a történelem folyamán, akik ártatlan bárányként, tiszta szívvel tudnak áldozatok lenni mások bűnei miatt. Így a szenvedés már nem büntetés! Nem Isten verése, hanem küldetés rejlik benne. Az a küldetés, hogy ártatlan szenvedésem által Jézus nyomában járva megsemmisítem a sötétséget, és világosságot árasztok helyébe. Ez az újszövetség emberének lehetősége.

Az evangéliumi szakaszban szereplő zsidók gondolkozása még az ószövetségi szemléletet tükrözi. Azt mondták: nincs büntetés bűn nélkül. A nagy katasztrófák előtt súlyos bűnöknek kell járniuk. De Jézus a hallott eseményt igehirdetésének fényébe állítja be. Ezzel nem tagadja az összefüggést bűn és büntetés között. De helytelen azt következtetni az eseményből, hogy az érintett galileaiak roszszabbak voltak a többinél. „*Azt gondoljátok, hogy ezek a galileaiak bűnösebbek voltak a többi galileainál, hogy így jártak? Nem. Mondom nektek: ha nem tértek meg, éppúgy elvesztek ti is mindnyájan*" (ev.) Ezzel Jézus

megállapítja, hogy minden ember bűnös, mindenki Isten ítélete alá esik. De ugyanakkor feltárja a bűnbánat útját, mely a megigazulás ajándékában részesíti az embert. De ez a megigazult állapot nem mentesít a szenvedéstől. Ezután lesz Jézus nyomában ártatlan szenvedővé az ember. Gyümölcstermővé, mert bűnbánata által megépítette a kegyelem útját Isten felé, aki benne százszoros termést hoz. Így lesz igaz az, hogy ha egy ember ott fekszik a kórházi ágyon, súlyos teherként nehezedik rá betegsége, talán a gyógyíthatatlanság rémülete, akkor két lehetőség áll előtte. Szenvedhet ószövetségi értelemben: „Megvert az Isten! Megbüntetett az Isten!"

De szenvedhet újszövetségi szemlélettel is: tiszta szívvel, ártatlanul odalép Jézus nyomába, és betegségét minden nap Isten kezéből úgy fogadja, hogy világosságot gyújtson azzal a világban. Az életnek a betegágyon is tartalmat adó küldetés rejlik így a megpróbáltatásban. Mert az ember szenvedhet Ádám nyomában járva, de szenvedhet Isten Fia nyomában is. Az Ő nyomában a szenvedésnek nincsen „isten-verés" íze.

A szentleckében Szt. Pál is arra figyelmezteti a kereszténynek, hogy hivatásuk kockázatokkal jár. A zsidók mindazoknak a csodajeleknek ellenére, amelyeknek tanúi voltak, mégsem maradtak hűségesek Istenhez. Ugyanúgy a keresztények sem lehetnek biztonságban semmiféle megpróbáltatással szemben. A szentségek életadó erejében csak akkor részesülnek, ha életük normájaként az Atya akaratát fogadták el. Ez az akarat irányítja az ember lépteit arra az útra, ahol a szenvedés nem csupán fájdalom, hanem az Isten országa számára gyümölcsöt termő fa.

Jézus mindennap felkínálja a választás lehetőségét.

„Gyermekem! El kell fogadni a rosszat is, sőt el is kell
viselni azt. Ne állj meg utadon, csak kapd el menet-
közben, mert ezért indítottalak el ezen az ösvényen.
Terhe alatt leroskadsz, mozdulni se tudsz, a sötét
s a magány csömörében elterülsz a földön...
Mindezt ismerem, Gyermekem,
Mindezt végigéltem én is, Fiam.
Haláltusám ez volt!
Át kell rajta esni; ez a megváltásom rendje, szabálya,
meg kell előbb halni, hogy föltámadhassunk; szenvedni

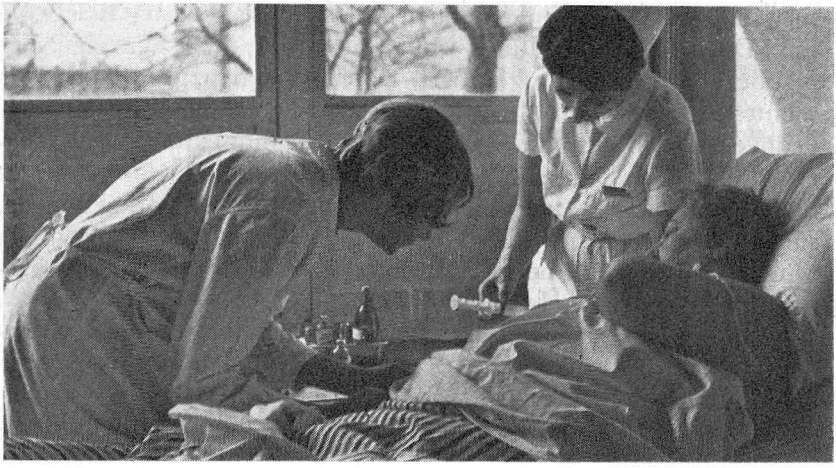

BETEGÁGYNÁL

kell, hogy meghalni tudjunk, s a szenvedés előtt
meg kell ismerkednünk a haláltusával is...
Ne menekülj a rossz elől. Fogadd el.
Minél csúfabb, minél nehezebb, annál nagyobb
erővel vállald,
S szenvedj,
Halj meg!
Az ÖRÖM csak utána jön..."

(Michel Quoist: Haláltusa)

*

(Henri Goldin)
Ölbey Irén fordítása

A szenvedés tüzében

Tőled, Uram, messze szakadtam,
gőgös voltam és egyedül magamban
hittem s nem kellett nékem,
csak saját magányom s szenvedésem.

De egyszer csak a fájdalom
valahogy könnyebb lett a vállamon
és a lelkem is megkönnyebbedett,
valaki megfogta kezemet,
s nem voltam többé egyedül.

Igen, Te voltál, Istenem,
sápadtan, fáradtan és véresen
s elhagyottan, akárcsak én.
Kereszt volt válladon,
ó, súlyosabb, mint az enyém,
s mégis segítettél nekem.

S azóta dac nélkül elfogadom,
ha jő a fájdalom,
s ajkam ezt nyögi boldogan:
tudom, itt vagy, Uram.

NAGYBÖJT 4. VASÁRNAPJA

OLVASMÁNY (Józs 4, 15; 5 9a 10—12)
S Józsue megparancsolta a papoknak: Gyertek föl a Jordánból! S az Úr így szólt Józsuéhoz: „Ma levettem rólatok Egyiptom gyalázatát."

SZENTLECKE (2 Kor 5, 17—21)
Mindenki, aki Krisztusban van, új teremtmény. A régi megszűnt, valami új valósult meg. De ezt Isten viszi végbe, akit Krisztus kiengesztelt irántunk, és aki minket a kiengesztelődés szolgálatával megbízott. Isten ugyanis Krisztusban kiengesztelődött a világgal, nem tartja számon vétkeinket, sőt ránk bízta a kiengesztelődés tanítását.

EVANGÉLIUM (Lk 15, 1—3, 11—32)
A vámosok és bűnösök mind jöttek, hogy hallgassák. A farizeusok és az írástudók méltatlankodtak miatta. „Ez bűnösökkel áll szóba, sőt eszik is velük" — mondták.
Erre mondta nekik a következő példabeszédet:
„Egy embernek volt két fia. A fiatalabbik egyszer így szólt apjához: Apám, add ki nekem az örökség rám eső részét. Erre szétosztotta köztük vagyonát. Nem sokkal ezután a fiatalabbik összeszedte mindenét, és elment egy távoli országba. Ott léha életet élve eltékozolta vagyonát. Amikor már mindenét elpazarolta, az országban nagy éhínség támadt, s nélkülözni kezdett.
Erre elment és elszegődött egy ottani gazdához. Az kiküldte a tanyájára a sertéseket őrizni. Örült volna, ha éhségét azzal az eledellel csillapíthatta volna, amit a sertések ettek, de még abból sem adtak neki. Ekkor magába szállt: Apám házában a sok napszámos bővelkedik kenyérben — mondta —, én meg éhen halok itt. Útra kelek, hazamegyek apámhoz és megvallom: Apám, vétkeztem az ég ellen és teellened. Arra, hogy fiadnak nevezz, már nem vagyok méltó, csak béreseid közé fogadj be.

Csakugyan útra kelt és visszatért apjához. Apja már messziről meglátta és megesett rajta a szíve. Eléje sietett, a nyakába borult és megcsókolta. Erre a fiú megszólalt: Apám vétkeztem az ég ellen és teellened. Arra, hogy fiadnak nevezz, már nem vagyok méltó. Az apa odaszólt a szolgáknak: hozzátok hamar a legdrágább ruhát és adjátok rá.
Az ujjára húzzatok gyűrűt és a lábára sarut. Vezessétek elő a hízlalt borjút és vágjátok le. Együnk és vigadjunk, hisz fiam halott volt, és életre kelt, elveszett és megkerült.

Ne félj a szentgyónástól!

„A negyedik (Laetare) napjainkban is Bujákon guzsavasárnap. Erdélyben böjtközépvasárnap. A régiségben még vigadozva (1635), másként rózsavasárnap (1635). Az elnevezést az magyarázza, hogy a pápa aranyrózsát szokott szentelni, amelyet előkelő és jámbor világi személyiségeknek küld ajándékba. Aranyrózsát kapott Nagy Lajos felesége VI. Kelementől, Erzsébet királyné pedig XIII. Leótól.
A guzsaly elnevezés nyilvánvalóan az asszonyi szövés-fonás befejezését jelenti. Tavaszodik, kezdődik a mezei munka. Mihálygergei jellemző hagyomány szerint guzsalyvasárnap hosszú metélt tésztát kell enni, hogy majd vékony szálú legyen az új kender."

(Bálint Sándor)

A nagyböjti, egy egész napon át tartó tánc a Brassó közelében levő Szentmártonhegyen azt a győzelmet jelképezte, melyet a tavasz arat a tél fölött.

A mai evangélium példabeszéde is zeneszótól és éneklő hangos ünneplésről beszél. A résztvevők itt azt a győzelmet ünneplik, melyet a tékozló fiú aratott a bűn felett. Hogyan juthat el az ember ehhez a győzelemhez és az érte kijáró ünnepléshez?

Az Ószövetség első könyvéből, a Teremtés könyvéből tudjuk, hogy egyszer valahol „volt egy kert". Ebben a kertben Isten értelmes teremtménye, az ember lakott. Azt találta meg itt, amire lelke mélyén vágyakozott, lelki békéjét, nyugalmát, a tökéletes harmóni-

át. Életét Isten szeretete töltötte be. Isten szabad gyermekeként élt. Nem érezte magát fogolynak, vagy rabnak ebben a kertben, mert a kerítés Isten szeretete volt. Isten szerető ölelésében élt. Ez jelentette boldogságát.

Egy váratlan pillanatban azonban — a kísértőre hallgatva — az ember kiszakította magát Isten szerető öleléséből. Áttörte a boldogságot biztosító kert kerítését. Ezáltal egy másik kertbe került, a sötétség országába, a bajjal teli világba. Ennek a birodalomnak a kerítését a gonosz lélek építette meg. Így lett az ember rabbá, a bűn rabjává. Erről a fájdalmat hozó és a halálba vezető lépésről Jézus így beszél a mai evangéliumban. *Pár nap múlva a fiatalabb fiú összeszedte mindenét, és messze vidékre költözött. Ott kicsapongó életet élt, és eltékozolta egész vagyonát. Miután mindenét elpazarolta, nagy éhínség támadt azon a vidéken: ő maga is nélkülözni kezdett. Elment hát és elszegődött ott a környéken az egyik gazdaemberhez: ez kiküldte a majorba, hogy őrizze a sertéseket* (ev.).

Ez a sertések birodalma, az a világ, ahol két ember elindul egymás felé, hogy találkozzon és így szólítsa egymást: „Szeretlek téged!' De amikor a találkozás létrejön és megszólalnak, akkor azt mondják: „Gyűlöllek téged!" Annyira, hogy a testvér képes megölni a testvérét, ahogy Káin tette Ábellel.

Ebben a világban élő ember néma, így nem tudja kimondani az ajkáról felcsendülhető legszebb szót: „Atyám!"

Itt béna az ember. Egyetlen lépésre sem képes az Isten felé vezető úton, hanem csúszik lefelé, a mélységek mélysége felé, ahol csak a sertések vannak és más semmi. Ebben a birodalomban még süket is az ember, mert nem hallja az Atya életre szólító szavát.

A tékozló fiú a sertések között felméri a maga választotta világ csak rosszat nyújtó borzalmát. És *„akkor magába szállt."* (Ev.)

Atyja házában találja meg boldog otthonát, ahonnan nem is olyan régen „nagyképűen" távozott.

A visszaút kapuját az Atya szeretete tárta fel előttünk. Ahol a bűn világából visszatérhetünk az „élet kertjébe", ott magasodik a Golgota dombja, és rajta Jézus keresztje. Ez a keresztfa az életre vezető út kapuja. Jézus keresztáldozatából fakad a szentségek életadó ereje. Belőle nyerjük azt a kegyelmet, mely képessé tesz, hogy a hazafelé vezető utat ne csak meglássuk, hanem végig is menjünk rajta. Így jutunk el az örök lakoma országába, ahol a „házigazda"

czekkel a szavakkal fogad bennünket. *Együnk és vigadjunk, mert ez a fiam meghalt, de új életre támadt: elveszett, de újra megkerült* (ev.).

A megváltott ember számára az Atya házába vezető út *a bűnbocsánat szentsége*. A jó szentgyónás szabaddá és Isten földi országának boldog tagjává teszi az embert.

Vianney Szt. János, a franciaországi Ars falucska plébánosa (1786—1859) sokaknak segített abban, hogy szentgyónásuk ne csupán egy megszokásból végzett vallásos cselekmény legyen, hanem a tékozló fiú hazatalálása az atyai házba. Évente több ezer gyónást hallgatott meg. Átlátta az emberi szív szakadékait, melyen hatástalanul folyt ki Isten kegyelme. Több száz kilométerről jöttek hozzá az emberek gyalog, lovaskocsin és vonaton, mert segített nekik ledönteni azokat a gátlásokat, amelyek bennük tornyosultak a szentgyónással szemben. Az emberben nagy az ellenállás arra, hogy kitárja szívét és oda bepillantást engedjen. A szívek mélyén ugyanis sokszor rettenetes dolgok vannak elrejtve. A léleknek ez a sötét mélysége csak ritkán nyilvánul meg önmagunk számára is. Tékozló fiúi magunkbaszállás szükséges hozzá. Lakik bennünk lázadás Isten ellen, irigység és harag, kétségbeesés és öndicsőítés. Ezek a mérgező erők kihatnak gondolkodásunkra és tetteinkre, hétköznap éppúgy, mint vasárnap. És sodornak egyre mélyebbre, egyre távolabb az atyai háztól. Valahol meg kellene állni és vissza kellene fordulni. Sokan nem tudják, vagy nem merik ezt megtenni, hogy leszálljanak saját szívük kígyófészkébe és felszínre hozzák, hogy mi van ott. Ezért félnek a szentgyónástól és nem is tudnak jól gyónni.

A gyónásra való legfontosabb előkészület *a teljes nyiltságra való szándék*, mely Isten irgalmas szeretetének felismeréséből fakad. A szentgyónásban áttetszővé kell válni. Nem szépíthetjük lelkiállapotunkat sem magunk, sem lelkiatyánk előtt. Egy jó szentgyónásban le kell dobnunk magunkról a ködösítésnek és a képmutatásnak minden fátyolát. Alá kell merülnünk Isten irgalmas szeretetébe. Ez mindig az őszinte bűnvallomásban és bánatban történik: *Atyám vétkeztem az ég ellen és ellened...* (Ev.)

Az ilyen szentgyónás mindig az irgalmas Jézussal való személyes találkozás, a találkozásban pedig gyógyulás és hazatalálás, az igazi otthon megtalálása rejlik. Az Atya szeretetének újbóli felfedezése. Az Atya akaratába tökéletesebben belesimuló új élet kezdete, mely-

nek folytatása az Isten és az emberek szolgálatára teljesebben elkötelezett élet.

Az olvasmány elénk tárja, hogy Isten bevezette népét az új hazába az Ígéret földjére. Ez a föld Isten otthont adó ajándéka a nép számára. Ebben az országban Isten fogja ellátni népét mindazzal, amire szükségük van, de csak munkájuk gyümölcseként. Ez a munka pedig az embertárs szolgálatában bebizonyított Isten iránti szeretet. A jó szentgyónás által az Atya házába hazaérkezett embernek is mindig ez a küldetése. Ezáltal kezdődik el életünkben is egy új útszakasz, amely felszabadulásunkhoz vezet, ahol már nem saját érdekeinkért gürcölünk, hanem teljesen rábízzuk magunkat Krisztusra, hogy beteljesítse sorsunkat. Így születik meg bennünk az Istennek tetsző új ember: „*Mindaz, aki Krisztusban van, új teremtmény. A régi megszűnt, és valami új valósult meg*" (Lecke).

A nagyböjt különösképpen az a kegyelmi idő, amikor Isten várja, hogy Jézus kegyelmét befogadva, hozzá visszatérve az új ember élete elkezdődjék bennünk. Ehhez vizsgáljuk meg a lelkiismeretünket, bánjuk meg bűneinket, és induljunk el a gyóntatószék felé, ahol az Atya irgalmas szeretete vár bennünket, hogy magához ölelhessen, és mondhassa felénk is: *Együnk és vigadjunk, mert ez a fiam meghalt, de új életre támadt: elveszett, de újra megkerült*" (ev.).

RÖVID LELKITÜKÖR

1. Van-e szeretetből fakadó igényem arra, hogy naponta beszélgessek Istennel?
   Miből áll az *imaéletem?*
2. Magamévá tettem-e *Isten* azon igényét, hogy *nevének* kimondása, csak szeretetből fakadó megszólítás lehet?
3. Elfogadom-e Isten meghívását *vasár- és ünnepnap*, hogy az ő népének közösségében is válaszoljak felém áradó szeretetére?
4. Él-e bennem a vágy, hogy *családom* szeretetközösség legyen? Látom-e ennek megvalósítási módját?
5. Tudok-e azzal a meggyőződéssel élni a világban, hogy *életem Jézus* fényének, szeretetének, jóságának és irgalmának *kisugárzása* legyen?

6. *Ösztöneimet* mennyiben tudom Isten akaratával egyesült szabad akaratom irányítása alá rendelni?
7. Úgy végzem-e mindennapi *munkámat*, hogy azáltal Isten teremtő művének folytatója vagyok?
8. Másokról folytatott beszélgetéseim mennyire tükrözik, hogy az Atya gyermekének mindig a *szeretet nyelvét* kell beszélnie?
9. Hogyan készülök a *házasságra?* Mindennapi tevékenységemmel elősegítem-e házastársam megszentelődését?
10. Pénteki *bűnbánati cselekedetem* kifejezi-e hálámat Jézus keresztáldozatáért, melyből istengyermeki életem fakad?
11. Hogyan törekszem arra, hogy a helyi egyházközségben *Isten népének aktív tagjaként* tevékenykedjem?

A BŰNBOCSÁNAT SZERTARTÁSA

KÖSZÖNTÉS ÉS KERESZTVETÉS

A megtérő keresztet vet magára és közben mondja:
Az ATYA A FIÚ + ÉS A SZENTLÉLEK NEVÉBEN. Ámen.
A pap mondja:
Isten, akinek világossága felragyogott szívünkben, adja meg neked, hogy igazán belásd bűneidet és felismerd az Ő irgalmas szeretetét!
A megtérő: ÁMEN.

SZENTÍRÁSI RÉSZLET (tetszés szerint)

Majd a pap, vagy maga a megtérő megfelelő szentírási szöveget olvas.
Ez történhetik a gyónásra való előkészület során is pl. A Szentírás így tanít Isten irgalmas szeretetéről: *„Jézus Krisztus vére megtisztít minden bűntől. Ha megvalljuk bűneinket, ő hűséges és igazságos: megbocsátja bűneinket és megtisztít minden gonoszságtól"* (1 Jn 1, 7, 9).

A BŰNÖK MEGVALLÁSA ÉS AZ ELÉGTÉTEL ELFOGADÁSA

A megtérő kezdheti gyónását az általános bűnvallomással, pl.

Gyónom a mindenható Istennek,
és neked lelkiatyám,
hogy utolsó gyónásom óta
ezeket a bűnöket követtem el.
Utóljára gyóntam...

Ezután a megtérő megvallja bűneit. Ha szükséges, a pap segítse alkalmas tanácsokkal. Végül a pap a megtérőnek elégtételt szab ki.

A MEGTÉRŐ IMÁJA

Ezek után a megtérő kifejezi bűnbánatát, pl.:
Teljes szívemből bánom minden bűnömet,
mert azokkal a jó Istent megbántottam,
Erősen fogadom, hogy Isten segítségével a jóra törekszem és a bűnt elkerülöm.

A FELOLDOZÁS

A gyóntató jobbját a megtérő feje fölé terjeszti és elmondja a feloldozás szövegét:
Isten, a mi irgalmas Atyánk,
aki szent Fiának kereszthalála és feltámadása által
kiengesztelte önmagával a világot,
és kiárasztotta a Szentlelket a bűnök bocsánatára,
az Egyház szolgálata által
bocsásson meg neked és adja meg a békét!
ÉS ÉN FELOLDAZLAK TÉGED BŰNEIDTŐL AZ ATYA, A FIÚ ÉS A SZENTLÉLEK NEVÉBEN.
Gyónó: Ámen.

ISTEN DICSŐÍTÉSE

A gyóntató mondja:
Magasztaljuk Istent, mert jóságos hozzánk!
Gyónó: Mert örökké szeret minket.

ELBOCSÁTÁS

Befejezésül a pap békében elbocsátja:
Isten megbocsátotta bűneidet. Menj békével!

*

Harsányi Lajos

Gyónás után

Elűztem a fekete sátánt.
Nevét is elfeledtem.
Megint ragyog a boldog ég
Felettem.

Csak kívülről vagyok beteg
És mozdulatlan,
Belül a lelkem lánggal égő
Katlan.

Kívülről látszom égettnek
És romnak,
Belül új, ifjú vadgerlék
Dalolnak.

Szívem már tiszta, ezerölnyi
Mély tó,
És senki, senki csak te vagy rá
Méltó.

NAGYBÖJT 5. VASÁRNAPJA

OLVASMÁNY (Iz 43, 16—21)
Ezt mondja az Úr, aki utat csinált egykor a tengeren át, és ösvényt a nagy vizekben, aki kivezette a harci szekereket és a lovakat, az egész hatalmas sereget, amely elbukott és nem kelt föl többé, odaveszett és kialudt, mint a mécses lángja.

SZENTLECKE (Fil 3, 8—14)
Sőt Uramnak, Krisztus Jézusnak fönséges ismeretéhez mérten mindent hátránynak tartok. Érte mindent elvetettem, sőt szemétnek tekintettem, csakhogy Krisztust elnyerhessem és hozzá tartozzam. Hiszen nem a törvény útján váltam igazzá, hanem a Jézus Krisztusba vetett hit révén.

EVANGÉLIUM (Jn 8, 1—11)
Jézus kiment az Olajfák hegyére, majd kora reggel újra megjelent a templomban. A nép köré sereglett, s ő leült és tanította őket. Az írástudók és a farizeusok egy házasságtörésen ért asszonyt vittek eléje. Odaállították középre, és így szóltak hozzá: „Mester, ezt az asszonyt röviddel ezelőtt házasságtörésen érték. Mózes azt parancsolta a törvényben, hogy az ilyet meg kell kövezni. Hát te mit mondasz?" Ezt azért kérdezték, hogy próbára tegyék, s vádolhassák. Jézus lehajolt, és az ujjával írni kezdett a földön. De tovább faggatták, azért fölegyenesedett és azt mondta nekik: „Az vesse rá az első követ, aki bűntelen közületek!" Aztán újra lehajolt s tovább írt a földön, ők meg ennek hallatára eloldalogtak, egyikük a másikuk után, kezdve a véneken, s csak Jézus maradt ott a középütt álló asszonnyal. Jézus fölegyenesedett és megszólította: „Asszony, hová lettek? Senki sem ítélt el?" „Senki, Uram" — felelte az asszony. Erre Jézus azt mondta neki: „Én sem ítéllek el. Menj, de többé ne vétkezzél!"

Jézus vonzásában élünk

„Az ötödik (Judica): általában és ismerten feketehét, feketevasárnap.

Liturgikus hagyomány, hogy feketevasárnaptól a feltámadási szertartásig a templomi feszületeket, továbbá a főoltár képét violaszín lepellel eltakarják. Egyes szertartók szerint ez a nap evangéliumával függ össze: *Jézus azonban eltűnt és kiment a templomból* (Jn 8, 59). A lepel (Hungertuch) a középkorban sokszor egyúttal a szegények bibliája is volt, mert sorjában vagy Jézus egész életét, vagy pedig kínszenvedésének állomásait festették rá.

A vasárnap nevéből érthető, hogy régebben, a falusi asszony- és lánynép az ország számos vidékén fekete gyászba öltözve ment a templomba, Püspökbogád, Hajduszoboszló és bizonyára még más helységek katolikus családjaiban odahaza a szentképeket is fekete kendővel, ruhával takarták le, amint a templomi oltárokon látták."

(Bálint Sándor)

A legújabb liturgikus rendelkezés a következő:

„Ahol szokásban van a keresztek és képek lefödése a templomban, ez a szokás megtartható (de nem kötelező). A keresztek lefödve maradnak a nagypéntek délutáni szertartás végeztéig, a képek pedig a húsvéti vigilia kezdetéig." (Direktórium)

A kereszteket és képeket akár lefödjük, akár nem, a hivő ember a nagyböjtben, húsvét felé közeledve *egyre inkább átéli egy sötét esemény közeledését: az ember megöli az Istent.* Ez a tragédia három viselkedési formát kínál fel mindenki számára: vagy a Keresztrefeszítetthez csatlakozik; vagy a keresztrefeszítők táborát növeli; vagy közömbösen néz el az esemény fölött. Isten szava ebben az esetben is feltárja előttünk a követendő utat. Életünk akkor halad a beteljesülés felé, ha semmiféle esemény nem szakít ki Jézus vonzásköréből.

Az olvasmányban Izajás elénk tárja Isten azon gesztusát, mellyel megszabadítja őket Egyiptom borzalmaitól, és a Vörös-tengeren történő átkelésben osztályrészük lesz az Isten oltalma. Ez az oltalom mindenekelőtt Isten szerető munkálkodása népe érdekében:

„Én utat készítettem népemnek a tengeren, ösvényt adtam elé az áradó vizekben" (olv.).

Amikor az ember kész az Isten által nyújtott oltalmat elfogadni, Isten vonzásába belépni, és abban élni, akkor mindig megtapasztalja azt is, hogy az szabadságát veszélyeztető erőkkel szemben nem egyedül kell küzdenie. Isten ereje győzi le a rosszat, mely szolgaságát akarja: *... halálos álommal sújtottam őket, amelyből nincsen felébredés. Életük kialudt: ellobbant, mint az összetört mécses* (olv.).

Mindennek ellenére nem egyszer tapasztalható ennek a népnek az életében, hogy Isten vonzásából kiszakítja őket a szolgaságot, a fogságot jelentő világ. Isten nem egyszer szemére veti a népnek, hogy felcserélték az életet a halállal, a szabadságot a rabszolgasággal, a világosságot a sötétséggel. Kiléptek Isten oltalmából, és ezáltal a rossz vonzásába kerültek:

„Júda vétke vastollal van felírva,
hegyes gyémánttal rávésve
szívük táblájára és oltáraik szarvaira,
így tanúskodik ellenük.
El kell majd hagynod örökrészedet,
amelyet adtam neked;
ellenségeid szolgaságába vetlek
olyan országban, amelyet nem ismersz."

(Jer 17, 1, 4)

Amikor a sötétségben a nép újra hallatja bűnbánó szavát, akkor Isten újra kész oltalmának kapuját feltárni és visszafogadni. Ezt az Isten irgalmas szeretetének építőköveiből megépülő utat jövendöli meg Izajás próféta, melyben a zsidó nép ismét Isten hűségét tapasztalja: *„Utat készítek a sivatagon, folyóvizet fakasztok a járatlan pusztaságban. Inni adok népemnek, az én választottaimnak, mert magamnak alkottam ezt a népet, hogy dicsőségemet hirdesse"* (olv.).

A szentleckéből Szt. Pált úgy ismerjük meg, mint az Isten vonzásában élő embert. Elmondja, hogy Jézus valóban magához vonzotta. Ettől fogva szenvedélyesen szereti Krisztust, aki új értelmet adott életének. Szemében most már minden eltörpül Isten mellett. *„Uramnak, Krisztus Jézusnak boldogító ismeretéhez mérten mindent*

értéktelennek tartok. Érte mindent elvetettem, sőt szemétnek tekintettem, csakhogy Krisztust elnyerhessem és hozzá tartozzam" (lecke).

Ebbe az Isten oltalma alatt élt életbe „*a Jézus Krisztusba vetett hit által*" (lecke) jutott el. A damaszkuszi úton Jézus megszólította, és új utat mutatott neki. Ő a megszólítást meghallotta, az utat pedig meglátta. Elindult, pedig látta, hogy az úton Jézus szenvedésében való részesedés vár rá, mert „*hasonlóvá kell válnia Krisztushoz a halálban, hogy eljuthasson a halálból a föltámadásra is*" (lecke).

Így számára a földi élet útja nem a sír felé, hanem a halál felé vezet, azon keresztül a boldog föltámadásba. Mert az Isten oltalmától védett életutat mindig a föltámadás fénye ragyogja be. „*Futok a kitűzött cél felé, a mennyei hivatás jutalmáért, melyre Isten hívott meg Krisztusban*" (lecke).

Szent Pálban a boldog meghívott áll előttünk, aki már nem néz hátra. Ez azt jelenti, hogy a múltjához nem ragaszkodik többé, azt fölszámolta, hogy teljes odaadással tudjon a Krisztustól kitűzött cél felé haladni. „*Aki az eke szarvára teszi kezét és hátrafelé néz, nem alkalmas az Isten országára*" (Lk 9, 62).

Az evangélium egy házasságtörésen ért asszonyt mutat be, akit a farizeusok és írástudók Jézus elé vezetnek. Az asszony életének tragédiája az, hogy bűne által kilépett Isten szeretetének vonzásából. Isten feléje áradó szeretetét visszautasította. Vádlói pálcát törnek felette, kimondják fölötte az ítéletet, amit Jézus ajkáról is szeretnének hallani. Jézus azonban nem azért jött, hogy az Atya szeretetét visszautasító embereket elítélje, hanem azért, hogy megtérésük után bekapcsolja őket Isten szeretetébe. „*Nem az egészségesnek kell az orvos, hanem a betegeknek... Nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem hogy a bűnösöket*" (Mt 9, 12—13).

Jézus a bűnös asszonynak Isten vonzásába történő bekapcsolását azzal kezdi, hogy lehajol és ujjával irogat a földre. Kérdésünkre, hogy vajon mit írhatott, *Jeremiás* próféta adja meg a választ: „*Azok, akik elhagynak, mind megszégyenülnek; akik pedig elfordulnak tőled, azokat gyökerestül kitépik földjükből, mert elhagyták az élő vizek forrását*" (17, 13).

Jézus világosan láttatja, hogy nemcsak a házasságtörő asszony bűnös, hanem vádlói is. Erre azzal figyelmezteti őket, hogy a porba írja bűneiket, majd így szól hozzájuk: „*Az első követ az dobja rá, aki bűn nélkül van közületek*" (ev.). Tehát őket sem ítéli el, hanem

előttük is megnyitja az Isten szeretete felé vezető utat. De bennük nem mutatkoznak a bűnbánat jelei, hiszen Jézus „*szavai hallatára egymásután eltávoztak, kezdve a véneken*" (ev.). Egyedül maradt az irgalmasság, az irgalomra szoruló emberrel" (Szt. Ágoston).

A bűnös asszony nem menekül, hanem megnyílik Isten irgalmas szeretete előtt. Így meghallja Jézus ajkáról azokat a szavakat, amelyeket az utolsó ítéletkor azok hallanak, akik földi életükben újra és újra be tudtak lépni Isten vonzásába, ahol irgalmas szeretete várta őket. Jézus ismét bebizonyította, hogy Ő nem az ítélő Isten, hanem Isten megváltó szeretetét hírül adó Isten: „*Én sem ítéllek el. — Menj és többé ne vétkezzél!*" (ev.)

Így születik újjá egy ember, akinek a szíve már Istennel lesz tele. Isten vonzásában él. Életútján abba az irányba halad, amerre az Isten vonzza. Abba az irányba siet, ahol nincsen ítélkező Isten, hanem az üdvösség kapuját megnyitó Isten szerető szava így hangzik feléje: „*Gyertek Atyám áldottai, vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot!*" (Mt 25, 34)

„Egyetlen emberi lény sem megváltója a másiknak. Az igazi részvét az, ha bevezetjük a szegény, sebzett személyt a már meglevő szeretet teljes körébe. Mindegyikünkben mély gyökerei vannak az önzésnek, ezért állandóan rászorulunk a tisztulásra. Mindnyájan tudjuk, hogy szeretet megnyilvánulásainkat, nagylelkűségünket, önzetlen lelkesedésünket elhomályosíthatja az önkeresés, az uralomvágy, saját igazunk hajszolása, a gőg. Leginkább talán a jótettek területén élhetünk képzelt erényességben és álszenteskedésben. Ez a „hivatásos" jótékonykodók nagy veszedelme. A közösség vagy csoport tagjai segítenek, hogy kinyesegessük magunkból ezeket a tudat alatt messze ágazó gyökereket. Hogy éljük a részvétet, ahhoz egyszerre van szükség Jézus kegyelmére és egy közösségre, amellyel osztozhatom, ahol elmélyülhetek és tisztulhatok."

> Egyik este Pierre-nek 39,6 láza volt. Húsz éves, ebből tizenötöt elmegyógyintézetben töltött, két éves korában tették be oda. Alig lát: csak néhány hangot hall: értelmi képessége igen kicsi. Ez az emberke sokat szenvedett. Fájdalmas ember marad, korlátolt közlési eszközökkel. Ott ültem az ágy mellett. Egyszerre a kezét az enyémbe tette egy halvány mosollyal. Így maradtunk kéz a kézben, közösségben egymással, boldo-

gan, hogy együtt vagyunk. Bizalma szíven talált. Egybekulcsolt kezünk mintegy szövetségünk jele volt. Éreztem, hogy ez imádság. Pierre sokat segít nekem. Gyöngesége azt vonzza, ami a legmélyebb bennem: a szívemet. Segít behatolni az Evangéliumba és élni azt. Nem szentimentalizmus ez, hanem ajándék, ami részemül jutott, és — mint minden ajándék — követelményeket és elkötelezést hoz magával. Kérem Jézustól, segítsen, hogy hűséges legyek Pierre-hez, és ne okozzak csalódást neki, hiszen az ő Szentlelke nélkül ez lehetetlen. Találkozni a szegénnyel, együtt élni vele: királyi út, hogy behatoljunk Isten szívébe: kicsiny, nagyon is mindennapi dolgokból álló út; a szeretet, a szolgálat útja, a mély egység perceivel.

Hogy éljem, szükségem van a közösségre. A többiek, akárcsak jómagam, felelősséggel tartoznak Pierre iránt; segítenek hát, hogy igaz maradjak, hogy ne essem érzelmességbe vagy túlzott pártfogolásba, ne bátortalanodjam el, ne zárkózzam a rutinba. Ez jó és szükséges, mert a bűn és a gyávaság gyökerei valamennyiünkben mélyek.

A szegénynek a szeme, a bizalma mintegy felhívás. A közösség a szeretet mély élményét adja nekem. Nem e felé az élmény felé indít-e Jézus, amikor azt mondja: *Hogy E G Y legyenek, mint az Atya és én E G Y vagyunk; hogy tökéletes egységben legyenek?*

(Jean Vanier: A részvét forrásvidékén)

*

Tűz Tamás

Böjti napló

Körülvettél, Uram.

Körülvettél, Uram, füvekkel fákkal,
hogy kapzsi szemmel meg ne lássalak;
nappal, holddal és csillagkalitkáddal,
hogy vágyaimnak határt szabjanak.
Fényből és árnyból fontál finom rácsot
villámot tűzdelsz röptömbe s szelet,
hogy tépett szárnyakkal is küzdjek érted;
hogy könnyűszerrel el ne érjelek.

Keresztút

Te minden útnál véresebb út, áldlak,
te adsz telemnek elsöprő tavaszt.
Köved talpamba vág, szeged szívembe szúr, de
hervadhatatlan rügyeket fakaszt.
Járlak Simonnal és Veronikával,
mint kit forró fuvallat illetett
és várom, hogy a kereszthordozásban
a Mesternek mikor segíthetek.

VIRÁGVASÁRNAP

OLVASMÁNY (Iz 50, 4—7)
Hátamat odaadtam azoknak, akik vertek, arcomat meg, akik tépáztak. Nem rejtettem el arcomat azok elől, akik gyaláztak és leköpdöstek. Isten, az Úr megsegít, ezért nem vallok szégyent.

SZENTLECKE (Fil 2, 6—11)
Ő mint Isten az Istennel való egyenlőséget nem tartotta olyan dolognak, amelyhez föltétlenül ragaszkodnia kell, hanem szolgai alakot öltött,kiüresítette magát, és hasonló lett az emberekhez. Megalázta magát és engedelmeskedett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig.

EVANGÉLIUM (Lk 19, 28—40)
Azután, hogy ezt mondta, folytatta útját Jeruzsálem felé. Amikor Betfage és Betánia közelében ahhoz a hegyhez ért, amelyet az Olajfák-hegyének hívnak, elküldte két tanítványát ezzel a megbízatással: „Menjetek el a szemközti faluba. Ahogy odaértek, találtok ott egy megkötött szamárcsikót, amelyen még nem ült ember. Oldjátok el és vezessétek ide. Ha valaki megkérdezné tőletek: Miért oldjátok el? — így feleljetek: Szüksége van rá az Úrnak." A két tanítvány elment, s úgy talált mindent, ahogy mondta nekik. Amikor eloldották a szamarat, gazdájuk megkérdezte: „Miért oldjátok el a szamarat?" „Szüksége van rá az Úrnak" — válaszolták, és elvezették Jézushoz. Aztán ráterítették ruhájukat a szamárcsikóra és felültették rá Jézust. Amikor elvonult, ruhájukat az útra terítették előtte. Már közel jártak az Olajfák hegyének lejtőjéhez. Egyszerre a nagy sereg tanítvány hangosan áldani kezdte örömében az Istent a sok csodáért, amelynek szemtanúja volt: „Áldott az Úr nevében érkező király! — kiáltották. Békesség a menyben és dicsőség a magasságban!" A tömegből néhány farizeus azt

mondta neki: „Mester, intsd le tanítványaidat!" „Mondom nektek — felelte —, ha ezek elhallgatnak, a kövek fognak megszólalni."

Isten védelmére bízzad magad

„Virágvasárnap ünnepli az egyház Jézusnak szamáron való diadalmas jeruzsálemi bevonulását: sokan a nép közül ruhájukat terítették az útra, mások ágakat törtek a fákról, s eléje szórták. Az előtte járó és utána tóduló sokaság így kiáltozott Hozsánna Dávid Fiának! Áldott, ki az Úr nevében jön! Hozsánna a magasságban! (Mt 21, 8) Ennek nyomán került az ünnep szertartásai közé a pálmás, Európa északi tájain pedig a barkás körmenet.

A körmenet tehát jeruzsálemi eredetű, ahol a legutóbbi időkig minden esztendőben megismétlődött a jeruzsálemi püspök személyében az Úr jelképes bevonulása a szent városba. A körmenet népe a falakon kívül gyülekezett. Itt történt a pálmaszentelés. A kapukat bezárták a menet előtt, csak később nyitották meg. A püspök szamárháton vonult be, a kanonokok és hívek pedig ruhájukat terítették eléje.

A pécsi egyházmegyében is volt a középkorban körmenet: a hívek itt is ruhájukat terítették az útra. Talán ennek a liturgikus hagyománynak elnépiesedett maradványa, hogy számos helyen vagy virágvasárnap, vagy nagypénteken kirakják a téli vastag ruhát az udvarra, utána pedig elteszik jövőre. A szentelt barkát használják orvosságul. A szegedi tájon a család mindegyik tagja hideglelés ellen lenyel belőle egy-egy szemet. Máshol torokfájásról nyelik. A hagyományt Csorna népe is ismeri. Az Ipoly-vidéken azt tartják, hogy a tavalyról megmaradt barka és húsvéti morzsa füstje fölött fejjel lefelé lóbált gyerek kigyógyul a szemverésből. Hercegszántón hasonlóképpen. Sándorfalván a barkával a haldokló fölött keresztet rajzolnak boldog kimúlásért. Tápén a halott koporsójába teszik.

Privigye (Prievizda) és Garamvölgye szlovák anyái a barkaszentelésre és passióra elviszik gyermekeiket, akik még nem

tudnak beszélni, hogy mielőbb oldódjék meg nyelvük. Hasonló Pölöskefő, Balatonendréd magyar hiedelme is; a néma, nehezen beszélő gyermeket el kell vinni passiómondásra. Hangonyi szólás szerint: mondassuk rá a passiót. Zalaszentbalázson azért viszik őket, hogy majd ne féljenek a mennydörgéstől.
A hagyomány nyilvánvalóan a jeruzsálemi gyermekek hozsannázásából merített ösztönzést."

(Bálint Sándor)

A virágvasárnapi esemény azzal kezdődik, hogy az Isten Fia szamarat hozat magának: „*...elküldte két tanítványát ezzel a megbízással: Menjetek a szemközti faluba! Amint betértek, találtok ott egy megkötözött szamarat, amelyen ember még nem ült. Oldjátok el és vezessétek ide*" (ev.).

Jézusnak ezen állaton történő bevonulása messiási méltóságnak jele:

„Újjongj Sion leánya!
Zengj éneket Jeruzsálem leánya!
Nézd, közeleg királyod:
igaz és győzedelmes
alázatos, szamáron jő,
szamár hátán, szamárnak csikaján."

(Zak 9, 9)

Tehát beteljesedik a prófétai jövendölés. Isten Fia eddigi földi életében a poros utat saját lábán járta. Most egy szamár lábaira támaszkodik, jelezvén, hogy új út kezdődik. Ezen az úton tárul fel előttünk Jézusnak a halálos ítélettől szenvedő arca: „*Testemet kiszolgáltattam, hogy üthessék...*" (olv.) Szóban és tettlegesen egyaránt bántalmazzák. Védtelenül szenvedi el mindezt.

De belülről védi Őt az Atya, azért mondja: „*Uram, Istenem, Te vagy szabadítóm, ezért nem jövök zavarba*" (olv.).

Isten védelmet biztosító jelenléte, melynek lényege a szeretet, nem veszíthet erejéből. Sőt, egyedül ez képes a gyűlölet növekedését megfékezni, és felette biztos győzelmet aratni. Ezért tud Jézus az

elesések közepette is tovább haladni, mert halálában születik meg a gyűlöletben élő és a szeretetet nélkülöző ember üdvössége. Halála önkéntes halál.

> „Isten Bárányának az Iz 53-al való összefüggéséből és a jó pásztorról szóló példabeszédéből következik ez, de kifejezett formában is szerepel. A jó pásztorról szóló példabeszéd ugyanis így végződik: „*Azért szeret az Atya, mert odaadom az életemet, hogy majd újra visszavegyem. Nem veszi el tőlem senki, magam adom oda*" (Jn 10, 17—18). (Előd István: Katolikus dogmatika)

Amikor Jézus mindezt elszenvedte, nem csukta le szemét, hanem amint Izajás megjövendölte róla „*bátran szembenézett velük*" (olv).

A keresztáldozat értékeiből akkor tud élni az ember, ha nem csukja le szemét, hanem szembenéz Krisztussal. Ez a látás hitet jelent. Hitet Istenben, aki elküldte Fiát szolgai alakban közénk, hogy megnyissa szívünket, s ezen át a gyűlölet eltávozik, a szeretet pedig beáramlik. Amikor ez megtörténik, az ember újra Isten gyermekének szabad életét éli.

Jézus ekkor már nem az ember mellett áll, hanem szívének betöltője és lefoglalója lesz. Isten arra indít, hogy üljünk szamár hátára és induljunk el azon az úton, melyet ő tett meg először. Minél többen vállalják ezt az utat, annál kevesebb lesz a gyűlölet és több a szeretet az emberi szívekben. Így bontakozik ki a megszentelő kegyelem az ember életében és termi meg gyümölcsét. Mert

> „a megkeresztelt csecsemőben csak csíraszerűen van meg a keresztségben kapott hit, remény, szeretet „készsége", de megfelelő vallásos nevelés nélkül nem fog megnyilatkozni nála, személyes egzisztenciális síkon, sőt az így már egyszer kibontakozott készségek is visszafejlődnek azokban, akik valamikor vallásosak voltak..." (Előd István: Katolikus dogmatika).

Mindezek bizonyítékul szolgálnak, hogy a keresztény élet nem „Hozsanna kiáltásokra való éhezés", — hanem az, amit Jézus előtte és utána tett, mert az Atya ezt kérte tőle. Fényt gyújtott az

éjszaka sötétjében vakon botorkáló emberiségnek. Ez a fény látóvá tette az embert, bevilágította életterületét. Így az ember kezdte látni, hogy melyek a zsákutcák, és melyik az egyetlen tiszta, célbavezető, igazi út.

Aki ezen az úton halad, abban már valóság Jézus szava: *„Aki szeret engem, az megtartja tanításomat, s Atyám is szeretni fogja. Hozzá megyünk és benne fogunk lakni"* (Jn 14, 23). Ezen Jézussal való egyesülésig vezető útról és a belőle fakadó boldogságról így ír *Keresztes Szent János:*

Egy sötét, csöndes éjen,
mikor szerelmem izzóan lángra lobbant —
mily boldogság a részem! —
óvatlan kiosontam,
míg házam pihent csöndes nyugalomban.

Homályba rejtve mélyen,
álruhában, vezetőmmel titokban —
mily boldogság a részem! —
az éjben elosontam,
míg házam pihent csöndes nyugalomban.

E boldogságos éjen
titkon, mert senki sem látott meg engem,
és nem láthattam én sem,
csak azt a *fényt* követtem
vezetőmként, mely *ott égett szívemben.*

A fényes napvilágnál
biztosabban tudott odavezetni,
hol a kedves reám vár,
s el sem választ a messzi
tájon minket egymástól soha senki.

Ó éj, hajnalnál drágább,
ó éj, te voltál szívem vezetője.
Ó éj, te a frigy láncát
fonod a szeretőkre,
és szeretőt olvasztasz szeretőbe.

Virágos volt a keblem,
melyet csak néki őrzök lankadatlan,
s míg aludt rajtam csendben,
gyöngéden simogattam,
s legyeztem cédrusággal, óva, halkan.

Hajnal jöttén hajával
szellő játszott, s ő ébredezni kezdett,
és kezével, a lággyal
oly gyöngéden ölelt meg,
hogy érzékeim ájulásba estek.

Fölé hajolva adtam
át magam a csöndnek és feledésnek,
a világ s aggodalmam
mind a mélybe enyészett
s a liliomok árnyán semmivé lett.

(A sötét éjszaka)

Ezt a sötét éjszakát választja *Boldog Özséb, esztergomi kanonok* a XIII. sz.-ban, aki érseke beleegyezésével elhagyja a kanonoki stallumot, és zarándokbottal a kezében járja az akkor vad pilisszántódi völgyet.

„Egyik alkalommal virrasztása közben bolygó lángocskákat látott kigyulladni az erdőben. Meglepődve figyeli a szokatlan tüneményt, majd észreveszi, hogy azok a lángocskák egymás felé mozognak és csakhamar szép tüzes golyóba olvadnak össze. Ez a látvány azt a gondolatot keltette benne, s egy égi szózat megerősítette, hogy Isten a külön élő remetéket kolostori életre akarja összegyűjteni. Így történt, hogy Özséb és társai a szent kereszt tiszteletére kis templomot és kolostort építettek."

(Schütz Antal: Szentek élete)

Ezt az egységet Jézus ma is meg akarja teremteni mindenfajta emberi közösségben és annak minden rétegében. Csak így halad

az emberiség a boldog beteljesülés felé. Ehhez azonban a vágynak kell megszületnie az emberi szívben. Szeretném minden embertársamat szeretetben egyesíteni. Ezért a nagy célért kimondott őszinte imáért azonban vállalni kell azt, hogy „*Testemet üthessék, arcomat marcangolhassák*" (olv.), hogy megalázzuk magunkat és engedelmesek legyünk mindhalálig (lecke). Ez a magatartás nem egyfajta meghunyászkodás, hanem Isten kegyelme előtti olyan fokú kitárulkozás, hogy amikor már senki meg nem véd bennünket, akkor átéljük, azt a belső védelmet, amit Isten bennünk való jelenléte biztosít számunkra.

NAGYCSÜTÖRTÖK

OLVASMÁNY (Kiv 12, 1—8, 11—14)
A hónap tizedik napján mindenki szerezzen egy bárányt családonként, egy bárányt házanként. Vegyenek a véréből és kenjenek belőle annak a háznak a két ajtófélfájára és szemöldökfájára, amelyben elköltik. A húsát — tűzön megsütve — még akkor éjszaka egyék meg. Kovásztalan kenyérrel és keserű salátával fogyasszák el.

SZENTLECKE (1 Kor 11, 23—26)
Én ugyanis az Úrtól kaptam, amit közöltem is veletek: Urunk Jézus elárulásának éjszakáján fogta a kenyeret, hálát adott, megtörte, és így szólt: „Vegyétek és egyétek, ez az én testem, amelyet értetek adok. Ezt tegyétek az én emlékezetemre."

EVANGÉLIUM (Jn 13, 12—15)
Amikor megmosta lábukat, fölvette felsőruháját, újra asztalhoz ült s így szólt hozzájuk: „Tudjátok, mit tettem veletek? Ti Mesternek és Úrnak hívtok, s jól teszitek, mert az vagyok. Ha tehát én, az Úr és Mester megmostam lábatokat, nektek is meg kell mosnotok egymás lábát. Példát adtam, hogy amit én tettem, ti is tegyétek meg."

Imádkozzatok testvérek !

„Nagycsütörtök az Oltáriszentség szerzésének ünnepe. Jézus szenvedéseinek kezdete. Bátai neve: csonkacsütörtök. Ritkán zöldcsütörtök neve is hallható. Ezt Somogyi Elek így magyarázza: ez a név a Getsemáni nevű zöld kerttől származott, melyben a mi váltságunk zöldülni és csírázni kezdett. Nagycsütörtök egyetlen nagymiséjén, a tridentinus liturgia szerint glóriára megszólal az orgona, a csengők és a harangok, hogy utána egészen nagyszombatig elhallgassanak. Népies kifejezéssel: megsüketülnek.

ELSŐÁLDOZÁS

Közismert szólás, hogy nagycsütörtökön a harangok Rómába mennek. E hagyománynak költői, mondai hajtása is van. Az 1674. év nagyszombat napján Rómában a Szent Péter-templomban a sekrestyés — amint a templom tornyába felment, — ott nagy álmélkodására egy idegen öltözetű ifjat talált mély álomba merülve. Nagy nehezen felébresztették. Maga

köré bámult, alig tudta megérteni, mi történt vele, amíg végre latin nyelven elmondotta, ki ő és hogyan jött ide.
Neve Kopeczky Mihály, Késmárkon diák volt, és nagy vágy támadt benne az örök várost és híres templomait látni. Minthogy azt hallotta, hogy a harangok Rómába repülnek, ő is elhatározta, hogy a haranggal együtt megteszi ezt az utat. Felmászott tehát a késmárki toronyba, ott az öreg harang belsejébe bújt, és szíjjal odakötözte magát a harang nyelvéhez. Egyszerre csak nagy rázkódást érzett, mintha kirepült volna a toronyból, mire elvesztette eszméletét. Nem is nyerte vissza többé, amíg a Szent Péter sekrestyése föl nem ébresztette. Kopeczky története nagy feltűnést keltett egész Rómában. Pártfogói akadtak és így nem is tért vissza többé hazánkba.
Nagycsütörtökön van a lábmosás szertartása, amelyet — mint ismeretes — a Habsburg-uralkodók is elvégeztek, tizenkét szegény öregnek megmosták a lábát. Régebben a papok minden hivük lábát megmosták.
Országszerte látványosan élő hagyomány, hogy a nagyhét utolsó napjain, továbbá húsvét éjszakáján a jámborabb hívek magányos imádságukat kertben végzik.
Budaörsi német öregek úgy emlékeztek vissza, hogy gyermekkorukban nagycsütörtök reggel könnyű ruhában kimentek a kertbe és ott térden állva, nyugat felé fordulva, kitárt karral néhány Miatyánkot végeztek."

(Bálint Sándor)

Keresztény őseink megtalálták minden korban annak sajátos kifejezési módját, hogy a szent három napban Isten feléjük áradó szeretetére a választ megadják.

Korunk embere sem hagyhatja válasz nélkül Isten közénk jött szeretetét. Nagycsütörtök estéje felkínálja a lehetőséget, hogy Isten Fia szenvedésének kezdetét egészen közelről szemléljük, hogy Jézusnak ezen az estén mondott szavai az élet minden napján megvilágítsák a hozzá vezető utat.

Az utolsó vacsora szentmiséje befejeződött. Üres az utolsó vacsora terme, üres az utolsó vacsora asztala, nincs ott Jézus. Néhány perccel előbb azon az asztalon még Jézus Szent Teste volt látható, az asztal

mellett Jézust, az Örök Főpapot képviselő pap tevékenykedett, körülötte pedig az apostolokat idézték elénk a hívek.

A hivő ember, akit egyszer Jézus követésre szólított fel, ezen az estén is ott marad az Istenember nyomában. Hűségesen lépked mögötte, hogy tanúságot tegyen szeretetéről, melyet Isten ezen az estén hangsúlyozottan kér tőle: „*Maradjatok itt és virrasszatok Velem!*" (Mt 26, 38)

Tudd meg Jézus, valami szépet
akartam volna tenni érted,
tündökölni, ahogy kívánod,
meghódítani a világot!

Tudd meg Jézus, csalódtam benned,
hidd el semmi értelme ennek,
megingott a talaj alattad,
életed a romlásnak adtad!

Én lelkesedtem és lobogtam,
de most itt látlak elhagyottan,
itt látlak válladon a kereszttel,
én más úton mennék, eressz el!

Miért nem szólsz? Csak nézel énrám,
keresztedet vonszolva némán,
te óriási, szótlan árnyék,
örülnél, ha én is így járnék?

Miért nem szólsz? Csak nézel egyre
Mennék én veled föl a hegyre,
csak ne a Gyehennába élve,
csak ne a Koponyák Hegyére!

Csak tudnék elfordulni tőled,
elfelejteni, hogy megölnek!
Csak ne látnám folyni a véred!
Ne látnálak, ne szeretnélek!

Tudom, mit mondasz, véres árnyék!
Egy kereszt mindenkire vár még,
mindenki találkozik egyszer
a megfeszített Szeretettel!

Nem lehet téged kikerülni,
nem lehet tőled menekülni,
tenélküled minden árva,
megyek, Uram, a Golgotára!

(Kovács Gábor: A kereszt)

Jézus nyomában járva, ezen az estén a mi életünkben is megvalósulnak az evangélista feljegyzései: „*Közben odaért velük a Getszemáni nevű majorba.*" Majd az esemény leírása így folytatódik: „*Üljetek le,* — mondta tanítványainak —, *én arrébb megyek és imádkozom*" (Mt 26, 36).

Jézus a késő éjszakában leültette apostolait, és leültet minket is. Azt teszi apostolaival, amit ők a három év alatt többször értetlenül szemléltek Jézusban, amikor az éjszaka csendjében félrevonult egy magányos helyre és imádkozott. Ő most ezen az éjszakán ismét magányos hely után vágyakozik, de szeretné, ha tanítványai is ezt tennék.

Jézus ezzel jelzi, hogy Istennek szentelt csend nélkül, Istennel kettesben töltött magány nélkül nem lehet a nyomában kitartani.

Jézus feltárja, hogy aki életét úgy akarja megtalálni, ahogy az Atya várja tőle, annak élete elvesztését napról-napra abban is kell gyakorolnia, hogy csendes 5—10 percre le tud ülni. Abban a reményben képes az Atya szemébe nézni, hogy benne meglátja életének olyan tartalmú folytatását, amelyben Istennek kedve telik.

A csendesen üldögélő és a sötét éjszakában az Atya tekintetét kereső, imádkozni akaró apostolokhoz Jézus ezekkel a szavakkal fordul: „*Halálosan szomorú a lelkem. Maradjatok itt, virraszszatok velem!*" (Mt 26, 38)

Az apostolok még nem tanulták meg, hogy az éjszakát Jézussal imádságban töltsék, de még inkább nem szokták meg, hogy Jézus halálosan szomorkodjék mellettük.

Így érthető, hogy nem tudnak mit kezdeni ezzel az éjszakával,

hanem teszik azt, amit tenni szoktak. Éjszaka van, tehát alszanak.

Jézus pedig néhány lépésre tőlük halálosan gyötrődik. *Gyötrődésének oka, hogy az ember nem olyan, mint amilyennek az Isten akarja.* Az ember számtalanszor a jó és a rossz választásának lehetőségében a rosszat választja. Pedig ő azért jött, hogy megtanítsa az embert arra, hogyan kell a jót választani.

A történelem embere mégis majd olyan sokszor a saját feje szerint fog dönteni.

Amikor Jézus tanító szava hangzik feléje, ő inkább alszik.

Az ember mindig elesik,
fölemeli arcát a fénybe,
aztán megbotlik egy kicsit,
és odalesz minden reménye.

Az ember mindig elesik,
Évek és évezredek óta,
sötét hatalmak leverik
megkínzott arcával a porba.

Az ember mindig elesik!
az ember mindig elesik,
Az ember mindig elesik,
az ember mindig elesik.

Az ember mindig elesik!
Emberfia miközénk jöttél,
vonszoltad a föld terheit,
most megpihensz a földi rögnél.

Kit a fájdalom leterít,
odaesik, ahova estél,
az ember mindig elesik,
Így lesz Veled örökre testvér.

Így lesz Veled örökre testvér!
Így lesz Veled örökre testvér,
Így lesz Veled örökre testvér,
Így lesz Veled örökre testvér!

(Kovács Gábor: Megint elestél)

Amíg az apostolok nem tudják, hogy mit kezdjenek gyötrődő Mesterük mellett az éjszaka csendjével, s ezért elalszanak, addig Jézus mellettük így beszél Atyjához: „*Atyám, ha lehetséges, kerüljön el ez a kehely, de ne úgy legyen, ahogyan én akarom, hanem ahogyan Te!*" (Mt 26, 39).

Jézus ezzel feltárja, hogy életének titka az Atya akaratának ismerete és teljesítése. Olyan ez számára, mint egy falat kenyér, mindig belőle él. De ezen az éjszakán imája azt is elárulja, hogy az elmúlt három év alatt mi volt megbeszélni valója az éjszakák csendjében Mennyei Atyjával. Mindig újra és újra megbeszélte az előtte álló utat, hogy azon minden lépés úgy történjék, ahogy az Atyja akarja.

Mindezzel Jézus tudtunkra adja, hogy Atyjával beszélgetésben töltött „csendes éjszakák" nélkül nem tudjuk követni Őt. Ő mielőtt a keresztútra lép, mégegyszer felhívja övéi figyelmét, hogy az életben nem szabad átaludni azokat az órákat vagy perceket, amikor az Isten ébrenlétet kíván tőlünk. „*Üljetek le*", „*maradjatok itt*" „*virrasszatok és imádkozzatok*" — ezek a Krisztust követő élet kulcsszavai. Ezen szavak megélésének gyümölcse, hogy egyre világosabban látjuk, mi az, amit még nem tettünk meg, pedig Isten már régóta várja tőlünk.

Fájdalmak embere Ő,
kínjainkat viselő,
megtört és megalázott,
saját vérében ázott,
keserves áldozat.
És mégis Ő a győzelem
és nincs más név az ég alatt,
kiben üdvözülünk.
És mégis Ő a végtelen,
megváltó Istenünk.

Kezét, lábát átszegezték,
fájdalmak embere Ő,
öleld, öleld, véres keresztjét,
kezét és lábát átszegezték, és
mégis Ő a győzelem,
a tiszta áldozat,
és mégis Ő a végtelen
és nincs más név az ég alatt,
kiben üdvözülünk.
Ő az örökös
Virradat, megváltó Istenünk.

(Kovács Gábor: És mégis Ő)

Jézus többször visszatér apostolaihoz és ismételten alva találja őket. Járja a néhány lépésnyi utat az Atya és az apostolok között. Amikor az Atyjával beszél, akkor így szól: „*Atyám, ha nem kerülhet el ez a kehely anélkül, hogy ki ne igyam, legyen akaratod szerint*" (Mt 26, 42). Amikor pedig apostolaihoz beszél, ezek a szavak hangzanak el ajkáról: „*Még egy órát sem tudtok velem virrasztani?*" (Mt 26, 40) Ezek a szavak mutatják, hogy az Atya akaratát teljesíteni most a legnehezebb, az apostolok pedig, akiket erre az órára is kiválasztott, most vannak a legtávolabb tőle. De Jézus nem fárad bele: járja az utat az éberen figyelő Atya és az alvó emberek között. Jól kitapossa ezt az utat, véres verítékével meghinti, jelezvén, hogy ha az ember célba akar érni, számára sem létezik más út. Amikor vállaljuk, hogy követői leszünk, arra a feladatra is igent mondunk, hogy közvetítők leszünk Isten és korunk alvó emberei között.

Ez a közvetítői szerep pedig olykor minket is a vérrel verítékezés fájdalmában részesít.

Nekünk pedig kitartóan kell „ingáznunk" az éjszaka csendjében megszólaló és bátorító Isten meg a világ zajában is mélyen alvó emberek között. Így ébred fel mind több ember halálos álmából apostoli tevékenységünk gyümölcseként, hogy ők is életükkel imádkozzák: „*Legyen meg a Te akaratod!*"

Ezt az akaratot pedig így fogalmazta meg számunkra Jézus: „*Mert Atyámnak az az akarata, hogy mindenki, aki látja a Fiút és hisz Benne, örökké éljen, s feltámasszam az utolsó napon*" (Jn 6, 40).

Nagycsütörtök

Nem volt csatlakozás. Hat óra késést
jeleztek, és a fullatag sötétben
hat órát üldögéltem a kocsárdi
váróteremben, nagycsütörtökön.
Testem törött volt és nehéz a lelkem,
mint ki sötétben titkos útnak indult,
végzetes földön csillagok szavára,
sors elől szökve, mégis szembe sorssal
s finom ideggel érzi messziről
nyomán lopódzó ellenségeit.
Az ablakon túl mozdonyok zörögtek,
a sűrű füst, mint roppant denevérszárny,
legyintett arcul. Tompa borzalom
fogott el, mély állati félelem.
Körülnéztem; szerettem volna néhány
szót váltani jó, meghitt emberekkel
de nyirkos éj volt és hideg sötét volt,
Péter aludt, János aludt, Jakab
aludt, Máté aludt és mind aludtak...
Kövér csöppek indultak homlokomról
s végigcsurogtak gyűrött arcomon.

NAGYPÉNTEK

OLVASMÁNY (Iz 53, 1—12)
Nem volt szép, sem ékes (hiszen láttuk), a külsejére nézve nem volt vonzó. Bár a mi betegségeinket viselte, és a mi fájdalmaink nehezedtek rá. Igen a mi bűneinkért szúrták át, a mi gonoszságainkért törték össze. Megkínozták, s ő alázattal elviselte, nem nyitotta ki a száját. Mint a juh, amelyet leölni visznek, vagy amint a bárány elnémul nyírója előtt, ő sem nyitotta ki a száját.

SZENTLECKE (Zsid 5, 7—9)
Földi életében hangosan kiáltozva, könnyek között imádkozott, s könyörgött ahhoz, aki meg tudta menteni a haláltól, és hódolatáért meghallgatásra talált. Annak ellenére, hogy ő volt a Fiú, a szenvedésből engedelmességet tanult. Műve befejeztével pedig örök üdvösséget szerzett azoknak, akik engedelmeskednek neki.
A mi Urunk Jézus Krisztus kínszenvedése Szent János szerint (18, 1—19, 42)
Jézus keresztje alatt ott állt anyja, anyjának nővére, Mária, aki Kleofás felesége volt, és Mária Magdolna. Amikor Jézus látta, hogy ott áll az anyja és szeretett tanítványa, így szólt anyjához: „Asszony nézd, a fiad!" Aztán a tanítványhoz fordult: „Nézd, az anyád!" Attól az órától fogva házába fogadta a tanítvány.
Jézus tudta, hogy már minden beteljesedett. De, hogy egészen beteljesedjék az Írás, megszólalt: „Szomjazom!" Volt ott egy ecettel teli edény. Belemártottak egy szivacsot, izsópra tűzték és a szájához emelték. Amint Jézus megízlelte az ecetet, így szólt: „Beteljesedett!" Aztán lehajtotta fejét és kilehelte lelkét.

„Beteljesedett"

„*Jézus a keresztet hordozván, kiméne azon helyre, mely a koponya helyének mondatik, zsidóul pedig Golgotának*" (Jn 19, 17). A Kálvária latin képzésű szó.

A Kálvária a keresztáldozat színhelye, ahol a hagyomány szerint Ádám sírja volt.
Erre emlékeztetett a *keresztfa tövében ábrázolt koponya*, amely a legenda jelképes nyelvén a bűnbeesés és a megváltás összefüggését fejezi ki.
Katolikus tanítás szerint a passió a Kálvárián való beteljesedéssel a megváltó áldozat, amelyet engesztelő halálával a Fiú mutatott be az Atyának. Ez ismétlődik meg vérontás nélkül a katolikus kultusz lelkében, a szentmisében.
A nagypénteki templomi liturgiának egyik legjellegzetesebb mozzanata a *János-passió* anyanyelvi előadása, amelynek hagyományrendjéről elég keveset tudunk.
Az egri székesegyházban a középkor folyamán mezítláb adták elő.
Vasvár sajátos hagyománya a fekete-lakodalom, másként gyászmenyegző. Nagypéntek este összegyülekezve, egész éjszaka virrasztanak, imádkoznak, a fájdalmas olvasót végzik, közben Mária-siralmakat énekelnek. Ilyenkor kerül sor a gyászmenyegző énekére is, melytől az ájtatosság vasvári nevét kapta.
A szentsír, másként Úr koporsója, Csöböki katolikusainak ajkán Isten koporsója sajátos hazai, illetőleg közép-európai liturgikus fejlemény. A kereszt imádása és az Oltáriszentség kitétele szolgált kiindulással. A szentsír eredetileg csupán keresztből állott. Ezt födték be gyászénekek kíséretében gyolccsal, sőt miseruhával és stólával is. Meghintették szenteltvízzel és úgy füstölték meg, mint a temetésnél szokás. A drámai hatás fokozására követ is helyeztek rá, lepecsételték, még őrséget is állítottak melléje.
Így fejlődött ki a szentsír állítása, amely voltaképpen a jeruzsálemi szentsír utánképzése."

(Bálint Sándor)

Nagypénteken az Egyház ősrégi hagyománya alapján nem mutat be szentmise-áldozatot, nem szolgáltat ki ünnepélyesen szentségeket. De annál inkább megünnepli Urunk szenvedésének emlékezetét. Ennek a szertartásnak négy része van: igeliturgia, egyetemes könyörgések, hódolat a kereszt előtt, szentáldozás.

A szertartás a csupasz, megfosztott oltár előtti leborulással kezdődik. Ebben a mély csendben, azért fohászkodunk, hogy ne csak szemünkkel, hanem lelkünknek minél teljesebb nyitottságával szemléljük a nagy titkot, mely által Isten gyermekévé váltunk.

Az igeliturgiában az első olvasmányt Izajás próféta könyvéből olvassa az Egyház.

Benne Isten „*Szenvedő szolgája*" áll elénk, aki „*Felnövekedett, mint fiatal fácska, mint sarjadó gyökér a tikkadt, szomjas földben*" (53, 2).

Ezek a sorok a paradicsomkert történetét idézik fel, ahol a kedves talajból fákat sarjaszt az Úristen. Ezek szépséges látványt nyújtanak az első embernek, kívánatos gyümölcsöt teremnek számára. (Ter 2, 9; 3, 6).

Az embernek abban lenne a nagysága, hogy nem nyúl utána, mert ez Isten akarata számára. Az Isten szépsége az, amelyet az embernek választania kell! Az ember azzal követi el a bűnt, hogy Isten szépségét felcseréli a teremtmény szépségével. Úgy nyúl a teremtett szépség után, hogy ezáltal Isten szépsége, — mely teremtetlen és tökéletes szépség — a háttérbe szorul.

Jézus Krisztusban, a „Szenvedő Szolgában" újra választás elé állítja Isten az embert. Emberi testben jelenik meg előttünk Isten tökéletes szépsége. Erről Izajás így ír:

„*[Hiszen láttak] Nem volt sem szép sem ékes, a külsejére nézve sem volt vonzó*" (53, 2).

Tehát az ember újra választhat.

Isten tökéletes szépségében ismét az ember előtt jár-kel, mint egykor a paradicsomkertben (Ter 3, 8). De Isten szépségét most is valamiféle homály fedi a teremtmény szeme előtt. Akkor a nappali szellőben volt elrejtve, most pedig a világ bűne készít palástot, hogy Isten gyönyörű arcát elfedje. Az ember ismét megmutathatja nagyságát: nem azt nézi csupán, amit a bűn Isten Fiával művelt, hanem meglátja, hogy a szenvedő és agyongyötört arc mögött ott sugárzik Isten változhatatlan szépsége. Így lesz nyilvánvalóvá az az igazság is, hogy Isten Fiának egész testét a világ bűne torzítja el. Ezt az eltorzulást azért fogadja el, mert így viszi a bűnt a keresztre, hogy ott megsemmisítse. Miután pedig ezt megtette, húsvét hajnalán ismét előttünk ragyog Isten tökéletes szépsége, mert a világ által rárakott bűnköntöst nemcsak levetette, hanem a Golgota áldozatában valóban megsemmisítette.

Amikor Isten saját képére és hasonlatosságára megteremtette az embert, tökéletes szépségéből részt adott neki. A keresztség fürdőjében pedig tisztára mosott bennünket, hogy még hitelesebben tükröződjék rajtunk szépsége.

Ebben az Istentől kapott szépségben küldetésünket is megjelölte.

A keresztény ember először a saját bűneit látja meg, azokat beismeri; a bűnbánat által megsemmisíti. De nem elég a saját újjászületésünket munkálnunk.

A keresztény élet igazában ott születik, ahol az ember:

1. mások bűnét is meglátja,
2. mások bűnét is magára veszi,
3. mások bűnét is áldozatvállalással megsemmisíteni törekszik.

A bűn megsemmisítése után húsvét fényében ragyog Isten szépsége hitelesen a világnak.

Mindennek ismeretében értjük meg Jézus szavát, mely a keresztről így hangzott el ajkán: „*Szomjazom*"! (Jn 19, 28) Jézus testi mivoltában vizet kíván; isteni küldetésében követők után kiált. Emberi testében ég a láztól, isteni mivoltában ég a szeretettől.

Szomjazza az ember jelenlétét, akinek a történelem folyamán úgy kell nyomába lépnie, hogy a szeretettől majd Ő is éghessen. De az élet ilyen szintű megéléséhez csak az juthat, aki a világ szemében úgynevezett „kereszt botrányában" nem tragédiát, hanem a bűnt megsemmisítő isteni szeretetet és szépséget látja.

A szertartás második részében gyertyafényben jelenik meg a kereszt fája.

A kereszt felmutatásában elénk tárul a Golgota képe. Krisztus agyonkínzott testében már nincs élet. Mindez a bűnös emberért történik.

Isten Fia halott, Ő már nem beszél. Most az embernek kell megszólalnia.

Aki nemcsak a külső eseményeket szemléli, hanem újra meglátja a kereszten Isten szeretetét és szépségét, az nem csupán szavakkal válaszol, hanem Isten akaratát követő élettel.

Így folytatódik a történelem folyamán bennünk Jézus engedelmes élete a keresztha lálig.

Az az élet, melynek végső gyümölcse Isten szépségének örök szemlélése az örök dicsőségben:

„A (megváltás) műve befejeztével pedig örök dicsőséget szerzett azoknak, akik neki engedelmeskednek" (Zsid 5, 9).

Jézus ajkán elhangzott az utolsó szó: *„BETELJESEDETT!"*

Teljesedjék be az emberen is, — aki ettől a pillanattól ismét Isten szabad gyermeke, — a bűn megsemmisítése és Isten szépségének megjelenése, mely képessé teszi, hogy egyszer örökre belépjen Isten tökéletes szépségébe.

*

Michelangelo

Vigadtak s búsultak

Vigadtak s búsultak az égi lelkek,
hogy nem ők, hanem te haltál halállal,
s a földi ember előtt véred által
megnyitottad zárt kapuját a mennynek.

Vigadtak, mert látták, hogy a teremtett
ember bukása poklából kilábal,
búsultak, mert a kínok garmadával
a szolgák szolgájává lett kereszted.

Honnét s ki voltál, jelezte szemének
hunytával az ég, föld kitárta vemhét,
hegyek rendültek, tajtékzott a tenger.

Sírjaikból az ősatyák kiléptek,
a démonok nyíltak, de a keresztség
Új életében ujjongott az ember.

(Ford: Rónay György)

NAGYSZOMBAT

OLVASMÁNY (Ter 1, 26—28)
Isten újra szólt: „Teremtsünk embert képmásunkra, magunkhoz hasonlóvá. Ők uralkodjanak a tenger halai, az ég madarai, a háziállatok, a mezei vadak és az összes csúszómászó fölött, amely a földön mozog." Isten megteremtette az embert, saját képmására alkotta, férfinak és nőnek teremtette. Isten megáldotta őket, Isten szólt hozzájuk: „Legyetek termékenyek, szaporodjatok, töltsétek be a földet és vonjátok uralmatok alá. Uralkodjatok a tenger halai, az ég madarai és minden állat fölött, amely a földön mozog."

SZENTLECKE (Róm 6, 3—11)
Hiszen tudjuk, hogy a régi embert bennünk azért feszítették vele együtt keresztre, hogy a bűnös test elpusztuljon, és ne szolgáljunk többé a bűnnek. Ha Krisztussal meghaltunk, hisszük, hogy vele együtt élünk is. Tudjuk, hogy Krisztus feltámadt a halálból, többé nem hal meg, a halál nem lesz többé úrrá rajta. Halálával egyszer s mindenkorra meghalt a bűnnek, élve azonban Istennek él.

EVANGÉLIUM (Lk 24, 1—12)
A hét első napján kora hajnalban kimentek a sírhoz, s magukkal vitték az előkészített illatszereket is. A kő el volt a sírtól hengerítve. Bementek, de az Úr Jézus testét nem találták. Még fel sem ocsúdtak meglepetésükből, már két férfi jelent meg mellettük ragyogó ruhában. Ijedtükben a földre szegeződött a tekintetük. De azok így szóltak hozzájuk: „Miért keresitek az élőt a halottak között? Nincs itt, feltámadt. Emlékezzetek vissza, mit mondott nektek, amikor még Galileában járt: Az Emberfiának — mondta — a bűnösök kezébe kell kerülnie, fölfeszítik, de harmadnap feltámad."

„Legyen világosság!"

„Az ősegyházban a nagyhét három utolsó napján Krisztus halálának emlékezetére eloltották a gyertyákat, és csak a föltámadás ünnepére gyújtották meg újra.
Az új tűz nagyszombati kultuszát előmozdította a pogány szakralizmus hagyatéka is.
Az egyházi szimbolikában a kialvó, majd újra fellángoló tűz jelképezi Krisztust. Más magyarázat szerint a kovakő, amelyből tüzet csiholnak: Krisztus, a tűz pedig, a Szentlélek, amelynek útját, kiáradását a Megváltó előkészítette.
A liturgikus gyakorlat ma is él: a gyertyát, a feltámadó Krisztus jelképét megszentelt tűz lángjánál gyújtják meg. Az egyház hatására a hívek sem gyújtottak és sok helyen még ma sem gyújtanak tüzet a sacrum triduum idején. Az új tűz, amellyel húsvéti eledelüket is megfőzték, a megszentelt tűz parazsából lobbant lángra.
Ennek természetesen szentelmény jelleget tulajdonítottak. A középkorban, a Pray-kódex tanúsága szerint a nagyszombati próféciák éneklése alatt volt a gyermekek hitoktatása az első szentáldozásra, régebben, Szent István idejében talán a felnőttek megkeresztelése is. Ez magyarázhatja a keresztszülők és a keresztgyermekek között máig élő, jórészt már laikussá vált húsvéti hagyományokat is.
A nagyszombat este tartott feltámadási körmenet szakrális célzatai mellett nyilvánvalóan egy archaikus tavaszkezdő szokásnak, a határjárásnak átmentése, az ember közvetlen életterének: otthonának és mezejének, a zsendülő határnak mágikus körbe foglalása, vagyis a gonoszok ártalmának kizárása a közösség világából. Ez a körmenet a középkorban húsvét hajnalán történt."

(Bálint Sándor)

Nagypénteken, amikor Isten Fia haldokolva ott függött a kereszten *„a hatodik órától a kilencedik óráig sötétség borult az egész földre"* (Mt 27, 45). Az ember választhatott világosság és sötétség között, és voltak, akik a sötétséget választották.

„Az ige volt az igazi világosság, amely minden embert megvilágosít.

A világba jött, a világban volt, általa lett a világ, mégsem ismerte föl a világ. A tulajdonába jött, de övéi nem fogadták be. Ám, akik befogadták, azoknak hatalmat adott, hogy Isten gyermekei legyenek" (Jn 1, 9—12).

Akik Jézust befogadták, azok nem nyugodtak bele a nagypénteki sötétségbe. Várták, hogy Isten elküldött és egyszer már megtapasztalt Világossága újra felragyog életükben.

Ezt a hitet fejezi ki a nagyszombati tűzszentelés és a húsvéti gyertya meggyújtása. Ezen fizikai fények meggyújtása szimbolizálja, hogy aki ismeri a Világosságot, az birtokolni is akarja. Nemcsak világosságban akar élni, hanem maga is világossággá akar válni. Ennek lehetőségét pedig a húsvéti fény, a húsvéti világosság hozta meg az ember számára.

A Biblia teremtés elbeszéléséből tudjuk, hogy Isten az embert a világosságba és a világosságnak teremtette. Ezt a természetfeletti fényt az a kapcsolat biztosította az ember számára, amit *istengyermekségnek* nevezünk.

Amikor azonban gőgös magatartása az embert az Istentől elfordította, ezzel elveszítette természetfeletti fényét. Az ember hatalmas kővel zárta el maga előtt annak az életnek a bejáratát, melynek neve örök élet; és hatalmas kővel zárta el magától azt a fényforrást is, aki maga az Isten. Ezzel megkezdődött az ember sötétségben zajló élete. Ezt már nem az Isten, hanem az ember teremtette. Olyan világ ez, melyből az ember kizárta Isten szeretetét, irgalmát és jóságát. Ebből adódik félelmetes sötétsége. Ezáltal ugyan Isten országa nem szűnt meg létezni, de az azt lezáró követ emberi erővel oda lehetett állítani. Elmozdítani azonban senki nem tudta. Egyetlen remény éltette az embert, hogy aki bent a kő mögött lakik, végtelen szeretetében és jóságában mozdulni fog és a követ is elmozdítja. És az Isten „megmozdult". Elküldte közénk Fiát emberi testben, hogy a világosság országa elől a követ elhengerítse.

33 évet töltött közöttünk, élte az ember mindennapi életét. Ebből három éven át elmondta, hogy mi van a kővel elzárt bejárat mögött, és az ember szívébe írta, hogy az ismét elérhető lesz számára: „*Beteljesedett az idő és már közel van az Isten országa*" (Mk 1, 15).

Az ember válasza pedig erre az Istentől nyújtott kegyelemre az volt, hogy a világosság országát hirdető és biztosító Isten Fiát elfogta, megkínozta, megölte, sírba helyezte és magát egy hatalmas kővel ismét elzárta tőle. Ezt az ember tette, aki a világosságnál

a sötétséget jobban szerette. Aki pedig a világosságot igényelte, az várta, hogy Isten hogyan mutatja meg, milyen felfoghatatlanul nagy az ő szeretete. Csak három napon át kellett várnia. Ekkor az Isten ereje egyetlen mozdulattal elhengerítette a két követ. Ez a mozdulat Fia feltámasztása volt. Elmozdult a kő Jézus sírja elől, hogy a Világ Világossága saját fényéből részesítse az embert. De elmozdult a kő azon ország bejárata elől is, ahol majd azok élnek örökké, akik a világosság fiai voltak itt a földön.

Ezen az estén *keresztvizet szentel* az Egyház. Amikor ez a víz keresztteléskor végigcsorog az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében az ember fején, akkor éli át először a nagy valóságot: „*Szabad utunk van Istenhez*", ...mert a kő elhengeríttetett. Az istengyermeki élet természetfeletti fényben részesít, hogy azt a világban továbbadva a világosság fiai mindig többen legyenek.

Jól göngyöljétek lepedőbe,
ki ne jusson a levegőre,
nagy követ tegyetek elébe,
elő ne jöjjön újból élve.

Pecsétet tegyetek a kőre,
tanácsos őrizkedni tőle,
őrség álljon a kő elébe,
elő ne jöjjön újból élve.

Legyen eltemetve örökké,
nevét se említsétek többé.
Kiömlött már a szíve vére,
elő ne jöjjön újból élve.

Főpapok és nép vénei,
hiába nehéz a kő,
a hajnal föl fog fényleni,
ha eljön az idő.

Megöltétek az élet Urát,
de fénye ragyog sírkövön át,
és élni fog,
élni fog Ő.

Sejtitek-e a sírok nyitját,
Sejtitek-e a húsvét titkát?
Pecsétnek, kőnek haszna nincsen,
Hatalmasabb az élő Isten!

Mi haszna kő, mi haszna őrség,
minden zárat nevetve tör szét,
feltöri a halál pecsétjét,
nem tartja fogva a sötétség!

Alszik a kő, alszik az éjben,
alszik az Úr a néma mélyben,
alászállt a mélység ölére,
a mélységből bukkan föl élve!

Főpapok és nép vénei!
Semmit sem ér az a kő!
Megnyílnak a sír mélyei,
ha eljön az idő!

Megöltétek az élet Urát,
de fénye ragyog a sírkövön át
és élni, fog,
élni fog Ő.

(Kovács Gábor: Kő)

HÚSVÉTVASÁRNAP

OLVASMÁNY (ApCsel 10, 34a; 37—43)
Aztán megölték, keresztre feszítették, de harmadnap feltámasztotta az Isten, és látható alakban megmutatta, igaz, nem az egész népnek, hanem csak az Istentől előre kijelölt tanúknak, vagyis nekünk, akik ettünk és ittunk vele halálából való feltámadása után. Megparancsolta nekünk, hogy hirdessük a népnek, és tanúsítsuk, hogy ő az, akit az Isten az élők és holtak bírájául rendelt. A próféták mind tanúságot tesznek, hogy aki hisz benne, elnyeri nevében bűnei bocsánatát.

SZENTLECKE (Kol 3, 1—4)
Ha tehát Krisztussal feltámadtatok, keressétek, ami fönt van, ahol Krisztus ül az Isten jobbján. Ami ott fönn van, arra legyen gondotok, ne a földiekre. Hiszen meghaltatok, és életetek Krisztussal el van rejtve az Istenben. Amikor majd Krisztus, a mi életünk megjelenik, vele együtt ti is megjelentek dicsőségesen.

EVANGÉLIUM (Jn 20, 1—9)
A hét első napján, kora reggel, amikor még sötét volt, Mária Magdolna kiment a sírhoz. Észrevette, hogy a követ elmozdították a sírtól. Erre elfutott Simon Péterhez és a másik tanítványhoz, akit kedvelt Jézus, és hírűl adta nekik: „Elvitték az Urat a sírból, s nem tudni hova tették." Péter és a másik tanítvány elindult és a sírhoz sietett. Mind a ketten futottak. De a másik tanítvány gyorsabban futott, mint Péter, és hamarabb ért a sírhoz. Benézett s látta a gyolcsot, de nem ment be. Nem sokkal később Péter is odaért, bement a sírba, s ő is látta az otthagyott gyolcsot, meg a kendőt, amellyel a fejét befödték. Ez nem a gyolcs közt volt, hanem külön összehajtva más helyen. Most már a másik tanítvány is bement, aki először ért oda

a sírhoz. Látta és hitt. Eddig ugyanis nem értették az Írást, amely szerint föl kellett támadnia a halálból. Ezután a tanítványok visszatértek övéikhez.

Az üres sír

„Tudjuk, hogy a népünktől támadás, feltámadás, Csíknémaságon kikerülés néven is emlegetett szentséges körmenetet ősi soron, csak Közép-Európában ismerik.
A feltámadás liturgiájának középkori jellegzetessége volt, hogy Egerben nagyszombat délután a főpásztor vezetésével zászlós, fáklyás processzió indult a szentsírhoz, amelyet a püspök nagypénteken lepecsételt. Most a pecsétet megtörte, majd megnyitotta a sírt.
A szentséget e szavakkal vette ki: S u r r e x i t de sepulchro, alleluja, qui pro nobis pependit, alleluja, vagyis feltámadt a sírjából, aki érettünk a kereszten függött.
A moldvai Lészped csángó faluban az a szokás, hogy a szertartásról hazaérkezve, a családtagok az ünnepi asztalhoz ülnek és így szólnak egymáshoz: F e l t á m a d t Krisztus! Felelet: Higgyünk valóban! Így van ez a görög katolikusoknál is. A szokás nyilvánvalóan a keleti egyház hatása.
Országszerte föllelhető archaikus néphagyomány húsvét napjára virradóra Jézus keresése. Agyagosszergényben istenkeresés, Kiskunmajsán Szentasszony követése, Battonyán szentsír keresés, amely nyilvánvalóan a középkori liturgikus gyökérzetű ludus paschalis (húsvéti játék) emlékezetét őrzi."

(Bálint Sándor)

A szentsír-keresés hagyománya érzékelteti, hogy akik ezt a szokást bevezették és tartalommal megtöltve végezték, azok megértették a húsvéti evangélium üzenetét.

Húsvét ünnepének üzenete, öröme és fénye ugyanis abból a tényből indul ki, hogy van egy üres sír, melynek a természet rendje szerint nem szabadna üresnek lennie. Mert ebbe a kriptába valóságos halottat helyeztek. Hogy ez a sír üressé vált, az csaknem 2000 évvel ezelőtt történt. Egy vasár-

napi reggelen egy jámbor asszony, Mária Magdolna fedezte fel elsőként. Majd attól a pillanattól, hogy ő meglátta, futótűzként terjedt tovább Jeruzsálemben az érdekes tény híre. Azután pedig elterjedt az egész világon. Azóta beszédtéma, az emberek vitatkoznak rajta, hogy vajon mi az igazság, az üres sír valóság, vagy valótlanság. A XX. század emberét is izgatja a kérdés, nem tud napirendre térni felette.

Amikor mi, hívő keresztények halljuk a gazdátlanul maradt sírüregről szóló véleményeket, akkor nekünk mindenképpen szólnunk kell.

Olyan szilárd bizonyossággal kell beszélnünk, hogy amit mondunk, arra életet lehessen építeni. Tehát erről a bizonyos sírról alkotott felfogásunk meghatározza életünket, annak minden mozzanatában. Pl. egészen más annak az édesanyának a gyermeknevelése, gyermeke felé kimondott egyetlen szavának hangsúlya, mosolya, aki tudja, hogy Jézus sírja üres. Alapvetően más eszközökkel oldja meg munkahelyi problémáit, fogadja el az élet keresztjét az az ember, aki Jézus feltámadásának tudatában éli mindennapi életét.

Ezzel szemben merőben más annak a szülőnek a gyermeknevelése, aki Jézus üres sírjával nem tud mit kezdeni, vagy nem is foglalkoztatja ez a tény.

Minden területen és tekintetben a Jézus feltámadásáról alkotott meggyőződésünk szerint fogadjuk el és éljük meg mindennapi életünket. Hogy ebben a kérdésben világosan lássunk, az evangélium vezetése mellett el kell indulnunk és meg kell valósítanunk a modern ember szentsír-keresését, amire keresztény őseink évszázadokon át példát mutattak. Nem korunk szóbeszédére kell alapoznunk, hanem arra, amire az apostolok is hagyatkoztak: amit láttunk és hallottunk (ApCsel 4, 20).

Így egyetlen lehetőség kínálkozik; *húsvét hajnalán a sírhoz látogató emberek nyomában a történelem emberének is el kell indulnia, és meg kell néznie; üres-ez a bizonyos sír vagy sem?*

Az elsők, akik a temetés után Jézus sírjához érkeznek *a katonák.* Őket kivezényelték, ők kötelességüket teljesítik. Meggyőződésük szerint a legjobbat teszik, azt amit parancsoltak nekik.

Így köszönt rájuk a hajnal, amikor Jézus föltámad, a sír lepecsételt zárókövén keresztül kilép a sírból, és eltávozik onnan az őt őrző katonák között.

Ettől a pillanattól kezdve a sír őrzése tragédia, a történelem legfeleslegesebb és legnevetségesebb tette; őrzik az üres sírt, addig amíg az angyal a kő elmozdításával rá nem döbbenti őket, hogy a sír üres.

Ezek a katonák az angyal megjelenésében kapott jel által elindulhattak volna az Isten felé az élő hit ösvényén, de nem ezt tették, hanem elindultak a farizeusok és főpapok felé a sötétség útján.

A katonák viselkedése feltárja előttünk az élet legnagyobb tragédiáját, amikor valaki odaköti életét ahhoz, ami téves alapon áll.

Ez a háttere a gyermeknevelésben napról-napra elénk táruló zsákutcáknak is. Felmérhetetlenül sok energiát fektet bele az ember saját elképzeléseinek megvalósításába. Ezen az úton a tragédia már ott mutatkozik, amikor az ember azt hiszi, hogy a legjobbat teszi; azt, amit az adott esetben és körülmények között tennie kell. Kísértetiesen azonos ez az életszemlélet a katonák sírőrzésének azon idejével, amikor teljes odaadással végezték feladatukat; őrizték a halott Krisztust. De ezt a biztonságot megzavarta az a tény, hogy a kő elmozdult. Aki nem az *élő Istenhez* köti az életét, annak egyszer meg kell tapasztalnia, hogy amit annyi energiával épített fel, ott hever előtte romhalmazként.

A katonaként Jézus sírjához érkező ember életének tragédiája tehát így foglalható össze: (őrzi a sírt), de *nem tudja, hogy a sír üres.*

A következő látogató Jézus sírjánál Mária Magdolna. Ő már meglátja azt, amit a katonák nem láttak meg, hogy Jézus sírja üres. Meglátja a lényeget. Ugyanakkor felvetődik benne a kérdés; de miért? Mi történt itt éjszaka, vagy hajnalban? Ezekre *a kérdésekre nem tud feleletet adni.*

Azt azonban tudja, hogy mit kell tennie. Azonnal felismeri, hogy neki az apostolokhoz kell mennie, őket kell értesítenie, a tényt előttük kell feltárnia, mert nekik tudniuk kell a gazdátlanul maradt sírbolt válaszát.

Mária Magdolna az üres sír „miértjére" azért nem tud válaszolni, mert Jézus életet adó igéit nem ismeri egész teljességében, úgy mint Péter apostol és társai.

A néma sírbolt „miértje" nemcsak Mária Magdolnát kínozta meg, hanem fájdalmasan tör fel a modern ember szívéből is az élet megválaszolhatatlannak tűnő „miért"-jeiben.

A hivő keresztény ember sem rendelkezik ezekre a kérdésekre válaszul adható betanult feleletekkel. De aki a *feltámadás* szilárd *hitében éli életét*, az mindig tudja, hogy *mit kell tennie*. A hit a miértek között mindig kinyit egy ajtót, amely mutatja, hogy merre kell menni a megoldást adó feleletekért. Ezt látja Mária Magdolna is. Ezért indul el az üres sír hírével az apostolokhoz.

Jézus sírjához a Mária Magdolnaként érkezők élete így foglalható össze; látják, hogy Jézus sírja üres; nem tudják, hogy miért üres, de azt felismerik, hogy mit kell tenniük.

Az evangélium elbeszélése szerint a következő látogatók Péter és János apostolok voltak. Ők is látják az elmozdított követ, az üres sírt és a halotti lepleket. Itt tárul fel az emberi élet csodálatos belső harmóniája, amikor mindezek láttán az ember nem tehetetlenkedik, hanem a gazdátlan üreget szemlélve megszületik benne annak felismerése, hogy a sír miért üres. Úgy, ahogy Péter apostolról elmondja János evangélista;

„Látta mindezt és hitt." Majd mindkettőjükről mondva így folytatja; „*Eddig ugyanis nem értették az írást, mely szerint Jézusnak fel kellett támadnia a halálból*" (ev.).

Ebben van életünk megoldása; apostolként érkezni Jézus sírjához, apostolként szemlélni Jézus üres sírját. Ezt csak azok érik el, akik Jézus tanításában részesültek. Akik Isten szavát hallgatva eljutottak eddig a felkiáltásig; „*Uram, kihez mennénk? Tiéd az örök életet adó tanítás*" (Jn 6, 68).

Minden földön élő ember sírba készülő ember. És akarva-akaratlan egy földi életen keresztül mindenki saját sírját szemléli, mint kikerülhetetlen jövendő eseményt. Sőt, minden ember Jézus sírjában szemléli eljövendő önmagát. *Aki Jézus sírját üresnek látja, az abban az erős hitben él, hogy egyszer saját sírja is üressé fog válni.*

Ez a meggyőződés a legtragikusabb esetekben is segítséget ad. Juan Sala y Serralonga spanyol bandität elfogják és bűnei miatt halálra ítélik. A bűneit megbánó gengszter az akasztófa alatt — az utolsó szó jogán — Juan Maragall katalán költő versét énekli el;

Halálomkor a HISZEKEGY-et mondom
s nem félem a szívnek szorongását,
visszacseng még kisgyermek koromból;
„Hiszem a testnek feltámadását."

KONVENT SZENTMISE PANNONHALMÁN

Igazán boldogok azok, akik naponta ismételik hitünknek ezt a formuláját, mert miként a dicsőségesen feltámadt Krisztus, úgy ők is kiszállnak egykor sírjukból egy boldog örökkévalóságra; de már itt a földön is életük végső sorsának „birtokában" küzdenek és élnek.

Aki nem látja meg Jézus sírjának ürességét, annak életét végigkíséri a fájdalmas miért: „Miért élek?"

Az élet tragédiája itt abban van, hogy a kérdőjel után nincs felelet! Ugyanis erre a kérdésre a válasz csak az üres sír lehet.

Valahol
A kristálytenger fölött,
A Szék előtt
Feszült inakkal áll az Angyal.
Szemei mint a villám, ruhája mint a hó,
Áll, vár és alig-alig győzi kivárni
A Harmadnap hajnallatát,
(Nem is harmadik igazán, —
Isten türelme is feszült a pattanásig;
Csak egy éj, egy nap, egy hajnali perc)
És lendül a szárny,
És lebben a kő,
És elhangzik a mindenségben;
„Békesség nektek, én vagyok!"

(Sík S.; XIV. Stáció, részlet)

*

Fekete István

RÉGI HÚSVÉT

Bizony, régi húsvét, de nagyon időtálló, mert az emlékek tisztán, szinte megmosdatva jönnek elő az elmúlt félévszázad avar- és időszagú virágos bozótjából.

Sajnos, a régi érzelmeket bajosabb felidézni, így nem is tudom megmondani, hogy egyházi ténykedéseimet nyugtalan ifjúságunk, vallási lobogásunk, vagy feltűnési viszketegségünk fűtötte-e, párosulva valami szelíd színészi hajlamokkal.

Elég az hozzá, nálunk nem kellett hurokkal fogni a ministránso-

kat, harangozókat, sőt még a fújtatókat sem, amiért — már mint a fújtatásért —, egyébként is egy krajcár járt, tekintettel a fújtatással járó fizikai fáradozásra.

A ministrálás elsőosztályú előkelőségéhez nem fért kétség, bár a civilben való oltárszolgálatot nem lehetett összehasonlítani azzal a dicsfénnyel, ami a pirosgalléros, fehérszoknyás és bűvös, latin szavakkal meghatározott ünnepi megjelenést körülvette.

Persze, a koporsós gyászmise sem volt utolsó, hol feketében — bár nyáron mezítláb — segédkezett az ember, de itt a lelkesedés értékét erősen rontották a várható anyagi kilátások, amelyek szóban kifejezve tíz és huszonöt krajcár között mozogtak.

Beszélték ugyan az öregek, hogy valamikor régen, két vagy három éve a kasznár lánya gyászmiséjén a ministránsok fejenként egy-egy koronát kaptak, de ilyen vagyonra hiába spekuláltak kortársaim, mert az ilyen nagy bánatot okozható többi, módos hajadonok rendkívül egészségesek voltak és mindennel foglalkoztak a világon — magunk között szólva —, csak az elmúlás gondolatával nem.

Végül maradt még a harangozás pótdicsősége, s a hozzáértés fitogtatása, amikor nem dadogva szólalt meg a harang a torony ködös félhomályában, ünnepi napsugárba lendítve az öröm vagy a bánat ugyanolyan tiszta zengését, jelezve, hogy a harang mindig azt mondja, csak az emberi szív piros, vagy sötét barlangjában alakul át könnyes vagy hálaadó áhítattá.

De azért a harangozás sem volt utolsó szórakozás. Néha ugyanis a gyászoló család elviselhetetlen bánatában, vagy a megkönnyebbülés könnyelműségében itt is kinyitotta a bukszát, öt-tíz krajcár erejéig, ami — tekintettel az öt harangozóra —, jelentékeny összeget képviselt... Igen, öt gyerek kellett a harangozáshoz, bár csak négy harang volt, mert egy a toronyból leste, mikor indul el a gyászmenet és mikor ér ki a temetőbe, amikor az illetékes helyzetén már a harangszó sem változtathat. Kikísérte a halottat, és Kati néni vagy Péter bácsi most már intézze a dolgát, ahogy tudja...

A harangozásban voltak persze igazi sátoros ünnepek és egyéb körmenetek, amikor kortársaimnak valóban fel kellett kötni a rödösgatyát — ezt a gyönyörű, hófehér, apróra ráncolt szoknyát — aminél szebb és egészségesebb ruhadarabot azóta sem hordtak Somogyban — (és mivel szép volt és magyar, azóta sem hordják) mert a hosszú körmenet alatt megizzadtak a legénykék, bár válto-

gatták egymást az öreg harang nehéz és a lélekharang gyermekien könnyed munkájában.

Ilyen elsőosztályú, dicsőséges nagy ünnep része volt a feltámadási körmenet is, ami legalább jó félórás harangozási élvezetet jelentett, mert a hömpölygő allelujás menet az alszeget, főszeget és gátszeget is érintette, s a harsány énekszó meglobogtatta a zászlókat, s az ablakokban alázatosan bókoló gyertyákat is.

Sajnos, ezen a nevezetes körmeneten nem vettem részt, mert az esperesi önkény alkalmasabb egyéneket jelölt ki ministránsnak, így meg kellett elégednem a harangozói beosztással, ahol már így is öten vártak a jelre, hogy meghúzzák a harangokat...

Ez az öt férfiú alamuszi utálattal ismerte el harangozói jogaimat, csak az egyik jegyezte meg, hogy a körmenet után megfogja a baglyot, ami a torony gerendáján ül...

— Még fiatal — mondta Jancsi — felnevelem...

— Megnézhetem?

— Persze. Van még idő... csak ne ijeszd meg...

— Dehogy — mondtam és felmentem a csapóajtón a toronyba, ahol gerenda valóban volt, sőt avas faggyúszag is, de bagoly sehol és csak visszaereszkedve döbbentett meg az ármány kivételes gyalázatossága, mert a csapóajtó zárva volt.. miközben elfojtott gúnyos vihogás hallatszott...

Kizártak a harangozásból!

Dühömben belerúgtam az ajtóba, átkot szórva a cselvetőkre, de ezt is be kellett szüntetnem, mert az áhítat megzavarásáért esetleg valódi esperesi nyaklevesek következtek volna, de azért is, mert felzúgott a feltámadási ének és a megzendült harangok minden más hangot elnyomtak.

Majdnem sírtam, de még leülni sem mertem, mert igaz ugyan, hogy a bánatot ülve könnyebben viseli el az ember, de tekintettel kellett lennem vadonatúj kék ruhámra, amelynek aranygombjai még a homályban is elékelően csillogtak.

Rövid, de igen tartalmas átkot szórtam tehát ellenlábasaimra és gondolkodni kezdtem. Nem attól féltem, hogy az ajtót nem nyitják ki, de mi a mennykőt csinálok itt fél óráig. Ebben a ruhában még ácsorogni sem lehet.

Elég meleg van — gondoltam, — hátha levetném... mondjuk a kabátot, mert a nadrágot, talán nem illene...

A kabátot tehát levettettem, s közben azon gondolkoztam, hogy a templompadlás milyen mértékben szent hely. Szóval: levetettem a nadrágot is...

A templompadlás még elég világos volt bizonyos kutatásra, amelynek tárgya lehettek fiagalambok, bőregerek, kisbaglyok, pénzek is, mert találtunk itt már Kossuth-bankót, Rákóczi-tallért, török füstölőt, német csákót, sőt egyszer egy üveg bort is... ami későbbi évjáratú lehetett, mert az esperes bácsi üvegjeihez hasonlított és Bandi bácsi a dékány, napokig keresett valamit a padláson, miközben hangosan dörmögött, mondván:

— Hova töttem... hova töttem...

Ez alkalommal azonban nem találtam semmit, és az idő is nehezen múlt, bár zengve zúgtak fölöttem a harangok. Végül is felmásztam a szentély bolthajtására és a lyukon, ahol az örökmécs vastag zsinórja feljött a padlásra, lepillantottam a templomba.

A látvány meghökkentő volt.

A padokban öregasszonyok, az első padban Kati néni, akit megismertem hatalmas imakönyvéről.

A templomablakon aranyos ragyogást vert be a lebukó nap, s ebben a ragyogásban, mint tömjénfüstben, millió csillagocska, kavargott a lyukon át lelökött, lisztfinom por...

Akármire megesküdhetek, hogy először véletlenül löktem le egy marék port, de később élvezetes játékká fajult a dolog, mert az öregasszonyok könnyes elrévüléssel nézték a tüneményt...

A por csak a nap ragyogó lángolásában lett látható, az oltár előtt és fölött gomolygó csillogásban az örökmécses körül, háttérben Szent István glóriás szobrával... és Kati néni támolyogva ment a sekrestye felé, kiszólítva dékány bácsit...

Amikor végre kiszabadultam, már alkonyodott; a kórus kiürült, harangozó barátaim elszéledtek... én mégis megelégedéssel ballagtam ki a templomból, mert élvezetes délután volt.

De a templomajtóban meghökkentem.

A templom előtt, fekete körben, az öregasszonyok között csak esperes bácsi vörös cingulusa és dühös, piros arca jelentett valami változatosságot.

— De öspörös úr — mondta Kati néni. — Látta ezt a Bandi is, meg mi mind, asszonyok...

— Mit láttatok?

— Hát aranyos fényességet. Aztán Szentisvány...
— ...leszállt és eljárta a kanásztáncot. Mi?
— Jaj öspörös úr...
— ...besütött az ablakon a nap és a galambok leszórtak egy kis port a padlásról. Na!
— De öspörös úr...
— Aztán most elmehettek, mert olyat mondok, hogy magam is megbánom...
Az asszonyok lehajtott fejjel oszoltak, mert az öreg pappal vigyázni kellett. Öspörös úr ugyanis azelőtt katona volt, még pedig huszár, aki Maglájnál vitézkedett, két szép kitüntetése is volt.

Hazaérve, azt mondja nagyanyám, miután maga elé állított, megvizsgálta ruhámat és megsimogatott:
— Látod kisfiam, tudsz te vigyázni a ruhádra... mintha most vetted volna fel. Vetkőzz le!
— Majd...
— Most! Úgy is lefekszel nemsokára...
Levettem a kabátot és nagyanyám megtántorodott.
— Szentséges atyám... a nadrágot is...
Hát levetettem a nadrágot is, és ott álltam az évtizedes portól feketén, mint egy fiatalkorú kéménysepről.
— Mindent! — kiáltotta nagyanyám — Apád agyonver, ha meglát... Állj a lavórba...

*

Ezek a sorok is bizonyítják, hogy apám nem vert agyon, én pedig fél óra múlva békésen aludtam, mint a jó gyerekek és a galambok általában.

HÚSVÉTHÉTFŐ

SZENTLECKE (ApCsel 2, 14, 221—32)
Péter a többi tizenegy kíséretében előlépett, és zengő hangon beszédet intézett hozzájuk: Izraelita férfiak! Halljátok meg szavamat. A názáreti Jézust az Isten igazolta előttetek a hatalmas csodákkal és jelekkel, amelyeket — amint tudjátok — általa vitt végbe köztetek. Ezt az embert a Isten elhatározott terve szerint kiszolgáltattátok és gonosz kezek által keresztre feszítve eltették az útból. Az Isten azonban feloldotta a halál bilincseit és feltámasztotta.

EVANGÉLIUM (Mt 28, 8—15)
Gyorsan otthagyták a sírt és félelmükben meg nagy örömükben is siettek, hogy megvigyék a hírt a tanítványoknak. Egyszerre csak Jézus jött velük szemben, s így köszöntötte őket: „Üdv nektek!" Odafutottak, leborultak előtte és átkarolták a lábát. Jézus így szólt: „Ne féljetek! Menjetek, vigyétek hírül testvéreimnek, hogy térjenek vissza Galileába, ott majd viszontlátnak."

Találkozás

„Húsvéthétfő, egyes vidékeken vízbevetőhétfő, másként húsvét másnapja már a profán emberi örömnek, elsősorban a fiatalságnak ünnepe.
Az erdélyi Nyárád mentén a múlt század végén minden valamirevaló székely legény kötelességének tartotta, hogy húsvétnapjára virradóra kedvesének kapujára vagy más feltűnő helyre szép fenyőágat tűzzön.
Ha a falunak nem volt fenyvese, elmentek érte a negyedik, ötödik határba is. Ha pénzért, vagy szép szóért nem kaphatták meg, ellopták.
Két-három fenyőágat szépen összekötöttek és papírszalagokkal, tojásokkal díszítették föl. A legjobb táncosoknak vőfély

volt a neve, az ő feladatuk volt húsvéthétfőn a hajnalozás. Minden házba, ahol fenyőágat találtak, bementek a legények és a lányokat derekasan megöntözték. Azt mondogatták, hogy ez azért történt, hogy a ház virágszála el ne hervadjon. Egyik háromszéki beköszöntő:

Feltámadt Jézus mondják az írások,
Vízöntő hétfüre buzognak források,
Eljöttem hozzátok ifjú létemre,
Hogy harmatot öntsek egy szép növendékre,
Mert ha meg nem öntöm, ezen esztendőben,
Nem virágzik szépet nekünk jövendőben.
Virágozzék szépet, ékes virágokat,
Nyerjen az egekben fényes koronákat.

Az öntözés eredete még nem egészen tisztázott. Mindenesetre keresztény hagyományok is szövődnek vele, hiszen hajdan a vízbemerítéssel, leöntéssel történő keresztelés húsvét táján volt. Amikor az egyház már az esztendő bármelyik napján keresztelt, az ősi gyakorlatot a nép tartotta fönn, alkalmazván a maga sajátos szemlélete és igényei szerint."

(Bálint Sándor)

Ezen a hagyományokat felidézve, újra a lényeget hangsúlyozzuk ki, amit Jézus a Nikodémussal folytatott beszélgetésben így fogalmazott meg: „*Bizony, bizony mondom neked: Aki nem vízből és Szentlélekből születik, az nem megy be az Isten országába*" (Jn 3, 5). Ez képezi keresztény életünk alapját: Isten locsolt meg bennünket azzal a vízzel, mely képessé tett minket arra, hogy ne a test, hanem a lélek szerint éljünk. Ezzel megjelent a földön a második ember, aki a mennyből való; szemben az elsővel, aki a földből való (1 Kor 15, 47).

Az új ember lépett színre a történelemben, akinek életútja Jézus sírja felé vezet. Miután ott az angyal szavaiban meghallja és megérti Isten üzenetét, a sírnál megfordul és elindul a világba az emberek közé, hogy ott a Feltámadottal találkozzék.

A tegnapi evangéliumi szakasz a sír felé közeledő embereket állította elénk.

Ezzel szemben a mai evangélium azokat mutatja be, akik az üres sírtól távozóban vannak. Azzal a hittel róják az utat, hogy akinek sírját üresen találták, őt, az élet szerzőjét, a föltámadás valóságában megláthatják. Reményük beteljesedik, a találkozás a Föltámadottal megtörténik.

Itt fogalmazódik meg a nagy kérdés az emberben: ki találkozhat a feltámadt Krisztussal? Mi tesz képessé bennünket arra, hogy megláthassuk őt a feltámadás valóságában? A felelet egyszerű: húsvét napján és később is csak azok találkoztak Jézussal, akik erre a találkozásra felkészültek. Egész pontosan fogalmazva: azok találkoztak a feltámadt Üdvözítővel, akik hagyták magukat erre a találkozásra Jézustól fölkészíteni. Akik három éven át átadták magukat Jézusnak, kérvén tőle: itt vagyok Uram, taníts és alakíts, készíts fel arra a napra, amikor legnagyobb szükségem lesz rád, legvilágosabban láthatlak és legtökéletesebben birtokolhatlak! Aki ebben a jézusi képzésben részesült, az tőle tudja, hogy Ő most is itt van közöttünk, mennybemenetele után titokzatosan éli tovább földi életét misztikus testében, az Egyházban.

Ezzel megadja a lehetőséget a vele való mindennapi találkozásra titokzatos testének tagjaiban, felebarátainkban.

A II. Vatikáni Zsinat az Egyházról szóló hittani rendelkezéseiben így tanít erről:

> „Az Isten Fia — a magával egyesített emberi természetben — halálával és feltámadásával legyőzte a halált, megváltotta az embert és új teremtménnyé alakította át. Lelkének közlése által ugyanis titokzatos módon mintegy saját testévé tette minden népből meghívott testvéreit... Ő osztja szét állandóan testében, vagyis az egyházban a szolgálatok adományait; ezekkel szolgálunk egymásnak az üdvösség elérésére az ő erejével, hogy az igazság alapján cselekedjünk, de csupa szeretettel, teljesen egybenőjjünk vele, aki a fej" (7. pont).

Amikor ezt a tanítást cselekedetekbe akarjuk öltöztetni — mert Krisztus ezt várja tőlünk — idézzük fel nagypéntek azon eseményeit, melyek Jézus „b e t e l j e s e d e t t" szava után történtek.

Ezek a történések ugyanis azok az építőkövek, melyekből a történelemben megépül a Föltámadottal való találkozáshoz vezető út.

Az első építőkő *Arimateai József* cselekedetében tárul elénk.

Ő bemegy Pilátushoz, és elkéri Jézus holttestét. Ezzel *megvallja*, hogy ő Krisztushoz tartozik, az élő Isten Fiához *akkor is, ha ő a kereszten meghalt.*

Neki gondja van a halott Krisztusra. A halott Krisztushoz közeledik, hogy majd az élővel találkozzék.

Az élő Krisztus a keresztség szentségében lép be az ember életébe.

De a történelem útján járó emberben Krisztus sokszor keresztre van feszítve, sőt sok emberben meghal. Így a történelemben újra megjelenik a Golgota képe, olyan emberek élnek egymás mellett, akik a halott Krisztus hordozói.

A keresztény ember küldetése itt abban áll, hogy miután észrevette ezt a fájdalmas látványt, látja feladatát: közeledni kell a halott Krisztust hordozó embertársaink felé, hogy találkozhassunk azokkal, akikben az élő Jézus jön elénk. Mert Jézus misztikus testében és annak tagjaiban is szüntelenül fel akar támadni. Aki mindezt hiszi, valóban távozóban van Jézus üres sírjától embertársai felé, hogy Krisztust, az Életet meglássa, és Mária Magdolnaként leboruljon előtte.

A keresztény ember útépítése ezzel még nem fejeződött be.

A következő feladat a Feltámadottal való találkozás: *kihúzni a szegeket Jézus kezéből és lábából*, hogy három nap múlva megmutathassa nekünk is a szegek okozta sebhelyeket. Ezek a szegek Jézust a kereszten három órán át mozdulatlanná, kiszolgáltatottá és tehetetlenné tették.

Ezek a szegek a történelemben köztünk titokzatosan élő Krisztust újra, meg újra tehetetlenné teszik.

Feladatunkról, a szegek eltávolításáról a II. Vatikáni Zsinat így tanít:

> „Krisztust az Atya avégett küldte, hogy jó hírt vigyen a szegényeknek, gyógyítsa a megtört szívűeket" (Lk 4, 18), „megkeresse és megmentse, ami elveszett" (Lk 19, 10). „Hasonlóképpen az egyház is szeretettel öleli át mindazokat, akiket az emberi gyengeség sújtott, sőt szegény és szenvedő Alapítójának képmását ismeri fel a szegényekben és a szenvedőkben" (Egyházról: 8. pont).

Aki tehát felebarátjának lelki, vagy testi szabadságáért fáradozik, ezen tettével azt készíti elő, hogy találkozzék a föltámadt Üdvözítővel.

A következő nagypénteki mozzanat: Jézust fehér gyolcsba takarják. A szeretet leplébe takarják, hogy ne legyen látható az, amit a gonoszság művelt az Isten Fiával. Itt, ennél a figyelmes gondoskodásnál észre kell vennünk Máriát, Jézus édesanyját, aki az Egyház anyja is.

A Krisztust megcsúfoló gonoszság ma is tombol a világban. Ma is sebeket ejt az Ő titokzatos testén. *Ki takarja ezt a testet ma is lepelbe,* ha nem Mária, az édesanya?

Kinek a feladata ezt kérni, ha nem nekünk, hivő katolikusoknak?

A II. Vatikáni Zsinat erre az igazságra is rávilágít:

> „A boldogságos Szűz méhébe fogadta Krisztust, világra hozta, táplálta, bemutatta az Atyának a templomban és együtt szenvedett kereszten haldokló fiával: így engedelmességével, hitével, reményével és lángoló szeretetével egészen különleges módon közreműködött az Üdvözítő munkájában, hogy a lelkek természetefeletti élete helyreálljon. Miatta anyánk Ő a kegyelem rendjében" (Egyházról: 61. pont).
>
> „Azzal, hogy az Anya tiszteletben részesül, növekszik az emberekben a Fiú ismerete, szeretete, dicsőítése és a parancsait is jobban megtartják" (66. pont).

Így az Egyházban megvalósuló *Mária-tisztelet is valóban a végső cél* felé, a Föltámadottal való találkozáshoz segíti az embereket.

Nagypéntek utolsó eseménye Jézus sírba helyezése. Ő attól a pillanattól, hogy emberi testet vett fel, helyet követel magának ebben a világban. Az első, aki helyet ad számára: M á r i a. Saját testében biztosít helyet Isten számára. Miután pedig Mária testéből Jézus közénk lépett, szintén helyre van szüksége. S ha az emberi gyengeség számos esetben elutasítja őt, azért mindig megtalálja azokat, akik helyet adnak neki.

Kereszthalála után is ott szorgoskodnak, akik számára helyet biztosítanak. *Amikor az ember a helyét kereső Krisztust látja meg felebarátjában* is, és segítő szeretettel áll melléje annak megtalálásában, *akkor benne már megvalósult a húsvéti misztériumból táplálkozó élet.* A Zsinat erről így tanít:

„Az Isten Igéje ugyanis, aki által lett minden, megtestesült, itt lakott az emberek földjén, vagyis izig-vérig emberként lépett be a történelembe, azt magához emelve és önmagában újra összefogva. Ő nyilatkoztatta ki nekünk, hogy „Az Isten szeretet" (Jn 4, 8), egyúttal arra tanít minket, hogy az ember tökéletesedésének és következőleg a világ átalakításának alaptörvénye az új parancs: a szeretet. Biztosítja tehát azokat, akik hisznek az isteni szeretetben, hogy a szeretet útja minden ember előtt nyitva áll, és hogy nem hiábavaló törekedni az egyetemes testvériségre.
Arra is figyelmeztet, hogy a szeretet nem várja nagy tettek alkalmait; a szeretetet mindenekelőtt az élet köznapi helyzeteiben kell gyakorolni."
(Egyház a mai világban: 38. pont)

Az asszonyok és az apostolok egyre távolodnak Jézus sírjától. Mi is így távolodunk húsvét ünnepétől. Ha Jézus három éves tanításának birtokában történik mindez velünk, akkor nyugodtan és biztosan haladhatunk, mert egy minden emberi elképzelést felülmúló csodálatos TALÁLKOZÁS várományosai vagyunk.

HÚSVÉT 2. VASÁRNAPJA

OLVASMÁNY (ApCsel 5, 12—16)
Az apostolok keze sok jelet és csodát művelt a nép közt. Mindnyájan egy emberként voltak a Salamon-csarnokban. Mások közül senki sem mert közéjük elegyedni, de a nép sokra tartotta őket. A hívők — férfiak és nők — egyre nagyobb számban csatlakoztak az Úrhoz.

SZENTLECKE (Jel 1, 9—11 a, 12—13, 17—19)
Én, János, a királyságban és Jézus türelmes várásában testvéretek és az üldöztetésben társatok a Patmosz nevű szigeten voltam, az Isten szava miatt, meg azért, hogy Jézus mellett tanúságot tegyek. Az Úr napján elragadtatásba estem. Hátam mögül, mint valami harsona, megszólalt egy hang: „Amit látsz, írd le egy könyvbe. Erre megfordultam, hogy megnézzem ki szól hozzám. Amint megfordultam, hét arany gyertyatartót láttam, a gyertyatartók közt pedig valaki, aki az Emberfiához hasonlított. Bokáig érő ruhát viselt, aranyöv övezte mellét. Amikor megpillantottam, mint egy halott a lába elé rogytam, de megérintett jobbjával, és megszólított: „Ne félj! Én vagyok az első és az utolsó és az élő. Meghaltam, s lám mégis élek, örökké. Nálam van a halálnak és az alvilágnak a kulcsa. Írd le hát, amit láttál, a jelent és ami ezután történik.

EVANGÉLIUM (Jn 20, 19—31)
Amikor beesteledett még a hét első napján megjelent Jézus a tanítványoknak, ott, ahol együtt voltak, bár a zsidóktól való félelmükben bezárták az ajtót. Belépett, megállt középen és köszöntötte őket: „Békesség nektek!" E szavakkal megmutatta nekik kezét és oldalát. Az Úr láttára öröm töltötte el a tanítványokat. Jézus megismételte: „Békesség nektek! Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket." Ezekkel a szavakkal rájuk lehelt, s így folytatta: „Vegyétek a Szentlelket! Akinek megbocsátjátok bűneit, az bocsánatot nyer, s akinek megtartjátok, az bűnben marad." A tizenkettő közül az egyik, Tamás vagy melléknevén Didimus, nem volt velük, amikor megjelent nekik Jézus.

A tanítványok elmondták: „Láttuk az Urat!" De kételkedett: „Hacsak nem látom kezén a szegek nyomát, ha nem helyezem ujjamat a szegek helyére, és oldalába nem teszem a kezem, nem hiszem." Nyolc nap múlva ismét együtt voltak a tanítványok, s Tamás is ott volt velük. Ekkor újra megjelent Jézus, bár az ajtó zárva volt. Belépett és köszöntötte őket: „Békesség nektek!" Aztán Tamáshoz fordult: „Nyújtsd ide az ujjadat és nézd kezemet! Nyújtsd ki a kezedet és tedd oldalamba! S ne légy hitetlen, hanem hivő!" Tamás fölkiáltott: „Én Uram, és Istenem!" Jézus csak ennyit mondott: „Hittél, mert láttál. Boldogok, akik nem látnak, mégis hisznek." Jézus még sok más csodajelet is mutatott tanítványai előtt, amelyeket nem jegyeztek föl ebben a könyvben. Ezeket azonban följegyezték, hogy higgyétek: Jézus a Messiás, az Isten Fia, s hogy a hit által életetek legyen benne.

Egy életképes közösség

„Fehérvasárnap, kishúsvét szorosan a húsvét ünnepköréhez tartozik. Nevét eredetileg onnan vette, hogy a nagyszombaton keresztelt katekumenek (hitújoncok) ekkor vették le fehér ruhájukat. Keresztszüleik ilyenkor föltétlenül megvendégelték őket, utalással a királyi ember lakomaszerzéséről szóló evangéliumi példázatra (Mt 22, 1—14) is, az évfordulókon pedig ajándékokkal, elsősorban a húsvéti jelképpel emlékeztették őket a nevezetes eseményre: a keresztség szentségében való újjászületésükre.

Később, amikor a katekumenátus (hitújoncképzés) megszűnt, és már az újszülötteket is megkeresztelték, ezen a napon történt hazánkban — adatok híján tisztázatlan előzmények és kezdeményezések után — a házasok, illetőleg a házasulandók között a leendő keresztkomáknak, a keresztszülőknek kiszemelése. A magyarság körében, több hagyományőrző tájunkon legújabb időkig élő komálás, komatál küldés, mátkálás ennek az ókeresztény liturgikus képzetkörnek laikussá vált maradványa (amely egyébként is gyökerezik, lényegében ősrégi

primitív szokásokban is). Innen a mátka-vasárnap elnevezés. Szinte minden népnél megtaláljuk, a Balkánon még napjainkban is a testvérré fogadás különböző fokozatait és változatait. Lényege az, hogy nem vérrokon legények, vagy leányok, vagy ritkábban legények és leányok különböző szertartások közben — egymás véréből isznak, kereszténveknél együtt áldoznak — egész életükre testvérül fogadják egymást. Halálig ragaszkodnak egymáshoz, mindenben segítik egymást, jobban, mint édes testvérüket. Ez a szokás a kereszténységgel sem szűnt meg. A lelki rokonság keresztszülők és keresztgyermekek, továbbá keresztestvérek között ennek átlelkesítése."

(Bálint Sándor)

Ezen pogány és keresztény hagyományokból is kitűnik az emberi természetnek az az alapvető igénye és vágya, mely a kapcsolatteremtésre irányul. Jézus földi életében ezeket az emberi kapcsolatokat is gyógyította, és olyan tartalommal töltötte meg, amely el nem múló értéket biztosít az ember számára. Tette ezt azért, mert Isten az embert közösségi lénynek teremtette.

Az ember mindennapi életét közösségben éli, tevékenységét, mint egy vagy több közösség tagja fejti ki.

Ezért egy pozitív vonásokkal rendelkező közösség az ember fejlődését, kiteljesedését mindig elősegíti.

Tagjaiból felszínre hozza rejtett értékeiket, segíti őket teljes kibontakozásukban. De az ember élete egy közösségben nemcsak alakulni tudás, hanem *alakítani tudás* is. Ebből következik, hogy a keresztény ember mindig annak tudatában lép be egy közösségbe (család, munkahely, baráti kör stb.), hogy azt a közösséget alakítani fogja: életével és magatartásával lelki értelemben is gazdagabbá vagy szegényebbé teszi. Ehhez pedig ismernie kell azokat az összetevőket, melyek minden közösség életerejéhez és belső harmóniájához szükségesek.

A mai evangélium egy félénk, bizonytalan, sőt létében fenyegetett közösséget állít elénk, melynek tagjai: Jézus tíz apostola.

Csupán annyit tudunk róluk, hogy félve húzódnak meg egy teremben zárt ajtók mögött.

Ebben a kilátástalannak tűnő helyzetben egyszercsak belép

hozzájuk Jézus. Belép, mert bár az ajtó zárva van előtte, de a közösség nyitott Jézus felé.

Ebben a nyitottságban van ennek a közösségnek az értéke és nagysága.

Nyitottságuk kérést és ajándékvárást jelent. Az apostolok nyitott szíve hang nélkül így beszél: „Urunk, jöjj el hozzánk és hozzál nekünk valamit!" Így gondolkodnak ők, akik három éven át hozzászoktak Jézus jelenlétéhez és ahhoz, hogy tőle mindig kaptak valamit.

Ezen az estén is megkapják a várva-várt ajándékot, amikor Jézus így szól hozzájuk: „*Vegyétek a Szentlelket!*" Amikor pedig Jézus eltávozik, az ajándék már az apostoloké.

Ezzel megszületik a történelem első olyan közössége, melyet Isten legnagyobb ajándéka, a *SZENTLÉLEK ÉLTET.*

Az első vonás, amire ebben a közösségben fel kell figyelni: Jézustól kapott megbízatás alapján a közösség választott tagjai bűnbocsátó hatalommal rendelkeznek: „*Akit föloldoztok bűneitől, föloldozást nyer; akit nem oldoztok fel, nem kap feloldozást.*"

Ezzel adva van a lehetőség, hogy a közösség minden tagja tisztaszívű emberként erősítse társait. A kívülállók pedig, amikor úgy gondolják, hogy belépnek ebbe a közösségbe, a tiszta szív ajándékát a belépéskor a keresztség szentségében megkapják.

Így születik meg és él a történelemben az egyetlen olyan közösség, mely tagjait Istentől kapott hatalom alapján tisztaszívűvé tudja tenni. Ezáltal ez a közösség természetfeletti vezetés alatt áll, mert a tisztaszívű emberben az Isten otthont vesz magának. Ahol pedig az Isten lakik, ott nincs halál, hanem elkezdődött az örök élet.

Tehát az a közösség, melyet Isten lelke éltet, tagjait valóban az örök életre vezeti a Krisztustól felhatalmazott vezetők által.

A közösség következő vonása abban jelölhető meg, hogy hitelesen tudnak és mernek beszélni Jézusról.

Ennek igazolására az ősegyházban az apostolok élete bőségesen szolgáltat példát.

Péter és János apostol a főtanács előtt így válaszoltak: „*Mi nem hallgathatunk arról, amit láttunk és hallottunk*" (ApCsel 4, 20).

Egy másik alkalommal pedig, amikor ismét megtiltották nekik a Jézusról való tanítást, így szóltak: „*Inkább kell engedelmeskedni Istennek, mint az embereknek*" (ApCsel 5, 29).

A II. Vatikáni Zsinat így világítja meg ezen feladatunkat:

> „Krisztus az emberek szívébe látott, és őket egészen közvetlen hangú beszélgetéssel vezette el az isteni fényhez; az Ő lelkével eltelt tanítványai is ismerjék az embereket, akik között élnek, építsék ki a kapcsolatokat velük, hogy azok őszinte és türelmes párbeszédükből tanulják meg, milyen kincset osztott ki a népnek a bőkezű Isten. Igyekezzenek egyúttal ezeket a kincseket az evangélium fényébe állítani, felszabadítani és az üdvözítő Isten uralma alá visszavezetni." (Az Egyház missziós tevékenységéről: 11. p.)

Mindez bizonyítja, hogy egy közösség, pl. család közössége, annyira viseli magán a Krisztustól megjelölt vonásokat, annyira épül bele Isten népének közösségébe, az Egyházba, amilyen hitelesen és vonzóan tud tanuságot tenni Krisztusról.

> Az V. Püspöki Szinódus ebben a témában így nyilatkozott. „A hivők közössége olyan emberek közössége, akik megélik és ma jelenvalóvá teszik az üdvtörténetet. Azt az üdvösséget, amelyet a közösség hordoz, felkínálja korunk embereinek: a bűntől, az erőszaktól, az igazságtalanságtól, az önzéstől való szabadulást."

Amikor egy közösség ilyen értékeket ad tovább gyermekeinek, akkor ezen továbbadás biztosítja a közösség fennmaradását, sőt gyarapodását a történelem folyamán.

A Jézus lelke által élő közösségre az is szükségszerűen jellemző, hogy felfedezi, meglátja embertársa nyomorát. Úgy, amint az apostolok meglátták azt, ami Tamás apostol életében hiány. *„Láttuk az Urat!"*

Ennek az apostoli felkiáltásnak ilyen tartalma is van: „Tamás te nem láttad az Urat és ez benned rossz, ez benned hiány. Neked is el kell jutnod Jézus meglátására!" Ez azt jelenti, hogy a Krisztus által alapított közösségében élő ember nemcsak észreveszi a másik szegénységét és benne a hiányt, hanem lehajol hozzá, és felsegíti arra a szintre, ahol Jézus hozzá is beléphet. Az apostolok is ezt tették Tamással.

Segítették a Jézussal való találkozásig, annak kimondásáig: „*Én Uram, és Istenem!*" Ennél többet és értékesebbet földön élő ember nem mondhat. S ha valaki ezt már kimondta, észre kell vennie környezetében mindazokat, akik még nem mondták ki. Azután pedig úgy kell lehajolni hozzájuk, hogy ők is kimondhassák.

Aki ennek a megvalósításában éli mindennapi életét gyermeknevelésben, munkahelyen és baráti körben stb., tanúságot tesz arról, hogy őt Isten lelke vezérli, alkalmas eszköze Istennek, s ezért Jézusnak kedve telik benne. Szép példaként áll a világi hívek előtt az ír *Matt Talbot* rakodómunkás élete. Amikor végleg szakít szenvedélyével, az alkohollal, minden szabad idejét az önképzésre és apostolkodásra fordítja, hogy dokkmunkás társait visszavezesse Istenhez. Nem mulaszt el egyetlen alkalmat sem, hogy elmenjen az „egy elveszett" után.

Az egyik napon ellenállhatatlan ösztönzést érez arra, hogy felkeresse egy társát, akiről tudja, hogy régen kerüli a templomot. Addig beszél azután neki, míg ráveszi, hogy elmenjen a Szent Kereszt Kollégium kápolnájába és ott *rendezze lelki ügyeit.* Pár nap múlva megtért barátja megcsúszott a hátán levő ládával és a hajóűrbe zuhant. Azonnal szörnyet halt. A lelke azonban megmenekülhetett, mert a Szentlélek talált egy olyan laikus munkatársat Talbot személyében, aki utánajárt az eltévelyedettnek és visszavezette őt Jézushoz.

Egy másik világi apostol munkájáról adott hírt az ÚJ EMBER c. katolikus hetilap az 1983. január 9-i számában:

SZÁZ BÖRTÖNLAKÓ ÁTTÉRT A KATOLIKUS HITRE

Szöul közelében és kérte a keresztséget. Az eseményre november 11-én került sor, de csak most jutott el a hír Európába — írta a lap. Egy püspök megkeresztelte és elsőáldozásban részesítette a rabokat. Mgr. Kim püspök beszédében egy idős családanya tanúságtételének tulajdonította a megtéréseket, ő évek óta apostolkodik a börtönben és a foglyok anyjuknak tekintik.

Életünk útja akarva-akaratlan ismét a közösségek felé irányítja lépteinket. Hogy ott Istennek tetsző építőkövek lehessünk, szüntelenül gazdagodnunk kell az Ő lelke által, aki a teljes igazság felé vezet bennünket.

*

Biztató a tavaszban

Töröld könnyed, gyűrd le fájdalmadat,
te nem azért vagy, hogy odaragadj
ügyhöz, múlthoz, amely nem a tiéd,
és dac poshasszon és keserűség.
Kaptál ütleget, kaptál eleget
(légy keresztény és mondd: érdemelteket,
s könnyülsz tőle!)... Most ne vélt igazad
emlegesd, s ne a hibát, a zavart
(az benned is volt!): nézd a rétet, a
nagy fényt, a Feltámadást!... Tavasza
jött újra a földednek: nézd, a nép
dolgozik, szépül város és vidék:
nem árt, hogy eltünt sok gőg, régi copf,
s jobb lesz a jó, ha te is akarod,
ha igazán...: másét és magadét,
úgy gyógyítod a ma ezer sebét,
ha az csordítja megnyugvó szíved,
ami sosem elég, a Szeretet!

HÚSVÉT 3. VASÁRNAPJA

OLVASMÁNY (ApCsel 5, 27–32)
Péter és az apostolok így válaszoltak: „Inkább kell engedelmeskedni Istennek, mint az embereknek. Atyáink Istene feltámasztotta Jézust, akit keresztfára feszítve megöltetek. Isten jobbja fejedelemmé és Megváltóvá emelte, hogy megtérítse Izraelt, és megbocsássa bűneit. Mi ezeknek a dolgoknak tanúi vagyunk a Szentlélekkel egyetemben, akit az Isten megadott azoknak, akik engedelmeskednek neki."

SZENTLECKE (Jel 5, 11—14)
Ahogy néztem a trónt, az élőlények és a vének körül angyalok seregének hangját hallottam. Számuk tízezerszer tízezerre és ezerszer ezerre rúgott. Harsányan zengtek: „Méltó a Bárány, akit megöltek, hogy övé legyen a hatalom, a gazdagság, a bölcsesség az erő, a tisztelet, a dicsőség és az áldás!"

EVANGÉLIUM (Jn 21, 15—19)
Miután ettek, Jézus megkérdezte Simon Pétertől: „Simon János fia, jobban szeretsz engem, mint ezek?" „Igen, Uram —felelte — tudod, hogy szeretlek." Erre így szólt hozzá: „Legeltesd bárányaimat!" Aztán másodszor is megkérdezte tőle: „Simon, János fia, szeretsz engem?" „Igen Uram —válaszolta —, tudod hogy szeretlek." Erre azt mondta neki: „Legeltesd juhaimat!" Majd harmadszor is megkérdezte tőle: „Simon, János fia, szeretsz?" Péter elszomorodott, hogy harmadszor is megkérdezte: „Szeretsz engem?" S így válaszolt: „Uram, te mindent tudsz, azt is tudod, hogy szeretlek." Jézus ismét azt mondta: „Legeltesd juhaimat!"

Isten érdeklődik az ember szeretetéről

A „Pray-kódexben megörökített szokás szerint a húsvéti hajnali offícium nocturnum harmadik versikulusa alatt két angyalnak öltözött pap, diakónus, esetleg gyermek lement a sírhoz, és ott megálltak, vagy leültek. Amikor a harmadik versikulust is elmondták, az egész papi kórus levonult a sírhoz. Kettő-három a Jézus keresésére induló asszonyokat jelképezte közülük (Mk 16, 1—7). E Máriák és a két angyal között folyt a dráma párbeszéde, amelynek végén az angyalok e szavaira: nincs itt, feltámadt, jöjjetek és lássátok a helyet, — ketten fölvették a gyolcsruhát és bizonyságul a nép felé fordulva felmutatták.

A szertartást prédikáció és áldás fejezte be.

Garamszentbenedeken a szentsírhoz hozzátartozott egy szobor is, amely a feltámadt Krisztust ábrázolja olyan helyzetben, mintha a levegőben lebegne, magasba törne. Valószínű, hogy e szobor a feltámadásnak mintegy szemléltetésére szolgált. Amikor a papság ajkán felhangzott a RESURREXIT, az Úr koporsója mögül a szobrot láthatatlan kezek szép csöndesen a magasba vonták, amíg a mennyezetig fölvont és felhőket jelképező kárpitok között el nem tűnt.

E középkori liturgikus gyakorlat az újkor elején megváltozik, szétágazik.

Egyfelől ihleti a Jézus-keresés, palócosan Krisztus-keresés népi hagyományvilágát, másfelől azonban a vigíliára előhozott sajátosan magyar, illetőleg közép-európai szertartási fejleményként a nagyszombat esti feltámadási körmenetben megérte napjainkat is."

(Bálint Sándor)

Mind a húsvét hajnali játék, mind pedig a Jézus-keresés szokása, kifejezik őseink azon hitét, hogy Krisztus valóban föltámadt.

Az ember földi élete pedig abban nyeri el értelmét, ha találkozik vele.

Húsvét hajnalától az apostolok is a találkozás vágyától égve éltek. Ez a vágy nem volt bennük hiábavaló. Jézus ismételten megjelent

nekik föltámadás után. Egyik ilyen megjelenését beszéli el a mai evangélium.

A szakasznak lényeges mozzanta Jézusnak Péter apostollal folytatott beszélgetése. A beszélgetést megdöbbentővé Péter számára Jézus ismételt kérdése teszi. Alázatosan válaszol: „*Igen Uram, Te tudod, hogy szeretlek Téged.*"

Minden Szentírás olvasó ember magyarázat nélkül megért ebből a részből annyit, hogy Isten itt az ember szeretete felől érdeklődik. Ennek a krisztusi érdeklődésnek a háttere abban rejlik, hogy *csak a szeretetben élő ember* juthat el az örök életre, mely nem más, mint az öröktől létező háromszemélyű Szeretet élete. A földi élet után a három isteni személy szeretetközösségébe kapott meghívást az ember. Ennek eléréséhez már itt a földön kell a szeretet cselekedeteit megvalósítani.

Isten pedig, — aki már helyünket elkészítette, — földi vándorutunkon olykor elénk lép, és szeretetünk felől érdeklődik. Pozitív válaszunkat hallván feladatot ad: „*Legeltesd juhaimat!*" Megmagyarázza, hogy érdeklődésére az igazi feleletet nem szóban, hanem a tőle kapott feladat teljesítésében várja.

Ezzel kirajzolódik az a krisztusi pedagógia, mely két mozzanatból áll. Jézus először szóban várja az iránta való szeretetre a feleletet. Miután ez a szó elhangzott, ugyanazt a feleletet várja azokkal a cselekedetekkel, melyeknek tartalma a szeretet.

„*Bizony, bizony mondom neked, mikor fiatalabb voltál, felövezted magadat és odamentél, ahová akartál. De ha majd megöregszel, kiterjeszted kezedet, és más övez fel téged és odavisz, ahova nem akarod. E szavakkal jelezte, hogy milyen halállal fogja megdicsőíteni az Istent. Majd hozzáfűzte:* „*Kövess engem!*" (Jn 21, 18—19) A szeretet cselekedeteit csak az tudja maradéktalanul bemutatni Istennek, aki a tőle kapott feladatot teljesíti. Péter apostol a főhatalmat kapja meg Jézustól, hogy megbízatása teljesítésével életével valóban bizonyítsa Isten iránti szeretetét.

A szentmise *olvasmányában* már az a Péter apostol áll előttünk, aki nemcsak szóban, hanem cselekedeteiben is a szeretet életét éli. Amikor a főtanács elé hurcolják apostoltársaival együtt, önkéntelenül is Jézusnak Pilátus előtti alakja jelenik meg az ember előtt. Amint Jézus, úgy az apostolok is áldozatvállalásban bizonyítják be Isten iránti engedelmességüket, melynek lényege a szeretet. Jézus

egynek vallotta magát az Atyával. Az apostolok életében is sorra jelennek meg azok a vonások, melyek képessé teszik őket arra, hogy az Atya. a Fiú és a Szentlélek szeretetegységében örökké éljenek. Ez a vonás itt a tanúságtétel feladatának vállalásában rajzolódik elénk, ami annyit jelent, hogy a Szentlélek erejében, vagyis a szeretettől indíttatva *„inkább kell engedelmeskedni Istennek, mint az embereknek"* (ApCsel 5, 29).

Az ilyen szeretettartalmú, tehát tanuságtevő élet vezeti el az embert annak szemlélésére és birtoklására, amit a szentleckében hallottunk a Jelenések könyvéből. Látomásában Istent dicsőítő tömeget lát Szent János apostol. Azoknak a tömegét, akik földi pályájukat már végigfutották, és Isten el nem múló szeretetében és dicsőítésében élnek. Ennek elérésére Isten a szeretet útját jelölte meg, mely konkrét formájában itt azt jelenti, hogy az ember már a földön közösségben dicsőítse az Istent.

Aki ugyanis Istent népének közösségéért, a közös istendicséretért a legkisebbet is teszi, az Péter apostol fősége alatt szeretetét Isten iránt nemcsak szóban, hanem életével is bizonyítja. Így a szeretetünk felől szüntelenül érdeklődő Isten szóban és életben egyaránt „igen" választ kap.

Az embernek Isten iránti szeretetéből fakadó és Isten örök szeretetébe vezető küldetésétől a II. Vatikáni Zsinat az „Egyház missziós tevékenységéről" szóló határozatában így tanít:

> „A földön zarándokló egyház természeténél fogva missziós beállítottságú, hiszen a Fiú elküldéséből és a Szentlélek küldetéséből származik, az Atyaisten elhatározása szerint. Ez az elhatározás pedig a „minden szeretet forrásából" az Atyaisten szeretetéből fakadt. Az Atya az eredet nélküli létével, akitől a Fiú születik, és a Szentlélek a Fiú által származik, nagy és irgalmas jótékonyságában, szabadon teremtett, sőt érdemünk nélkül arra hívott meg minket, hogy osszuk meg vele életét és dicsőségét. Éppen evégett bőségesen árasztotta ki isteni jóságát és nem szűnik meg azt kiárasztani. Így Ő, aki alkotója mindennek, végülis „minden lesz, mindenben" (1 Kor 15, 28), egyszerre biztosítva a maga dicsőségét és a mi boldogságunkat. És úgy tetszett Istennek, hogy az embereket nem bárminő kölcsönös kapcsolatoktól függetlenül,

csupán külön-külön hívja meg a saját életében való részesedésre, hanem néppé teszi őket; szétszórt gyermekeit e népben gyüjti össze" (2. pont).

Az 1930-as évben egy iskolahajónak használt fregatt futott be Antwerpen kikötőjébe. Fogadására megjelent a belga királyi pár, a flamand püspöki kar, a parlament egész háza, valamint száz és száz belga és holland egyesület sok tízezer képviselője. A férfiú, akinek hamvait hazaszállították, azóta is Belgium legnépszerűbb embere. A hajót ezután az út után örökre kivonták a vízből és múzeumnak rendezték be. A férfiú földi maradványait az egyetemváros, Lőwen, Szent József templomában helyezték örök nyugalomra szülőfalujában Tremelóban pedig a Szent Szivek Atyáinak kolostora adott helyet egy életművet bemutató örökös kiállításnak.

Páter VEUSTER DE DAMJÁN ss cc. ebben a kelet-flandriai falucskában értesült arról, hogy bátyja a missziókban életét áldozta Krisztusért. Felvételt kért a Szent Szívek Atyái közé és elöljárói engedéllyel a Csendes Óceán egyik szigetén telepedett le.

Honolulu püspöke engedélyt adott a finom arcélű, de erős tekintetű ifjú papnak, hogy a Molokai szigetek azon egyikén telepedjen le, ahol a leprások éltek.

A hazájától 18 400 km-re fekvő „plébániáján" mintegy ezer különféle vallású és felfogású elkeseredett embert talált, akiket csak a tömény szeszek fogyasztása „dobott fel" egy időre örökös letargiájukból. Kinézték, kiutálták maguk közül őt, az egyedüli egészségest.

Hónapokon át csak a magukkal tehetetlen betegek vették jó néven, hogy megeteti őket és vizet ad nekik. Hiszen az ő végtagjaikat már csontig lerágta a „poklosság" és maguktól enni sem tudtak. Később amikor már befogadták őt és segítettek neki a két kápolna felépítésében — a sziget két sarkán — előfordult, hogy a szekercén maradt egyik-másiknak az ujja, vagy hogy a templomban zenélő „kiscserkészek" egyik- másikának a gitár tépte le korhadó ujjperecét.

Évente egyszer hajó futott ki Honolulu kikötőjéből és a sziget előtt csónakba ereszkedett a misszió püspöke. P. Damján szintén kenuba szállt és beljebb evezett, a parttól a hajó felé. És ott a kék habok felett gyónt meg minden húsvét előtt fehér reverendás

misszionárius lelkiatyjának és főnökének. Azután a két csónak ismét eltávolodott egymástól egy esztendőre. Tizenhat év után P. Veuster de Damján megkapta a leprát s az egykor deli test egyetlen „rongy-csomóvá" változott. De addig a két templomon kívül kórház, gyógyszertár, iskolák és műhelyek emelkedtek a szigeten annak az embernek jóvoltából, aki *életével bizonyította be az Isten és embertársai iránti szeretetét.*

* * *

MAGYAR ZARÁNDOKOKAT FOGAD II- JÁNOS PÁL PÁPA

Kassák Lajos

Évfordulóra

Ó Jézus, ki elhagytad a földet
áldozati bárány
bennünk élsz lobogva
közel kétezer éve már.

Azt mondják
te vagy
a szegény falusi ács
apátlan fia
fia a Szűzanyának
ki nem ismerte a kulcsot
mely a fájó szerelem
kapuját kinyitja.

Azt is mondják
keresztre feszítettek
mert fennen prédikáltad
eljön az idő
mikor a mag csírát ereszt
a pokol tüze kialszik
az ember széttöri láncait.

Karácsony
a te emlékező ünneped
elbukottak szószólója
szegények virágágya
Én most hozzátok fordulok
suszterek szabók
kovácsok pékek
szótlan dolgozó parasztok
s hozzátok testvéri költők
kik a jövőt melengetitek szívetek alatt.

Nem ölhettétek meg azt,
Aki a ti nyelveteken szólt,
Ti őrzitek szemének fényét
viselitek a szenvedő
arc gyűrődéseit.

Közel kétezer éve
él már bennetek
megkínzottan
mégis sértetlenül
s nem egyszer
találkozunk vele
munka közben vagy a
hevesen izzó gyűléseken.

A makrancos szamár
a bús ökör már nincs vele
teherautón érkezik
zsíros kék overállban
és énekel.

Már nem az evangélium prófétája
ügyes-bajos dolgainkért harcol
s kibontott zászlója leng
a fényben.

HÚSVÉT 4. VASÁRNAPJA

OLVASMÁNY (ApCsel 13, 14, 43—52)
A következő szombaton csaknem az egész város összegyűlt, hogy hallja az Isten szavát. Amikor a zsidók meglátták a nagy tömeget, irigység fogta el őket, s rágalmakat szórva próbálták Pál szavait meghazudtolni. De Pál és Barnabás bátran megfeleltek nekik: „Először nektek kellett hirdetnünk az Isten szavát. De mert visszautasítottátok és méltatlannak ítéltétek magatokat az örök életre, most a pogányokhoz fordulunk. Ezt a parancsot adta nekünk az Úr: a pogányok világosságává tettelek, hogy üdvösségük légy egészen a föld végső határáig."

SZENTLECKE (Jel 7, 9,)
Ezután akkora sereget láttam, hogy meg sem lehetett számolni. Minden nemzetből, törzsből, népből és nyelvből álltak a trón és a Bárány előtt, fehér ruhába öltözve, kezükben pálmaág.

EVANGÉLIUM (Jn 10, 27—30)
Jézus így szólt az őt kérdező farizeusokhoz:
A juhaim hallgatnak szavamra, ismerem őket, és ők követnek engem. Örök életet adok nekik, nem vesznek el soha, nem ragadja ki őket a kezemből senki. Atyám adta őket nekem, s ő mindenkinél nagyobb:
Atyám kezéből nem ragadhat ki senki semmit. S én és az Atya egy vagyunk."

Jézus megvéd az elbizonytalanodástól

A fenti evangéliumi szakaszt közvetlenül megelőző részben a zsidók ezzel a kérdéssel fordultak Jézushoz:
„*Meddig tartasz még bizonytalanságban minket? Ha te vagy a Messiás, mondd meg nekünk nyíltan*" (Jn 10, 24).
Ugyanezt a kérdést intézte hozzá Kaifás főpap is, amikor Jézus

megkötözve előtte állott: „*Esküvel kényszerítelek az élő Istenre, mond meg, te vagy-e a Messiás, az Isten Fia?*" (Mt 26, 63) Ezen utóbbi kérdésre Jézus Szt. Lukács leírása szerint így válaszolt: „*Ha megmondom is, nem hiszitek el. Ha pedig kérdezlek benneteket, nem feleltek*" (22, 67—68).

A templomszentelés ünnepén elhangzott kérdésre pedig Jézus válasza a mai evangéliumi szakasz. Mindkét esetben megdöbbentő a kérdezők bizonytalansága. Nem tudják, hogy Jézus kilétével, mint életük egyik lényeges kérdésével, mit kezdjenek. A kérdésükre adott válaszból kiderül, hogy azért kérdéses előttük Jézus személye, mert saját elgondolásaikat akarják rákényszeríteni arra a Krisztusra, aki számára csak egyetlen akarat létezik, az Atya akarata.

A zsidóknak ez a bizonytalansága a keresztény embert ma is megkísérti. Napjainkban sok önmagát kereszténynek valló ember az Egyház jövőjét látja bizonytalannak. Gyakran a papi hivatások tragikusan gyors csökkenése váltja ki ezt a bizonytalanságot a hívekben. A probléma valóban nagy, a kérdést azonban akkor sem szabad úgy megfogalmazni, hogy abban bizonytalanság tükröződjék.

Ellenkezőleg, Jézus tanításának erejében és fényében el kell oszlatni a bizonytalanságot, és ezután építően és egymást segítve kell megszólalni.

Jézus következő szavai mindenkit elindíthatnak ezen az úton: „*Én és az Atya egy vagyunk!*" (Jn 10, 30) Ezen szavak alapján már nem egy ismeretlen valaki áll előttünk, hanem maga az Isten szól hozzánk emberi ajakkal, emberi testből. Hiszen „Szent Pál szerint Krisztus a láthatatlan Istennek látható képmása (2 Kor 4, 4; Kol 1, 15). Isten dicsőségének és lényének fogható megjelenítése (Zsid 1, 8). A képmás az Apostol gondolatvilágában nemcsak ábrázolás, hanem olyan látható valami, amiben benne foglaltatik és külsőleg is megtapasztalhatóan jut kifejezésre egy láthatatlan valóság. Ezért mondja Pál Jézust Istennek éppúgy, mint az Atyát (Róm 9, 5; Tit 2, 13). Ezért állítja, hogy benne az istenség teljessége lakik (Kol 2, 9), hogy benne Isten szolgai alakot vett magára és hasonlóvá lett az emberekhez (Tit 2, 6—8). (Előd István: Katolikus dogmatika) Ő az egyedüli közvetítő Isten és emberek között (1 Tim 2, 5).

Mint főpap örökké él és közbenjár értünk (Zsid 7, 25), örökké folytatja a világ megszentelésének művét.

Három éves tanító körútjának kezdetén Ő kiválasztotta a „Tizen-

kettőt", elkülöníttette őket a többitől, és rájuk bízta Egyházának vezetését. Felkészítette őket az ige szolgálatára, keresztelő és bűnbocsátó hatalmat adott nekik (Mt 28, 19—20), (Jn 20, 22—23), rájuk bízta az eukarisztiát, (Lk 22, 19) és a keresztény élet törvényeinek a megállapítását (Mt 18, 18), továbbá személyes megbízottjaivá tette őket (Mt 10, 40: Lk 10, 16).

Az apostolok Jézus életében az Ő irányításával, feltámadása után Szentlelke vezetésével ilyen megbízottakként jártak el a térítésben, egyházközösségek szervezésében és irányításában, sőt elvi jellegű döntésekben (ApCsel 10, 47, 15, 28-29, Gal 2, 9)" (Elődi István: Katolikus dogmatika).

Jézus, aki egynek vallotta magát Atyjával, apostoli küldetést adó tevékenységét ma is gyakorolja. A hivatások csökkenésének oka tehát többek között az, hogy egyre kevesebben vannak, akikről elmondhatja: „*Juhaim hallgatnak szavamra. Ismerem őket és ők követnek engem*" (Jn 10,27).

A keresztény életben ez azt jelenti, hogy egyre kevesebben vannak azok, akik a keresztény életet úgy gondolják, ahogyan Krisztus gondolta. A föld vonzása és a technika bálványa lehúzza az embereket és elrabolja idejüket, ezért egyre növekszik azok tábora, akik Krisztus hűséges követése helyett csak a farizeusi kérdést hangoztatják: „*Meddig tartasz még bizonytalanságban minket?*"

Aki Jézus juhaihoz tartozik, az mindennap átéli, hogy őt senki el nem ragadhatja az Atya kezéből. Ebből a biztonságérzetből fakad bizalomteli imája is úgy, hogy Jézus, a jó Pásztor bátorítja: „*Kérjétek hát az aratás Urát, küldjön munkásokat az aratáshoz*" (Mt 9,38).

Ez az ima dönti le a hivatás útját álló akadályokat, melyek közül egyet a mai olvasmány bemutat.

Az apostol igehirdetése a szenvedéstől elválaszthatatlan. Szent Pál ezt vállalja, és korunk embere is vállalni fogja, ha az ima erejében látja azt, amit Szent János látomása a szentleckében tár elénk.

Akik itt a földön vállalták a Jézus juhaihoz való tartozás minden összetevőjét, azok az Atya országában üdvözült testvérként egymásra találnak. Fehér ruhába vannak öltözve, és kezükben pálmaág, a győzelem jelképe.

„Ezek a képek az ínséget szenvedők éhségének betöltését, a hosszú út utáni megpihenést, a szenvedéstől való megszaba-

dulást, az isteni szeretet biztonságát fejezik ki. Ez az a béke, amelyben az ember élni fog, miután megtalálta azt, Aki bennünket éltet, mert Ő a mi Életünk" (Bibliával vasárnapról vasárnapra).

A Vele való véget nem érő párbeszédre jut el az, aki megszabadult a bizonytalanság kötelékétől. Jézusra hallgatva és Őt követve imádkozik papi hivatásokért; és aki ennek gyümölcseként követi a hívó szót: *„Kövess engem!"* (Mt 9, 9; Jn 21, 19)

Mindezeknek az életben történő megvalósítását bemutatja a következő „Végrendelet":

„*Giovanni Bellinger* életerős fiatalember, boldog hogy Istennek adhatta magát, és minden vágya, hogy misszióba menjen érte. Ez a hivatása. Ezért lesz pap 1952-ben Karthágóban a fehér atyáknál.

De az újdonsült misszionáriust váratlanul Franciaországba küldik, hogy latint tanítson a Szt. Mór-kollégiumban.

Mennyire megváltozott vágyva vágyott hivatása! A miszsziók helyett az iskola padjai, a pontos nyelvtani szabályok, a tanári módszeresség — ebbe kell beleöntenie tüzes lelkét. Csakhogy az új feladatot már nem győzi fizikummal. Ismeretlen rosszullét támad rá, nem tud dolgozni. Orvoshoz megy, az szakorvoshoz küldi. A vizsgálat után a doktor sehogy sem akar megszólalni.

Giovanni atya rosszat érez. Valami súlyos dologról van szó? „Mi a diagnózis, doktor úr? Beszélhet nyugodtan nem vagyok már gyermek."

„Hát akkor meg kell mondanom, hogy a baja nem ismer könyörületet. Rák."

Hogyan fogadja Giovanni atya ezt a kegyetlen halálos ítéletet? Hogyan beszélgethetett Istenével utána?

Mielőtt elhagyja a kollégiumot, hogy kórházba vonuljon, levelet ír szüleinek, ráírva a borítékra: „Csak halálom után bontsátok fel!"

Néhány hónapi szenvedés után meghalt. Akkor felnyitották ezt a szellemi végrendeletét:

„Drága jó szüleim — elvégeztetett. Lelkem már az Isten kezé-

ben van. Sírtok, sokat sírtok majd, és az emberek részvéttel lesznek irántatok. Megértem fájdalmatokat, — de legyen hitetek. Ha túlestek az első megrázkódtatáson, ne zárkózzatok be szomorúságtokba, mint azok, akiknek nincsen reményük. Most közelebb vagyunk egymáshoz, mint valaha. Valaki talán ezt vágja a szemetekbe: Isten hittérítőket kér, de aztán életük virágjában elveszi őket. Nem abszurdum ez? Igen ez érthetetlen, — de Isten tudja mit csinál, akkor is, ha rövidlátásunk nem éri utól terveit. Ha úgy intézkedett, hogy távozzam a földről, az irántam, irántatok és Afrika iránti szeretetből van. Ez föltétlenül bizonyos.

Ti odaadtátok fiatokat az Úrnak. Ő olyan módon vette igénybe, ahogyan a legjobbnak látta. Azt óhajtom, hogy derüs viselkedéstek a megpróbáltatásban nagyszerű bizonyságtétel legyen. Ez lesz a legnagyobb örömöm, és az Úr is ezt kívánja tőletek. Kérjétek, követeljétek tőle az ehhez szükséges világosságot, és ő nem fogja megtagadni.

Még az a kívánságom, hogy azt a misét, amelyet értem mondattok, a Szentháromságról mondják; a harangok éppúgy szóljanak, mint keresztségem napján; a mise alatt missziós énekeket énekeljenek. A pap használja föl ezt az alkalmat arra, hogy gyermekekhez, de szüleikhez is a missziós hivatásról, annak áldozatairól és örömeiről szóljon.

Életemet teljes szívemből arra ajánlom fel, hogy bőven sarjadjanak az ilyen hivatások.

Szeretett édesapám és édesanyám, mutassátok meg most, hogy hisztek. Bízom bennetek. Hamarosan viszontlátjuk egymást. Tartsatok ki az örömben mindhalálig. Öröm, öröm — lehet-e más a szívünkben attól a pillanattól kezdve, hogy velünk van az Úr?"

(Hitélet, 1974. október)

* * *

Fohász, középkori kódexből

Uram, tégy engem
a Te békédnek eszközévé! Add, hogy:
ahol a gyűlölet tombol,
oda én a szeretetet vigyem;
ahol a bűn uralkodik,
oda én a megbocsátást vigyem;
ahol a viszály szertehúz,
oda én az egységet vigyem,
ahol a kétség tétovázik,
oda én a hitet vigyem,
ahol a hamisság kígyózik,
oda én az igazságot vigyem;
ahol a reménytelenség csüggeszt,
oda én a bizalmat vigyem;
ahol a szomorúság fojtogat,
oda én az örömet vigyem;
ahol a sötétség rémít,
oda én a világosságot vigyem;
Uram, tégy engem
a Te békédnek eszközévé! Úgy legyen!

HÚSVÉT 5. VASÁRNAPJA

OLVASMÁNY (ApCsel 14, 20—26)
Másnap Barnabással együtt útra kelt Derbébe. Ebben a városban is hirdették az evangéliumot, sok tanítványt szereztek, majd visszafordultak Lisztrába, Ikóniumba és Antiochiába. Erőt öntöttek a tanítványok lelkébe, bátorították őket, hogy tartsanak ki a hitben, mert „sok" szorongatás közepette kell bejutnunk az Isten országába. Az egyházak élére (kézrátétellel) elöljárókat rendeltek és imádkozva, böjtölve az Úr oltalmába ajánlották őket, akiben hittek.

SZENTLECKE (Jel 21, 1—5a)
Akkor hallottam, hogy a trón felől megszólal egy harsány hang: „Nézd, ez az Isten hajléka az emberek között! Velük fog lakni és ők az ő népe lesznek, és maga az Isten lesz velük. Letöröl szemükről minden könnyet. Nem lesz többé halál, sem gyász, sem jajgatás, sem vesződség, mert a régi világ elmúlt."

EVANGÉLIUM (Jn 13, 31—33a, 34—35)
Amikor (Judás) elment, Jézus beszélni kezdett: „Most dicsőül meg az Emberfia, s az Isten is megdicsőül benne. Ha megdicsőül benne az Isten, az Isten is megdicsőíti saját magában, hamarosan megdicsőíti. Fiaim, már csak rövid ideig vagyok veletek. Új parancsot adok nektek: szeressétek egymást! Amint én szerettelek benneteket, úgy szeressétek ti is egymást. Arról tudják majd meg rólatok, hogy a tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt.

A XX. század apostola

Pünkösd látványos csodáját minden Szentírást olvasó vagy hallgató ember ismeri. Szélzúgás közben, lángnyelvek alakjában a Szentlélek leszáll az apostolokra. Eltelnek kegyelemmel, különféle

lelki adományokkal, majd elindulnak a világ négy tája felé, hogy hirdessék az evangéliumot, megkeresztelják az embereket, és terjesszék az Egyházat. Ezzel kezdődik a Szentlélek működése az Egyházban, azok által, akik befogadták Őt.

Szent Pál is a Szentlélek erejétől eltelve és indíttatva járja apostoli útjait. *Az olvasmányból* első apostoli útjának végét ismerhetjük meg, amikor visszatér Antiochiába. Az itt élő görögöknek, nemcsak az evangéliumot hirdeti, hanem kapcsolatot teremt köztük és a többi egyházközségek között. Ezzel Szent Pál az ősegyházban kiépíti az Egyház hierarchiáját, ami azt jelenti, hogy a helyi egyházközségek, az apostol és a helyi vezetők kölcsönös kapcsolatban vannak egymással. Megérteti velük, hogy az egyes egyházközségek csak akkor tölthetik be kovász szerepüket, ha olyan kapcsolatban vannak egymással, melynek tartalma a szeretet.

Amikor Szent Pál hívei ezt megértik és megélik, akkor már nemcsak az Apostolban működik a Szentlélek, hanem azokban is, akik szavára és példájára apostolokká lettek.

Ezért fontos minden korban az Egyház számára, hogy valódi apostolai legyenek. Mindig bennük valósul meg Jézus jelenvalóságának misztériuma. Általuk lesz eleven az evangélium. Az ő igehirdetésük nemcsak szavakból áll, hanem „lélek és élet!" Életük másokért van: az emberek szolgálatáért. Sőt az igazi apostolok élete még mélyebbre megy: nemcsak példával és kapcsolatteremtéssel, igehirdetéssel és kisugárzással, könyörgéssel és áldozattal, hanem kovász szerepükkel válnak élő bizonyítékává, hogy szeretik Istent, és ezért a Szentlélek működik bennük.

Itt az engesztelés mélységes erejéről van szó, a megváltó keresztről, melyet a tanítvány hűségesen hordoz Mestere nyomában.

Ölbey Irén „Az apostol" c. versében így ír erről a tevékenységről:

„Másé a név és másé az aranya,
Koldus én vagyok, egyedül magam.
A kert, a mező másoknak terem,
Vagyok száműzött, örök nemtelen.
Engem Krisztus cégérnek tett ide,
Hogy számon élőn éljen az ige.

Utolsó én az emberek között,
Csak tanítok, csak sebet kötözök,
S megáldom azt, aki engem szidva szid,
S megcsókolom, aki kővel meghajít.
Én dolgozom, hogy körmöm leszakad,
S jutalmam nincs a kerek ég alatt.
Az én utam kietlen elhagyott,
mert költő, költő s apostol vagyok.
Kenyér vagyok, melyből mindenki tör,
de engem vad, maró éhség gyötör.
Ital vagyok, mit akárki ihat,
de engem az Úr — jaj szomjazni hagy.
Olaj vagyok. Én rólam írva van:
Világítsak s emésszem el magam."

Így hangzik a költő ajkán az Üdvözítő jópásztori tevékenysége, melynek folytatását Egyházára bízta. Ez minden megkeresztelt embernek feladata, melynek útja az, hogy alkalmassá tesszük magunkat a Szentlélek befogadására. Apostol mindig ott születik, ahol egy szív a Szentlélek ajándékai előtt megnyílik.

A szentleckében Szent János rámutat, hogy az apostoli tevékenység célja az az állapot, amelyben "...*maga Isten lesz velünk. Letöröl szemünkről minden könnyet.*"

Ezen végső célnak a megismerése és megismertetése a hit által, ugyancsak a Szentlélek működése bennünk. Az Ő ereje győz meg bennünket arról, hogy földi életünk után testi arcunkat elveszítjük, hogy a Teremtő Isten új arccal ajándékozhasson meg bennünket, amelyen az ő vonásai tükröződnek, és ez örökké a miénk marad. Ez az apostoli élet jutalma. De csak az részesül benne, aki földi életében sokak könnyét letöröli, fájdalmukat enyhíti, keresztjüket segíti vinni. Aki így él, az tanuságot tesz a Szentlélek jelenlétéről és működéséről, majd újabb, meg újabb szíveket nyit meg a Szentlélek ajándékai előtt, hogy ők is ugyanezt tegyék.

Ezáltal indul el a lélek élete sokakban, kiben-kiben másként. Különböző erényekben és hivatások teljesítésében nyilvánul meg, de ugyanattól a Lélektől származik, amelyik majd egyesíti az Egyházban, Krisztus titokzatos testében a sokféleséget, egy testté, — egy életté. Ennek az életnek a kulcsszava pedig a szeretet. Az a szeretet,

mellyel Jézus szeretett minket, és amellyel nekünk is szeretnünk kell egymást. Erre a nagy erényre Jézustól kaptunk parancsot.

Ennek a szeretetnek akkor is olyan fokban leszünk birtokosai és kisugárzói, amennyire a Szentlélek vezetése alatt állunk. Mert lehet szeretni és adni gyáván és gyengén, és lehet boldogítóan és fölemelően ugyanezt tenni.

„Kalkutta utcáin százával nyüzsögnek a koldusok. Néha pénzt nyomok a markukba, mert jelenlétük zavarba ejt. Agresszíven és gyáván adok. Adni azért, hogy megszabaduljunk a rossz lelkiismerettől, nem részvét. A részvétben a lényeg két szív találkozása: nem az a fontos, amit adok, hanem ahogyan adom; a tekintet, a meghallgatás minősége; a megnyilvánulásban tükröződő szeretet. Ha valaki szeret, figyel az ajándék minőségére. Az éhesnek jó kenyeret adni. De gyöngéden és tisztelettel.

Egy napon az Egyesült Államokban egy étkezdében voltam, ahol munkanélkülieknek, börtönviselteknek, aggastyánoknak adtak enni. Fojtogatott a mód, ahogyan a kiszolgálók odahajították az ételt a tányérokra, anélkül, hogy ránéztek volna az emberekre, hogy egy szót szóltak volna hozzájuk. Egyetlen lány volt, aki mindenkire ránézett és egy-egy kedves szót mondott: „Péter, hogy vagy? hogy telt az éjszaka?"

A rendszerint zárkózott és szomorú emberek elmosolyodtak, szelíden néztek a lányra. Ez a lány többet adott mint az étel: új nevet, arcot adott nekik." (Jean Vanier: A részvét forrásvidékén.) Ez a lány munkájának végzése közben ahhoz hasonló arcot adott embertársainak, amilyet Jézus ígért az ő országában. Ezt a tevékenységet gyakorolva megvalósulnak Jézus szavai: „*Isten országa köztetek van.*"

A Szentlélek működése folytán Isten országa nem a távoli időben és elképzelhetetlen messzeségben létezik, hanem bennünk élő valóság lesz.

Mindebből következik, hogy nem elégséges egy gyermeket az emberies viselkedésre megtanítani, hanem el kell vezetni a keresztény nagykorúság kapujához, a Szentlélek ajándékainak a vételéhez. Ő fogja felépíteni benne már itt a földön Isten országát, mely a sze-

retet országa. Ezáltal fogja szeretni embertársait úgy, ahogy Jézus a mai evangéliumban parancsolja: „*Amint én szerettelek titeket, úgy szeressétek egymást ti is!*" Ez a szeretet pedig nem foltozgat, nem részmegoldásokat ad, hanem mindig felemel, utat mutat és elindít megrekedt zsákutcába jutott emberi életeket. Úgy, ahogy *Jo Hanns Rösler:* Három gyertya égett a karácsonyfán c. írásában elénk tárja:

A nagyváros egyik udvari lakásában, ahol a falakról a vakolat málladozik, él egy fiatal lány. A neve S. Irén, s amikor én megismertem, bénán ült tolókocsijában. Egyszerű emberek gyermeke, nővére férjnél van a város másik részén.
Amikor Irénnel a szerencsétlenség történt, s a betegség hatalmába kerítette, könyvelő volt egy építővállalatnál. Tizenkilenc éves, vidám, szorgalmas leány volt, mindenkinek kedves barátja. Egy reggel azután üresen maradt íróasztala, az írógépről senki sem vette le a borítólapot. Irén kórházba került, s a késői gyermekparalízis örökre ágyhoz kötötte. Négy év múlt el azóta, s Irén nem hagyta el soha szüleinek szűk, udvari lakását. A munkatársai nem feledkeztek meg róla, meglátogatták, eleinte gyakran, majd mind ritkábban.
Csak egyetlen munkatárs, a számvevőségi főnök, családjával szerényen élő ember látogatja még most is minden vasárnap. Pontos, rendszerető ember, s ezért kissé féltek is tőle szigorúsága miatt. Azonban ő egyetlen vasárnapot sem mulaszt el, s mindig kedveskedik valami aprósággal a betegnek.
Amikor Irén állapota annyira javult, hogy fel tudott ülni, felmerült a betegkocsi kérdése.
Kocsi nélkül Irén sohasem hagyhatja el szobáját, sohasem mehet le az utcára az emberek közé, sohasem ülhet zöld lombok alatt.
A nélkülözhetetlen kocsi körüli beszélgetések mindennapossá váltak a hónapok során. A pénz azonban a hosszú betegség folytán igen szűkös lett a házban, olyannyira, hogy már egy ötvenes is aranyat ért. Betegkocsit vásárolni teljesen lehetetlen volt.
A karácsony beköszöntött. Három szál gyertya égett a szegényes karácsonyfán, de azért örömteli szívvel énekelték: „Krisztus Jézus született..." Együtt volt a család — a ros-

kadozó vállú apa, a sovány, viasz arcú anya, a mozdulni alig tudó Irén és a nővére. Az ünnepi est öröme azonban betöltötte a lelküket. Egyszercsak ének közben megszólalt a bejárati csengő. Az anya sietősen lépett az ajtóhoz, kinyitotta és nagyot kiáltott. Az ajtóban nem volt senki, hanem egy tolókocsi állt a bejárat előtt, s rajta egy gyertya. A sötét lépcsőházban mély csönd uralkodott.

Az anya, aki elmesélte ezt a karácsonyestét, még most — két év után is tele van csodálattal és hálás örömmel... a gyertya ég és ég. Kérdeztem: hé van itt valaki? Azután megint: van itt valaki? Sehonnan sem jött válasz. A kocsi meg ott állt az én nyomorék gyermekem részére. A gyertya meg csak lobogott.

Élő kis Jézus! — kiálltottam be a szobába, de a férjem és nagyobbik lányom már régóta mellettem álltak. Irén kiáltotta értetlenül: mi történt, mama? A könnyeim úgy folytak, hogy alig tudtam megszólalni: az élő kis Jézus volt itt, Irénkém! Az apa és nagyobb lányom kihozták Irént az ajtó felé, s mind a négyen a csodálattól mozdulatlanná dermedve álltunk a fényesen ragyogó gyertya előtt. Még ma sem tudjuk, ki ajándékozta a tolókocsit. Az építővállalat könyvelője azt mondta, hogy ő semmiképpen sem lehetett. És hogyan is lehetett volna? Akkora fizetésből ilyen drága kocsit vásárolni? A véletlen úgy hozta, hogy nem sokkal ezután megismertem a könyvelő feleségét, s tőle megtudtam, hogyan került a tolókocsi S. Irén ajtaja elé.

Abban az évben elhatároztuk, hogy nem fogunk ajándékot vásárolni egymásnak karácsonyra, s a gyermekeknek is meg kell elégedniük kicsivel, — beszélte el a maga egyszerű módján az asszony. A férjem hirdetést adott fel az újságban, beteg részére tolókocsit keresett. Vagy húsz ajánlatot kaptunk, mind megnéztük a karácsony előtti hetekben.

Karácsony estéjén elvittük a kocsit, meggyújtottuk a gyertyát, s gyorsan eltávoztunk, miután becsöngettünk... Az volt életünkben a legszebb karácsony.

Az a gyertya, amely azon a karácsonyestén égett a lépcsőházban, még ma is megvan. S. asszony minden évben meggyújtja, s a gyertya ég egy percig. Ezt a történetet pedig azért

mondtam el, mert a világon oly keveset beszélnek az emberek jóságáról.
Elhallgatják, mintha szégyellnék őket az emberek, pedig sokkal több jó történik rejtekben, amit senki sem akar bevallani. (Hitélet, 1974. január)

A Szentlélek mellettünk várakozik, hogy Isten országának megvalósulását beteljesíthesse bennünk. Ezáltal válunk apostolokká, a szeretet cselekedeteit végző emberekké, akikre a világ vár.

Így fogjuk a könnyeket valóban letörölni, s Jézus nyomában körüljárva a világban sok jót tenni.

Amikor az emberek ezekről a jótettekről beszélni fognak, akkor majd Jézusról beszélnek, akinek erejéből és ajándékából ezek a jótettek születtek.

* * *

Sik Sándor

Alexius a templom előtt beszél a néphez

Nincsen két lélek: Vasárnapra egy
És hétköznapra másik! (Átkozott,
Aki vasárnap imádkozni jön
És dicsérni templomban az Istent,
És hat napon át hatszor megtagadja.)
Aki nem ismer Istent munka mellett,
Házban, mezőn, ágyban és asztalnál:
Bizony mondom: imádkozhat napestig.
Az Ítélőnek nem lesz ismerős!
Mibennünk akar az Isten lakást,
szemünkből akar kimosolyogni
És cselekedni a mi két kezünkkel,
Országot akar állítani bennünk.
Hogy úgy legyünk, hogy már ne mink legyünk,
Hanem ő legyen bennünk, általunk,
Hogy felgyújtsuk a világot vele.

Tüzet akar, a szeretet tüzét,
Mert ő a szeretet, testvéreim,
S Benne marad, aki a szeretetben.
Szeressetek, nagyon szeressetek,
mert ez az egész törvény s a próféták.
De másképpen szeressünk, édesim,
Nem, mint a világ fiai szeretnek.
Nem szeret, aki csak egyet szeret,
Nem szeret, aki csak keveset szeret,
Aki azt mondja neked, hogy szeret,
És más valakit gyűlöl, — hazudik,
Mert téged is gyűlöl az. Anyák:
ha fiatokat úgy szeretitek,
hogy elvennétek számára a másét:
Mondom nektek: farkasok vagytok,
És nem édesanyák! Gyűlölitek
és megölitek fiaitokat.
A szeretet nem tud határokat,
mindenkit, mindent magához ölel
És kifosztani vágyik önmagát,
És odaadni mindent és magát,
És mindenkinek lenni mindene.

HÚSVÉT 6. VASÁRNAPJA

OLVASMÁNY (ApCsel 15, 1—2, 22—29)
A Szentlélek is, mi is úgy láttuk jónak, hogy ne rakjunk rátok több terhet a szükségesnél, annál, hogy tartózkodnotok kell a bálványoknak áldozott eledeltől, a vértől, a fojtott állattól és az erkölcstelenkedéstől. Ha ezektől tartózkodtok, helyesen jártok el.

SZENTLECKE (Jel 21, 10—14, 22—23)
És lélekben elvitt egy nagy magas hegyre, s ott megmutatta nekem a mennyből, az Istentől alászállt szent várost, Jeruzsálemet. Isten dicsőségét sugározta. Ragyogott, mint a drágakő, mint a kristálytiszta jáspis.

EVANGÉLIUM (Jn 14, 23—29)
Jézus így folytatta: „Aki szeret engem, az megtartja tanításomat, s Atyám is szeretni fogja. Hozzá megyünk és benne fogunk lakni. Aki nem szeret, az nem tartja meg tanításomat. A tanítás, melyet hallotok, nem az enyém, hanem az Atyáé, aki engem küldött. Ezeket akartam nektek mondani, amíg veletek vagyok. S a Vigasztaló, a Szentlélek, akit majd a nevemben küld az Atya, megtanít benneteket mindenre és eszetekbe juttat mindent, amit mondtam nektek. Békességet hagyok rátok. Az én békémet adom nektek. Nem úgy adom nektek, ahogy a világ adja. Ne nyugtalankodjék a szívetek s ne csüggedjen. Hiszen hallottátok, hogy azt mondtam: Elmegyek, de visszajövök hozzátok. Ha szeretnétek, örülnétek, hogy az Atyához megyek, mert az Atya nagyobb nálam. Előre megmondtam nektek, mielőtt megtörtént volna, hogy ha majd bekövetkezik, higgyetek."

Az egyházban mindenki otthonra talál

A történelem bizonyítja, hogy minden közösség annyira életképes, amennyire személyválogatás nélkül nyitott minden ember számára és ezáltal megadja a lehetőséget arra, hogy bárki a közösség tagjává váljon. Ez a nyitottság és kitárulkozás mindig a közösség értékeinek bemutatása által történik. Ezáltal mindig az az ember válik egy közösség biztos tagjává, aki annak értékeit felismeri és magáévá akarja tenni.

Mindenki előtt ismerős, hogy az apostolok zárt ajtók mögé rejtőztek Jézus kereszthalála után. Ez nemcsak azért volt rossz, mert félelem vett rajtuk erőt, hanem azért is, mert véka alá rejtették azt a fényt, amit Jézus gyújtott meg számukra. Bezárták magukkal együtt azokat az értékeket, melyeknek az a rendeltetésük, hogy minden embert gazdagítsanak, erősítsenek és az örök cél felé vezessenek. Minderről a hegyi beszédben Jézus így mondta el tanítását: „*A hegyen épült várost nem lehet elrejteni. S ha világot gyújtanak, nem rejtik véka alá, hanem a tartóra teszik, hogy mindenkinek világítson a házban. Ugyanígy a ti világosságotok is világítson az embereknek, hogy jótetteiket látva dicsőítsék mennyei Atyátokat*" (Mt 5, 14—16).

Ezt a világosságot Jézus elhozta az ember számára, de az ember félelmében és gyengeségében nem merte bemutatni a világnak. Így érkezett el pünkösd napja, amikor Jézus a Szentlélek elküldésével úgy lobbantja lángra a megváltással ajándékozott világosságot, hogy az áthatol az ember által állított korlátokon, és minden ember számára megismerhető és elérhető lesz.

„*Mindnyájukat eltöltötte a Szentlélek és különböző nyelveken kezdtek beszélni, úgy ahogy a Lélek szólásra indította őket*" (ApCsel 2, 4).

Most értették meg az apostolok, hogy a világosság azért jött a világba, hogy minden embert megvilágítson (Jn 1, 9). Ennek a felismerésnek fényes bizonyítéka, hogy „*Péter a többi tizenegy kíséretében előlépett és zengő hangon beszédet intézett hozzájuk*" (ApCsel 2, 14).

Beszédében idézte Joel próféta jövendölését, aki Jahve napjáról úgy beszélt, hogy azon a napon Isten a Lélek adományát kiárasztja minden emberre:

„Mindezek után
kiárasztom Lelkemet minden testre,
Fiaitok és leányaitok jövendölni fognak,
véneitek álmokat álmodnak,
ifjaitok meg látomásokat látnak.
Sőt még a szolgákra és szolgálókra is
kiárasztom lelkemet azokban a napokban.
Égen és földön jeleket mutatok,
vért és tüzet, füstoszlopokat.
A nap elsötétedik, a hold vérré változik
az Úr nagy és félelmetes
napjának jövetele miatt." (Joel 3, 1—4)

A próféta jövendölése beteljesült. Ugyanakkor Jézus ígérete is valóság lett: „*Aki szomjazik, jöjjön hozzám és igyék, aki hisz bennem, belsejéből az Írás szava szerint élő víz folyói fakadnak. Ezt a Lélekről mondta, amelyben a benne hivők részesülnek*" (Jn 7, 37—39).

A Szentlélek megvilágosító ajándéka által az Egyház kitárta kapuját különbségtétel nélkül minden nép és ember felé: „*Mi pártusok, médek, elamiták és Mezopotámiának, Judeának, Kappadóciának, Pontusznak, Ázsiának, Frígiának, Pamfíliának, Egyiptomnak és Líbia Cirene körüli részének lakói a Rómából való zarándokok, zsidók és prozeliták, krétaiak és arabok: halljuk, hogy a mi nyelvünkön hirdetik Isten nagy tetteit*" (ApCsel 2, 7—12).

Péter apostol beszédében úgy mutatta be az Egyház értékeit, hogy hallgatói megértették azoknak szükséges voltát az emberi életben: „*Engedjétek, hogy kimentsünk benneteket ebből a romlott nemzedékből. Akik megfogadták szavát, megkeresztelkedtek. Aznap mintegy háromezer lélek megtért*" (ApCsel 2, 40—41).

Mindezek ellenére az apostolok által vezetett ősegyház élete nem volt problémamentes. Nagy gondot jelentett a pogányok felvételének módja az Egyházba.

A nagy kérdés, ami a vitát elindította, így hangzik: vajon a megtérő pogányoknak meg kell-e tartaniuk a zsidó vallás szertartási törvényeit, vagy sem? *Az apostoli zsinaton* Péter apostol úgy válaszolt a kérdésre, hogy mindenki megértette: az Egyház úgy tárja ki kapuit minden ember előtt, hogy felesleges terheket nem tesz a vállára. De ugyanakkor hangsúlyozta, hogy az újonnan megtérteknek van-

nak kötelességeik és feladataik, melyeket vállalniuk kell annak érdekében, hogy az Egyházban otthonra találjanak.

Az otthont nyújtó közösséget minden korban keresték az emberek. Ezt akkor találták meg sokan az Egyházban, amikor voltak olyanok, akik a kívülállók figyelmét az Egyház Istentől kapott értékeire tudták irányítani. Ők Isten azon városának építői, amely az apostolok hitének alapkövén nyugszik, ahogy azt a mai szentlecke elénk tárja.

Korunkban is olyan keresztényekre van szüksége az Egyháznak, akik a Szentlélektől megvilágosítva szélesre tárják az egyház kapuit a szélrózsa minden irányában úgy, hogy életük Krisztust tükrözi az érdeklődők számára. Ehhez az szükséges, hogy az ember a Szentlélek vezetése alatt felépítse magában Isten hajlékát.

A rákos sejt abban különbözik az egészséges sejttől, hogy elvesztette belső törvényét. Ezért nem alkalmazkodik és épül be az egész egységbe, hanem burjánozni kezd, teljesen figyelmen kívül hagyja az egész egységét, és ezzel halálát okozza. Ugyanígy mindenféle növekedés és haladás csak akkor válik a boldogság forrásává, ha Isten törvényének szolgálatában áll. Egyébként burjánzó ráksejt. Napjainkban nem az a fontos, hogy minden erőnket bevessük, hanem hogy erőinket a Szentlélek működése alá rendeljük. Ezáltal jár át bennünket az Isten szeretete, mely újra meg újra fényt gyújt a sötétben, és az igazság útján vezet.

A virágoknál és verebeknél is nyilvánvaló, hogy Isten keze vezeti, eteti és óvja őket.

Az élet fejlődése és a csodálatos természet is hálaadó himnusz Isten bölcsességéről.

Korunk embere olykor úgy érzi, hogy ez őreá érvénytelen. Hiányoznak azok, akik a fiataloknak tolmácsolják, hogy adják át magukat Isten vezetésének.

Kevesen vannak, akik az Egyház kapuit nyitogatják és bizonyítják: boldogságunk attól függ, hogy engedjük-e magunkat Isten Lelkétől vezetni. „*Akiket Isten Lelke vezérel, azok Isten fiai*" (Róm 8, 14).

J. Loew: Elmélkedések Jézus Krisztusról c. könyvében írja:

„Néhány napja kaptam valakitől Jonescónak, a nagy drámaírónak egy szövegét. A címe: „Loholok az élet után." Enged-

jék meg, hogy elolvassam, bár egy kicsit hosszú: de semmi sem ecsetelheti jobban korunk annyi emberének szívbemarkoló belső ürességét, akik loholnak az élet után, de nem is remélik, hogy utólérnek belőle valamit."

„Mindenféle kielégülést kerestem, hogy betöltsem életemet, annak ürességét, kínzó vágyamat. Ezekkel néha sikerült elfátyoloznom a létezésből fakadó rosszullét érzését, — de csak nagyon kevéssé. Kicsit elterelték a figyelmemet, de most már erre sem képesek. Mindig is azt tartottam, hogy a fájdalom, a bánat, a kudarcok valóságosabbak, mint a szerencsés véletlenek vagy a gyönyör. Mindig élni igyekeztem, de állandóan kívül maradtam az életen. Azt hiszem, az emberek legnagyobb része így érez. Nem voltam képes megfeledkezni magamról. Ehhez nemcsak a saját halálomat kellene elfelejtenem, hanem azt is, hogy szeretteink is meghalnak, és az egész világnak vége lesz.

A vég gondolata iszonyattal és elkeseredéssel tölt el. Csak részegen voltam igazán boldog. De jaj! Az alkohol megöli az emlékezőképességet, és ezekről az oktalanul jókedvű óráimról csak ködös emlékeket őríztem meg. Az élet: szerencsétlenség. Ez nem akadályoz abban, hogy az életet előnyben részesítsem a halállal, az egzisztenciát annak megszűnésével szemben, ugyanis nem vagyok biztos benne: létezem-e tovább, ha egyszer már nem élek. Minthogy az élet a lét egyedüli formája, amelyet ismerek, görcsösen kapaszkodom bele, mert sajnos nem tudom elképzelni, hogyan létezhetnék másképp. Van egy aranykor: a gyermekkor, a tudatlanság kora! Mihelyt az ember megtudja, hogy meg fog halni, a gyermekségnek vége. Mint ahogy elmondtam, számomra igen hamar vége volt. Tehát hét esztendővel az ember már felnőtt.

Utóbb — azt hiszem —, a legtöbb ember elfelejti azt, amit megértett, és valamiképpen megint gyermekké lesz; egyeseknél, nagyon keveseknél, ez az állapot egy egész életen át is tarthat. Nem valódi gyermekség ez, hanem a feledés állapota. A vágyak és a gondok meggátolják, hogy az alapvető igazságra gondoljunk.

Én soha nem süllyedtem a felejtésbe, soha nem találtam meg újból gyermekkoromat. A gyermekkoron és a feledésen kívül

csak egy van, ami megvigasztalhatna azért, hogy létezünk, vagy megadhatná nekünk a teljességet, a mennyországot a földön és a szívünkben: *a kegyelem.*

Gyermekkor — felejtés mesterséges izgatószerekkel — kegyelem. Csak ez a három állapot lehetséges. Hogyan élhet az ember kegyelem nélkül? És mégis élünk.

Csak azért teszem meg ezeket a vallomásokat, mert tudom, hogy nem csupán az enyémek: szinte mindenkinek a nyelve hegyén vannak, ki akarnak ömleni, és az író csak hangosan mondja el azt, amit a többiek magukban vagy félhangon mondanak. Ha úgy gondolhatnám, hogy gyónásom nem általános gyónás, hanem egy sajátos eset kifejezése, akkor is meggyónnék abban a reményben, hogy gyógyulást vagy legalább enyhülést találok. De nincs meg bennem ez a remény. Hát akkor mire való az egész? Mire jó? Mert mindennek ellenére képtelenek vagyunk tudtára nem ébredni, a valóságnak: annak a valóságnak, hogy élni szerencsétlenség, hogy az emberi állapot elfogadhatatlan. Hiábavaló tudat, de mégsem tudunk nélküle meglenni, ennek a megnyilvánulása az irodalom. Abban a korban vagyok, amikor az ember egy év alatt tíz évet öregszik, amikor egy óra csak néhány percig tart, amikor már észre sem vesszük a negyedórák múlását. És mégis, még mindig loholok az élet után, abban a reményben, hogy az utolsó pillanatban még elcsípem, mint ahogyan egy induló vonat egyik kocsijának a lépcsőjére ugrik föl az ember..."

Íme egy kétségbeesett ember kiáltása — azt hiszem, joggal gondolom így. Nos, ezt a szöveget nem egészen négy napja *egy huszonkét éves fiatal lány nyomta a kezembe*, abban a pillanatban, amikor Rómában indultam. Aláhúzott benne egyes helyeket, hogy — így mondta — világosan megmutassa: ezt érzi ő, a huszonkét évével. Micsoda sürgetés ez a számunkra, hogy „ezekkel az élet után loholó" emberekkel megéreztessük Szent Péter örömének kimondhatatlan ujjongását! Mi, akik tudjuk, hogy nincs más név, mint az Úr Jézusé — a mi szerepünk az, hogy előkészítsük azt a találkozást, igazán hozzásegítsük az embereket; előkészítsük őket az élő, nem pedig a halott Krisztus vallására."

*

Páduai szent Antal a halaknak prédikál

Antal prédikálna,
Ha hallgatót találna;
Inkább szól halaknak,
mintsem a falaknak;
Lemegy hát a tóhoz,
És itt kezd a szóhoz.

Jönnek a nagy pontyok
s a kis halporontyok,
Mind-mind száját tátva
Figyel a barátra:
Tetszett a prédikálás,
Ponty-pereputty hálás.

Ragadozó csukák,
rabláshoz nem buták,
Úszva arra mentek
hallgatni a szentet:
Tetszett a prédikálás,
Csuka-csapat hálás.

És a falánk harcsák
Illendőnek tartják,
Hogy a beszéd végett
Hagyják az ebédet.
Tetszett a prédikálás,
Harcsa-horda hálás.

A csík és a viza,
Nemes halak biz'a,
Íme nem mulasztják
A szónoklat malasztját:
Tetszett a prédikálás,
A csík-csoport hálás.

Teknősbékát, rákot
Sietni ki látott?
S most versenyre kelnek
S Antalra figyelnek:
Tetszett a prédikálás
Rákok raja hálás.

Halak és halacskák,
Okosak és csacskák,
Emelik fejüket,
Egyikük sem süket:
Jóisten nevében
Csüngnek a beszéden.

Vége a beszédnek,
Halak hazatérnek;
Csuka ragadozik,
Bujálkodik a csík.
Csüngtek a beszéden,
S élnek úgy, mint régen.

Rák tovább is lassú,
Harcsa hájas hasú,
Zabál a ponty egyre
Szent szókat feledve.
Csüngtek a beszéden,
S élnek úgy, mint régen.

(Ismeretlen német népi költő humoros verse)
Fordította: Kunszery Gyula

HÚSVÉT 7. VASÁRNAPJA
URUNK MENNYBEMENETELE

OLVASMÁNY (ApCsel 1, 1—11)

„Nem a ti dolgotok, hogy ismerjétek az időpontokat, amelyeket az Atya saját hatalmával meghatározott. Hanem majd leszáll rátok a Szentlélek, elnyeritek erejét és tanúságot tesztek rólam Jeruzsálemben, egész Judeában és Szamariában, sőt mindenütt a világon." E szavak után Jézus tanítványai szeme láttára fölemelkedett és felhő takarta el szemük elől. Miközben feszült figyelemmel nézték, miként száll az égbe, egyszerre csak két fehérruhás férfi állt mellettük. Így szóltak: „Galileai férfiak! Miért álltok és néztek az égre? Jézus, aki közületek a mennybe emelkedett, egykor ugyanúgy fog eljönni, ahogyan most szemetek láttára az égbe ment."

SZENTLECKE (Ef 1, 17—23)

Testvéreim! Urunk Jézus Krisztus Atyja, a dicsőség Istene, adja meg nektek a bölcsesség és kinyilatkoztatás Lelkét, hogy megismerjétek! Gyújtson lelketekben világosságot, hogy megértsétek, milyen reményre hívott benneteket, milyen gazdag az örökség, amelyet ő a szenteknek szán és milyen mérhetetlenül nagy az Ő hatalma fölöttünk, hívőkön.

EVANGÉLIUM (Lk 24, 46—53)

Jézus feltámadása után utoljára jelent meg az apostoloknak és így búcsúzott el tőlük: „Meg van írva, hogy a Messiásnak szenvednie kell, és harmadnap fel kell támadnia a halálból. Nevében megtérést és bűnbocsánatot kell hirdetni minden népnek Jeruzsálemtől kezdve. Ti tanúi vagytok ezeknek. Én meg kiárasztom rátok Atyám ígéretét. Maradjatok a városban, míg erő nem tölt el benneteket a magasságból." Ezután kivezette őket Betánia közelébe, és kezét fölemelve megáldotta őket. Áldás közben megvált tőlük, és fölemelkedett az égbe. Leborulva imádták, aztán nagy örömmel visszatértek Jeruzsálembe. Nem hagyták el a templomot, hanem szüntelenül dicsőítették az Istent.

Égre emelt tekintet

„Bucsúszentlászló franciskánus templomában Szentföldről hozott keretbe foglalt pergamen lap, rajta lábnyommal: VESTIGIUM D.N.I.C. IN MONTE OLIVETO. Mellette a római S. Croce is Gerusalemme bazilikában őrzött szög-ereklye és titulus hiteles másolata. A bucsúsok nagy tiszteletben tartják őket.

Jézus földön hagyott lábnyomait a magyar középkorban bizonyára még többfelé is ábrázolták, így Tata városának mostani Kálvária-hegyén, a hajdani Szentistvánhegyen is, amelyet talán egy Szentföld-járó helybeli zarándok ajánlott föl: emlékeztetni a híveket a Megváltó mennybemenetelére és majdani eljövetelére. Erről az ikonográfiai utalásról azonban a vidék népe a törökvilág balladai forgatagában megfeledkezvén, a régi templom helyére újat épített, és így az emlék megsemmisült. A szent lábnyomok azonban belekerültek a helyi mondába.

A sárospataki plébániatemplomban, amely akkor a jezsuiták kezén volt, a pap áldozócsütörtök délután a középen fölállított asztalkához ment, amelyen a mennybemenő Krisztust ábrázoló szobor állott. Szentbeszéd után a szobrot kötéllel fölhúzták a magasba, ahol égő gyertyát tartó angyalszobrok várták. Közben mindaddig harsonák szóltak, amíg a boltozat nyílásán Krisztus alakja el nem tűnt. Innen most különféle ajándékokat szórtak le, amelyeket a nép mohón kapkodott föl."

(Bálint Sándor)

Ez az ajándékhullatás szépen jelképezi, hogy Krisztus felment a mennybe, de ajándékai szüntelenül elhalmoznak bennünket, sőt azokban jelen van közöttünk: „*Én veletek vagyok mindennap, a világ végéig*" (Mt 28, 20).

Szüksége van az embernek erre a krisztusi jelenlétre, mert küldetése így is megfogalmazható: mindennap belépni a bűnös világba a bűn legyőzése érdekében. Aki komolyan veszi ezt a feladatát, annak élete egy-egy pontján megjelenik a kereszt. Az a kereszt, amit talán ki lehetne kerülni, de meg is lehet ölelni, vállra venni és

hordozni. De ez nem a végállomás. Jézus élete mutatja a folytatás útját: a dicsőséges feltámadást és a mennybe történő felemelkedést.

A mai ünnep ad feleletet a kérdésre: vajon érdemes volt-e Krisztusnak a bűn világába belépni és ott a keresztet vállalni. Ha nincs föltámadás és az örökkévalóságban való boldogság-folytatás, akkor Szent Pál szerint hiábavaló a hitünk. Ha azonban van, akkor a hit nyitja meg az ember előtt azt az utat, ahol értelmet és értéket kap az élet. Mert Jézus, aki a mai napon a mennybe emelkedett, egykor ugyanúgy fog eljönni, ahogy most szemünk láttára a mennybe ment (olv.). Ezzel az üdvtörténeti ténnyel az ember látóhatára a végtelenbe és a fölfoghatatlanba nyílik ki. A természet világából a természetfeletti világba tekinthet be az ember.

Ez a két világ nem egymástól idegen hanem szoros kapcsolatban állnak.

> Hiszen Krisztus vére megöntözte a mi világunkat. Majd „a mai napon fölemelkedett az Atya országába, hogy legyen test a mennyben és tiz nap múltán elküldte a Szentlelket, hogy legyen Lélek a földön."
>
> (Szt. Bonaventura)

Ezáltal gyújtott bennünk világosságot, hogy megértsük, milyen reménységre hívott meg minket, *„milyen gazdag a szentek fönséges öröksége, és milyen mérhetetlenül nagy az Ő hatalma fölöttünk, akik hiszünk Őbenne"* (lecke).

Minden megkeresztelt ember Istentől kegyelmet és indítást kap, hogy ebbe az irányba haladjon.

Az apostolok égre emelt tekintettel néznek a mennybe távozó Krisztus után. Miután Jézust már nem látták, Jézust elveszítették szemük elől, az égre emelt tekintetet megőrizték. Égre emelt tekintettel tértek haza, munkálkodtak minden nap és tanítottak. Ebben tükröződik az apostolok igehirdetésének eredményessége.

Az égre emelt tekintet következménye, hogy az ember egyre inkább érti és éli is azt *a reménységet*, melyre Jézus hívta meg.

Ez a reménység minden emberi élet meghatározója. Minél több emberben él ez a reménység, annál nagyobb a fény a világban.

A fény kisugárzásának a megvalósítását az evangéliumban Jézus így adja feladatként apostolai elé: *„Ti tesztek majd tanúságot."*

Ez pedig már nem más, mint Krisztus hiteles bemutatása a világban. Ez a bűnös világban a bűn legyőzésének útja. Bűnös világban élünk, a bűn legyőzéséért küzdünk, de égre emelt tekintetünk Krisztuson nyugszik.

Tóth Árpád költészetében ott sír a kérdés: miért élünk, ha utána halál a sorsunk?

Hát ennyit ád az élet? Egy-egy halk, meleg szépség
Remeg feléd nagynéha a dolgok vadonában:
Távoli s illanó káprázat a homályban,
S csak annál iszonyúbb utána a sötétség.

(Orfeum elégia)

Érthető, hogy akaratlanul is álmodik az életen túli örök életről:

Ó várasz még, távol, boldog élet,
Hol sohasem lesz az alkonyom bús?
Avagy fordítsam már a síró kerék
Kormányát bárhogy, a part sohasem integet?

(Lomha gályán)

Kínozza az a felismerés is, hogy az ember az anyagnál többre, a végtelenre vágyik:

És nyíl is vagyok, lélek, szárnyaló,
Ki túlrepülnék minden csillagképen...

(Esdeklés)

E tényből is levonhatjuk a következtetést: *ha* a számunkra ismeretlen végtelenre — *a végtelen, az örök létre vágyunk*, akkor kell lennie egy végtelen Valakinek, aki maga felé vonz minket.

Istenélményében e megérzések vezetik. Mintha magát szimbolizálná egy versében a fa, mely

A végtelen titkában elmerül,
És testtel is szeliden arra dűl,
Amerre lelke vonja testtelen...

(A fa)

Költeményciben egyre határozottabban csendül fel a vágy a „léten túli lét", — a „szent fény" — után,

Mit még ott látott a szem
Isten-atyja kebelén,
S melyre szomjas szüntelen.

(Elrejtetted a napot)

Több helyen úgy tűnik, mintha Istenben valóban — kérdőjel nélkül! — megtalálná az áhított „fényt", a titkosan vonzó „mágnest" melyet keresett. S míg a legtöbb versének alaphangulata a bánat, reménytelenség, az Istent megsejtő versekből többnyire bizalom árad. Ez a megnyugvás néha, csak részleges: ti. érzi, hogy megtalálta az igazságot, de egész lényét még nem hatja át ennek biztonsága. Ilyen pl. a „Krisztus-képre" c. vers.

Szelíd gyermek, mért késztetsz, hogy megálljak,
Felém mért nyújtod nyájasan kezed?
Szívem, mely mindig későn érkezett,
Szelíd gyermek, lásd, lomha, furcsa bágyadt.

Leomlanék csókolni jászolágyad,
Mint ki mirhát hoz, s kit csillag vezet,
De lásd, a mirha s csillag elveszett,
És eltemettem minden drága vágyat.

Álomsereg víg Fáraója voltam,
S szép katonáim zengő csodasorban
Vittem dőrén, amerre örvény tátong.

S most itt vagyok, szelíd szavadra vágyva
Mert nem maradt más bennem, csak a gyáva.
És gúnyolódnám, s ajkam halk imát mond...

(Tomka Ferenc)

„Szent Márton életéből az amiesi jelenetet festette meg a mester *a veleméri* templomban. Szt. Márton a pannoniai Sabáriában (Szombathely) született 317-ben, meghalt Tours püspökeként 397-ben.

Gyermekkorában atyja tudta nélkül lesz kereszténnyé. Apja katonának küldi. A császári hadseregben szolgál. Mint katona az amiens-i helyőrségnél teljesít szolgálatot. Mint „őrszolgálatos" egyik reggel a város kapujához ér. A szokatlan kemény télben az út mentén mezítelen koldus didergett. Amikor látja, hogy senki sem könyörül a didergőn, lekapja köpenyét, kardjával kettészakítja, felét a koldusnak adja, másik felét vállára veti és elvágtat. A következő éjjel álmában az Úr Jézust látja akkora nagyságú köpenyben, amekkorával az előző napon a mezítelen koldust befedte. Míg elragadtatással gyönyörködött az isteni látványban, az Üdvözítő szavait hallotta, aki így szólt a környező angyalokhoz: Márton, a hittanuló öltöztetett engem ebbe a köpenybe.

Szt. Mártonnak a szerepeltetéséből biztosan következtethetünk arra, hogy a művész előtt nem volt ismeretlen a Szt. Márton napi „illő ünnep" szentmiséjének evangéliumi tanítása: „*Senki sem gyújt világot, hogy eltakarja vagy véka alá rejtse. Inkább a tartóra teszi, hogy aki csak belép, lássa világát. A tested világa a szemed. Ha szemed ép, egész tested világos. De ha a szemed rossz, egész tested sötét. Vigyázz hát, nehogy sötétség legyen benned a világosság. Ha tested csupa világosság, és nincs benne semmi sötétség, olyan világos lesz egészében, mintha a villám fénye világította volna meg*" (Lk 11, 33—36).

A nap lenyugvásával beköszönt az est, a lámpagyújtás ideje. Ez az időpont ősi imádkozási alkalom, különösen az volt az őskeresztények idejében, mert számunkra a lámpa, a fény, a fény ápolása mindmind vallási igazságokat idéztek fel. Ezért régente mind a lámpagyújtást, mind pedig az esti istentiszteletet „lucernarium" elnevezéssel illették." (Kovács József)

Az égre emelt tekintet valóban fényt gyújt a szívben és a világban.

*

Sík Sándor

LÁBNYOMOK

Galilei férfiak,
Mit állotok, mért bámultok az égre?
— Így szólt az Elválás Hegyén
Hozzájuk a két Hófehérruhás.

Ott álltak, álltak és tekintetük
és lelkük is, elárvult béna lelkük,
Beleveszett az alaktalan ég
Színtelenné vált véghetetlenébe,
Amelyről immár eltűnt ama Pont,
Amely a minden volt, és itt maradt
A szürke ég, a szürke föld, a szürke semmi.

Hát lehet élni? — kérdezték maguktól,
De nem mondták egymásnak, — Lehet így,
Anélkül, aki elment? ami elment?
És nem mertek egymás szemébe nézni,
Csak néztek néma szemmel fölfelé,
És arcukon nagy könnyek csordogáltak.

És akkor dörrent fülükbe a szó:
Mit állotok? De ők csak álltak, álltak,
A két angyalra néztek, azután
Egymásra néztek. Ingatag fejük
Lassan, lassan csüggedt a föld felé.
És akkor meglátták a lábnyomot,
Az Elment kettős Lábnyomát a kőben.
S elindultak lassan, nehézkesen,
egyenként szótlanul, lefelé
A Ház felé,
Amely fölött a Nagy szelek zúgása
Már élesztette a Lánguyelveket;
A Ház felé,
Amelyhez immár óvakodva jöttek
Mindenfelől a négy égtáj felől
Az éhes, szomjas, fáradt emberek;
A Ház felé,
Amelyre jégesőként harsogott
Zsidóul, görögül és latinul
Átok, szitok, káromkodás, s körülte
Már ácsolták a nagy kereszteket.

(Részlet)

PÜNKÖSDVASÁRNAP

OLVASMÁNY (ApCsel 2, 1—11)
Amikor elérkezett pünkösd napja, ugyanazon a helyen mindnyájan együtt voltak. Egyszerre olyan zúgás támadt az égből, mintha csak heves szélvész közeledett volna, és egészen betöltötte a házat, ahol egybegyűltek. Majd lángnyelvek lobbantak és szétoszolva leereszkedtek mindegyikükre. Mindannyiunkat eltöltötte a Szentlélek, és különböző nyelveken kezdtek beszélni, úgy, ahogy a Lélek szólásra indította őket.

SZENTLECKE (1 Kor 12, 4—7, 12—13)
A lelki adományok ugyan különfélék, a Lélek azonban ugyanaz. A szolgálatok is különfélék, de az Úr ugyanaz. Sokfélék a jelek is, de Isten, aki mindenben mindent véghezvisz, ugyanaz. A Lélek ajándékait mindenki azért kapja, hogy használjon vele.

EVANGÉLIUM (Jn 20, 19—23)
Amikor beesteledett még a hét első napján megjelent Jézus a tanítványoknak, ott, ahol együtt voltak, bár a zsidóktól való félelmükben bezárták az ajtót. Belépett, megállt középen és köszöntötte őket: „Békesség nektek!" E szavakkal megmutatta nekik kezét és oldalát. Az Úr láttára öröm töltötte el a tanítványokat.
Jézus megismételte: „Békesség nektek! Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket." Ezekkel a szavakkal rájuk lehelt, s így folytatta: „Vegyétek a Szentlelket! Akinek megbocsátjátok bűnei, az bocsánatot nyer, s akinek megtartjátok, az bűnben marad."

A Lélek „felforgatja" életedet

„Pünkösd a moldvai csángóknál román jövevényszóval ruszáli. Minden népnél megtalálható valamilyen formában a tavasz megünneplése, elővarázsolása: a telet jelképező szalmabábot a vízbe dobják, esetleg elégetik. Mégis legjellegzetesebb talán a pünkösdi király és királyné választása, akik a tavasz eljövetelét, a termést, a szaporodást akarják titokzatos, részben már értelmük vesztett szertartásokkal biztosítani. Ezek az ősi tavaszi ünnepek az európai népek megkeresztelkedésével leginkább pünkösdhöz tapadtak.

Az Egyház, ha nem is tudta teljesen kiirtani, keresztény tartalommal iparkodott megtölteni őket. A tavaszi virágzásban mintegy a Szentlélek ajándékát hirdette a híveknek.

A pünkösdölés legrégibb ismert népi szövegét Dugonics András jegyezte föl.

A szokást az ország számos vidékén máig ismerik.

A liturgia szavaival: a Szentlélek hét ajándékával megújítja a föld színét és betölti híveinek szívét. Lángra lobbantja bennük a f e r v o r caritatis tüzét, a felebaráti szeretetszolgálat készségét, minden rászorulónak önfeláldozó gondozását."

(Bálint Sándor)

Isten olyannak teremtette az embereket, hogy kivétel nélkül mindenki akarva, nem akarva önmaga körül ún. lelki mágneses teret alakít ki. Ennek a töltéséről mi magunk gondoskodunk. Ez a töltés vagy olyan tartalmú, hogy az Istenhez vonz, vagy olyan, hogy eltaszít tőle. Ez a taszítás a hitetlenségben, vagy közömbösségben, vagy a bűnben való megátalkodottságban mutatkozik meg.

Amikor Ámosz próféta Izraelbe viszi Isten üzenetét, akkor találkozik Bétel pappal, aki így szól hozzá: „*Próféta! Menj el innen! Menekülj Juda földjére! Ott edd kenyeredet és ott jövendölj!*" (Ám 7, 12).

Ezzel a kijelentéssel előzi, eltaszítja magától és a néptől a prófétát, az Isten küldöttjét és ezáltal magát az Istent.

Vajon mitől válik olyan töltésűvé az ember, hogy az Istent nem vonzza, hanem taszítja? Ez a tényező nem más, mint az emberben lakozó sötétség, melyet *az áteredő bűnnel magunkkal hozunk a világra.* A keresztség szent-

ségi ereje abban van, hogy ezt a sötétséget megszünteti és az emberben a sötétséget felváltja a világosság. Ez pedig már olyan töltés, mely az Istent vonzza, sőt egyenlő Isten jelenlétével az emberben. Ezután az ember elindul földi élete útján, mint a Világosság birtokosa és hordozója. De a sötétség nem vonul vissza, mint aki csatát vesztett, hanem kíséri. Azon fáradozik, hogy ne embert kísérő, hanem az emberben lakó valóság legyen.

Tehát az Istentől kapott megszentelő kegyelmet ápolni kell magunkban. Ezért mondta Jézus: „*Ha szerettek, tartsátok meg parancsaimat, én meg majd kérem az Atyát, és más vigasztalót ad nektek: az Igazság Lelkét, aki örökké veletek marad*" (Jn 14, 15—16).

A mai napon Jézus ezen ígérete beteljesedik. A Szentlélek, aki a keresztségben már eljött az emberhez „a bérmálás szentsége által kibontakoztatja bennünk rejtőző kincseit, képességeit", atomenergiáját" (Suenens).

Növeli bennünk a világosságot, és ezáltal távolabbra űzi a sötétséget. Ennek pedig szükségszerű következménye, hogy az ember még nyitottabbá válik Isten és embertársai felé egyaránt.

A Lélek bennünk való működésének vannak olyan órái, amikor a minket betöltő világosság úgy hasítja meg a sötétséget, „mint a fekete éjszakát a villám fénye. Ezek az istenélmények néha kifejezhetetlenek vagy közölhetetlenek, de azért nem kevésbé valóságosak és életalakítók. Isten — mondja Bergson — csak ezért teremtette és csak azért forgatja fel a világot, hogy szenteket alkosson."

És ez a cselekvés állandó az Egyház történelme során, akár nyilvánvaló, akár egyszerűen a lelkek bensejében megy végbe.

Felforgatja Mária életét az angyali üdvözlettel, amikor Mária döbbenten megérti, hogy áldott és választott az asszonyok között.

Húsvét reggelén egy kertész külseje alá rejtőzik, hogy nevén szólítsa Magdalai Máriát.

Felgyújtja tüzével a csüggedt emmauszi tanítványokat.

Mennykőcsapásként sújt le, és elvakítja Pált a damaszkuszi úton.

Szent Ágostonnak halkan mondja: „vedd és olvasd", és ezzel véglegessé teszi megtérését.

Megvilágítja az Írás egy versét, mint amikor a napfénytől egyszerre lángolni kezd egy sötét templomi üvegablak, és rákényszeríti Assisi Ferencet, hogy szó szerint vegye a kijelentést: *„Ha tökéletes akarsz lenni, add el, amid van, az árát oszd szét a szegények között —...kövess engem"* (Mt 19, 21) (Suenens).

Íme emberek és esetek, akik olyan töltéssel rendelkeznek, hogy Istent csodálatosan vonzották maguk felé. Ezt a vonzást csírájában minden ember magában hordja. Balassa Bálint a XVI. sz. legnagyobb magyar költője ezt így foglalja sorokba a „Könyörgés" című versében:

Adj már csendességet, Lelki békességet, Mennybeli Úr!
Bujdosó elmémet Óvd bútól szívemet, Kit sok kín fúr.
Sok ideje immár, Hogy lelkem szomjan vár, Mentségére;
Ne hagyd, őrizd, ébreszd, Haragod ne gerjeszd Veszteségére.
Nem kicsiny munkával, Fiad halálával Váltottál meg;
Kinek érdeméért Most is szükségemet Teljesítsd meg.
Irgalmad nagysága Nem vétkem rútsága Feljebb való:
Irgalmad végtelen, De bűnöm éktelen, S romlást valló.
Jóvoltod változást, Gazdaságod fogyást Érezhet-é?
Ki engem szolgádat, Mint régen sokakat, Ébreszthet-é?
Nem kell kételkednem, Sőt jót reménlenem, Igéd szerint.
Megadod kedvesen, Mit ígérsz kegyesen, Hitem szernét.
Nyisd fel hát karodnak Szentséges markodnak Áldott zárját;
Add meg életemnek, nyomorú fejemnek Letört szárnyát. Repülvén áldjalak,
Élvén imádjalak Vétek nélkül, Kit jól gyakorolván
Haljak meg nyugodván Bűnön kívül.

Amikor az ember szívéből így feltörő könyörgés beteljesülésbe megy át, akkor megszűnik benne a csak vallásgyakorló magatartás, és elindul a hitvalló és tanúságtevő élet. Az élet, mely a Szentlélek befogadásának és hét ajándékának gyümölcse benne. Az értelem és tudás ajándéka új, Isten szemével látó látásmódot ad az embernek. A megbérmáltak meg tudják ismerni Isten országának titkait, fel tudják fedezni Isten tervét a személyekben és a dolgokban. Látni a szegényekben, a rászorulókban Istent, a Szentlélek ajándékát.

A fejlődésben, a tudományos felfedezésekben Isten Országa bontakozik ki.

A bölcsesség és tanács ajándéka segít megítélni a dolgokat Isten szándéka szerint. Az erősség ajándéka abban segít, hogy bátran, az emberi erőszaktól való félelem nélkül cselekedjünk.

Az istenfélelem, a szeretettel teljes tisztelet pedig nyugodttá tesz Isten kezében; tudatosítja, hogy gyengék és törékenyek vagyunk. Mégis meg tudjuk valósítani Krisztus parancsát: „*Hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek*" (Mk 16, 15).

A jámborság ajándéka képessé teszi a megbérmáltat arra, hogy Isten felnőtt gyermekeként imádkozzék a szentmisében; feltárja a három isteni személlyel és a világ minden keresztényével fennálló családias kapcsolatot. Így tud örömmel élni az Atya szeretetében, értékelni Krisztusnak, az Úrnak a testvériségét és elfogadni a Szentlélekkel való barátságot.

A keresztény család folytonos párbeszéde, amelyet elevenné tesz a jámborság ajándéka, az imádság: ez tesz bennünket Isten házanépévé.

> Ezen ajándékok kiárasztásával „Isten minden kalandregénynél izgalmasabb műveket ír azokkal az emberéletekkel, akik „játékszerévé válnak", akik készségesen adják át magukat váratlan tetteinek, élesen figyelnek, hogy meghallják a kegyelem suttogását, a Lélek hívogatásait." (Suenens)

A kalandregény terve rólunk is készen van. Tőlünk függ, hogy alakítgatjuk-e magunk körül azt a mágneses teret, mely Jézushoz vonz, hogy a Szentlélek erejéből belépjen életünkbe és Isten akaratának művét elkészítse.

„Szentlélek nélkül távoli az Isten,

Krisztus a múlté,
az Evangélium holt betű,
Az egyház egyszerű szervezet,
a tekintély uralkodás,
a misszió propaganda,
az istentisztelet emlékek fölidézése
és a keresztény cselekvés rabszolgamorál.

De Őbennc:

a kozmosz fölemelkedik
és nyögve szüli az Országot,
a feltámadott Krisztus itt van,
az Evangélium életerő,
az Egyház szentháromságos közösség,
a tekintély szabadító szolgálat,
a Misszió pünkösd,
a liturgia emlék és elővételezés,
az emberi cselekvés megistenült."

(Uppsalai jelentés, 1968)

ÉVKÖZI 2. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Iz 62, 1—5)

Sion miatt nem hallgathatok,
és Jeruzsálem miatt nem nyugszom,
míg föl nem ragyog igazsága, mint a hajnal,
és szabadulása, mint a fáklya, nem tündököl.
Meglátják majd a népek igazságodat,
és a királyok dicsőségedet.
Új néven hívnak majd,
amellyel az Úr ajka nevez el.

SZENTLECKE (1 Kor 12, 4—11)

A lelki adományok ugyan különfélék, a Lélek azonban ugyanaz. A szolgálatok is különfélék, de az Úr ugyanaz. Sokfélék a jelek is, de Isten, aki mindenben mindent véghezvisz, ugyanaz.

EVANGÉLIUM (Jn 2, 1—12)

Harmadnap menyegzőt tartottak a galileai Kánában, amelyen Jézus anyja is ott volt, Jézust is meghívták a menyegzőre, tanítványaival együtt. Amikor fogytán volt a bor, Jézus anyja megjegyezte: „Nincs több boruk." Jézus azt felelte: „Mit akarsz tőlem, asszony! Még nem jött el az én órám." Erre anyja szólt a szolgáknak: „Tegyetek meg mindent, amit csak mond!"

Volt ott hat kőkorsó, a zsidóknál szokásos tisztálkodás céljára, mindegyik két-három mérős. Jézus szólt nekik: „Töltsétek meg a korsókat vízzel!" Meg is töltötték azokat színültig. Ekkor azt mondta nekik: „Most merítsetek belőle, és vigyétek oda a násznagynak." Odavitték. Amikor a násznagy megízlelte a borrá vált vizet, nem tudta honnan való, a szolgák azonban, akik a vizet merítették, tudták —, hívatta a násznagy a vőlegényt, s szemére vetette: „Először mindenki a jó bort adja, s csak amikor már meg-

ittasodtak, akkor az alábbvalót. Te meg mostanáig tartogattad a jó bort." Ezzel kezdte meg Jézus csodajeleit a galileai Kánában. Kinyilatkoztatta dicsőségét, s tanítványai hittek benne.

Van-e kerékbetört élet?

A földi élet legkínzóbb valóságai közé tartoznak a kerékbe tört életek. Amikor ezek miértjét kutatjuk, hátterét vizsgáljuk, — miért és hogyan juthatnak emberek ilyen szánalmas állapotba, — akkor nem mindig találunk feleletet kérdésünkre. De azt megállapíthatjuk, hogy a rosszul sikerült életekből mindig valami lényeges, nélkülözhetetlen érték hiányzik. Mert ezt az értéket senki nem tudja számunkra megadni vagy pótolni, ezért ennek hiánya fájdalmas sóhajtás és felkiáltás a többi ember felé: mi kevesebbek vagyunk, mint ti!

Mindez nemcsak az egyes emberről állítható, hanem az együttélő és együttműködő emberekről is, vagyis a közösségekről, akár kisebb, akár nagyobb közösségről legyen szó.

Ez az igazság tárul elénk a mai evangéliumban is. Szent János leírása szerint Jézust meghívják Kánába egy menyegzőre. Ő a meghívást elfogadja. Nem részesül különösebb fogadtatásban. Ő is csak egy meghívott a többi vendég között. De majd mindenki felfigyel rá. Ismertté lesz. Központba kerül!

Mi ennek az útja? A jókedvű ünneplő, menyegzős közösség nem is sejti, hogy „veszedelem" fenyegeti vidám együttlétüket. Kerékbe fog törni ez a menyegző. A „kerékbetörés" veszélyét itt is az jelenti, hogy hiányzik valami szükséges, egy lakodalomban nélkülözhetetlen érték, a bor. Ha ezt valaki nem tudja megadni, vagy pótolni, bekövetkezik a fájdalmas kudarc. Vége a menyegzőnek. Ami jó volt: hangulat, öröm, jókedv, vidámság, — mindez megszűnik, és felváltja a fájdalom és szomorúság, melyből csak a szomorú sóhaj hallatszik a remélt szép és jó után.

Ez a szégyenletes kudarc azonban nem következett be. Mégpedig azért nem, mert az ünneplő közösségben volt valaki, aki felismerte a közeledő veszedelmet. Mária, Jézus édesanyja látta meg a küszöbön leselkedő bajt, és ismerte fel, hogy tenni kell valamit. Sőt, azt is

világosan látta, hogy mit kell tenni, amikor így szól Fiához: „*Nincs boruk*" (ev.). Jézus válasza azonban így hangzik: „*Asszony, a mi gondunk ez?*" (ev.) Jézusnak ez a megnyilatkozása visszautasításnak tűnhet, de Mária tovább intézkedik.

Először Jézushoz szólt, és bár nem a legkedvezőbb választ kapta, azonnal szólt az emberekhez is. „*Bármit mond nektek, tegyétek meg!*" (ev.) Tovább intézkedett azért, mert hitt Isten jóságában és szeretetében. Tudta, hogy Isten a hűséges, és bízó gyermekéről nem veszi le a tekintetét ...„*mert rátekintett alázatos szolgálójára*" (Lk 1, 47).

Mária nem is csalódott, ismét megtapasztalta Szent Fia első csodájában Isten emberszerető jóságát: „*Karja bizonyságot tett hatalmáról...*" (Lk 1, 51). Jézus megmentette a menyegzőt a botránytól. Egyúttal eltávolítja magáról az ismeretlenné tevő leplet. Mert Ő azért jött, hogy az emberek megismerjék Őt és általa azt, aki őt küldte. Így tör napvilágra Isten végtelen nagysága, mely csendes nagyság. Ezért van az, hogy csak azok veszik észre, akik nem csupán néznek, hanem látnak is. Látják a történelem forgatagában a soksok kerékbetörést megakadályozó Isten csendes nagyságának szüntelen működését. Valahogy úgy, ahogy látta Árpádházi Szt. Margit.

Egy korabeli krónikás így számol be erről a korról: „Magyarország már 350 éven át virágzott." Tehát több mint három és fél századon át kánai menyegzői öröm, hangulat uralkodott az országban. Ekkor jelenik meg az a veszedelem, mely pusztulással fenyegeti az ország életét: a tatár veszedelem.

A fenyegető baj megdöbbentően kiált egy mindent felmérni és átlátni tudó felismerés után, amely váratlan fordulattal megoldást és harmóniát hozna. Erre a felismerésre jut a király, aki feleségével együtt *fogadalmat tesz,* hogy ha megmenekül az ország, születendő gyermeküket Istennek szentelik.

Az ország valóban csodával határosan *megmenekült a végpusztulástól.* Az újjáépítés megkezdődött. A közben megszületett gyermek, Margit a szülői fogadalom alapján szerzetesnő lesz. Később a király politikai okokból férjhez akarja adni. *Margit ragaszkodik fogadalmához* és még fenyegetések, megpróbáltatások ellenére is kitart. Később atyja és bátyja szembefordulnak egymással. Ekkor lesz Margit áldozata teljes. Megmenti az országot, és magyar népét. Magához hivatja édesapját IV. Bélát és bátyját, és kibékíti őket. A Nyulak-szigeti kolostorban Szent Margit előtt nyújtanak békejob-

bot egymásnak. Majd végleg megérteti édesapjával azt is, hogy nem változtathat Istennek szentelt életén egy házassági ajánlat miatt.

Szt. Margit ezen a ponton megtapasztalta Jézus csodálatos közelségét és isteni tevékenységét, aki rendet, harmóniát, külső és belső békét teremt, a fenyegető összeomlást nem engedi meg, ha van, aki bízik őbenne és áldozatot hoz. Isten csendesen működő nagysága így válik láthatóvá az emberi történelemben.

A szentmise *olvasmányában* Izajás próféta megvilágítja mindezek hátterét: Isten eljegyezte magát az emberiséggel. Nem érdekházasság ez, hanem valóban szerelmi frigy. Nekünk hinnünk kell, hogy Isten ma is mindenkivel akarja ezt a szövetséget. Az odaadó nyitottság a feltétele annak, hogy bennünk is napvilágra jussanak Isten csodálatos tettei.

Így valósul meg Szent Pálnak a szentleckében előadott tanítása: Isten bennünk munkálkodása által megtaláljuk azt az egyéni, keresztény hivatásunkat, melyet a Lélek jelöl ki mindenkinek sajátos személyisége szerint.

Árpádházi Szent Margit élete mindezt bizonyítva élő kinyilatkoztatás mindannak ismételt igazolására, hogy Isten nincs tőlünk távol, hanem „*benne élünk, mozgunk és vagyunk*" (ApCsel 17, 28).

Király Ilona:
Árpádházi Szent Margit és a sziget

Mosogat a konyhában a királylány,
Szívében az égi Bárány
Halat is tisztít, követ is súrol,
Példát vesz a szelíd Úrról.

Margit, sápadtnak látszol,
Sápadtan is virágzol.
Úgye valaki vezet, valaki fogja a kezed.
Szíved lánggal ég, Jézus, Jézus a tiéd.

Oltár előtt térdel a királylány,
Nézi őt az égi Bárány.
Hazája bűnét egymaga bánja,
hajnalig tart az imája.

ÉVKÖZI 3. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Neh 8, 1—4, 8—10)
Ezdrás felolvasott az Isten törvénykönyvéből, lefordította és megmagyarázta az értelmét, úgyhogy meg is értették, amit felolvasott.

SZENTLECKE (1 Kor 12, 12—30)
A test ugyan egy, de sok tagja van, a testnek ez a sok tagja azonban mégis egy test. Így Krisztus is. Mi ugyanis mindnyájan egy Lélekben egy testté lettünk a keresztséggel: akár zsidók, akár pogányok, akár rabszolgák, akár szabadok. Mindannyiunkat egy Lélek itatott át.

EVANGÉLIUM (Lk 4, 14—21)
Jézus most a Lélek erejével visszatért Galileába. Híre elterjedt az egész környéken. Tanított a zsinagógákban, és mindenki elismeréssel beszélt róla. Amikor Názáretbe ért, ahol nevelkedett, szombaton szokása szerint bement a zsinagógába, és olvasásra jelentkezett. Izajás próféta könyvét adták neki oda. Szétbontotta a tekercset, és épp azon a helyen akadt meg a szeme, ahol ez volt írva:
„Az Úr lelke van rajtam, mert fölkent engem,
Elküldött, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek,
s hirdessem a foglyoknak a szabadulást,
a vakoknak a látást.....

Isten törvénye

Isten, miután létbe szólította első értelmes teremtményét az embert, akit saját képére és hasonlatosságára teremtett, az első gesztusban, mellyel feléje fordult, megajándékozta az istengyermekség minden értéket felülmúló ajándékával. Ennek bemutatását szimbolikus-képes leírásban megtaláljuk a két teremtéstörténetben (Ter 1, 1—2, 4a és 2, 4b—25).

A kinyilatkoztatásnak már ez a része feltárja előttünk a teremtés

célját, hogy Isten a maga szentháromsági életét megossza a rajta kívül létező értelmes teremtményekkel. Ezért az embert olyannak teremtette, hogy szabad akaratánál fogva képes legyen elfogadni, vagy visszautasítani Istentől rendelt célját. Igent, vagy nemet mondhat Isten felajánlott ajándékára. Az ajándék elfogadásának és az igen szüntelen kimondásának győzelemre segítése érdekében Isten parancsokkal, törvényekkel egyengeti az ember útját. Az első parancs az első ember felé így hangzott: „*A kert minden fájáról ehetsz. De a jó és rossz tudás fájáról ne egyél, mert amely napon eszel róla, meghalsz*" (Ter 2, 16—17).

Az ember, — amikor ezen parancsot illetően állást kellett foglalnia — (hamarosan az az első pillanatban) törvényszegővé vált. Azzal pedig, hogy nemet mondott Isten hívására és ajándékára, olyan értéket veszített el, melyet saját erejéből sohasem tudott volna visszaszerezni. Igaz, hogy ekkor Isten a legnagyobb büntetést szabta ki, de irgalma mégis nagyobb volt, mert ebben az elhagyatott helyzetben vigaszt nyújtott, megígérte a Megváltót, aki majd az egész emberiségnek meghozza az üdvösséget, a megváltást.

Amikor Isten ezen újrakezdése megvalósul, ismét törvényt ad az embernek, aki már kiválasztott népének tagjaként áll előtte. A II. Vatikáni Zsinat így ír erről:

> „Így történt, hogy kiválasztotta az izraelita népet, tulajdon népévé tette, szövetséget kötött vele és fokozatosan felkészítette: kinyilatkoztatta neki önmagát és szándékát — éppen e nép történetében — és azt saját szolgálatára szentelte." (Lumen Gentium 9.)

Abban a pillanatban, amikor a nép átlátja az Istentől kapott törvények értékét, — hogy azok Isten felkínált ajándékának elfogadásában segítik az embert — egy szívvel-lélekkel kiáltják: „*Az Úr minden szavát megtartjuk, amelyeket hozzánk intézett*" (Kiv 24, 3). A nép további története pedig kézzelfoghatóan igazolja, hogy Isten törvényének elutasítása Isten ajándékának elvesztését hozza mindig magával.

A mai *olvasmány* feltárja előttünk azt, ami a babiloni fogság, a kilátástalannak tűnő számkivetés után először történt meg, hogy Isten népe összejött ünnepelni. Az ünneplést az teszi számukra ünnepé, hogy hallani akarják Isten törvényét. De nem maradnak meg a

vágyaknál, hanem cselekedettel bizonyítják törekvésük őszinteségét.

„*Azután meghajoltak és arcukkal a földre borulva imádták az Istent. Azután felolvastak az Isten törvényének könyvéből tagoltan, világosan és érthetően. Sírt az egész nép, amikor hallotta a törvény szavát*" (olv.)

Isten törvényének megértése számukra abból fakad, hogy már nem a múlt sanyargató emlékeinek adják át magukat, hanem a jövőbe néznek, Isten rájuk váró ajándékára. Ez az ajándékvárás mindig tágabbra nyitja szemüket és szívüket. Éhezik és szomjazzák az egyetlen igazságot, és nem engedik éhségüket meg szomjúságukat semmiféle ideig való táplálékkal csillapítani. Ezzel a lelkülettel már magukban hordozzák Jeremiás próféta jövendölését: „*Igen, jönnek napok — mondja az Úr —, amikor új szövetséget kötök Izrael házával és Juda házával. Bensejükbe adom törvényemet, és a szívükbe írom. Én Istenük leszek, ők meg az én népem lesznek... Mert mindnyájan ismerni fognak a legkisebbtől a legnagyobbig, — mondja az Úr*" (Jer 31, 31—34). Ezen nép élete mutatja, hogy az Isten ajándékának keresése, az Istentől rendelt célunk elfogadása és ápolása mindig Isten törvényének mélyebb megértésére segít bennünket. Olyannyira, hogy Isten a törvényeit szívünkbe írhatja.

Ezen a ponton azonnal feltárul előttünk az Istentől kapott feladatunk, hogy a törvényismeret ezen fokára minél több embert elvezessünk. Erről beszél Szt. Pál a mai szentleckében, amikor hangsúlyozza, hogy a hívek úgy alkotják Krisztust, mint a szervek a testet. Ebben a „testben" minden tagnak megvan a maga pótolhatatlan szerepe. Arra az ajándékra kell egymás tekintetét irányítani, melyet az Isten kínál fel az emberiségnek végtelen szeretetében. Ez mindig azt jelenti, hogy „Krisztus tagságunk" révén úgy közeledünk embertársaink felé, hogy ők is meghallják és megértsék Isten törvényét. A Zsinat ezt az igazságot így világítja meg:

> „Az Egyház köteles a krisztusi hitet és üdvösséget terjeszteni. Köteles pedig a kifejezett parancs alapján... Köteles továbbá amiatt az életerő miatt, melyet testének tagjaiba áraszt Krisztus, „aki az egész testet egybefogja és összetartja különféle ízületek segítségével, hogy a tagok betöltsék az erejükhöz szabott feladatkört. Így növekszik a test és építi fel saját magát a szeretetben" (Ef 4, 16)". (Ad. gentes 4.)

Krisztus, aki egyedül képes Szentlelke által az Atya törvényeinek megismerésére és továbbadására elvezeti az embert, maga is példát ad a törvénnyel való ismerkedésre. Ezt mutatja be a mai *evangélium.* A szakaszban arról van szó, hogy Jézus a názáreti zsinagógában olvasásra jelentkezett. De nemcsak olvasta Izajás próféta szövegét, mint az Atya üzenetét, hanem magára is alkalmazta. Olyan mélyen, tökéletesen egyesült Isten üzenetével, törvényével és benne az Ő akaratával, hogy a felolvasott tanításban a saját életét ismerte fel. Mindez azt fejezi ki, hogy az Atya üzenete és Jézus életprogramja tökéletesen megegyezik. Ezt másutt így fogalmazza meg Jézus: „*Mert nem azért szálltam alá a mennyből, hogy a magam akaratát tegyem meg, hanem annak akaratát, aki küldött*" (Jn 6, 38).

Ilyen felismerésekkel a szentek életében is találkozunk. Isten törvényének értékét olyan mélyen látták lelkükben, hogy azzal teljesen azonosultak életükben. Ez a látás és felismerés a következőképpen tört elő egy-egy szent lelkéből:

> „Isten egyedül elég!" (Avilai Szt. Teréz), „Én Istenem, én mindenem!" (Assziszi Szent Ferenc), „Nyugtalan a mi szívünk, amíg meg nem nyugszik tebenned Istenünk!" (Szt. Ágoston)

A szenteknél ezek a megfogalmazások külső megnyilatkozásai voltak a szív azon rejtett „játékának", ahogy Isten törvényével megbarátkoztak, azonosultak, életprogramjukká tették, mert látták azt az ajándékot, melynek birtokbavételéhez mindezek szükségesek.

Ez a lelkület indította törvényhozó királyunkat, Szt. Istvánt arra, hogy amikor polgári törvényeket fogalmaz a keresztény életút kezdetén álló magyar nép számára, akkor az Isten törvénye, a tízparancsolat legyen azok alapja.

Ez a felismerés a zsoltáros szívéből így tör elő: „*Kedvesebb nekem szádnak törvénye, mint ezüstnek, aranynak minden gazdagsága*" (118, 72).

(Szent István Törvénykönyvét lásd a függelékben.)

Szabó Lőrinc

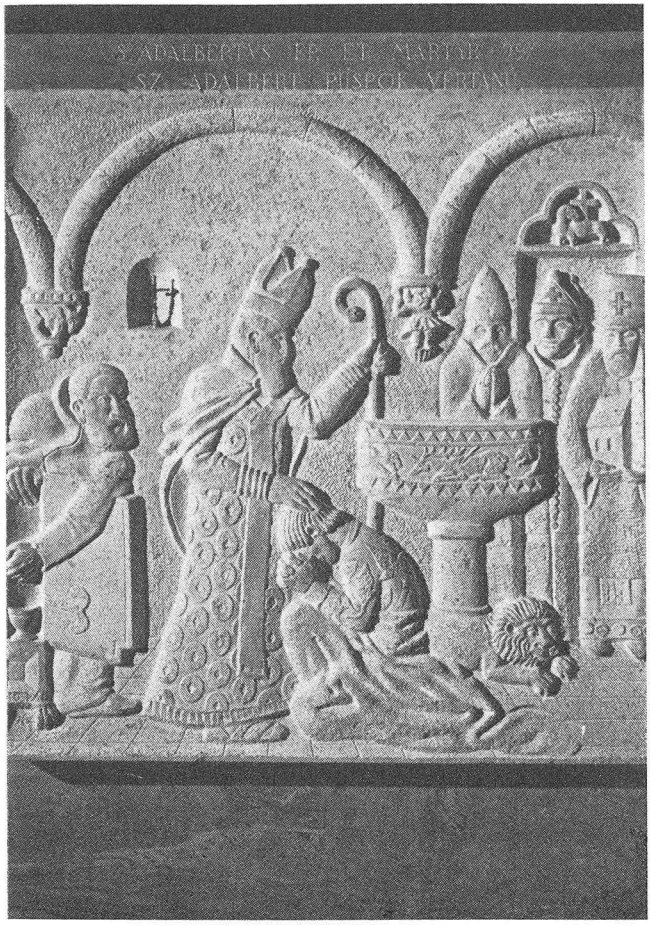

SZENT ÁDALBERT VÉRTANÚ PÜSPÖK A RÓMAI MAGYAR KÁPOLNÁBAN

Párbeszéd

Félek, Atyám — úgy zúgnak a harangok!
fiatal tükrömet rontja az árny is, a fény is!...
Ne félj, fiam — téged hívnak a harangok,
te vagy a tükör, te vagy az árny is, a fény is.

Félek, Atyám — megtörtem a harcban, a hitben,
és éhes sárkányok elé ejtem a kardot!...
Ne félj, fiam — megtartalak a harcban, a hitben,
s karommal égig emeled azt a kardot.

Mit ér az ember, mit a vágy meg az önvád,
mit ér törékeny szavam az őrült viharban?...
Ne félj, fiam, — az a kín, az a vágy, az az önvád
téged tisztít örök-kék égbolttá a viharban!

ÉVKÖZI 4. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Jer 1, 4–5, 17–19)
Azért hát övezd fel derekadat; kelj föl és mondd el nekik mind, amit parancsolok neked.
Harcolni fognak ugyan ellened, de nem győznek le, mert veled vagyok és megszabadítalak — mondja az Úr.

SZENTLECKE (1 Kor 13, 1—2, 13)
Szólhatok az emberek vagy az angyalok nyelvén, ha szeretet nincs bennem, csak zengő érc vagyok vagy pengő cimbalom. Addig megmarad a hit, a remény és a szeretet, ez a három, de közülük a legnagyobb a szeretet.

EVANGÉLIUM (Lk 4, 21—30)
S elkezdte beszédét: „Ma beteljesedett az Írás, amit az imént hallotatok. Mindenki helyeselt neki, és csodálkozott a fönséges szavakon, amelyek ajkáról fakadtak. „De hát nem József fia?" — kérdezgették. Így szólt hát hozzájuk: „Biztosan ezt a mondást szegezitek majd nekem: orvos, magadat gyógyítsd! A nagy tetteket, amelyeket — mint hallottuk — Kafarnaumban végbevittél, vidd végbe itt, a hazádban is!" Majd így folytatta: „De az is igaz, hogy egy próféta sem kedves hazájában. S igazán mondom nektek, sok özvegy élt Izraelben Illés idejében, amikor az ég három évre és hat hónapra bezárult, úgyhogy nagy éhínség támadt az egész földön. De közülük egyikhez sem kapott Illés küldetést, csak a szidoni Száreptában élő özvegyasszonyhoz. Ugyanígy Elizeus próféta korában is sok leprás élt Izraelben, s egyikük sem tisztult meg, csak a szír Naamán." Ezt hallva mind haragra gerjedtek a zsinagógában. Felpattantak, kiűzték a városon kívülre, és fölvezették arra a hegyre, amelyen városuk épült, a szakadék szélére, hogy letaszítsák. De ő áthaladt köztük és eltávozott.

Beszéljünk a szeretet nyelvén!

A beszéd képességét akkor kapta meg az ember az Istentől, amikor saját lelkéből, a Szeretet Lelkéből adott neki (Ter 2, 7). Ezzel nemcsak lehetőséget adott neki a beszédre, hanem parancsot is, hogy a szeretet nyelvét beszélje. Az értelmes emberi szó kimondásával tehát, azt az egységet köteles építeni mindenki embertársai között, amely a Szentháromság egységéhez hasonlít.

Jézus az utolsó vacsora végeztével így imádkozott ezért az egységet építő emberi magatartásért: „*Legyenek mindnyájan egy. Amint Te Atyám bennem vagy, és én benned úgy legyenek ők is bennünk*, hogy így elhiggye a világ, hogy Te küldtél engem" (Jn 17, 21).

Az egység építéséhez nélkülözhetetlen a szeretet nyelvének ismerete. A történelem tanúsítja, hogy a szeretetet hordozó emberi szó képes válaszfalakat lebontani, nézeteltéréseket megszüntetni, gyengéket erősíteni, elesetteket felemelni és gyógyíthatatlannak tűnő lelki sebeket meggyógyítani.

Az olvasmányban Isten küldő szavát hallgató Jeremiás próféta az egység megteremtésére kap megbízatást. Küldetése egy széthulló társadalomhoz szól. Feladata az, hogy a szeretet nyelvén szóljon hozzájuk. Élete egyúttal elénk tárja azokat a feltételeket, amelyek a szeretet nyelvén történő beszédhez nélkülözhetetlenül szükségesek.

A szeretet nyelvét beszélő ember mindig Isten kiválasztottja és küldöttje: „*Mielőtt megalkottalak anyád méhében, ismertelek téged, mielőtt megszülettél volna, megszenteltelek és prófétául rendeltelek a nemzetek között*" (olv.). Ez a kiválasztottság az ember részéről azt a feladatot tartalmazza, hogy állandóan hallgatnia kell a három isteni személyre, akik olyan tökéletesek a szeretet párbeszédében, hogy ez a Szentháromság csodálatos egységét állítja elénk. *Aki engem látott, az Atyát is látta. Hogy mondhatod hát: Mutasd meg nekünk az Atyát? Nem hiszed, hogy én az Atyában vagyok, s az Atya bennem?... Higgyétek, hogy én az Atyában vagyok, s az Atya bennem*" (Jn 14, 9—11), — mondja Jézus Fülöp apostollal folytatott beszélgetésében. Az Atya és a Fiú a Szentlélekben szereti egymást, a Szentlélekben folytatja egymással a szeretet soha meg nem szűnő tökéletes párbeszédjét.

Mivel Isten az embert is meg akarja tanítani a szeretet ezen párbeszédjére, ezért nemcsak megteremtett bennünket, hanem „...szeretete kiáradt szívünkben a ránk árasztott Szentlélek által" (Róm

5, 5). Ezáltal épül az ember Isten templomává, egy testté, amelyben az összekötő erő a Szeretet Lelke, aki a szeretet nyelvén nyitja szólásra ajkunkat embertársaink felé. Ez a megszólalás egyik esetben a bennünk megszólaló Isten hívó hangja: „*Ezért tehát készülj fel, menj és mondd el nekik mindazt, amit parancsolok neked!*" (olv.) „*A szeretet türelmes, a szeretet jóságos...*" (szentlecke). „*Ma beteljesedett az Írás, amelyet az imént hallottatok*" (ev.).

A szeretet nyelvén való megszólalásunk másik esetben a komoly figyelmeztetés hangja embertársainkhoz: „*Ne ijedj meg tőlük, akkor én sem fogom megengedni, hogy megszégyenülj előttük!*" (olv.)

Ezen sorok bizonyítják, hogy Jeremiásnak bátran szembe kell szállnia a zsidók hazugságaival, és el kell ítélnie szégyenletes hallgatásukat. Ez a kemény beszéd nem emberi okoskodás nála, hanem a szeretet Istenének szózata az ingatag emberhez. Ezáltal Jeremiás, ez a sokat üldözött, de bátor próféta Jézus előképe, aki a szeretet nyelvét tökéletesen beszéli.

Jézusnak minden szava ezen a nyelven hangzik el. Így beszél a názáreti zsinagógában is.

Szavai az első pillanatokban kedvesek hallgatói előtt: *A hallgatók mind helyeseltek, de egyben csodálkoztak is a fönséges szavakon, amelyek ajkáról fakadtak* (ev.). Átélték azt, amit Szent Pál ír a szeretetről:

„*A szeretet türelmes, a szeretet jóságos,*
a szeretet nem féltékeny.
Nem kérkedik, nem gőgösködik,..
nem kihívó, nem keresi a magáét,
haragra nem gerjed,
a sértést nem tarja számon.
Nem örül a gonoszságnak,
Hanem örül az igazság győzelmének:
mindent eltűr, mindent elhisz,
mindent remél, mindent elvisel.
A szeretet nem szűnik meg soha."

(Szentlecke)

Mégis a következő pillanatban fölébred Jézus hallgatóiban a botránkozás: „*Ez volna József fia?*" (ev.) Emberi mivolta botránykővé válik, hozzájuk intézett szava pedig botránnyá. Ime, akik nem értik a szeretet nyelvét! Miért? Miért volt ez igy Jézus esetében, és

miért van így a történelemben is, hogy oly sokszor és oly sokan nem értik meg a szeretet nyelvét beszélő embert?

Azért, mert az ember a bűntől megsebzett természete miatt nagyon hajlik arra, hogy embertársában, annak cselekedetei és szavai mögött *csak az embert* lássa. Nem jut el annak felismeréséig, hogy testvérének szavaiban és tetteiben a Szeretet Lelke munkálkodik, termi meg gyümölcsét: a szeretet örömet, békességet, türelmet, kedvességet, jóságot, hűséget, szelídséget és önmegtartóztatást hozhat (Gal 5, 22). Ezért történik az, hogy aki embertársa szeretetből fakadó megszólításában nem a benne lakó Isten hangját ismeri fel, annak magatartása és válasza visszautasító lehet. Ezért nem jön létre a szeretet párbeszéde oly sokszor a világban emberek és közösségek között. A názáretiek, ezért nem értették meg Jézust, sőt elűzték körükből: „*Ennek hallatára mindnyájan haragra lobbantak a zsinagógában. Felugrottak, hogy kiűzzék a községből. Fölvitték egészen a hegy tetejére, amelyen a helység épült, és onnan akarták letaszítani. Ő azonban áthaladt közöttük és elment*" (ev.). Kafarnaumba ment, hogy folytassa a szeretet nyelvén való beszédet és a szeretet cselekedeteit az Atya akarata szerint. Így kell a keresztény embernek is bele nem fáradva beszélni a szeretet nyelvét a meg nem értések és a visszautasítások közepette is. Úgy, ahogy Árpádházi *Szent Erzsébetnek*, a szeretet nagy szentjének életében megcsodálhatjuk.

(SZVV: 157. dallamára)

Zsófia hercegnő:

Ó fenséges herceg, Wartburg várának ura,
Itt jő a hercegnő alamizsnát hozva.
Ne engedjed ezt meg többé neki soha,
Mert leszen ő néked szegénységed oka.

Lajos herceg:

Mit viszel kedvesem, mondjad ó Erzsébet,
Tárd ki kötényedet, hadd pillantsak bele.
Alamizsnád mennyi, mellyel erre sietsz,
Mert a szegényeid már nagyon éheznek.

Erzsébet:

Nézzed kötényemet, hő óhajod szerint,
Pillantsál, csak ide, láthatod ezt te is,
Rózsákat viszek én a szegények felé,
Szeretet rózsáit hullatom köztük szét.

Lajos herceg:

Ó egy, szent hitvesem, bocsással meg nekem,
hogy az igéidben én hitetlenkedtem,
Menj örömmel bátran Istennek arája,
Mert a szegényeid bizton nagyon várnak.

(Szt. Erzsébet misztériumjáték:
Rózsacsoda jelenet)

Zsófia hercegnő:

Jöjj fiam, Lajosom, ó mi történt,
Erzsébet hercegnő, hogy képzeli,
Egy leprást ágyadba befektetett,
Eltűrni, ezt itt már ó nem lehet.

Lajos herceg:

Erzsébet mit tettél, mit hallottam,
egy leprás ágyamban, hogy nyugodhat?
Valld be most azonnal ez bűnödet,
Mert bizony engem is megfertőzhetsz.

Erzsébet:

Kedvesem, Lajosom, jőjj utánam,
Boldogok mindazok, akik látnak,
Aki a leprást is gyógyította,
Ő az én tettemnek indítója.

Lajos herceg:

Jézusom bocsáss meg, mert vétkeztem,
Leprást és beteget elkerültem,
Te most én házamba beköltöztél,
Ó kérlek, hogy szívem ura is légy!

(Szt. Erzsébet misztériumjáték;
Leprás jelenet)

Szent Erzsébet szóban és tettben így beszélte a szeretet nyelvét. Elmélkedésünket záró egyik kérdésünk csak ez lehet: *Én hogyan beszélem a szeretet nyelvét?*

*

Vajon találunk-e századunkban olyan egyénekre, akik ma is szenterzsébeti fokon tudják továbbadni a jóságot és emberiességet?

Anne Sullivan szegény ír bevándorló gyermekeként született az amerikai Springfieldben. Részeges apja sokszor elverte, majd anyjuk halála után kisöccsével együtt egy bostoni szegényházba küldte. 1886-ban fejezte be tanulmányait. Ekkor érkezett az intézetbe Keller kapitány levele, amelyben tanítót kért süketnéma és vak leánya mellé. A huszonegy éves „tanító" 1887 márciusában érkezett meg kis tanítványához. Közben a szerelem is beleszólt az életébe mert menyasszonya volt már a tanár és író John Macanek. Anne több mint egy évig vívódott életének két nagy szenvedélye, Helén és vőlegénye közt. John mindenbe beleegyezett; hárman együtt fognak lakni, és mindig Helén lesz az első, akit gyengéd fivérként szeretett.

Könyveket írtak már többen is arról a türelmes és áldozatos szeretetről, amellyel a fiatal „Tanító" először megszerezte magának az elkényeztetett s rakoncátlan süketnéma és vak kisleány bizalmát, s végül a vak gyermek szellemi képességeinek csodálatos kibontakoztatója lett.

A tapintás által adta neki tovább gondolatait, s amikor már úgy látta, hogy alkalmas rá az idő, a vakok Braille-írásával is megismertette.

Helen Keller a nevelőnő, Anne Sullivan, irányításával elindul ekkor a szellemi és lelki kibontakozás diadalmas útján. 1902-ben, főiskolás korában, kiadja önéletrajzát. Az egyetem elvégzése után görög, latin, német és francia műveket olvas eredetiben és az angolon kívül németül és franciául is beszél. Később olaszul kezdett tanulni, hogy Dantét és Petrarcát is eredetiben olvashassa. Legkedvesebb könyvének a Bibliát vallotta. Törhetetlen optimizmusának oka keresztény világnézete volt, amelyet a „Tanító"-tól, Anne Sullivantól vett át. Egy szereplése után megkérdezték; boldog-e. „Igen — felelte — mert bízom a jó Istenben".

Halála előtt — 88 éves korában, (1968-ban halt meg) — ezt írta;

„Köszönöm Istennek fogyatékosságomat, mert általa találtam meg magamat, munkámat és Istenemet. Hiszek a lélek halhatatlanságában, hiszem, hogy *az életet azért kaptuk, hogy növekedjünk a szeretetben* és hiszem, hogy Isten bennem van, ahogy a nap a fényben és az illat a virágban; ő a Fény a sötétségemben, a Hang az én csendemben..."

Helen *Keller* „munkája" a hozzá hasonló testi fogyatékosok felemelése és megsegítése volt. 1924-ig csak az Egyesült Államokban, már 300 felolvasást tartott a vakok javára. Élete során hatszor utazta körül a világot. 1937-ben külön elment Japánba — a „Tanító" utolsó kívánsága volt ez — hogy megváltoztassa a kormányzat nemtörődöm magatartását a vakok iránt. Napi 18 órás munkával 40 millió yent gyűjtött össze az ország vakjainak és süketjeinek. Egy 3 évig tartó körútján 249 gyűlésen több mint 250 000 embernek beszélt és egy millió dollárt gyűjtött alapítványa részére. Amikor megkérdezték, nem fárasztja-e a sok beszéd, azt szokta felelni: „Látta-e valaha, hogy egy nőt fáraszt a beszéd?"

A valóságot viszont ugyanaz a szentírási idézet világítja meg előttünk, amelyet a 700 évvel ezelőtt élt Szent Erzsébet is magáénak vallhatott; „*Krisztus szeretete sürget minket.*"

ÉVKÖZI 5. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Iz 6, 1—2a, 3—8)
Aztán hallottam az Úr szavát, amint így szólt:
„Kit küldjek el? Ki megy el nekünk?"
Így válaszoltam:
„Itt vagyok, engem küldj el!"

SZENTLECKE (1 Kor 15, 1—11)
Én ugyanis az utolsó vagyok az apostolok közt, s arra sem méltó, hogy apostolnak hívjanak, hiszen üldöztem az Isten egyházát. De Isten kegyelméből vagyok az, ami vagyok, s rám árasztott kegyelme nem maradt bennem hatástalan. Többet dolgoztam mindegyiküknél, igaz ugyan, hogy nem én, hanem az Isten kegyelme, amely velem van.

EVANGÉLIUM (Lk 5, 1—11)
Amikor egyszer a Genezáret tavánál állt, nagy tömeg sereglett oda hozzá, hogy hallgassa az Isten szavát. Látta, hogy a tó partján két bárka vesztegel. A halászok kiszálltak, és a hálót mosták. Beszállt hát az egyik bárkába, a Simonéba, s megkérte, hogy lökje egy kicsit beljebb a parttól. Aztán leült, és a bárkából tanította a népet. Amikor befejezte a tanítást, így szólt Simonhoz: „Evezz a mélyre, és vessétek ki a hálótokat halfogásra." „Mester, egész éjszaka fáradoztunk, s nem fogtunk semmit, de a te szavadra, kivetem a hálót" — válaszolta Simon —, és így is tett, s annyi halat fogtak, hogy szakadozni kezdett a háló. Intettek a másik bárkában levő társaiknak, hogy menjenek segíteni. Mentek is, és úgy telerakták mind a két bárkát, hogy majdnem elsüllyedt. Ennek láttán Simon Péter Jézus lábához borult, és e szavakra fakadt: „Uram, menj el tőlem, mert bűnös vagyok." Mert a szerencsés halfogás láttán társaival együtt félelem töltötte el. Hasonlóképpen Jakabot és Jánost is, Zebedeus fiait, Simon társait. De Jézus bátorságot öntött

Simonba: „Ne félj! Ezentúl emberhalász leszel." Kivonták a hajókat a partra, és mindenüket elhagyva a nyomába szegődtek.

Jézus nyomában

Statisztikában nem mutatható ki azoknak az embereknek a száma és hovatartozása, akik értetlenül és tehetetlenül állnak gyermekeik és unokáik előtt. Nem találnak magyarázatot a kialakult helyzetre és nem látják a megoldást, a kivezető utat, melyet követhetnének. „Mit és hol rontottam el?" — ilyen és hasonló kérdések nem ritkán hangzanak el az emberek ajkán. Ennek a kiúttalanságnak kínzó sötétségét a hivő ember is megtapasztalja. Isten ajka pedig ezen a területen sem néma.

Hangja sürgetően hangzik a világhoz, amit a mai *olvasmányban* olvashatjuk: „Kit küldjek? Ki megy el nevemben?"

Mi az Istentől felénk intézett kérdések tartalma?

„Figyelj, mert jelentkezik nálad az Isten!"

Izajásnál is jelentkezett. Jelentkezésével emlékeztet arra, hogy *„nem vagyunk a magunkéi"* (Kor 6, 19). Saul életében is jelentkezett: *„Utánuk pedig megjelent nekem is méltatlannak"* (szentlecke). Isten jelentkezése mindig annak felismertetésére irányul, hogy rossz úton járunk, mert a bűn rabjai vagyunk: *„Jaj nekem, végem van, mert bűnös ember vagyok és bűnös nép között lakom"* (olv.). *„Én ugyanis az utolsó vagyok az apostolok között, arra sem vagyok méltó, hogy apostolnak hívjanak hiszen üldöztem Isten egyházát"* (szentlecke).

„Simon Péter Jézus lába elé borult és így szólt: Uram, menj el tőlem, mert bűnös vagyok!" (ev.) Ezek a szavak az ember helyes válaszát tükrözik Isten jelentkezésére, mert a bűnbánat szavai. Kifejezik azt a világos látást és elhatározást, amely a szív belső története: a régi felszámolását és az Isten által megmutatott új út keresését majd követését. Isten jelentkezésére adott ilyen tartalmú válasz mutatja, hogy ha a szív nyitott a Szeretet előtt, annak további útmutatásait is hajlandó követni.

Az út folytatására való felszólítás ezután így hangzik:

„Figyelj, mert megszólít az Isten!" Istennek most már a bűn terhétől megszabadult emberrel van dolga. Olyan valakivel, aki hajlandó

szólítására válaszolni és ezáltal párbeszédet folytatni vele. Így születik meg *az imádkozó ember.* Izajás így írja le azt az élményt, mely a mennyei szeráfok imádságának hallgatása volt és egyúttal az ő imáinak is mozgató ereje: „*Szent, szent, szent a mindenség Ura, Istene. Dicsősége betölti az egész földet*" (olv.). Szt. Pál imáinak gyümölcséről így ír korintusi hiveinek: „*Elsősorban azt adtam tovább nektek, amit magam is kaptam...* (szentlecke). Szt. Péter magatartása pedig arra világít rá, hogy az imádság által jut el az ember az egyre teljesebb engedelmességre, annak felismerésére, hogy a tökéletes életre az isteni akarattal való egyesülés vezet: „*Mester, egész éjszaka fáradoztunk és semmit sem fogtunk, de a te szavadra kivetem a hálót*" (ev.). Csak az, aki eljutott az engedelmesség ilyen fokára, az isteni akarattal való ilyen szintű egyesülésre, hallja meg a legtökéletesebb és legboldogítóbb isteni szót: hívást a teljes odaadásra. Ebből fakad a következő mozzanat: „Figyelj, mert hív az Isten!" Izajás Isten hívását így hallja: „*Kit küldjek? Ki megy el nevemben?*" (olv.) Szt. Pál rámutat, hogy Isten jelentkezése, szólítása és hívása, sőt az arra adott emberi válasz az Ő kegyelmi adománya, melyet mindenkinek felkínál, de csak a vele együttműködőkben terem gyümölcsöt: „*Isten kegyelméből vagyok az, ami vagyok; az Ő kegyelme nem volt bennem eredménytelen*" (szentlecke). Szt. Péter pedig az életének új tartalmat adó hívást így hallja: „*Ne félj! Ezentúl emberhalász leszel*" (ev.).

A hivatásnak ezt az útját Isten személyválogatás nélkül kínálja fel minden embernek, mert minden megkeresztelt keresztségi ígéreténél fogva köteles lemondani a bűnről és egészen, megalkuvás nélkül átadni magát Krisztusnak, hogy betölthesse hivatását, megmenthesse lelkét, behatolhasson Isten misztériumába és ott tökéletesen megtalálhassa önmagát, „Krisztus világosságában" (Thomas Merton).

Az emberhalász feladata bizonyos szinten és területen (pl. család, munkahely, baráti kör stb.) minden embernek kötelessége. Ezáltal válik az ember szentté és teljesíti Isten akaratát.

„Mindannyian, akik megkeresztelkedtünk Krisztusban és új személyazonosságként „magunkra öltöttük Krisztust", kötelesek vagyunk szentek lenni, amint Ő is szent. Kötelesek vagyunk értékes életet élni, s cselekedeteinknek tanúságot kell tenniük vele való egyesülésünkről. Az ő jelenlétének meg kellene nyilvánulnia bennünk és általunk.

Az egyházatyák, így pl. *Alexandriai Szt. Kelemen*, hitték, hogy a világosság az emberben: istenfiúsága, a benne élő Ige. Azt tanították tehát, hogy az egész keresztény élet foglalata Isten szolgálata. Nemcsak külső hódolat formájában, hanem lankadatlan szeretettel „ápolva azt, ami bennünk isteni". Szt. Kelemen hozzáteszi: Krisztus maga tanít meg bennünket a tökéletesség útjára; az egész keresztény élet a lelki nevelés folyamata, amelyet az Egyetlen Mester irányít Szent Lelke által. S amikor ezt írta, *világiakhoz* szólt."

(Thomas Merton)

Minél nagyobb a világban a sötétség, minél kilátástalanabb a kiút a megkeresztelt embernek annál inkább keresnie kell azt az evangéliumi utat, ahol elhangzik a megoldást hozó krisztusi hívó szó.

Az út keresése mindig küzdelmet, megpróbáltatást és komoly harcot jelent az ember számára.

„Mózesről beszéli a Biblia, hogy sok éven át juhokat őrzött a sziklás hegységben, mielőtt Isten a csipkebokorból szólította volna (Kiv 3). Illésnek messzire kellett mennie a pusztaságban, mielőtt találkozott vele az Úr „*Az illanó hallgatás hangjában*" (1 Kir 19, 13).

A várakozás ideje készítette őket elő az Istennel való találkozásra. A komoly keresésre következő felelet nem szerezhető meg könnyen. A növekedéshez idő kell."

(Martin Achtnich: Christophorus)

Ezt az utat járva lett Magyarország szent királyává *László király*. Egész életét a küzdelem és megpróbáltatás jellemzi.

„Mikoron méglen gyermekded volnál,
Kihozta Béla király jó Magyarországba,
Hogy dicsekednél te két országban,
Magyarországban és mennyországban.
Letelepedél Bihar-Váradon..."

„— írja kedvesen a Szent László királyról szóló ének, a régi magyar irodalomnak ez a gyöngyszeme.
Korán megedződött az élet iskolájában, s korán előkészült sok harcot magában rejtő uralkodói éveire." (Testvéreink a szentek)
„Szinte állandóan a tenyerén hordja, kardja élén hordja életét: minden pillanatban kész odadobni az Egyháznak, hazának, egyeseknek mindennek és mindenkinek, akiben, amiben azt a két szentséget látja testet ölteni, amelyért élt: a magyar ügyet és az Isten ügyét" — írja róla Sík Sándor. Vajon miben volt varázsereje? Talán Prohászka Ottokár fogalmazta meg legsűrítettebben: „A magyar eszmény Lászlóban lett kereszténnyé és szentté... A kereszténység ezentúl már nemzeti életté, a keresztény király a nemzet hősévé lett." Ilyennek érezte és tudta az énekszerző is:

Idvezlégy kegyelmes Szent László király!
Magyarországnak édes oltalma,
Szent királyok közt drágalátus gyöngy,
Csillagok között fényességes csillag!

Szentháromságnak vagy te szolgája,
Jézus Krisztusnak nyomdoka követi,
Te szent léleknek tiszta edénye,
Szűz Máriának választott vitéze."

(Testvéreink a szentek)

Egy magyar király, aki meghallotta Isten hangját: „*Kit küldjek? Ki megy el nevemben?* (olv.) László válaszolt: „*Itt vagyok én, engem küdj!*" (olv.) Így lett ő király és emberhalász egyszerre, aki Szt. Pállal elmondhatja: „*Isten kegyelméből vagyok az, ami vagyok; az ő kegyelme nem volt bennem eredménytelen*" (szentlecke).

Testvéreim! Figyeljetek, mert Isten ma is jelentkezik, megszólít és hív!

Talán éppen téged választott ki!

ÉVKÖZI 6. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Jer 17, 5—8)
Ezt mondja az Úr:
Átkozott az az ember, aki emberben bízik,
aki halandóra támaszkodik,
és szíve elfordul az Úrtól.
Áldott az az ember, aki az Úrban bízik,
akinek az Úrban van a reménye.

SZENTLECKE (1 Kor 15, 12, 16—20)
Ha pedig Krisztus nem támadt fel, semmit sem ér a hitetek, mert még mindig bűneitekben vagytok. Sőt azok is elvesztek, akik Krisztusban haltak meg. Ha csak ebben az életben reménykedünk Krisztusban, minden embernél szánalomra méltóbbak vagyunk.

EVANGÉLIUM (Lk 6, 17, 20—26)
Aztán lejött velük a hegyről és egy sík terepen megállt. Rengeteg tanítvány odasereglett hozzá, s hatalmas tömeg gyűlt köré egész Judeából, Jeruzsálemből, valamint a tiruszi és szidoni tengermellékről. Ekkor tanítványaira emelte tekintetét és megszólalt:

„Boldogok vagytok, ti, szegények mert tiétek az Isten országa.
Boldogok vagytok, hogy most éheztek, mert jutalmul bőségben lesz részetek.
Boldogok vagytok, hogy most sírtok, mert sírástok nevetésre fordul.
Boldogok vagytok, ha gyűlölnek benneteket az emberek, kizárnak körükből és megrágalmaznak, s neveteket mint valami szégyenletes dolgot, úgy emlegetik az Emberfia miatt.
Örüljetek, ha majd ez bekövetkezik, és ujjongjatok, mert nagy jutalomban részesültök a mennyben.

Atyáik is így bántak a prófétákkal.
De jaj, nektek, gazdagok, mert már megkaptátok vigaszotokat.
Jaj nektek, akik most jóllaktatok, mert éhezni fogtok.
Jaj nektek, akik most nevettek, mert sírni és jajgatni fogtok!
Jaj nektek, ha az emberek hízelegnek nektek!
Hisz atyáik is így tettek a hamis prófétákkal.

Kapunyitás

Amikor nem hivő embertársainkkal beszélgetünk és azt kérjük tőlük, hogy határozzák meg az élet fogalmát, akkor valahogyan így fogalmaznak: „Az életem itt, ekkor és ekkor kezdődött." Általában születésük idejét és helyét jelölik meg. Majd így folytatják: „Van néhány évem, vagy évtizedem itt a földön, ilyen vagy olyan tartalommal. Vagy egészséges, vagy beteges, sikerekben és eredményekben gazdag vagy sikertelenséggel tarkított. Aztán jön majd egy pont az életemben: a koporsó, a sír, temető, vagyis a halál és az életnek vége."

Ezzel szemben a hivő ember az élet fogalmát nem saját bölcsessége alapján, hanem az isteni kinyilatkoztatás fényében így határozza meg: az életem itt és ekkor kezdődött, és a kezdet nem csupán a szülői életadás elhatározásának gyümölcse, hanem Isten teremtő tevékenységének és szeretetének ajándéka bennem. Életem folytatása is minden pillanatban az ő kezében van. Így az általa adott éveket és évtizedeket az teszi értékessé, értelmessé és tartalmassá, hogy ha én is úgy akarom, és meghívását elfogadom, akkor földi pályám végeztével életem folytatódik Isten örök országában. Tehát a sír, koporsó, temető, halál számomra nem végállomás, hanem csak átszállás. Ekkor lépek át abba az országba, mely „nem ebből a világból való" (Jn 18, 36), ahol nem néhány évtized vagy évszázad, sőt nem is néhány évezred lesz osztályrészem, hanem örökké élem tökéletesen boldog életemet Isten szeretetében.

Pár esztendővel ezelőtt játszották filmszínházaink: az *Egy ember az örökkévalóságnak* című megrázó történetet. Igazi

történet játszódott le benne. VIII. Henrik angol király azért szakít a római katolikus egyházzal, mert az nem hajlandó felbontani Aragóniai Katalinnal kötött érvényes házasságát. A lordkancellár, Mórus Tamás a római pápa oldalán áll, és ezért meg kell halnia. Hogy elkerülje a történelem előtti felelősséget, a király egyezkedni kezd miniszterével. Beengedi hozzá, a rideg Towerbe feleségét és leányát, hogy beszéljék rá a törvényszegésre.
Mórus megkérdezi tőlük: mit gondoltok, hány évet élhetnék még itt a földön, ha Isten és az Egyház ügyének árulójává válok?
— Legalább húsz esztendőt — hangzik a válasz.
— És én ezért a húsz évért adjam oda az örökkévalóságot! — mondja a lordkancellár, és emelt fővel vállalja a halált. Amikor reumás térdeivel nehezen tud már felmenni a vesztőhely létrafokain, pénzt ad a hóhérnak, hogy segítse fel. Lefelé már magam is boldogulok, mondja tréfásan.
„Vasárnapi könyvünk" szerzői közül az egyik munkatárs felkereste Londonban az angol királyok panteonját, a Westminster Abbey-t. Ez a templom egyébként az anglikán egyház főkatedrálisa. Minden királysíron virág vagy koszorú pompázott. Az anglikán vallás alapítójának, VIII. Henriknek kriptája virág nélkül, dicstelenül hirdette, hogy gazdáját már itt lent a földön is elfelejtették. Mórus Tamást viszont szentté avatta az egyház, s a történelem egyik leggerincesebb hősének tartja.

Tehát a hivő ember életfogalma azon hitére épül, hogy a jó Isten kinyilatkoztatást adott nekünk, melyben közölte, hogy az isteni szeretet örökké tartó szeretetközösségébe hívott meg bennünket; a földi életet pedig azért adta, hogy erre felkészüljön. A hivő ember egész valóját átfogó önátadással fogadja el mindazt, amit Isten önmagáról, az emberről és az üdvösségről mondott. A szeretet isteni erénye már ennek az életközösségnek az előhírnöke. Aki tehát szerető ember, az már csírájában birtokolja az örök életet. De ez az élet most még csak ígéret, még a jövendő titka. Még nem tudjuk pontosan, hogy milyen lesz, azt sem állíthatjuk abszolút bizonyság-

gal, hogy részünk lesz-e benne; a hivő ember azonban, aki szereti Istenét, mégis reménykedik benne.

Reméli azt, hogy Isten segítségével, támogatásával elnyeri az üdvösséget: nem saját érdemei miatt, hanem Isten irgalmából és kegyelmének ajándékaiból. Akiben tehát megvan a remény természetfeletti erénye, az az ember bizalommal tekint a jövőbe és törekszik feléje.

Ha az Ószövetségi Szentírást olvassuk, és a remény erényének szempontjából vizsgálgatjuk, akkor azonnal feltűnik, hogy az ószövetségben a remény, mint a népet összetartó erő szerepel: minél inkább fenyegette a zsidó népet a veszedelem, annál inkább reméltek Isten segítségében.

A zsoltárokban pedig felcsendül a halál utánra irányuló remény is: a jámbor ember olyan jövőben remél, amelyet a halál nem tesz tönkre, mert Isten megőrzi azt, aki rábízza magát.

Mai *olvasmányunkban* Jeremiás próféta — aki akkor élt, amikor Júdea politikai és vallási helyzete a legnehezebb volt —, látja, hogy az országot még mindig meg lehet menteni. Ennek feltétele az, hogy bízni kell Istenben. Tehát a próféta bízni, remélni tanítja Isten népét. Ehhez az 1. zsoltárt idézi, és abból megmagyarázza, hogy boldogságuk elengedhetetlen feltétele: kilépni az evilági reménységek szűk köréből. Aki ezt megteszi, annak élete hasonlít a folyó partjára ültetett fához, mely mindig üde zöld marad, és meghozza gyümölcsét, mert nincs kitéve az esőhullás bizonytalanságának: „*Olyan lesz, mint a folyóvíz mellé ültetett fa, mely nedves talajba bocsátja gyökerét, és nem fél, ha jön a nyári aszály: lombja szépen zöldellni fog*" (olv.). A próféta ezzel tanítja, hogy amint minden növényt fenyeget a csapadék nélküli időszak, éppen úgy minden ember életében jöhetnek nehéz, bajjal és szenvedéssel teli napok; s ez lesújthatja (földre szegezett tekintetűvé teszi) az embert.

Ebben az esetben a bizalom, az Istenbe vetett szilárd remény ad kitartást az embernek: „*Áldott, aki az Úrban bízik és Őbenne reménykedik*" (olv.). Mindezeket figyelembe véve és az újszövetség tanítását alapul véve látjuk egyre világosabban, hogy reményben élni a következőt jelenti: abban a láthatatlan világban remélünk, amely vár ránk, amelyet a föltámadt Krisztus ajándékoz majd híveinek a megváltás gyümölcseként. Ez a keresztény remény három mozzanatból áll:

1. várakozunk a jövendő értékekre,
2. a várakozásban bizalom árad Isten felé,
3. türelemmel várjuk Krisztus visszatérését.

Ez a három: a várakozás, a bizalom és a türelem mindig együtt jár. Mindhárom várakozásunkat a föltámadt Jézus teljesíti be bennünk. Így az Ő feltámadása a szilárd alapja reményünknek: „*Ha csak ebben az életben reménykedünk Krisztusban, minden embernél szánalomra méltóbbak vagyunk. De Krisztus feltámadt a halálból, elsőként a halottak közül*" (szentlecke). Jézus feltámadása által reményünk a hittel és szeretettel együtt kimondhatatlan öröm forrása, mert Istennek Jézus Krisztusban elénk tárt hűségére épül.

Az evangéliumból megtudjuk, hogy a reménynek is megvan a próbaköve az életben: a szegénység, az éhezés, a sírás és az üldöztetés. Jézus szavai világosan tudomásunkra hozzák, hogy az élet ezen kemény megpróbáltatásai közepette is tudni kell remélni. Ezáltal lépünk a boldogság útjára. Tehát nem a szegénység, az éhezés, sírás vagy üldöztetés vezet el önmagában bennünket a boldogságra, hanem az a magatartás, mellyel ezeket a szenvedéseket reménységgé tudtuk változtatni. Ez azt jelenti, hogy a keresztény embernek Krisztus nyomában járva örömmé kell változtatni mindazt, ami a világban terhes, sötét és nehéz. Ha ezt teszi, akkor a lelke mindinkább legyőzi a szenvedést, a világ pedig mindig fényesebbé és tisztábbá lesz körülötte. Így az emberiségnek keresztény odaadással elviselt szenvedése az egész világon lejjebb szállítja a szenvedés szintjét. Aki ezt megértette, annak nem kell többé az emberi szenvedés titkáról beszélni.

Az ilyen embernek megvan a bátorsága, hogy szenvedéséért hálás legyen az Istennek. Hiszen Isten arra választotta ki, hogy kibírja azt, amit a többiek már nem tudnak elviselni.

Tehát két út áll minden ember előtt.

1. Vannak akik itt a földön akarnak elérni mindent, és boldoggá lenni. Ezek a remény nélküli emberek. A Szentírás így beszél róluk: „*Jaj annak, aki emberben bízik, halandóra támaszkodik és eltávolodik az Úrtól!*" (olv.) „*Jaj nektek gazdagok! — Jaj nektek, akik jóllaktatok! Jaj nektek, akik most nevettek! — Jaj, ha hízelegnek nektek az emberek!*" (ev.)
2. A másik út azt jelenti, hogy az ember földi életútján teljesen átadja magát Istennek, „*várva a boldog reménységet.*" (vö. Tit 2, 12).

Ő a reményben élő ember. A Szentírás áldottnak és boldognak nevezi. „*Áldott, aki az Úrban bízik és Őbenne reménykedik*" (olv.). „*Boldogok vagytok ti szegények! Boldogok, akik most éheztek! Boldogok, akik most sírtok! Boldogok vagytok, ha gyűlölnek az emberek!*" (ev.) A remény által Isten előtt megnyitott szív tárul elénk Szt. Imre herceg életében.

„Imre herceg egy szolga kíséretében egy alkalommal a veszprémi Szt. György templomban időzött, s ott imádságnak adván magát, szívében elmélkedék, mi legyen... a legkedvesebb áldozat, amelyet Istennek felajánlhatna. Hirtelen nagy tündöklésű világosság körülfénylette az egyháznak minden helyeit... az isteni szózat hallatszik: „felette dicséretes a szüzesség; kívánatost kívánom én, te elmédnek és testednek szüzességét, ezt ajánld nékem, eme szándékodban mindvégig megállj!" — Imre válasza: Úr Isten, Te, ki vagy mind az egész világnak gondviselője és az emberi erőtlenségnek segítője, ki elragadod a fejedelmek lelkét, aki rettenetes vagy a földnek királyai előtt, *végezd el kedvedet bennem!*" (Testvéreink a szentek)

Szent Imre ezen imája rávilágít Istenbe vetett hitére, szeretetére és arra a reményre, amely nemcsak földi távlatokban gondolkodik, hanem a szüzesség áldozatával is készül azon otthon elfoglalására, melyet Isten azoknak készített, akik Őt szeretik.

(Felhasznált irodalom: dr. Diós István: Teológiai jegyzetek)

Tudod, hogy tudom, uram, hogy tudod,
mily gyönyör nekem hozzád közelednem,
s tudod, hogy tudom, hogy tudod: a lelkem
a régi, tőlem hát ne vonakodj.

Ha a remény, mit jóságod adott,
s a nagy kívánkozás se csal szívemben,
kettőnk között a fal dőljön le menten,
mert duplán fájnak a titkolt bajok.

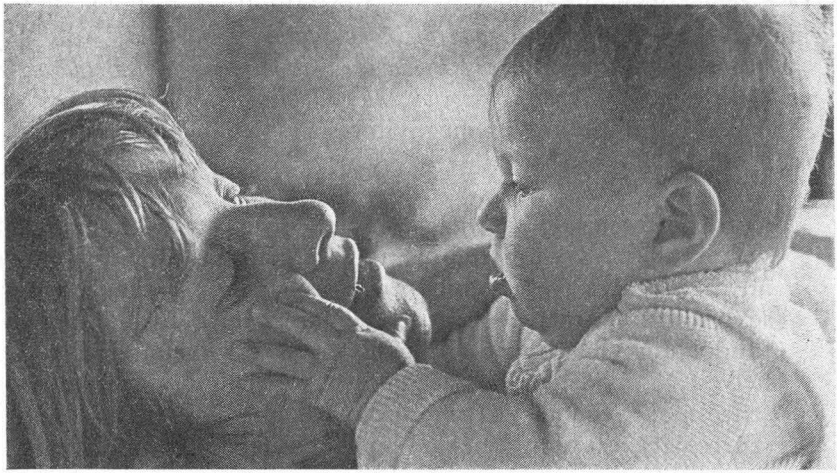

ÉDESANYA GYERMEKÉVEL

Hogy benned, uram csak azt szeretem,
mit te magadban: — ne is haragudj, ha
szellem szellemért gyúl szerelmi lángra.

Szép arcodon mi oly kedves nekem,
emberi ész fölfogni úgyse tudja;
meg kell előbb halnia, hogy belássa.

(Michelangelo. Ford.: Rónay György)

ÉVKÖZI 7. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (1 Sám 26, 13—25)

Amikor Dávid a szemközti oldalra ért, valamivel távolabb kiállt a hegycsúcsra, úgy hogy egy széles sáv volt köztük s Dávid odakiáltott a seregnek. „Lám, itt a király lándzsája. Jöjjön át valamelyik szolgád, és vigye el. Az Úr mindenkinek megfizet igazságosságában és hűségében. Az Úr ma kezembe adott, de nem akartam kezet emelni az Úr fölkentjére.

SZENTLECKE (1 Kor 15, 45—49)

Az első ember földből való, földi: a második ember a mennyből való. Amilyen a földből való, olyanok a földiek is, s amilyen a mennyből való, olyanok a mennyeiek is. Ezért, ahogy a földi ember alakját magunkon hordozzuk, a mennyeinek az alakját is magunkon fogjuk hordozni.

EVANGÉLIUM (Lk 6, 27—38)

Nektek, akik hallgattok, ezt mondom: Szeressétek ellenségeiteket, tegyetek jót haragosaitokkal. Azokra, akik átkoznak benneteket, mondjatok áldást, és imádkozzatok rágalmazóitokért. Ha arcul üt valaki, tartsd neki oda a másik arcodat is. Annak, aki elveszi köntösödet, add oda a ruhádat is. Mindenkinek, aki kér tőled, adj, és aki elviszi, ami a tied, attól ne kérd vissza. Úgy bánjatok az emberekkel, ahogy akarjátok, hogy veletek is bánjanak. Mert ha csak azokat szeretitek, akik benneteket is szeretnek, milyen hálát várhattok érte az Istentől? Hisz azokat, akik őket szeretik, a bűnösök is szeretik. Mert ha azokkal tesztek jót, akik veletek is jót tesznek, milyen hálára számíthattok? Hisz így a bűnösök is tesznek jót. Ha csak a visszafizetés reményében adtok kölcsönt, milyen hálát várhattok érte? A bűnösök is kölcsönöznek a bűnösnek, hogy ugyanazt visszakapják. Szeressétek inkább ellenségeiteket: tegyetek jót, adjatok kölcsön és semmi viszonzást ne vár-

jatok. Így nagy jutalomban részesültök, a Magasságosnak lesztek a fiai, hisz ő is jó a hálátlanokhoz és a gonoszokhoz. Legyetek hát irgalmasok, amint Atyátok is irgalmas.

Nehéz kérdések

1. „Irgalomban gazdag Isten" a címe II. János Pál pápa 1980. ádvent első vasárnapján megjelent enciklikájának.

> Benne a II. Vatikáni Zsinat tanítására hivatkozva írja, „...hogy az embert természetének teljes méltóságában csak úgy lehet bemutatni, ha Istennel kapcsolatban látjuk az egész embert. Az ember és végső hivatása az Atya és az Ő szeretetének kinyilvánítása által tárul fel Krisztusban.

Az irgalom Isten iránti szeretetünknek az a gyümölcse, amely a felebaráti szeretetben jut napvilágra. Az olvasmány ilyen embert állít elénk a fiatal *Dávid* személyében. Vele szemben áll Saul király, aki ellenségként tekint rá. Ellenséges érzületében és magatartásában eljut addig az elhatározásig, hogy Dávidot meg fogja ölni. Mindennek kiváltó oka Saul féltékenysége: *„Saul féltette hatalmát Dávidtól. Fölkerekedett tehát, bement Szif pusztájába, és vele ment háromezer válogatott harcos, hogy felkutassák Dávidot"* (olv.). Az üldözés közben váratlan fordulat következik be: Saul király élete az üldözött kezébe kerül. Tehát Dávidnak lehetősége nyílik arra, hogy bosszút álljon üldözőjén. Ő azonban nem használja fel a kínálkozó alkalmat. Nem fizet gyűlöletért gyűlölettel, mert nemes lelkű és emberséges, sőt igazságos és hűséges. Az ítélkezés és büntetés jogát Isten kezében hagyja. Nem követel magának olyan jogot, ami egyedül Isten sajátja, hanem így beszél: az igazságos Isten majd megfizet kinek-kinek érdeme szerint. Így lesz az ifjú Dávid Jézus előképe, aki teljes tökéletességében mutatta be előttünk azt az irgalmat, mellyel az irgalmas Isten tekint ránk, és kéri, hogy mi is tanuljunk meg az irgalom útján járni.

> „Így tehát Krisztusban és Krisztus által Isten is fölragyog a maga irgalmában, hiszen általa és benne mutatkozik meg az az isteni tulajdonság, melyet már az ószövetség is különböző

képekkel és kifejezésekkel mint „irgalmat" határozott meg. Krisztus ehhez az ószövetségi hagyományhoz fűz örök érvényű értelmezést. Az irgalomról nemcsak beszél, nemcsak példabeszédekkel és hasonlatokkal magyarázza, hanem személyében önmagára öltve megtestesíti. Hiszen elmondható róla, hogy Ő az „irgalom." Mindazoknak tehát, akik meglátják és megtalálják benne az irgalmat, különleges módon láthatóvá lesz Isten, mint az irgalomban gazdag Atya."

(II. János Pál: Irgalomban gazdag Isten, 6. pont)

Most tehát tekintsünk Krisztusra, hogy meglássuk benne Isten irgalmát, hogy ezzel az irgalommal tekintsünk egymásra.

2. Jézus tanítása a mai evangéliumban ezekkel a szavakkal kezdődik: *„Szeressétek ellenségeiteket! Tegyetek jót azokkal, akik gyűlölnek titeket!"* Joggal merül fel sokakban a kérdés: „Meg lehet ezt tartani? Lehet azokat szeretni, akik gyűlölnek minket, és rosszat tesznek velünk?"

Nem önáltatás-e ez? Válaszunk az lehet, hogy Jézus nem követel itt senki ellenség iránti rokonszenvet, sem önfeláldozást, mert sem érzelmeket, sem a vértanúságot nem lehet megparancsolni, hanem a tettet kéri. Ez pedig nem a szívbéli indulatot vagy elérzékenyülést követeli, hanem a szeretet gyakorlati bizonyítékait, mint pl. betegek látogatása, alamizsnaosztás, szomorúak vígasztalása, kenyér az éhezőknek. Egyszóval: a szeretetnek mindazokat a gyakorlati bizonyítékait, amelyek tettekhez vezetnek és a szeretetet fémjelzik.

Amikor Jézus az ellenséggel szemben tanúsítandó magatartásról beszél, ezeket mondja: *„S ha valaki egy mérföldnyire kényszerít, menj vele kétannyira"* (Mt 5, 41). Ezzel a rómaiaknak hírhedt kényszermunkájára gondolt, mely minden légionáriusnak megengedte, hogy útközben a mellette elhaladó zsidóra fölrakja zsákját és csomagjait. (Pl. Cirenei Simon: Mk 15, 1) és egy mérföldnyi távon teherhordó állatként megalázza. Ennek az útszakasznak a végén a zsidó a kényúr lábai elé dobhatta csomagjait és megszökhetett, ha már előbb nem oldott kereket, amit viszont gyakran drákói szigorral büntettek.

Jézus egy harmadik magatartási módot ajánl: az előírt mérföldnyi kényszermunkát önkéntes kísérésre átváltoztatni, hogy a meglepett

rómait az előzékenység leszerelje. Minden valószínűség szerint a második mérföld folyamán aztán majd barátságos beszélgetés alakul ki a zsidó és a római között, mert, ahogy ezt a Jézus által biztosan ismert prófétai szó is tanítja: „*Jár-e együtt két ember, ha nem értenek egyet?*" (Ám 3, 3)

Ugyanez a gondolkodásmód tükröződik két bibliai alapszabály elsőbbségéről folytatott rabbinikus vitában: Mózes 5. könyvében olvassuk: „*Ha látod, hogy testvéred szamara vagy ökre összecsuklik az úton, ne maradj tétlen, hanem segíts fölemelni*" (MTörv 22, 4). Mózes második könyvében pedig így áll: „*Ha látod, hogy ellenséged szamara a teher alatt összerogyott, ne kerülld ki ellenségedet, hanem segíts neki fölállítani*" (Kiv 23, 5). De mit kell tenni akkor, ha mind a testvér, mind az ellenség szamara egyszerre szorul segítségre? A felelet, amely Jézus szemei előtt is ott lebeghetett, így szól: előbb segíts ellenfeled szamarán, mert így megmentesz egy állatot és nyersz egy barátot — azután pedig menj, és segíts testvéred szamarán!

3. Jézusnak ez a kijelentése pedig: „*Ha valaki megüti egyik orcádat, tartsad oda a másikat is!*" — Jeremiás próféta tanácsát juttatja eszünkbe. „*Jó az embernek, ha igát hordoz ifjúságától fogva. Üljön le a magányban és hallgasson, amikor ráteszi az Úr; hajtsa porba fejét. Talán még van remény. Tartsa oda arcát annak, aki üti, teljen el gyalázattal. Mert az Úr nem veti el az embert mindörökre. Mert ha büntet is, újra megkönyörül nagy irgalmában*" (Sir 3, 27—32).

Jóllehet Jézus parancsa a két arcról erre a prófétai szóra emlékeztet, tudjuk, hogy a Názáreti mégsem szó szerint így gondolta. Ezt Ő maga tanúsítja, amikor a főpap egyik szolgája arcul üti (Jn 18, 22), és ő joggal háborodik föl e bántalmazás ellen.

Végül is hogyan kell érteni Jézusnak a mai evangéliumban mondott szavait.

1. A szakasz ebben az egy szóban foglalható össze: „Szeressetek!"

2. Jézusnál a szeretet annyit jelent, hogy valakiért vagyunk. Azért is, aki gyűlöl, aki átkoz, aki rágalmaz stb. Ezekhez az emberekhez is van küldetése annak, akiben Isten szeretete él. Ezt a küldetés-gyakorlást nevezzük szeretetnek, ill. ellenségszeretetnek. Ebből kiviláglik, hogy az ellenségszeretet nem egyenlő a megbocsátással, hanem feltételezi azt. Mert aki ellenségét szereti, nemcsak saját magát állítja szolgálatába, hanem Istent is, kérve tőle, amit Ő nem tud megadni. Így az ellenségszeretet azt jelenti, hogy imádságban

szólalok meg ellenségemért Istenhez és jóakarattal szólok az ellenségesen viselkedő embertársamhoz.

3. Mindezt megértve, még felmerül a keresztény emberben is a kérdés: „Mit csináljunk ténylegesen azokkal, akik igazságtalanul viselkednek velünk szemben?" Jézus szavai azt sejtetik, hogy még a csellel vagy erőszakkal elvett tulajdont se követeljük vissza. Aki ilyen kárt szenved, ne védekezzék és ne vegye vissza, ami az övé. Vajon nem áll itt fenn annak veszélye, hogy a jogtalanság legyen joggá? Nem áldozza itt föl Jézus személyiségét és jogait? Nem tárja ki a kapukat a rossz előtt? Vajon nem nyit teret arra, hogy az emberek legalacsonyabb ösztönei fölburjánozzanak?

A felvetett kérdésekre azt felelhetjük, hogy Jézus megnyilatkozásai azért olyan bámulatba ejtőek és különösek, mert abban az időben az emberek egymással való érintkezését egészen más szabály irányította. Ez a szabály így szólt: „*A rosszat rosszal győzheted le!*" Jézus pedig ezt hirdeti: „*A rosszat jóval győzheted le!*" Ennek megértetése érdekében kiélezetten és szemléletesen beszél, mert nyugtalanítani akar, felébreszteni, felrázni és átalakítani. Tehát nem paragrafusokból álló törvényt hirdet ki, hanem azt a magatartásformát szemlélteti, melyre az Isten hívja az embert, melyet a Jézus követésében élő embernek kell tettekre váltania az élet sokféle helyzetében. Ezen az úton járva jut el az ember az irgalmas magatartásig.

„Éppen ezért az Egyháznak legfontosabb teendői között kell számon tartania — szünetlenül, de mostanában különösen is, — hogy hirdesse és beoltsa az életbe az irgalom lelkületét, amely legtökéletesebben Jézus Krisztusban mutatkozott meg. E magatartás erejével parancsolta meg nekünk Krisztus, hogy mindig bocsássunk meg. Hányszor elmondjuk a szavakat, amelyekre ő tanított minket: „*Bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek.*" Abból a megszólításból, amivel testvéri közösségre hívott meg minket, azonnal következik a felismerés, hogy sokszorosan adósai vagyunk egymásnak. Ezért buzdítja Szt. Pál a hivőket arra, hogy „*viseljék el egymást szeretetben*" (Ef 4, 2.) (II. János Pál: Irgalomban gazdag Isten: 91. p.)

Szt. Pál megértette, hogy mit jelent irgalmasnak lenni. A rómaiakhoz írt levelében ezt írja: *„Ne engedd, hogy legyőzzön a rossz, inkább te győzd le a rosszat jóval"* (12, 21). Ez megegyezik az ellenséget leszerelő szeretettel éppúgy, mint a „két arcos" stratégia jegyében történő erőszakmentes ellenállással. Atombombákkal állig felfegyverzett világunkban, ahol már régóta az emberiség rendelkezésére állnak a földet átfogó öngyilkosság eszközei, józanul, csak kettő között választhatunk. Fennmarad a világ – vagy minden elpusztul a földön! Megférünk egymással – vagy együtt halunk meg! E körülmények között Jézus helyesen felfogott béketanítása új gondolatokkal gazdagíthatja a fennmaradás reálpolitikáját.

A második világháború végén az egyik magyar községből elmenekült a hentesmester. Magával vitte családját is. Amikor a front után visszatértek, üres otthonra találtak. A falu lakói közül többen még a bútoraiktól is megszabadították őket. A férfi erős jellem volt. Mindent elölről kezdett, és minden sikerült neki. Aranyos lelkű feleségének egy szenvedélye volt: segíteni a magukra maradottakat. Egyik alkalommal beteg asszonykát látogatott meg. Amikor a betegszobába lépett, a beteg asszony ott az ágyban elsikította magát. Ő lopta el a kereskedő család ágyneműjét. A jószívű és találékony látogató úgy tett, mintha semmit sem vett volna észre. Haláláig gondozta és pártfogolta betegét.

4. Az irgalmas szeretet útján az ember akkor tud elindulni, amikor Isten irgalmas szeretetét befogadta, és azért szüntelenül hálát tud adni.

Szent Ágoston így magasztalja Istent jóságos irgalmáért; „Ó Uram, szolgád vagyok, szolgád vagyok és szolgálód fia. Széttörted bilincseimet. A hála áldozatát mutatom be neked. Szívem és ajkam magasztaljon téged. Mondja minden csontom: ki hasonló tehozzád Uram? Mondják és válaszolj te, szólj immár lelkemnek: a segítséged én vagyok.
Mi voltam és milyen voltam én? Van-e gonoszság, amelyet cselekedettel, ha nem cselekedettel, szavaimmal, ha szavaimmal sem, akaratommal el nem követtem? Te pedig Uram,

jó voltál és kegyelmes. (Megpillantottad halálom mélységét és romlottságom szennyét fenékig ürítette jobbod a szívem mocsarából.)
Hol volt annyi esztendő során, és micsoda rejtett mélységes mélységből hívtad el egy pillantás alatt az én szabad akaratomat, hogy szelíd igádba hajtsam vele nyakam, s vállamra könnyű terhedet vegyem. Segítőm, Megváltóm, Krisztus Jézusom?
A törtetés, a bírvágy, a fetrengő, szennyes élvezetek harapós gondjaitól szabad volt már a lelkem.
Hozzád csicseregtem, világosságom, gazdagságom és Üdvösségem, Uram Istenem."

(Vallomások: IX. könyv I. fejezet)

Felhasznált irodalom: Pinchas E. Lapide: Az ellenséget leszerelő szeretet. Mérleg: 1981. 4. szám.

ÉVKÖZI 8. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Sir 27, 5—8)
Akkor lesz kemény a cserép, ha meleg a kemence. Az ember értékét a beszédje szabja meg. Az embert szavai szerint ítélik meg. Ne magasztalj senkit, mielőtt nem beszél, mert ez az embernek a legjobb próbája.

SZENTLECKE (1 Kor 15, 55—58)
Legyetek tehát állhatatosak és kitartóak, szeretett testvéreim! Tegyetek mindig minél többet az Úr ügyéért, hiszen tudjátok, hogy az Úr ügyében való fáradozástok nem hiábavaló.

EVANGÉLIUM (Lk 6, 39—45)
Jézus a hegyi beszédben ezeket a hasonlatokat mondta tanítványainak: „Vajon vezethet-e vak világtalant? Nem esnek-e bele mind a ketten a gödörbe? Nem nagyobb a tanítvány mesterénél; akkor tökéletes az ember, amikor már olyan, mint a mestere. Miért látod meg a szálkát embertársad szemében, amikor a magad szemében a gerendát sem veszed észre? Avagy mondhatod-e embertársadnak: testvér, engedd, hogy kivegyem a szálkát a szemedből, holott a te szemedben nem látod a gerendát? Képmutató! Előbb vedd ki a gerendát a saját szemedből, és csak aztán láss hozzá, hogy kivedd a szálkát embertársad szeméből. Mert nincsen jó fa, amely rossz gyümölcsöt terem sem rossz fa, amely jó gyümölcsöt hoz. A fát a gyümölcséről lehet megismerni. Nem szednek tövisbokorról fügét, s gyalogszederről sem szüretelnek szőlőt. A jó ember szívének jó kincséből jót hoz elő, a rossz ember pedig a rosszból rosszat. Hisz a száj a szív bőségéből beszél."

Vigyázzunk beszédünkre!

1. A mai vasárnapon a felolvasott bibliai részek által Isten azt üzeni nekünk, hogy vigyázzunk beszédünkre erre az istenáldotta ajándékra.

Az ember bensejét; szívének érzéseit, eszének gondolatait beszéde által vetíti ki.

A nyelv olyan, mint az óramutató; ha belül rendben van minden, a mutató jól jár. De ha azt látjuk, hogy a mutató rendellenesen működik, azaz hamis időt mutat, akkor tudjuk, hogy hiba van a szerkezetben.

Nagyon találóan fejezi ki ezt a mai olvasmány: „*A fa gondozásáról gyümölcse tanúskodik. Az emberi szív érzéseiről pedig a beszéd.*"

Jézus ezt a gondolatot továbbviszi, és így figyelmeztet minket a hegyi beszédben; „*A jó ember szívének jó kincstárából jót hoz elő, a rossz azonban rosszat hoz elő a rosszból. Mert a szív bőségéből beszél a száj*".

Éppen ezen a területen leplezi le a farizeusokat is: „*Hogyan beszélhetnétek jót, mikor gonoszak vagytok*" (Mt 12, 34). Ezért kell először a „*pohár és tál belsejét megtisztítani, akkor majd külseje is tiszta lesz*" (vö. Mt 23, 26).

Vagyis ha azt akarjuk, hogy beszédünk helyes, emberi, sőt keresztényi szeretettől átitatott legyen, akkor belső világunkat kell először rendezni.

A latin közmondás ezt állapítja meg; „*Verba volant, scripta manent*" — azaz: a szavak elrepülnek, az írások maradnak.

De a felelőtlenül kimondott szavakra is elmondhatjuk; „Repül a nehéz kő; ki tudja hol áll meg? Ki tudja hol áll meg, s kit hogyan talál meg?" (Arany János: Toldi.) *A szavakkal* gyógyítani is lehet, de lehet gyógyíthatatlan sebeket is ütni.

Sebet üthet az ember az Isten-szereteten pl. rút káromkodással. Az Isten bámulatosan türelmes. Az ember ezredrészét sem tűrné el, mint amit az Isten el tud tűrni. Az ember kiirtja kutyáját, ha az a kenyéradó gazdájába harap. Az Isten, akinek mindent köszönhetünk, türelmes még akkor is, ha az ember szidja és beszédével gyalázza őt. Az ószövetségi ember jobban átérezte Isten fönségét, amikor kivégeztette azt az embert, aki tudatosan káromolta Istent.

2. Kultúrembernek tartjuk magunkat, és ezért megválogatjuk az élelmet — kidobva abból a rothadt vagy gusztustalan gyümölcsöt — s nem gondolunk arra, hogy szavainkat is válogatni kellene. A szemérmetlen, a jó ízlést sértő beszéd ma is undort kelt a jó érzésű emberben.

Philip Wylie regényében, amely Bolognában *Opera 21* cím alatt 1955-ben jelent meg, elmeséli, hogy Amerika egén felhőformájú papírlapok jelennek meg, amelyek a legbotrányosabb feliratokat tartalmazzák. Az emberek először derülnek rajtuk, de később amikor ezek az ízléstelenségek és káromkodások nemcsak New-York, hanem London, Moszkva, Párizs és Buenos-Aires felett is feltűnnek, szinte már fizikai fájdalmat okoznak az emberi agynak, és pánik tör ki a nagy metropolisok lakói között: az emberek úgy érzik, hogy a Gonosz veszi birtokába a földet.

Ez a futurista regény találóan fejezi ki azt az igazságot, hogy a Gonosz az emberi nyelvek révén vet konkolyt, lázadást, gyalázatot és félelmet az emberi szívekbe.

Jól öltözött és mindig pedáns volt diáktársam a fény és a sötétség kontrasztjaként jelenik meg előttem. Vasalt nadrág, kikeményített friss ing, elegáns nyakkendő, ápolt haj, de amikor megszólal, a legszabadabb szájú emberen is túltesz.

Most négyszemközt vagyunk, és szóvá teszem; — Nem értelek; értelmes, intelligens ember létedre hogyan tudod úgy bemocskolni szavaiddal a környezetedet? A felelet egy vállrándítás. Később mégis megszólal. Hát, ... tudod ma mindenki így beszél. Nem lehetünk álszentek. A szemérmesség ma már nem divat.

— Ne is legyen, — válaszolom neki. De nem érzed barátom, hogy ez a beszéd olyan, mintha zsíros, piszkos ingben és foltos kabátban jelentél volna most meg? — Lehet, hogy igazad van! ... mondja halkan.

Az már szinte érthetetlen, hogy ma már az irodalomban is előfordulhat, sőt a TV-ban is helyet kap az ilyen beszéd.

Illyés Gyula egy kerekasztal beszélgetés alkalmával így nyilatkozott erről a kérdésről. Az szeméremsértő szavak terjedését azok próbálják nyelvi demokratizálódásként értelmezni, akik az alacsonyt összetévesztették az aljassal.

Az irodalomnak a trágár szavak kimondhatóságára nemcsak, hogy nincs szüksége, hanem ez a „szabadság" az irodalmat minden

esetben az együtthajtó erejétől fosztja meg." (Népszabadság, 1968. jan. 28.)

A mai olvasmány éppen arra figyelmeztet; „*Amikor szitálnak, fenn akad a szemét, ha beszél, kiderül az ember gyengéje*" (Sir 27, 4).

„A nyelv parányi testrész ugyan, mégis nagy dolgokat vallhat magáénak" (Jak 3, 5). „Tagjaink közül a nyelv az, amely beszennyezi egész testünket" (Jak 3, 6). És hozzátenném: jellemünket.

Mintha igaza lenne annak a tréfás német mondásnak; „An den Reden erkennt man den Toren, Wie den Esel an den Ohren." Ahogyan a szamárt füleiről lehet megismerni, ugyanúgy az ostoba embert a szavairól.

3. A felebaráti szeretet leggyakrabban a beszédünk által gyakorolható. A vigasztalás, bátorítás, mások érdemeinek elismerése a szó által történik. Tehát a beszédnek nagy szerepe van az embertársi kapcsolatok kialakításában és megtartásában. A jó ember szívének jó kincstárából jót hoz elő. A nyelvvel áldjuk az Urat, a mi Atyánkat. De ezt is hangsúlyozza Szent Jakab: Vele (a nyelvvel) átkozzuk az embert, bár Isten képmására alkotott teremtmény (Jak 3, 9).

Az egyiptomiak egyik uralkodója azzal a kéréssel küldött egy áldozati állatot *Pittakos* ókori bölcshöz, hogy adja vissza neki az állat legértékesebb és legsilányabb részét. A bölcs erre az állat nyelvét küldte vissza azzal a megjegyzéssel hogy ez a legjobb, de egyúttal a legrosszabb része is. Ezért mondja Jézus, Sirák Fia könyve: az ostorcsapás kékséget okoz, de a nyelv csapása még a csontokat is összetöri (Sir 28, 21).

Szent Bernát szerint azért tett az Isten a nyelv elé kettős falat a fogsort és az ajkat, hogy figyelmeztessen bennünket, ne szóljuk meg könnyelműen embertársunkat.

A gonoszság területén is gyűjthetünk ötös találatot, mégpedig abban az esetben, ha másokat megszólunk.

1. Istent bíráljuk, a mestert, abban a műben, akit ő alkotott.

2. Olyan keresztet helyezünk a másik vállára, amelyet ő nem lát, csak érez.

3. Így elhitetjük áldozatunkkal, hogy milyen rossz is ő, és arra szorítjuk rá, hogy azonosuljon a mi „igaz" véleményünkkel.

4. Fájdalmat okozunk azoknak, akik barátjukat szeretik.

5. Ítéletet mondunk más fölött, pedig ismerjük Jézus szavait:

Amilyen ítélettel ítéltek, olyannal fognak titeket is megítélni (Mt 7, 2).

A mai evangéliumban keményen hangzik a jézusi szó: „*Miért látod meg a szálkát felebarátod szemében, saját szemedben pedig még a gerendát sem veszed észre.* Képmutató! vedd ki előbb a magad szeméből a gerendát, és azután fogj hozzá, hogy kivedd felebarátod szeméből a szálkát" (Mt 7, 3—4).

Ezért; „Aki vallásosnak tartja magát, de nem fékezi nyelvét, hanem önmagát általatja, annak semmit sem ér a vallásossága (Jak 1, 26).

Tehát ha gondos lelkiismeretvizsgálat eredményeként arra a meggyőződésre jutsz, hogy beszéded javítanivalót hagy maga után, ne mentegesd magad különféle kifogásokkal, hanem alakítsd és javítsd benső világodat. Ha pedig máról holnapra nem látsz eredményt a beszéd terén, akkor sem szabad elcsüggedned, mert az apostol szerint is csak az állhatatos önnevelési munka hoz sikert; „Szeretett testvéreim, legyetek tehát állhatatosak és rendíthetetlenek! Szorgoskodjatok minél többet az Úr ügyéért, hiszen tudjátok, hogy fáradozástok az Úrban nem hiábavaló" (szentlecke). Befejezésként hadd álljanak itt a híres francia abbé szavai: „Ha kedves akarsz lenni azokkal, akikkel találkozol, beszélj előbb arról, ami őket érdekli és nem arról, ami téged érdekel. Beszélni a másikkal annyi, amint először is meghallgatni a másikat. Nagyon kevés ember tud hallgatni, mert kevesen vannak olyanok, akik nincsenek eltelve önmagukkal, akiknek az énje nem hangos a lármától."

(Quoist: Így élni jó. 147. old.)

*

A világ nevesebb barlangjaiban szigorú rendeletek tiltják a jégcsapokhoz hasonló cseppkövek tördelését és elemelését. Mekkora szerencse viszont, hogy az emberi agyak cseppenként hullajtott bölcsességét: az *egyes népek közmondásait* nemcsak megcsodálhatjuk, hanem a fordítás segítségével *közkincsé* is *tehetjük*. Csendes óráinkban hadd világítsanak előttünk az itt következő flamand és brit aranymondások:

Belga bölcsesség

Két szív között a mosoly a legrövidebb út.
Nagynak látod a hibákat, mert még kicsi a szereteted.
A jókedvű ember mindig ünnepel.
A pesszimista már reggel lemenni látja a napot.
Aki a parton áll, azt hiszi, hogy ő tudja legjobban irányítani a hajót.
Sokan éheznek, mert te fogyasztod el az ő részüket is.
A rossz nevelő nem emlékszik a gyermekkorára.
A nevelés nem tudomány — tulajdonság.

Angol bölcsesség

Mit mond az angol?
A szorgalomról: addig rakd a kazlat, amíg fenn van a nap.
A munkáról: szavaknál szebben beszélnek a tettek.
A hanyagságról: a rossz szakember a szerszámát szidja.
A pénz hasznos forgatásáról: A pénz lyukat éget a zsebbe.
A szeretetről: a szeretet otthon kezdődik.
A nevelésről: a gyermek az emberiség atyja.
A jól neveltről: részlet az ősi tömbből.
Tiszta lappal indul.
A titoktartásról: az értékek legnagyobbja a titoktartás.
A korrupcióról: minden embernek megvan a maga ára.
A párválasztásról: olyan a lány, mint az anyja.
A megértésről: képzeld magad a fészkembe.
Az igazságról: az evangélium akkor is evangélium, mégha az ördög idézi is.
A megértésről: hajózz közel a szélhez! (Az áramlathoz).
A halálról: közel az utolsó lépéshez.

(Gyűjtötte: Zsédely Gyula)

ÉVKÖZI 9. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (I Kir 8, 41—43)
„De hallgasd meg az égben, azon a helyen, ahol trónodon ülsz, az idegent is, aki nem tartozik népedhez, de nevedért messze földről ide jön — hallanak majd dicső nevedről, erős kezedről és kinyújtott karodról.

SZENTLECKE (Gal 1, 1—2, 6—10)
Pál, aki nem embertől, nem is ember által, hanem Jézus Krisztustól és az őt a halálból föltámasztó Atyaistentől kapta apostoli küldetését, és minden itteni testvér Galácia egyházainak. De ha akár mi, akár egy mennyei angyal más evangéliumot hirdetne nektek, mint amit mi hirdettünk: átkozott legyen!

EVANGÉLIUM (Lk 7, 1—10)
Amikor ezt a néphez intézett beszédét befejezte, betért Kafarnaumba. Ott betegen feküdt egy századosnak a szolgája, akit sokra tartott, s már-már a halálán volt. A százados már hallott Jézusról, ezért elküldte hozzá a zsidók véneit azzal a kéréssel, hogy jöjjön el, és gyógyítsa meg a szolgáját. Amikor ezek odaértek Jézushoz, nagyon kérték: „Megérdemli, hogy teljesítsd kérését. Szereti nemzetünket, a zsinagógát is ő építtette nekünk...” Jézus tehát velük ment. Amikor már nem messze voltak a háztól, a százados elé küldte a barátait ezzel az üzenettel: „Uram ne fáradj ! Nem vagyok rá méltó, hogy betérj házamba. Magamat sem tartom elég érdemesnek, hogy elmenjek érted. Csak szólj egy szót, és meggyógyul a szolgám. Bár magam is alárendelt ember vagyok, szolgálnak alattam katonák, s ha azt mondom az egyiknek: indulj ! — akkor elindul, ha a másiknak mondom: gyere ide ! — akkor odajön, vagy ha a szolgámnak, hogy tedd meg, akkor megteszi.” Ennek hallatán Jézus elcsodálkozott. Megfordult, s így szólt a nyomába szegődött

tömegnek: „Mondom nektek, ekkora hittel még Izraelben sem találkoztam". Amikor a küldöttek hazaértek, a szolgát egészségesen találták.

Milyen legyen a hitünk?

A mai Evangéliumban azt halljuk, hogy Jézus megdicsért egy pogány római századost. Mi, akik Krisztus követői vagyunk, értelmünkkel és szívünkkel is figyeljünk fel erre a kitüntetésre. *Nem arra, akit* dicsér Jézus, hanem arra, amiért megdicséri őt. A pogány római hitéért kapta a dicséretet.

A százados hite bizalomból fakadt.

Minden hit akár természetes, akár természetfeletti, valakire való *ráhagyatkozást* jelent. A római tiszt tudja, hogy Jézusnak nem szükséges elmenni hozzá, mert olyan hatalma van a betegek fölött, hogy távolról is meggyógyíthatja szolgáját. A hit tehát annyit jelent, hogy teljesen átadom magamat Istennek, ő rendelkezzen felettem. Bár szemmel nem láthatom őt, érzékeimmel meg nem tapasztalhatom, mégis elfogadom. A Szentírás szerint; „*A hit szilárd bizalom abban, amit remélünk, s meggyőződés arról, amit nem látunk*" (Zsid 11, 1).

A varsói gettóban (ahová a második világháborúban a zsidókat zárták) ma ez a felirat látható: „Hiszek a Napban, akkor is, ha nem látom; hiszek a szeretetben, akkor is, ha nem érzem; hiszek Istenben akkor is, ha nem tapasztalom meg."

„Tudom, kinek hiszek" — mondja Szent Pál. Ezt a bizalmat, amit ő Jézus iránt érzett, szerette volna a Galata-beli híveknek is a lelkébe önteni. Apostoli küldetésének eredetére hívatkozva a bizalom olyan magas fokát követeli meg, hogy szinte megdöbbenti az olvasót: Bárki legyen az, közülünk való, vagy akár *egy ideszállott angyal, ha más evangéliumot hirdetne nektek, amit mi hirdetünk: átkozott legyen* (szentlecke).

Salamon király prófétai előrelátással jövendöli meg, hogy eljön az idő, amikor messze idegenből is eljönnek imádkozni, mert megbíznak az egy igaz Istenben, akinél meghallgatásra találnak. „Uram, még az idegen népek közül is, akik nem a Te választott népedből valók, eljönnek majd messzi földről nagy neved hírére" (olv.).

2. *A százados hite alázatos volt.*

A római birodalom embere nem szégyellte a leigázott hébereket kérni, hogy segítsenek rajta. Alázatosan fordult a zsidó nemzetiségű Jézushoz: „Uram, én nem vagyok méltó..." Ennek a rómainak minden büszkeségét önmagában kellett először legyőznie. Ezért mondja Werner Steiber: „A hit nem az értelmünkkel, hanem büszkeségünkkel szemben is magas követelmény."

Hányszor halljuk a gőgös megállapítást: „Ma már az hisz az Istenben, aki maradi, ostoba és bigott." Bizony, ha hitünkhöz szilárdan akarunk ragaszkodni, akkor vállalnunk kell azt, hogy oktalanok, gyöngék és megvetettek legyünk Krisztusért, és hogy megmosolyogjanak minket, mint Szent Pál idejében is tették a Krisztus-követőkkel. Jézust elutasították a gőgös farizeusok és írástudók, de a gyengeség tudatában bűnüket megvallók és alázatosak hittek benne. „Bizony mondom nektek, hogy a vámosok és a cédák megelőznek benneteket az Isten országában. Eljött ugyanis hozzátok János, hogy az igazság útjára vezessen benneteket, de nem hittetek neki" (Mt 21, 31), — mondja szomorúan Jézus.

Sokszor elhangzik a tudománytól megittasult ember fellengzős hangja: „Ma már a tudomány megdöntötte a vallást, a természetfelettiben való hitet. S ma már vagy a közeljövőben minden jelenségre, amely a természetben létezik, magyarázatot tudunk adni. Mi szükség van tehát arra, hogy higgyünk a természetfölötti dolgok létezésében." Ezzel szemben minden nagy természettudós alázatosan elismeri, hogy minél több titkot tárnak fel a természetben, annál több ismeretlen jelenség bukkan elő. Ezért mondja az Amerikában élő, magyar származású *Wigner Jenő, Nobel-díjas fizikus:*

„Vallásos vagyok... jól tudom, hogy az emberi gondolkodásnak megvannak a korlátai: létezhetnek olyan dolgok, amiket az emberi ész nem képes felfogni. Ne higgyük, hogy mindenhatókká válhatunk."

A hit Istennek olyan madara, amely csak az alázatosság fészkében érzi jól magát. Erre az igazságra utal Jézus egyik imájában: „Dicsőítelek Atyám, ég és föld ura, hogy az okosak és az bölcsek elől elrejtetted ezeket és a kicsinyeknek kinyilatkoztattad" (Mt 11, 25).

3. *A bizalom engedelmességet eredményezhet.*

Máté evangéliuma szerint Jézus így szólt a századoshoz: „Menj, legyen úgy, mint hitted!" A százados ezután kétkedés nélkül ment haza.

A háztetőről leengedett bénára is így szól rá Jézus: „fogd az ágyadat, és menj haza." S az inaszakadt tétovázás nélkül összecsomagol, és gyógyultan hagyja el a házat. A vérfolyásban szenvedő asszony is bizalmat érez Jézus iránt, csak „a ruhája szegélyét érinti", és máris meggyógyul.

Hitem nem állhat meg ott, hogy bizalmat érzek valaki iránt, hanem ezt azzal is bizonyítanom kell, hogy elfogadom az illetőnek szavait és utasításait, s megbízom benne még akkor is, ha sok mindent nem értek meg előre.

Georg Moser így fogalmazza ezt meg: „Hinni: mindkét kezembe veszem szívemet és Neked adom!"

A hitetlenség sok esetben nem abból fakad, hogy az ember értelmén nem tud erőszakot venni, hanem abból, hogy *nem tud engedelmeskedni.* Nem képes megtartani Annak a parancsait, akiben hinni kellene. Ma is itt bukik el sok-sok ember hite.

Már *Caesar* mondotta: „Szívesen hiszünk abban, amit kívánunk."

Fichte német bölcselő szerint: „minden meggyőződésem az érzületből fakad és nem az észből."

Hobbes angol tudós pedig kereken kimondja: ha „érdekük úgy kívánná még a geometriai tételeket és az egyszeregyet is kétségbe vonnák az emberek."

Sok hitetlen ember hitetlenségének okát abban látjuk, hogy ha elfogadná Jézust és tanítását, meg kellene változtatnia életmódját. Erre viszont nem képes.

A queliamai (Dél-Afrika) missziós állomáson évek óta szakácskodott *egy néger.* Bár jól ismerte már a keresztény hitet, mégsem keresztelkedett meg. Hogy miért? Erre ő maga így adta meg a választ: ha én megkeresztelkednék, többé nem ihatnám le magam.

A hit tehát eligazítást ad, motiválja cselekedeteinket. Így már nem is én cselekszem, hanem Isten teszi bennem a jót: „*Élek, de már nem én élek, hanem Krisztus él bennem*" (Gal 2, 20) — mondhatjuk Szt. Pál szavaival.

Lui Leprince atomfizikus ezt így fejezte ki: „Lelkiismeretem titokzatos hangját a hit tolmácsolja, megnyugtat az elkeseredésben, csodálatos mélységekbe vezet, és kristálytiszta világosságot teremt."

4. *Az igaz hit minden félelmet nélkülöz.*

A századosról azt mondták el a zsidó vezetők Jézusnak, hogy „szereti népünket, és zsinagógánkat is ő építtette."

Abban az időben, amikor a rómaiak csak megvetéssel tudtak a leigázott népre nézni, és gyengeségnek tartották a közébük való leereszkedést, bizony nem kis bátorság kellett rokonszenvezni velük, sőt anyagi segítséget nyújtani a zsidóknak. A századosnak a hite az egy Istenben olyan erős volt, hogy nem nézte, mit szólnak a felettesei az ő magatartásához.

Az Isten iránti bizalom legyőzi a félelmet. Ezt érezte át *Charles de Foucauld* atya a Szahara sivatagában. Ott az egyedüllétben és veszélyben is ki tudta mondani: a hit képesít bennünket arra, hogy az élet sötét zónáiban is előrehaladjunk" (Frère Roger).

„Az fél, aki gyenge,
De ki a gyenge?
Kinek hite nincs.
Ezért lányom te is feltekints,
Fel a magas égre,
Ne a földi rögre,
Ne a múlóra,
Hanem az örökre."

(Ráskai Lea)

„Minden sugalmazott írás hasznos a tanításra az igaz életre való nevelésre"— olvassuk Szt. Pálnál. A kafarnaumi százados szolgájának meggyógyítása sem csupán Jézus életének egyik epizódja, hanem fontos tanítás, mely az „igaz életre" nevel.

Az „igaz a hitből él" (Gal 3, 11). Hogy élhessünk, legyen olyan a hitünk, mint a századosé volt.

Legyen Isten iránti *bizalomból fakadó*. Rábízzuk magunkat Istenre, mint a gyermek rábízza magát atyjára.

Alázatos, elviselve a rágalmakat, lenézést.

Továbbá *tevékeny*, vagyis cselekedeteink normája Isten parancsa legyen, amelyet mint finom „iránytű" mindig jelez a lelkiismeret.

Végül *határozott* és bátor, hogy meg tudjunk felelni azoknak, akik hitünk felől érdeklődnek.

Akkor életünk boldog lesz már most, hiszen az örökkévalóság, vagyis Isten boldog színelátása reményében élünk, a hit állapotában.

*

Csak az alázatos ember imáját hallgatja meg az Isten.
Lisieux-i Szt. Teréz imája;

„Ismered, Uram, gyarlóságom! Minden reggel fölteszem magamban, hogy alázatos leszek... És minden este azt kell látnom, hogy újra és újra a kevélység bűnébe estem. Ezen már-már elkedvetlenedtem.

De érzem, hogy ez is kevélység volna.

Rád hagyatkozom tehát egészen: Te mindenható vagy. Ébreszd föl bennem a buzgó törekvést az alázatosság erényére. És hogy végtelen irgalmad megadja hozzá a kegyelmet, add, hogy szüntelenül ezt ismételjem: Jézusom szelid és alázatos szíve, tedd szívemet hasonlóvá Szívedhez!"

*

Nagy Szt. Gergely pápa (megh. 604-ben) látta a konstantinápolyi püspök magatartásában a gőgöt. Amikor a konstantinápolyi püspök kezdte felvenni a „pátriárka" címet, ő ezt a címet vette fel: „Isten szolgáinak szolgája." Azóta is ezt a címet használják a pápák.

*

Szt. Bernát mondja: nemcsak szűk, hanem alacsony is a mennyország kapuja. Aki azon be akar jutni, a legmélyebb alázatossággal kell lehajolnia, nehogy fölegyenesedett fejjel önmagát megüsse, és bezúzott fejjel alábukjék.

ÉVKÖZI 10. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (1 Kir 17, 17—24)
Illés próféta idejében Careftában megbetegedett egy özvegyasszonynak a fia. Betegsége annyira elhatalmasodott rajta, hogy nem maradt benne élet. Akkor így szólt Illéshez (az asszony); csak azért jöttél, hogy emlékezetembe idézd vétkeimet és megöld a fiamat? „Akkor Illés fogta a fiút, levitte a fenti szobából a házba, átadta anyjának, és azt mondta; nézd, él a fiad!"

SZENTLECKE (Gal 1, 11—19)
„Tetszett annak, aki már születésemtől fogva kiválasztott és kegyelmével meghívott, hogy kinyilatkoztassa bennem a Fiát, hogy hirdessem a pogányoknak."

EVANGÉLIUM (Lk 7, 11—17)
Történt, hogy Naim városába ment. Vele tartottak tanítványai és mások is igen sokan. Amikor a város kapujához közeledett, egy halottat hoztak ki, egy özvegyasszony egyetlen fiát. Nagy tömeg kísérte a városból. Amikor az Úr meglátta, megesett rajta a szíve, és megszólította: „Ne sírj!" Aztán odalépett a koporsóhoz, és amint megálltak, akik vitték, megérintette, és így szólt: „Ifjú, felszólítalak, kelj föl!" A halott felült, és elkezdett beszélni. Ekkor átengedte anyjának.
Mindnyájukat elfogta a félelem, és magasztalták Istent ezekkel a szavakkal; „Nagy prófétánk támadt" és: „Meglátogatta népét az Isten." S a hír elterjedt egész Judeában és a környéken is mindenfelé.

Isten jóságos hozzánk

— Isten már régen halott — szólt egy fiatalember.
— Különös, — csodálkozik az öreg szerzetes — egy órája sincs, hogy beszéltem vele.

A halottakról lassan elfeledkeznek az emberek, és az idő pora idővel az emléküket is eltakarja. Istenről azonban beszélnek, írnak és soha nem volt úgy az érdeklődés előterében, mint napjainkban. Tagadják vagy állítják; szeretik vagy gyűlölik; kételkednek benne vagy keresik; de elfeledni nem tudják.

Amint az önzetlen szeretet létjogosultságát is vitatják, gyengeségnek tartják, és azt mondják, hogy mind ritkábban fordul elő, mégis előfordul, és létezik. Ugyanúgy létezik Isten, az élő Isten, aki szeret, hallatja hangját még akkor is, ha kevesen figyelnek rá.

Ernesto Cardenal írja: „Istenben élünk; mindenfelől körülvesz bennünket jelenvalóságának légkörével. És ahogy a levegő telve van fény- és hanghullámokkal, amelyeket sem látással sem hallással nem érzékelünk, éppúgy nem halljuk Isten adóját sem, csak akkor, ha rátalálunk a megfelelő hullámhosszra. Aki csupán a világban érzékelhető adóállomásokra figyel, nem fogja fel Isten adóját."

Azt hiszem, itt a megoldása annak a nagy titoknak, amely már a kisgyermekeket is foglalkoztatja. Vagyis, ha Jézus oly sok csodával bizonyította földi életében istenségét, miért nem tudtak benne hinni honfitársai és az okos vezetők? Mert nem volt érzékük Isten jóságának felfogásához és megértéséhez.?

Vajon jogos-e az a kívánság, hogy Jézus ma is tegyen olyan csodákat az emberek között, mint amikor a földön járt? A hit hiánya sok-sok emberben nem azt mutatja, hogy Isten nem jelentkezik, hanem azt, hogy az emberi lélek nincsen ráhangolva az Istenre.

Jézus csodáiban, így a mai evangéliumban leírt csodában is Isten mérhetetlen szeretete mutatkozik meg az emberek iránt. „Szívből sajnálta" a naimi ifjú özvegy édesanyját. Isten szeretetének kisugárzását érezzük Jézus tettében, amikor részvéttel fordul az édesanyához, és azt mondja: „Ne sírj!" majd élve visszaadja a fiát anyjának.

A mai vasárnapon felolvasott ószövetségi olvasmányban elbeszélt kisgyermek életrekeltése Illés próféta által ugyanannak az isteni jóságnak megnyilatkozása, amely törődik az ember testi életével is. A careftai özvegy vallomása, a naimi gyászkísérők magasztalása: „Isten meglátogatta az ő népét!" — felfigyelést, elismerést fejez ki Isten jósága iránt. Pedig nemcsak a rendkívüli eseményekben kellene észrevenni Isten jóságát. Hiszen lépten-nyomon beleütközünk szeretetének jeleibe. — Szent Jakab apostol éppen erre

hívja fel a figyelmet, amikor ezt írja: „*Ne legyetek hát tévedésben, szeretett testvéreim. Minden jó adomány és minden ajándék felülről van, a világosság atyjától száll alá*" (Jak 1, 16. 17).

Isten jóságának tanúja az egész világ.

Egy idős tudós sétál és találkozik egy sárkányt eregető gyerekkel. A sárkány már jó magasan van, az idős ember szeme már gyenge, ő nem is látja a magasban imbolygó papírkígyót.

— Mit csinálsz, kisfiam? — kérdi a tudós.

— Sárkányt eregetek.

— Hiszen nem is látszik! — így a tudós.

— De érzem a húzását! — volt a válasz.

„*Minden jó adomány felülről van.*" Hogyha nem is látom az adományozót, de „húzását" (ajándékait) érzem.

Milyen jó lenne, ha nemcsak a rendkívüli isteni adományokra figyelnénk fel, hanem „*minden ajándékra*" (Jak.).

Assisi Szt. Ferenc lelkületével vennénk észre, a „Naptestvért, a Holdnővért", a frissen csobogó forrást, a kis bogárkát és a szorgalmasan dolgozó hangyákat is. A legkisebb, a legszerényebb virág vagy fűszál is Isten jóságáról beszél. A hétköznapi ember elrohan a szép mellett, a jó mellett, de a művészlelkek egy-egy verssel, zenével, alkotással megálljt parancsolnak, és figyelmünket odairányítják, ahol a szép és jó megtalálható, és bemutatják azok szerzőjét, magát az Istent.

Így figyelmeztet Vörösmarty: „A természet örök könyvét forgatni ne szűnjél, Benne az Isten képe leírva vagyon."

Beethoven fönséges énekének hallatán pedig Isten közelségét érzi az emberi lélek.

„Dicsőít Téged, nagy égi Teremtő,
A mindenség nagy szent dala:
Az ég, a föld és a csillagok ezre
S a buzgó kebel imája.

Ki int s az égi csodák is remegnek,
Vezér, kit napsugár követ.
Az Úr hatalmas parancsa lehangzik
És áldás tölti völgyünket."

A Zsoltáros is így kiált fel:

„Milyen sokrétű a Te műved, Uram!
Mindent bölcsességedben alkottál.
Rád vár minden élő,
hogy ételt adj nekik a kellő időben,
Megadod nekik, és ők összegyűjtik,
kitárod kezed, s eltelnek javakkal."

(Zsolt 103, 24, 27)

Isten jóságának bizonysága a mi földi életünk is.

Isten előtt a mi életünk is drága. „*Több, mint az eledel*" (vö. Mt 6, 25). „*Megmenteni egy életet fontosabb, mint a szombat megtartása*" (Mk 3, 4). A halottak feltámasztásával, többek között a mai Evangéliumban leírt naimi ifjú feltámasztásával is megmutatja nekünk Jézus, hogy Isten az élet és halál Ura!

„*Hát megfeledkezhetik-e az asszony, hogy ne könyörüljön néha fián? De még, ha az meg is feledkeznék, én akkor sem feledkeznék, én akkor sem, feledkezem meg rólad!*" — Ezek a szavak rávilágítanak arra, hogy Isten jósága velünk szemben minden földi elképzelést felülmúl.

Egy arab mondás jut eszembe: „Isten látja, amint a fekete éjszakában egy fekete márványlapon fut egy fekete hangya." Ha egy hangyára gondja van, akkor mennyivel inkább ránk. Ő lát minket és szeret.

Egy édesapa aki súlyos autószerencsétlenségből épségben került ki ezt írta: levelében: A baleset óta igen sokat gondolkodom. Milyen kicsinyhitűek vagyunk. Az Úr tart tenyerén, s mégis tele vagyunk aggodalommal, félelemmel. Úgy kell bíznunk benne, mint gyermek apjában, sőt még jobban. A legfontosabb, amit leszűrtem a balesetből: piciny emberke! Hagyatkozz Istenre! Kérj tőle sok kegyelmet s Ő megsegít! — Másnap megsimogattam az alvó gyermekeim fejét, és ez villant át az agyamon: úgy látszik, még szükségetek van rám. Az Isten akarja, hogy éljek."

Bizony igazat kell adnunk *Chestertonnak*, aki azt írja: hogy ha látnánk azt a sok veszélyt, amely életünk folyamán testi-lelki épségünket fenyegette, akkor nemcsak szemünk világára és ép tagjainkra, hanem mindenünkre úgy tekintenénk, mintha valami rettenetes hajótörésből mentettük volna ki azt egy viharzó tengeren.

Kis Szent Teréz írásai között olvasom a következőket: Elképzelem, hogy egy ügyes, rátermett orvos fia veszélyes helyen sétálgat, kószál és egy veszélyes kövön úgy megcsúszik, hogy eltöri a kezét-lábát. Az édesapa tudomást szerez a dologról, odasiet, szeretettel fölemeli gyermekét, sebeit kezelésbe veszi, és minden tudományát belefekteti fia gyógyításába. A fia hamarosan felépül, és nagyon hálás az édesapjának a segítségért. Kétségtelen, hogy a fiúnak megvan minden oka, hogy egy ilyen jóságos atyát szeressen.

Tételezzük föl most a következő esetet: ez az édesapa már előre tudta, milyen veszélyt jelenthet fia számára az a bizonyos kő. Ezért ő előrement, és anélkül, hogy valaki látta volna, eltávolította fia útjából a követ. Így ez a fiú, akit az édesapja ennyire óvott minden veszedelemtől, nem tudott semmit arról a veszedelemről, amitől az édesapja gondoskodása megmentette. Ezért ő így kevésbé lesz hálás az ő gondoskodó, jóságos apjának, mintha súlyos sebeiből gyógyította volna ki. De ha később minden kitudódna, akkor az ő hálája és szeretete is igen megnövekedne."

Isten jóságának tanúja a mi kegyelmi életünk,
örök életre való meghívásunk is.

Szent Pál a mai szentleckében erre mutat rá:
„*Úgy tetszett annak aki már a születésemtől kiválasztott, és kegyelmével meghívott, hogy kinyilatkoztassa bennem Fiát, akit hirdetnem kell a pogányoknak.*"

Isten minket is kiválasztott és meghívott az örök életre.

Istennek szinte anyai szeretete és gyengédsége tükröződik az üdvtörténet minden lapjából felém, és kitárt szívvel figyelhetem szavait: „*Örök szeretettel szerettelek, azért megőriztem irántad irgalmasságomat*" (Jer 31, 3). – Ezekhez a szavakhoz mit lehetne hozzátenni? Szebb hasonlattal lehetne-e megvilágítani, érzékeltetni Istennek irántunk érzett nagy szeretetét? A földi életben példát sem lehet találni ekkora fokú jóságra, amely megtudná tenni azt, amit értünk ő tett.

„*Ő úgy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen* (Jn 3, 16).

Ekkora szeretet láttán az ember elnémul, és valami belső biztonságot érez, amit bizalomnak nevezünk.

Ezt érezhette tragikus halála előtt *Hamarksjöld*, a volt ENSZ főtitkár, amikor ezt írta naplójába: „Nemsokára rám borul az éj. De a barát bízik barátjában."

Állítsuk Isten hullámhosszára szívünket, és a körülöttünk levő világ szépségében, életünk apró kis eseményeiben is vegyük észre az ő ajándékozó jóságát.

Ajándékaid mérhetetlenek, Uram
s markom túlságosan szűk ahhoz,
hogy azokat mind befogadjam.
De ahogy száguld az idő
Te mindig öntöd, öntöd adományaid sokaságát
S a tenyeremben még mindig marad hely számukra."

Isten természetes és természetfölötti ajándéka láttán az ember válasza nem lehet más, mint az összekulcsolt kéz, s hálaima, amely az Alkotó felé száll:

„. . . Ma köszönöm, hogy te voltál ott,
hol éreztem az életemet,
S hol dőltek, épültek az oltárok.
Köszönöm az énértem vetett ágyat,
Köszönöm neked az első sírást,
Köszönöm, tört szívű édesanyámat.

. . . . . .

Könnyebb a lelkem, hogy most látván vallott,
Hogy te voltál élet, bú, csók, öröm,
s hogy te leszel a halál, köszönöm.

Ady: Köszönöm, köszönöm, köszönöm.

EGRI SZÉKESEGYHÁZ

19. Zsoltár

Az egek hirdetik Isten dicsőségét,
az égbolt vallja kezének művét.
A nap továbbadja a szót a másik napnak,
az éj jelenti a hírt az éjnek.
Nem beszéd ez, nem szó, hang nem hallható,
a hír mégis terjed, szerte a világon,
a szózat elhangzik a föld határáig.
Ott vert sátrat a napnak:
mint a vőlegény, lakából úgy kel fel,
s ujjong, akár a hős, aki megfutja pályáját.
Az ég egyik szélén kel és siet a másik szélére,
tüze elől semmi sem rejtőzhet el.

*

8. Zsoltár

Uram, mi Urunk, milyen csodálatos
széles e világon a te neved!
Dicsőséged az egekig magasztalja
a gyermekek és a kicsinyek ajka.
Védőbástyát emeltél elleneid ellen,
hogy elhallgattasd az ellenszegülőt és lázadót.
Bámulom az eget, kezed művét,
a holdat és a csillagokat, amiket te alkottál.
Mi az ember, hogy megemlékezel róla,
az emberfia, hogy gondot viselsz reá?
Majdnem isteni lénnyé tetted,
dicsőséggel és fönséggel koronáztad.
Hatalmat adtál neki kezed műve fölött,
mindent lába alá vetettél:
minden juhot és barmot, a mezők vadjait,
az ég madarait s a tenger halait,
mindent, ami a tengerek ösvényén kering.
Uram, mi Urunk, milyen csodálatos
széles e világon a te neved!

ÉVKÖZI 11. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (2 Sám 12, 7—10, 13)
Erre Dávid így szólt Nátánhoz: „Vétkeztem az Úr ellen!"
Nátán ezt válaszolta Dávidnak: „Így az Úr is megbocsátja bűnödet, s nem halsz meg."

SZENTLECKE (Gal 2, 16, 19—21)
Élek, de már nem én élek, hanem Krisztus él énbennem. Minthogy azonban most még testben élek, Isten Fiának hitében élek, aki szeretett és feláldozta magát értem. Nem vetem el az Isten kegyelmét.

EVANGÉLIUM (Lk 7, 36—50)
Egy farizeus meghívta Jézust, hogy egyék nála. Betért hát a farizeus házába, és asztalhoz ült. Élt a városban egy rossz hírű nő. Amikor megtudta, hogy a farizeus házában van vendégségben, alabástrom edényben illatos olajat hozott. Megállt hátul a lábánál és sírva fakadt. Könnyeit Jézus lábára hullatta, majd hajával megtörölte, elárasztotta csókjaival, és bekente illatos olajjal. Mikor ezt a farizeus házigazda látta, így szólt magában: „Ha próféta volna, tudná, hogy ki és miféle az, aki érinti: hogy bűnös nő". Jézus akkor hozzá fordult: „Simon, mondanék neked valamit". Az kérte: „Mester ! hát mondd el !" „Egy hitelezőnek két adósa volt. Az egyik ötszáz dénárral tartozott neki, a másik ötvennel. Nem volt miből fizetniük, hát elengedte mind a kettőnek. Melyikük szereti most jobban?" „Úgy gondolom az, akinek többet elengedett" felelte Simon. „Helyesen feleltél" mondta neki. Majd az asszony felé fordulva így szólt Simonhoz: „Látod ezt az asszonyt? Betértem házadba s nem adtál vizet a lábamra. Ez a könnyeivel áztatta lábamat, és a hajával törölte meg. Csókot sem adtál nekem, ez meg egyfolytában csókolgatja a lábam, amióta csak bejött. Aztán a fejemet sem kented meg olajjal. Ez meg a lábamat keni illatos olajával. Azt mondom hát neked, sok bűne bocsánatot nyert,

mert nagyon szeretett. Akinek kevés bűnét bocsátják meg, az csak kevéssé szeret." Aztán így szólt az aszonyhoz: „Bűneid bocsánatot nyernek." A vendégek összesúgtak: „Ki ez, hogy még a bűnöket is megbocsátja?" De ő ismét az asszonyhoz fordult: „A hited megmentett. Menj békével!"

Tartsunk bűnbánatot

A neves olasz költő *Giovanni Pascoli*, az iskolák számára sikeresen összeállított antológiájának elején Jézus három példabeszédét közli: Az elveszett bárányról, az elgurult drahmáról és a tékozló fiúról szólót. Ezeket kellett előre tennem, írta, mert úgy érzem, hogy e három hasonlat képes arra, hogy megváltoztassa a világot. (Baldini, le parabole dell' amore, „II Regno", n. 9, 1947, p. 37)

Vajon miért képesek ezek a példabeszédek az emberiség megjavítására? Mert ugyanaz az isteni szeretet tükröződik belőlük felénk, ami már az ószövetségi prófétánál is felcsillant; Nem akarom a bűnös halálát, hanem, hogy megtérjen és éljen (vö. Ezek 33, 11). Az Isten célja az emberrel az *élet*. Jézus maga mondja: „Én azért jöttem, hogy életük legyen, és böségben legyen" (Jn 10, 10). Viszont ehhez az élethez vezető út a *megtérés*.

A nagy megtérők közül a mai vasárnapon két személyt állít elénk a Biblia. Az ószövetségi Dávidot és az újszövetségi Mária Magdolnát. Útjuk közös volt a bűnben, de közös a megtérésben is.

Dávid gyilkossággal vétkezett súlyosan, de az Isten 9. parancsának megvetésével is, amikor a meggyilkoltatott Uriás feleségét vette el.

Magdolna a paráznaság és a megbotránkoztatás bűnében élt, távol az isteni törvényektől.

Mindkettőjüket a testben rejlő szenvedélyek sodorták a bűnbe.

Mindketten távol jutottak Istentől, de az emberek is elfordultak tőlük.

A döntő eseményt az hozta meg az életükben, hogy mindketten bocsánatot nyertek az Istentől.

„Az Úr megbocsátotta bűnödet, nem fogsz halállal bűnhődni" — szól a vígasztaló szó Dávidhoz.

„Bocsánatot nyertek bűneid" — szól Jézus felemelő szava Magdolnához. Gondolom, mindnyájunkat érdekel az az erő, amely a

bűn állapota és a kiengesztelődés közti szakadékot áthidalta. Vizsgáljuk meg azért *mit tett az Isten*, és *mit tett a bűnös*, hogy végülis találkozhattak.

Szent Pál apostol a saját életére vonatkoztatva, így felel nekünk a mai szentleckében:

„Isten Fiának hitében élek, aki szeretett engem, és önmagát adta értem. Ezért nem utasítom vissza Isten kegyelmét."

Tehát:

1. Isten szeret engem. — „*Szeret engem és önmagát adta értem.*" Jézus ezeket a szavakat, hogy „Nem az igazakat jöttem hívni, hanem bűnösöket" — (Mk 2, 17), — saját maga világítja meg példabeszédeiben. A tékozló fiú, a századik elveszett bárány, az elgurult, de megtalált drahma világosan megértetik velünk, hogy az Isten, — habár a bűnt gyűlöli is, — de a bűnös embert szereti.

Jézus magatartása a bűnösökkel szemben vigasztalással tölt el bennünket. Hiszen nem küldte el Mária Magdolnát, betért Zakeushoz, a bűnös bénát is meggyógyította, és a tetten ért házasságtörő asszonyra sem dobott követ.

Tehát Isten elébe megy a bűnös embernek. Csak az ember is induljon el!

2. Hogy mit kell tennie a bűnös embernek ahhoz, hogy Atyjához, az Istenhez hazataláljon, Pál apostol így válaszol: „*Nem utasítom vissza Isten kegyelmét.*" Mert a megtérés kegyelmét az Úr adja. A többi már az én dolgom, hogy elfogadom-e? Szent Ágoston ezt így fejezte ki: Isten megkérdezésed nélkül megteremtett téged, de a saját közreműködésed nélkül nem lesz üdvösséged.

Keressük mi is a megtéréshez vezető utat. Az első lépés az őszinteség. Dávid és Magdolna is mindketten elismerték bűnösségüket. „Gonoszságomat beismerem, bűnöm előttem lebeg szüntelen", vallja meg Dávid (Zsolt 50, 5). A bűnös nő, Magdolna pedig egy egész asztaltársaság előtt borul le Jézus lábához — s ez minden szónál többet mond. — A mai ember tragédiája az, hogy hiányzik lelké-

ből a bűntudat. A nietzschei elv: „Töröljük ki életünkből a bűn fogalmát!" sajnos átment a gyakorlatba is.

Ennek okát abban kell látnunk, hogy:

A törvényhozó Isten „trónfosztásával" a törvény is elveszítette jelentőségét az ember előtt. „Kinek ártok azzal, ha káromkodom." „Kit érdekel, ha hazudok?" „Csak rajt ne kapjanak, és ne legyen belőle kára másnak!" halljuk sokszor a kimagyarázkodást.

A cselekedetek, a jó és a rossz tettek közömbös tettekké válnak, mert nem érezzük mindig a jó hasznát és a rossz kárát.

Az önző ember alaptermészetéből következik, hogy nem ismeri be bűnét. Az okot mindig másban keresi. Úgy tesz mint a *venezuelai utazó*. Róla olvassuk, hogy egyszer igen ittas állapotban került szobájába. Lovaglócsizmáját sehogy sem tudta levetni, bármennyire igyekezett. Végülis csizmástul került ágyba. Közben pedig bosszankodott: „Az egész világot bejártam, öt évig éltem Kubában, négyig Jamaikában, ötig Brazíliában, voltam Afrikában, de még ilyen gyalázatos országban nem voltam, mint Venezuela, ahol ilyen tisztességes embernek, mint amilyen én vagyok, csizmában kell ágyba feküdnie" (Bánk J.). Mosolygunk rajta, de hányszor van így az ember, amikor másban, vagy a másikban keresi a hibát, pedig csak „tükörbe" kellene néznie. Ezért mondja találóan *Albert Schweitzer:* „Az emberben lakó gonosz ellen nem úgy kell harcolnunk, hogy másokat elítélünk, hanem úgy, hogy önvizsgálatot tartunk."

Nem elég a bűn tudatos vállalása. Szükséges, hogy az ember őszintén *meg is bánja bűnét.*

A bánat az érzület és az akarat közös műre. Érzület Isten felé, amit alázatnak nevezünk, és érzület az elkövetett bűn miatt, amit sajnálatnak mondunk. Az akarattal pedig elhatározzuk, hogy többé nem tesszük a rosszat.

Dávid király így sóhajt az Istenhez: „*Áldozatom a bűnbánó lélek. Az alázatos és töredelmes szívet nem veted meg*" (Zsolt 50 19).

Magdolna könnyei a kemény farizeusi tekintetek és gúnyos megbélyegzések vállalásával beszélnek az őszinte bánatról.

Nekünk elég a keresztre nézni, hogy bánat fakadjon a szívünkben. A kereszt eszünkbe juttatja azt, hogy Isten gyermekei vagyunk, de azt is, hogy ezért az istengyermekségért Jézusnak az életét kellett adnia értünk. Naponta több kereszt alatt haladunk el, s minél idősebbek leszünk, annál jobban rádöbbenünk Jézusnak hozzánk lehajló szeretetére. Így járt a nagy magyar költő, Ady is, aki ezt az érdekes igazságot egy szép versben vallotta meg:

Krisztus-kereszt az erdőn

Havas Krisztus-kereszt az erdőn
Holdas, nagy, téli éjszakában:
Régi emlék. Csörgős szánkóval
Valamikor én arra jártam
Holdas, nagy, téli éjszakában.

Az apám még vidám legény volt,
Dalolt, hogyha keresztre nézett,
Én meg, az apám fia voltam,
Ki únta a faragott képet
S dalolt, hogyha keresztre nézett.

Két nyakas, magyar kálvinista,
Miként az Idő, úgy röpültünk.
Apa, fiú, egy Igen s egy Nem,
Egymás mellett dalolva ültünk
S miként az Idő, úgy röpültünk.

Húsz éve elmúlt, s gondolatban
Ott röpül a szánom az éjben,
S amit akkor elmulasztottam,
Megemelem kalapom mélyen.
Ott röpül a szánom az éjben.

Ahogyan a bánatnak a feltétele az alázat, úgy a megrögzöttségnek oka a gőg: valaki ezt így fejezte ki: „Vannak, akik csak ahhoz erényesek, hogy megfeledkezzenek bűnös voltukról; de nem elég bűnösek ahhoz, hogy eszükbe jusson, mennyire rászorulnak Isten irgalmára."

Ha egyszer ráérzünk Isten szeretetére, mint ahogy ráérzett Dávid és Magdolna, akkor a *megtérés számunkra létszükségletté válik.* Befejezésként megemlíthetnénk még egy gondolatot: miért engedi meg Isten a bűnt, azaz, hogy megbánthassuk Őt?

Azért, mert Isten a Szeretet; bennünket, embereket is szeretetből teremtett, a szeretet viszont csak a szabadság légkörében tud élni. Ahol nincs emberi szabadság, ott nincs szeretet se. Isten szabadnak

alkotott minket, hogy szerethessük Őt, vállalva viszont a jóságával való visszaélés kockázatát.

Hallottam egy asszonyról, aki kijelentette, hogy soha egyetlen gyermeket sem vállal, mert szülőnek lenni a legmeggondolatlanabb szerencsejáték. Soha nem tudhatja — mondotta — milyen lesz majd a gyermek, és hogyan él vissza az ő szülői jóságával. Hátha gyűlölet támad majd abban a szívben, amely az édesanyai szív alatt szeretetből kezdett dobogni.

Ez az okoskodás helytelen. Isten nemcsak sejtette, de tudta is, hogy az ember visszaél teremtői jóságával. Mégis megalkotta az embert, mert az ő tetteinek rugója a szeretet.

Machiavelli felteszi a kérdést a fejedelemről: vajon jobb-e ha szeretik, vagy pedig jobb-e ha félik? Szerinte jobb, ha félnek tőle, mert a szeretettel önző módon visszaélhetnek. Viszont a büntetéstől való félelem biztosítja a fejedelem uralmát.

Isten nem olyan, mint Machiavelli fejedelme. Isten azt akarja, hogy szeressük őt.

Istenhez való visszatérésünk, bűnbánatunk ezért ne a büntetéstől való félelemből fakadjon, hanem a Mennyei Atya iránti szeretetből, hogy Isten és az én szeretetem az Atya és a Fia közötti kiengesztelődésben találkozhasson.

*

ÉVKÖZI 12. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Zak 12, 10—11)
Dávid házára pedig és Jeruzsálem lakóira kiárasztom a jóindulat és az imádság lelkét. Arra emelik majd tekintetüket, akit átszúrtak.

SZENTLECKE (Gal 3, 26—29)
Hiszen az Isten fiai vagytok a Jézus Krisztusban vetett hitben. Mert mindannyian, akik megkeresztelkedtetek Ktisztusban, Krisztust öltöttétek magatokra. Nincs többé zsidó vagy görög, rabszolga vagy szabad, férfi vagy nő, mert mindannyian eggyé lettetek Krisztus Jézusban.

EVANGÉLIUM (Lk 9, 18—24)
Amikor egyszer egyedül imádkozott, csak tanítványai voltak ott vele, megkérdezte tőlük: „Kinek tartanak engem az emberek?" Ezt válaszolták:„Van, aki Keresztelő Jánosnak, van aki Illésnek, mások szerint a régi próféták közül támadt fel valaki." Most hozzájuk fordult: „Hát ti?" Péter válaszolt: „Az Isten fölkentje vagy." Rájuk parancsolt, hogy ezt ne mondják el senkinek. „Mert — folytatta — az Emberfiának sokat kell szenvednie, a vének, főpapok és írástudók nem ismerik el, megölik, de harmadnap feltámad." Amikor az egész néphez szólt, ezt mondta: „Aki követni akar, tagadja meg magát, vegye vállára keresztjét minden nap és úgy kövessen. Mert aki életét meg akarja menteni, elveszíti. Aki meg elveszíti értem az életét, az megmenti."

Hogyan viseljük el a szenvedést?

A II. világháború után „*A kereszt*" című filmet vetítették a mozikban. A történet olasz falucskából indult, ahol egy hajadon leány sehogyan sem tudja biztosítani jövőjét. Úgy gondolja, hogy valamelyik nagy város kedvezőbb lehetőségeket biztosít majd számára. Heves tűzzel és makacs megátalkodottsággal utasítja vissza a sorsát

féltő szülők aggodalmát, és Milánóba költözik. Az egyik állást a másik után hagyja el, míg végre kiköt egy ügyvéd irodájában, akinek először alkalmazottja, később pedig már a szeretője lesz. Abbamaradnak a templomlátogatások, elmaradnak a szülői levelek, s a barátnők közül már csak egyetlen egy van mellette. A volt iskolatárs akkor sem hagyja magára, amikor az ügyvéd épp a legnagyobb szükségében teszi ki az utcára, kisemmizetten, elkeseredetten, súlyos betegen. Barátnője fogadta be, és heteken keresztül küzd érte a halállal. Az utolsó estén lepereg előtte tragikusan rövid élete, és felmerül annak a Krisztusnak a képe, akit valamikor annyira szeretett, de most olyan távol érzi magát tőle. Kiabálni kezd: „Croce! Croce! Croce!" „Kereszt, kereszt, kereszt!"

A hűséges barátnő körbeszalad a lakók között, de már sehol sem talál keresztet. Kétségbeesésében a szemben fekvő mulatóhelyre rohan és most már ő kiabálja: „Kereszt! Kereszt! Kereszt!"

Hatalmas nevetés tör ki, s a hangzavarból egy borgőzös rikácsolás: „Menj fel a padlásra, ott talán még találsz!"

Majd egy óra telik el, mire pókhálósan, porosan, összemaszatolt arccal és kézzel hozza a zsákmányt: a Feszületet. Felbotorkál a lépcsőkön, ráesik a barátnő ágyára, és úgy mutatja neki a Krisztus képét. De sikoly tör fel ajkáról, a barátnő szeme megüvegesedve már a semmibe néz.

Tegyük fel a kérdést, amit a film írója tapintatosan elhallgatott: *Miért nem ismerik fel az emberek ma Jézus megváltói nagyságát és igazságát?* Jézus talán „álarcot" visel? És tegyük fel a kérdést ismételten, *miért nem ismerik fel az emberek*, sőt némely tanítványa sem Jézusban *a Messiást?!*

Hiszen a próféták jövendöléseiből, mint mozaik-kockákból rakhatták volna össze Jézus egyéniségét és életét, rájöhettek volna arra, hogy Ő az ígért Megváltó.

Jézus sem akkor, sem ma nem visel álarcot. Ő őszintén adta magát. A szem volt a rossz, mely látta őt, de nem ismerte fel.

A választott nép fiai a Kr. e. 3. sz.-ban sok idegen elnyomást szenvedtek, és szenvedéseik alatt formáltak ki olyan „magukhoz szabott" megváltót képzeletükben, aki a nemzet szabadítója lesz. A messiást kivont karddal, szikrázó tekintettel megjelenő, legyőzhetetlen vezérnek gondolták el, aki majd a földi jólét korszakát biztosítja számukra.

Jézus egyénisége tehát nem felelt meg nekik. Ezért tartották őt: Keresztelő Jánosnak, Illésnek, de nem megváltónak.

Az, hogy az „*Emberfiának sokat kell szenvednie*", hogy a „nép vénei, a főpapok és írástudók elvetik, megölik", még az apostolok képzeletét is felülmúlta. A szenvedést Isten büntetésének gondolták, és valójában nem is tudtak mit kezdeni vele. „*Mester, ki vétkezett, ez vagy a szülei?* — kérdik tanítványai a vakon született ember láttán (Jn 9, 2). Amikor pedig saját szenvedéséről beszélt, hivatkozva arra, hogy már a próféták is megjövendölték ezt róla, akkor „...ők mit sem értettek ebből" (Lk 18, 33).

Amikor Jézus Isten Fiának mondta magát, megértették. Példabeszédeit megfejtették. Parancsait elfogadták, de amikor a szenvedésről beszélt: „...*Péter félrehívta és szemrehányást tett neki.*" — De Ő hátrafordult, ránézett tanítványaira, s így korholta Pétert: „*Távozz tőlem sátán...*" (Mk 8, 32, 33).

Miért mondta ezt Jézus? Mert szenvedése és halála küldetésének lényegéhez tartozott. Ezt bizonygatta a feltámadás után az emmauszi tanítványoknak is: „*Ó ti balgák, milyen nehezen tudjátok elhinni, amit a próféták jövendöltek. Vajon nem ezeket kellett elszenvednie a Messiásnak, hogy bevonulhasson dicsőségébe?*" *(Lk 24, 25„26)*

A mai olvasmányban Zakariás próféta is a Messiás szenvedéséről jövendöl: „*Arra emelik majd tekintetüket, akit átszúrtak.*"

Végülis miért kellett Jézusnak szenvednie? Hogy a bűn és a büntetés, az Igazság mérlegének a két nyelve egyenlőséget mutasson. A bűn, amit az ember elkövet, mérhetetlen nagy. Elsősorban nem a tett súlyossága miatt, hanem a megsértett személy, az *Isten nagysága* miatt. Az Isten ellen elkövetett bűn tehát a legsúlyosabb büntetést vonja maga után: a halált. Eddig az Isten igazsága. De az Isten végtelenül szereti az embert. Ő nem akarja a bűnös halálát, hanem hogy megtérjen és éljen.

Ezért elküldte Fiát, hogy emberré legyen, és mint ember elszenvedje helyettünk a jogos büntetést. Jézus így lett értünk engesztelő áldozat.

Jézus keresztje kettős gerendájának találkozása lett az a fix pont, amely az emberi szenvedést kiemeli az természetes világból és felemeli a természetfeletti világba.

Így lett értelme az emberi szenvedésnek is. Azzal, hogy a „*hit*

által mindnyájan Isten fiai lettünk" és megkeresztelkedtünk, Krisztusba öltözködtünk. „*Eggyé lettünk Jézus Krisztusban*" (szentlecke.).

Eggyé válni Krisztusban azt jelenti, hogy szenvedéseinket is az Ő szenvedéséhez csatoljuk. Így lesz annak örök és mérhetetlen nagy értéke.

Mit tegyünk, ha Isten felkínálja nekünk a keresztet,a szenvedést? *Fogadjuk jó szívvel, mint ahogy Krisztus is vállára vette a keresztet.*

> Egy legenda szerint az egyik ember panaszkodik Istennek, hogy nehéz a keresztje. Isten megengedi, hogy válogasson, és olyat válasszon, amilyet akar. Emberünk ki is néz egyet magának, és úgy gondolja, hogy azzal könnyen leélheti az életét. Már jó utat tesz meg kiválasztott keresztjével, amikor egy szakadékhoz ér. A túlsó oldalon végtelen boldogság vár minden emberre. Az angyal most felszólítja a szakadék széléhez érőket, hogy fektessék keresztjeiket a mélység fölé. Az emberek ráfektették, és ki félve, ki bátran, de átjutott a túlsó oldalra. Emberünk is próbálgatja, de bizony rövid lett a keresztje. Vissza kellett térnie, ahonnan jött, hogy Istentől elkérje a sajátját, a nagyobbat, mert csak azzal tud eljutni céljához, a végtelen boldogságra.
>
> A legenda tanulsága igaz. Mindenki saját keresztjének türelmes elviselésével juthat csak a célhoz.

Hallgassuk meg Szent Péter figyelmeztetését: „*Szeretteim, ne lepődjetek meg azokon az égő fájdalmakon, amelyek megpróbáltatásul érnek benneteket, mintha valami hallatlan dolog esett volna veletek. Ehelyett inkább örüljetek, hogy részetek lehet Krisztus szenvedéseiben, hogy dicsősége megnyilvánulása napján majd ujjongva örülhessetek*" (1 Pt 4, 12—13).

Szenvedéseinket azután ajánljuk fel másokért, mint ahogy Krisztus tette. „*Ha türelmesen szenvedtek, az kedves az Isten előtt. Mert erre vagytok hivatva, hiszen Krisztus is értünk szenvedett, példát adva nektek, hogy kövessétek nyomdokait*" (1 Pt 2, 21)—írja a Szentírás.

Kedves Istennek a másokért vállalt áldozatos élet és a szenvedések felajánlása embertársainkért.

Egy francia orvosról olvastam: amikor megtudta rákos betegségét, nem vett be többé semmiféle fájdalomcsillapítót, hogy szenve-

dését felajánlja a többi rákos betegekért és azért, hogy minél előbb feltalálják a rák biztos gyógymódját.

Julika, 12 éves magyar kislány halálos ágyán ajánlotta fel szenvedését és halálát a magyar ifjúságért. Ez a tudat adott neki erőt szenvedései türelmes elviseléséhez. Így lettek ők (orvos és a kislány) tudatos sorstársai Krisztusnak, aki nem önmagáért, hanem értünk szenvedett.

Szent Pál is ezt tette. Erről tett tanúságot, amikor ezt írta: *„Örömmel szenvedek értetek, és testemben kiegészítem, ami Krisztus szenvedéséből hiányzik, testének, az Egyháznak javára"* (Kol 1, 24).

Úgy szenvedjünk, hogy tudatában legyünk szenvedéseink értékének. „Örökösei vagyunk Istennek, Krisztusnak pedig társörökösei. Előbb azonban szenvednünk kell vele együtt, hogy vele együtt meg is dicsőüljünk" — olvassuk *a* Szentírásban (Róm 8, 17).

Mindannyiunkat, akik az élet terhét cipeljük, az a tudat vigasztal, hogy örök életünk céljából hasznos a türelmesen elviselt szenvedés. A német nyelv a megpróbáltatást, a csapást, *Heimsuchungnak* nevezi, ami annyit jelent, hogy otthonkeresés. A Krisztussal együtt elviselt türelmes szenvedés valóban az örök otthont biztosítja számunkra. Egy spanyol művész festményén azt ábrázolja, amint Jézus diadalmasan viszi keresztjét. A kereszt szárai elérnek a látóhatár széléig. A kereszt árnyékában a szenvedő emberek beláthatatlan sokasága kínálja fel a vállát, hogy Jézusnak segítsen.

A mai Evangélium talán engem is fellelkesített arra, hogy Jézussal vigyem én is a keresztet, mégpedig úgy ahogyan Ő hordozza:

elvállalva!

Isten akaratát látva benne!

S másokért is felajánlva azt!

Így lesz az én szenvedésemnek örök értéke.

„Aki utánam akar jönni, tagadja meg önmagát, vegye fel keresztjét mindennap, és úgy kövessen engem" (evangélium).

*

Ó Istenarc, kegyetlen
Kínzástól éktelen!
Ó Irgalom, egyetlen!
Ó Jóság, végtelen!
Méltó ki lenne Hozzád?
Egy gyenge nő:
Letörli véres orcád
A keszkenő.

Ó arcom, ember arca,
Te bűntől éktelen,
Az Isten képe torza,
Te jótlan, széptelen!
Hallom amint esengő
Szíved dobog:
Ölelnéd, mint a Kendő,
Vert Krisztusod.

Ó lelkem, durva kendő,
Mocskoktól keserű:
Nézd, mennyi vár esendő
Arc, amit letörölj:
Kar nincs elég ölelni,
Mindenfelé:
Vert arcok, s valamennyi
a Krisztusé.

(Sík Sándor: VI. Stáció)

ÉVKÖZI 13. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (1 Kir 19, 16b 19—21)
Illés próféta élete vége felé parancsot kapott az Úrtól. „Kend föl prófétává Elizeust Safát fiát Abel-Melocháből magad helyett!" ... Illés odament hozzá és rávetette köntösét. Az otthagyta az ökröket, Illés után szaladt és így szólt: „Engedd, hadd adjak előbb bucsúcsókot apámnak meg anyámnak, azután követlek." Azután elindult, Illés nyomába szegődött és szolgája lett.

SZENTLECKE (Gal 4, 31b- 5, 1, 13—18)
Testvérek! A szabadságot Krisztus szerezte meg nekünk. Álljatok tehát szilárdan, és ne hagyjátok, hogy újra a szolgaság igájába hajtsanak benneteket.... A test ugyanis a lélek ellen tusakodik, a lélek meg a test ellen. Ellentétben állnak egymással s így nem azt teszitek, amit szeretnétek. Vezessen benneteket a lélek, akkor nem vagytok alávetve a törvénynek."

EVANGÉLIUM (Lk 9, 51—62)
Amikor már közeledtek szenvedésének és megdicsőülésének napjai, elhatározta, hogy Jeruzsálembe megy. Követeket küldött maga előtt. Ezek elindultak, s eljutottak a szamariaiak egyik falujába, hogy szállást készítsenek neki. De nem fogadták be, mert Jeruzsálembe tartott. Ennek láttán a tanítványok, Jakab és János felháborodtak: „Uram, ha akarod, lehívjuk az égből az istennyilát, hadd pusztítsa el őket!" De ő hozzájuk fordult, és rájuk pirított. Ezután más faluba mentek.
Amint mentek az úton, valaki megszólította: „Követlek, bárhová mész is." Jézus azonban figyelmeztette: „A rókáknak van vackuk, az ég madarainak fészkük, de az Emberfiának nincs hová fejét lehajtania."
Egy másikat felszólított: „Kövess engem!" Az így válaszolt: „Uram, engedd meg, hogy előbb elmenjek és eltemessem apámat." „Hagyd a holtakra, hadd temessék halottaikat — mondta neki —, te meg menj, és hirdesd az Isten országát."

Egy harmadik ezt mondta neki: „Uram követlek, de engedd meg, hogy előbb elbúcsúzzam a családomtól." Jézus így válaszolt: „Aki az eke szarvára teszi kezét és hátrafelé néz, nem alkalmas az Isten országára."

„A lelki szabadságra Krisztus vezetett minket"

Pár esztendővel ezelőtt Európa egyik leghangulatosabb vidékén, a dél-franciaországi Champagne-ban jártam, ellátogatva egészen Burgundiáig. Sehogy sem tudtam elképzelni ezt a tündéri vidéket látva, hogy egy évszázaddal ezelőtt „Elátkozott rétek"-nek nevezték. Ezen a vidéken tombolt a legtöbb dögvész, és itt hullott el a legtöbb marha és birka. Egészen addig tartott ez az állapot, míg a nagy Pasteur is utánajárt a dolognak.

A diagnózisa így szólt: nincsenek elátkozott rétek és megátkozott állatfajok, de igenis tovább élhetnek bennük azok a miazmák, amelyeket magával a lelegelt fűvel szednek magukba. Meg kell tiltani az elhullott állatok elföldelését. Helyette a radikálisabb elégetést kell alkalmazni. Érdekes, hogy a fűből miként mutatta ki lombikjaiban a kórokozó baktériumokat, s ezzel miként tette gazdaggá és ismét híressé Champagne-t. (Bővebben lásd: Bosio, L. Pasteur, „Civitta, Cattolica", 5 gennaio 1946)

A galatákhoz írt levelében *Szent Pál* apostol *az emberiség nagy kórokozójának a bűn szolgaságába merült emberi testet jelöli meg:*

A test kívánságai ugyanis szembekerülnek a Lélekkel. .....
Benneteket azonban a Lélek vezessen!

A test cselekedetei nyilvánvalók: kicsapongás, tisztátalanság, fajtalanság, bálványimádás, babonaság, ellenségeskedés, viszálykodás, vetélkedés, harag, veszekedés, szakadás, pártoskodás, irigykedés, gyilkosság, részegeskedés, tobzódás és ehhez hasonlók (Gal 5, 19—21).

A bűn miazmáival ellentétben az Apostol ezután a Lélek gyümölcseit mutatja be: szeretet, öröm, békesség, türelem, kedvesség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás — és hozzáteszi: akik Krisztus Jézushoz tartoznak, keresztre feszítették testüket szenvedélyeikkel és kívánságaikkal együtt.

A hittudósok szerint a galaták voltak az a néptörzs, amely a

legvadabbnak mondható a Pál apostol által megtérítettek közül.

A népek térítője ezek ellenére lélekben mégis a Golgotára vezeti fel őket, hogy ott semmisítsék meg régi vadságukat, bűnüket, szenvedélyüket: „akik Krisztus Jézushoz tartoznak, keresztre feszíthették testüket szenvedélyeikkel és kívánságaikkal együtt!" (Gal 5, 24).

A mai kor emberének sátáni miazmáitól: az alkoholtól, a kábítószertől, a szexhullámoktól, az erőszaktól és öngyilkosságtól ma is csak a Szentlélek tüze és a Krisztus keresztjének perzselő fájdalma tisztíthatja meg az emberiséget.

Amíg a test fegyverei az ösztönös kívánságok, addig a Szentlélek fegyverei a tűz, a világosság és az erő. A Lélek által megvilágosított értelmünk megláttatja velünk, mi a jó és mi a rossz. A segítő kegyelem pedig, melyet akaratunknak ad, elégséges erő a rossz elkerüléséhez, sőt megsemmitéséhez. A segítő kegyelem olyan, mint a villanyáram. Az égőn keresztül világít, a gépekbe vezetett tekercseken erőt fejt, a nehéz súlyokat odébb helyezi.

A harc kimenetele rajtunk áll. Ha a test vágyai győznek, akkor már rabbá vált az ember.

Hányszor tapasztalhatja az ember a szánalomra méltó rabok szomorú sorsát. Vergődnek, mint hal a hálóban, és nem látnak kiutat.

Egyik *alkoholista* ember így panaszkodott:

„Olyan bánatos vagyok, amikor látom feleségem kisírt szemeit, gyermekeim szomorú arcát, és riadt tekintetét, amikor támolyogva hazaérek a kocsmából. Mindennap megfogodom, hogy soha többé át nem lépem a kocsma küszöbét, de másnap minden újra kezdődik."

Reiter Frigyes német költő sem tudott szabadulni e szenvedélytől. Az alkohol tartotta rabságban; így ír erről:

„És körülfonja testemet,
Karját húsomba vágja.
Küzdjön, ki küzdhet: engemet
Visz már a pusztulásba."

Aki pedig a testiség hálójába kerül, előbb-utóbb látnia kell, hová vezet az útja. Így vall önmagáról *ADY:*

„Meghurcolt a Vér, ez a Pokolba
Bomolva, romolva
Vágtató, tüzes fogat
S most lenget utánam jelt
A Patyolat.
— — —
Most mikor már nem térhetek vissza,
Átkozom gerjedelmem,
Az elsőt, amely vágyat adott,
Az első, szennyes gondolatot."

(A Patyolat üzenete)

Rabnak kell tartanunk a *kapzsi* embert is, aki a pénzért, magasabb jövedelemért éjt nappallá téve, vasárnapot sem kímélve, dolgozik egészsége kárára, hogy aztán később kétségbeesve dobja oda forintjait azoknak, akiktől gyógyulást remél.

A *gyűlölködő* és *haragtartó* ember is mily szánalomra méltó. Olyan, mint a darázs. Amíg másoknak fájdalmat okoz, maga belepusztul. Idegileg tönkremegy a benne forrongó bosszúvágytól és azoktól való félelmétől, akiknek ártott.

Mennyiféle rabot kellene még felsorolni ahhoz, hogy teljes legyen a kép azokról, akikben az akaratot megbénította a testiség, és a Szentlélek kegyelme sem tudja felmelegíteni a jéggé fagyott lelkeket.

A harc színtere a mindennapi élet.

Az evangéliumi elbeszélésben hallottuk: ... *Valaki Jézushoz akart csatlakozni, és így szólt: „Követlek téged, bárhová mégy."* — Ő figyelmeztette: *A rókáknak odúja van, az ég madarának fészke, de az ember fiának nincs hová fejét lehajtania."*

Ezzel fejezte ki, hogy az őt követőknek a földi dolgoktól független, szabad életet kell élniük. Ezt jelenti az is, hogy: először Isten országát és annak igazságát keressük, és a többit hozzákapjuk.

Az olvasmányban szereplő Elizeustól is az anyagiaktól való teljes függetlenséget kívánta meg Illés próféta. Elizeus, amikor meggyőződött arról, hogy neki az Isten más hivatást szánt, mint a földművességet, otthagyott mindent, hogy teljes szívvel szolgálhassa Isten terveit.

Hiszen éppen abban áll a harc a testi vágyakkal szemben, hogy vállaljuk a *lemondást* is, ha Isten ezt kívánja tőlünk. Nem teljesítem minden esetben azt, amit szemem, szám megkíván, hanem a Szentlélektől megvilágosított értelemem ellenőrzése alá veszem, hogy testi vágyaim közül melyiket elégíthetem ki.

Akaratunkkal nem lebunkózni kell a testi adottságainkat, vágyainkat, szenvedélyeinket, hanem megszelidíteni és a lélek igájába törni.

Szent Kolumbánról, a bajorok megtérítéjéről, egy kedves legenda terjedt el. Szegényen ballagott a bajor hegyek között egyetlen szamarával, amelynek hátára rakta föl szegényes holmijait. Egyszer csak az erdőből egy medve rohant elő, és széttépte állatát. Szent Kolumbán erre így szólt a vadállathoz: „Ja, barátom! Ha szamaramat, teherhordómat széttépted, most cipeld te a terhemet!" És a vadállat megszelídülve hagyta, hogy felpakolja hátára a csomagot, és mint kezesbárány kísérte a szentet.

Szenvedélyeinket, ösztönös erőinket hasonló módon nekünk is a jó szolgálatába kell állítani.

Szemem, amelyik mindíg meglátta másban a hibát, ezentúl lássa meg a felebarát nyomorát. Lábam, amely sokszor a bűnre vitt, vigyen el embertársaimhoz, akik segítséget várnak tőlem. A nyelvem, amely borzalmas kitöréseim nyitott szelepe volt, szolgáljon mások vigasztalására.

Hogy ez nem megy máról holnapra? Biztos. Senki sem lett egy hónap alatt nagy művésszé. Életművészetünk, amelyben majd Jézus is gyönyörködhet, hosszú harc, munka eredménye lesz. Az élsportolók is megszenvednek a sikerért, a hervadó babérért.

Leonardo da Vinci nyolc évig festette meg az Utolsó Vacsora alkotásához Jézus arcát. Valószínűleg elbizakodottnak tartanád magad, ha Jézus élete hónapokon belül kialakulna benned. De a feladatod mégis csak ez lehet. Ezért mindennap kérd a Szentlélek Úristent, hogy világosítsa meg életutadat, láttassa meg veled tisztán: mi válik lelked javára?! Adjon erőt, hogy a test vágyai fölött győzni tudj; hogy elmondhasd te is életed végén Szent Pállal:

> „A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, hitemet megtartottam. Készen vár az igazság győzelmi koszorúja,

amelyet azon a napon megad nekem az Úr, az igazságos Bíró, de nemcsak nekem, hanem mindenkinek, aki örömmel várja eljövetelét" (2 Tim 4, 7—8).

*

AZ ALKOHOLIZMUS HAZÁNKBAN

1972-ben

Egy év alatt 20 milliárd Ft értékű alkoholt ittak.
Ez egyenértékű: 4 milliárd liter tejjel
vagy 250 ezer Zsiguli személygépkocsival
vagy 8 ezer kétszobás lakással.

*

Májzsugorban meghaltak:	1938-ban	675 ember
	1950-ben	471 ember
	1960-ban	885 ember
	1965-ben	1008 ember
	1971-ben	1428 ember

*

Közlekedési balesetek száma:
1966-ban 15 088, közl. baleset volt — ebből 2321 alkohol miatt
1968-ban — 3353 alkohol miatt

*

Bűnözések: 1968 első félévében 28,7 % volt alkohol miatt
1969 első félévében 31,2 % volt alkohol miatt
1968-ban — 3353 alkohol miatt

*

Bűnözések: 1968 első félévében 28,7 % volt alkohol miatt
1969 első félévében 31,2 % volt alkohol miatt

*

Sajnos ez a szám 1980-ig csak növekedett:

pl. Míg 1970-ben 199 mill. liter bort fogyasztottak, addig
1980-ban 228 mill. liter bort fogyasztottak.

Míg 1970-ben 612 mill. liter sört fogyasztottak, addig
1980-ban 914 mill. liter sört fogyasztottak.

továbbá egy főre eső égetett szesz fogyasztás:

Míg 1970-ben 5,4 liter volt, addig
1980-ban 9,5 liter volt.

ÉVKÖZI 14. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Iz 66, 10—14c)
Mert ezt mondja az Úr: „Íme, kiárasztom rá a békét, mint folyamot;
és mint kiáradt patakot a nemzetek dicsőségét.

SZENTLECKE (Gal 6, 14—18)
Béke és irgalom mindazoknak, akik ezt a szabályt követik, Isten (igaz) Izraelének!

EVANGÉLIUM (Lk 10, 1—9)
Ezek után az Úr kiválasztott más hetvenkettőt, és elküldte őket kettesével maga előtt minden városba és helységbe, ahová menni készült. Így szólt hozzájuk: „Az aratnivaló sok, de a munkás kevés. Kérjétek hát az aratás urát, küldjön munkásokat az aratásra. Menjetek! Úgy küldelek benneteket, mint bárányokat a farkasok közé. Ne vigyetek magatokkal erszényt, se tarisznyát, se sarut. Az úton senkit ne üdvözöljetek. Ha betértek egy házba, először ezt mondjátok: Békesség e háznak! Ha békesség fia lakik ott, rászáll békességetek, ha nem, visszaszáll rátok. Maradjatok ott abban a házban, és azt egyétek és igyátok, amijük van. Mert a munkás megérdemli a maga bérét. Ne járjatok házról házra. Ha egy városba érkeztek, és szívesen látnak titeket, egyétek, amit elétek adnak. Gyógyítsátok meg ott a betegeket s hirdessétek: közel van hozzátok az Isten országa!"

„A béke az Ég ajándéka"

Ha felnyitjuk rádiónkat, és végigpásztázzuk keresőjével a világ rádióállomásait, azt halljuk, hogy mindenütt a békéről beszélnek. Tehát mindenki óhajtja a békét. Eközben pedig milliókat költenek a fegyverkezésre. Nem csoda, ha a háborús félelemtől idegessé, a

békéről elhangzott sok beszédtől pedig már fásultá és bizalmatlanná lettek az emberek.

A béke utáni vágy nemcsak a ma emberének tulajdonsága. Amióta ember él a földön, békére és igazságra sóvárogtak a nemzedékek. Mekkora vígasz lehetett a választott nép számára az Isten szava, amelyet Izajás próféta írása közvetített a babiloni fogságba hurcolás, megaláztatás, elnyomás és egy pusztító háború után: Ezt mondja az Úr: „Íme kiárasztom rá a békét, mint folyamot; és mint kiáradt patakot a nemzetek dicsőségét" (olv.).

Igen! A mi Istenünk a béke Istene. Az igazi békét nem az emberek teremtik meg saját erejükből, hanem „A béke az Ég ajándéka" (XII. Pius).

Jézus ezt ígérte: Békességet hagyok rátok: „Az én békémet adom nektek. Nem úgy adom nektek, amint a világ adja" (Jn 14, 27).

A II. Vatikáni Zsinat ennek a krisztusi békének pontos meghatározását is megadja; helyes és fontos az a kifejezés, hogy a „béke az igazság műve" (Iz 37, 2). De a béke a szeretet gyümölcse is. Ezért azzal a buzgó kéréssel fordulunk az összes kereszténységhez, hogy szeretetben, igazságban cselekedve (Ef 4, 15) biztosítsák a békét" (Egyház a mai világban 78).

Vessünk tehát egy pillantást az annyira óhajtott béke gyökérzetére; a szeretetre és az igazságra. Ugyanis, ha a gyökér ép és egészséges, akkor majd megtermi várva-várt gyümölcsét, a békét.

A béke egyik fő gyökere a szeretet.

Az ószövetségi törvény így szól: „Szemet szemért, fogat fogért" (Mt 5, 38). Szeresd felebarátodat és gyűlöld ellenségedet (Mt 5, 43).

A mai ateista idológiában ez így hangzik; „A világnézeti küzdelmet nem lehet pusztán elméleti eszmecserék kardjai közé szorítani, a két világnézet léte a két alapvető társadalmi osztály ellentétét tükrözi" (Zoltai D.; Világnézeti nevelés és vallásos világnézet. 27. old.).

Az ószövetségi felfogással szemben Jézus így tanított: „Ne szálljatok szembe a gonosszal!" (Mt 5, 39)

„Szeressétek ellenségeiteket, és imádkozzatok üldözőitekért (Mt 5, 44).

Egyáltalán nem nehéz eldönteni, hogy két tanítás közül melyik szolgálja a békét, az egyetértést és a nyugodt élet. A II. világhá-

ború alatt Amerikában a sivatag mélyén egy eldugott helyen felépült egy város. Titokzatosság vette körül, néma csend. Az itt lakóknak és dolgozóknak csak számuk volt, de nevük nem. És itt készült el az atombomba örök emlékeztetőül, hogy az emberek hatalma és a népekre erőszakolt „Békéje" milliók romjaira épült. Kétezer évvel ezelőtt egy palesztinai főváros falain kívül egy addig ismeretlen hegyen nőtt ki a Kereszt örök emlékeztetőül arra, hogy Krisztus hatalma és békéje a szeretetre és megbocsátásra épült.

Joggal dicsekedhetett ezzel a krisztusi kereszttel a mai szentleckében Szt. Pál apostol, mert általa vált új teremtménnyé nemcsak Ő, hanem mindazok akik az Ő példáját követik. Ennek a teremtménynek jutalma pedig a „Béke és irgalom" (szentlecke).

Jézus szájában a béke szó nem formaság. Nem szólásmondás, de még csak nem is sablonos köszöntési forma, hanem tartalommal átitatott valóság. „Ha beléptek egy házba, először azt mondjátok: Békesség e háznak" és akkor lehet szót érteni a ház lakóival, ha a békesség fia lakik bennük.

A zsinat világos szavakkal ezt így fogalmazta meg: „....a szeretet kötelékével egybefonódva legyőzik a bűnt, oly mértékben vesznek erőt az erőszakon is, mígnem teljesedik az írás szava: „És a kardjaikat ekevasakká olvasztják és lándzsájukat sarlókká. Nemzet nemzet ellen nem emel kardot, és nem tanul többé hadviselést" (Iz 2, 4). (Az egyház a mai világban.) (78.)

A krisztusi béke az „igazság gyümölcs" is (XII. Pius).

„Én arra születtem és azért jöttem a világra, hogy tanúságot tegyek az igazságról" — mondja Krisztus. — „Mi az igazság?" — legyint Pilátus. Két ember áll egymással szemben Jeruzsálemben az Antónia vár terraszán, az egyik oly nagyra értékeli az igazságot, hogy leszállt az égből, és most kész az életét adni érte. A másik számára az igazság egy lyukas garast sem ér. Mi, Krisztus követői tudjuk, hgy az igazság változatlan és örök. Mások viszont mindent, az igazságot is, viszonylagosnak tekintik. Vagyis, ma ezt, holnap pedig azt mondják ki igazságnak. Így alakulnak ki sajnos az életben a bizonytalanul haladó, majd vállvonogató embertípusok, akik letérve az egyedül helyes krisztusi útról, végülis pilátusi módon fogalmazzák meg az igazságot:

„Ugyan kérem! Igazság! Mi az igazság? Erkölcsi norma? Hiszen ez is változik. Ki ad nekem garanciát arra, hogy az a helyes, amit

én ma és most igaznak és erkölcsösnek tartok?" — A mi válaszunk: Krisztus ad erre garanciát, aki kijelentette: „Én vagyok az út, az igazság és az élet." Szt. Pál szerint pedig „Krisztus ugyanaz tegnap, ma és mindörökké."

Ha békét akarunk, akkor kevesebbet beszéljünk róla, de annál többet tegyünk érte. Hogy mit? Elsősorban küzdjünk és hozzunk sok áldozatot a jézusi igazság és szeretet megvalósításáért. Másodsorban, törődjünk jobban a jövő generációjának a békére való nevelésével.

Orsika 12 éves, így ír a békéről: a szüleim folyton azt mondják, hogy sok pénzt kell keresni, mert a pénzen meg lehet vásárolni mindent. De akkor kérdem, mért nem lehet a pénzen békét venni? — Pénzen nem lehet mindent megvenni. Ha lehetne, az emberek az egész világon biztosan összeadtak volna már annyit, hogy régen megszüntethettek volna minden háborút.

Mennyire igaza volt annak a *buddhista szerzetesnek*, aki a lámakolostorban így vitázott a világhírű szobrásszal, *Harró Hammannal*: „Nemde azt írja a ti Bibliátok, hogy mindenkit szeretni kell és senkit sem szabad megölni. Hogyan van mégis, hogy ti állandóan háborúskodtok?!" A művész annyira megrendült lelkében, hogy felvette a katolikus vallást, s végül beállt a béke hirdetői, a ferences barátok közé. (Populo Novo: 1954. nov. 16.)

Békét akarunk, mert ez minden ember vágya. De nem tudunk gyümölcsöt szedni olyan fáról, melynek gyökerei szikes talajba kapaszkodnak. Az emberi lélek talaját a pénzvágy és az élvezetek lúgozhatják ki legjobban. Mindenek előtt tehát talajművelést kell végeznünk, mert csak így reménykedhetünk a béke gyümölcsében. Igyekezzünk rámutatni a fiatalok előtt arra, hogy a bírvágynál nagyobb érték lehet a lemondás s az élvezetnél az önmegtagadó élet. Jézus is kijelentette, hogy aki az életet meg akarja szerezni a maga számára, az elveszíti azt.

Ám aki képes arra, hogy lemondjon életéről Krisztus javára, — azaz az ő törvényei szerint éljen, — az életét önmagának szerzi meg.

Thomas Merton írja: „Ne akarjunk fából vaskarikát, vagyis krisztusi szeretet és igazságosság nélkül békét. Hiszen egymás szeretete nemcsak keresztényi kötelességünk, hanem emberi kötelességünk is. Kérjük gyakran a mi Istenünket VI. Pál pápa imádságával: „Istenem, add vissza a népek békéjét, tedd lehetővé, hogy boldogu-

A GYERMEK IMÁDKOZIK

lásunkon hosszú időn át zavartalanul fáradozhassanak" (Christi Martis Rosarii encikl.).

Ha vannak még olyanok a földön, akik hisznek abban, hogy egy háborúval végleg biztosítani lehetne itt a földön a békét és az igazságot, azok olvassák el a következő írást:

*

A második világháború pusztításai:

A második világháború 2194 napig tartott. 71 állam 1700 millió lakosa vett részt.
(A föld lakóinak 80%-a)
Az elpusztult emberek száma: harcokban 32 millió, hátországban és a koncentrációs táborokban 18 millió. A hadszintér területe: 22 millió négyzetkilométer volt. Belekerült az emberiség 1117 milliárd dollárjába. Ez az összes hadviselő állam nemzeti jövedelmének 70%-a volt.
Ebből az összegből a világon élő minden egyes embernek autót lehetett volna vásárolni.
(Hitélet: 1981. máj. 16. old.)
Öveges József prof. piarista szerzetes tanár, kimutatta, hogy a II. világháború költségéből a világ minden családjának 4 szobás lakást lehetett volna építeni. Már Thomas Mann megírta: adjátok oda az első világháborúban elpusztított tengeralattjárók árát, és én:
Európa minden hegyére templomot,
minden falujába iskolát,
minden városába kórházat építek
és biztosítom minden proletárlánynak a hozományát.

Anatole France írja: „A háború olyan bűn,
amit nem mos le
a győzelem."
(Vigilia: 1971. márc.)

A stockholmi nemzetközi kutatóintézet, a CIPRI 1983. jún. 22-i jelentése: 1982-ben a katonai célokra fordított kiadások a világon

meghaladták a 700 milliárd dollárt. Így naponta 2 milliárd dollár megy fegyverkezésre. Az eddig elkészült nukleáris fegyverek száma 50 ezer, de ez — ha nem lesz eredményes a genfi leszerelési tárgyalás — 10 év múlva már 60 ezer lesz (Új Ember, 1983. júl. 17.).

A szegény országokra egy év alatt fordított összeg 18 napi fegyverkezési költségnek felel meg (Magyar Kurir, 1983. július 14).

ÉVKÖZI 15. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (MTörv 30, 10—14)
Ha engedelmeskedsz az Úr, a te Istened szavának, és megtartod az ebben a törvénykönyvben foglalt parancsokat és törvényeket, ha szíved, lelked mélyéből megtérsz az Úrhoz, a te Istenedhez. Egészen közel van hozzád a törvény, a szádban és a szívedben, így hozzá szabhatod tetteidet.

SZENTLECKE (Kol 1, 15—20)
Ő a láthatatlan Isten képmása, minden teremtmény elsőszülötte.

EVANGÉLIUM (Lk 10, 25—37)
Egy törvénytudó felállt, hogy próbára tegye. „Mester — szólította meg —, mit tegyek, hogy eljussak az örök életre?" Megkérdezte tőle: „Mi van megírva a törvényben? Hogyan olvasod?" Így válaszolt: „Szeresd Uradat, Istenedet, teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes erődből és teljes elmédből, embertársadat pedig, mint saját magadat. Helyesen feleltél. Tégy így, és élni fogsz" — válaszolta neki. De az igazolni akarta magát, ezért megkérdezte Jézustól: „Kit tekintsek embertársaimnak?"
Erre Jézus átvette a szót: „Egy ember Jeruzsálemből Jerikóba ment. Rablók kezébe került. Ezek kifosztották, véresre verték, és félholtan otthagyták. Történetesen egy pap tartott lefelé az úton. Észrevette, de elment mellette. Ugyanígy közeledett egy levita is. Látta, de továbbment. Végül egy szamariainak is arra vitt az útja. Amikor meglátta, megesett rajta a szíve. Odament hozzá, olajat és bort öntött a sebeire és bekötözte, magát az embert pedig felültette teherhordó állatára, elvitte egy fogadóba és ápolta. Másnap elővett két dénárt, odaadta a fogadósnak ezzel a kéréssel: viseld gondját, és ha többet költenél, visszatérve megadom neked."

„Mit gondolsz, e három közül ki volt az igazi embertársa annak, aki a rablók kezébe került?" „Aki irgalmas szívű volt iránta" — felelte. „Menj és tégy te is hasonlóképpen."

„Szeresd embertársadat, mint önmagadat!"

Az egzisztencializmus atyjának, Sartre-nak hírhedt mondásai között szerepelt egy kijelentés: „A pokol vagyok a másiknak."

Ez a mottó találóan fejezi ki azt az igazságot, hogy az individualista, önző ember büntetés az egész emberiség számára.

A magyar irodalomban két helyen is találkozunk az önző ember tragédiájával. *Báró Eötvös:* Karthausi című regényét ezzel a mondattal fejezi be.

„Csak az önösnek nincs vigasztalása a földön."

Babits Mihály szerint a magának való ember nemcsak a mások, hanem saját maga számára is keserű büntetés:

„Én maradok magam számára börtön,
mert én vagyok az alany és a tárgy
jaj, én vagyok az Omega és az Alfa.

Megnyugtató, hogy a történelem folyamán akadtak más felfogású emberek is; pl. a szentek:

1. *Árpádházi Szent Erzsébet*, 21 éves, háromgyermekes özvegyasszony nemcsak önmagára és övéire gondolt, hanem a családi vagyont kórházalapítás céljára adta át.

Lelliszi Szt. Kamill reverendája alatt 40 évig rejtegeti gennyes és vérző térdét, de közben kórházakat alapít;

Kláver Szt. Péter áthajózik az Újvilágba, hogy a brazil kávéültetvényekre áthurcolt néger munkásoknak jótékony aposola legyen; vagy

Don Bosco Szt. János, aki a külvárosok nyomorgó gyermekeit gyűjtötte maga köré, és mentette meg az éhségtől és lezülléstől.

Vajon honnét érezték meg ezek a hősök azt, *hogy az életben a legnagyobb érték a jóság?!* Onnét, hogy közel voltak Istenhez, akiről Szt. János evangélista azt állította, hogy „*Ő maga a szeretet*" (1 Jn 4, 16). Az istenszeretet kezdettől fogva úgy sugárzik szét az egész világra, mint a nap a földre. Ezért az ember számára írt legfőbb törvény is csak a

szeretet lehetett, amelyet Isten még kihirdetése előtt mélyen belevésett — a mai olvasmány szerint — az emberi szívbe:

„Ez a parancsolat, amelyet ma neked meghagyok nem elérhetetlen számodra és nincs messze tőled... hanem *igen közel van ez az ige hozzád: a szádban és a szívedben, így megtarthatod.*"

Isten viszont nem elégedett meg azzal, hogy előírta a szeretet törvényét, hanem egyszülött Fiát is odaadta nekünk, hogy példaképünk legyen. Ezért lett Krisztus a „láthatatlan Isten képmása, ugyanakkor minden teremtény elsőszülötte" (szentlecke).

Neves költőnk *Vas István ezt így fejezte ki:*

„Hiszem, hogy a szeretet a legnagyobb erő a világon, és hogy ez a legnagyobb erő Jézusban testesült meg."

Jézus annyira lehajolt hozzánk, hogy azonosította magát embertársainkkal: „Amit egynek tesztek a legkisebb testvéreim közül, azt nekem teszitek"... Így lett a főparancs az egyetlen, egybevont törvény: „Szeresd a te Uradat, Istenedet... és szeresd felebarátodat..."

Az embertárs szeretete nélkül lehetetlen Istent szeretni: „Aki azt állítja: szeretem az Istent, de felebarátját gyűlöli, az hazudik. Aki ugyanis nem szereti testvérét, akit lát, Istent, akit nem lát, hogyan szerethetné?" (vö. 1 Jn 4, 20)

A szeretet akkor valódi, ha kiterjed fajra, vallásra, nemre és nemzetiségre való tekintet nélkül. Jézus nem véletlenül szerepelteti példabeszédében a „szamaritánust", abból a népből való embert, akik a zsidóknak régi ellenségeik voltak.

Jézus mai evangéliuma rámutat a *Hegyi beszéd nagy újítására:* „Hallottátok a parancsot: Szeresd embertársadat és gyűlöld ellenségedet. Én pedig mondom nektek: Szeressétek ellenségeiteket, és imádkozzatok üldözőitekért és rágalmazóitokért" (Mt 5,43—44).

Ez a példabeszéd azonban tovább is vezeti fantáziánkat, mert *alkalmas az egész emberiség sorsának és a végső kifejletnek bemutatására is.* Lássuk tehát:

Az irgalmas szamaritánus: maga Jézus Krisztus.

A sebesült maga az emberiség és máris *előttünk az egész üdvtörténet:*

„Egy ember lement Jeruzsálemből Jerikóba..." — azaz — az egész emberiség indult le a magasan álló Sionról, Isten hegyéről, s Jeruzsálemből, a Béke-városából Jerikóba: a változó Hold és a rózsák városának (Asztarot istennő kultuszhelyének) csalogató, érzé-

kies örömei felé. Útközben kifosztották azután a világ nagy rablói, a gőg, az érzékiség, az irigység, a közöny, s ezer sebből vérezve az útszélen hagyták.

Az Úr elküldte ekkor a választott népet, Izraelt, mint az ő *felkent papját* a sebesült megsegítésére, de az érzéketlenül elment mellette.

Elküldte *a levita* személyében a világ szellemi nagyját is, de őket is csak a gazdagok érdekelték, velük foglalkoztak; a szegényekkel kapcsolatban pedig *Seneca* véleményét tartották: „A bölcs nem foglalkozik irgalommal." A híres latin költő *Horatius* pedig ezt vallotta: „Gyűlölöm a tudatlan tömeget, és óvakodom tőle."

Ebbe a világba jön el *az Üdvözítő*, aki a sebesült emberiségnek saját véréből készít gyógyító fürdőt, és megkeni sebeit a béke olajával. Mivel pedig tudja, hogy neki a földről majd távoznia kell, amíg visszatér, egy fogadós gondjaira, vagyis *az Egyházra* hagyja betegét: az egész emberiséget.

Utána két dénárt ad „neki", vagyis az Egyháznak — s folytatva a párhuzamot — elküldi a Szentlelket, hogy az Egyház a csalatkozhatatlanság és a kegyelmet közvetítő szentség helyes útján maradjon és hogy az isteni segítségből soha ki ne fogyjon.

Nagyon meghatóak az irgalmas szamaritánus utolsó szavai: „Viseld gondját, és ha többet költenél, visszatérve megadom neked." Jézus tudja azt, hogy az érette hozott komoly áldozatokat nem lehet földi javakkal megfizetni. Jól érzékelteti ezt P. *Varga Bertalan* magyar hithirdető atyának beszámolója, akinek közel félévszázados működése alatt egy kerékpár volt minden vagyona. Ezzel járta a hazánkkal egyenlő nagyságú indiai tartományt, Bihart, hogy a nép lelki-testi éhségét enyhítse. Íme beszámolójának egy része, amelyet 1983 júniusában írt:

„Már 47 éve vagyok Indiában. Még írok magyarul, de beszélni már nem tudnék, mert a magyar szavak alig jönnek az ajkamra. Inkább idegen szavak jönnek, amelyeket naponta használok, leginkább a hindi. Levele felidézte bennem a szép magyar tavaszt. Itt tavasz nincs, virágos mező sincs.

Éppen a tavasz, ami otthon olyan szép, itt a legrosszabb és legnehezebb időszak. Áprilistól—júniusig száraz, még fű sincs. Minden kiszárad. A szegény állatok egész nap csipegetnek, de harapni nem igen tudnak, mert nincs mit. Ezen úgy segítenek, hogy a perjét

kikapálják, és azzal mentik meg az állatokat. A gyökérzet ugyanis még zöldes.

Eső és fű csak június vége felé lesz. Csak a nagy fák zöldek, a cserjék lehullatják leveleiket, elfonnyadnak.

Ilyenek az emberek is, szárazak, virágtalanok. Én csak élek, s teszek, amit tudok, de már érzem, hogy nem sokáig mehetek. Még megyek kerékpáron... de már nehéz, fárasztó. Sok munka volna, de az én időm már elmúlt; megkezdtem a 78-dik évemet.

Csak imát kérek, hogy el ne csüggedjek egészen, hogy kitartsak mindvégig az Úr Jézus mellett.

Nem felejtettem el hazámat. Nem tudtam visszatérni egyszer sem, pedig szerettem volna viszontlátni csak egyszer is Tényőt, Győrt, a bencés gimnáziumot, ahol tanultam. Visegrád, de szép vagy! De szépek is voltak a pilisi hegyek! Dunántúl, a Duna... Ez már mind elmúlt, és nem jön vissza többé.

A jó tanáraim nincsenek már. Imáit kérem, hogy az Úr Jézus legyen irgalmas szegény lelkemnek, amikor számadásra hív...

Mindenkit, minden jó magyar testvéremet magyaros szeretettel üdvözlök. Az Úr Jézus Szent Szívének áldása legyen önnel és mindnyájunkkal. Szegény öreg testvére: P. Bertalan Varga S. D. B.

Utóirat: kézzel írni már nem tudok. Kezeim már nagyon remegnek, még enni is nehéz. A misézés is nehezen megy már; különösen az áldoztatás. A kelyhet kézben tartani nem tudom."

*

Sartre azt mondta, hogy *ő a pokol* a másik ember számára. Mi pedig *legyünk a mennyország*, embertársaink számára.

Nemrégen temettük városunk kiváló fogorvosát, aki buzgó katolikus volt, és rendelőjében mindig ott függött a feszület. Felesége volt asszisztensnője még 70 éves korában is. Munka közben, valahányszor egy műszert kért tőle, így kezdte: „édes szívem, legyen kedves most a ... ideadni." Naponta százszor is elhangzott ez a kedves megszólítás feleségéhez, mert mennyország akart lenni a másik számára.

Évekkel ezelőtt beteg orvost látogattam meg. Hosszú évek óta felesége ápolta. Az éjjeliszekrényén kis versike került a kezembe. Az idős asszony írta férjének ünnepi alkalomra ajándékként:

*

Helvenegyéves születésnapodra

Szeretnék egy pohár víz lenni,
Mely ajkad szomját enyhíti!
Szeretnék lenni egy falat kenyér,
Mely Neked mindennél többet ér!
Szeretnék lenni szellő, mely homlokod lágyan simítja!
Szeretnék lenni napsugár, mely arcod felvidítja!
Szeretnék lenni Mögötted árnyák,
Hisz' akkor mindig Veled járnék!
Szeretnék lenni piros rózsaszál,
Fehér „Rendelőd" íróasztalán!
Szeretnék lenni testedben lélek!
Szeretnék lenni Mindened néked!

Dr. S. J.-né
Bodó Ilona

Ám nemcsak a családban, hanem képességeink hasznos felajánlásával is lehetünk a mennyország a másik számára. Erre érzett rá *Rubinstein*, aki így nyilatkozott: „Én vagyok a világ legboldogabb embere. Amikor muzsikálok, tulajdonképpen a szeretetet gyakorolom. Úgy érzem, és talán életfelfogásommal is azért tudok minden embertársamhoz egyaránt szólni, mert szeretem az emberiséget."

Ötszörös világbajnokunk, *Balczó András* is így nyilatkozott az újságíróknak: „Különösen örülök annak, hogy a hazai közönségnek sikerült örömet szereznem. Igaz, hogy csak rövid időre, talán csak egy fél órára, de nagyon sok embernek, és ez összetevődik." Milyen jó lenne, ha minél többen megvalósítanánk életünkben a főparancsot: Szeresd Uradat, Istenedet és szeresd embertársadat! Kezdjük el önmagunkon. Adni, adni mindenkinek, viszonzást nem várva, és észrevesszük, hogy a fagyos lelkek felengednek a szeretet melegére. Magunk fogunk csodálkozni a legjobban, hogy a meleg szívekben szeretetvirágok nyílnak majd sokak számára.

*

A szeretet erősebb

Ti gyűlöltök minket,
de mi szeretettel válaszolunk.
Ha kizártok iskoláitokból,
akkor is szeretünk titeket.
Ütlegeltek minket
és börtönbe hurcoltok,
mégis szeretünk benneteket.
Szeretnétek fejünkre gyújtani
házainkat,
de még akkor is szeretünk titeket.
Mert hiszünk a bennetek lakó jóban,
s szeretnénk azt felébreszteni bizalmunkkal.
A jóságot csak a bizalom tudja felkelteni.
Minden emberben ott szendereg,
csak eltakarja az ördögi gyűlölet,
Ezt a pokoli kört kell megtörnünk
a szeretet erejével.

Ez a karácsony üzenete,
ez a keresztény jóhír:
Nincs nagyobb erő,
mint a szeretet ereje,
mely legyőzi a gyűlöletet,
mint a fény a sötétséget.

Martin Luther King (1929—1968)

(Ford. Csanád Béla)

*

STATISZTIKA azokról a férfi szerzetesekről és hithirdetőkről, akik Jézusnak adták napjainkban az életük. (Magyar Kurír, 1983. július 14 sz);

RÓMA: (KNA) *Az összesen 182 férfi szerzetesrend közül 17 közösségben emelkedik a tagok száma háromezer fölé.* Öt szerzetesközösség gyarapodott az elmúlt évben. A legerőteljesebb a növekedés a

trapistáknál: 539 fő, őket követik a ferencesek: 329. A rendtagok számát tekintve a jezsuiták állnak első helyen 26 398 taggal, majd a következő a sorrend: ferencesek 20 666, szaléziek 16 893, kapucínusok 11 830, keresztény iskolatestvérek 10 011, bencések 9 472, dominikánusok 7 062, maristák 6 805, redemptoristák 6 592, a Szeplőtelen Szűz Mária oblátái 5,837, Steyli-misszionáriusok 5 311, minoriták 4 038, lazaristák 4 014, trappisták 3 584, ágostonosok 3 397, sarútlan kármeliták 3 297, s végül a paszionisták 3 023 taggal. A megadott számok a rendi novíciusok számát is tartalmazzák. (M. K.)

ÉVKÖZI 16. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Ter 18, 1--10a)
Ábrahám
Fölemelte szemét és íme, három férfi állt előtte. Mihelyt meglátta őket, sátra bejáratától eléjük sietett, földig meghajolt és így szólt: „Uram, ha kegyelmet találtam színed előtt, ne kerüld el szolgádat. Hoznak vizet, mossátok meg lábatokat és telepedjetek le a fa alatt." Majd tejet és vajat hozott és meghozta az elkészített borjút is és eléjük tette.

SZENTLECKE (Kol 1, 24—28)
Őt hirdetjük, amikor intünk és a teljes bölcsesség birtokában tanítunk mindenkit, hogy minden embert tökéletessé tegyünk Jézus Krisztusban.

EVANGÉLIUM (Lk 10, 38—42)
Útjukon betértek egy faluba. Egy Márta nevű asszony befogadta házába. Ennek volt egy húga, Mária. Ez odaült az Úr lábához és hallgatta a szavait, Márta meg sürgött-forgott, végezte a háziasszonyi teendőket. Egyszer csak megállt: „Uram — méltatlankodott — nem törődöl vele, hogy húgom elnézi, hogy egyedül szolgáljalak ki? Szólj neki, hogy segítsen nekem." Az Úr azonban így válaszolt: „Márta, Márta, sok mindenre gondod van és sok minden nyugtalanít, pedig csak egy a szükséges. Mária a jobbik részt választotta, nem is veszti el soha."

A vasárnap a Jézusra figyelés ideje

Pár esztendővel ezelőtt pap barátommal Erfurtban jártunk, ahol éppen a kelet-európai országok virág- és dísznövény kiállítása volt. Ez a thüringiai vallási központ nemcsak arról nevezetes, hogy itt tanult egykor az ágoston rendi szerzetes, Luther Márton, hanem 36 szebbnél szebb templomáról is.

Érdekelt bennünket, hogy vajon mi van ma az 1100-ban épült *ágostonrendi templom kapuján.* Hatalmas plakátot láttunk rajta, amelyen egy fürdőruhás férfi és nő pihen kint a folyóparton árnyas fák alatt, a közéjük helyezett tranzisztoros rádió hangszórójából pedig különböző városok — Berlin, Stokholm, Párizs, Prága, Moszkva hullámai törtek elő, s verték fel a táj nyugalmát. A kép fölött német nyelvű felirat, mely magyarul így hangzik: „Nincsen már csend életetekben, ezért nem tudok hozzátok szólni én, a Seregek Ura, Istene."

Pár héttel ezután egyik *Képes újságban* hollandiai templombelső különös „mellékoltára" tűnt fel. Nekigyürkőzött férfit ábrázol a kép, kezében öntözőcsővel, amelyből a vízsugár bordó színű autójának sárhányóit pásztázta. A kép fölött ez a felírás állt: „Hat napon át dolgozik, a hetediken „a bálványt" mossa."

Ez a két szomorú kép különös hangsúllyal rajzolódik elénk, ha a Mártáról és Máriáról szóló evangéliumi történetet olvassuk.

„*Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött fiát adta oda, hogy aki hisz benne az el ne vesszen, hanem örökké éljen*" (Jn 3, 16).

Isten szeretete tehát az adásban nyilvánul meg.

Jézus lényegéből is a szeretetadás sugárzott. Ő mondotta: „Senki sem szeret jobban, mint az, aki életét adja barátaiért" (Jn 15, 13).

Jézus akkor is adni akart, amikor betért Mária és Márta házába.

Hogy mit adott? — Örök életet teremtő tanítást.

Mária elfogadja Jézus ajándékát és csendben, figyelemmel hallgatja őt.

Márta sürög-forog a házi munkában, hogy kellemesebbé tegye Jézus látogatását. Adni akar Márta is, mégpedig figyelmes és kedves vendéglátást. Úgy gondolja, hogy az ő szolgálata az értékesebb, s ezért még nővérét Máriát is elmarasztalja, hogy miért nem segít neki ebben a figyelmességben?

Jézus viszont megrója ezért Mártát. De mit vétett ez a szorgalmas nő? Hiszen éppen az iránta való szeretetből teszi ő, amit tesz. És miért mondja neki; „Márta, Márta, sok mindenre gondod van, sok minden nyugtalanít, pedig egyre van csak szükség!" Majd megdicséri Máriát: Mária a jobbik részt választotta.

Miért tette a mi Urunk ezt a megkülönböztetést?

Félreérteném Jézus szavait, ha azt hinném, hogy nem becsülte

meg Márta szorgalmát. De el kell fogadnunk azt, hogy *időt és energiát kell áldoznunk a lelki életünkre is:*

„Mindennek megvan az órája, és minden szándéknak az ég alatt ...ideje a hallgatásnak, és ideje a szólásnak" (Préd 3, 1. 7).

Az Olvasmányban Ábrahám vendégül látja Istent és két angyalát. Ő is sürög-forog hogy elkészüljön a lakoma a vendégei számára, de amikor azok már letelepednek: „eléjük teszi az ételt, ő pedig odaáll mellékük a fa alá", és lesi, lelkébe issza szavukat.

Tehát van ideje a munkának, a szorgalomnak, de amikor eljön a Jézusra hallgatásnak az ideje, — azaz a vasárnap — akkor kell, hogy le tudjunk ülni Jézus elé. Akkor kell, hogy meghallgassuk életünket irányító és szebbé tevő tanítását.

A mindennapi munkát, a sok gondos elfoglaltságot bármennyire is a családok iránti szeretet diktálja, szükséges, hogy vasárnap rohanó tempódat leállítsa és felváltsa a csend, a Jézusra figyelés, a szentmisén való részvétel. Kimerül a szív akkumulátora is, ha Jézus nem töltheti fel azt kegyelmi áramával. *Egy jó vasárnapi szentmise erőt ad a következő hat nap munkájához.*

A keresztények vasárnapjáról a legelső dokumentumot 150-ből találjuk meg *Jusztínusz* írásában. Lejegyzi, hogy keresztény őseink vasárnaponként mindenütt „összejöttek egy helyre, s fölolvastak az apostolok és presbiterek írásaiból. " Vezetőjük pedig beszédben buzdította őket ezeknek a tanoknak a megtartására.

A hetedik nap megszentelése kettős:

a) a fizikai — két óránál tovább tartó — munka kerülése; hacsak nem az otthoni, vagy munkahelyi kényszer adja azt elénk,

b) másrészt le kell ülnünk Jézus lába elé a templomban, mint Máriának s meg kell hallgatnunk gyarló szolgája személyében Őt az Isteni Mestert. Hiszen Ő mondotta „Aki titeket hallgat, engem hallgat, s aki titeket megvet engem vet meg."

Valamikor az a könnyelmű felfogás uralkodott a szentmisehallgatással kapcsolatban, hogy ha valaki a felajánlásra érkezik ugyan a templomba, de jelen van az átváltoztatáson és az áldozáson is, utána nyugodtan távozhat, mert eleget tett Isten III. parancsolatának: „Megemlékezzél arról, hogy az Úr napját megszenteljed!"

A II. Vatikáni Zsinat a szentmisét két részre osztotta, az Ige liturgiájára és az Eucharisztia liturgiájára. Ez azt jelenti, hogy a

kettő egyforma súllyal bír, s aki eleget akar tenni a vasárnapi kötelezettségének, a szentmise elejétől az utolsó áldásig részt kell azon vennie.

A New-Castle-i szénmedencében, de az erdélyi bányákban is szokásban volt, hogy a föld alatti szállításnál alkalmazott lovakat és öszvéreket nem hozták fel a tárnákból, hanem lent a földben készítettek istállót nekik. Hosszabb idő után pedig már nem is volt érdemes felhozatni a szerencsétlen állatokat, mert a hosszú föld alatti életben már elvesztették szemük világát.

Az emberi lelkek is megvakulhatnak, ha az emberek hétről-hétre fejüket csak a földre horgasztva hordják, vagy gépeik fölé hajolnak. Napjainkban hatalmas szervezéssel és akarással épül fel a modern világ: a mérnökök terveznek, a technikusok kiviteleznek, s a munkások „mindent beleadnak." És épül a szép szupervilág: vasból, téglából, betonból, kőből, s közben az ember nem veszi észre, hogy ő maga is géppé vált, s megkeményedett, mint az anyag amivel dolgozik. A termelés áldozatául esik a szívjóság, az ember értékét pedig a termelékenység határozza meg.

A tanulásban agyonhajszolt kisgyermek értékét a felnőtt társadalom számára — beleértve a szülőket is — a bizonyítvány adja meg. A munkást családja előtt a munkahelyről hazahozott pénz méri le. Az öregek helye csak annyiban „jogos" a családban, amennyiben még anyagi javakat lehet várni tőlük.

Ember állj meg egy szóra!

Ebben az ész nélküli rohanásban van még egy kis időd?! Akkor ülj le Jézus lába elé és halld: „Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de kárt szenved a lelke?"

És ne felejtsd el: „Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden tanítással is, amely az Isten szájából származik" (Mt 4, 4).

Szent Pál apostol rámutat a korabeli hírek, divatok, pletykák, hírközlőeszközök ellentéteként a mai Szentleckében arra: „Mi Jézust hirdetjük, amikor intünk és a teljes bölcsesség birtokában oktatunk mindenkit, hogy minden embert tökéletessé tegyünk Jézus Krisztusban."

Kempis Tamás pedig azt írja: „Ami a kenyér a test számára, az az Isten szava a lélek számára" (Kempis, 4.k.11f.4.).

Ha prédikációt hallunk, fohászkodjunk a Biblia szavaival; „Szólj Uram, mert hallja a Te szolgád!" (1 Sám 3, 10). Továbbá

szerezzünk be egy Bibliát, legalábbis az Újszövetséget, és gyakran olvassunk fel a családnak is belőle. *Gárdonyi Géza* írta: „Olyan könyv, amelyet mindennap olvasok csak egy van: az Újtestamentum. Már húsz esztendőnél több ideje, hogy naponként olvasok belőle. Mindig ott van az asztalomon. A koporsómba is az legyen szívemen." Számomra a vasárnap ne csak pihenőnap legyen, hanem a nagy találkozás a Tanító Mesterrel.

A várakozás és a találkozás örömét századunkban a repülőgépével az Atlanti-óceán fölött hősi halált halt francia pilótaíró *Antoine de Saint-Exupéry regényében olvashatjuk:*

„Másnap visszajött a kis herceg.

— Jobb lett volna, ha ugyanabban az időben jössz — mondta a róka. — Ha például *délután négykor érkezel majd, én már háromkor elkezdek örülni.* Minél előrébb halad az idő, annál boldogabb leszek. Négykor tele leszek izgalommal és aggodalommal; fölfedezem, milyen drága kincs a boldogság. De ha csak úgy akármikor jössz, sosem fogom tudni, hány órára *öltöztessem díszbe a szívemet...* Szükség van bizonyos szertartásokra is.

— Mi az, hogy szertartás? — kérdezte a kis herceg.

— Az is olyasvalami, amit alaposan elfelejtettek — mondta a róka — attól lesz az egyik nap más, mint a másik, az egyik óra különböző a másiktól."

(Saint-Exupéry: A Kis Herceg, 80. old.)

Húsz esztendővel ezelőtt egy NSZK film futott a filmszínházakban. A címe: „*A hetedik nap.*" Jól menő üzletember, hétköznapi idejét sajnálva, vasárnap csöngeti ki nyugalmából az autószerelőjét és bízza rá a kocsi megjavítását.

A főnök elutasítja a felkínált munkát azzal, hogy vasárnap van; de a közelben lakó segéd a bőséges borravaló reményében átvállalja azt. Szerencsére a szükséges alkatrész is előkerül a raktárból, és rövid idő múlva már száguldhat kocsijával hazafelé emberünk. Nagy bosszúságára egy idős juhász az árnyas völgyben az úton át tereli a nyáját és így lassítani kénytelen. Ebben a pillanatban koppanást hall a kocsi belsejéből és kezében pörgettyűként forogni kezd a kormány. (Nem történt más, csak a segéd elfelejtette visszatenni vagy megerősíteni a csavaron az anyát.) Utasunkat a hideg leli ki, mert látja, hogy az út végén egy erős szerpentin-kanyar van. Ha nem jön a nyáj, most a halálba futott volna.

Jézus, a Pásztor ma is szeretné leállítani a rohanó embert, hogy megőrizze testi, lelki épségét. Szeretné, ha ez az emberiség a jobbik részt választaná, amit nem vesznek el tőle.

*

A munka is lehet kábítószer

Az alkoholhoz hasonlóan a munka is egyfajta kábítószerré válhat — írja a Der Organisator c. lap. Ennek a különös narkomániának első fázisa szinte észrevétlenül fejlődik ki. Például azzal kezdődik, hogy az ember szabad idejét egyre gyakrabban munkával tölti ki. Eközben egyre jobban elhanyagolja emberi kapcsolatait, a családját is.

Következő lépés: az ember automatikusan fokozza munkatempóját. Le is nézi azokat, akik a munkán kívül mással is képesek, ráérnek foglakozni.

Az állandó hajszoltság végül depressziót vált ki, amelyet munkaképtelenség is kísérhet. Ez a fajta önrombolás gyakran feltartóztathatatlanul folytatódik egészen az infarktusig, vagy más „korszerű betegségig."

Ebben a folyamatban az a kritikus fázis, amikor az ember különböző okokkal igyekszik megmagyarázni állandó terheltségét. Közben pedig maga ragaszkodik egy állandó munkamennyiséghez. Ha nem szorongatják az elvégzendők, határidők, egyszerre fölöslegesnek érzi magát.

Ezt a „munka-betegséget" (nyugodtan nevezhetjük így) nehéz gyógyítani, mert a társadalom megértéssel viseltetik a narkomániának ezzel a változatával szemben. Sőt, gyakran dicséretes erényként állítja be.

Lehet, hogy a sokat hangoztatott frázissal szemben mégsem (csak) a munka teszi emberré az embert?

(Hitélet, 1982. máj. 25. old.)

ÉVKÖZI 17. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Ter 18, 20—32)
„Ha ötven igazat találok Szodoma városában, értük megkegyelmezek az egész helységnek." Ábrahám folytatta és így szólt „Vettem magamnak a bátorságot, hogy beszéljek Urammal, pedig csak por és hamu vagyok. Lehet, hogy öt még hiányzik az ötven igazhoz. Az öt miatt elpusztítod az egész várost?" Így válaszolt: „Nem pusztítom el, ha csak negyvenöt igazat találok benne." Erre ő folytatta beszédét: „De lehet, hogy csak negyven van." Ezt felelte: „Negyven miatt sem fogom megtenni." Ő újra szólt: „Ne haragudj, Uram, ha beszélek, de lehet, hogy csak harmincan lesznek." Ezt válaszolta: „Ha harmincat találok, hát nem teszem meg." Aztán újra szólt: „Nos ha már egyszer bátorkodtam Urammal beszélni: „lehet, hogy csak húszat találsz." Így felelt: „Húsz miatt sem pusztítom el." Ő folytatta: „Ne haragudj rám, Uram, ha még egyszer szólok: lehet, hogy csak tízen vannak." Ezt válaszolta: „Tíz miatt sem pusztítom el."

SZENTLECKE (Kol 2, 12—14)
Megbocsátotta minden bűnünket. A követelményeivel ellenünk szóló adóslevelet eltörölte, az útból eltávolította és a keresztre szegezte.

EVANGÉLIUM (Lk 11, 1—13)
Történt egyszer, hogy valahol éppen imádkozott. Amikor befejezte, egyik tanítványa kérte: „Uram, taníts meg minket imádkozni, mint ahogy János is megtanította tanítványait." Erre így szólt hozzájuk: „Amikor imádkoztok, ezt mondjátok:

Atyánk ! Szenteltessék meg a neved.
Jöjjön el az országod.
Add meg a mindennapi kenyerünket minden nap
Bocsásd meg a bűneinket, amint mi is
megbocsátunk minden ellenünk vétőnek.
És ne vígy minket kísértésbe."

Aztán így folytatta: „Mondjuk, hogy valamelyiteknek van egy barátja, és az éjfélkor bekopog hozzá ezekkel a szavakkal: Barátom, adj kölcsön nekem három kenyeret, útról érkezett egy barátom, s nincs mit enni adnom neki. De az kiszól: Ne zavarj ! Az ajtó már be van zárva, én is, gyermekeim is ágyban vagyunk. Nem tudok fölkelni és adni neked. Mondom nektek: Ha azért, mert barátja, nem kel fel, hogy adjon neki, amiatt, hogy nem tágít, mégis fölkel és ad neki annyit, amennyire szüksége van.
Azt mondom, azért nektek, kérjetek és kaptok, keressetek és találtok, zörgessetek és ajtót nyitnak nektek. Mert mindenki, aki kér, kap, aki keres, talál és aki zörget, annak ajtót nyitnak. Közületek melyik apa ad a fiának követ, amikor az kenyeret kér? Vagy ha halat, akkor hal helyett tán kígyót ad neki? Vagy ha tojást kér, akkor talán skorpiót ad neki? Ha tehát ti, bár gonoszak vagytok, tudtok jót adni gyermekeiteknek, mennyivel inkább adja mennyei Atyátok a Szentlelket azoknak, akik kérik tőle."

„Kérjetek és kaptok..."

Géza atya —A materialisták az állítják, hogy nem az Isten teremtette az embert, hanem az ember teremtette az Istent.

Józsi atya — Te felháborodsz ezen a kijelentésen? Mert ha arra az „isten"-re gondolunk, akit ma a jóléti, polgári társadalomban tisztelnek, igazat kell adnunk ennek a megállapításnak. Bálvány-isten ez, akit az emberek már régen az életük rabszolgájává tettek.

Gyula atya — Igaza van József atyának. Az ilyen ember, ha betegségbe esik, még ha eddig nem is gondolt Istenre, most lázad ellene: "miért büntetsz Isten? Hát én vagyok a leggonoszabb a világon? Hogy így kell szenvednem? Mit vétettem, hogy mindezt reám méred?" Aki így dohog magában, annak az istene olyan szolgalelkű bálvány, aki csak azért létezik, hogy rendelkezésére álljon az embernek. Némelyik ember, ha bajbakerül, 10 Ft helyett 100-at helyez a perselybe, de ettől kezdve elvárja „istenétől", hogy nyomban segítsen rajta.

Géza atya — Figyeljétek meg, hogy a vizsga előtt álló diákok, akik addig megmosolyogták a templomba járókat, ha egy-egy nehezebb kollokvium vagy vizsga elé érnek, besurrannak a templomba és hátul könyörögnek „Szt. Antalkához" — még zsebpénzüket sem kímélve, — hogy jó tételt húzhassanak.

Józsi atya — De nem ezt teszik a piacoló kofák is? Megfigyeltem, hogy amíg a férfi és a fiú a piacon felrakja az áruk fölé a sátorponyvát, vagy lepakolja a teherkocsiról az árut, addig az asszony besétál valamelyik szent elé, és perselyébe teszi előre: „a hálapénzt."

Gyula atya — Azt szokták mondani, hogy nem szabad általánosítani, de én hadd mutassam meg nektek a 25 milliós példányszámban megjelenő angol nyelvű *Reader's Digest* egyik példányát. Olvassátok itt el pár sorban a Miképpen kell imádkoznunk? című cikket. „Sok ember úgy gondol az imára, mint valami SOS-jelre, amelyet csak akkor küldünk az Isten felé, ha valamilyen szükségbe kerültünk. Amikor már, mint mondani szokás, mindennek vége. Az egyik kollégista kifogyva a hazai zsebpénzből, így fejezte be a „drága pápához" címzett, kétségbeesett hangú levelét: „Én már mindent megpróbáltam, még imádkoztam is...."

Géza atya — Hogy az ilyen felfogás mennyire elterjedt már a „keresztények" között, azt az is bizonyítja, hogy hivatalos nyilatkozatban már az Egyház is utalt erre.

Józsi atya — Ne törd a fejed! (Vitánkra készülve már előkerestem) Hallgasd meg az 1969-es Holland Pasztorációs Zsinat egyik megállapítását:

„Aki úgy imádja Istent, mintha a francia király vagy német császár volna, aki úgy imádja Istent, mintha az emberi követelmények szerint irányítaná a történelmet, aki úgy imádja az Istent, mint láthatatlan szemet, amely mindent lát, az messze van Istentől. Istent nem, mint Istent imádja, hanem kivetkőzteti isteni mivoltjából, bálvánnyá hamisítja."

Gyula atya — Hát igen! Nem szabad viszont elfelejteni, hogy a ma embere már az automaták világában él: „bedobom a 2×2 Ft-ot, és azután megnyomom a jelszót: „kakaó", „tejeskávé" vagy egy pohár „húsleves," s a kisbögre tüstént a tenyeremben van." A magam részéről azért úgy vélekedem, hogy ne

szóljuk le magát a kérési imaformát, inkább a módját változtassuk meg. Nemde az Úr Jézus biztatta fel övéit: „Kérjetek és adatik, keressetek és találtok, zörgessetek és megnyittatik stb. . ." Ugyancsak Ő mutat rá az éjszaka érkező jóbarát zaklatására, aki erőszakoskodásával mégiscsak kiharcolta barátjától azt, amit akart.

És itt van Ábrahám! A mai olvasmány hőse. Hát ő nem alkudozott az Úrral? Jó idejébe telt, de az 50 igazat 10-ig alkudta le, akikért az Isten megkegyelmezett volna a két bűnös városnak.

Géza atya — Biztos, hogy szabad, sőt kell is kérnünk az Istentől. Erre utal emberi mivoltunk és erre utal az ő irgalmassága: „Ha ti minden gyarlóságotok ellenére tudtok jót adni gyermekeiteknek, mennyivel inkább megad a ti Mennyei Atyátok, minden jót....." mondotta Jézus.

József atya — Már az Ószövetségben a Zsoltáros is rámutatott, hogy mennyire szükséges az imádság az embereknek:

„Hogyha az Úr nem építi a házat
hasztalan fárad ki építi azt.
Hogyha az Úr nem őrzi meg a várost,
aki azt őrzi, hasztalan virraszt.
Hasztalan néktek hajnal előtt kelni,
s fenn fáradozni késő éjszakákig;
Pihentében is megad minden áldást,
annak az Úr, akit szeret."
(Zsolt 126 1, 2)

Gyula atya. — Tudjátok, hogy most, a beszélgetésünk végén mire döbbentem rá? Arra, hogy amíg mi Jézus felszólítását követve: „Duc in altum!" — azaz „Evezz a mélyre!" az ima titkához akartunk jutni, mindeddig *csak egy evezőt forgattunk*, holott *az imádságnak négy ága van:*

Mert nézzük mi is az imádság? *Viszony*, vagy mondhatjuk vonzódás *az Atya és a gyermeke között.* Jézus imáinak megszólításából is ez derül ki: „Hálát adok Neked *Mennyei Atyám.*"...
„*Atyám*, ha lehetséges muljék el tőlem ez a pohár..."
„Így tetszett neked *Atyám*....."

Vizsgáljuk meg, *hogyan viszonyul egy gyermek az édesapjához.*

1. Dicséri őt, és hízeleg neki.
2. Bocsánatot kér tőle, ha valami rosszat tett.
3. Megköszöni a tőle kapott javakat.
4. Elébe tárja kéréseit.

Az imádság is *dicsőítés.* Pl. a szentmisében a „Glória" és a „Sanctus." Azaz „Dicsőség a magasságban;... „Szent vagy, szent vagy, szent vagy" stb... Az imádság *bocsánatkérés:* pl. „Gyónom a mindenható Istennek;..." és „Isten báránya, ki elveszed a világ bűneit, irgalmazz nekünk." Az imádság *hálaadás* is egyben. Pl. a szentmisében a hálaima. „Hálát adunk Neked a Te nagy dicsőségedéért."..... És természetesen földi javainkért is. És most jön csak *a kérő imádság,* amely a szentmisében legszebben az Úr imájában, a „Miatyánk"-ban jut kifejezésre.

A szomorú tapasztalat az, hogy *a mai felpörgetett életritmus nem hagy időt az emberi szívnek arra, hogy* néha *megnyugodjék az Atya keblén.* S méginkább szomorúan kell tapasztalnunk azt, hogy *a közös családi ima* még a templombajáró híveinknél is kihalóban van. Pár évvel ezelőtt baráti meghívásra Londonba és Edingburgh-ba utaztam. Jóleső látvány volt, hogy az egyes utcasarkokon táblák jelezték a legközelebbi templom fekvésének a helyét. S Edingburgh-ban, amíg skóciai Szt. Margit ereklyéit keresgéltem, betértem hétköznap délután több felekezet templomába is, és láttam, hogy milyen szorgalommal készültek fel a közös bibliaolvasásra és imádságra az ottaniak.

Olaszországban Torinóban, Genovában, Rómában és Nápolyban jólesett hallgatnom a mérkőzések félidejében a bemondó hangját: „Mi egyformán vagyunk olaszok és jó katolikusok, mondjuk tehát közösen: „Miatyánk, ki vagy a mennyekben... stb stb." Üdvözlégy Mária stb.," s végül: „Isten Angyala, ki őrzőm vagy, kinek engem Isten kegyelme ajánlott, világosíts, őrizz és vezérelj engemet. Amen." A lelátókról pedig százas, sőt némely helyen ezres tömeg mondta közösen az esti imát.

Jó lenne, ha a katolikus családokban *sok olyan édesapa akadna,* aki időben le tudná fektetni gyermekeit, de előtte ezt mondaná: „Mi jó magyarok, de jó katolikusok is vagyunk, *köszöntsük* tehát Istent,

KALOCSAI FŐSZÉKESEGYHÁZ

kérjünk tőle bocsánatot a napi hibákért, s *adjunk hálát neki*, hogy megértük ezt a mai szép estét *és kérjük*, boldog reggelre ébredjünk erőben és egészségben s az Ő kegyelmében. Amen."

IMÁDSÁG AFRIKÁBÓL

Uram, add,
hogy valamivel több irgalom legyen szívünkben.
Ne kérjünk tőled a kelleténél többet,
és amíg cipőt húzhatunk lábunkra,
tudjunk imádkozni azokért,
akiknek a lábuk is hiányzik.
Legyen végre erőnk ahhoz,
hogy megoszthassuk mindenünket azokkal,
akiknek semmijük sincs már.
Uram, neked tudnod kell rólunk!
Tudnod kell azokról, akiket a világon mindenből
kisemmiztek, és azokról is, akiknek az égvilágon
mindenük megvan; kocsi, luxusvilla, töméntelen pénz.
Neked tudnod kell rólunk, akiknek kopog a szeme az
éhségtől,
és azokról, akik ebédjük felét a moslékba öntik.
Tudsz a milliókról, akiket megfojt az igazságtalanság,
és azt is tudod, hogy véres verejtékük árán
napról napra hányan erősödnek és gazdagodnak.
Pedig hát mindannyian a Te gyermekeid vagyunk.
mindannyiunknak egyformán van szüksége rád,
mindegyikünk egyformán éhezi a Te jóságodat,
hogy végre mi is egyformán szerethessük egymást.
Uram, add, hogy legalább egy kicsivel több
irgalom legyen a szívünkben! Amen.

Alfonso Pereira
(Heténvi Varga Károly ford.)

ÉVKÖZI 18. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Préd 1, 2—3; 21—23)
Hiábavalóság, csak hiábavalóság, ezt mondja a prédikátor, hiábavalóság, csupa hiábavalóság. Minden hiábavalóság!
Mi haszna az embernek minden fáradozásából, amit magára vállal a nap alatt?

SZENTLECKE (Kol 3, 1—5 9—11)
Ami ott fönn van, arra legyen gondotok, ne a földiekre.

EVANGÉLIUM (Luk 12, 13—21)
Ekkor valaki megszólalt a tömegben: „Mester, mondd meg testvéremnek, hogy ossza meg velem az örökséget." De elutasította: „Ember, ki hatalmazott fel rá, hogy bírótok legyek és elosszam örökségeteket?" Majd a tömeghez fordult: „Vigyázzatok és óvakodjatok minden kapzsiságtól, mert nem a vagyonban való bővelkedéstől függ az ember élete." Példabeszédet is mondott nekik: „Egy embernek bőséges termést hozott a földje. Így okoskodott: mit tegyek? Nincs hová gyűjtsem a termésemet. Tudom már, mit teszek: lebontom csűreimet és nagyobbakat építek, oda gyűjtöm majd a termést és minden vagyonomat. Aztán majd elégegedetten mondom magamnak: ember, van annyid, hogy sok évig elég. Pihenj, egyél, igyál, s élj jól! Ám az Isten így szól hozzá: „Esztelen, még az éjjel számon kérik tőled lelkedet. Amit gyűjtöttél, kire marad? Így jár az, aki vagyont halmoz fel magának, ahelyett, hogy az Istenben gazdagodnék."

A gazdagság veszélyei

1) A Nobel-díjas svéd írónő *Selma Lagerlöf:* Az antikrisztus csodái című legendájában a római Capitolium magaslatára kalauzol bennünket. Az ottani ferences kolostor mellett áll a középkori Santa

Maria d'Aracoeli pompás bazilikája. Egy, a Getszemáni-kert olajfájából faragott aranykoszorús kis Jézust tisztelnek benne; még a keresztes háborúk idejéből került a templom oldalkápolnájába.

A szakállas barátok egyik fő feladata volt, hogy imáikkal és életükkel küzdjenek az Antikrisztus ellen. Így azután gyakran támadta őket a saját személyükben is a Gonosz. Ám valahányszor eljutottak a kis Bambino elé, — akinek a koronáján a következő jelige pompázott: „*Az én országom nem e világból való*" — mindannyiszor megnyugodtak, felüdültek. Szegényen és egyszerűen éltek, de boldogok voltak.

Az egyik napon gazdag angol hölgy érkezett Rómába, aki elhatározta, hogy ha kell, hát vagyona feláldozásával is, de megszerzi magának azt az aranyos Jézuskát. Ám ha a nagy bazilika mozaikpadlóját végig arannyal borította volna el, a barátok akkor sem adták volna el neki a szobrot, mely „egyetlen vigasztalásuk vala."

Az angol hölgy azonban annyira kívánta a szobrot, annyira, hogy nélküle sem örömöt, sem békességet nem lelt. Hogy célját elérje, készíttetett egy szobrot, amely az Aracoeliban levőhöz tökéletesen hasonlított.

A hamis képmás számára azután koronát és cipellőt szerzett, amely aranyozott vaspléhből készült. Rendelt ékességeket, vásárolt gyűrűket, nyakéket, óraláncokat, karkötőket és drágaságból való talapzatokat s végül felöltöztette a szobrot. A nagy sietségben a fafaragó mester csak egyet tévesztett. A szobor koronájába a következő jeligét véste: „*Az én országom csak erről a világról való!*"

Azután bő köpönyeget terített magára a hölgy, s alája rejtve a szobrocskát, felment Aracoeliba. Kérte, engedjék meg neki, hogy imádságát a Krisztus-szobor előtt végezze el. A kápolnában azután elájult, s míg a vele levő barát a sekrestyébe vízért sietett, a rablás megtörtént. A nő ellopta a csodatevő szobrot, s a hamisat, az erőtlent tette a helyébe. Majd hazatért a római palotájába s olyan boldog volt, mint még soha.

A barátok bazilikájában a karácsony bensőséges szertartással folyt le. Úgy csillogott a szobor, mint egy drágakőhalmaz. De a lelkük üres lett és sivár. S hiába mentek a Bambino elé. Vigaszt már nem találtak...

Az angol hölgyet eközben nagy aggodalom fogta el. Mindenkinek azt állította, hogy az ő Jézuskája csak hamisítvány. Csak egy valaki

nem hitte ezt el. Az itáliai kis szobalány, akinek nagyon tiszta volt a szíve s így minden reggel beszélgetni tudott a Bambinóval.

Az egyik éjszakán azután csoda történt. Éjféltájban Aracoeli kapujában igen erősen csengettek. A barátok mind felriadtak a csengő-bongó, sőt dörömbölő zajra és egyszerre futottak le a kapuhoz. Azt hitték, hogy eljött az Antikrisztus.

Mikor azonban kaput nyitottak — a küszöbön ott állt a kis Krisztus szobor. Könnyek borították el szemeit. A gvárdián lehajolt hozzá nehéz szőrcsuhájában s szintén könnyes szemekkel rohant vele végig a folyosón, be a kápolnába, hogy lássa: melyik az igazi?! S amikor a hamisítvány aranybetűi a szemébe csillantak: „Az én országom csak erről a világról való!" megragadta azt; kivitte a főkapuig, s kilépett a templom előtti terraszra. Alatta nyúlt el a széles, magas lépcső száztizenkilenc foka, melyek a Capitóliumról levezettek a szakadékba.

Feje fölött magasra emelte a szobrot s hangos kiáltással: „Anathema Antichristo!" — Átkozott legyen az Antikrisztus — levetette a Capitolium tetejéről — a világba. (L. S.: Az Ant. csodái 20. old.)

Ezzel a legendával kezdi regényét a svéd írónő s elmondja benne, hogy amerre az angol hölgy kocsijára felvett hamis Messiás haladt, mindenütt fellendült a jólét, de kihűltek a szívek, a családok, s megszűnt a nemzetek közötti béke.

2. Lagerlöf azt igyekszik bebizonyítani világhírű művében, amit a magyar közmondás így fejez ki: „A pénz nem boldogít" és hogy az anyagiak még nem minden: — mert mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, a lelkének viszont kárát vallja?

Mégis vannak, akiknek egy céljuk van csak a „haszon!", és ezért mindent feláldoznak: egészséget, családi békét, szeretetet, sőt, néha még a becsületet és szabadságot is! Ebbe a pénzimádó világba kiáltja bele Jézus:

„*Vigyázzatok és óvakodjatok minden kapzsiságtól, mert nem a vagyonban való bővelkedéstől függ az ember élete!*" (evangélium.)

Mivel a gazdagság nagy veszélyeket rejt magában, ezért így figyelmeztet bennünket Jézus: „*Könnyebb a tevének átmenni a tű fokán, mint a gazdagnak bejutni az Isten országába*" (Mk 10, 25). S másutt pedig így kéri övéit: *Ne gyűjtsetek magatoknak kincset a földön...*

a mennyben gyűjtsetek kincset, ahol nem rágja moly, s ahol nem törnek be, és nem lopják el a tolvajok. Ahol a kincsed, ott a szíved is (Mt 6, 19—21).

Nézzük, hogy *miben látja Urunk a gazdagság veszélyeit?*

a) A gazdagság először is *elvonja figyelmünket az Istenről.*

Egy okos apa papírlapot vett s ráírta: I S T E N. Majd odahívta fiát és megkérdezte tőle:

— Mit látsz itt?
— Azt, hogy ISTEN.
Ekkor ráhelyezett egy kerek 10 forintost.
— Most mit látsz? — faggatta tovább.
— Istenből már jóval kevesebbet.
Majd rátett egy 100 forintost.
— Most már nem látom az Istent, — mondta a fiú.
Apja így vonta le a tanulságot:
— Látod fiam, most hogy elindítalak az életbe ezt jól jegyezd meg!

Könnyen előfordulhat, ha egyszer már sok pénzed lesz, hogy nem fogod meglátni, hogy nem tudod észrevenni az Istent, a dolgokban, az eseményekben, az életedben. Vigyázz, mert Jézus figyelmeztetése nagyon egyértelmű: „*Nem szolgálhattok az Istennek és a mammonnak*" (Lk 16,13).

Az anyagi javaktól való függetlenség az igazi lelki szabadság legjobb ismérve. Ez azt jelenti, hogy ha van is anyagi értékem, nem tapadok hozzá, s ha kell bármikor le tudok róla mondani.

A legszegényebb ember is, aki csak kenyeret visz a tarisznyájában, éppen olyan gazdag lehet, mint a többi, ha a darab kenyérhez tapad és nem engedi meg, hogy kenyeréhez valaki is hozzányúljon.

Találóan fejezi ki ezt az anekdota: egyszerre kerül a menny kapujához a remete és a püspök. A főpap egyből bemehet, a remetének még vezekelnie kell. — Hát már itt sincs igazság, Atyám — zúgolódik az eremita. Én mindent elhagytam, neki mindene megvolt.

Szent Péter nyugodtan így válaszol: kedvesem, a püspök az összes vagyonára nem szentelt annyi időt, mint te arra az egyre, amit megtartottál. És ekkor jutott eszébe a remetének, hogy odújába

magával vitte kedvelt macskáját és bizony sok imát mulasztott el kedvenc jószága miatt...

Csak az anyagiaktól független lélek tud szárnyalni az Isten felé. És igaza van a Prédikátornak: „*Mi haszna az embernek minden fáradozásából, amit magára vállal a nap alatt?*" (Préd 1, 3).

b) A *vagyon* azután *elvonja a figyelmet a lelki életről.*

„Esztelen! Még az éjjel számonkérik lelkedet" — mondja az Úr. Ez a figyelmeztetés mindnyájunknak szól.

Melyik a világirodalomnak az a mondata, mely a legnagyobb hatással volt Önre? — tette fel a kérdést egy közvéleménykutató intézmény. A legtöbb válasz Jézusnak ezt a mondatát idézte: „*Mit ér az embernek, hogy megszerzi az egész világot, ha a lélek kárát vallja?*" (Mk 8, 36). *Kosztolányi Dezső* Boldog, szomorú dalában „lázálmából feleszmélve" kotorászva keresgél, „mert nincs meg a kincs, mire vágytam, a kincs, amiért porig égtem. Itthon vagyok itt e világban, s már nem vagyok otthon az égben."

c) *A pénz elvonja végül a figyelmet a felebarátról is.*

Az evangélium állandó problémát vet fel: „*Mester, szólj testvéremnek, ossza meg velem örökségét!*"

A vagyonon, a jusson való osztozkodás befagyasztja a családi tűzhelyeket, jégcsappá hűti a testvéri szeretetet, s gyűlöletté varázsolja a gyermeki ragaszkodást. Egy ilyen szívtelen, gazdaggá lett emberhez elment a barátja, és így oktatta ki:

— Nézz ki az ablakon! Mit látsz üvegén keresztül?
— Hát sok-sok embert, kik ide-oda járnak.
— Most nézz a saját drága tükrödbe, mit látsz?
— Csak magamat.
— És tudod, hogy miért nem látsz ezen a tükrön senkit, csak magad? Amiatt az ezüstréteg miatt ami a tükörre van festve. Az ezüst nem engedi, hogy másokat is meglásś.

Vajon milyen az én üvegem a felebarát felé? Tudok-e a hamis mammonból, azaz anyagi javaimból barátokat szerezni, ahhoz, hogyha majd elfogy, befogadjanak engem is az örök hajlékokba? (Lk 16, 9).

*

„A gazdagság azáltal válik hamissá, hogy összecseréljük azt, amink van, azzal ami vagyunk. Úgy véljük: ha többet mondhatunk magunkénak, többekké is leszünk. Vásárolunk egy luxuskocsit, és azt gondoljuk, hogy ez a kocsi önmagunk szerves része, mintha testünk újabb végtagja volna. Joggal figyelmeztet már *Szt. Ágoston*, hogy legalább olyan nehéz megválni a gazdagságtól, mint testünk valamely végtagjától. Ha autónkat megcsodálják, úgy érezzük, bennünket csodáltak meg. A birtokolt tárgyat úgy tekintjük, mintha teljesen hozzánk tartoznának; ahogy a csiga hordja a házát, jóllehet a ház nem azonos a csigával. Ebből következik, hogy *a tulajdon: önmagunk meghamisítása.*"

(Ernesto Cardenal: A nyolc boldogság hegyén. 87. old.)

*

Kosztolányi:

Boldog, szomorú dal

Van már kenyerem, borom is van,
van gyermekem és feleségem.
Szívem minek is szomorítsam?
Van mindig elég eleségem.
Van kertem, a kertre rogyó fák
Suttogva hajolnak utamra
és benn a dió, mogyoró, mák
terhétől öregbül a kamra.
Van egyszerű, jó takaróm is,
telefonom, úti bőröndöm,
van jó-szívű jót-akaróm is,
s nem kell kegyért könyörögnöm.
— — —
Mit eldalolok, az a bánat
Könnyekbe borít nem egy orcát
és énekes ifjú fiának
vall engem a vén Magyarország.

De néha megállok az éjen
gyötrődve, halálba hanyatlón,
úgy ásom a kincset a mélyen,
a kincset, a régit, a padlón,
mint lázbeteg, aki föleszmél,
álmát hüvelyezve zavartan
kezem kotorászva keresgél,
hogy jaj, valaha mit akartam.
Mert nincs meg a kincs, mire vágytam,
a kincs, amiért porig égtem.
Itthon vagyok itt a világban
s már nem vagyok otthon az égben.

ÉVKÖZI 19. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Bölcs 18, 6—9)
„Atyáink előre hírét vették ennek az éjnek, hogy jól ismerve esküidet, amelyeknek hittek, bátorságban legyenek."

SZENTLECKE (Zsid 11, 1—2, 8—12)
„Ábrahám hitből engedelmeskedett a hívásnak, hogy költözzék arra a vidékre, amelyet örökségül kellett kapnia. Elindult anélkül, hogy tudta volna, hová megy.

EVANGÉLIUM (Lk 12, 32—48)
„Ne félj, te maroknyi nyáj, hisz Atyátok úgy látta jónak, hogy nektek adja országát.
Adjátok el, amitek van, adjátok oda a rászorulóknak. Készítsetek magatoknak kimeríthetetlen erszényt, elfogyhatatlan kincset a mennyben, ahol nem fér hozzá tolvaj és nem rágja szét a moly. Ahol a kincsetek, ott a szívetek is, csípőtök legyen felövezve és égjen a lámpásotok.
Hasonlítsatok azokhoz az emberekhez, akik urukra várnak, hogy mihelyt megérkezik a menyegzőről és zörget, rögtön ajtót nyissanak neki. Boldogok azok a szolgák, akiket uruk megérkezésekor ébren talált. Bizony mondom nektek, felövezi magát, asztalhoz ülteti őket, és megy, hogy kiszolgálja őket. Boldogok azok a szolgák. Gondoljátok meg: ha tudná a házigazda, hogy melyik órában jön a tolvaj, nem engedné betörni házába. Legyetek ti is készen, mert egy olyan órában, amikor nem is gondoljátok, eljön az Emberfia."
Péter megkérdezte: „Uram, ezt a példabeszédet csak nekünk mondod vagy mindenkinek?" Az Úr így válaszolt: „Ki az hű és okos kulcsár, akit ura szolgái fölé rendelt, hogy ha eljön az ideje, kiadja részüket, az élelemből? Boldog az a szolga, ha megérkeztekor ura ilyen munkában találja. Bizony mondom nektek, hogy minden vagyonát rábízza. De ha a szolga azt mondja magában: Uram csak sokára tér vissza, és el-

kezdi verni a többi szolgát, és szolgálót, eszik-iszik meg részegeskedik, akkor ennek a szolgának az ura olyan napon érkezik meg, amikor nem várja, és olyan órában, amikor nem gondolja. Kegyetlenül megbünteti, és a hűtlenek sorsára juttatja. Az a szolga, aki ismeri ura akaratát, de nem áll készen, hogy akarata szerint járjon el, sok verést kap. Aki azonban nem ismeri s így tesz olyat, amiért büntetést érdemel, csak kevés verést kap. Mert aki sokat kapott, attól sokat követelnek, és akire sokat bíztak attól annál többet kívánnak.„

„Nektek adja az országot"

1. „Beszéltek nekem Pedro *Ribadaneiráról*, erről a faragatlan, vad gyerekről, erről a „forgószélről", akit Szent Ignác Spanyolországból hozott magával Rómába. „Vess illedelmesebben keresztet!" — mondja neki egyszer Szent Ignác. „Ignác Atya, dehát én úgy vetek, mint az ön jezsuitái!" — „Mit beszélsz? Az én jezsuitáim úgy vetnek keresztet, ahogy kell."

A gyerek nem felel, de gondol egyet.

A jezsuiták reggel igen korán keltek, s fekete ruhájukban, fehér kámzsájukban a sötét folyosókon át a kápolnába mentek. Péter fekete tintát tölt a szenteltvíztartóba. A jezsuiták, ahogy elmennek mellette, bemártják az ujjukat, keresztet vetnek, leülnek a padokba elmélkedni: Utána a sekrestyében leteszik a kámzsát. A kis Péter fürgén összenyalábolja mind, és viszi Szent Ignáchoz: „Jöjjön, Atyám, és győződjék meg, milyen keresztet vetnek a kedves jezsuitái!" Ó jaj! a tintafoltok világosan elárulják, hogy néha a jezsuiták is csak úgy tessék-lássék, nem pedig istenigazából vetnek keresztet!" (*Albino Luciani: Illusztris barátom!* 145. old.)

Mosolygunk a kedves fickó ügyes csapdáján, pedig mi is ugyanilyen kelepcékbe kerülünk, amikor *lélek nélkül* gyakoroljuk kereszténységünket. Vagy állítsam azt, *hogy meggyőződés nélkül?!* Vannak olyan esetek, ahol visszahúzódunk — meggyőződésünk ellenére; vannak olyan problémáink, amik szorongással töltenek el minket, s az élet legnagyobb próbatételénél a halálnál, — bár keresztet teszünk

elhunytjaink sirja fölé —, mégis elfelejtkezünk annak hatalmáról és jelentőségéről.

Hiszen a *keresztteléskor „családtagok" lettünk és „örökösök" is egyben.* Fölöttünk is elhangzott az atyai szó: *„Ez az én szeretett fiam, akiben nekem kedvem telik"* — úgy mint Jézus keresztelkedésekor hangzott ott a Jordán hullámai felett; és reánk is leszállt a Lélek, hogy temploma, otthona legyünk. Ezért bátorít bennünket Urunk a mai Evangéliumban:

„Ne félj, te maroknyi nyáj, hisz Atyátok úgy látta jónak, hogy nektek adja az országot" (Lk 12, 32).

Miért is félnénk a haláltól? Hiszen Jézus azért ment el, hogy „helyet készítsen" nekünk! Tehát új országot kapunk e földi lét után.

Szent Pál apostol egyik levelében szintén a keresztség szentségének és a feltámadásnak összefüggését fejti ki előttünk: „Benne temetkeztetek el a keresztségben, és benne támadtatok fel annak az Istennek erejébe vetett hit által, aki Őt a halálból feltámasztotta" (Kol 2, 12). A második korintusi levélben pedig így ír:

„Tudjuk ugyanis, hogy ha földi sátorunk összedől, Istentől kapunk lakást: örök otthont a mennyben, amit nem emberi kéz épített. Azért is sóhajtozunk itt, mert szeretnénk beköltözni mennyei otthonunkba" (2 Kor 5, 1—2).

Jézus maga, mint a mai evangéliumban hallottuk, így bátorít: *„Ne félj, te maroknyi nyáj! Hisz Atyátok úgy látta jónak, hogy nektek adja az országot"* (Lk 12, 32). Miért is félnénk? Hiszen Ő azért ment el, hogy helyet készítsen nekünk. Tehát új országot kapunk majd földi életünk után.

Ábrahám *„hite miatt engedelmeskedett Isten hívásának, hogy költözzék arra a vidékre, amelyet örökségül kellett kapnia. Kivándorolt anélkül, hogy tudta volna, hová megy"* (szentlecke). Bízott ugyanis az Istenben, aki ígéretet tett, hogy új, jó földre vezeti.

A választott nép is Egyiptomban *„Bizalommal várta az igazak szabadulását és a gonoszok vesztét"* (olv.).

Ábrahám és a választott nép története példaképül szolgál nekünk. Tehát mi is megkaphatjuk a nekünk ígért országot. Igaz, hogy sötét kapu választ el ettől az országtól, az új hazától. És ez a halál. A halál azonban csak azok számára vigasztalan borzalom, akik nem hisznek Jézusban.

Számunkra viszont a halál nem megsemmisülés, hanem reménynyünk beteljesülése, mint ahogy *Gárdonyi Géza* is hitte:

„A halál nékem nem fekete börtön,
nem fázlaló, nem is rút semmiképpen:
egy ajtó bezárult itt lenn a földön,
s egy ajtó kinyílik ott fenn az égen —
ez a halál."

(útrakészülés)

2. És mikor lépünk át a mi ígéret földünkre, az Isten Országába? Erre a kérdésre válaszolva mondja Jézus:

„*Ébren várjátok az Ember fiát, mert megjöhet olyan órában, amikor nem gondoljátok*" (ev.).

A költő is ezért figyelmezteti így önmagát és olvasóit:

„Tudom, meghalok. Nem tudom: mikor?
És megítélnek. Nem tudom: hogyan?
Lesz maradásom. És nem tudom: hol?
Isten akarja, eljön a halál,
És örök törvény itt maradásra.
De az ítélet sorsa rajtam áll.
Ott fenn öröm lesz, kínok a mélységbe'
És mindörökre tart ez is, az is...
Még van idő: nézz ember előre!"

(Hansel Lujza)

Még van idő! De mennyi? Ha temetőbe megyünk, és a sírkeresztek feliratát böngésszük, ezt olvashatjuk: élt 8 évet, 17 évet, 56 évet, 89 évet... Egyszer nekem is állítanak egy fejfát. Az első számot, hogy mikor születtem, ráírhatom, de a másik dátum, hogy mikor halok meg, még ismeretlen.

Egy fiatalember gúnyolódott egy öregen:

— Minek ültet fát, öreg, mikor annak gyümölcsét úgysem fogja élvezni.

Az öreg így felelt:

— Te nem kevésbé járhatsz úgy, mint én, mert lehet, hogy abból amit most oltani akarsz, te sem fogsz enni gyümölcsöt.

Így is lett. A fiatalember leesett a fáról, amelyre felmászott, hogy beoltsa, és nyakát törte.

A bölcs embert a halál nem lepheti meg, mert mindig készen áll a távozásra, és tudja hová megy.

Amikor VIII. Henrik angol király halálos ágyán feküdt, meglátogatta őt az udvari bolondja.

— Nemsokára itthagylak titeket — szólt a király.

— Ki megy veled?

— Senki.

— Pénzt, fegyvert viszel-e magaddal?

— Semmit.

— Mit csinálsz ott?

— Nem tudom.

— Mikor jössz vissza?

— Soha többé.

— Felség, te nagyobb bolond vagy, mint én! Te őrült bolond vagy! Csak őrült bolond megy messzi útra, és nem tudja hová megy. Csak őrült bolond nem törődik azzal, mi lesz vele, ha innen elmegy. Igen. Nekünk tudnunk kell, miért élünk. Ha jön a halál, hová igyekszünk, mi lesz a sorsunk?

A fát nem a virágért, zöld leveleiért ültetik, hanem ízletes gyümölcséért. Ha közeledik az ősz, a levelek hulldogálnak és a gyümölcsök virítanak a fán. Ki törődik a levéllel? Fontos a gyümölcs. Az élet lehullik. Törődjünk azzal, hogy jó gyümölcsöt teremjünk. „*Jó fa, jó gyümölcsöt terem!*" (Mt 7, 17). Hogy mikor lesz a szüret, az aratás? Az első, második, vagy a harmadik „*őrváltáskor*"? — Nem tudjuk.

3. „*Uram, csak nekünk mondod ezt a példabeszédet? — kérdezte Péter — vagy mindenkinek?* — Erre így válaszolt Jézus: „*Attól, aki sokat kapott, sokat kérnek számon; akire sokat bíztak, attól többet követelnek.*"

Mózes a választott nép vezére többet kapott Istentől. Így érthető hogy azért, mert a sziklára kétszer csapott Isten iránti bizalmatlanságból, nem juthatott az Ígéret földjére. Ábrahám többet kapott, tőle még a fia feláldozását is kívánta Isten. Az apostolok és utódaik, a papok többet kapnak Istentől, többet is követel tőlük. Ha azonban azt hiszi az emberek közül egyik-másik, hogy az „*Úr bizonyára* „késni fog", ezért evilági szellemben él, hatalmával visszaélve, „verni kezdi szolgatársait", vagy ha „eszik-iszik, részegeskedik"

vagyis testi vágyainak rabjává válik, akkor az Isten „*kegyetlenül megbünteti, és a hűtlenek sorsára* juttatja."

Szalézi Szent Ferenc püspököt billiárdozás közben megkérdezték, hogy mit tenne, ha tudomására hoznák, hogy egy óra múlva meg kell halnia? — „Tovább billiárdoznék" — hangzott az egyszerű, de lelki készenlétét tükröző válasz.

És én? Mit válaszoltam volna? Készen vagyok-e?

P. Alphonse de Parvillez jezsuita atya utolsó levelében írt sorait szívleljük meg: „Még élek: ezért nem késő. Könnyen kijavíthatok mindent. Úgy érzem, hogy mosolyogva fogom várni halálom pillanatát. És ha mégis még évekig kellene élnem? Úgy is jó. Azon leszek, hogy okosabban használjam ki az időt."

Úgy-e én is így teszek?

AZ IDŐ-SZERETET

„Nincs időm" — válaszolta kurtán a telefonba barátnőjének, aki pedig tanácsát akarta kérni, mert fontos döntés előtt állt. Ideje mégis volt, mert egy órán át csevegett a kávé mellett divatról, fogyókúráról a szomszédasszonyával.

„Nincs időm" — mondta az igazgató beosztottjának, aki felmondásával kapcsolatban szeretett volna elbeszélgetni vele. Az igazgató mellé egy fiatal nő ült be, amikor elhajtott fényes autójával.

„Nincs időm" — mondta az asszony a plébánosnak, aki arra kérte, segítsen csomagot készíteni a szegények számára. Születésnapi vacsorára sietett, ahonnan kábultan és szomorúan tért haza.

„Nincs időm gondolkodni sem" — mondta az üzletember. Az autóbaleset után hónapokig feküdt mozdulatlanul gipszben.

„Nincs időm" — válaszolta egy lelkipásztor a fiatalembernek, aki hitbeli kételyeit jött eloszlatni. Éppen a lelkipásztori tanácsülésére készült, ahol a lelkipásztorkodás mai módszereiről tárgyaltak.

„Nincs időm" — mondta az orvos a betegnek, akinek nehezére esett elmondani betegsége történetét, tüneteit. Az orvos már nyitotta is az ajtót a következő páciens előtt, akit szintén alig hallgatott meg.

„Nincs időm" — válaszolta a szerzetes rendtestvérének, aki éppen valami szolgálatot kért tőle. Sietett előadást tartani egy másik

közösségben a testvéri szeretetről és az evangéliumi tanúságtétel fontosságáról.

„Nincs időm — mondta Isten, — hallgatni szünet nélkül kifogásotokat." És megelégelte a kísérletezést az időbe és térbe helyezett emberrel... Egy napon majd mindenkinek végtelen sok ideje lesz. Elkezdődik egyszer — az idő nélküli — örökkévalóság.

(Hitélet, 1982. máj. 5. sz.)

ÉVKÖZI 20. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Jer 38, 4—6, 8—10)
A vezető emberek így szóltak a királyhoz: „Ölesd meg, kérünk, ezt az embert, mert szántszándékkal megbénítja a városban maradt harcosok kezét, sőt az egész nép kezét is, ha ilyesmit beszél nekik. Ez az ember ugyanis a népnek nem a javát keresi, hanem inkább a romlását." Erre Cidkija király így válaszolt: „Hiszen a kezetekben van; a király semmit nem tehet ellenetek." Erre megfogták Jeremiást, és Malkija királyfi ciszternájába vetették, amely az őrség udvarán van, kötélen engedték le bele.

SZENTLECKE (Zsid 12, 1—4)
Ezért mi, akiket a tanúknak ilyen koszorúja övez, váljunk szabaddá minden tehertől, különösen a bűntől, amely behálóz minket és fussuk meg kitartással az előttünk levő pályát.

EVANGÉLIUM (Lk 12, 49—53)
Jézus egyszer így szólt övéihez:
„Azért jöttem, hogy tüzet gyújtsak a földön. Mi mást akarnék, mint hogy lángra lobbanjon. De még föl kell vennem egy keresztséget. Annyira szenvedek, míg be nem teljesedik. Azt hiszitek, azért jöttem, hogy békét hozzak a földre? Nem azt, hanem — mondom nektek — széthúzást. Ezentúl, ha öten lesznek egy házban, megoszlanak egymás közt: három kettő ellen és kettő három ellen.
Szembeszáll az apa a fiával és a fiú az apjával, az anya a lányával és a lány az anyjával, az anyós a menyével és a meny az anyósával."

Nyugtalan emberek

Az 1933-as év nagy szenzációt hozott mind a régészet, mind pedig az ókori irodalom-kutatók, pontosabban a Biblia történelmi hűségét bizonyító tudósok számára. Ebben az évben kerültek elő

a *láchisi levelek*. Láchis végvár volt az Első Szentély idején. Amikor feltárták az erődöt, a torony padozatán cserepekre, osztrakonokra írt leveleket találtak, az ország pusztulását megelőző évből, Kr. e. 587-ből. A levélváltás Jáus várparancsnok és egy beosztottja, Hosájáhú között folyt. Visszatükrözi a mai olvasmányból hallott politikai helyzetet. Egyiptom Bábel elleni lázadásra biztatja Júdát. A király és az egész állami apparátus vakon követi Egyiptomot anélkül, hogy számolna az egyenlőtlen erőviszonyokkal. Ezért Babilónia hatalmas sereggel ront Júdea ellen, és megközelíti Jeruzsálemet.

Egy vékony réteg — *Jeremiás* próféta vezetésével — alkotja a békepártot, és a feltétlen meghódolást tanácsolja. Ebben a drámai légkörben íródtak a levelek. A várparancsnok kormánypárti, beosztottja viszont titkon a békepárthoz húz. Az egyik levél így int: „Jeremiás tudja, amit tenni készülünk..."

Úgy látszik, hogy a főrendi Jaus is részt vett azon a tanácskozáson, amelyen az uralkodó körök, — mint a 38. fejezetben hallottuk, — így döntöttek: „Ölessék meg ez az ember, mivel ellankasztja a harcosok kezét stb..." Amikor hazaért, azonnal stylust (irón) vett, és belekaparta a kezébe eső agyag osztrakonba:

„A próféta szavai nem helyesek, elgyengítik a kezeket, és ellankasztják az ország és a város ellenállását."

Érdemes lenne itt elgondolkodni a *Könyvek könyvének* értékéről, hiszen úgy állítja elénk a történelmi igazságot 26 évszázad távolából, mintha egy tegnapi újságból olvastuk volna. Ezek után azt sem tarthatjuk már meglepőnek, hogy a mai Izrael geológusai a salamoni rézbányák helyneveit figyelembe véve kutatnak újabb érc után, s a Jákob korabeli leírásokból próbálják megtalálni azt a technikát, amivel az ókor emberének a ritkán lezúduló csapadékot sikerült a homokba vájt medrekben tartósítani. (Vö.: Rapcsányi László: A Biblia Világa 114. o.)

A mai napon mégsem a Szentírás történelmi hűségét szeretnénk bizonygatni, hanem inkább azt vizsgáljuk majd meg Jeremiás próféta, Pál apostol és Üdvözítőnk egyéniségében, hogy milyen hatással vannak a világra a megszokottaktól eltérő, az adott helyzetekbe bele nem törődő, s ha kell az igazságért életüket is odaadó „Nyugtalan emberek"

1. *Első megállapításunk, hogy félünk tőlük.* Olyanok ők, mint az

atomok világában a központi magtól elszakadt elektronok: ide-oda cikáznak, ütődnek, fájdalmat okozva maguknak és néha másoknak is; meglepetéseket tartogatnak, új helyzeteket állítanak elő, forrongásba hozzák a világot és minket is. Amikor az öregedő Marxot az élet értelméről faggatták, így válaszolt: „Az élet értelme a harc".

Második megállapításunk, hogy mégis *ezek a nyugtalan emberek viszik előre a világot*, a történelmet és a tudományt. Ott találjuk őket az új eszmék fellobogtatásánál éppúgy, mint a tudományok műszereitől és kísérleteiből elénk tornyosuló útvesztőiben, valamint az élő világ bacillusait térdre kényszerítő felvételeknél; s a világ ismeretlen tájait meghódító győzelmi zászlók alatt.

Mivel a nyugtalan ember gondolkozásra késztet, többet kér tőlünk, mint amit adni akarunk, s mivel megzavarja az emberek nyárspolgári kényelmét és sokszor bűnös nemtörődöm viselkedését, ő az „akinek meg kell halnia."

A mai Evangélium tanítása szerint *a mi Mesterünk is a nyugtalan emberek közé tartozott. „Azért jöttem* — mondja Jézus — *hogy tüzet gyújtsak a földön. Mi mást akarnék, mint hogy lángra lobbanjon."* Még csak 33 éves, és mégis vágyódik a kereszthalál után, mert tudja, hogy csak az áldozattal mentheti meg a világot: „Annyira szenvedek, míg ez be nem teljesedik" (Lk 12, 49—50).

A kereszténynek, a Krisztus követőnek — *tehát nekem is — áldozatos lélekkel vállalnom kell a feladatot, hogy jobbá tegyem ezt a világot.* Nem ülhetek ölbetett kézzel, amikor látom a munkát, mely reám vár. Nem ülhetek összetett kézzel, amikor sokan várják segítségemet. Legelsősorban önmagammal nem lehetek elégedett, mert már a régi latinok is megállapították: „Non progredi, regredi est," azaz: Előre nem menni, annyi, mint visszahanyatlani.

Ezért imádkozik csodálatos versében a híres papköltő:

Ments meg Uram!

A virágtalan, gyümölcstelen ágtól,
A meddőségtől, lanyhaságtól,
A naptalan és esőtelen égtől:
Ments meg Uram a szürkeségtől!

Édes az ifjak méntás koszorúja,
Fehér öregek aranyos borúja,
Virága van tavasznak, télnek:
Ne engedj Uram koravénnek!

Csak attól ments meg, keresők Barátja,
Hogy ne nézzek se előre, se hátra,
Tartsd rajtam szent, nyugtalan ujjad,
Ne tűrd Uram, hogy bezáruljak!

Ne hagyj Uram megülepednem,
Sem eszmében, sem kényelemben,
Ne tűrj megállni az ostoba v a n -nál,
S nem vágyni többre kis mái magamnál!

Ha jönni talál olyan óra,
Hogy megzökkenne vágyam mutatója,
Kezem kezedben ha kezdene hűlni,
Más örömén ha nem tudnék örülni,

Ha elapadna könnyem a más bűnén,
A minden mozgást érezni ha szűnném,
Az a nap Uram hadd legyen a végső:
Szabadíts meg a szürkeségtől!

(Sík Sándor)

A saját magunk legyőzése és jobbá tétele után ide kívánkozik a környezetünkkel szemben tanúsítandó magatartásunk is, amelyre Szt. Pál apostol így biztat bennünket: „Testvéreim! Mi, akiket oly sok jó példa vesz körül, vessünk el minden terhet, különösen a csábító bűnt, és fussuk meg kitartással az előttünk levő pályát." A szentek példái arra figyelmeztetnek, hogy az Istennel való kapcsolatunk minden vérségi, baráti kapcsolatnál fontosabb. „*Aki apját, vagy anyját jobban szereti, mint engem, nem méltó hozzám*" — mondja a mi Mesterünk.

Kr. u. 258 augusztusában katonák törnek rá a Szent Kallixtus katakombjában gyülekező római egyházra. II. Sixtus pápa éppen szentmisét mutat be, s így az oltártól ragadják el őt. Vele hurcolják

négy diakónusát is, de az egyiket, a legfiatalabbikat, *Lőrinc* levitát nem bántják. A messze Hispániából (Spanyolország) származó ifjú nyomon követi a foglyokat.

— „Atyám, hová mész fiad nélkül", kiáltozza. Mert úgy érzi, hogy atyja volt atyja helyett.

S mivel válasz nem érkezik, úgy gondolja, hogy a püspök talán nem hallja a diakónus szavát:

— „Püspököm, hová mégy diakónusod nélkül? Mikor a legszentebb áldozatot bemutattad, mindig oldaladon volt a helyem... Eddig mindig rám bíztad Krisztus vérének kiosztását. Ma sajnálnád tőlem azt a dicsőséget, hogy véremet a tieddel együtt onthassam?!"

A sok rimánkodásra végre megszólal a pápa:

— „Fiam, nem hagylak el. Rád még nehezebb küzdelem, teljesebb korona vár... Ne sírj! Három nap múlva követni fogsz."

S hogy egészen megnyugtassa, még egy szolgálatot bíz rá, az utolsót, diakónusi szolgálatot:

— Szét kell osztani az egyház vagyonát a szegények között. Mert az ő örökségük az. Ne jusson a pogányok kezébe!

Lőrinc már nem siránkozik. Szolgálatot teljesít. Egész éjjel munkában van, járja Róma külvárosait, és a szegények, az özvegyek, az árvák, a betegek, a nyomorékok között kiosztja az egyház pénzét. Azután az arany és ezüst kelyheket, edényeket árulja ki és az értük kapott pénz szintén a nyomorultakhoz vándorol.

I. Sixtus kivégzésénél örömmel kiáltja fel a vesztőhelyre, Lőrinc, az ifjú levita: „Atyám, teljesítettem a parancsot, a rám bízott kincsekről."

Hippolitus tribunus jelenti a városprefektusnak a kincsekről szóló híradást. A parancsnok elfogatja az ifjút, de később 3 nap haladékot ad neki arra, hogy kezéhez juttathassa az egyház vagyonát. Lőrinc diakónus most ismét körüljár a városban, hogy beváltsa szavát. Összeszedi a magukkal tehetetlen öregeket, némákat, bénákat, poklosokat. Azután jönnek az árvák, az özvegyek és a szűzek. Hatalmas tömeggel vonul fel a Capitólium elé. Megáll a prefektus ablaka alatt és így kiált fel: „Itt vannak az örök kincsek. Nem apadnak el, könnyen megtalálhatók, mégis bajos dolog elrabolni őket."

A prefektus dühösen tiltakozik, de az ifjú diakónus az evangélium szellemében így oktatja ki őt:

— Tudd meg, hogy az arany, amit oly mohón követelsz, csak megvetendő holt érc, gaztettek és bűnök forrása. Az igazi arany az a világosság, amelyben ezek a szegények járnak. Ezek nem ismerik a bűnt és a szenvedélyeket, amik az ember igazi betegségei, s amik a gazdagokat és hatalmasokat gyalázatba taszítják. *Bennük* van az egyház kincse, amit meg akartam mutatni neked." A prefektus felordított: „Tudom, hogy keresed a halált. De másként jön rád, mint vártad. Először megostoroztatta Lőrincet, majd egy rostélyra fektette. A rács alá égő parazsat helyeztetett. A borzalmas kínok közt fetrengő fiatalember azonban egy szent nyugalmával szólt a városparancsnoknak: „Most már megfordíthatnál, ez az oldalam egészen megsült." Később még hozzátette: „már egészen megsültem, akár ehetsz is belőlem".

Miközben a bíró tehetetlen dühében csak átkozódott, ő Róma megtérését kérte az Úrtól. Könnyei végigfolytak az arcán. (A Lőrincnap táján hulló csillagokra monják a déli népek: „Szent Lőrinc könnyei.")

Szent Lőrinc áldozata felszította a lelkek mélyén lappangó hitet. Még azon a napon megtért az üldözést elrendelő Valérián császár 175 katonája. A bírák és a szenátorok közül is többen keresztények lettek. A sírja fölé épített bazilika Róma hét fő templomának egyike lett.

Tisztelete a középkori Magyarországon is elterjedt — számtalan helységnév bizonyítja ezt. A szegények melletti kiállását, sőt harcát Dózsa György tábori lelkészének s a parasztfelkelés szellemi irányítójának, a „nagybotú" Mészáros Lőrinc ceglédi plébánosnak sorsában csodálhatjuk meg.

Ő is a „nyugtalan emberek "közé tartozott. Biztos állását, megszokott kényelmét, esetleges karrierjét felcserélte a küzdelemmel, a harccal, s a bizonytalansággal. Ezért a Dózsa-féle parasztfelkelés leverése után: „Tüzes rostély felett forgatták haláláig, mivel azon a a napon, augusztus 10-én, a rostélyon megsütött Szent Lőrinc ünnepe volt." Ez a megdöbbentő tény ihlette ma élő papköltőnket, a róla írt sirató-énekre:

Lőrinc pap napjára

Vasrostélyt ízzítottak névnapodra,
védőszented, Szent Lőrinc ünnepére,
Lőrinc, ceglédi pap. Ég Dózsa trónja;
igaz egység a tűz-testvérisége.
Szent Lőrinc Róma szegényeit óvta ...
E kincsekért lett tűz-rostély a vértje,
katakombákból tört a századokba,
— s kit megkereszteltek az ő nevére:
a jobbágyokban is csak Jézusára
talált... Lőrinc pap, hűséggel követted
Szent Lőrincet a szikrázó halálba;
tűzön forgatva süttetted a tested ...
s az éhezők kietlen asztalára
került hamud, de lelked fogyhatatlan;
a századokra sem marad magára,
ki önmagát adja az áldozatban.

(Szabó Géza)

Az elnyomottakért és a szegényekért nemcsak az ókorban és a középkorban áldozták életüket az egyház vértanúi. A KATOLIKUS SZÓ, 1983. jún. 12-i számában a következő tudósítást olvashattuk.

„*Több, mint száz vértanú pap!*

P á t e r B e d a, aki mint ismeretes, N y u g a t-E u r ó p á b a n küzd L a t i n-A m e r i k a népeinek szabadságáért, újabb tényt tárt a világ elé. B e d a atya szerint az elmúlt 15 esztendőben több mint 100 katolikus pap lett terrorcselekmény áldozata. A meggyilkolt lelkipásztorok a kisemmizett és elnyomott népért emeltek szót.

Bár vérzik a szívünk a lesújtó hír hallatára, mégis hálával tartozunk az isteni Léleknek, hogy az a tűz, amelyet Jézus által és a pünkösdi lángnyelveken keresztül árasztott szét a világra, ma is lobog a „nyugtalan emberek"-ben hogy jobbá és tökéletesebbé formálja a földet.

ÉVKÖZI 21. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Iz 66, 18-21)
Íme eljövök, hogy összegyűjtsek minden népet és nyelvet. Eljönnek majd és meglátják dicsőségemet. Visszahozzák majd minden testvéreteket ajándékul az Úrnak a nemzetek közül; lovakon, kocsikon, hordágyakon, öszvéreken és tevéken hozzák majd őket szent hegyemre, Jeruzsálembe — mondja az Úr. Úgy, ahogy Izrael fiai hozzák az áldozati ajándékot tiszta edényekben az Úr templomába.

SZENTLECKE (Zsid 12, 5—7 11—13)
Megfeledkeztetek a vigasztalásról, amely nektek, a fiaknak szól. Maradjatok állhatatosak a fenyítéskor: az Isten úgy bánik veletek, mint fiaival. Hol van olyan fiú, akit az apja nem fenyít?

EVANGÉLIUM (Lk 13, 22—30)
A városokban és falvakban, amelyeken áthaladt, mindenütt tanított, így tette meg az utat egészen Jeruzsálemig. Valaki megkérdezte tőle: „Uram, ugye kevesen üdvözülnek?" Ezt válaszolta neki: „Igyekezzetek a szűk kapun bejutni, mert mondom nektek, sokan akarnak majd bemenni rajta, de nem fognak tudni. A ház ura feláll és bezárja az ajtót, ti meg kint maradtok és zörgetni kezdtek az ajtón: Uram, nyisd ki nekünk! Akkor azt fogja nektek mondani: „Nem tudom, honnan valók vagytok. Ti bizonygatjátok: A szemed láttára ettünk és ittunk, a mi utcánkon tanítottál. De ő megismétli: nem tudom, honnan valók vagytok. Távozzatok egy szálig, ti gonosztevők!"
Lesz sírás és fogcsikorgatás, amikor Ábrahámot, Izsákot, Jákobot és a prófétákat mind az Isten országában látjátok, magatok meg kirekesztve. Jönnek majd keletről és nyugatról, északról és délről, és helyet foglalnak az Isten országában. Vannak utolsók, akik elsők lesznek és vannak elsők, akik utolsók lesznek."

Miért van szenvedés?

Mindenki megbotránkozására a gyerekek nagy zsivajjal veszekednek az utcán. A járókelők közül odalép egy fiatalember, és az egyiket jól elpáholja. Az emberek felháborodnak: miért csak azt az egyet bántja? — Mert az az én fiam —, volt a válasz. Miért regulázta meg az édesapa a fiát? Azért, mert szerette, azt akarta, hogy rendes ember legyen belőle. A mai szentleckében Isten is arra tanít bennünket, hogy akit ő szeret, megfenyíti:

„Fiam ne kicsinyeld le az Úr fenyítését, és ne csüggedj el, ha korhol! *Akit az Úr szeret, megfenyíti, és megostorozza azokat akiket fiává fogad?*" „Melyik az a fiú, akit atyja meg ne fenyítene?" A szenvedés Istennek nem öncélú büntetése, hanem szeretetéből fakadó figyelmeztetése.

Veres Péter ezt így fogalmazta meg: „Nagy kérdés, (ti. a szenvedés). Talán úgy válaszolhatnék erre, hogy ha az ember nem szenvedett volna, talán nem is volna ember, legalábbis nem az az ember aki ma." *Pázmány Péter* megállapítja: „Miképpen a tengernek mérhetetlen sok vizében egy csepp sincs, amelyik keserű ne volna, úgy az emberek között sincs senki, akiben félelem és fájdalom ne találtatnék." De ugyanez áll az egész történelemre is. Háborúkról hallunk, gyilkosságokról olvasunk, ártatlan gyerekek és nők szenvedéseiről kapunk híreket a világ minden tájáról.

Azt hiszem, ezért fakad fel még a hivő emberből is a nagy kérdés: miért engedi meg Isten a sok szenvedést, gyötrelmet? A hitetlenek pedig a saját álláspontjukat igazolván kijelentik, hogy ha volna Isten, nem engedné meg a szenvedést.

Ezt a nagy problémát a véges emberi ésszel soha nem fogja teljesen megérteni, hiszen erre is áll az Isten szava; „*Az én gondolataim nem a ti gondolataitok, és az én útjaim, nem a ti útjaitok*" (Iz 55, 8).

Amióta Jézus eljött és ő is szenvedett, azért bizonyos dolgokat már világosabban látunk. *Szt. Ágoston* ezt így fejezi ki: „Ne tévesszük össze az emberek által elrontott világot az Isten által jónak teremtett világgal."

Isten szabad akaratot adott az embernek, hogy tudjon szeretni. mert a szeretet csak szabad, önkéntes cselekedet lehet. Szabad akaratunk hatalmas ajándék; általa mindenkivel gyakorolhatjuk a jóságot és szeretetet, s így megalapozhatjuk a boldogságunkat. Szabad

akaratunkkal azonban fellobbanthatjuk a gyűlölet lángját is, amely perzsel és sebeket osztogat. Isten vállalta ezt a kockázatot „mert Ő kihúzza a maga egyenesét az emberek girbe-gurba vonalai között is" (portugál közmondás). S így még a fájdalmat és szenvedést is jóra tudja fordítani. — *A szenvedés a szeretet próbaköve.*

Kedvenc ifjúsági dalunk így kezdődik; „könnyű kedvesnek lenni, amikor az embert nem bántja semmi!" Az ószövetségi ember is megérezte, hogy Isten szeretetének próbája a szenvedés; „A fazekas edényeit a kemence próbálja ki, az igaz embereket pedig a szenvedés kísértése" (vö. Sir 27, 6).

A sarútlan kármelita rend áldozatos reformátora *Avilai Szent Teréz* missziós útja folytán óriási viharba került. Amikor kísérőnőjével végül menedéket találtak a hegyoldal egyik barlangjában, megjelent neki Jézus és kedvesen így szólt hozzá; „Látod? így bánok én az én barátaimmal".

„Azért is van Neked olyan kevés barátod".

Aranyszájú Szt. János, a keresztény ókor legnagyobb szónokát Eudoxia császárnő száműzetésbe küldte. Az ősz püspököt rekkenő hőségben hurcolták Bitynián és Kappadócián keresztül egészen a Kaukázusba. Az erődítményekben viszont, ahol útközben megpihentek, dermesztő hideg volt. Az agg egyházatya hidegtől, melegtől egyaránt szenvedett. Ez okozta halálát is. Utolsó szavai még ezek voltak: „Áldassék az Isten mindenért!"

Kiállta a próbát.

Mennyire igaz a Szentírás szava, „Mert az aranyat a tűzben próbálják, a kiválasztottakat pedig a balsors kohójában" (Sir 2, 5).

Jézus így szólította fel követőit: „*Törekedjetek a szűk kapun belépni, mert mondom nektek, egykor majd sokan próbálnak bejutni, de nem tudnak*" (Lk 13, 24).

A gazdagság, a földi jólét és szerencsés élet egyeseknél olyan batyúként nehezedik az ember vállára, amellyel „a szűk" kapun bejutni szinte lehetetlen.

A mi turistabotunk a hazavezető úton csak a kereszt lehet;

„Szenvedni annyi, mint diadalt aratni,
Ó hány éles vasnak kell rajtunk faragni,
míg méltók nem leszünk, hogy az Ég királya
beállítson majdan szobros csarnokába.
Krisztus Urunk segíts meg!

(Babits.: Psychoanalízis christiana)

Tekintetünket a szenvedés emeli fel az Isten felé. A választott nép története ékes bizonyítéka ennek. Amikor jól ment a soruk, elfeledték az Istent és parancsait. Amikor az Úr szenvedést, vagy megpróbáltatást küldött rájuk, ismét visszataláltak hozzá.

Dávid amíg a pusztában nélkülözött s amíg Saultól üldözést szenvedett, hűséges maradt Istenéhez és törvényeihez.

Salamon király uralkodásának elején szintén telve volt istenfélelemmel. Amikor azonban mindkettőjüknek jóra fordult sorsa, akkor már bűnt-bűnre halmoztak.

Gárdonyi Géza hasonlatával élve, amíg a napsütésben alig látjuk meg a templom örökmécsesét, úgy a szerencsében és jólétben sütkérező ember figyelme is csak az anyag felé fordul. De ha beborul az ég, és homály fedi az eget és a földet, észrevesszük ám a Krisztus jelenlétét jelző örökmécsest. Észrevesszük, hogy köztünk van az Isten, mert a szenvedés Istenre emlékeztet bennünket.

A szenvedés nagy rendeltetése, hogy közelebb segítse egymáshoz az embereket. Amint a kisgyermek is belekapaszkodik félelmében a felnőttek kezébe, úgy a szenvedő ember is keresi embertársait. Kézfogást, bátorítást vár, és azt a jó érzést, hogy nem marad egyedül.

Az anyagi jólét „szívszűkületet" okoz, a szenvedés viszont „szívtágulást." És a gyógyulás jele már az is, ha őszinték tudunk lenni a szenvedés hatására embertársaink felé.

Ezért igaz a német mondás: „Wenn man krank ist, sieht vieles ganz anders aus" = „Ha az ember beteg, (vagyis szenved) akkor mindent másképpen lát."

A mai szentlecke is erre tanít; „A jelenben ugyan minden fenyítés inkább szomorúságot okoz, mint örömet, később azonban az igaz élet és béke gyümölcsét hozza annak, aki elviselte."

A szenvedés végül önvizsgálatra és magunkbaszállásra késztet. El tudod-e mondani testvérem a szenvedés idején a jobb latorral; „Mi legalább tetteink méltó jutalmát kapjuk", mert ezzel az önvallomással ő eget nyert Istennél.

Fájdalmas, de szükséges a beteg szem operálása, hogy azután mindent jól lásson. Ha eddig rosszul értékeltem életem értelmét, célját és rövidlátóan csak az önző földi értékeim voltak szemem előtt, a szenvedés kigyógyít s a földi célok mellett látom örök célomat is. Éppen ezért sok szent a földi élet szenvedéseinek hatására vált szentté. A kagylónak is fáj, ha homokszem kerül belé, de kiizzadja azt és gyöngyszem lesz belőle.

Ahogy a megfagyott embert hóval dörzsölik, ahogy az elgennyedt sebet késsel vágják, ahogy a kemény gyémántot a saját porával csiszolják, úgy az emberi lelket is a szenvedéssel faragja és tökéletesíti az Isten.

Türelmes szenvedéseinkért azután jutalmat kapunk; „Ha türelemmel szenvedtek, az értékesebb Isten előtt, hiszen erre kaptatok hivatást, mert Krisztus is szenvedett, értékes példát hagyva nektek, hogy nyomdokaiba lépjetek" — olvassuk a Szentírásban.

Szent Pál pedig így vígasztalja övéit: „A jelen szenvedések nem mérhetők az eljövendő dicsőséghez, mely nyilvánvalóvá lesz rajtunk" (Róm 8, 19). Ezért imádkozott így Szt. Ágoston püspök; Uram, itt vágj, itt égess, metssz, csak odaát kegyelmezz meg!

A keresztény ember szenvedésekkel sújtott, fáradt fejét az a hit emeli magasba, amely a keresztre mutat, arra a keresztre, amely erőt ad az egyéni szenvedések elviselésére. Ezzel a hittel tárulkozik ki a költő is az Isten felé;

„Jó nekem, hogy kezed kitapogatta,
Hol roskad a szív legjobban alatta.
Hol a legfájóbb, legjobban hol reszket,
S odacsókoltad lángoló kereszted."

(Sík Sándor: Jó nekem Uram)

*

Sóvárgó vágyam gyakorta ígérhet
sok évemhez újabb éveket:
halálom nem kevésbé közeleg;
csak hol nem fáj, ott nem siet az élet.

Mért is kívánjak több gyönyörűséget,
ha Istenhez csak a nyomor vezet?
A vidám sors, a tartós élvezet
annál károsabb, minél jobban éltet.

Ha néha szívem eltölti kegyed,
édes Uram, azzal a hevülettel,
mely lelkünknek erőt ad és nyugalmat,

mert önmagától semmire se megy:
akkor szálljatok az égbe hirtelen fel;
mert idővel a jószándék lelankad.

(Michelangelo. Ford.: Rónay György)

ÉVKÖZI 22. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Sir 3, 19—21, 30—31)
Fiam, alázattal vidd végbe tetteid, és jobban szeretnek majd, mintha adakoznál. Nagy vagy? Annál inkább alázd meg magadat, akkor majd kegyelmet találsz az Istennél. Mivelhogy igen nagy az Isten hatalma, tiszteletben tartják az alázatosak.

SZENTLECKE (Zsid 12, 18—19. 22—24a)
Ti nem kézzel tapintható hegyhez, lobogó tűzhöz, sötét felhőhöz, forgószélhez járultatok... Nem, ti Sion hegyéhez járultatok, az élő Isten városához, a mennyei Jeruzsálemhez, az angyalok ezreihez, az égben számon tartott elsőszülöttek ünnepi sokadalmához és gyülekezetéhez, mindnyájunk bírájához, az Istenhez, a tökéletes igazak lelkéhez az új szövetség közvetítőjéhez, Jézushoz.

EVANGÉLIUM (Lk 14, 1. 7—14)
Amikor Jézus szombaton egy vezető farizeus házába ment, hogy nála egyen, figyelték. A meghívottaknak egy példabeszédet mondott, mert észrevette, hogy válogatják az első helyeket.
„Amikor lakodalomba hívnak — kezdte —, ne telepedjél le a főhelyre, mert akadhat a hivatalosak közt nálad előkelőbb is. Ha ez megérkezik, jön, aki meghívott benneteket és felszólít: add át a helyedet. És szégyenszemre az utolsó helyet kell elfoglalnod."
Ha tehát hivatalos vagy valahova, menj el, és foglald el az utolsó helyet, hogy amikor a házigazda fogad, ezt mondja neked: „Barátom menj följebb. Így megtiszteltetésben lesz részed az egész vendégsereg előtt. Mert aki magát felmagasztalja, azt megalázzák, aki magát megalázza, azt felmagasztalják." Akkor a házigazdához fordult:
„Amikor ebédet vagy vacsorát adsz, ne hívd meg barátaidat, sem testvéreidet, sem rokonaidat, sem jómódú szomszédaidat, nehogy visszahívjanak és viszonozzák neked. Ha

vendégséget rendezel, hívd meg a szegényeket, bénákat, sántákat, vakokat. S boldog leszel, mert nem tudják viszonozni. De az igazak feltámadásakor megkapod jutalmadat."

Legyünk alázatosak!

Szent Ágoston püspököt egy alkalommal megkérdezték tanítványai: melyik a legfontosabb erény?

— Az alázatosság — volt az egyszerű válasz.

— És másodszor? — Az alázatosság.

— És harmadszor? — Az alázatosság!

Ha a keresztény ókor nagy püspöke és írója olyan fontosnak tartotta ezt az erényt, akkor nekünk is érdemes bővebben foglalkoznunk vele. Az alázat latin és görög elnevezése — alacsony, szolgai. — arra mutat, miként értékelték az alázatosságot a pogányok. A magyar kifejezés is hasonló értelemben alárendeltséget fejez ki.

Ki kell hangsúlyozni, hogy az alázat nem meghunyászkodást, vagy szolgalelkűséget jelent. Ennek a kifejezésnek tényleges értelme van.

Az alázat nem más, mint helyes értékelése Istennek, önmagunknak és a körülöttünk levő világnak.

Már az ószövetségi embert is lépten-nyomon figyelmezteti az Írás az alázat erényére. Nagy az Úr Sionon, fölséges minden nép felett; „*Dicsőítsék nagy és félelmetes neved, mert szent és hatalmas vagy*" (Zsolt 98, 2—3).

Így érzett *Haydn* is, a nagy zeneszerző, amikor 76. születésnapján előadták a „Teremtés" c. oratóriumát. A közönség tombolva ünnepelt, az idős mester viszont csendet intett és így szólott; „Nem tőlem, onnan felülről jön minden."

Isten nagyságának magasztalása mellett el kell ismerni az *ember kicsinységét* is: „*Ne tartsd magad bölcsnek, inkább féld az Urat*" (Péld 3, 7).

Erre figyelmeztet Sirák Fiának Könyve is a mai *Olvasmányban;* Minél nagyobb vagy, annál szerényebb legyél mindenben, és akkor kedves leszel Isten előtt. Egyedül Isten hatalma nagy; Őt dícsérik az alázatos szívűek. Milyen kevesen tudják elfogadni saját gyengeségüket, kicsinységüket, milyen nehezen bírják elviselni, ha mások okosabbak, erősebbek, kiválóbbak.

Egy kis *amerikai város* tréfacsináló polgára névtelen levelet adott fel postán ilyen címzéssel;

„A város *legostobább* ügyvédjének. Helyben."

A postás élvezte a helyzetet, és sorba látogatta az ügyvédeket. Mind felháborodva utasította vissza.

A 12. volt olyan szerény és alázatos, hogy átvette a levelet. Amikor felbontotta, egy 100 dollárost talált benne a következő szöveggel: „Szívből gratulálok! Ön korántsem olyan ostoba, mint ahogyan kollégái képzelik."

„Ha igazán ismerjük magunkat — írja *Thomas Merton* — akkor nyugodtan elfogadjuk a minket megillető helyet az Isten által kijelölt rendben. Így a természetfeletti alázatosság emberi méltóságunkat is emeli azzal, hogy az emberek között igazi helyünkre állít, és megteremti helyes kapcsolatunkat Istennel meg az emberekkel. A kevélység mesterkéltté tesz, az alázatosság természetessé." (Senki sem sziget. I p 98)

Az Újszövetségi Szentírás egészét is áthatja az alázatosság levegője. Szent Pál a mai szentleckében Jézusra irányítja figyelmünket, és egyben arra oktat, hogy amíg az ószövetségi ember lelkületében az alázatosság indító oka Isten nagyságáról való félelem, addig az újszövetség embere bizalommal járuljon Jézushoz, a szelíd áldozati bárányhoz, aki példát nyújt neki abban, hogy milyen legyen Istenhez és embertársaihoz való viszonya.

„*Testvéreim! Ti nem kézzel tapintható hegyhez járultok, lobogó tűzhöz, sötét felhőhöz, forgószélhez... Ellenkezőleg, az Újszövetség közvetítőjéhez, Jézus Krisztushoz*" (szentlecke.). A megtestesülés története a boldogságos Szűzanya Magnificatjával indul, amelyben önmagát „ancilla"-nak, szolgálóleánynak tekinti; Jézus nyilvános fellépése annak a Keresztelő Jánosnak visszahúzódásával kezdődik, aki elismeri, hogy neki „kisebbednie kell": de Jézus egész lényét és cselekedeteit is az alázatosság levegője lengi körül. Szt. Pál ezt így írja le:

„Ő, mint Isten, az Istennel való egyenlőséget nem tartotta olyan dolognak, amelyhez feltétlenül ragaszkodnia kell, hanem szolgai alakot öltött, kiüresítette önmagát és hasonló lett az emberekhez. Külsejét tekintve olyan lett, mint egy ember. *Megalázta magát és engedelmes volt mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig*" (Fil 2, 6—8).

Amikor Szt. Pál ezt az alázatos képét bemutatja nekünk, egyben

felhívja figyelmünket arra; „*Ugyanazt a lelkületet ápoljátok magatokban, amely Krisztus Jézusban volt*" (Fil 2, 5).

Jézus legengedelmesebb barátai a gyengék, a szegények, a gyermekek, a nyomorékok, a leprások vagyis a társadalom megvetettjei voltak.

Amikor viszont királlyá akarták tenni, Ő elmenekült. Lehűtötte az apostolok forróvérű versengéseit, sőt lábukat is megmosta. Csodáival sem akart soha feltűnést kelteni.

Mindnyájunkat figyelmeztet: „*Aki magát felmagasztalja, azt megalázzák; aki magát megalázza, azt felmagasztalják*" (evangélium).

E szavak megvilágosítására mondta el a lakomáról szóló példát is. Ne foglaljuk el tehát az első helyet, és ne tartsuk magunkat másoknál különbnek, mert „Mid van, amit nem kaptál? Ha pedig kaptad, miért dicsekszel, mintha nem kaptad volna?" (1 Kor 4, 7).

Ezt érezte át dicsősége tetőfokán *Benjamino Gigli* énekes, amikor hangját magasztalták, vagy dicsérték. Ezt mondta hódolóinak: Isten adott nekem hangot, azért, hogy énekeljek. S én nem szálltam szembe az ő rendelkezésével. Mit tehettem mást: Énekeltem. Adottságainkat tehát Isten ajándékának kell tekintenünk, de éppúgy sikereinket is. Ez nem álszerénység, hanem helyes önismeret.

Eddy Merckx, sokak szerint minden idők legjobb kerékpározója, többszörös világbajnok ezt így fejezte ki: „Mindig adósa maradok Istennek. Annyit beszélnek, annyit írnak rólam. Az elismerések Isten ajándékainak szólnak. Általuk csak nő Isten iránti adósságom. Nem tudom kiegyenlítem-e valaha?"

Az alázatosság nem könnyen megszerezhető erény. Különösen nem, amikor hibáinkat, gyarlóságainkat kell bevallani.

A farizeus és a vámosról szóló példabeszédben Jézus azért marasztalja el a farizeust, mert csak erényeivel dicsekszik: „Kétszer böjtölök hetenként, mindenből tizedet adok" — mondja. A vámos viszont azért igazult meg Isten előtt, mert elismerte bűnösségét: „Isten, irgalmazz nekem!" — rimánkodik Istenhez (vö. Lk 18, 12—13).

Az *egyik francia lap* több pszichológusnak tette fel a kérdést, melyik az a mondat, amelyet az emberek a legnehezebben tudnak kimondani? Rövid eszmecsere után a válasz így hangzott; „Nincs igazam." Az olasz közmondás is ezt fejezi ki, amikor így szól:

„minden ember hibázik, de csak az igazán nagyok képesek ezt beismerni."

Egyedül Jézus mondhatja a világtörténelemben; „Tanuljatok tőlem, mert szelíd vagyok és alázatos szívű" (Mt 11, 29).

Nem azt kérte tehát, hogy tanuljunk világot alkotni, holtakat támasztani, gyógyítani; hanem, hogy tanuljunk meg alázatosak lenni, mert a jó és alapos alázatosság hatalmasabb a fellengző magasságnál.

Jézus mindennapi kenyere Atyja akaratának teljesítése volt. Mi más ez, mint az alázatos meghajlás az Atya felé.

Az alázatos szívű Jézus *első leckéje* tehát: *elismerni Isten nagyságát* és a mi kicsinységünket.

Homéros írja: „Parányi pont az ember a nagy világmindenségben; hulló falevél; hullámverés tajtékja, amely ma csillog a napfényben, holnap pedig odamerül a mélybe, és nyomtalanul elenyészik."

Jézus iskolájában *második lecke:* kialakítani a *helyes önismeretet.* „Minden aszkézis szegletköve az alázatosság. A keresztény alázat pedig mindenekelőtt a természetfölötti gondolkodás és józan ész dolga. Ez tanít arra, hogy annak tartsuk magunkat, amik vagyunk; ahelyett, hogy kevély beképzeltséggel azt színlelnénk, hogy jobbak vagyunk, mint valójában." (Thomas Merton: Senki sem sziget 1. p. 98.)

A *harmadik lecke* a szeretettel van szoros kapcsolatban. Ha helyesen értékeljük önmagunkat, könnyebbé válik *a mások megbecsülése* is.

Nagy Szent Gergely írja: Az az igazi alázatosság, ha valaki keveset tart önmagáról, mások jócselekedeteit irigység, féltékenység nélkül dicséri."

Lady Fullerton, a nagy angol regényírónő, miséről ment hazafelé egyik vasárnap. Egy utcaseprőnővel találkozott. Beszédbe elegyedett vele, és megkérdezte:

— Részt vett-e már ezen a vasárnapon szentmisén?

Az asszony így válaszolt:

— Munkám miatt nem járhatok szentmisére. Most is dolgoznom kell.

Az írónő így válaszolt:

— Ha csak ez az oka, akkor adja ide a seprőjét. Amíg maga templomban lesz, én elvégzem a munkáját.

Az utcaseprőnő elfogadta az ajánlatot, és így Anglia előkelő leánya, Isten iránti szeretetből az alázat csodálatos erényét gyakorolta.

Nincs olyan ember, akiben ne lenne valami abból a jóból, amelyet Isten ajándékozott mindenkinek. Ha elismeréssel hajtok fejet mások előtt, azt a benne rejlő jó miatt teszem. Ezzel viszont a Teremtőt áldom, aki végtelen bőségéből mindenkinek juttatott.

Feladatom tehát az alázat erényének gyakorlása az élet minden területén. Hogy fontos-e ez? Igen, mert amíg minden erényt eltűr a pokol, csak az alázatosságot nem, addig a mennyországba alázat nélkül soha nem lehet bejutni.

Ady Endre:

Alázatosság langy esője

Nyilazott Napod tüzes hője,
Nem volt enyhülése Uram,
S felhődből rám permetezett
Alázatosság langy esője.

Nézd, ahogyan fejem lehajtom,
Szánom minden dölyföm, Uram,
S ha van még bennem gőg-erő,
Szívemmel együtt kiszakajtom.

Mutass nekem egy ellenséget,
Valaki ocsmányt, óh, Uram,
Megcsókolom csúf lábnyomát,
Hogy méltón imádjalak téged.

Elébem kis folyókák hozzák
Szakadt kegyelmed, óh, Uram,
S csobog lelkemben kedvesen
A leesett alázatosság.

Szeretnék mindent odaadni
Nagy, szent szeszélyednek, Uram,
S szeretnék minden percemben
Nagyon-nagyon megaláztatni.

ÉVKÖZI 23. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Bölcs 9, 13—19)
Melyik ember képes fölismerni Isten akaratát, és ki tudja elgondolni, mit kíván az Úr? Hisz a halandók gondolatai bizonytalanok és terveik ingatagok. Mert a romlandó test gátolja a lelket, és a földi sátor ránehezedik a sokat tűnődő elmére.

SZENTLECKE (Fil 9b/—10)
Én az öreg Pál, aki most Krisztus Jézusért fogságot szenvedek, fiamért, Onezimuszért könyörgök, akinek bilincseimben adtam életet.

EVANGÉLIUM (Lk 14, 25—33)
Jézust nagy népsokaság követte. Hozzájuk fordult és így szólt: „Ha valaki követni akar, de nem gyűlöli apját, anyját, feleségét, gyermekeit, fivéreit és nővéreit, sőt még saját magát is, nem lehet a tanítványom. Aki nem veszi vállára keresztjét és nem követ, nem lehet a tanítványom.
Aki tornyot akar építeni, nem ül-e le előbb, hogy kiszámítsa a költségeket, vajon futja-e pénzéből, hogy fel is építse? Nehogy azután, hogy az alapokat lerakta, de befejezni nem tudta, mindenki, aki csak látja, kicsúfolja: „Ez az ember építkezésbe fogott, de nem tudta befejezni."
Vagy melyik király nem ül le, mielőtt hadba vonulna egy másik király ellen, számot vetni, vajon a maga tízezernyi katonájával szembe tud-e szállíni azzal, aki húszezerrel jön ellene? Mert ha nem, követséget küld hozzá még akkor, amikor messze van, és békét kér. Így hát aki közületek nem mond le mindenéről, amije csak van, nem lehet a tanítványom.

Istené vagyok

Egy *kínai népmese* arról szól, hogy egy bölcs ember kifáradva a hosszú vándorlás során, leül egy almafa alá. Arról bölcselkedik, gondolkodik, kié a fán termett gyümölcs?

— Az enyém — szól a föld. — Én táplálom, tartom a fát is.

— Nem a tied, az enyém! — vág közbe a fa. — Ágaimmal én védem, leveleimmel én simogatom.

Jön a szélvihar, letöri az ágat, lerázza a gyümölcsöt, és azt sziszegi a fának:

— Látod, hogy nem a tiéd, hanem az enyém!

A bölcs felkapja az almát, és elkurjantja magát:

— Enyém az alma! — és beleharap.

Erre az almából kidugja fejét egy féreg, és csak ennyit mond:

— Enyém az alma!

1. *Kié az ember?* — kérdezhetjük, ugyanis az ember sorsa a mesebeli almához hasonlít. Mindenki a magáénak szeretné tudni őt. Mindenki küzd érte.

A görög mitológiában az élet útjára elinduló fiatal hőst, *Herkulest* is három leányzó várja, mindegyik a maga meggyőződésére és útjára csábítaná őt, hogy övé legyen az ember.

Az ószövetségi *Példabeszédek könyvének* szerzőjét is izgatta már ez a kérdés, de ő így válaszolt meg reá: — „mindent a maga céljára teremtett az Úr" (Péld 16, 4). S mivel a *mindenségbe az ember is beletartozik*, így az ember is az Istené.

A keresztény embert viszont Szent Péter apostol első levele figyelmezteti, hogy *Jézus Krisztus által az ember Isten tulajdonába került*, hiszen ő fizette le lelkünkért a váltságdíjat: „*Hisz tudjátok, hogy nem veszendő ezüstön, vagy aranyon szabadultatok ki az atyáitoktól rátok hagyományozott értéktelen életmódból, hanem Krisztusnak, a hibátlan és egészen tiszta báránynak a drága vére árán*" (1 Pt 1, 18).

Hálásak kell lennünk Krisztusnak, hiszen tudjuk, hogy a saját vére árán szerezte meg számunkra az igazi életet. Nem a mulandót, hanem az örökkévalót. Szüleink földi életet adtak nekünk, a társadalom pedig megélhetést, Jézus viszont azt az örökkétartó boldogságot adja, amely után minden porcikánkkal vágyakozunk. Ehhez mi a Bibliában találjuk meg az utat. Itt azt olvashatjuk: „*Nem tudjátok, hogy nem vagytok magatokéi?*" (1 Kor 6, 19). *Nem tudjátok,*

hogy testetek a bennetek lakó Szentlélek temploma, amit Istentől kaptatok? (Uo.) Tehát *a Szentlélek temploma az ember*, vagyis az Istené!

Amikor a zsidó nép visszatért a babiloni 70 éves fogságából hazájába, azonnal hozzáfogtak a jeruzsálemi templom felépítéséhez. Sok minden kellett a templomhoz; terv, pénz, különféle anyag és munka. A héberek mindezt nagy lelkesedéssel meg is szerezték, és felépült a templom.

Ha mi arra vállalkozunk, hogy Istené legyünk, azaz Isten temploma, akkor ezt a szentélyt fel kell építeni még itt a saját életünkben. A tervet Isten adta nekünk az építéshez, a munkát azonban nekünk kell szolgáltatnunk. S ha már belekezdtünk az Úr házának építésébe, jó volna, ha nem szakadna félbe a munkánk. Jó volna, ha elkerülnénk az evangéliumban szereplő toronyépítők sorsát, akik Jézus szavai szerint hozzáfogtak a felépítéshez, de nem tudták befejezni. Hogy templomépítésünk félbe ne maradjon, bizony jól át kell gondolnunk mindent. Mi az, ami a munkánkat gátolja, és mi az, ami sietteti. Azután „költségvetést" is kell készítenünk. Ebben a munkában az Isten terve, akarata és kegyelme segít bennünket.

Ám megérthetjük-e Isten akaratát, tervét, amit a mi életünkről készített?!

Az olvasmányban ezt olvassuk. *Ki tudná felfogni a Te gondolataidat, Uram, és ki tudná elképzelni a Te terveidet?* A kérdésre az olvasmányban így kapjuk meg a választ:

Akaratodat csak az ismerheti meg, akinek bölcsességet és kegyelmet adsz a mennyből.

Tehát kérni kell Istent, hogy adjon bölcsességet. Segítsen megismerni a tervét. Az Úr megvilágosító válaszát az ember a csendben, a lelkiismeretben és a Bibliában találhatja meg. Ha megteremtjük magunkban az elmélkedő csendet, felemelő lelki élmény részesei leszünk, hiszen a Szentlélek fényében láthatjuk életünket s annak kisebb-nagyobb eseményeit.

Ezért mondja örvendezve a riporternek *Cliff Richard* híres énekes; „Mihelyt meggyőződtem, hogy Jézus Krisztus valóban él, döntöttem magamban, és azonnal megtettem mindent, hogy jobban megismerjem Őt.

Ha már holnap kellene is meghalnom, semmivel sem cserélném fel azt a hét évet, amelyet keresztényként éltem le."

Második kérdésünk: *Érdemes-e az Isten tervei szerint felépíteni az életünket?*

Az Olvasmány így figyelmeztet: „*Bizonytalanok a földi ember gondolatai és tervei ingatagok*".

Ezért nem is a mi földi gondolataink szerint kell berendezni az életünket. Ha anyagiasan gondolkodunk, akkor beigazolódik rajtunk az Olvasmány következő mondata is: *Halandó testünk ránehezedik lelkünkre, és tűnődő elménk tehernek találja a földi életet.*

Ez a gondolat világít rá az állandóan gyarapodó öngyilkosság okára is. A statisztika ugyanis gyakorlatban igazolja Isten szavát. Jön az élet terhe... s Isten segítsége nélkül összeroppan az ember. Ha viszont elfogadjuk az ő terveit, és azok szerint rendezzük be életünket, akkor erőt kapunk a legnehezebb megpróbáltatásokban is.

Jávor Pál, híres színészünk halálos betegségében végrendeletként hagyta a következő sorokat: „Egyedül Krisztusért érdemes élni. Ez egyedül maradandó érték ezen a világon, amely elkísér bennünket a másik világra is, amikor szembetalálkozunk Istennel."

Végül nézzük, hogy milyen akadályai lehetnek annak, hogy felépítsük magunkban a Szentlélek templomát?

Mert vannak. Éppen úgy, mint ahogy voltak akadályai a Sionon épülő templom felépítésének is. A jeruzsálemi szentély felhúzását a környező népek akadályozták ahogyan csak tudták. Mivel azonban a zsidókban és a prófétákban nagy volt a szeretet Isten iránt, legyőztek minden akadályt és fölépült a templom (Ezd 3—6).

Az első akadály: az *önzés belső akadálya*, amely fékezi, csökkenti lelki erőnket. Aki csak önmagával foglalkozik, csak arra tekint, ami neki jó és másokkal nem törődik, az a léleképítésben egy helyben topog. Legyünk figyelemmel embertársaink javára. A Szentleckében Szent Pál Onezimusz rabszolgáért könyörög. Kéri Filemont, hogy tekintse testvérének az eddigi rabszolgáját. Ne azt nézze önzően, hogy neki jobb volt addig, amíg mint rabszolga ingyen dolgozott neki. Az egész Filemonhoz írt levél az önzetlen felebaráti szeretet buzdító szavaiból áll.

2. A legerősebb *belső* visszahúzó erő az *anyagiasság*. Gyermekek a pénzről írtak dolgozatot. Egyikük ezt írta: „Annyit már tapasztaltam rövidke életemben, hogy a pénz nélkülözhetetlen életünkben,

de nem érdemes a pénzért élnünk." Világos megfogalmazása annak az igazságnak, hogy az anyagi javak olyan nehézségek lelki életünkben, mint a régi léghajókon a ballasztok. Ezeket ki kellett dobni a kosárból, hogy a léghajó felemelkedjék. Nekünk is függetleníteni kell magunkat az anyagi javaktól, ha Istenhez akarunk felemelkedni.

3. *Külső* visszahúzó erő lehet embertársaink, sőt családunk magatartása. Amit Aquinói Szent Tamás a hivatásokról szólva ír, az alkalmazható sok esetben az Isten felé vonzódó és vallásos életre vágyó ember esetében is. A hivatás ügyében a rokonok nem barátok, hanem ellenségek az Úr szava szerint: az ember ellenségei az ő házanépe. Ilyen és hasonló esetekre utal Jézus Evangéliumában. *Aki követni akar engem, annak jobban kell ragaszkodnia hozzám, mint atyjához, anyjához, feleségéhez, és gyermekeihez, fivéréhez és nővéreihez; de még önmagánál is jobban kell szeretnie engem, különben nem lehet az én tanítványom.*

> Istentől jöttem. Örök tervébe én is beletartozom... Övé vagyok. Ha a világ el is akar rabolni engem, és ki szeretne magának tulajdonítani, beleegyezésem nélkül nem teheti. Isten alkotása, épülete, temploma vagyok. Nem akarok félresikerült lenni. Ezért az alapokat már most lerakom, megingathatatlan hittel. Ha olyan szerencsém van, hogy jó, vallásos szülőktől kapott alapokra építhetek, le tudom győzni a külső és belső erőket, életem Isten remekműve lesz.

Jelnek kell lenni minden ember számára, mint a kőtemplom tornyán levő kereszt. De addig amíg felcipelhetem a csúcsra a Krisztus jelét, addig még sokat kell dolgoznom együtt a Szentlélekkel.

Thomas Merton szavai is biztatnak erre:

„Rajtunk a sor, hogy bátran és tétovázás nélkül hozzálássunk ahhoz a munkához, amelyet Isten feladatul tűzött elénk, — hogy életünket úgy éljük, mint azt Krisztus élné bennünk. Rettenthetetlen bátorság kell ahhoz, hogy az igazság szerint éljünk. Minden igaz keresztény életében van valami a vértanúságból, ha a vértanúságot eredeti értelemben vesszük: szenvedéseinkkel és vérünkkel megpecsételt *tanúságtétel az igazság mellett.*

*

A ködön át,
az éjen át,
a mélyen át,
a lápon át
keresi lelkem otthonát

Én megállnék,
leomlanék
és botlanék
és hullanék
és minden veszve volna rég.

De óv a kéz
és tart a kéz
és áld a kéz,
a drága kéz.
Elveszni lenne így nehéz.

Magamba'nem,
erőmbe' nem,
imámba' sem,
hitembe' sem,
de Benne bízom teljesen.

Itt a kezem!
Fogd a kezem!
árva kezem,
gyenge kezem!
Tudom, hogy így megérkezem!

(részlet)
(Turmezei Erzsébet. Fogd a kezem)

ÉVKÖZI 24. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Kiv 32, 7—11, 13—14)
A pusztai vándorlás idején így szólt az Úr Mózeshez: „Siess, menj le, mert vétkezett a nép... hamar letértek az útról... kemény nyakú nép ez, engedd, hadd gyúljon fel ellenük haragom, hadd töröljem el őket... Mózes igyekezett kiengesztelni az Urat."

SZENTLECKE (1 Tim 1, 12—17):
„Hálát adok Urunknak, Jézus Krisztusnak, aki erőt adott nekem, megbízhatónak tartott és meghívott a szolgálatára."

EVANGÉLIUM (Lk 15, 1—10)
A farizeusok és az írástudók méltatlankodtak miatta. „Ez bűnösökkel áll szóba, sőt eszik is velük" — mondták. Erre mondott nekik egy példabeszédet:
„Ha közületek valakinek van száz juha és egy elvész belőlük, nem hagyja-e ott a pusztában a kilencvenkilencet, hogy keresse az egy elveszettet, amíg meg nem találja? Ha megtalálja, örömében vállára veszi, hazasiet vele, összehívja barátait és szomszédait: Örüljetek ti is, mert — mondja — megtaláltam elveszett bárányomat. Mondom nektek, éppen így nagyobb öröm lesz a mennyek országában egy megtérő bűnösön, mint kilencvenkilenc igazon, akinek nincs szüksége rá, hogy megtérjen.
Vagy ha egy asszonynak van tíz drachmája, és egyet elveszít, nem gyújt-e világot, nem sepri-e ki a házát, nem keresi-e gondosan amíg meg nem találja? És ha megtalálja, összehívja barátnőit meg a szomszédasszonyokat: Örüljetek ti is — mondja —, mert megtaláltam elveszett drachmámat. Mondom nektek, az Isten angyalai is épp így örülnek majd egy megtérő bűnösnek."

„Térj meg a te Uradhoz, Istenedhez !"

„Jaj nekünk, mert vétkeztünk!" — kiáltjuk a Siralmak könyvének szavaival (5, 16). „De te, Uram, mindörökre megmaradsz, királyi trónusod nemzedékről nemzedékre. Hogy is feledkezhetnél meg rólunk mindörökre? Ugye, nem hagysz el minket örök időkre? Téríts magadhoz minket, Uram, és mi megtérünk; fordítsd jóra napjainkat, úgy, mint régen tetted" (Siral 5, 19—21). S az idősebbek fülében cseng a régi nagyheti szertartás felhívása: „Jeruzsálem, Jeruzsálem, térj meg a te Uradhoz, Istenedhez!"

A hivő és Istenben bízó ember soha nem nyugodhat bele, hogy bűnbe esett, hogy elbotlott. Soha nem mondhat le az újjászületésről, a megtérésről. Erre utal az egyik dal: „Ördögből angyal lehetnél." A bukás mélységéből a megtérés magaslataira emelkedhet fel az ember, mert az irgalmas Isten irgalmas Megváltót küldött.

Megelevenedik előttünk a jó pásztor. Annyi gonddal terelgeti nyáját, keresi a jó legelőt, ismeri a nyájat. S egyszer mégis azt veszi észre, hogy egy hiányzik. Farkas tört a nyájra? Vagy elkóborolt? Nem talál vissza? Lezuhant a szikláról? Hol van az az egy? S a kilenvenkilencet ott hagyja a pusztában és keresni kezdi az elveszettet. Sziklák ormáról néz a szakadékba, bokrok sűrűjébe néz, hívja, keresi, amíg meg nem találja. S aztán vállra kapja, örömmel mutatja meg szomszédainak, barátainak: itt van a századik, az elveszett. Örüljünk.

Megelevenedik előttünk a háziasszony, aki a tíz közül egyetlen drachmát elveszített, s nyugtalanul keresni kezdi. Tolvaj vitte el? Elgurult? S neki fontos a tizedik, az elveszett drachma. Nagytakarítást végez és keresi, amíg meg nem találja. Aztán örül a szomszédasszonyaival együtt.

Az Istennek az elveszett, vagy az elveszettnek vélt ember is kell. Hasonlataihoz Krisztus hozzáfűzte: „Mondom nektek, az Isten angyalai is épp így örülnek majd egy megtérő bűnösnek" (ev).

Utánunk kiált és keres bennünket az Isten: Ádám, „hol vagy?" (Ter 3, 9). Máskor megkérdezi, mint Saultól: „miért üldözöl?" (Apcsel 9, 4). S az üldözőből apostol lett! S ezt nem felejti el Szent Pál, hálás is az Istennek, hogy szolgálatára hívta őt, aki azelőtt káromolta és üldözte az Istent, de megkönyörült rajta az Úr és elárasztotta a kegyelemmel.

André Frossard így írja le megtérésének történetét: miközben egy barátját kereste, betért egy katolikus templomba. „Tekintetem a homályból a világosságra tévedt, majd a jelenlevőkre, az apácanövendékekre, majd ismét vissza az oltárra. Közben semmire sem gondoltam. Végül magam sem tudom, miért, megakadt a szemem az egyik baloldali gyertyán... Abban a pillanatban robbanásszerű csoda történt: egy kimondhatatlan erő megsemmisítette bennem a régi lényt, és egy ámulattal teli gyermeket hozott a világra, amilyen eddig sohasem voltam."

A szentek életének részlete bizonyítja, hogy Isten soha nem tett le arról a szerető szándékáról, hogy keresse az elkóborolt bárányt. Szent Pált Damaszkusz kapuja előtt állítja meg! Szent Ágoston kezébe a Szentírást adja: vedd és olvasd! Paul Claudel, a neves francia költő a karácsony délutáni vecsernyén érzi meg Isten közelségét. Lin Yutang kínai tudóst és filozófust egy szentmise ragadja meg és jegyzi el örökre Istennel. Takashi Nagajt, az „atombomba szentjét" édesanyja halála vezeti el a hithez.

S az Isten szava mindenütt keresi az embert. Akinek van füle a hallásra, az érzi, hogy örömében vagy szenvedésében, de közel van az Isten. Karnyújtásnyira van az Isten!

Ha az Isten hív, keres, utánunk jön, akkor az ember válasza csak a megtérés lehet. Az ősszülőkkel kell válaszolnunk: Uram, elrejtőztem Előled bűneimbe, elfutottam, elhagytalak, de itt vagyok (vö. Ter 3, 10). Bűneim bilincséből csak Te tudsz kiszabadítani.

Paul Claudel ezt így fogalmazta meg imájában: „Előtted álltam, Uram, mint a bajnok, aki nem azért hajol meg ellenfele előtt, mert ő maga gyenge, hanem mert amaz erősebb."

Az Isten nagyságára mutat rá Szent Pál az egyik vallomásában, melyben az emberi együttműködés fontosságát is hangsúlyozza: „Isten kegyelméből vagyok az, ami vagyok, s rám árasztott kegyelme nem maradt bennem hatástalan" (1 Kor 15, 10). — Sokan szeretnének megtérni, de csoda folytán. Úgy, hogy nekik ne kelljen semmit tenniük, csak őket az Isten egy pillanat alatt tegye szentté. Az elveszett és megtalált bárány nem ugrott ki gazdája öléből, hogy elfusson előle. Jó volt ölében lenni...

Johannes Jörgensen (1866—1956) a svájci Pilátus hegyre kirándult, amikor meghallotta Isten hangját. A vihar egy templomba kergette be, ahol éppen szentségi áldás volt. „Azon az estén fellángolt lel-

kemben Krisztus tüze. De szívem nem akarta magát engedni, hogy elemésszе ez a tűz, hanem megkísérelte elfojtani, sőt kioltani a tüzet; mert szívem félt átadni magát annak a lángnak, amelyről tudta, hogy Istentől jött és megint Istenhez akar szállni: a szeretet lángja ez, amelynek tárgya a legfőbb érték."

Minden megtérőnek azt súgja az Úr:

„aki rám hallgat, biztonságban élhet,
nyugodt lehet, nem kell rettegnie bajtól"
(Péld 1, 33).

Boldognak lehet mondani azt az embert, akinek „könnyei peregnek az arcán" (Siral 1, 2) bűnei miatt, mivel az már a megtérés útjára lépett. Az, aki sóhajtozik: „Uram, lásd meg nagy nyomorúságomat, mert ellenségem újjong fölöttem" (Siral 1, 9). E kiáltást meghallja a mennyei Atya. Ellenben a megtérés egyik legnagyobb akadálya a közömbösség. A gyógyításban is egyik feltétel az, hogy a beteg akarjon meggyógyulni. Ugyanúgy lényeges, hogy a bűnös akarjon megtérni, felemelkedni, s vállalja a megtérés útját.

Egy fiatal lány életéről olvashatjuk: *Henriette* 15 évesen kikerül az utcára, elzüllik. Kábítószer, lopás, züllés, erkölcstelenség, börtön, szenny és megaláztatás váltogatják egymást az életében. Egy vallásos intézmény hatása alá kerül, de még küzdenie kell bűnös önmagával s elbukik. Aztán férjhez megy, nagy reményekkel, de a teljes megtérés most sem következett be. Egy szerzetesnővérrel találkozott, s ekkor azt írja: „Egész lelkesedésemmel, már amennyire képes voltam erre, megszerettem az Úr Jézust." De ismét elbukott. Borzalmas letörtség hatalmasodott el rajta: „Elveszettnek, kitaszítottnak érzem magam Istentől, családtól, társadalomtól egyaránt. Istennek sem kellek többé." Végül győzött az Isten szeretete. Győzelmének titkát így fogalmazta meg: „Ne féljünk, hogy nem tudjuk szeretni Istent. Csak át kell adni magunkat, hogy szeressen minket" (Hitélet, 1976).

Szeretnünk kell a megtérőket, az útkeresőket, a botladozókat. Segítenünk kell a megtérésben és imádkoznunk, vezekelnünk értük.

Ahogyan a mai olvasmányban hallottuk, Mózes könyörgött népéért. — Szent Mónika sok évig imádkozott fiának, Szent Ágostonnak megtéréséért. Kis Szent Teréz imája megmentett egy rabló-

gyilkost. S hány imádkozó ember eszközölte ki a megtérést mások számára.

A La Vie Spirituelle francia folyóirat körkérdésére 300 megtérő úgy nyilatkozott, hogy megtérésük után mindannyian érezték azt a nagy örömet és boldogságot, hogy végre megtalálták lelkük békéjét, az Istent.

A zsoltárral mondjuk:

„Vétkeztünk, ahogy atyáink is,
szembeszegültünk és gonoszat műveltünk.
Egyiptom földjén atyáink nem becsülték meg csodáidat,
nem gondoltak mérhetetlen irgalmadra;
a Vörös-tengernél a Fölséges ellen lázadtak,
mégis megmentette őket neve miatt,
hogy kinyilvánítsa hatalmát" (Zsolt 106, 6—8).

Istenünk, irgalmad hatalmát mutasd meg rajtunk! Téríts magadhoz, és mi megtérünk.

*

Te, ki magad bűnömmel eljegyezted
És megölelted értem a keresztet,
Aki megengedted a zuhanást,
De nem azért, hogy lelkem megalázd,
Csak mert a mélyben annál jobban érzem,
Milyen magasban szabtad ki a részem:
Mikor rámzúdul, mint az út pora,
A másik én veszejtő mámora,
Hozzád kiált a mélyből lompos ajkam:
Akard, hogy úgy akarjam,
És megöleljem én is a zuhanó keresztet
Mondván: Míg meg nem áldasz, nem eresztlek!

(Sík Sándor: III. Stáció, részlet)

ÉVKÖZI 25. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Ám 8, 4—7)
(A csalók és kizsákmányolók tetteit nem felejti el az Úr!)

SZENTLECKE (1 Tim 2, 1—8)
„Mindenekelőtt arra kérlek, végezzetek imát, könyörgést, esedezést és hálaadást minden emberért, a királyokért és az összes elöljárókért, hogy békés, nyugodt életet élhessünk, szentségben és tisztességben."

EVANGÉLIUM (Lk 16, 1—13)
Jézus egy alkalommal ezt a példabeszédet mondta tanítványainak: „Egy gazdag embernek volt egy intézője. Bevádolták nála, hogy eltékozolja vagyonát. Magához hivatta és így szólt hozzá: mit hallok felőled? Adj számot vagyonomról, mert nem maradhatsz tovább intéző. Az intéző így gondolkodott magában: mitévő legyek? Uram elveszi tőlem az intézőséget. Kapálni nem bírok, koldulni szégyellek. Tudom már, mit tegyek, hogy befogadjanak az emberek házukba, amikor elcsap az intézőségből. Egyenként magához hivatta urának minden adósát. Megkérdezte az elsőt: mennyivel tartozol uramnak? Száz korsó olajjal — felelte. Erre azt mondta neki: fogd adósleveledet, ülj le hamar, és írj ötvenet. Aztán megkérdezett egy másikat: te mennyivel tartozol? Száz véka búzával — hangzott a válasz. Fogd adósleveledet — mondta neki —, és írj nyolcvanat. Az Úr dicsérte a mihaszna intézőt, hogy okosan járt el. Igen, a világ fiai a maguk módján okosabbak a világosság fiainál.
Azt mondom hát nektek: Szerezzetek magatoknak barátokat a hamis mammonból, hogyha majd elfogy, befogadjanak benneteket az örök hajlékba. Aki a kicsiben hű, az a nagyban is hű. Aki a kicsiben hűtlen, az hűtlen a nagyban is. Ha tehát a hamis mammont nem kezeltétek hűen, ki bízza rátok az igazit? És ha a másében nem voltatok hűek, ki adja oda nektek a tiéteket?

Egy szolga sem szolgálhat két úrnak. Mert az egyiket gyűlöli, a másikat szereti, vagy: az egyikhez ragaszkodik, a másikat megveti. Nem szolgálhattok az Istennek és a mammonnak."

Istenem, a Te javaidat kezelem

A vagyon és a gazdagság nem rossz! Égbe emelheti az embert, ha jól használja fel vagyonát; de kárhozatba is döntheti az embert, ha visszaél azzal, amit Istentől kapott.

VI. Pál pápa írta: „Sem a népek, sem az egyének nem tekinthetik kizárólagos végcéljuknak, hogy csak halmozzák napról napra az anyagi javakat. Mindenféle gyarapodásnak két oldala van. Kell a gyarapodás az embernek, hogy egyre inkább ember lehessen; de ugyanakkor bilincsekbe is verheti, mert a gyarapodásban olyan legfőbb értéket lát, amelyen túl nem szabad tekintenie. Ilyenkor viszont megkeményednek a szívek, bezárulnak a lelkek, az embereket már nem a barátság, hanem az érdek kapcsolja össze, ez pedig csakhamar szembeállítja őket, és megbontja egységüket. A vagyonszerzés, mint öncél, nemcsak gátolja emberi fejlődésünket, hanem ellenkezik az igazi emberi nagysággal. Akár nemzetekről, akár egyénekről legyen szó, a *kapzsiság mindig erkölcsi elmaradottságnak bizonyítója*" (Cserháti: Mindennap együtt az Úrral, C, 497).

Milyen sok ember áldozatául esik kapzsiságának. Bilincsekben nyög, mert nem tud jót tenni. Milyen sok ember megpróbálja a lehetetlent: két úrnak szolgálni. Önmagát pecsételi meg az az ember, aki rabja lesz vagyonának.

„A gazdag nem alszik, ezért soványodik,
a sok gond előzi az álmát.
Előzi az álmát a megélhetés gondja,
mint súlyos betegség, nem hagyja aludni.
A gazdag fárad a vagyon gyűjtésével,
amikor meg pihen, akkor mulatozik..
Az arany bolondja nem marad büntetlen,
s aki pénz után fut, azt becsapják vele.

Az aranynak sokan estek áldozatul,
nem tudták elkerülni a vesztük.
Mert csapda azoknak, akik hódolnak neki,
és minden balga megfogatja magát.
Boldog az a gazdag, aki bűntelen marad,
aki nem lohol folyton a pénz után.
Hol lelhető ilyen, hadd dicsérjük meg,
mert hisz csodadolgot vitt végbe népe közt?
Aki sértetlen maradt, ha megkísértették,
annak ez szolgáljon nagy dicsőségére.
Ki nem vétkezett, bár vétkezhetett volna,
s ki tehetett másnak rosszat, de nem tett?
Ezért szilárd lábon áll a gazdagsága,
jótetteit zengik az egybegyűlt közösségben".

(Sir 31, 1—11)

A Szentírás fényében nézzünk két példát:

Valakit sok ezer forinttal becsapott egy jó barátja, akit jóakarójának gondolt .— Ilyenkor az embereket elfogja az indulat, káromkodnak, átkozódnak, meghasonlanak, megszakítják a barátságot. — A kárvallott azonban így szólt: „Istennek legyen hála, hogy nem én károsítottam meg őt!" (Vö. Cserháti: i. m. 497). Ez az ember ura volt a vagyonának. Pénzétől tudták csak megfosztani, de nem a keresztény lelkülettől.

Malcolm Muggeridge írja a Teréz anyáról szóló könyvében: „Egyszer valaki felhívta a figyelmemet egy hindu családra, ahol nagy az éhség és napok óta nem ettek. Csomagoltam rizst a számukra és elmentem hozzájuk. Mielőtt még magamhoz térhettem volna, az édesanya a rizst máris kétfelé osztotta és az egyik részt a szomszéd családhoz vitte át. Amikor megkérdeztem, miért osztja el a kevéske ennivalót, amikor tíz éhes kis száj várja, egyszerűen csak azt mondta: „ők sem ettek már napok óta". Íme — a gazdagság" (M. Muggeridge: Valami nagyon szépet Istenért, 162).

Ilyen iskolába be kellene iratni minden embert, minden gazdag embert! Ezt a szeretetet az evangéliummal együtt tanítani kellene a gazdag Európában!

Nem felejthetjük el, hogy a világ Istené s az ember az Isten

javait kezeli. Isten ajándékozta nekünk a világot, de nem azért, hogy helytelen használatával kárt csináljon önmagában az ember, mint az a gyermek, aki a szüleitől kapott játékkal súlyosan megsebesítette játszótársát is, önmagát is.

Oly sokszor igazolódott már az Üdvözítő tanítása: „*Mi haszna van az embernek, ha az egész világot megszerzi is, de lelke kárát vallja? Mit is adhatna az ember cserébe lelkéért?*" (Mt 16, 26). — Sokszor találkozunk „szegény gazdagokkal", akik tördelik a kezüket: minek dolgoztam, minek gyűjtöttem? Mire minden meglett, kiüresedett a családi élet, odalett a boldogság.

„Az e világ gazdagjait figyelmeztesd — írja Szent Pál Timóteusnak — hogy ne legyenek gőgösek, és reményüket ne bizonytalan vagyonba vessék, hanem az Istenbe, aki bőven megad nekünk mindent megélhetésünkhöz. *Tegyenek jót*, gazdagodjanak jótettekben, szívesen és együttérzéssel adakozzanak. *Így biztos alapot gyűjthetnek a jövőre és elnyerik az igazi életet*" (1 Tim 6, 17—19).

Szent Pálnak szinte minden szavát külön-külön kellene átelmélkedni, annyi üzenet van bennük.

A gazdagok ne legyenek gőgösek... — Nagy kísértés, hogy azt hiszik az emberek, hogy vagyonukkal együtt lelki fölényük is megnőtt.

Reményüket ne a bizonytalan vagyonba vessék, hanem Istenbe, mert a vagyon elmúlik, de Isten örök.

Tegyetek jót, — buzdít Szent Pál.

Nézzünk önmagunkba! Észrevesszük-e, ha segítenünk kell másokon? Ha gyűjtés van a *missziók javára*, komolyan adunk-e, vagy csak színleljük az adakozást? Ha *iskoláinkról*, *szociális intézményeinkről* hallunk, a magunkénak érezzük-e ezeket, s egy-egy gyűjtés alkalmával így dobunk-e a perselybe?

A híres színész, *Latabár Kálmán* közismerten sokat adott a szegényeknek. Azt szokta mondani: „Olyan keveset tudunk egymásért tenni. Ezért igyekezzünk mindent megtenni."

Messze járnak e nemes lelkülettől a mai világ pazarlói, akik eldobják az ételt; s háziállatukra több gondot fordítanak, mint egy ismerős öregre.

Az értelmetlen vagyonhajhászásra jól rávilágít egy *holland mesedráma*, amely egy kegyetlen királynőről szól, aki hajót hajó után kerget idegenbe, hogy hozzák el neki a világ legértékesebb kincsét.

Nagy hír előzte meg egyik hajónak az érkezését, amely azonban búzával volt tele. A király felségsértőnek tartotta a kapitányt és dühében lefejeztette; a hajó rakományát pedig a tengerbe szóratta. Múltak az évek! A királynő megöregedett, hatalma meggyengült, s vele a tekintélye is. Közben a tengerbe szórt búzarakomány gyökeret eresztett, kinőtt és sziget lett belőle. Éjjelente az öreg királynő learattatta a kinőtt gabonát; de hiába. A kalász ugyan érettnek látszott, de belül üres volt...

A felhalmozódott vagyon üressé válhat... Nem vigasztalja az embert! Csak egyetlen egy valami, ha jót tett a vagyonával. Különben: *„Könnyebb a tevének átmenni a tű fokán, mint a gazdagnak bejutni az Isten országába"* (Mt 20, 24).

II. János Pál pápa írja körlevelében, hogy „a munkások ne csupán többet „birtokoljanak", hanem mindenekelőtt, „többek legyenek"; azaz minden szempontból jobban meg tudják valósítani emberségüket" (Laborem exercens, 98). Anyagi javainknak is ez a céljuk: több emberek legyünk.

„Az az átkozott pénz... az az átkozott vagyon" — így kiáltunk fel, ha látunk embereket anyagi téren elbukni.

De „áldott pénzről és áldott vagyonról" is beszélhetünk, ha valaki az Istentől kapott ajándékként használja és jót tesz belőle.

Fogadjuk meg *Nagy Szent Vazul* tanácsát:

„Ne kapaszkodj a mulandó dolgokba, mintha örökkévalók lennének, — és meg ne vesd az örök dolgokat, mintha mulandók volnának. Akit megragadott az Isten, mindig vágyódik utána. Aki az előtte álló pályára, vagyis a jövőre tekint, lélekben mindig fiatal marad." — Hozzátehetnénk: minden elöregszik, de minden jótettben újjászületik és megfiatalodik az ember.

*

Hol van a szíved?

Páduában a Scoula del Santo kapitolium termében látható egy freskó. A kép egy orvost ábrázol, amint felboncolja egy zsugori ember testét. A szív helyén azonban üresség tátong. Nincs szív a mellében. Valakinek az a gondolata támad, hogy fel kell nyitni a pénzesládáját, hátha ott van a szíve?

És szívét — ámulva — ott találják.

*

Franciaországban meghalt egy *tőkepénzes*, aki vagyonának nagy részét jogtalan úton szerezte. Ezüstneműket vásárolt olcsón betörőktől.

Élete vége felé meglátogatta őt a plébános. Felsorolta neki azokat a családokat, amelyeket a tönk szélére juttatta uzsorakamat kölcsöneivel. Kérte őt, adja nekik vissza, amivel megkárosította őket. Az uzsorás hajlandó lett volna kibékülni Istennel, de vissza nem akart adni senkinek semmit. A plébános újra elment hozzá. Akkor már nagyon közel volt a halálhoz. Eléje tartotta a feszületet, és rá akarta bírni hogy kimondja: „Irgalmazz, Jézusom, nekem bűnösnek!" — Ő azonban egészen mást mondott, amikor meglátta az értékes feszületet a pap kezében: „Ezért az ezüstfeszületért 20 frankot adok!" — mondta. Aztán sóhajtott egyet és meghalt...

ÉVKÖZI 26. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (ÁM 6, 1a. 4—7)
„Jaj... a gondtalanul élőknek... akik József végzete miatt nem bánkódnak."

SZENTLECKE (1 Tim 6, 11—16)
„Törekedjél igazságos lelkületre, életszentségre, hitre, szeretetre, türelemre és szelídségre".

EVANGÉLIUM (Lk 16, 19—31)
Jézus egy alkalommal ezt a történetet mondta:
„Volt egy gazdag ember. Bíborban és patyolatban járt, és mindennap nagy lakomát rendezett. Volt egy Lázár nevű koldus is, ez ott feküdt a kapuja előtt, tele fekélyekkel. Örült volna, ha jóllakhat abból, ami a gazdag ember asztaláról hulladékként lekerült. De csak a kutyák jöttek és nyalogatták sebeit.
Történt, hogy a koldus meghalt, és az angyalok Ábrahám társaságába vitték. Meghalt a gazdag ember is, és eltemették. Amikor a pokolban kínjai közt feltekintett, meglátta messziről Ábrahámot és társaságában Lázárt. Felkiáltott: Atyám, Ábrahám ! Könyörülj rajtam ! Küldd el Lázárt, hogy ujja hegyét vízbe mártva hűsítse nyelvemet. Iszonyúan gyötrődöm ezekben a lángokban. Fiam — felelte Ábrahám —, emlékezzél csak vissza, hogy milyen jó dolgod volt életedben, Lázárnak meg hogy kijutott a rosszból. Most tehát neki itt vigasztalásban van része, a te osztályrészed pedig a gyötrelem. Ráadásul köztünk és köztetek nagy szakadék tátong, hogy akik innét át akarnának menni hozzátok, ne tudjanak, se onnét ne tudjon hozzánk átjönni senki.
Akkor arra kérlek, atyám — kiáltott újra —, küldd el legalább az atyai házba. Van még öt testvérem, hadd figyelmeztessem őket, nehogy ők is ide jussanak a gyötrelemek helyére. Ábrahám ezt felelte: van Mózesük és vannak prófétáik.

Azokra hallgassanak. De az erősködött: nem hallgatnak, atyám, Ábrahám! De ha a halottak közül megy el valaki, bűnbánatot tartanak. Ő azonban így felelt: ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, ha a halottak közül támad fel valaki, annak sem hisznek."

„Megszólalt Isten, kél a szó"

A zsidók csodát vártak Jézustól, hogy messiási küldetését igazolja. Sokszor most is csodát várunk s rendkívüli jeleket követelünk az Istentől. Urunk válasza most is az: van Szent írástok. „Ha Mózesre és a prófétákra (az evangéliumokra és az apostolokra) nem hallgatnak, ha a halottak közül támad fel valaki, annak sem hisznek" (ev.).

Az egyik japán egyetemen egy professzornak a fülébe jutott, hogy egyik tanítványa megkeresztelkedett. Megkérdezte tőle:

— Mondja csak, igaz-e, hogy maguk, keresztények, az evangéliumot Isten szavának tartják?

— Igen, tanár úr!

— Mikor vette utoljára kezébe a Szentírást? — érdeklődött tovább a professzor.

— Van már négy hónapja! — felelte kissé zavartan az egyetemista.

— Szégyellje magát, fiam! Ha én hinni tudnék abban, hogy létezik egy könyv, amelyben az én Istenem beszél hozzám, naponta elmerülnék az olvasásában, hogy Istennel találkozzam.

A hatalmas és szent Isten „azelőtt a próféták útján több alkalommal és többféle módon szólt őseinkhez. Ebben a végső korszakban a Fia által beszélt hozzánk, akit a mindenség örökösévé tett" (Zsid 1, 1—2).

Szólt az Isten és az embernek hallgatnia kell a szavára.

„Ami kezdettől fogva volt, amit hallottunk, amit a szemünkkel láttunk, amit szemléltünk és amit a kezünkkel tapintottunk: az élet Igéjét hirdetjük nektek. Igen, az élet megjelent, láttuk, tanúságot teszünk róla, és hirdetjük nektek az örök életet, amely az Atyánál volt és megjelent nekünk. Amit láttunk és hallottunk, azt nektek is hirdetjük, hogy ti is közösségben legyetek velünk. Mi ugyanis az Atyával és az ő Fiával, Jézus Krisztussal vagyunk közösségben.

S azért írjuk ezeket nektek, hogy örömünk teljes legyen" (1 Jn 1, 1—4).

A Szentírásnak életünk részévé kell lennie. Nem dísz könyvtárunkban, hanem Isten levele hozzánk, gyermekeihez.

Mulasztásainkra döbbent rá bennünket az a kislány, aki azt kérdezte egyszer édesanyjától:

— Anyukám, a Biblia nem Isten könyve?

— De igen, kislányom, felelte az édesanyja.

— Akkor adjuk neki vissza, mert mi úgysem olvassuk.

Sokaknak nem hiányozna, ha valaki észrevétlenül leemelné könyvespolcukról a Bibliát.

Arany János „aranyos" szavakat mondott a Szentírásról: „Vidd a Bibliát házadba, és beviszed vele a férj szeretetét, a feleség hűségét, a gyermekek engedelmességét, megenyhíted a család baját, megszaporítod a család örömét".

Ha valaki úgy olvassa a Szentírást, hogy az az Isten szava, ha észreveszi mögötte az atyai szív aggódását és szeretetét, az megérzi a parancsok és a tilalmak mögött is azt, amiről a búcsúzó Jézus beszélt: „A Vigasztaló, a Szentlélek, akit majd nevemben küld az Atya, megtanít benneteket mindenre, és eszetekbe juttat mindent, amit mondtam nektek" (Jn 14, 26).

XXIII. János pápa mondta: „A Biblia hozzátartozik a keresztény műveltséghez. Benne végigjárjuk az isteni kinyilatkoztatás útját a világ teremtésétől kezdve, Urunk megtestesülése, születése, az utolsó vacsora és az Eucharisztia, az Olajfák hegye és a Kálvária titkáig" (Koch—Senger: Útitárs, 340).

A Zsinat „Dei Verbum" kezdetű határozatában írja: „Az Egyház mindenkor tisztelte a Szentírást, mint magát az Úr testét is." Szentmisénk ezért is áll két fő részből: az Ige-liturgiából és az áldozati részből.

Próbáltunk-e valaha válaszolni az Istennek? Levelet írni az Istennek? Ő üzent, írt hozzánk levelet, mi válaszoltunk-e Neki? Az Egyház ősi hagyománya szerint értelmezzük-e a Szentírást, mert csak így teljes az? Valaha is felütöttük-e egy eligazításra, vigasztalásra váró embertestvérünknek?

Albert Schweitzerről tudjuk, hogy nemcsak a beteg testet gyógyította, hanem sokszor leült betegei mellé és a Bibliából olvasott fel nekik.

Koldusasszony állított be az assziszibeli testvérekhez.

— Mit adhatnánk anyánknak, kérdezte Szent Ferenc Catáni Pétert, a gvardiánt.

— Semmink sincs, nézett körül Péter, hacsak nem ez az evangéliumos könyv, melyet a zsolozsmánál használunk.

— Adjuk oda anyánknak, szólt a Szent! Ételt, meg ruhát vehet az árán. Istennek tetszőbb, ha odaadjuk, mintha csak olvassuk. Erre tanít a KÖNYV (Az egyszerűség útja — Szedő Dénes: Facimbalom, 256).

Ha nem isszuk lelkünkbe az Isten szavait; ha az elvetett búzaszem nem hoz termést, joggal mondja rólunk az Úr: „Kivágnak és tűzre vetnek minden fát, amely nem terem jó gyümölcsöt... *Nem jut be mindenki a mennyek országába, aki mondja nekem: Uram, Uram. Csak az, aki teljesíti mennyei Atyám akaratát.* Sokan mondják majd nekem azon a napon: Uram, Uram, hát nem a te nevedben jövendöltünk? Nem a te nevedben űztünk ördögöt? Nem a te nevedben tettünk annyi csodát? Akkor kijelentem nekik: sose ismertelek benneteket. Távozzatok színem elől, ti gonosztevők!" (Mt 7, 1921—23)

Belépőnk nem az lesz a mennyországba, hogy megszereztük a Biblia többféle kiadását, hanem az, hogy mennyit valósítottunk meg belőle.

Silvio Pellico, olasz író hosszú börtönfogságának történetét a „Börtöneim" c. munkájában írja le. A 25. fejezetben így ír: „A Bibliát, hála az Égnek, tudtam olvasni. Világosan láttam, hogy ez a könyv a szentség kalauza és minden igazság törvénykönyve... Miután újra végiggondoltam ezt, megújítottam elhatározásomat, hogy összeegyeztetem a vallásssal minden gondolatomat az emberi dolgokról, minden nézetemet a polgári fejlődésről, egész szeretetemet az emberiség és hazám iránt, lelkem minden érzését."

Olvassuk a Szentírást a Szűzanya szeretetével: „*Mária emlékezetébe véste a szavakat és szívében gyakran elgondolkodott rajtuk*" (Lk 2, 19).

Borsos Miklós szobrászművészünk így nyilatkozott a Bibliáról: „Körülbelül 18—20 éves koromban olvastam Weiningert. Akkor ő volt a divatos bölcselő. Annak idején Schopenhauert, Nietzschét és Marxot is olvastuk, de a választ az életre, a magatartásra vonatkozóan mégsem a filozófiától kaptam. A Biblián nevelkedtem és ezzel a neveltséggel az ember pontosan tudta mindig, mi a jó és mi a rossz."

Elragadtatva írt a Bibliáról Gárdonyi Géza:

„Minden fakul, minden romlik,
Márványvár is összeomlik.
Bíborleplek ronggyá válnak,
Dicsőségek füstbe szállnak.
Csak ez a könyv nem tér porba,
Mintha volna élő lelke!
Ez a könyv a Mózes bokra:
Isten szíve dobog benne." (Írás a Bibliába)

Felénk dobogja Isten szívének szeretetét, s azt mondja: Ember, nem vagy egyedül, nem vagy magányos; beszélgessünk a Szentíráson keresztül.

A szentírásfordító Szent Jeromos így buzdít bennünket:

„Szeresd a Szentírást, és az Örök Bölcsesség szeretni fog téged. Szeresd és szolgálni fog téged; becsüld és karjaiba fog zárni."

*

A biblia a halottas ágyon

A nagy orosz író, Dosztojevszkij haláláról így számol be lánya:

1881 januárjában történt. Az erőteljes férfit vérömlés lepte meg. Először nem vette komolyan a dolgot, de hamarosan be kellett látnia, hogy napjai meg vannak számlálva. Most is, mint élete oly sok megpróbáltatásában, a biblia után nyújtotta kezét. Megkérte feleségét, hogy azt a bibliát, ami hosszú számkivetésében is vele volt, hozza elő és olvassa fel az első szemébe ötlő sorokat. Könnyeit rejtegetve ezt olvasta édesanyám:

„János védekezett és azt mondotta: nekem van szükségem a te keresztségedre és te jössz énhozzám? Jézus így felelt: hagyd el ezt most? Úgy illik, hogy teljesítsük mindazt, ami méltányos."

Miután édesatyám meghallgatta Jézus szavait, néhány pillanatig elgondolkodott, majd így szólt feleségéhez:

— Hallottad? Ne tarts vissza! Elérkezett utolsó órám. Meg kell halnom.

Ekkor Dosztojevszkij papot hivatott, meggyónt és magához vette az Úr Testét. Mikor a pap elhagyta a szobát, magához szólított minket gyermekeit. Kezünket kezébe fogta és még egyszer arra

kérte anyánkat, hogy üsse föl a bibliát és olvassa fel a tékozló fiú történetét. A felolvasás végeztével így szólt hozzánk:

— Sohase felejtsétek el, amit most hallottatok! Bízzatok Istenben és sohase kételkedjetek megbocsátó szeretetében! Én szeretlek titeket, de az én szeretetem semmi az Isten irántunk táplált szeretetéhez. Ha tehát megtörténne, hogy bűnt követnétek el, sohase essetek kétségbe. Hiszen ekkor is gyermekei maradtok és bizton remélhetitek, bűnbánó szívetek otthonra talál szerető szívében.

(György Attila: A hit világossága)

ÉVKÖZI 27. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Hab 1 ,2—3; 2—4)
„Akinek nem igaz a lelke, az elbukik, de az igaz élni fog hűségéért."

SZENTLECKE (2 Tim 1, 6—8, 13—14)
„Ne szégyellj tanúságot tenni Urunk mellett."

EVANGÉLIUM (Lk 17, 5—10)
Egy alkalommal „az apostolok kérték az Urat: „Növeld bennünk a hitet". Az Úr ezt felelte: „Ha csak akkora hitetek lesz is, mint a mustármag, s azt mondjátok ennek a szederfának: Szakadj ki gyökerestül és verj gyökeret a tengerben, megteszi nektek.
Ki mondja közületek a béresének vagy bojtárjának, amikor a mezőről hazajön: gyere gyorsan, ülj asztalhoz. Helyette nem ezt mondja-e inkább: készíts vacsorát, övezd fel magad és szolgálj ki, amíg eszem és iszom, aztán majd ehetsz és ihatsz magad is? Megköszöni tán a szolgának, hogy teljesítette parancsait? Így ti is, amikor megteszitek, amit parancsolok nektek, mondjátok: mihaszna szolgák vagyunk, hisz csak kötelességünket teljesítettük."

„Ne szégyelj tanúságot tenni Urunk mellett"

Istenem, mi milyen büntetést vonunk magunkra, ha nem tanúskodunk őszintén Rólad? Ha a szavaink és a tetteink hamis Istenképet, hamis Krisztus-képet tükröznek?

Hányszor kellene bocsánatot kérnünk kortársainktól, munkatársainktól, a szülőnek gyermekétől, a gyermeknek szülőjétől, hogy ha nem tudtuk életünkkel úgy megmutatni Istent és Jézus Krisztust, hogy az hatékony tanúságtétel lett volna. Ha csak törvényeket mutattunk a szeretet helyett; ha keményen büntető bírót mutattunk be az irgalmas Atya helyett.

Az utolsó vacsorán elhangzott krisztusi tanításból ki kell emelnünk két mondatot: „Ha eljön a Vigasztaló, akit az Atyától küldök, az Igazság Lelke, aki az Atyától származik, ő majd tanúságot tesz rólam. Tegyetek ti is tanúságot rólam, hiszen kezdettől fogva velem voltatok" (Jn 15, 26—27).

A Szentlélek tanúskodik Krisztusról; arról, hogy feltámadt és él; hogy tanítása változtatás nélkül éljen a hívek lelkében. Ugyanígy kell tanúskodnia minden kereszténynek, a Szentlélekkel együtt, az Atyaisten dicsőségében.

Erre utalnak a hegyi beszéd szavai is: „Ti vagytok a világ világossága. A hegyen épült várost nem lehet elrejteni. S ha világosságot gyújtanak, nem rejtik a véka alá, hanem tartóra teszik, hogy mindenkinek világítson a házban. *Ugyanígy a ti világosságotok is világítson az embereknek, hogy jótetteiteket látva dicsőítsék mennyei Atyátokat* "(Mt 5, 14—16).

S lámpásunkból soha nem fogyhat ki az olaj! Kell, hogy a fényénél Istenre találjanak az emberek!

„Az Isten küld, testvéreim, tinéktek,
Hogy sugarai eleven tüzét,
Amik arcáról a szívembe égtek,
Sugározzam csendesen szerteszét.
A testvéreknek, kik az éjben járnak,
Az Isten küldött szentjánosbogárnak." (Sík Sándor)

A tanúságtételnek, a fénynek hitelesnek kell lennie! Nem fáradhatunk bele soha! *Szent Pál* ezért írja tanítványának, Timóteusnak: „figyelmeztetlek, éleszd fel magadban Isten kegyelmét, amely kézföltételem folytán benned él. Hiszen Isten nem a csüggedtség, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét adta nekünk. *Ne szégyellj hát tanúságot tenni Urunk mellett, sem mellettem, aki érte fogoly vagyok*" (szentlecke).

Egy kínai pap felteszi a kérdést: hogyan lehetséges az, hogy *Csu en Laj* jó szándékú ember volt, amikor Európába jött, itt mégis hitetlenné lett? — Én viszont, mondja önmagáról, istentelen voltam; Európába jöttem, és keresztény, sőt Krisztus papja lettem? A kínai pap a választ is megadja. Én a pireneusi hegyekben példás keresztényekre akadtam, akik a hitből éltek s akikben élt Krisztus

szeretete; Csu en Laj viszont züllött, közömbös álkeresztények között élt.

Íme, a jó szó, az igaz élet hatása! S íme, „a hamis tanúskodás" szomorú hatása!

Capuai Rajmund írja *Szienai Szent Katalinról* írt életrajzának bevezetőjében: „Mindazok, akik ismerték, megegyeztek abban — függetlenül attól, hogy követői közé tartoztak-e vagy sem, — hogy soha nem távozott Katalintól senki úgy, hogy egészen, vagy legalább részlegesen meg ne tért volna, még ha rossz szándék is vezette, vagy azért jött, hogy kinevesse őt" (Capuai Boldog Rajmund: Sziénai Szent Katalin élete, 13. old.).

Van Szent Pálnak egy szép hasonlata, s ez egyben a korintusi hívek dicsérete is: „Ti vagytok a mi ajánlólevelünk, a szívünkbe írva. Olvassa és megérti minden ember, mert meglátszik rajtatok, hogy Krisztus levele vagytok, amelyet mi írtunk, *nem tintával, hanem az élő Isten Lelkével, nem is kőtáblára, hanem az élő szív lapjaira. Ez a bizalmunk Isten iránt Krisztusból ered*" (2 Kor 3, 2—4).

Sokféle levél van! Hivatalos levelek, felszólítások; örömet és bánatot közlő levelek; „szerelmes" levelek; köszönő és köszöntő levelek; s szomorú, vannak névtelen levelek...

Mi Krisztus levele vagyunk a világ számára. Krisztus üzenete az embertestvérek felé. Szívünket és ajkunkat a Szentlélek vezeti, hogy levele elérkezzék minden címzetthez; s egyetlen levelére se írják rá: „vissza a feladónak". Isten levele vagyok. Aki kezébe vesz, örülnie kell és olyan levélnek kell lennem, amely nem maradhat válasz nélkül, mégpedig olyan válasz nélkül, amely Krisztus hívó szavára elszánja magát az Úr követésére.

M. Machovec cseh filozófus írta: „Igen, ha mi, ateisták igazán vallásos keresztényekkel találkozunk, akkor ez mély benyomást gyakorol ránk. Csakhogy a gyakorlatban hány ilyen keresztény van? Leginkább csak vasárnapi vallásosságot találunk." Ez így ugyan általánosítás és nem is felel meg a valóságnak. Mégis jó, ha megkérdezzük magunktól: vajon én nem csupán „vasárnapi" katolikus vagyok?

Minden megnyilatkozásunknak és *egész* viselkedésmódunknak azt kell hirdetnie: jó az Isten, jó az Istennel lenni!

Véssük szívünkbe Jézus szavát: „Nem jut be mindenki a mennyek

országába, aki mondja nekem Uram, Uram! Csak az, aki teljesíti mennyei Atyám akaratát" (Mt 7, 21).

Bárcsak minden keresztény elmondhatná *Francois Maurice*-nek, a híres francia írónak szavait: „Életem alkonyán nem érzek lelkiismeretfurdalást... Akaratlanul és érdemem nélkül, de sohasem szüntem meg tanúságot tenni. Sohasem szégyelltem Krisztust az emberek előtt".

A 13 aradi vértanú között volt *Schweidel József* tábornok is, aki egykor Budának a városparancsnoka volt. Kivégzése előtt így szólt az őt kísérő tábori paphoz: „Tisztelendő úr! Itt ez a feszület, amelyet boldogult apámtól örököltem. Ezt mindenkor, még a harcok idején is magamnál hordtam. Kérem, adja át a fiamnak" —, de, mintha valami hirtelenjében még eszébe jutott volna, így folytatta: Kezemben akarom tartani és vele meghalni. Miután meghaltam ne irtózzék a kezemből kivenni és a fiamnak átadni. — Ez egy édesapa tanúságtétele.

Sík Sándor vallomásával mondjuk:

„Hiszek és hitem súlyos és kemény.
Nem tünde tan, nem pille vélemény.
Nincs benne így-úgy, bárcsak és talán;
Igen és nem, kereken, magyarán.
Semmi csűrés és semmi csavarás,
Ínyeskedés és köntörfalazás
Hiszem és vallom, szeretem és élem,
Amit az Egyház hinni ád elébem,
Ebben a hitben élek és halok,
Katolikus vagyok!"

* (Hiszek)

AZ UGANDAI VÉRTANÚK

A „fehér atyák" rendjébe tartozó első misszionáriusok 1879-ben jöttek Ugandába. Kedvező fogadtatásra találtak, de 1882-ben mégis el kellett hagyniuk az országot. 1884-ben a király visszahívta őket. A barátság nem volt tartós. Katikíró, a legfőbb hivatalnok felbujtására 1885-ben Hannington anglikán püspököt egy sereg

kereszténnyel együtt, mint „kémeket" meggyilkoltatta. Mkasa József is köztük volt. Őt lefejezték és elégették. Amikor a hóhérok meg akarták bilincselni, kijelentette: „Mire jó az? A hitemért halok meg, és elfussak? Egy keresztény, aki Istenért adja oda életét, semmit sem fél a haláltól." Subuggwao Dénes apród volt, 17 éves. Észrevették, hogy a többieknek hitoktatást tart. Be is vallotta bátran. A király azonnal átszúrta torkát lándzsával. Az apródok feje, Lwanga Károly összegyűjtötte társait és előkészítette őket a vértanúságra. Egész éjjel imádkoztak. Reggel a király maga elé hivatta az apródokat. Kijelentette: „Azok, akik nem imádkoznak, álljanak mellém! Akik imádkoznak, álljanak amoda!" Először Lwanga Károly állt a nádfal mellé. Tizenöten követték. A király dühösen kérdezte:

— Ti csakugyan imádkoztok?

— Igen, Uram, úgy igaz. Imádkozunk.

— Továbbra is imádkozni akartok?

— Igen. Mindig. Mindhalálig.

Erre a király kimondta az ítéletet. „Úgy, hát öljétek meg őket!" Másnap a katikiro bevádolta Kagwa András is, a király személyes jó barátját: „Az áruló keresztényeknek ő a vezérük" — mondta. András azonnal elítélték és lefejezték. A következő nap Murumba Mátyásra került a sor. Megkeresztelkedése után maga oktatta a hitjelölteket. Nem nézett magas méltóságára, elvégzett szívesen minden munkát. Így indokolta eljárását: Hát nem vagyok én szolga? Jézus Krisztus rabszolgája? Őt is kivégezték hite miatt.

Az apródokat közben két napi gyalogút után a vesztőhelyre kísérték. Egyeseket már útközben megöltek.

Jún. 3-án reggel kivezették a foglyokat, és megkötözve sorba állították. Egyenkint égették el.

Az ugandai vértanúkat 1964. okt. 18-án, a II. Vatikáni zsinat harmadik ülésszakának idején, szentekké avatta az Egyház.

ÉVKÖZI 28. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (2 Kir 5, 14—17)
„Fogadj el szolgádtól némi ajándékot."

SZENTLECKE (2 Tim 2, 8—13)
„Ne felejtsd, hogy Jézus Krisztus... feltámadt a halálból, ahogy evangéliumom hirdeti, amelyért meghurcoltak."

EVANGÉLIUM (Lk 17, 11—19)
„Jeruzsálembe menet Jézus útja Szamaria és Galilea határa mentén vitt. Amikor az egyik faluba betért, tíz leprás férfi jött vele szembe. Még messze voltak, amikor már megálltak és jó hangosan kérték: „Jézus, Mester ! Könyörülj rajtunk !" Rájuk emelte tekintetét és így szólt hozzájuk: „Menjetek és mutassátok meg magatokat a papoknak." Útközben megtisztultak. Az egyik, amikor észrevette, hogy meggyógyult, visszament, és emelt hangon dicsőítette az Istent, s arcra borulva hálát adott neki. Ez szamariai volt. Jézus megkérdezte: „Nem tízen voltak, akik megtisztultak? Hát a kilenc hol maradt? Nem akadt más, csak ez az idegen, aki visszajött volna, hogy dicsőítse az Istent?"
Aztán hozzáfordult: „Állj fel és menj ! A hited meggyógyított."

„Arcra borulva hálát adott"

Amíg a világ világ lesz, amíg az ember ember lesz, emlegetni fogják azt a leprást, aki a tíz meggyógyult közül egyedül adott hálát Gyógyítójának, Jézusnak.

Sokan nem is sejtik, hogy korunkban még mindig 15 millió leprában szenvedő beteget tartanak nyilván. S nem is gondolnak arra, hogy milyen szörnyű betegség a lepra. A bőrön halványvörös, viszkető, középen gyógyuló, a szélek felé terjedő foltok keletkeznek,

ahol a fájdalom- és a hőérzés hiányzik... Majd a foltok helyén tyúktojás nagyságú göbök keletkeznek, amelyek elgennyesednek. Ez a kórkép 2—20 évig tarthat, ritkán gyógyul, inkább súlyosbodik vagy halállal végződik. Szörnyű változata az ideglepra, amely csontsorvadásokkal, ízületi torzulásokkal és a végtagok üszkösödésével jár (Vö. Új Magyar Lexikon, 4,364).

A tíz meggyógyított közül egyetlen egy felfogta, hogy mit jelent a gyógyulás és visszament Krisztushoz, hogy köszönetet mondjon. Nem kell kiközösítésben élnie, nem kell a megváltó halált várnia, hiszen meggyógyult, egészséges. S ez Krisztus „műve". Ezért arcra kell borulnia, hálát kell adnia...

A hálás leprás fénylő példa előttünk, hogy „adjunk hálát Urunknak, Istenünknek"!

Sajnos, sokszor éppen az ellenkezőjét látjuk. Akinek hálásnak kellene lennie, az inkább megharagszik jótevőjére, inkább valami ürügyet keres, hogy haragban lehessen, csak hálát ne kelljen mondania.

Pillantsunk most az élet árnyoldalára:

Tudok egy családról, aki a szomszédjában levő beteget hősiesen ápolta. Segített a munkába járó leánynak, hogy dolgozhasson és az érelmeszesedéses nagyanyát, majd az édesanyját ápolták, az ápolás igen kellemetlen munkáit is szeretettel vállalva. A leány, aki nyugodtan dolgozhatott, mert szomszédai a betegeket ápolták, etették, az édesanyja halála után azt mondta, ha azonnal hálát kezdene adni és évtizedekig hálás lenne, akkor sem tudná szomszédai jóságát megfizetni! — S mi történt? Két hónap múlva félreértett egy megjegyzést, és megharagudott jótevőire!

Tudok egy lelkipásztorról, aki az egyik családot orvoshoz vitte, műtétre ajánlotta, fuvarozta autójával, és — nyilván, nem földi hálát várt; de nem is hálátlanságot —, mit kapott? Ez a család egy félmondata miatt megsértődött rá. Ezért öregedő életük céljává azt tették, hogy az egész falut fellázítsák lelkipásztoruk ellen, nem is titkolva a szándékukat, „addig nem nyugszanak, amíg el nem űzik a faluból."

*Eötvös József*nek is lehettek keserű tapasztalatai, amikor leírta: „A legtöbb ember nem emlékezik vissza olyan időkre, amikor mások segítségére szorult."

Könyvet, regényt lehetne írni a hálátlanul elhagyott, megvetett szülőkről, könnyeikről.

Az elbizakodott ember elfelejti, hogy mindent Istennek köszönhet.

Az alázatos ember leborul:

„Áldott legyen az Úr mindennap,
ő viseli terhünket.
Isten a mi üdvösségünk!...
Magasztaljátok Istent ünnepi kórusban..." (Zsolt 68, 20—21. 27).

La Fontaine meséje a farkasról és a gólyáról éppen az emberi élet fonákságára mutat rá. A mese szerint a farkas torkán megakadt egy csontdarab. Fuldokolva rohant a gólyához, hogy segítsen rajta, és hosszú csőrével vegye ki a csontot. A gólya szívesen segített. Amikor azonban hálát várt, a farkas mérgesen válaszolta: örülj neki és köszönd meg, hogy amíg fejed a torkomban volt, nem haraptam le. — Milyen sokszor hasonló választ adnak az emberek Istennek és egymásnak!

Johnson *Gnanabaranem* indiai író képzelt interjút készített a kilenc evangéliumi hálátlan leprással.

„Nem vagyok hálátlan természetű" — mondja az első —, de először a családomnak akartam megmutatni, hogy egészséges vagyok. Aztán akartam Jézushoz menni, hogy köszönetet mondjak. Mire visszaértem, ő már továbbment...

A második így érvelt: Természetes, hogy hálát akartam adni Jézusnak, de nem a szamaritánussal együtt, mert én hivő izraelita vagyok. Egyedül és nem vele!

Nem csupán üres szavakkal akartam hálás lenni, hanem valami ajándékokkal akartam visszatérni Jézushoz, mondja a harmadik, mivel azonban szegény vagyok, nem találtam ajándékot, amit elvihettem volna neki; inkább nem mentem vissza.

Szándékom volt megköszönni Jézusnak, hogy meggyógyultam, vallotta a negyedik. De nem tudtam, hogy a gyógyulás tartós lesz-e; később akartam menni...

Az ötödik így szólt: majdnem visszamentem a szamaritánussal együtt, de arra gondoltam, hogy sokan vannak Jézus körül, és szégyelltem volna mások előtt, hogy én leprás voltam.

Tulajdonképpen meg akartam köszönni a gyógyulást, de tudtam, hogy Jézus oly sok jót tett és nem várt köszönetet és nem fogadott el ajándékot; így én sem próbálkoztam vele, vallotta a hatodik.

Nem vagyok én hálátlan, védekezett a hetedik, csak annyira örültem, hogy örömömben elfeledkeztem a köszönetről.

A nyolcadik így szólt: sok leprás van a világon. Én biztosan a becsületes életemért kaptam a gyógyulást.

Végül a kilencedik: igazán meg akartam köszönni, de a többség nem ment vissza, és én mindig azt teszem, amit a többi ember, így én is maradtam."

És mit tett a tizedik? Senkire sem volt figyelemmel, csak a szívére, s visszament. A gyógyulást Krisztusnak kell megköszönni, a legfőbb Orvosnak. És arcra borult előtte.

Az egyiptomi szabadulás után „Mózes Izrael fiaival együtt ezt az éneket énekelte az Úrnak:

Magasztalom az Urat, mert dicsőség övezi...
Az Úr az erősségem és menedékem,
ő lett a szabadítóm.
Ő az én Istenem, őt dicsőítem.
Ő az atyáim Istene, őt magasztalom" (Kiv 15, 1—2).

A hála példaképeként mutatja be a mai olvasmány Naamánt, aki ajándékot ajánlott fel Elizeus prófétának. S amikor az nem fogadott el semmit, így szólt: „szolgád ezentúl nem mutat be égő- és véres áldozatot másnak, csak az Úrnak."

Erzsébetnél a legszebb háladalra nyílt a Szűzanya ajka:

„Lelkem magasztalja az Urat,
és szívem ujjong megváltó Istenemben,
mert rátekintett alázatos szolgálójára" (Lk 1, 46—47).

Jézus egész életét átjárta a hála a mennyei Atya iránt. Csodáinál vissza-visszatért a hála gondolata: „Atyám, hálát adok Neked, hogy meghallgattál" (Jn 11, 41).

*

„Uram, megajándékoztál a nevetés adományával,
nevetve szeretnélek dicsérni.
Énekkel és dallamokkal ajándékoztál meg,
nevetve szeretnélek dicsérni.
Vidám órákat adtál nekem,
nevetve szeretnélek dicsérni.

Tánc és ritmus van bennünk, szüntelen
nevetve szeretnélek dicsérni.
Belső örömmel áldottál meg,
nevetve szeretnélek dicsérni.
Te biztos reményt ültettél szívünkbe,
nevetve szeretnélek dicsérni" (E. Harst).

*

HOL MARADT A KÖSZÖNET ÉS A HÁLA?

Az angliai Önkéntes Mentőszolgálat két helikopterével 10 év alatt számos ember életét mentette meg részint a walesi „Riviérán", részint a hegyek között.

Az évfordulós ünnepségre száz megmentettnek küldtek meghívót, hogy a Szolgálat költségén jöjjenek el az évfordulós bankettre.

Egy magyar újság (Magyar Nemzet) beszámolt a megjelentek számáról: ami a nullával lett egyenlő, ui. senki sem jelent meg.

*

A Népszava 1975-ös évfolyamában Szabó Irén a szociális otthonok gondjairól írt.

Az újságíró soraiból kiderült, hogy manapság nagyon sok azoknak a száma, akik az idős szülőket fölöslegesnek érzik. Ma a szerzés, az önzés, a harácsolás... takarja el sok család szeme elől az egyéni kötelességet. Ráhagyva apját, anyját, az államra.

Még jó, hogy vannak szociális otthonok. És ha nem lennének? „Sokan próbálkoznak nálam fenyegetéssel, pénzzel, ajándékkal" — panaszkodik az egyik megyei szociálpolitikai csoportvezető.

A társadalom gondoskodása nem ment fel minket az alól, hogy hálásak legyünk idős szülcink iránt.

(Új Ember, 1975. jún. 1.)

ÉVKÖZI 29. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Kiv 17, 8—13):
Amíg Mózes a kezét kitárva tartotta, az izrealiták fölényben voltak.

SZENTLECKE (2 Tim 3, 14—4, 2):
„Te azonban tarts ki amellett, amit tanultál, s amiről meggyőződtél."

EVANGÉLIUM (Lk 18, 1—8)
Jézus egyszer arról mondott példabeszédet, hogy szüntelenül kell imádkozni és nem szabad belefáradni. Így szólt: „Az egyik városban élt egy bíró, Istentől nem félt, embertől nem tartott. Élt abban a városban egy özvegyasszony is. Elment hozzá s kérte: szolgáltass nekem igazságot ellenfelemmel szemben. Egy ideig vonakodott, aztán mégis így szólt magában: Igaz, Istentől nem félek, embertől nem tartok, de annyira terhemre van az az özvegy, hogy igazságot szolgáltatok neki, nehogy végül nekem jöjjön és arcul üssön." Majd hozzáfűzte: „Hallottátok, hogy mit mond az igazságtalan bíró. Hát az Isten nem szolgáltat igazságot választottjainak, akik éjjel-nappal hozzá folyamodnak? Megváratja őket? Mondom nektek, hamarosan igazságot szolgáltat nekik. Csak az a kérdés, hogy amikor az Emberfia eljön, talál-e hitet a földön?"

„Az ima a világ tengelye"

Gyakran halljuk azt a megállapítást, hogy a világ kifordult tengelyéből. Annyi csalódás éri sokszor az embereket, annyi váratlan fordulat, annyi változás az ismerősök és barátok körében, hogy nem csoda, ha megállapítják: kifordult a világ a tengelyéből.

A baj okát is meg tudjuk mondani. *J. Langbehn* szerint: „Az ima a világ tengelye". Amikor az emberek nem érnek rá imádkozni, amikor mindenre van idejük, csak arra nincs, hogy leboruljanak

pár pillanatra a Teremtő előtt, ha nem emelik fel szívüket az Istenhez, ne csodálkozzunk, hogy kifordult a világ a tengelyéből.

Avilai Szent Teréz az ima fontosságáról azt mondja: „Azt szeretném, ha egy magas hegyre állhatnék, ahonnan az egész világ meghallaná hangomat: akkor olyan hangosan kiáltanék, hogy mindenki hallja: Ó emberek, imádkozzatok, imádkozzatok!"

Egy Begliumban élő magyar nővér írja: „Itt a remeteségemben reggel korán a jó Isten madarai kezdik a zsolozsmát. Majd később nővéreim zsolozsmáját és énekét hallom, azután a szentmisét, miközben én betegágyamban fekszem. Kitekintek: a magas fenyőfák engedelmesen hajlonganak az Úrnak, ahogy ő akarja. Egy talicska piros muskátli az ablak irányában, a sarokban egy piros rózsa. Ha vihar van a tengeren, a sirályok ide repülnek a tetőre, szép nagyok, hófehérek, a Szentlélek képei. Feltekintek: süt a nap, imbolyognak a fehér felhők, felettük a kék égbolt, és távol messzeségben az Isten, az Úr uralkodik az ég csillagai és a mindenség felett. Gazdag vagyok, kérhetek, imádkozhatok a csendben, s így kapok erőt a szenvedéshez. A jó Jézus velünk, bennünk, s nála nélkül semmi sem történhetik" (Szolgálat, 1983. Péter-Pál, 58. szám, 81. old.).

Mi más ez, mint a zsoltár gondolata:

„Tekintetem hozzád emelem,
hozzád, aki az égben trónolsz.
Ahogy a szolgák szeme uruk kezén,
s a szolgálók szeme úrnőjük kezén:
Úgy tekint szemünk az Urra, a mi Istenünkre,
amíg meg nem hallgat.
Könyörülj rajtunk, Uram, könyörülj rajtunk" (Zsolt 123, 1—2).

Megdöbbenti az embert *Nemes Nagy Ágnes* Kiáltva című versének első szakasza:

„Irgalmazz, Istenem, én nem hiszek tebenned!
Csak nincs kivel szót váltanom.
S lám, máris megadod azt a végső kegyelmet,
hogy legalább imádkozom."

Ösztönösen is az Istent kereste az az egyetemista, aki azt mondta, hogy nem hisz Istenben, de azért szokott imádkozni, mégpedig ezzel

a bevezetéssel: „Istenem, ha vagy, hallgass meg engem!" Ima ez már, a zsoltár szava „a mélységből kiáltok, Uram, hozzád, Uram, halld meg a szavam!" (Zsolt 130, 1).

VI. Pál pápa ismerte és szerette a mi korunkat és a kor emberét. Megállapítása egyben útmutatás is: „A modern fejlődés, amelyből az a vágy fakad, hogy önmagunkra találjunk, ezt a vágyat fel is kelti, meg el is nyomja; tudatossá is teszi és máskor megcsúfolja. A nyugtalanság, a lárma, ez a lázas állapot, a szétszórtság, a tömeghatás az ember bensőségét fenyegetik. Hiányzik az embernek a hallgatás, a saját belső valóságával való párbeszéd, hiányzik a rend, az ima, a béke, hiányzik az igazi énje."

A mi világunknak Mózesek kellenének, akik kitárt karral imádkoznak, szüntelenül, fáradhatatlanul. Folyik a termelő munka, az élet küzdelme, imádkozó emberek kellenének ezekhez! Akik élő hittel leborulnak Isten előtt, akik embertestvéreik, családjaik vágyát, kívánságát foglalnák össze imádságukban. „*Bármit kértek hittel az imádságban, megkapjátok*" (Mt 21, 22).

Faulhaber bíboros mondta: „Bízzatok erősen imáitok meghallgatásában akkor is, ha az Úr órája lassan megy."

Ugyanakkor a mi imádságunk soha nem lehet babonás, mi nem tehetünk úgy, mint az afrikai ember, aki elveri a fétist, a pogány istenét, ha az nem teljesíti a kérését.

Nekünk az Olajfák hegyén imádkozó Jézustól kell tanulnunk: „Atyám, ha lehetséges, kerüljön el ez a kehely, de ne úgy legyen, ahogy én akarom, hanem ahogyan te" (Mt 26, 39).

A magyar katolikus költő, *Rónay György* hitvallóan írta: „Semmi sem olyan megnyugtató, mint az igazság. Sohasem felejtem el Baudelaire szavait: „Aki elmondta esti imádságát, olyan, mint a kapitány, aki őrszemeket állított. Nyugodtan alhat" (Vigilia, 1967. 9. szám, 620. old.).

„Mire gondol lefekvéskor?" — kérdezi az egyik orvos. „Nem érez félelmet és nyomasztó gondokat?" A megkérdezetteknek csak 30%-a tér nyugovóra gondterheltség nélkül. *Dr. Grassl orvostanár* ezzel kapcsolatban írja: „Innen magyarázom az álmatlanságot, gyötrelmes álmokat, ébredéskor a kimerültséget. Ez az oka napjainkban az idegalapon levő szívbetegségeknek, gyomorbajnak: a sok lenyelt és meg nem emésztett bosszúság és gond zavart kelt az idegrendszerben és az emésztőszervekben. Csak egy csodálatos gyógyszert ajánlok

ilyen esetekre: igaz, hogy ezt sokan visszautasítják, de nem büntetlenül — a komoly esti imádságot" (Hitélet, 19. 6. II).

Igaza van ennek az orvosnak! Hiszen, ha esténként bocsánatot kérnénk minden bűnünkért, ha a bűnbánatban újjászületnénk, ha Istennel megbeszélnénk életünk gondjait és feladatait, más lenne az élet, tisztább, szentebb.

Szent Ágoston e tanácsot így fogalmazta meg: „Hallgass Istenre az ő parancsaiban, és Ő is hallgatni fog rád, ha imádkozol hozzá."

Így lesz az ima a világ tengelye!

Sok embert meglepett kérésével *John Lennon*nak, az egykori Beatles-együttes tagjának özvegye. Férje tragikus halála után így nyilatkozott: „Kérem mindazokat, akik Lennont szerették, imádkozzanak érte, hiszen ő is imádkozott értetek."

1853 decemberében írta *L. Tolsztoj* híres orosz író naplójában: „Minden tőlem kigondolt ima helyére teszek egyetlen egyet: a Miatyánkot. Mindaz, amit Istentől kérhetek, páratlanul, magasztosan és Őhozzá méltóan van meg ezekben az igékben: legyen meg a te akaratod, miképpen mennyben, azonképpen itt a földön is."

Rohanó világunkban érdemes megállni; érdemes az ima csendjében beszélgetni az Örökkévalóval. „Bármennyire meglepőnek látszik, írja *A. Kirchgässner*, véleményem szerint a folyamatos imát azoknak kellene gyakorolniuk, akiknek a legkevesebb az idejük. Vagyis állandóan Isten-kapcsolatban kell élniük, munkájukat Istenszolgálattá formálniuk."

Imádkozzunk hittel, alázattal, állhatatosan, tiszta szívvel!

S az ima fölemel, „az ima mindig erőt ad az élet terheinek elviselésére" (Faulhaber német püspök, a hitleri időkben).

*

Kínok árnyékaiból,
kínok árnyékaiból
szólok hozzád Istenem.
Kín mar, sújt, temet,
józan eszemet
vak veszélyben,
láncos mélyben
ne hagyd elveszítenem.

Senki sem tör káromra,
senki sem tör káromra,
bensőm fordul ellenem.
Örök vihar ront,
nincs egy biztos pont
se mögöttem,
se fölöttem,
dög pusztít a lelkemen.

Törd meg kevélységemet,
törd meg kevélységemet,
mély megbánást adj nekem.
Nyársat nyeltem én,
derekam kemény:
mért nem szabad
súlyod alatt
meghajolnom, Istenem?

Legyen meg akaratod,
legyen meg akaratod,
ha vesznem kell, jól legyen:
tán kárhozásom
áldás lesz máson —
de ha énrám
kincset bíztál,
ments meg immár, Istenem.

(Weöres Sándor: Zsoltár) (részlet)

30. ÉVKÖZI VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Sir 35, 15—17. 20—22)
„Az Úr nem késik..., amíg tettéért meg nem fizet az embernek".

SZENTLECKE (2 Tim 4, 6—8, 16—18)
„Első védekezésem alkalmával senki sem állt pártomra... Ám az Úr mellém állt és erőt öntött belém".

EVANGÉLIUM (Lk 18, 9—14)
Jézus egy alkalommal ezt a pédabeszédet mondta az elbizakodottaknak, akik meg voltak róla győződve, hogy igazak s a többieket megvetették:
„Két ember fölment a templomba imádkozni, az egyik farizeus volt, a másik vámos. A farizeus odaállt előre és így imádkozott magában: Isten, hálát adok neked, hogy nem vagyok olyan, mint a többi ember, rabló, igazságtalan, házasságtörő, mint ez a vámos is. Kétszer böjtölök hetenként, mindenemből tizedet adok. A vámos megállt hátul, szemét sem merte fölemelni az égre, inkább a mellét verte és könyörgött: Isten, irgalmazz nekem, bűnösnek. Mondom nektek, hogy ez megigazultan ment haza, az nem. Aki magát felmagasztalja, azt megalázzák; aki megalázza magát, azt felmagasztalják."

„Óvakodjatok a farizeusok kovászától"

Egy alkalommal, amikor Jézus tanítványai elfelejtettek kenyeret vinni magukkal, Jézus figyelmeztette őket; „Vigyázzatok, óvakodjatok a farizeusok és szadduceusok kovászától!" S Jézus megmagyarázta nekik, „hogy nem a kenyér kovászától óvja őket, hanem a farizeusok tanításától" (Mt 16, 5—6, 12).

A farizeusi lelkülettől ments meg, Uram, minket! A kétszínűségtől, az elbizakodottságtól, a gőgtől ments meg, Uram, minket!

Attól a lelkülettől, amellyel a farizeus templomba ment. Isten elé állt, de nem annyira imádkozni, mint inkább dicsekedni. A tizedet megfizette, ő nem adósa az Istennek! Hetente kétszer böjtölt — és ezért mindért az Isten legyen hálás neki! A vámos ezek közül az erények közül semmit sem sorolhatott fel, „csak" alázatát és bűnbánatát adhatta Istennek, „irgalmazz, nekem bűnösnek" (ev.).

A farizeusok látszólag feddhetetlen emberek, de mindenki érezte, amit Krisztus mondott nekik: „A hagyományotok kedvéért kijátszátok az Isten parancsát" (Mt 15, 3—7).

A templomadót megfizették, de „ami a legfontosabb a törvényben, *az igazságot, az irgalmat és a hűséget*" *elhanyagolták* (Mt 23, 23).

Kívülről igaznak látszottak az emberek szemében, de belül tele voltak képmutatással és gonoszsággal (vö. Mt 23, 28).

Alamizsnálkodtak, de azt is feltűnésből. Ezért mondja az Úr Jézus: „*Te úgy adj alamizsnát, hogy ne tudja a bal kezed, mit tesz a jobb...*" (Mt 6, 3).

Imádkoztak, de úgy, hogy minden járókelő látta őket! Ebben az imában nem Isten volt a fontos, hanem önmaguk. Ez nem is kedves Istennek, „*te, amikor imádkozol, menj be a szobába, zárd be az ajtót s imádkozzál titokban mennyei Atyádhoz*" (Mt 6, 6).

Böjtöltek, de olyan színpadiasan, hogy abban nem telt kedve Istennek. „Te, amikor böjtölsz, kend meg fejedet és mosd meg arcodat, hogy *ne lássák rajtad az emberek, hogy böjtölsz, akkor Atyád aki a rejtekben is lát, megjutalmaz* (Mt 6, 17.).

A szombatot úgy megünnepelték, hogy még a bajbajutott emberhez sem tudtak lehajolni. Jézus szellemét még nem értették: „Irgalmasságot akarok, nem pedig áldozatot" (Mt 12, 7).

Sajnos, ezek a vonások fel-felbukkannak minden időben. Pillantsunk csak bele egy naplóba:

M á r c i u s 24. H a m v a z ó s z e r d a: Ma kénytelen voltam otthagyni a gyóntatómat. Elmondtam részletesen a bűneimet, és amikor lejegyzett jó tulajdonságaimat is át akartam neki nyújtani, félbeszakított és azt mondta: ezt intézze el kettesben az Istennel. Jegyzetemet át sem vette, hanem csak kezével intett: láthatja, — mondta —, hányan várnak még a gyónásra. Kimondhatatlanul feldühített. Itthon egy másik kellemetlenség borította fel egyensúlyomat. Háztartási kisegítőm bejelentette, hogy nem jöhet, mert kisfia beteg. Eddig azt sem tudtam, hogy férjnél van-e vagy sem.

Március 26. Mégis jó orrom van. Megérzem előre, ha valami nincs rendben... Dehogy esküdtek templomban! Rá is pirítottam nyomban: azért beteg a maga gyermeke, mert bünteti magát az Isten. Szavamra sírva fakadt. Én meg mindjárt megköszöntem Istennek, hogy apostoli lelkülettel töltötte be szívemet.

Március 29. Estefelé érte jött a „férje". Azt mondta, ne tegyem felesége életét még nehezebbé, egyezzem bele, hogy néhány napra otthon maradjon, mert különben kórházba kell vinni a kisfiút. Sajnálom, válaszoltam, de lehetetlennek tartom, hogy mások ügye-baja hatással legyen az én magánéletemre. A férfi erre szemtelenkedni kezdett és olyan kifejezéseket használt, amilyeneket szégyellnék leírni. Utálatos viselkedését felajánlottam engesztelésül a bűnösök megtéréséért. Szerencsére gyorsan kitettem őket, különben az esti műsort nem nézhettem volna végig a televízióban.

Március 31. Mégis csak súlyos beteg lehet a gyerek. Állandóan kisírt a szeme ennek az asszonynak. Föl nem foghatom, hogy egyes emberek éveken át távol élnek Istentől, és ez nem bántja őket. Ha azonban övéikkel történik valami baj, majdnem megszakad a szívük bánatukban.

Április 2. Micsoda boldogan ragyogott ma reggel a kisegítőm arca. Újságolta, hogy jobban van a kisfia. Na igen, válaszoltam, Isten egyeseknek földi boldogságot ajándékoz, hogy igazságosan megfizessen azért a kevés jóért, amit itt a földön tesznek. De a bűnösöket elkerülhetetlenül várja az örök kárhozat. Erre szemtelenül azt kérdezte: mondja, kérem, maga nem fél? Hiszen magának sem megy éppen rosszul... Ezt kapja az ember viszonzásul a jóságáért. Rögtön fel is mondtam neki. Ilyen arcátlan alaknak adjak én húsvéti ajándékot? Ha viszont nálam marad, meg kellett volna ajándékoznom, mert különben utcahosszat rólam beszéltek volna a városban.

Április 5. A szenvedő Jézusért hajlandó vagyok visszafogadni ezt a szerencsétlen nőt.

Április 8. Ekkora arcátlanságot! Azt írta, hogy egy pap tanácsára utasít vissza, nem jön. Ez a pap, az én volt gyóntatóm, sokszor meglátogatta őket a kórházban. Ilyen emberekre van ideje! Velem meg nem foglalkozott.

Április 9. Nagypéntek. Alig hittem a szememnek! A háztartási kisegítőmet és a „férjét" is ott láttam a nagypénteki

keresztcsókoláson. Ha az áldozók között is megpillantottam volna őket, akkor rögtön jelentettem volna az esetet a kegyelmes püspök úrnak (Hitélet, 1971. március).

Petőfi Sándor is tollvégre tűzte a farizeusokat:

„Nincs nevetségesebb az embernél,
Oly kevélységben, oly gőgben él.
A világot fitymálják ajkai,
S mintha az eget akarná szántani
Orrával, oly magasra tartja fel
Kevély ember, miben kevélykedel?" (Az ember)

Sokszor látjuk az önmagukat felmagasztaló embereket felszállni dicsőségük magasába; s lezuhanni az ürességbe. Olyanok, mint a látványos luftballon, felszáll és elpukkad.

Szent Jakab írja levelében: „Az Isten a kevélynek ellenáll, az alázatosoknak azonban kegyelmet ad." Vessétek alá magatokat az Istennek, szálljatok szembe a sátánnal, és elfut előletek. Közeledjetek az Istenhez, s majd ő is közeledik hozzátok. Mossátok tisztára kezeteket, bűnösök és tisztítsátok meg szíveteket, megosztott lelkűek. Ismerjétek el nyomorotokat, bánkódjatok és sírjatok..." (Jak 4, 6—9).

„Milyen nehéz is őszintének lennünk, amikor sem önmagunkat, sem egymást nem ismerjük, sóhajt fel *Thomas Merton* trappista szerzetes, író. Ha ismerném igazán önmagamat, akkor az Isten és köztem levő helyes viszonyt is megtalálnám, ami az alázatos „vámosi" meghajlásban fejeződne ki. Ugyanakkor nem tartanám magamat különbnek embertársaimnál. Elismerném, hogy rászorulok mások segítségére. Ezért mondja szellemesen a török közmondás: „Aki a maga tanítómestere akar lenni, annak bolond a tanítványa."

Sziénai Szent Katalin mondta az elbizakodott emberekről: „Azt hiszik, látnak, pedig vakok" (Dialógus, 228).

Ezért Th. Suavet-tel könyörgünk:

„Szentlélek Úristen! Teremts bennünk tiszta szívet, amely mindenben az Atya és a Fiú közötti szeretet megvalósítását keresi.

Add éreznünk az Istenhez vezető igazságok ízét, és segíts minket, hogy mindig a jobbat keressük

A jobbat és nem a könnyebbet!

A jobbat és nem a kellemesebbet!

A jobbat a mi számunkra, ahogyan vagyunk és ahol vagyunk, a rendelkezésünkre álló eszközöknek megfelelően,

a jobbat a jelen pillanatban és nem a tőlünk távoli időben,

a jobbat, ami testvérünknek és lelkünknek egyaránt javára válik" (Cserháti: Mindennap együtt az Úrral C., 557).

*

LÁTOMÁSOK VAGY FARIZEIZMUS?

Néri Szent Fülöpről feljegyezik életírói, hogy igen jó kedélyű és jó humorú egyéniség volt. Eredeti és szellemes ötleteivel nem egyszer hökkentette meg elöljáróit is.

Abban az időben, amikor őt mint Róma leghíresebb papját emlegették, híre támadt, hogy valamelyik környékbeli kolostorban az egyik apácának látomásai vannak. Annyi mindent meséltek róla azok a jámbor lelkek, akik a szent dolgokban is a szenzációt szeretik, hogy az egyházi hatóság jónak látta kivizsgálni az ügyet. Néri Szent Fülöpöt bízták meg, járjon utána, kicsoda-micsoda ez a nővér és mi igaz a szóbeszédből?

A szent fogta magát és egy napon elindult elvégezni a vizsgálatot. Gyalog vágott neki az útnak. Eső utáni nap volt, az úton még itt-ott tócsákban állt a víz. A szent tűnődve lépkedett. Egy helyen belelépett a sárba...

Ekkor egy ötlete támadt és ahelyett, hogy kilépett volna a sárból még jobban belegázolt és útközben még jó néhány pocsolyába. Mikor pedig megérkezett a kérdéses kolostorba, azonnal hivatta a híres nővért. Az jött is. A szent alaposan a szemébe nézett, aztán így szólt:

— Legyen szíves, kérem, húzza le a cipőmet és tisztítsa meg azokat.

A nővér elvörösödött és felháborodva tiltakozott:

— Micsoda udvariatlanság ez? Így megalázni engem!

A szent nem szólt semmit, hanem sarkon fordult és ment vissza Rómába. Ott aztán megírta a jelentését: „A látomások nem érdekelhetik az egyházi hatóságot, mert aki látja őket, nem alázatos."

ÉVKÖZI 31. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Bölcs 11, 23—12, 2)
„Te mindenkin megkönyörülsz, mert mindent megtehetsz és elnéző vagy az emberek bűnei iránt, hogy bűnbánatot tartsanak."

SZENTLECKE (2 Tesz 1, 11—2, 2):
„Állandóan imádkozom értetek, hogy Istenünk méltóvá tegyen benneteket a meghívásra és tökéletessé a jóra való törekvésben s a hitből fakadó tettekben."

EVANGÉLIUM (Lk 19, 1—10)
Jézus egyik útja közben átment Jerikó városán. Élt ott egy Zakeus nevű tehetős ember, a vámosok feje. Szerette volna látni Jézust szemtől szemben, de a tömeg miatt nem tudta, mert alacsony termetű volt. Így hát előrefutott, felmászott egy vadfügefára, hogy láthassa, mert arra kellett elhaladnia. Amikor Jézus odaért, felnézett és megszólította. „Zakeus, gyere le hamar! Ma a te házadban kell megszállnom." Erre gyorsan lemászott és boldogan fogadta. Akik ezt látták, méltatlankodva megjegyezték, hogy bűnös emberhez tér be megpihenni. Zakeus azonban odaállt az Úr elé és így szólt: „Nézd, Uram, vagyonom felét a szegényeknek adom, és ha valakit valamiben megcsaltam, négyannyit adok helyette." Jézus ezt felelte neki: „Ma üdvösség köszöntött erre a házra, hiszen ő is Ábrahám fia. Az Emberfia azért jött, hogy megkeresse és megmentse, ami elveszett."

„Én az Örökkévalótól várom szabadulástokat"

A bűnbánat gyönyörű sorait találjuk Báruk prófétánál:

„Levetettem a boldogság ruháját,
és vezeklésül szőrzsákba öltöztem,
s az Örökkévalóhoz fohászkodom, ameddig élek.
Bizakodjatok, gyermekeim, kiáltsatok Istenhez!
Ő kiragad az elnyomásból, ellenségeitek kezéből.
Én az Örökkévalótól várom szabadulástokat:
a Szent már örömre is hangolt irgalmával,
amelyet nemsokára megmutat nektek is
Szabadítótok, az Örökkévaló...
Bízzatok, gyermekeim, kiáltsatok Istenhez!...
Ha elmétek távol járt Istentől,
most keressétek tízszeres buzgalommal,
mert aki rátok hozta a csapásokat,
örök örömet szerez nektek a szabadulással!"

(Bár 4, 20—22. 27—29)

A bűnös embernek nem szabad elcsüggednie, hanem tízszeres buzgalommal kell bocsánatot kérnie.

„Te mindenkin megkönyörülsz, mert mindent megtehetsz", hallhattuk a szentmise olvasmányában. Csak a gyenge ember nem tud megbocsátani. A gyengeség jele, ha valaki haragtartó és bosszúálló. Mivel az Isten mindent megtehet, ezért tud megkönyörülni a bűnösön, és azért „elnéző" az emberek bűnei iránt, hogy bűnbánatot tartsanak" (olv.).

A megbocsátás a szeretet jele.

Egyszer megbotránkoztak az emberek azon, hogy egy elvetemült gonosztevő fiatalembert az édesanyja a védelmébe vett. A tárgyaló-terem közönsége rátámadott az anyára, hogyan lehet ilyen embert még mentegetni? — Az édesanya zokogva azt válaszolta: maguk nem értenek semmit! Csak én tudom, milyen az én fiam. Én szültem, én szenvedtem érte!

Nem ez a szeretet sugárzik-e Jézus szavaiból, amikor megbotránkoztak azon, hogy Mátét, a vámost tanítványának választotta és

Máté vendége volt. „*Nem az egészségeseknek kell az orvos, hanem a betegeknek... Nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem hogy a bűnösöket*" (Mt 9, 12—13).

Jézus nem féltette tekintélyét a bűnösöktől. Nem piszkolódott be a lelke, amikor megszólította őket; nem alacsonyodott le, amikor otthonukba lépett; nem sújtotta őket villámmal, mert nem akarta, „hogy valaki is elvesszen, hanem hogy mindenki bűnbánatot tartson" (2 Pt 3, 9). Krisztus csodáival is megmutatta isteni hatalmát, de irgalmával is. Igen, neki joga van megbocsátani, mert Szent Péter szavaival: „nem veszendő ezüstön vagy aranyon szabadultatok ki az atyáitoktól rátok hagyományozott értéktelen életmódból, hanem *Krisztusnak, a hibátlan és egészen tiszta báránynak a drága vére árán*" (1 Pt 1, 18—19).

Feltámadása után pedig tanítványainak is hatalmat adott a bűnbocsátásra: „Vegyétek a Szentlelket! Akinek megbocsátjátok bűneit, az bocsánatot nyer, s akinek megtartjátok, az bűnben marad" (Jn 20, 22—23).

Minden gyóntatószéken ott ragyog a tiszta Bárány vérének pecsétje! Ha botránkoznának az emberek, hogy nagy bűnösök is felkeresik a gyóntató helyiségeket, az Úr válaszolja, az én véremet ontották, a bűnösökért; én szenvedtem értük!

Szalézi Szent Ferenc megállapítja, hogy „a bűn elkövetése után a legnagyobb veszélyt az emberre a nyugtalanság jelenti, amely rátelepszik a lelkére."

Mostanában a pszichológusok azzal próbálkoznak, hogy engedik: a bűn terhét hordozó ember kibeszélje magát. Ilyen lélekegészségügyi központokat létesítenek; megoldást azonban csak a feloldozás adhat. Amint az orvosnál sem elég a gyógyuláshoz, hogy a beteg elpanaszolhatja bajait; hanem a gyógyításnak kell következnie; így nem elég a bűn bevallása, hanem szükséges a bánat és a feloldozás.

Éltető erő van e szavakban: „Én feloldozlak téged bűneidtől az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében."

Lewis Wallase: *Ben-Hur*-ja azzal fejeződik be, hogy Ben-Hur minden vagyonát a Szent Kallixtus katakomba építésére fordította. Ben-Hur nem sajnálta fejedelmi vagyonát e célra. S a könyvnek ez az utolsó mondata: „Ebből a katakombából indult el a kereszténység, hogy legyőzze a cézárokat."

Sok gyóntatószékre is fel lehetne írni, hogy ebből indult el az

emberek új élete, itt letették terhüket, itt újjászülettek, innét indultak el, hogy a bűn mélységéből Isten szeretetének magaslatára emelkedjenek.

Brentano Kelemen, a híres német költő lelki gyötrődéseire keresett megnyugvást. Egy protestáns lelkész leánya, Hensel Lujza — aki később katolikus lett — adott neki tanácsot: „Hiszen ön katolikus! Ön boldog ember! Önöknek gyónásuk van!" Erre a költő 1817. febr. 17-én életgyónást végzett a berlini Szent Hedvig templomban. S ez a szentgyónás új emberré változtatta a költőt. A kétségbeesett emberből Krisztus szenvedésének dalnoka lett (Tóth T. 19. k. 225).

A gyóntató szolga Krisztus Vérét hullatja a bűnbánó fejére, amikor ő szívbeli tördelemmel és a bűn utálatával elmegy gyónni, elvégzi az élégtételt és megfogadja, hogy soha többé nem vétkezik" (Sziénai Szent Katalin, Dialógus, 257).

Szörnyű a megátalkodott ember élete! Izajás szavait lehet rá mondani: „Kiszolgáltattál minket bűneink hatalmának" (Iz 64, 6). Szerencsétlen az az ember, aki kiszolgáltatottja bűneinek!

A tibetiek, ha farkassal találkoznak, annak mondják el bűneiket. Egyik afrikai törzs tagjai fák alatti üregekbe mondják be bűneiket és aztán az üreget gyorsan betemetik.

Mi élvezzük Isten irgalmát, ugyanis Ő „azt, aki bűnt nem ismert, „bűnné" tette érünk, hogy általa „Isten igazságossága" legyünk" (2 Kor 5, 21).

Számtalan megalapozatlan kifogást is hallunk a szentgyónás ellen: minek gyónjak a papnak, hiszen ő is olyan ember, mint a többi? Minek gyónni, én közvetlenül Istennel intézem el lelki ügyeimet? Minek gyónjak, úgyis újból vétkezem? Félek, mert régen gyóntam...

Az igaz, hogy a pap is ember, de isteni hatalmat kapott a papszentelésben. Az orvos is ember, sokszor betegségekkel küzd ő maga is, mégis nála keresünk gyógyulást. Az is igaz, hogy a szentgyónás után is gyarló emberek maradunk, de Szalézi Szent Ferenc szerint már közelebb vagyunk Istenhez.

Sok bölcsességet tartalmaz a régi legenda, amely arról szól, hogy az ördög mindig a gyóntatószék körül sürög-forog, minden gyónóhoz odasettenkedik. A gyóntató meg is kérdi tőle, mit csinálsz itt?

— Visszaadom az embereknek, amit elloptam tőlük.

— És mi az?

— A bűn elkövetésekor elloptam tőlük a félelmet és a szégyenérzetet, hogy a bűnt bátran és szégyenkezés nélkül kövessék el. Most visszaadom nekik, hogy féljenek és szégyenkezzenek bűneik miatt és ne legyen bátorságuk meggyónni bűneiket.

„Istenem! Újból eléd állok! Megkérdezem magamtól: helyes úton járok? Felelősséggel végzem, amit teszek? Vagy együtt úszom az árral? Tovább járom az utat, amiről tudom, hogy magam vagy mások romlását okozzák? Színed előtt számonkérem magamtól, mennyi lett valóság fogadkozásaimból? Egy dologban *ne engedj* sikert érnem: hogy *elaltassam lelkiismeretemet*" (Kőnig bíboros nyomán).

*

Levetve kínos, lomha terhemet,
én jó Uram, s a világtól eloldva,
szörnyű veszélyből édes nyugalomba,
fáradt, roncs hajó, hozzád sietek.
A tövisek, szögek és tenyerek
s a megalázott és jóságos orca
kegyelmet ígér sok bűnbánatomra
s üdvösséggel biztatja lelkemet.
Szent szemed ne zordan ítélve nézze
múltamat, gonoszságom meg se halld már,
és ne emeld rám szigorú karod.
Csak véred mossa vétkeim fehérre,
s minél vénebb vagyok, adj nekem annál
gyorsabb vigaszt, bővebb bocsánatot.

(Michelangelo, ford. Rónay György)

ÉVKÖZI 32. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (2 Mak 7, 1—2. 9—14)
„Vigasztaló nekünk emberkéz által veszni el, ha belekapaszkodhatunk abba az Isten adta reménységbe, hogy föltámaszt minket".

SZENTLECKE (2 Tesz 2, 5—3, 5)
„Legyetek állhatatosak, testvérek, és ragaszkodjatok a hagyományokhoz, amelyeket tőlünk élőszóban vagy levélben kaptatok".

EVANGÉLIUM (Lk 20, 27—38)
Elé járultak néhányan a szadduceusok közül, akik azt tartják, hogy nincs feltámadás, és megkérdezték tőle: „Mester! Mózes meghagyta nekünk: Ha valakinek meghal a testvére s asszonyt hagy maga után, gyermeket azonban nem, akkor a testvér vegye el az özvegyet és támasszon utódot testvérének. Volt hét testvér. Az első megnősült, aztán meghalt utód nélkül. Az asszonyt elvette a második, aztán a harmadik, majd sorra mind a hét. De mind úgy halt meg, hogy nem maradt utód utána. Végül az asszony is meghalt. A feltámadáskor vajon kié lesz az asszony? Hisz mind a hétnek felesége volt." Jézus ezt válaszolta nekik: „A világ fiai nősülnek és férjhez mennek. Akik pedig méltók rá, hogy eljussanak a másik világba és a halálból való feltámadásra, nem nősülnek s nem is mennek férjhez. Hiszen már meg sem halhatnak többé, mert az angyalokhoz hasonlítanak, és az Istennek a fiai, mert feltámadtak. Arról, hogy a halottak feltámadnak, már Mózes is beszélt a csipkebokorról szóló részben, ahol az Urat Ábrahám Istenének, Izsák Istenének és Jákob Istenének nevezi. Az Isten nem a holtaké, hanem az élőké, hiszen mindenki érte él."

Feltámadunk

„Nyugtalanító pléhbetűk
a falusi temető kapuján:
FELTÁMADUNK!
Valaki morogva kérdi:
De mikor? És minek?
A halottak az anyaföldbe hullnak,
Ki szedi össze csontjainkat?
Nyugodjanak békében."

Csanád Béla költőnk fogalmazta meg versében azt a nyugtalanító kérdést, amely minden embert foglalkoztat, hogy a halál után van-e élet, s lesz-e feltámadás?

Az ellentétes vélemények párharcáról már Szent Péter is tesz említést a második levelében: „Értsétek meg, hogy az utolsó napokban csúfondáros gunyolódók fognak fellépni, akik saját vágyaik szerint élnek, és azt mondják: „No, hol van Krisztus megígért eljövetele? Amióta atyáink meghaltak, minden marad úgy, ahogy a teremtés kezdetén volt." (2 Pt 3, 3. 4).

Alexandriai *Szent Cirillel* mi valljuk:

„Énekeljünk dicsőítő éneket a halálról, mert benne rejlik a krisztusi élet kibontakozása. Bizonyos, hogy egykor mindnyájunkat elragad

a halálból az életbe,
az enyészetből a győzedelmes erőbe,
a jelentéktelenségből a dicsőségbe,
az idő korlátai közül az örök távlatokba.

Igen, az következik be, ha mindig Krisztusban élünk. Őáltala és őbenne dicsőség az Atyának és a Szentléleknek mindörökkön örökké".

A halál nem gyermekjáték! Nyomaszt a bizonytalanság érzése, a ránk váró fájdalom és szenvedés, de ha igazán keresztények vagyunk, a feltámadás dicsőségének fényét is meglátjuk, s akkor *D. Bonhoefferrel* — a hitleri koncentrációs táborban kivégzett evangélikus lelkésszel — tudjuk mondani a képtelennek látszó szavakat:

„Halál, jöjj hát! Az örök szabadságba vezető út nagy ünnepe; halál, feszítsd szét mulandó testünk láncait és falait. Törj világos-

ságot elvakult lelkünkben, hogy láthassuk azt, amit itt lent nem láthatunk. Szabadság, téged kerestünk oly régóta önfegyelmezéseinkben, tetteinkben és cselekvéseinkben. Csak haldoklásra kész életünkben ismerjük meg Isten arcában, hogy mi a halál." — Hogy a halál az élet kezdete.

A mai olvasmány a Makkabeus testvérek vértanúságát idézi. „Történetükben van először szó biztosan a kinyilatkoztatásban a test feltámadásáról, mellette hangoztatja a halhatatlanságot" (Biblia, Szent István Társulat, 1976. Jegyeztek, 579). — Érdemes elmélkedni gondolataikról!

„A második... amikor már a végét járta, felkiáltott: „Te gonosztevő! Földi életünket elveheted, de a mindenség királya feltámaszt minket az örök életre, mert az ő törvényeiért halunk meg" (2 Mak 7). Itt kell idéznünk Izajás szavait is:

„Életre kelnek majd halottaid,
és holttestük feltámad.
Keljetek föl, és ujjongjatok mind,
akik a porban nyugosztok!
Mert világosság harmata a te harmatod,
és az árnyak országa szülni fog" (Iz 26, 19).

Amikor a harmadik Makkabeus fiút kínozták meg, hősiesen odanyújtotta nyelvét majd kezét s azt mondta: „Az ég adta, de törvényeiért kevésbé veszem. Remélem, újra visszakapom tőle."

Amikor a negyedik „már-már halálán volt, így szólt: Vigasztaló nekünk emberkéz által veszni el, ha belekapaszkodhatunk abba az Isten adta reménységbe, hogy föltámaszt minket."

A hősiesség példája a makkabeusi édesanya, aki gyermekeit kitartásra biztatta. „Asszonyi érveit férfiúi bátorsággal toldotta meg. Ezt mondta nekik: Nem tudom, hogyan öltöttetek testet méhemben. Nem én ajándékoztam nektek a lelket és az életet, nem én fűztem össze elemeiteket csodálatos módon, hanem a mindenség Teremtője, aki az emberiséget alkotta és létet adott mindennek. Ha most törvényeiért semmibe veszitek, irgalmában visszaadja nektek a lelket és az életet" (olv).

Ha Isten meg tudta teremteni az embert, akkor mindenhatóságának nem okoz problémát, hogy feltámassza az embert.

Régi, klasszikus példa a világhírű tudósnak, Newtonnak az esete. Egy társaságban felmerült a kérdés, hogyan tudja Isten feltámasztani az ember porrá lett testét. *Newton* nem felelt, hanem egy papírlapra homokot és vasport tett és ezeket összekeverte. S ezt a vegyületet a társaság elé tette, hogy válogassák szét a homokot és a vasport. S mikor azok kitértek a feladat elől, akkor Newton elővette mágnesét, a keverék fölé tette és a vasrészecskék gyors mozgással mind a mágnesre tapadtak. Hitét aztán azzal védte meg Newton, hogy aki a holt anyagnak ilyen erőt tudott adni, hogy összegyűjti a vasszemcséket, az az Isten hogyne tudná összegyűjteni a föld porából testünket?

A nagy tudós vallomása mellé tehetnénk korunk emberének vallomását: *Divitt*, az Apollo IX. űrhajó parancsnoka mondta: „Minél magasabb fokra jut a technikai fejlettség, annál jobban megértjük, milyen csodálatosak az Isten művei."

Költői módon fogalmazta meg ezt Weöres Sándor:

„Isten gondol öröktől fogva téged
elméjében léted, mint a szikla áll.
Mi ehhez mérve habfodornyi élted?
És mit változtat rajtad a halál?"

(Öröktől fogva).

A küzdelmes életre vigasztalásnak szánta szavait Krisztus, amikor így tanított: „Atyámnak az az akarata, hogy mindenki, aki látja a Fiút és *hisz benne, örökké éljen, és feltámasztom őt az utolsó napon*" (Jn 6, 40).

Az élet és az örök élet útjának étkéül adta önmagát: „*Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, annak örök élete van és feltámasztom őt az utolsó napon*" (Jn 6, 54).

Szent Pál a rómaiakhoz írt levelében szintén vigasztal és erőt ad: „Aki Krisztust feltámasztotta a halottak közül, halandó testeteket is életre kelti a bennetek lakó lelke által. Előbb azonban szenvednünk kell vele együtt, hogy vele együtt meg is dicsőüljünk" (Róm 9, 11. 18).

A speyeri dómban a császársírok fölött egy lánc lóg. Egyik végén egy nagy kereszt, a másik végén korona. Jól jelképezi ez földi életünket, a szenvedés és a dicsőségnek összetartozását. Ezért írta

Szent Pál: „*Hozzá hasonulok a halálban, hogy ezáltal eljussak a halálból a feltámadásra is*" (Fil 3, 11).

Évekkel ezelőtt Amerikában egy megrázó filmet játszottak: „*Sötét világ*". A film arról szól, hogy egy régész ásatásokat végzett és Jeruzsálem környékén megtalálta Arimataeai József sírboltját, benne egy megkövesedett múmiát. A tudós azt bizonyította, hogy Jézus teste még mindig holtan fekszik sírjában. Ezt publikálta és sötétség borult a világra. Jézus képét megsemmisítették mindenütt, a templomokat bezárták, a papok elhagyták hivatásukat, a szülők nem tanították imára és erkölcsre gyermekeiket, a családi életek felborultak, a gyerekek szülők nélkül maradtak. A fiatalokat semmi sem tartotta vissza az erkölcstelenségtől. Beteljesült, amire a farizeusok vágyódtak, meghasonlott a világ, Jézust elhallgattatták. A film utolsó jelenetében a tudós régész halálos ágyán vallomást tett: „*Krisztus sírja üres volt.* A preparált múmiát én csempésztem oda..."

A film látványos magyarázata Szent Pál gondolatainak: „Ha ugyanis a halottak nem támadnak fel, akkor Krisztus sem támadt fel. Ha pedig Krisztus nem támadt fel, semmit sem ér a hitetek, mert még mindig bűneitekben vagytok." (De Szent Pál felemelt hangon folytatja): „*De Krisztus feltámadt a halálból, elsőként a halottak közül. Mivel egy ember idézte elő a halált, a halottak is egy ember révén támadnak fel*" (1 Kor 15, 16, 20—21).

A kereszténységet mindig éltette a feltámadás gondolata! *Szent Jusztinusz* vértanú így ír: „Mi azt a reménységet hordozzuk magunkban, hogy Isten testünket, miután meghalt és eltemették a földbe, újra visszaadja. Istennél ugyanis semmi sem lehetetlen."

Goethe Faustja, miután minden földi dologban csalódott, miután hiába kereste boldogságát gyönyörben, pénzben, tudományban, elkeseredetten fogja a méregpoharat, hogy véget vessen életének. Szájához emeli, s ebben a pillanatban, húsvét hajnalán, megkondul a harang, amely Jézus feltámadását hirdeti. Leteszi a méregpoharat és az életet választja.

„Én igazságban meglátom szinedet,
s arcod fog betölteni, ha fölébredek" (Zsolt 17, 15).

* * *

ANGYALOK KARA

Krisztus feltámadt!
Halandó emberek,
mind örvendezzetek,
lemosta vétketek,
az ősi átkot!

FAUST

Mi ez a zsongás, ez a tiszta hang,
melynek hatalma poharam után nyúl?
Ilyen hamar üzennél, mély harang,
Húsvét vasárnapjának hajnaláról?
Azt zengitek talán, ama vigasztalót,
mely új szövetkezés diadalára szólt
a Sírnál angyal ajakáról?

ASSZONYOK KARA

Áldott kenettel
kentük meg tetemét,
hű szeretettel
el is temeténk.
Majd tiszta gyolcsba
göngyöltük tagjait.
Ki látja, hol van?
Már nincsen itt!

ANGYALOK KARA

Krisztus feltámadt!
Ő az Üdvözítő,
az értünk szenvedő,
ki minden cselvető
próbát kiállhat.

FAUST

Hatalmas égi dallamok!
Kutatjátok, ki porba mászik?
Puhább emberlelkekhez szóljatok.
Jól hallom bár a Hírt, hitem hozzá hiányzik.

Ó, hit! A csoda legszebb magzatod.
Szívem ama szférákba nem repeshet,
honnét a szent hír idecseng;
s mégis, az egykori gyermekszív belereng,
és visszahív, hogy új életbe kezdjek.
Akkor Nagyszombat csendjén ért utól
az égi szerelemnek csókja engem;
a nagyharang szavát sejtelmesen figyeltem,
s imádságom gyönyör forrása volt;
egy tiszta és megfoghatatlan
sóvárgás hajszolt erdőn, réten át,
s míg könnyem ömlött bő patakban,
megépült bennem egy világ.
Tavaszünnep szabad boldogságát jelenték
az ifjúnak e dallamok:
s ez a feltámadó, érzékeny gyermekemlék
most végső lépésemtől visszafog.
Ó, égi dal, csak zengj, zengj mindörökké!
A könnyem hull, vagyok megint a földé.

TANÍTVÁNYOK KARA

Sírjából a megölt
íme kiméne,
felszállt az idvezült
az idvességbe;
új lét karolja már,
új alkotásöröm:
e földön ránk mi vár?
Csak kín és gyötrelem.
Itthagyott keservvel
boldogtalanokat:
Siratjuk, Mester,
felszálltodat!

ANGYALOK KARA

Elhagyta Krisztus
a pusztulás ölét,
láncunk szakítsuk
vigadva szét!
Tettet mutassatok,
szeretetet, nagyot.
Agapét adjatok,
tanítva járjatok,
örömöt hozzatok,
így lesz Mesteretek
tivéletek!

(J.W. Goethe: Faust, részlet.
Fordította: Jékely Zoltán, Kálnoky László)

ÉVKÖZI 33. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Mal 3, 17—20)
Elérkezik az ítélet napja, „minden kevély és minden gonosztevő olyan lesz, mint a szalma... Nektek pedig, akik féltek a nevemet, felragyog az igazság napja."

SZENTLECKE (2 Tesz 3, 7—12)
„Aki nem akar dolgozni, ne is egyék"

EVANGÉLIUM (Lk 21, 5—19)
Jézus a jeruzsálemi templomban tanított, amikor némelyek megjegyezték, hogy milyen szép kövekkel és díszes fogadalmi ajándékokkal van díszítve a templom, ezt mondta: „Jönnek majd napok, amikor abból, amit most itt láttok, nem hagynak követ kövön, mind lerombolják."
Erre megkérdezték tőle: „Mester, mikor fognak ezek bekövetkezni? És mi lesz a jel előtte?" Így válaszolt: „Vigyázzatok, nehogy félrevezessenek benneteket! Sokan jönnek az én nevemben s mondják: Én vagyok. És: elérkezett az idő. Ne adjatok szavukra! Amikor háborúkról és lázadásokról hallotok, ne rémüldözzetek, Ilyeneknek kell előbb történniük, de ezzel még nincs itt a vég!"
Aztán így folytatta: „Nemzet nemzet ellen és ország ország ellen támad. Nagy földrengés lesz itt is, ott is, éhínség és dögvész. Szörnyű tünemények és különös jelek tűnnek fel az égen.
De előbb kezet emelnek rátok, és üldözni fognak benneteket. Kiszolgáltatnak a zsinagógáknak és börtönbe vetnek, királyok és helytartók elé hurcolnak a nevemért, azért, hogy tanúságot tegyetek. Véssétek hát szívetekbe: Ne törjétek fejeteket, hogyan védekezzetek. Olyan ékesszólást és bölcsességet adok nektek, hogy egyetlen ellenfeletek sem tud ellenállni vagy ellentmondani. Kiszolgáltatnak benneteket a szülők, testvérek, rokonok és barátok, s némelyek meg-

halnak közületek. Nevemért mindenki gyűlölni fog benneteket. De nem vész el egy hajszál sem fejetekről. Ha kitartotok megmentitek lelketeket."

„Felragyog az igazság napja"

A földi életért törtető emberektől *Szent Norbert* kérdezi: „Hogyan is lehet az embernek a vaksága oly hatalmas, hogy olyan tiszteletet hajszolnak, amelyik eltűnik; olyan gazdagságra áhítoznak, amely a lelket kifosztja, olyan örömöknek adják át magukat, amelyek keserűséggé változnak, olyan világba szerelmesek, amely nem ád nekik nyugalmat, amelyben nincs szerencse balszerencse nélkül, szórakozás bosszúság nélkül, bővelkedés szűkölködés nélkül?"

Madách Imre nagy művében, Az ember tragédiájában, Ádám felkiált: „Csak az a vég — csak azt tudnám feledni!"

De minek feledni a hazaérkezés ünnepi pillanatát? Minek feledni a szülő és gyermek régen várt találkozását? Minek feledni a teremtő és gondviselő Szeretettel való találkozást?

Szent Ciprián szerint „a haláltól csak az félhet, aki nem ismeri Krisztust. A haláltól csak az félhet, aki nem akar eljutni Krisztushoz. És Krisztushoz eljutni csak az nem akarhat, aki nem hisz abban, hogy Krisztussal együtt uralkodni fogunk."

A keresztény ókorban Krisztus második eljövetele lázban tartotta a hivőket. Gyakorta fohászkodtak így: „Jöjj el, Uram, Jézus!" (Jel 22, 20) Sőt, bizonyos félreértés is felütötte a fejét, az ti., hogy ha közeli a vég, akkor minek küzdeni, dolgozni? Szent Pál felel nekik: „Már amikor nálatok voltunk, meghagytuk nektek, hogy aki nem akar dolgozni, ne is egyék. Most mégis azt halljuk, hogy némelyek rendetlenül élnek, semmit sem dolgoznak, hanem haszontalanságra fecsérlik idejüket. Az ilyeneknek megparancsoljuk, figyelmeztetjük őket Urunkban, Jézus Krisztusban, hogy békésen dolgozva a maguk kenyerét egyék" (szentlecke).

A XX. század embere a másik végletbe esett. Oly távolinak gondolja az ítélet napját, hogy nem is törődik vele, elmerül földi teendőiben.

I. Miklós orosz cár üldözte a katolikusokat. Elrendelte, hogy a

katolikus apácákat el kell fogni és meg kell csonkítani. Kb. 200 apácának valóban le is vágták a fülét, orrát, kezét stb.

Ezeket a szerencsétleneket a pápa, IV. Kelemen összegyűjtötte Rómában egy külön erre a célra épített kolostorban.

Tíz év múlva a cár jelentkezett a pápánál kihallgatásra. Igazolni akarta az üldözéseket és mentegetni akarta önmagát.

A pápa a fogadóterem egyik részét függönnyel elválaszttatta és a függöny mögé odaállította az apácákat. Mikor a cár megjelent s elmondta mentegetődző beszédét, a pápa nem válaszolt rá, hanem elhuzatta a függönyt és megmutatta az áldozatokat. Mikor a cár megpillantotta a szerencsétlen apácákat, kirohant és a haját tépte.

Egyszer megmutatja az Isten is nekünk, hogy mit vétettünk. „Akkor feltűnik az égen az Emberfia jele és mellét veri a föld minden népe, mert látja, amint az Emberfia eljön az ég felhőin, nagy hatalommal és dicsőséggel" (Mt 24, 30).

Az ítéleten láthatóvá lesznek az igazi értékek, s megérzi az ember az Isten nagyságát.

Az egész világnak így kell elismernie az utolsó Ítéleten, hogy „az Úr igazságos és az igazságot szereti, az igazak látják majd meg arcát" (Zsolt 11, 8).

Mi az ember? Mi a technika? Mi az űrhajó? Mi az atombomba? Mi a gazdagság? Mi az érték? „Elérkezik az a nap, s izzó lesz, mint a kemence. Minden kevély és minden gonosztevő olyan lesz, mint a szalma: az a nap, amely elérkezik, lángra lobbantja őket... Nektek pedig, akik félitek a nevemet, felragyog az igazság napja, sugarai üdvösséget fognak árasztani" (olv.).

Az Isten előtt nem lehet semmit eltitkolni, ami nyilvánosságra ne jönne!

Sören Kierkegaard híres bölcselő írja:

„Az élet maszkabál, mondod.
És eljátszod szereped
az álarcos-bálban,
a végnélküli tréfálkozásban,
oly mesterien,
hogy eddig még senkinek sem
sikerült lelepleznie téged.

Ha fölfeded magadat,
az is csak csalás.
Természetesen számodra
nem csupán tréfa mindez.
Álarc nélkül
már lélegezni sem tudsz.
Ha igazi ember egészen
közel kerülne hozzád,
elvenné lélegzeted.
Kényszerűségből kell tehát
álarcodhoz ragaszkodnod.
És ez kitűnően sikerül.
Mert álarcod mindenkinél
titokzatosabb.
Nem gondolsz rá, hogy egyszer
eljön az éjfél, amikor
valaki leleplez majd?
Azt hiszed, hogy éjfél előtt
még meg tudsz lépni, nehogy
leleplezzenek? (Álarcosbál)

Istenünk, mi nem akarunk álarcosbált játszani előtted. Nem akarunk elfutni, nem akarjuk szépíteni hibáinkat, hanem ölelő karjaidba vágyunk, oda, ahol minden jó megkapja jutalmát, ahol a bűnbánatra irgalom a válasz; a bűnös viszont igazságosnak érzi a büntetést.

Ottokár cseh király és Rudolf császár seregei ütközet előtt álltak. Ottokár félt a túlerőtől, hűségesküt ígért Rudolfnak, csak azt kérte, hogy ne nyilvánosan kelljen ezt az esküt letennie, hanem titokban, a császári sátorban. Úgy is készült minden. Amikor azonban Ottokár ott térdelt Rudolf lábai előtt, egy adott jelre leomlottak a sátor falai és a cseh sereg ott látta királyát, megalázkodó helyzetben. Így hull le a lepel sok eltitkolt bűnről. „Távozzatok színem elől, ti átkozottak, az örök tűzre, amely a sátánnak és angyalainak készült" (Mt 25, 41). Ugyanakkor az igazak meghallják a szeretet hívó szavát: „*Gyertek, Atyám áldottai, vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot!*" (Mt 25, 34).

„Uram, nem te taszítod pokolba a gonoszokat. Az ítélet napján csu-

pán az igazság lesz napnál világosabb mindenki előtt. Az hull kárhozatba, akinek szívébe — mert képtelenné tette rá magát —, te sem tudsz boldogságot önteni" (Cserháti: Mindennap együtt az Úrral, C. 578).

A teremtés első napján mondotta az Isten: „Legyen világosság!" (Ter 1, 3). S ez a szó hangzik az utolsó napon is: derüljön fény minden tettre! Az első szóra e földi világunk született meg; az utolsó szóra egy új világ születik.

Pereiraval szólok Hozzád Istenem:

„Uram, elég hivő vagyok hozzá, hogy befogadjalak?

Te már itt vagy!

Körülveszel engem szobám melegében.

Te mosolyogsz rám abban az emberben, akit szeretek.

Találkozol velem dolgaim hajszájában.

Te szólítasz magányos gondolataimban elalvás előtt.

Utánam kiáltasz az emberi ínségben, amelyre nem akarok gondolni.

Itt vagy az ünnepi órák lendületében.

Sürgetsz, hogy ajtót nyissak! Te állsz az ajtó előtt.

Te jössz hozzám."

Így várom, Uram, az ítélet napját, amely az irgalom és jóság napja lesz.

*

Ki az Úr?

Írta: Harsányi Lajos.

Kezdetben volt az Isten.
Az Isten volt az Úr.
Ezután jött a Tűz, Víz,
Az Ég, a kék azúr.
Majd jöttek a Királyok.
S azok lettek urak.
Aztán elűzték őket,
Kiirtva magjukat.
Majd jött a felséges Nép
És a nép lett az úr.
Majd jött a szent Szabadság
S akkor az lett az úr.

Azután jött a Terror
S a Terror lett az úr.
Azután jött az Ínség
S az Ínség lett az úr.
Azután jött a Bőség
(Nem lett belőle úr.)
Azután jött a Bankár
S a Bankár lett az úr.
Azután jött a Mammon
S a Mammon lett az úr.
Azután jött a Sátán
S most a Sátán az úr.„..

De elbukik a Sátán
És nem lesz mindig úr.
És összedől a Mammon
És nem lesz mindig úr.
Öngyilkos lesz a Bankár
És nem lesz mindig úr.
És elmúlik az Ínség
És nem lesz mindig úr.

És fölenged a Terror
És nem lesz mindig úr.
És megszelídül a Nép
És nem lesz mindig úr.
Király nem akad senki
És nem lesz többet úr.
És ránkszakad a kék ég
És nem lesz többet úr.
És füstté lesz a Tűz, Víz
És nem lesz többet úr.
Kezdetben volt az Isten
Az Isten volt az úr.

Örökkön és örökkön
Az Isten lesz az Úr!.....

34. ÉVKÖZI VASÁRNAP

OLVASMÁNY (2 Sám 5, 1—3)
Az Úr így szólt Dávidhoz: „Legeltesd népemet, Izraelt és légy Izrael fejedelme".

SZENTLECKE (Kol 1, 12—20)
„Úgy tetszett az Atyának, hogy benne lakjék, az egész teljesség, s hogy általa békítsen ki magával mindent a földön és a mennyben, minthogy ő a kereszten vérével békességet szerzett".

EVANGÉLIUM (Lk 23, 35—43)
Amikor Jézust keresztre feszítették, a nép bámészkodott, a főtanács tagjai gúnyolódtak: „Másokat megmentett — mondták —, most mentse meg magát, ha ő a Messiás, az Isten választottja". Gúnyt űztek belőle a katonák is, odamentek és ecettel kínálták: „Ha te vagy a zsidók királya, segíts magadon!" — mondták. Feje fölé görög, latin és héber nyelvű feliratot tettek: Ez a zsidók királya.
Az egyik fölfeszített gonosztevő káromolta: „Nem te vagy a Krisztus? Szabadítsd meg hát magad és minket is." A másik rászólt: „Nem félsz az Istentől? Hisz te is ugyanazt a büntetést szenveded. Mi legalább tetteink méltó jutalmát kapjuk. De ez nem csinált semmit." Aztán hozzá fordult: „Jézus, emlékezzél meg rólam amikor eljön uralmad." Ezt válaszolta neki: „Bizony mondom neked, még ma velem leszel a paradicsomban."

„Krisztus, Isten egyszülöttje, király vagy te mindörökre"

„Hirdessétek a pogányoknak:
„Király az Úr!
Megszilárdította a földet, hogy ne inogjon,
igazságosan kormányozza a népeket.

Örüljön az ég, ujjongjon a föld,
vele együtt zengjen a tenger s ami benne van!
Vigadjon a rét és minden virága,
örüljenek az erdő fái az Úr színe előtt!
Mert nézd, közeledik,
jön, hogy kormányozza a földet.
Igazságosan uralkodik majd a földkerekségen
és hűségesen a népek fölött" (Zsolt 96, 10—13).

Josephus Flavius a Zsidó háború című munkáját idézi Szent Euszebiosz, amikor Heródes haláláról emlékezik meg: „Mikor hazatérőben (Heródes) Jerikóba ért, sárgaságot kapott, és mintha csak dacolni akarna a halállal, gyalázatos cselekedetre vetemedett. Tudniillik Judea minden községéből összehivatta a legtekintélyesebb férfiakat, és bezáratta őket az úgynevezett hippodromba (cirkuszba). Aztán magához hivatta nővérét, Szalomét, és annak férjét, Alexaszt, és azt mondta nekik: „Tudom, hogy halálom a zsidóknak örömünnep lesz. De majd gondoskodom róla, hogy legyenek, akik meggyászolnak, és fényes temetésem legyen, csak hajtsátok végre következő megbízásomat: halálom pillanatában a hippodromba zárt férfiakat fogassátok körül katonákkal és gyilkoltassátok le, hogy egész Júdea és minden család akarata ellenére is megsirassa halálomat" (Ókeresztény írók IV. k. Euszebiosz Egyháztörténete, 44).

Mennyire más volt Krisztus Király halála! Elfogatásakor nem önmagát védte, hanem tanítványait: „ha engem kerestek, ezeket engedjétek el." Így beteljesedett, amit mondott: „Senkit sem vesztettem el azok közül, akiket nekem adtál" (Jn 18, 8). Királyi lelkületét mutatta meg, mint jó pásztor: „Én azért jöttem, hogy életük legyen és bőségben legyen" (Jn 10, 10).

Király Ő, hiszen „minden általa lett, nélküle semmi sem lett, ami lett. Benne az élet volt, s az élet volt az emberek világossága" (Jn 1, 3—4). „Úgy tetszett az Atyának, hogy benne lakjék az egész teljesség" (szentlecke). Amikor pedig az ember elrontotta az életet, a világosságot sötétséggé tette, amikor az Isten teljességéből a bűn ürességébe zuhant, „úgy tetszett az Atyának..., hogy általa békítsen ki magával mindent a földön és a mennyben, minthogy ő a kereszten vérével békességet szerzett" (szentlecke).

Krisztus király ünnepe ezt jelenti: kiengesztelődést Istennel és emberekkel. Szent-Gály Kata versével modjuk:

„Én ismerem a bűnt, Uram,
én messziről jöttem.

Jogom van hozzá, hogy nagyon szeress,
hogy homlokomra két vonást tehess,
mert kiváltottál önmagaddal engem.

Kereszted, mint a rám sütött pecsét:
tied vagyok — és nem a földé.

Hazataláltam, és szeretnék
a te házadban lakni mindörökké"

(Megtérés)

Egyszerűbb szavakkal, de ugyanezt a gondolatot veti fel egy fiatal leány:

„Előtted állok, Uram,
Egyedül:
Nem mehetek senkihez,
és nem jöhetnek hozzám,
mert ajtómat bezártam.
Szegényen:
Amim van, nem használhatom.
Nem kérhetek és nem adhatok,
mert ajtómat bezártam.
Neked készítettem helyet.
Kitakarítottam szépen,
de az üres tisztaságot
kezdtem szeretni,
s az ajtó becsukódott lassan.
Hiába próbálom,
Nem nyílik többet.
Uram, adj nekem kulcsot,
s tegyél bennem rendet" (Mária — Hitélet, 1982. dec. 27).

Nagyon szép ez az utolsó sor: Uram, tegyél bennem rendet. Sokszor összekuszálódnak a gondolatok, a bűn megtermi gyümölcsét, a kísértések sötét órákat hoznak rám. Tegyél bennem rendet!

A rend pedig az, hogy a keresztény ember a Királyát követi egész életében.

Egy ősi legenda szerint:

A farkas üldözőbe vette a bárányt. A bárány menekült, minden erejét megfeszítve, s végre egy pogány templomban talált menedéket.

A farkas megállt az ajtóban, nem mert bemenni. Azon gondolkodott, hogyan csalja ki a bárányt. Végre szelíd hangon így szólt:

— Jobban teszed, ha kijössz a templomból. A papok majd megfognak, s megölnek az áldozati oltáron.

— Inkább leszek az isteneknek bemutatott áldozat, mint a farkasok jó falatja — válaszolt megadóan a bárány (Hitélet, 1982. nov. — 8.).

Mintha az emberek sokszor féltenék szabadságukat, önállóságukat Krisztustól, mintha sajnálnák a krisztusi szolgálatot. Pedig áll a régi mondás: Krisztusnak szolgálni annyi, mint uralkodni. — Mi jobb? Krisztus evangéliuma szerint élni, önmegtagadásban, keresztet hordozva —, vagy pedig a bűn rabságában sínylődni?

A Zsidóknak írt levélben olvassuk: „A bűn elleni küzdelemben még nem álltatok ellen a véretek ontásáig. Megfeledkeztetek a vigasztalásról, amely nektek, a fiaknak szól: Fiam, ne vedd kevésbe az Úr fenyítését, s ne csüggedj el, ha korhol. Mert megfenyíti az Úr, akit szeret, s megostoroz mindenkit, akit fiává fogad" (Zsid 12, 4—6).

Krisztus Királyhoz tartozni tehát nem a küzdelem nélküli, nem a szenvedésmentes életet jelenti, hanem azt, hogy Krisztusban reménykedve vesszük fel a harcot a rossz és a bűn ellen.

Szent Jeromos Szent Paula halálakor írta: „Légy biztos felőle, Eusztochium, hogy nagyon gazdag örökség vár rád. Osztályrészed az Úr, és aminek még inkább örülhetsz, anyádat a hosszú vértanúságért koronázták meg. Mert nem csupán a vérontás számíttatik be hitvallásul, hanem az Istennek szentelt lélek szeplőtelen szolgálata is mindennapos vértanúság. Azt a koronát rózsákból és violákból fonják, emezt liliomokból" (Capuai Rajmund OP.: Sziénai Szent Katalin élete, 10).

Krisztus Királyban a szeretet győzött a gyűlölet fölött; a megbocsátás a bosszúállás fölött; erre a harcra hívja követőit! Szeretni, szeretni, szeretni!

— Királyunk mentsen meg minket attól, hogy kővé változzunk, hogy megkeményedjék a szívünk a másik ember iránt.

„Urunk, Jézus Krisztus! Életem mestere és ura, szent, hatalmas, jelenlevő Isten Fia!

Te vagy a fény, aki téged követ, nem bolyong sötétségben, mert maga is fénnyé válik. Követni akarlak téged.

Tanítványodnak érzem magam. Szeretnék úgy cselekedni, mint igaz keresztény: élni a Szentlélek erejében, a gondviselő Atya oltalmában.

Állj mellettem, Uram!" (L. Tillmann).

*

Ó édes Jézus, ég és föld dicsőséges királya,
Hozzád repes az angyalok alázatos imája.
Édes igád terhe ellen föllázadt a gonosz szellem,
Szívek trónját bitorolja, de mi híven kiáltunk:
Jézus a mi királyunk!

Ó édes Jézus, népeknek s királyoknak királya,
Szent akaratod minden nép, minden törvény szolgálja.
Te vagy az út, te a béke, uralkodók fényessége,
Hazánkat is esedezve oltalmadba ajánljuk,
Ó felséges királyunk!

Ó édes Jézus, keresztény családok szent királya,
Te vagy, aki a szerelmet s a hűséget megáldja.
Oltárod a család éke, szent Szíved a köteléke,
A szülőknek példaképe, — a gyermekek barátja
És jóságos királya.

SZENTHÁROMSÁG VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Péld 8, 22—31)

„Alkotó munkája elején teremtett az Úr, ősidőktől fogva, mint legelső művét. Az idők előtt alkotott, a kezdet kezdetén, a föld születése előtt. Amikor létrehozott, még ősvizek sem voltak, és a forrásokból még nem tört elő víz. Mielőtt a hegyek keletkeztek volna, korábban hívott létre, mint a halmokat, amikor a földet és a mezőket még nem alkotta meg, és a föld első rögét sem. Ott voltam, amikor az eget teremtette, s az ősvíz színére a kört megvonta, amikor a felhőket fölerősítette, s az ősforrások erejét megszabta; amikor kijelölte a tenger határát — és a vizek nem csaptak ki —, amikor megrajzolta a föld szilárd részét. Ott voltam mellette, mint a kedvence, napról napra csak bennem gyönyörködött, mindig ott játszottam a színe előtt. Ott játszottam az egész földkerekségen, s örömmel voltam az emberek fiai között.

SZENTLECKE (Róm 5, 1—5)

Mivel tehát a hit révén megigazultunk, békében élünk az Istennel, Urunk, Jézus Krisztus által. Általa jutottunk hozzá a hitben a kegyelemhez, amelyben élünk, és dicsekszünk a reménységgel, hogy az isteni dicsőség részesei lehetünk. De nemcsak ezzel, hanem még szenvedéseinkkel is dicsekszünk, mert tudjuk, hogy a szenvedésből türelem fakad, a türelemből kipróbált erény, a kipróbált erényből reménység. A remény pedig nem csal meg, mert a nekünk ajándékozott Szentlélekkel kiáradt szívűnkbe az Isten szeretete.

EVANGÉLIUM (Jn 16, 12—15)

Még sok mondanivalóm volna, de nem vagytok hozzá elég erősek. Hanem amikor eljön az Igazság Lelke, ő majd elvezet benneteket a teljes igazságra. Nem magától fog beszélni, hanem azt mondja el, amit hall, és a jövendőt fogja hirdetni nektek. Megdicsőit engem, mert az enyémből kapja amit majd hirdet nektek. Minden, ami az Atyáé, az enyém is. Azért mondtam, hogy az enyémből kapja, amit majd hirdet nektek.

„Keresztény istenfogalom legjelentősebb sajátsága a Szentháromság titka. Egy Isten van és az egy Isten három személy. Ez azt jelenti, hogy az isteni természetet három valóban különböző, egyenlő és egylényegű személy birtokolja: az Atya, a Fiú és a Szentlélek.
Az isteni természet tehát a Szentháromság személyes közösségében létezik.
E létezési mód felülmúl minden emberi elgondolást. Az emberi értelem magától soha rá nem jött volna, s miután a kinyilatkoztatásból meg is tudta, mibenlétét mégsem tudja megfejteni.

„Bolond reméli csak, hogy gyenge lelke
át tud a végtelenségen röpülni,
mely három személyt egy lényegbe rejte".
(Dante: Purg. 3, 34—36)

Titokról van tehát szó. A festőknek ezt a titkot a művészet eszközeivel kell kifejezniük. *A veleméri* templomban a középkori mester ezt a feladatot úgy oldja meg, hogy jelképet használ. Isten ugyanis láthatatlan és nem ábrázolható. Háromkörű „Napot" fest, — de ezt a jelképet is a diadalív belső titkos oldalán helyezi el, úgy hogy csak a „szentélyből" (= mennyországból) látható; ide a templomba belépő közvetlenül be nem hatolhat tekintetével.

„A fénysűrű mögé, tiszta mélybe
három kör áradt, élesen kiválván,
három szín és egy átmérőjű térbe.
És egy a mást, mint szivárványt a szivárvány,
tükrözve föl, s e kettő lehelése
a harmadik, belőlük egyre szállván.
Mily kurta a szó ily elképzelésre!
(Dante: Par. 33, 115—121)

Tertullián írja: „Ahol a három isteni személy, ott „E c c l e s i a" van. Itt a magyarázata annak, hogy a középkorban,

amikor különösképpen mélyrehatólag foglalkoznak a Szentháromság titkával, miért épül annyi Szentháromság templom, és miért került annyi helynévbe is bele a Szentháromság neve, éspedig elsősorban ott, ahol templom is volt.
A Szentháromságról szóló hittudományi értekezésekben, ha az isteni személyekről külön-külön beszélnek, a sorrendben az első az Atya, a második a Fiú és a harmadik a Szentlélek."

(Kovács József)

Először mi is az Atyára szegezzük tekintetünket, hogy meglássuk a Fiút, a Szentlélek által.

Az Olvasmány a Teremtő Bölcsességet mutatja be. Isten megszemélyesült bölcsessége jelenik meg az olvasó, vagy hallgató előtt, de nem a távoli mennyei birodalomban, hanem úgy, mint aki tevékenyen működik az ember számára teremtett világban. Törvényt szab a világmindenségnek, meghatározza annak határait és örömmel van jelen az emberek között. Ő „A *mindenség művésze*" (Vö. Bölcs 7, 21).

Isteni utak kezdetén jelenik meg a Szent Bölcsesség. Tevékenyen közreműködik a teremtés nevében.

„Önmagának túláradása végett az Istenség kilép önmagából és bevilágítja a nemlét sötétségét."
„Ő nyilatkoztatja ki az Istenség titkait és mélységeit és örvend, játszik Isten színe előtt. Önmagának odaadásával Ő adja mindenben a kezdetet."

(Bulgakow Szergej)

Ugyancsak a Példabeszédek könyve tárja elénk a kinyilatkoztatás újabb igazságát: „Megépítette házát a bölcsesség..." Mégpedig két házat épített.

Az egyik ház az a szeretetközösség, melyben a három isteni személy öröktől fogva éli életét. Ezt a házat Isten nem tartja fenn magának, hanem meghívta oda az embert: „*Atyám házában sok hely van*... (Jn 14, 2).

A szentleckéből azt is megtudjuk, hogy Isten Bölcsessége utat is épített, mely Isten „szeretet-házába" vezeti az embert: „Ő szabad

utat nyitott nekünk...” Ez az út a másik házon át vezet az örök dicsőségbe.

Ez a második ház pedig Krisztus titokzatos teste, az Egyház. Csak ennek a testnek az élő tagjaként léphet be az ember Isten örök és boldog hajlékába. Ennek a testnek a megépítője „a Szentlélek.” „*A Szentlélek száll rád s a Magasságbeli ereje borít be árnyékával*” (Lk 1, 35).

Ez a test nemcsak lakóhelyünk, hanem táplálékunk is, mert Krisztus a szeretet vacsoráján ezt adta parancsba: „*Vegyétek és egyétek, ez az én testem!*” (Mt 26, 26). Ez a kenyér a többi szentséggel együtt képesíti az embert arra, hogy Krisztus kialakuljon benne. „Így beépülünk életének áramába, hasonlóvá leszünk hozzá, vele együtt halunk meg és vele támadunk fel, amíg együtt nem uralkodunk vele. (II. Vat. Zs.: Dogmatikai konstitúció az Egyházról. 7. p.)

Így érkezik a keresztény ember földi életútja befejeztével az Örök Bölcsesség egyik házán keresztül a másik házba. És ez a két otthon a Szentlélek által egyet alkot, mert Jézus miután az Atya házában elkészített sok lakóhelyről beszélt, azt mondotta: „*Higgyétek, hogy én az Atyában vagyok s az Atya bennem*” (Jn 14, 11).

A hivő ember szereti az életet és küzd érte, de végső fokon nem fél a haláltól sem, mert meggyőződése, hogy:

Jézus azért küldte el a Szentlelket, hogy az Atya bölcsességének ajándéka bennünk élő és működő valóság legyen, és így az ember eljusson abba a hazába, ahol az Atya, a Fiú és a Szentlélek éli a szeretet életét örökkön örökké.

A hitetlen ember is szereti az életet, de a haláltól való félelem megkeseríti azt a számára. Úgy, amint ezt John O'Hara: „A Samarra-i találka” című regényének előszavában olvashatjuk, amit Somerset Maughamtól idéz:

Az egyik nap reggelén egy halálsápadt és remegő térdű kereskedőségéd borul a földre gazdag főnöke előtt: „Segíts rajtam, ments meg engem!” Íme, amint a bazárhoz közeledtem, az útszélen egy feketeruhás asszony üldögélt, s amint reám emelte tekintetét, sötét fátyla, a csadorja, lecsúszott fehér koponyájáról. A halál volt. Fenyegetően tekintett reám, és egy furcsa gesztust tett a levegőben... Add nekem leggyorsabb lovadat, hogy elkerülhessem az engem fenyegető veszedelmet. Galoppban megyek majd rajta egészen Samarráig, ahol a halál már nem találhat rám.”

A kereskedő megszánta őt és átadta neki lovát. Az ifjú őrült ügetésbe kezdett, s estefelé félholtan bukott le a nyeregből. És akkor látta, hogy az út túlsó oldalán ott ül vele szemben a halál. „Mielőtt mennem kellene, még csak egy kérdést hadd tegyek fel neked, — könyörgött az ifjú: — Miért tettél felém olyan fenyegető mozdulatot, ma korán reggel?"

„Az egyáltalán nem volt fenyegető mozdulat a részemről, csupán a csodálkozásnak egy kérdő kifejezése; hiszen én azt a feladatot kaptam, hogy Samarrából vigyelek el ezen az éjjel. Reggel viszont te még az ide annyira távoli Bagdadban voltál."

Milyen jó lenne, ha mindnyájan úgy gondolnánk az isteni meghívásra, mint az Úr Jézus példabeszédében a Lakodalomra invitált vendégek; akiknek csak egyre kellett vigyázniuk, hogy oda „mennyegzői ruhában" — azaz a kegyelem állapotában — érkezzenek.

(Mt 22, 1—14)

*

Lenni? vagy nem lenni? — kérdések kérdése!
Melynek nehéz, kétes, szép a megfejtése.
Nagy kérdés, melyet ha mélyen vizsgálok,
Még több mélységeknek mélyére találok.
Lát és habzik az ész, a szív fél és óhajt,
S bennem a kérdésben forgó lélek sóhajt.
Érzem nemes voltom, érzem gyengeségem,
S reményem béborul és derül kétségem;
S mikor a mozgó sárt az égig emelem,
Az isteni lángot egy porban nem lelem.
Csillagok közt hordnak aetheri szárnyaim,
De a sír partjára húznak ón lábaim;
Az ég s a föld között függök utoljára
Én, angyal meg állat, vagy csak por meg pára. —

Ha most vagyok, látom, mindég is kell lennem:
S ha nem lészek, csapás volt az élet bennem.
És ha el kell múlnom, mi szükség volt élni?
Egy elveszendőnek miért kell remélni?

Azért, hogy ezer baj, bú, betegség között,
Mint egy számkivetett és mint egy üldözött,
Vágyakozzam dicsőbb rendelésem felé,
Egy méltóbb országba, s mégse menjek belé?

Nem halhatsz hát te meg, óh nemes valóság,
Hacsak maga egykor a Mindenhatóság,
Ki akart és véled közlötte lételét,
Lángodra nem fújja a semmiség szelét,
De egy bölcs Istentől azt állítni vétek,
(Sőt, hogy említem is, tán azzal is vétek)
Hogy ő egy, a maga képére teremtett
Nemes valóságot csak azért teremtett,
Hogy a bú, baj közül semmiségre híjja,
S önnön lehelletét mintegy visszaszíjja.
Emberek jó Atyja! tudjuk valójába,
Hogy egész mivoltunk por s árnyék magába,
És amit adtál is, azt sem érdemeljük;
Úgy van! hatalmadat rettegve tiszteljük.

(Csokonai Vitéz Mihály:
A lélek halhatatlansága — részletek)

ÚRNAPJA. KRISZTUS SZENT TESTÉNEK ÉS VÉRÉNEK ÜNNEPE

OLVASMÁNY (Ter 14, 18—20)
Amikor Ábrahám győzelmet aratott az ellenség felett... Melkizedek, Sálem királya pedig kenyeret és bort hozott. Ő ugyanis a magasságbeli Isten papja volt.

SZENTLECKE (1 Kor 11, 23—26)
„Urunk Jézus elárulásának éjszakáján fogta a kenyeret, hálát adott, megtörte, és így szólt: „Vegyétek és egyétek, ez az én testem, amelyet értetek adok. Ezt tegyétek az én emlékezetemre. Ugyanígy vacsora után fogta a kelyhet és így szólt: „Ez a kehely az újszövetség az én véremben..."

EVANGÉLIUM (Lk 9, 11b—17)
Jézus egy alkalommal apostolaival együtt elvonult egy csöndes tájékra. Amikor a nép megtudta, utánament. Szívesen fogadta őket és beszélt nekik az Isten országáról, akik pedig gyógyulást kerestek, azokat meggyógyította.
A nap már hanyatlóban volt. Odament hozzá a tizenkettő: „Hagyd, hadd menjen el a nép — figyelmeztették —, hogy a környékbeli falvakban és tanyákban szállást és élelmet keressenek maguknak, mert itt a pusztában vagyunk." „Ti adjatok nekik enni" — válaszolta. „Nincs, csak öt kenyerünk és két halunk — mondták." El kellene mennünk, hogy ennyi népnek ennivalót vegyünk. Volt ott vagy ötezer férfi. Erre azt az utasítást adta tanítványainak: „Telepítsétek le őket olyan ötvenes csoportokban." Úgy is tettek, letelepedtek mindnyájan. Most kezébe vette az öt kenyeret és a két halat. Föltekintett az égre, megáldotta és tanítványainak adta, hogy osszák ki a népnek. Mindnyájan ettek és jól is laktak, s végül még tizenkét kosárra való maradékot szedtek össze."

„Gyertek, egyetek a kenyeremből"..

A bölcsességről megszemélyesítve beszél a Példabeszédek könyve:

„Megépítette házát a bölcsesség...
és az asztalát is megterítette.
Kiküldte szolgálóit és kihirdette
a város magasabb pontjain:
...kerüljetek beljebb!...
Gyertek, egyetek a kenyeremből,
igyatok a borból, amelyet kevertem!
Éltek, csak hagyjatok fel a dőreséggel
és járjatok az értelem útjain" (Péld 9, 1—6).

Az isteni tanítás legyen az embernek kenyere! Mindennapi kenyere! Olyanformán, ahogyan az Üdvözítő mondta tanítványainak: „Az én eledelem, hogy annak akaratát teljesítsem, aki küldött, s elvégezzem, amit rám bízott" (Jn 4, 34).

Jézus azonban más ételről és italról is gondoskodott az utolsó vacsorán: „Vegyétek, osszátok el magatok között... Ez az én testem, amelyet értetek adok... Ez a kehely az újszövetség az én véremben, amelyet értetek ontok" (Lk 22, 18—20).

Az Ószövetség megszámlálhatatlan áldozata helyébe keresztáldozata lépett, az egyetlen, az üdvözítő áldozat. A régi áldozatok „csak testi szertartások, amelyek ételből, italból és különféle lemosásokból állnak, és kötelező erejük csak az újjárendezés idejéig tart. Krisztus azonban a ránk váró javak főpapjaként jelent meg, s belépett abba a nagyobb és tökéletesebb sátorba, amelyet nem ember keze alkotott, vagyis nem ebből a világból való. Nem a bakok vagy borjak vérével, hanem saját vérével lépett be egyszer s mindenkorra a szentélybe, és örök megváltást szerzett" (Zsid 9, 10—12).

Áldozatunk, táplálékunk, társunk lett az Isten egyszülött Fia.

Judea királya, Jehosafát, amikor az ellenség megtámadta, így imádkozott: „Urunk, atyáink Istene! Te vagy az Isten a mennyben, és te vagy a népek összes királyságának uralkodója. A te kezedben olyan erő és hatalom van, hogy annak senki sem tud ellenállni. Istenünk, te űzted ki e föld lakóit néped, Izrael elől és te adtad barátod, Ábrahám ivadékának mindörökre. Ők le is telepedtek

rajta, és szentélyt építettek nevednek azzal a szándékkal: ha valami nyomorúság tör ránk, kard vagy büntetés, pestis vagy éhínség, akkor megállunk e templom előtt és a te színed előtt, mert ebben a házban van a te neved. Aztán hozzád kiáltunk szorongattatásainkban, s akkor te meghallgatsz és megsegítesz bennünket" (2 Krón 20, 6—9).

Hasonlót érzett az újszövetség népe, amikor templomokat épített, oltárokat, s amikor őrizte a szentmisén átváltoztatott kenyeret. Krisztus áldozatába beleépítheti minden szenvedő a bánatát, s Krisztus színe elé állhat a szentséglátogatáskor és asztalának vendége lehet a szentáldozásban.

Jézus nem hagyta el övéit! Velük, velünk maradt.

Hogy megértsük, milyen érték Krisztus áldozata és milyen nagy ajándék a szentáldozás, hallgassuk meg egy református lelkész feleségének a megjegyzését: „Hat év alatt egyetlen kenyai templomot láttam, amelyik nem volt egészen tele" (Pásztor Jánosné: Kenyai napló, 145).

Van-e bennünk ekkora buzgalom?

Megragadó az is, amit 1000 körül a clunyi szerzetesekről jegyeztek föl. Amikor szentáldozáshoz járultak, lehúzták cipőjüket. Tudták, hogy az égő csipkebokor van itt, az a titok van jelen, amely előtt Mózes térdre roskadt (Ratzinger: A mustármag reménye, 78).

S adunk-e ennyit lelkünk tisztaságára, amikor áldozunk? Érdekes szokás kezdett elterjedni az elmúlt években szerte a világon. Gyarapodott az áldozók száma, de fogyott a gyónók száma! Sajnos, nem a bűn lett kevesebb, hanem sokszor elmosták a bűn fogalmát.

Az új egyházi törvénykönyv, amely 1983. ádvent első vasárnapján lépett érvénybe, 917. kánonjában írja: Aki a legszentebb Oltáriszentséget magához vette, ismételten megáldozhat azon a napon, ha ismét szentmisén vesz részt. — Ez egy újabb engedmény, amely örömet jelent mindazoknak, akik éhezik és szomjazzák az Urat. S minden szentáldozással több és értékesebb emberek lesznek. Mélyül a szeretetük és egyre erősebbek lesznek az élet terheinek elviselésére.

Dr. Margarete Mitscherlich egy könyvet jelentetett meg: „Die Unfähigkeit zu trauern" = aki képtelen gyászolni címmel. S benne valóban arról ír, mennyire kiüresedett az életünk. Elsekélyesedtek az emberi érzések. A gyász sok esetben nem más, mint színészkedés.

„Nem tudunk igazán szeretni", írja. „Feladjuk elveinket" — állapítja meg, és életünk több fonákságát szedi tollvégre. A könyv azonban bizakodó, s éppen ezért könyvsiker lett belőle. Sikerének titka a remény. Hisz abban, hogy az embert meg lehet változtatni és előbb vagy utóbb, de győz a szeretet (Profil, 1831/3. 30. old.).

Az emberré válásban, az újjászületésben nagy segítségünk a szentmise; de az a szentmise, amelyet nem „hallgatunk", hanem tevékenyen veszünk részt benne és áldozunk.

Van egy német közmondás: „Der Mensch ist, was er isst" = az ember olyanná válik, amilyen a tápláléka. — A keresztény embernek krisztusivá kell alakulnia, hiszen Vele táplálkozik. „Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, az bennem marad én meg benne" (Jn 6, 56).

D. *Thalhammer* szerint: „Minden szentáldozásban elragad minket egy-egy újabb hulláma annak az isteni életnek, amely Krisztusból árad, amely átjár minket, és létünket lépésről lépésre közelebb viszi a beteljesüléshez. Minden szentáldozás esemény, nagyobb, mint bármi más ami velünk történik. Igen, a napunk egyetlen igazán jelentős eseménye. A szentáldozás az ember legvégső igen-je a megtestesült Isten felé, a határtalan szeretet felé. Egy vidám, boldogító Igen, hivő ajakról."

A IV. században galamb formájú szentségházban helyezték el az Oltáriszentséget. Aranyszájú Szent János írja: „Az Úr teste már nem pólyába van takarva, mint egykor a jászolban, hanem a Szentlélek ruháját viseli."

Az Élő Kenyérből, a templom csendes mélyéről felénk suttog az ószövetségi ígéret:

„Én, az úr, a te Istened,
én ragadtam meg jobbodat.
Én szólok hozzád így: Ne félj!
Én megsegítlek" (Iz 41, 13).

*

„Az ember számára a jelen üdvrendben semmi más nem lehet elég, semmi másban nem találhatja meg igazi önmagát, semmi más nem juttathatja fel az életnek olyan csúcsára, amelyet a maga sajátos életének érezhet, csak ha úgy tud a szeretet partnerségébe

kerülni Istennel, ahogyan Isten szereti Istent, a Fiú az Atyát a Szentlélekben. Ezért hiába a többi hat szentség, hiába az Atyát kereső élet, ha nincs szentmise. Egyedül az eukarisztia ünneplésében (=szentmise cselekvése) találkozhatunk valóban úgy Atyánkkal, mint Isten az Istennel, és egyedül a szentmise által fogadhat el és ölelhet magához bennünket Istenünk úgy, mint valódi gyermekeit." (Dörnyei—Gergye—Csőgl: A szentségek életértéke. 248. old.)

JÉZUS SZENTSÉGES SZÍVÉNEK ÜNNEPE

OLVASMÁNY (Ez 34, 11—16)
„Nézzétek, magam gondoskodom nyájamról, és magam ügyelek rájuk... szemlét tartok juhaim fölött... megkeresem az elveszettet... bekötözöm a sérültet."

SZENTLECKE (Róm 5, 5—11)
„Isten azzal tesz tanúságot irántunk való szeretetéről, hogy Krisztus meghalt értünk, amikor még bűnösök voltunk."

EVANGÉLIUM (Lk 15, 3—7)
Egy alkalommal vámosok és bűnösök jöttek Jézushoz, hogy hallgassák. „A farizeusok és az írástudók méltatlankodtak miatta... Erre mondott nekik egy példabeszédet:
„Ha közületek valakinek van száz juha és egy elvész belőlük, nem hagyja-e ott a pusztában a kilencvenkilencet, hogy keresse az egy elveszettet, amíg meg nem találja? Ha megtalálja, örömében vállára veszi, hazasiet vele, összehívja barátait és szomszédait: örüljetek ti is, mert — mondja — megtaláltam elveszett bárányomat. Mondom nektek, éppen így nagyobb öröm lesz a mennyek országában egy megtérő bűnösön, mint kilencvenkilenc igazon, akinek nincs szüksége rá, hogy megtérjen."

Jézus, alakítsd szívünket a Te Szíved szerint

A XVII. század nagy szentje, *Alacoque Szent Margit* egy lelkigyakorlata alkalmával hallotta a belső hangot, Jézus hangját: „Szívem számára áldozatot keresek... aki önmagát egészen föl akarja áldozni tervem megvalósítására". Válasza ez volt: „...kijelentem, hogy Istenemnek alávetem és föláldozom magamat mindenben, amit tőlem kíván. Szívemet föláldozom kívánságának teljesítésére fenntartás nélkül..." Úgy látja Jézus Szívét, amint sebek borítják.

„Azt mondta nekem: Isteni Szívem oly szenvedélyesen szereti az embereket és különösképpen téged, hogy lángoló szeretetének lángjait nem tudja tovább magába zárni, hanem a te közvetítésed által ki kell azokat árasztanom és Magamat nekik ki kell nyilatkoztatnom, hogy meggazdagítsam őket"... S megkapta az ún. Jézus Szíve — ígéreteket:

1. Szívem tisztelőinek megadom mindazokat a kegyelmeket, amelyekre szükségük van.
2. Családjukban békét szerzek.
3. Megvígasztalom őket szenvedéseikben.
4. Biztos menedékük leszek életükben, de főképpen haláluk óráján.
5. Minden vállalkozásukat megáldom.
6. A bűnösök Szívemben az irgalom forrására és tengerére találnak.
7. A lanyha lelkek buzgókká válnak.
8. A buzgó lelkek még nagyobb tökéletességre emelkednek.
9. Megáldom azokat a házakat, amelyekben Szívem képét tisztelik.
10. A papoknak olyan erőt adok, hogy még a megrögzött bűnösöket is megtérítik.
11. Szívembe zárom és onnét soha ki nem törlöm azoknak a nevét, akik ezt az ájtatosságot terjesztik.
12. Szívem túláradó irgalmában megígérem, hogy mindazoknak, akik kilenc egymás után következő hónap első péntekén megáldoznak, megadom a végső állhatatosság kegyelmét; nem fognak szentségek nélkül meghalni és Szívemben biztos menedékük leszek haláluk óráján" (Vö. Ijjas Antal: Szentek élete II. 312—324).

Magánkinyilatkoztatás ez, de egyáltalán nem jelenti, hogy a Jézus Szíve tisztelet idejét múlta volna. „A magánkinyilatkoztatás.. nagyon is lehetséges; tiszteletben tartása pedig annak az egyes embernek, akinek szól, éppenséggel hitbeli kötelezettsége lehet... A magánkinyilatkoztatások csupán ahhoz adnak ösztönzést, hogy az Egyház a mindenkori helyzetnek megfelelően tudjon az egyetlen és örökké állandó evangélium szerint cselekedni" (Rahner-Vorgrimler: Teológiai Kisszótár, 458).

A Jézus Szíve-tisztelet élénk kifejezése Jézus szavainak: „*Senki sem szeret jobban, mint az, aki életét adja barátaiért*" (Jn 15, 13). Ő oda-

adta a Szívét! „A végtelenül irgalmas Isten azzal mutatta meg nagy szeretetét irántunk, hogy Krisztussal életre keltett minket, bűneinkben halottakat is — így kegyelemből kaptátok a megváltást; feltámasztott minket, és maga mellé ültetett a mennyben" (Ef 2, 4—6).

Nagypéntek sötét óráiban is a szeretetét sugározta. II. János Pál pápának a szavaival: „Épp amikor leginkább megérdemelné az emberektől az irgalmat — azoktól, akikkel csak jót tett —, nem kapja meg. Sőt, még akik legközelebb állnak hozzá, azok sem képesek megvédeni, vagy ellenségei kezéből kiragadni Őt. Krisztusban, messiási küldetésének ezen az utolsó útján beteljesednek a prófétai jövendölések, főleg Izajásé, amelyeket Isten Szolgájáról mondott: „az Ő sebei által gyógyultunk meg" (Iz 53, 5 — Dives in misericordia, 43).

Még a háború előtt játszottak egy érdekes filmet, „A harmincadik" volt a címe. Bájos a tartalma: dolgozatírásra készül az iskola. Előttevaló este azonban azt veszi észre a tanító, hogy elfogyott a tinta. A város messze volt; jármű sem volt, pénz sem volt rá. Egy vegyész barátjához ment el és arra kérte, hogy kis tanítványainak csináljon tintát. A vegyész azonban csodálkozva nézett a tanítóra: minek? Mindketten nőtlenek vagyunk, a mi gyerekeinknek nem kell a tinta. Minek is ügyet csinálni ebből? Minek fáradjon? A lelkes tanítónak az volt a válasza: szeretetből.

— Szeretetből? kérdezte a vegyész. De mi a szeretet? — S üvegcséire mutatott rá — Mutassa meg a szeretet képletét!

Jézus Szívére mutat az Egyház: „Az Isten szeretete abban nyilvánul meg, hogy Isten elküldte a világba egyszülött Fiát, hogy általa éljünk. *A szeretetnek nem az a lényege, hogy mi szeretjük Istent, hanem hogy ő szeret minket, és elküldte a Fiát bűneinkért engesztelésül*" (1 Jn 4,9—10).

S Jézus Szívében kell megtalálniuk az embereknek a boldogságot. Jézus Szívének erényeit kell utánozniuk.

„*Kőszívű*" címmel filmben is feldolgozták azt a mesét, amely egy gonosz óriásról szólt, aki az erdők mélyén elrabolta az emberi szíveket és helyette kőszívet adott. Egy fiatalember is betévedt az erdőbe és a gonosz hatalmába került. Ez rászedte, hogy adja oda szívét, dobogó, piros szívét, helyette szerencsét és gazdagságot kap. Amikor megtörtént a csere, a fiú valóban gazdagodni kezdett, mert munkásait zsarolta, a munkások bérét csökkentette. Rengeteg pénze lett, az emberek azonban kerülték és féltek tőle. A kőszív nem érzett

szeretetet, nem tudott örülni semminek, nem tudott örömet szerezni, hiányzott belőle a szív jósága. Végül, kalandok árán, de visszavette emberszívét, s szegényen is boldog volt, mert tudta, *érezte, mi a szeretet.*

Mintha a mi világunk is szenvedne a kőszívektől. Hiányzik a részvét, a jóság, a segítőkészség és helyette sokszor az érdekek parancsolnak, a pénz az úr. A kőszív azonban csak szerezni tud, de boldogságot érezni és boldogságot sugározni nem.

Szükségünk van egy Szívre, Jézus Szívére.

Petőfi Sándor korában sem lehetett másként:

„Az ész miatt akár megfagyhatnánk,
de szívünkben felmelegít a láng".

Mi hozzátehetjük, hogy Jézus Szívének lángja melegíti fel a fagyos szíveket.

S azt is tudjuk, micsoda erő a Jézus Szíve tisztelet azoknak, akik komolyan veszik a Krisztus-követést.

Szent Pál írja róla: „*Ő nem gyönge veletek szemben, hanem hatalmas köztetek.* Gyöngeségében ugyan megfeszítették, de Isten erejéből él. Mi is gyöngék vagyunk benne, de vele együtt élünk..." (2 Kor 13, 3—4).

Sfrondrati Lajos előkelő család sarja volt. Nagybátyja XIV. Gergely pápa, s rokonságában bíborosok és püspökök. Szertelen, forrófejű gyermek volt. 12 éves korában beadták a San Gallen-i kolostorba, de ott is hasonlóan viselkedett. Társaira, sőt tanárára is kést fogott. Nem csodálatos módon változott meg, hanem lassan-lassan. Úgy, ahogyan a közmondás tartja: „Lassú víz partot mos." Komoly lelki munkával megszelídült, fegyelmezett gyermek lett; később szerzetes, egy kolostor apátja, végül bíboros. Sokszor mondta: forrófejű, vad gyermek voltam, Krisztus azonban megszelídített (Magyar Kurír, 1983. jún. 4. — 73. évf. 127. szám).

Életünket Krisztus kezébe kell tennünk! S kérnünk gyakran: „Szelíd és alázatos szívű Jézus, alakítsd szívünket a Te szent Szíved szerint!"

Prohászka Ottokár szép vallomása legyen a mi hitvallásunk is:

„Hiszek Jézus szentséges Szívében,
És mindent átölelő nagy szeretetében.
Hiszek a lelkeknek szent közösségében,
Hiszek a szeretet végső győzelmében."

*

„A néma éjbe harsogom
És abbahagyni nem fogom:
A nagy Szív útja megrekedt.
A világ béna, bús, beteg.
Szeressetek, szeressetek!"

(Székely László)

*

Jézus Szíve semmisíts meg bennem mindent, ami nem tetszik Neked!

Jézus Szíve, járja át mélyen az én szívemet is a tiszta szeretet, hogy Téged soha el ne felejtselek, és Tőled soha el ne szakadhassak!

(F. Lelotte)

DECEMBER 8. SZŰZ MÁRIA SZEPLŐTELEN FOGANTATÁSA

OLVASMÁNY (Ter 3, 9—15, 20)
De az Úristen hívta az embert és így szólt hozzá: „Hol vagy?" Ő így válaszolt: „Hallottam lépteidet a kertben, s féltem, mert meztelen vagyok, tehát elrejtőztem." De ő így szólt: „Ki adta tudtodra, hogy meztelen vagy? Ettél a fáról, amelyről megtiltottam, hogy egyél?" Az ember így válaszolt: „Az asszony adott a fáról, akit mellém rendeltél, azért ettem." Az Úristen megkérdezte az asszonyt: „Mit tettél?" Az asszony így felelt: „A kígyó vezetett félre, azért ettem."
Az Úristen így szólt a kígyóhoz: „mivel ezt tetted, átkozott leszel minden állat és a mező minden vadja között. Hasadon csúszol és a föld porát eszed életed minden napján. Ellenkezést vetek közéd és az asszony közé, a te ivadékod és az ő ivadéka közé. Ő széttiporja fejedet, te meg a sarkát veszed célba."
Az ember Évának nevezte feleségét, mert ő lett minden élő anyja.

SZENTLECKE (Ef 1, 3—6, 11—12)
Áldott legyen az Isten, Urunk, Jézus Krisztus Atyja, aki Krisztusban minden lelki áldással megáldott minket fönn az égben. Mert őbenne választott ki bennünket a világ teremtése előtt, hogy szentek és feddhetetlenek legyünk előtte. Szeretetből eleve arra rendelt bennünket, hogy Jézus Krisztus által — akarata szerint — gyermekeivé legyünk, hogy magasztaljuk felséges kegyelmét, amellyel szeretett Fiában jóságosan megajándékozott. Őbenne nyertük el az örökséget annak végzéséből, aki mindent szabad elhatározása szerint tesz. Szolgáljunk hát felsége dicsőségére, mi akik már korábban is Krisztusba vetettük reményünket.

EVANGÉLIUM (Lk 1, 26—38)
Isten elküldte Gábor angyalt Galilea Názáret nevű városába egy szűzhöz, aki egy Dávid házából való férfinak, Józsefnek volt a jegyese, és Máriának hívták. Az angyal belépett hozzá és megszólította:„Üdvözlégy kegyelemmel teljes ! Veled van az Úr ! Áldottabb vagy minden asszonynál." E szavak halla-

tára Mária meghökkent, és gondolkozni kezdett rajta, miféle köszöntés ez. Az angyal így folytatta: „Ne félj, Mária! Kegyelmet találtál Istennél. Gyermeket fogansz, fiút szülsz, és Jézusnak fogod elnevezni. Fiad nagy lesz és a Magasságbeli Fiának fogják hívni. Az Úr Isten neki adja atyjának Dávidnak trónját és uralkodni fog Jákob házán örökké, s országának nem lesz vége."
Mária megkérdezte az angyalt: „Hogyan válik ez valóra, amikor férfit nem ismerek? Az angyal ezt válaszolta: „A Szentlélek száll rád s a Magasságbeli ereje borít be árnyékával. Ezért a születendő Szentet is az Isten Fiának fogják hívni. Lásd, rokonod, Erzsébet is fogant öregségében, s már a hatodik hónapban van, noha meddőnek mondták, mert Istennél semmi sem lehetetlen. Mária így válaszolt: „Az Úr szolgálója vagyok, teljesedjenek hát be rajtam szavaid." Erre az angyal eltávozott.

Isten tiszta világa

„Az egyházi év folyamán nemcsak Jézus Krisztus életének titkait, hanem az égi szentek ünnepét is megüljük... Hogy tudniillik közbenjárásukat kérjük, *kiknek ünnepén örvendezünk, azok segítségével fölemeltessünk*... (Szent Bernát).
Valamennyi szent között különleges módon tiszteljük az istenszülő Szűz Máriát... Szentebb a keruboknál és szeráfoknál, és nagyobb a dicsősége minden égi szentnél, mivel kegyelemmel teljes (Lk 1, 28), és mivel ő az Isten anyja, aki nekünk a Megváltónkat e világra szülte. Ha tehát ő az irgalmasság anyja, életünk, édességünk, reménységünk, akkor kiáltsunk hozzá sírva és zokogva e siralom völgyéből..."

(Bálint Sándor)

Szeplőtelen Fogantatás ünnepén, amikor Isten anyjának tökéletes tisztaságát csodáljuk, kiáltsunk hozzá szennyezett világunk tisztulásáért.

Korunk egyik legnagyobb gazdasági, társadalmi és egészségügyi

problémája a *szennyeződés fokozatos növekedése.* Beláthatatlan és kiszámíthatatlan károk származtak már eddig is belőle a növényvilágra, állatvilágunkra és magára a szennyezést előidéző emberre is. A legnagyobb veszélye: a pusztulás, az élet elpusztítása. Ebből következik, hogy amikor küzdünk a szennyeződés ellen, az egyik legszebb feladatra vállalkozunk: *az élet védelmére.*

A hivő ember nemcsak a fizikai piszkot ismeri, hanem a lelki beszennyeződést is, mely a bűn következménye. Ez a lelki szennyezettség végigkíséri az emberiség történelmét, s mindig újabb és újabb problémákat vet fel, megoldhatatlannak tűnő helyzetek elé állítja az embert, amikor nem hajlandó az erkölcsi mocsár ellen küzdeni és keresni a tisztulás útját.

A kinyilatkoztatásból tudjuk, hogy Isten bűn nélküli világot teremtett. A szennyezettség az ember műve és ellenkezik Isten akaratával. Ezért az Isten nem hagyja ebben a lelki mocsárban az embert, hanem nyomban a bűnbeesés után megigéri neki, hogy majd végigjárhatja a tisztulás útját, és tisztává válhat. „*Ellenkezést vetek közéd és az asszony közé, a te fiad és az ő fiai között. Ő széttiporja a fejedet, te pedig a sarkát veszed célba*" (Ter 3, 15)

A mai ünnep elénk állítja Isten értelmes teremtményei közül azt, akinek nem kellett végigjárnia a tisztulás útját, mert a világ nem mocskolta be. Ő bűn nélküli a fogantatásának pillanatától. Az ő tiszta élete mutatja meg számunkra, hogy milyen az Isten bűn nélküli világa. Ezért, mert ő tiszta, nem Isten terve ellen dolgozik, nem a pusztulást segíti, hanem tisztaságánál fogva a legszebbre, a legnagyobbra képes vállalkozni, hogy az élet szerzőjét, s így magát az Életet adja oda emberi testben a világnak.

Ez a gondolat visszavezeti elmélkedésünket Mária előképéhez, Évához. Csodálatos *Milton* eposzának, az „*Elveszett paradicsomnak*" IV-ik éneke. Az addig társtalan Ádám mély álmából ébredve maga előtt talál egy hozzá hasonló értelmes, szép és kedvesen csevegő lényt; egy elragadó új teremtményt. Ebben a percben születik meg a földön első ízben a szerelem.
És ebből a szeretetből az emberi élet.
Ezért hívják Évát — mint neve is jelenti — az élők anyjának. A keleti egyház szentként tiszteli őt. Bár mi is örülünk, hogy bűnbánata és vezeklése által visszajutott Istenhez, meg annak

is, hogy ősanyánk, mégis megzavar bennünket az a gondolat, hogy emberi okoskodása miatt — Keleten az emberi furfang bálványistene Asclepiadés, akinek jelvénye a kígyó, — és emberi gőgje miatt inkább húz az engedetlenség, mint az Isten akaratát elfogadó alázat felé. Ezzel azután utódainak, sokaknak kárhozatát készítette elő.

Az Egyház, amikor lírai elragadtatásában köszönti húsvét előestéjén a megváltást, az Exultetben „boldog bűn"-ről énekel, mert az hozta le végül is közénk a testté lett Igét.

Éva vétke hozta meg ugyanakkor nekünk a nagy ígéretet: az Asszonyt, Szűz Máriát, a bűn nélkülit, a Szeplőtelent.

A „rosa mistica"-ról, a *titokzatos rózsáról* zengi a középkori himnusz „mutans Hevae nomen": megváltoztattad Éva nevét. Valóban Gábor angyal üdvözlete, ott a názáreti kis házikóban „A V É", fordítva É V A.

Szűz Mária, a „Bölcsesség széke" felette áll az emberi okoskodás kígyójának. Nem hisz neki. Nem fogadja el, hogy ha bűnt követtek el, ha lázadoztok, akkor: *Nem haltok meg; megnyílnak szemeitek;* és *olyanok lesztek, mint az Isten.*

NEM FOGTOK MEGHALNI. És íme a statisztika szerint a világon mindennap 230 000 ember hal meg, percenként 150 személy. Az első „halálos bűn" azóta is szüli áldozatait.

FELNYÍLNAK SZEMEITEK. Valóban megnyíltak és láthatták, hogy elveszítettek mindent, legfőként Isten megszentelő kegyelmét, azaz mezítelen lett életük. Kifosztott és vigasztalan.

OLYANOK LESZTEK, MINT AZ ISTEN. A Szentírás ezt állítja:

„Az ember, ha nincs benne belátás
akármilyen gazdag, olyan, mint az állat,
a melyre pusztulás vár." (Zsolt 49, 13)

Hol van ez a megígért csúcstól: „Olyanok lesztek, mint az Isten!"

Éva gőgje keresztülhúzta mindannyiunk számára ezt a lehetőséget. De íme, itt a második Éva, Szűz Mária, aki alázatossága révén nemcsak hasonlóvá lett az Úrhoz, hanem több annál, mert Isten anyja lett!

Mária már az angyali üdvözlet előtti életében is ismerte Istent. Imái, a körülötte zajló események, a világ teremtményei mind gyarapították tiszta lelkében Isten ismeretét. Meglátta, hogy népük Istene hatalmas, segítő, irgalmas és szeretetre méltó Isten. Lelkében igaz, hű istenkép alakult ki. Tudta, hogy Isten megnyilvánulásai alapján csak elfogadni, csak szeretni lehet. Tudta, hogy Isten terve legkedvesebb teremtményével, az emberrel csak az üdvözítés, a magához emelés lehet.

Ennek a megrendíthetetlen, „elkötelezett" pozitív Isten-ismeretnek birtokában Mária nem kételkedett és nem tétovázott. Nem gondolt magára, az emberek véleményére, csak Isten akaratára.

Ujjongó himnusza a mindenható, teremtő Istenhez újra csak az ő mélységes Isten-ismeretét kiáltja két évezreden keresztül a ma emberének: Ismerd meg az Istent! Igazságosságát, hatalmát és szeretetét magasztald velem együtt!

Mindennapi életünkkel mi is hozzájárulunk a világ ilyen vagy olyan formálásához. Tisztítjuk vagy szennyezzük az Isten világát önmagunkban és az emberek lelkében. Ha szennyezzük, akkor pusztítunk: készítjük a pusztulás útját önmagunk és mások számára egyaránt. Ha tisztítjuk, akkor az életet, az istengyermekség életét ápoljuk magunkban és másokban is. Tisztulásra és tisztításra választott ki minket az Isten. Ha tudunk Istenre figyelni, Isten felé hallgatózni, akkor mindig tökéletesebben ismerjük meg Őt végtelen szeretet-életében. Ez az istenismeret pedig mindennap újra és újra a szívtisztaság útján indít el bennünket, hogy „életünk legyen és bőségben legyen."

Az ádventi Szűzanya ünnepen megköszönjük Isten anyjának, hogy élete példájával megvilágította számunkra az igazságot, hogy Isten tiszta világa ebben a bűnös világban is létezik. Így nekünk is ebben a világban kell megtalálnunk azt az utat, ahol a legszebbet kereshetjük, és ha megtaláltuk, ápolhatjuk és védhetjük az Isten akaratával harmóniában dobogó tiszta szívet. Az ilyen szív pedig mindig életképes. Minél több ilyen szív dobog az emberekben, annál életképesebb lesz a világ.

Ezen szívtisztaságunkkal és belőle fakadó életképességünkkel olyannyira kedvesek leszünk Isten előtt, hogy bennünk is testet ölt az Isten Fia: „*Élek, de már nem én élek, hanem Jézus él bennem*" (Gal 2, 20). Az ilyen élet pedig mindig a megváltás gyümölcse bennünk. Ezt a

gyümölcsöt először Máriában, az ő szeplőtelen fogantatásában mutatta meg Isten a világnak. Ő azt akarja, hogy ez a gyümölcs bennünk is valósággá váljék. Ezt nem elég meghallani, tudomásul venni, hanem ki kell mondani a feleletet, amely csak így hangozhatik: *Legyen nekem a Te igéd szerint!*" (vö. Lk 1, 38).

*

Csíksomlyói búcsús ének

Szentséges Szűz Mária, szép liliomszál,
ki mindenkor szépen úgy virágozál,
hogy Szűz lévén meggyümölcsöztél,
imádd Jézust értünk, akit Te szültél,
szép liliomszál, szüzek virága,
könyörögj érettünk, Istennek anyja.
Ó, mily ékes vagy Mária, bűnösöknek szószólója!

SZENT ISTVÁN ELSŐ VÉRTANÚ

(december 26.)

SZENTLECKE (ApCsel 6, 8—10, 7, 54—59)

István kegyelemmel és erővel eltelve csodákat és jeleket művelt a nép körében. Erre a libertinusok, cireneiek, alexandriaiak, kilikiaiak és ázsiaiak zsinagógájából némelyek ellene támadtak, és vitatkozni kezdtek Istvánnal, de bölcsességével és a Lélekkel szemben, amellyel beszélt, nem tudtak ellenállni.

Amikor ezt hallották, haragra gyulladtak és fogukat vicsorgatták ellene. Ő azonban a Szentlélekkel eltelve fölnézett az égre, és látta az Isten dicsőségét és Jézust az Isten jobbján. Felkiáltott: „Látom, hogy nyitva az ég és az Emberfia ott áll az Isten jobbján." Erre ordítozni kezdtek, befogták fülüket, s egy akarattal rárontottak, kivonszolták a városból és megkövezték. A tanúk egy Saul nevű ifjú lábához rakták le ruhájukat. Míg kövezték Istvánt, így imádkozott: „Uram, Jézus, vedd magadhoz lelkemet!" Majd térdre esett és hangosan felkiáltott: „Uram, ne ródd fel nekik bűnül!" Ezekkel a szavakkal elszenderült.

EVANGÉLIUM (Mt 10, 17—22)

Az emberekkel szemben legyetek óvatosak, mert bíróság elé állítanak, zsinagógáikban pedig megostoroznak benneteket. Miattam helytartók és királyok elé hurcolnak, hogy tegyetek előttük és a pogányok előtt tanúságot. Amikor átadnak benneteket a bíróságnak, ne töprengjetek, hogyan és mit mondjatok. Abban az órában megadatik nektek, hogyan beszéljetek. Mert hisz nem ti fogtok beszélni, hanem majd Atyátok Lelke szól belőletek. Halálra adja majd a testvér a testvért, az apa a gyermekét, a gyermekek meg szüleik ellen támadnak és vesztüket okozzák. Mindenki szemében gyűlöletesek lesztek a nevemért. Aki azonban mindvégig kitart, az üdvözül.

„Az égi Betlehem"

„Szent István az Egyház első vértanúja, akit úgy követtek meg (ApCsel 6, 7). Diakónus volt: az apostolok segítője, a szegények gondviselője. A győzelem jelével, pálmaággal, köntösében pedig kövekkel szokták ábrázolni. Az ünnep szokottabb neve karácsony másnapja.
Géza fejedelem fiának az István nevet választja, hogy uralkodói méltóságában és kötelességeiben akár a vértanúságig állhatatos legyen. Ezért szól az esztergomi székesegyháznak legelső dedikációja szintén István vértanúnak."

(Bálint Sándor)

Érdekes, hogy a kora középkorban csak püspöki székesegyházak védőszentje, majd fokozatosan egyre több vidéki templomot szentelnek tiszteletére.

„Az Egyház céltudatosan helyezte ünnepét erre a napra, a téli napforduló archaikus pogány vigadozásainak időpontjára. Eltűrte, hogy e napon új hívei nagy áldomást üljenek. Továbbá vizet, sőt magvakat, takarmányt szentelt, lényegében tehát megáldotta, előkészítette a vegetációt. Megszentelte a lovakat és azt a szokást, hogy az emberek lakóhelyüket ezen a napon lovon megkerüljék, körülfussák, mintegy körülzárják, és így az István érdemeiért megnyílt ég oltalmába ajánlják."

(Bálint Sándor)

A megnyílt ég oltalmára minden kor emberének szüksége van. A hivő ember a maga módján ezt mindig ki is fejezte. És a kifejezés koronként és területenként változott, de mindig világosan hirdette, hogy a „megnyílt ég" a megváltás gyümölcse és ezen boldog valóság pillanata: Jézus megtestesülése. Ezért van az, hogy a megnyílt ég csak annak életében létezik, aki előbb már megtalálta az ég megnyitóját, emberi testben jászolban fekvő, földön járó Istenét.

Isten első megtalálói betlehemi születése után a pásztorok voltak. Ennek hátterében Isten előtti nyitottságuk figyelhető meg. Ez teszi

képessé őket az Istentől kapott jel felfedezésére és megértésére. Ez az első mozzanat, ami elindítja őket Isten nyitott egének felfedezésére.

István diakónus életében is az első lépés Isten felé a nyitottság. Ez abban állt, hogy amikor az apostolok eljutottak annak felismeréséig, hogy tizenketten már nem tudják teljesíteni azt, amit Jézus megparancsolt nekik, hogy az általa hirdetett örömhírt vigyék el az egész világra, hirdetvén minden teremtménynek (Mk 16, 15), akkor segítőtársakat választottak maguk mellé. Az egyik kiválasztott István volt, aki nyitott volt Isten ajándékozó jósága előtt: „*Istvánt kegyelemmel és erővel eltelve csodákat és jeleket művelt a nép körében*" (ApCsel 6, 8).

Isten népének, az Egyháznak ma is ez az útja Megváltója felé. Az Egyháznak az evangélium hirdetésében, jótékonykodásában, a szeretet gyakorlásában ma is segítőkre van szüksége. Ezek a segítőtársak mi lennénk. De ezen feladatunk fontosságát, szépségét és benne Isten akaratát csak akkor látjuk meg, ha nyitottak vagyunk az ő jelzései előtt. Ez az indító lépés a betlehemi jászol és a nyitott ég felismerése felé.

Szent István diakónus nemcsak kész volt Isten ügyének képviselésére, annak teljesítésére, hanem ennek következményeként Istentől rendelt jellé tudott válni mások számára: „*A főtanács valamennyi tagja mind őt figyelte, és olyannak látta az arcát, mint egy angyalét*" (ApCsel 6, 15). Isten szeretete, jósága, szépsége türköződött rajta. Annak jelenléte, aki rajtunk, embereken keresztül is ki akarja jelenteni magát a világnak. Ennek egyik gyümölcse pedig az öröm. Annak öröme, hogy Isten szeretete általam, az én odaadásom és áldozatvállalásom által ragyogja be a világot. Ezt az örömet a szenvedés sem tudja elvenni. Ezt bizonyítja az apostolok példája is: „*Ők pedig örvendezve távoztak a főtanács elől, mert méltónak bizonyultak, hogy Jézusért gyalázatot szenvedjenek*" (ApCsel 5, 41).

Amint a pásztorok megijedtek az égi jelre, de nem maradtak félelemben, hanem miután felfogták, öröm töltötte be őket, úgy töltötte be Szent Istvánt is az öröm ajándéka azért, hogy Isten az evangélium hirdetésére a szenvedésben is alkalmassá tette. Az ellenségeitől való félelmet, az Isten szeretetében elkötelezett élet jutalmáért ígért érték megsemmisítette benne.

Természetesen István diakónus élete ezen csúcs eléréséig sem volt

tétlen. Megvolt benne az a betlehemi pásztoroknál szintén megfigyelhető vonás, hogy az Isten üzenete érdekelte. Az apostolok tanításának, evangélium-hirdetésének buzgó hallgatója volt olyannyira, hogy kész volt arra, hogy Isten üzenetét tovább is adja. *...de olyan bölcsen beszélt a Lélek által, hogy nem tudtak ellenállni neki* (ApCsel 6, 10).

A következő vonás a pásztorok nyomában Szt. István életében az, hogy nemcsak egyszerűen tanított, hanem, amint a pásztorok biztatták egymást, ő elfogadta Isten biztatását a keresztény élet teljességére, a tanúságtételre. Ezzel az emberi szavakon túl megélt krisztusi magatartással hívta fel magára a figyelmet.

A felsorolt pásztori lépéseknek következménye: megérkeznek a betlehemi barlanghoz és „*megtalálták Máriát, Józsefet és a jászolban fekvő Kisdedet*" (Lk 2, 16). Ez a legszebb lépés útjukon. Szt. István életútján is az utolsó lépés a legszebb, melynek jutalmaként megnyílt előtte az „égi Betlehem". *Bizony, látom a megnyílt eget, s az Emberfiát, amint az Isten jobbján áll* (vö. ApCsel 7,56).

Földi életünk célja nem lehet más, mint az ég megnyitása és az „égi Betlehemben" Isten örökké tartó látása. Ehhez ő mindennap felkínálja segítségét, és elénk tárja a szükséges lépéseket. Azokat a lépéseket, amelyekre Szent István vállalkozott, és nem csalódott. Ha mi is vállalkozunk, akkor ez azt bizonyítja, hogy karácsony titkából megsejtettünk valamit, karácsonyi küldetésünket megértettük és elfogadtuk, s minden lépésünkkel közelebbi valóság lesz számunkra a megnyílt ég és azon túl az „örök karácsony", Isten boldogító látása.

*

Juhász Gyula

Imádság a gyűlölködőkért

Én Jézusom, te nem gyűlölted őket,
A gyűlölőket és a köpködőket.

Szeretted ezt a szomorú világot
S az embert, ezt a nyomorú virágot.

Te tudtad, hogy mily nagy kereszt az élet,
És hogy fölöttünk csak az Úr ítélhet.

Szelíd szíved volt, ó, pedig hatalmad
Nagyobb volt, mint mit földi birtok adhat.

A megbocsájtást gyakoroltad egyre,
Míg égbe szállni fölmentél a hegyre.

Ma is elégszer hallod a magasban
A gyűlölet hangját, amely égbe harsan.

A gyilkos ember hangját, aki részeg,
S a szeretet szavát feszítené meg.

Én Jézusom, most is csak szánd meg őket,
A gyűlölőket és a köpködőket.

Most is bocsáss meg nékik, mert lehet,
Hogy nem tudják tán, mit cselekszenek.

GYERTYASZENTELŐ BOLDOGASSZONY

(február 2.)

OLVASMÁNY (Mal 3, 1—4)
Nézzétek, elküldöm hírnökömet, hogy elkészítse előttem az utat. Hamarosan belép szentélyébe az Úr, akit kerestek, és a szövetség angyala, aki után vágyakoztok. Lám, már jön is! — mondja a Seregek Ura. De ki fogja tudni elviselni jövetele napját? És ki maradhat állva, amikor megjelenik? Mert olyan, mint az olvasztók tűze és a ványolók lúgja. Leül, mint az ezüstolvasztó és tisztító mester. Megtisztítja Lévi fiait, megfinomítja őket, mint az aranyat és az ezüstöt, hogy méltóképpen mutassák be az áldozatot az Úrnak.

SZENTLECKE (Zsid 2, 14—18)
Minthogy a gyermekeknek közös a testük és a vérük, ő is részt kapott belőle, hogy így halálával legyőzze azt, aki a halálon uralkodott, tudniillik, a sátánt, és felszabadítsa azokat, akiket a haláltól való félelem egész életükre rabszolgává tett.
Hiszen nem az angyalokat, hanem Ábrahám leszármazottait karolta fel. Ezért minden tekintetben hasonlóvá kellett válnia testvéreihez, hogy irgalmas és Istenhez hűséges főpap legyen, és kiengesztelje a nép bűneit. Így mivel maga is kísértést szenvedett, tud segíteni azokon, akik a kísértéssel küzdenek.

EVANGÉLIUM (Lk 2, 22—40)
Amikor elteltek a Mózes törvényében megszabott tisztulás napjai, felvitték Jeruzsálembe, hogy bemutassák az Úrnak, ahogy az Úr törvényében elő volt írva: minden elsőszülött fiút az Úrnak kell szentelni, s az áldozatot is be akarták mutatni, ahogy az Úr törvénye előírta: egy pár gerlicét vagy két galambfiókát.
Élt Jeruzsálemben egy Simeon nevű igaz és istenfélő ember. Várta Izrael vigaszát és a Szentlélek töltötte el. Kinyilatkoztatást kapott a Szentlélektől, hogy addig nem hal meg, amíg meg nem látja az Úr Fölkentjét. A Lélek indítására a temp-

lomba ment. Amikor a szülők a gyermek Jézust bevitték, hogy a törvény előírásának eleget tegyenek, karjába vette és áldotta az Istent ezekkel a szavakkal:

„Bocsásd el, Uram, szolgádat,
szavaid szerint békében,
mert látta szemem üdvösségedet,
melyet minden népnek megadtál,
világosságul a pogányok megvilágosítására,
és dicsőségül népednek, Izraelnek."

Apja és anyja csodálkoztak azon, amit fiúkról mondott, Simeon megáldotta őket, és így szólt anyjához, Máriához: „Ez sokak romlására és sokak feltámadására lesz Izraelben, jel lesz, amelynek ellene mondanak — a te lelkedet is tőr járja át —, hogy sokaknak kiderüljenek a titkos gondolatai." Volt egy Áser törzsből való, Anna nevű prófétaasszony, Fánuel leánya, aki már igen öreg volt. Hét évig élt férjével lánysága után, aztán özvegyen maradt. Már nyolcvannégy esztendős volt. Nem hagyta el a templomot soha, éjjel-nappal böjtölt és imádkozott az Isten szolgálatában. Ebben az órában is odajött, dicsőítette az Istent, és beszélt róla mindenkinek, aki csak várta Jeruzsálemben a megváltást. Miután így eleget tettek az Úr törvényének, visszatértek galileai városukba, Názáretbe. A gyermek pedig nőtt és erősödött, bölcsesség töltötte be, és az Istennek kedve telt benne.

Gyertyaárusítás

„Gyertyaszentelő Boldogasszony, a Müncheni kódexben (1466) Szűz Mária tisztulatta, az Érdy kódexben (1527) Asszonyunk Mária tisztulatja, Mária tisztulásának (purificatie Mariae Virginis) napja, görögül Hypapanté, vagyis Találkozás, amikor a világ világosságát, Jézust a mózesi törvény értelmében bemutatta a templomban" (Lk 2, 22—32).
A szentelt gyertya egyike a legrégibb szentelményeknek.

A Pray-kódex tanúsága szerint a magyar középkorban ezen a napon először a tüzet áldották meg, majd ennél a tűznél gyújtották meg azután a gyertyákat."

(Bálint Sándor)

A keresztény ember számára a „szentelt tűz" Krisztus, akitől, természetfeletti fényünket nyerjük. Csak ennek a fénynek birtokában Isten égő gyertyájaként sikerülhet az életünk.

Akinek sikerül eljutnia az Őrségbe, feltétlenül meg kell tekintenie a XIII. sz.-ban épült *veleméri Szentháromság templomot.* A bejárati ajtó áthidaló íve fölött a fiait tápláló Pelikán madarat látjuk.

„A bibliai szóhasználat szerint a pelikánmadár az elhagyatottságnak, a pusztaságnak a jelképe. Az előrehaladó „életestben" olyanná válik az ember, mint a „puszta pelikánja", vagyis elhagyatottá.

A veleméri templom pelikánmadarának is ez a mondanivalója: a mindennapos „est"-ben és az „életest"-ben, vagyis a halálban magára marad az ember. Ezért az „est" a magábaszállás ideje.

A pelikánnak a magárahagyatottságát a népképzelet tovább színezte. A legendák szerint ez az állat szereti legjobban kicsinyeit. A végszükségben a csőrével felhasítja saját mellét, hogy vérével lemossa, táplálja és újraélessze fiókáit. Így azután a kép alkalmas lett arra, hogy jelképezze Krisztus szeretetét, a megváltás művét, a keresztáldozatot és az Eucharisztiát egyaránt, és hogy utaljon a megtisztulásra, a bűnök lemosására, vagyis a keresztségre és a bűnbánatra.

A bűnben leledző ember tisztátalanságát Krisztus mossa és mossa le vérével. Ezért alkalmazza a Pelikán-képet Krisztusra Aquinói Szent Tamás, amikor így imádkozik:

Pie Pelicane, Jesu Domine,
Me immundum munda tuo sanquine...

Nemcsak egyszerűen Pelikánnak mondja Krisztust, hanem a „pius" jelzővel utal arra, hogy hasonlatról van szó. Az idézett sorokat Sík Sándor így fordítja:

Kegyes Pelikánunk, égi szeretet,
Véredben, tisztátlant, moss meg engemet...

Tehát az ember számára az „est" a megtisztulás órája is. A pelikán-kép jelen esetünkben — azzal, hogy a nyugati oldalon szerepel és az „est" hangulatába van belefestve — utalás egyrészt a földi megtisztulásra: benne mossa le vérével Krisztus újra meg újra a gyarló ember vétkeit; másrészt a túlvilági tisztulásra, a purgatóriumra, amelynek előfeltétele az előbbi: bűnbánatos megtisztulás.

Menj hát
— — — — — — — —
arcát mosd le szépen,
— — —
de úgy, hogy meg ne hagyj rajta semmi szennyet:
mert legparányibb ködfolttal szemében
nem illenék, hogy bár a legkisebbnek
Éden szolgái közt elébe lépjen.
(Purg 1, 94—99)

A pelikános purgatórumi képszerkezet külön érdekessége, hogy naptári értéke is van. Jelöli pedig a február 2-i ünnepet. Az est — magábaszállás — bűnbánat — megtisztulás — életest — túlvilági megtisztulás láncolatának további szeme ugyanis a február 2-i tisztulási ünnep: „Purificatio Sanctae Mariae" — Szűz Mária tisztulása. Bibliai értelemben jelenti a Jézus születése utáni negyvenedik napot: „*Amikor elteltek* (Mária számára) *a Mózes törvényében megszabott tisztulás napjai*... (Lk 2, 22). A mózesi törvény szerint az anyát fiúgyermek születése után negyven napig tisztátalannak tekintették (Lev 12, 4), ez után áldozat bemutatásával nyerte vissza tisztaságát. A törvényt Mária is teljesítette.
A további láncszem az eszmetársításban az ünnepek egy másik tárgya és az arra vonatkozó elnevezése. A február 2-i ünnep bibliai liturgiai tartalmában ugyanis benne van az is, hogy Jézussal — amikor szülei bemutatták a templomban —

találkozott két jámbor személy, Simeon, az igaz és istenfélő férfiú és Anna prófétaasszony. Innen azután az ünnep elnevezése: „Találkozás".

(Kovács József)

Az ünnep mai elnevezése — „Urunk bemutatása" — arra utal, hogy az „Örök Világosság", Krisztus elindult földi útjára, hogy meghódítsa az emberi szíveket. Tehát az emberek közé és az emberekért jön. S a keresztény élet mindig ott születik, ahol egy ember vállalja a vele való találkozást Simeon és Anna prófétaasszony példája szerint.

Ez a találkozás és a szerinte való élet nem könnyű. Ezt látta meg Malakiás próféta, és ezért fogalmazta meg a súlyos kérdést: „De kinek lesz bátorsága, hogy elé kerüljön, amikor eljön? Ki állhat meg az ő színe előtt?" A kérdésekre adott feleletben a próféta nem mulasztja el annak feltárását, hogy milyen legyen az életünk, hogy Jézus áldozatával egyesíthessük a miénket, és úgy ajánlhassuk fel mennyei Atyánknak. Így leszünk Jézus testvérei, a megváltás részesei *„egy és ugyanazon atya gyermekei..."* (lecke), akik élvezik Isten Fiának támogatását, mert ő tud *„...segíteni azokon, akik kísértéssel küzdenek, mivel maga is kísértést szenvedett"* (lecke). Ennek az áldozatvállaló életnek gyümölcse pedig az lesz bennünk, hogy égő gyertyaként, Krisztus fényével világítunk a sötétségben vergődő embereknek. Ha azt akarjuk, hogy sikerüljön az életünk, nincs is más lehetőség számunkra, hiszen Krisztus csak ezt az egy utat jelölte meg: *„Ti vagytok a világ világossága!"* (Mt 5, 14) Tehát vagy vállaljuk az égő gyertya szerepet életünkben, vagy tudomásul kell vennünk, hogy nem lehetünk egy örök életre az „Örök Világosság" birtokosai.

Gyertyafénnyel jelképezett életünkről tudnunk kell:

1. Minden fény *Istentől*, az örök fénytől kapja fényességét.

2. Az ember a *megszentelő kegyelem* által öltözködik Isten fényességébe. Ez először a keresztségben történik meg. Ez a fényesség azonban a bűnnel elveszthető. Tehát a keresztény ember számára igen fontos figyelmeztetés: „Vigyázz, hogy a világosság, mely benned van, sötétség ne legyen!"

3. A lámpa *gondos ápolást kíván.* Nem szabad hagyni, hogy a meggyújtott gyertya elaludjon. — Így van ez a keresztény élettel is. Nappal és éjjel egyaránt állandó helytállást kíván, fáradhatatlan

lelkeket. A keresztény életet nem törheti le a nappal fáradozása, de az öregkor terhe sem.

4. A lámpát tartóra teszik, hogy *megvilágítsa* az egész helyet, és azt, aki oda betér. Az emberben a szemek töltik be ezt a szerepet, ezért a szemek feladata a testi-lelki éleslátás, a jó és rossz megkülönböztetése.

5. A lámpa azonban, amikor világít *önmagát is megvilágítja*, vagyis látszik, amint ég. A keresztény ember számára a krisztusi tanítás ez: *„Úgy világosodjék a ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák jótetteiteket és magasztalják mennyei Atyátokat"* (vö. Mt 5, 16).

Az Egyház hivatalos imádságának, a zsolozsmának befejező részében, az ún. Kompletóriumban szerepel a bemutatáskor Simeon ajkáról elhangzott ima:

Bocsásd el, Uram, szolgádat,
szavaid szerint békességben!
Hiszen már meglátták szemeim,
akit küldtél, az Üdvözítőt.
Őt adtad számunkra,
csodájára minden népnek... mégpedig „világosságul."

„E kihangsúlyozott *„világosság"* lehetett az alapja annak, hogy az Egyház február 2-án gyertyát szentel Krisztus világosságának kifejezésére. E gyertyát a keresztény nép a gyakorlatban a gonosz lélek feltartóztatására és elűzésére használja, és figyelmeztetőül teszi a haldoklók kezébe, hogy gondoljanak az „életest" idején az „Örök Világosságra", ahonnan minden fény a fényét kapja.

Mindezek alapján keresztény küldetésünket is megfogalmazhatjuk: *Gyertyaárusítás!* Mégpedig égő gyertyát adunk. És ezt az égő gyertyát Krisztus gyújtotta meg, és mi magunk vagyunk.

*

GYERTYASZENTELŐ

E napon, amikor a zsidók törvényéhez híven,
a Szűzanya két gerlicét áldozott boldogan,
hogy az elsőszülött fiú az Istené legyen,
a karcsú fehér gyertyákat óh áldjad meg, Uram.

hogy a szentelt tűz, mely tiszta testünkből tündököl,
megvédjen minden bajtól s lelkünket őrizze meg
a sötét erőknek kelepcéitől.
Óvjad meg drága lángoktól izzó tűzhelyeket.

S nyáron, ha a dús mezők fölé vihar kavarog,
dörög az ég, villám vakít s fekete víz szakad,
a kereszténvi alázatban élő asszonyok.
gyújtsák meg imádkozva e viaszkalászokat.

hogy szent és szép világosságuk tartsa távol a
vészt, mely házaink és csűreink felett fenyeget
s hogy hatalmuk ott virrasszon a fénylő, új búza
fölött s ne arassa a határt le jégfergeteg.

Áldd meg, Uram, e gyertyákat és legyen tiszta láng
a szívünk is a Te templomodban, én Istenem,
szórjunk szent szeretetet szét s szentelt gyertya gyanánt,
Érted s felebarátainkért égjünk tüzesen.

S mint ma reggel e kis fáklyákat, lelkünk színarany
máglyáját is, melyben zsoltár s ima énekel,
emeljük magasba s térjünk hajlékodba, Uram,
útunk végén a világosság jótetteivel.

Louis Mercier
(Fordította: Ölbey Irén)

GYÜMÖLCSOLTÓ BOLDOGASSZONY

(március 25.)

OLVASMÁNY (Iz 7, 10—14)
Az Úr újra szólt Acházhoz. Azt mondta: „Kérj magadnak jelet az Úrtól, a te Istenedtől, akár az alvilág mélységeiből, akár felülről a magasból." De Acház így válaszolt: „Nem kérek jelet, nem kísértem az Urat." Erre a próféta azt mondta: „Halljátok hát, Dávid háza! Nem elég nektek, hogy próbára teszitek az emberek türelmét, még az én Istenem türelmét is próbára teszitek? Ezért az Úr maga ad nektek jelet: íme, a szűz fogan, fiút szül, és Immánuelnek nevezi el.

SZENTLECKE (Zsid 10, 4—10)
Lehetetlen ugyanis, hogy a bikák és bakok vére bűnöket töröljön el. Ezért nyilatkozik így, amikor a világba lép:
Áldozatot és ajándékot nem kívántál, de emberi testet alkottál nekem. Nem kedves előtted az engesztelő és égőáldozat. Ezért így szóltam: nézd, megyek, Istenem, hogy teljesítsem akaratodat, amint a könyvtekercsben rólam írva van. Először tehát ezt mondta: „Áldozatot, ajándékot, engesztelő és égőáldozatot nem akartál és nem telt benne kedved", jóllehet ezeket a törvény írta elő. Azután így folytatta: „Megyek, hogy teljesítsem akaratodat." Eltörli az elsőt, hogy helyébe állítsa a másodikat. E szerint az akarat szerint Jézus Krisztus testének feláldozása által egyszer s mindenkorra megszentelődünk.

EVANGÉLIUM (Lk 1, 26—38)
Isten elküldte Gábor angyalt Galilea Názáret nevű városába egy szűzhöz, aki egy Dávid házból való férfinak, Józsefnek volt a jegyese, és Máriának hívták. Az angyal belépett hozzá és megszólította: „Üdvözlégy kegyelemmel teljes! Veled van az Úr! Áldottabb vagy minden asszonynál." E szavak hallatára Mária meghökkent, és gondolkozni kezdett rajta, miféle köszöntés ez. Az angyal így folytatta: „Ne félj, Mária! Kegyelmet találtál Istennél. Gyermeket fogansz, fiút szülsz, és Jézusnak fogod elnevezni. Fiad nagy lesz és

ı Magasságbeli Fiának fogják hívni. Az Úr Isten neki adja ıtyjának, Dávidnak trónját és uralkodni fog Jákob házán örökké, s országának nem lesz vége." Mária megkérdezte ız angyalt: „Hogyan válik ez valóra, amikor férfit nem smerek?" Az angyal ezt válaszolta: „A Szentlélek száll rád ; a Magasságbeli ereje borít be árnyékával. Ezért a szüle- endő Szentet is az Isten Fiának fogják hívni. Lásd, rokonod, Erzsébet is fogant öregségében, s már a hatodik hónapban van, noha meddőnek mondták, mert Istennél semmi sem ehetetlen."

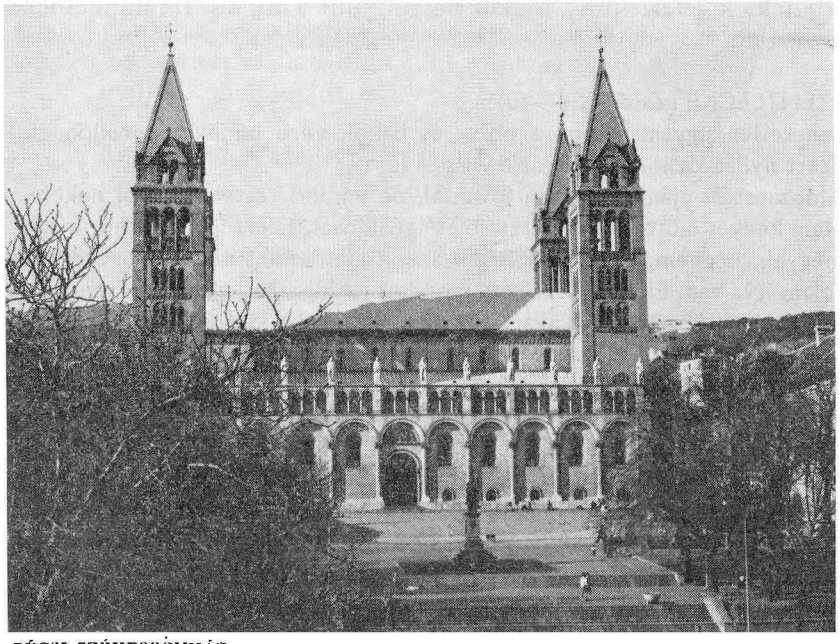

PÉCSI SZÉKESEGYHÁZ

„Gyümölcsoltó Boldogasszony, az angyali üdvözlet napja: Mária megfogant a Szentlélektől. Már legrégibb liturgikus emlékeink számon tartják. Jellegzetes elnevezéseit magyar fejleménynek kell tekintenünk.
Az ünnepi mise liturgiájához Padányi Bíró Márton följegyzése szerint szép régi magyar hagyomány fűződött: karácsony napján és Szűz Mária napjain, főképpen pedig Gyümölcsoltó Boldogasszony, vagyis az Ige testülése és fogantatása napján, a *misemondó pap* az isteni szolgálatban levő több társaival együtt *az oltár eleibe mégyen. Ott a legelső, legalsó grádicson éppen a földig leborul, úgy imádja a megtestesült Igét* és az isteni kegyességnek ebben kinyilatkoztatott titkát ilyen alázatossággal tiszteli.
Az ünnep ihleti az Üdvözlégy és az Úrangyala imádságokat. Gyöngyöspata jámbor asszonyai hajnali három órakor a Gyümölcsoltó Boldogasszony zsolozsmáját végzik. Mint mondják, akkor jött Gábor angyal."

(Bálint Sándor)

A fenti jámbor hagyományokból kitűnik, hogy őseink megsejtettek valamit a mai nap titkából. Maguk módján és koruk szellemének megfelelően válaszoltak Isten szeretetére, melyet Gábor angyalnak Máriánál tett látogatása hozott az emberiség tudomására.

A XX. sz. emberének is meg kell közelítenie ezt a titkot. És azután válaszolni az újra felfedezett és meglátott isteni szeretetre.

Egy emberi élet csak akkor sikerülhet, ha Istenre figyelve éli életét. Ezért létének első pillanatától az ember feladata az, hogy figyeljen az Istenre, hallgatózzon feléje.

Az üdvtörténet legtökéletesebb Istenre figyelő alakja Mária. Amikor ezen magatartásának hátterét kutatjuk, akkor a következő vonásokat fedezzük fel életében:

Szívtisztasága. A tiszta szív, mert nyitott, mindig a természetfeletti világ felé irányul. Az Isten ajándékát keresi, hogy befogadhassa és tulajdonának mondhassa. — A bűnös ember, a bemocskolt szívű ember viszont soha nem tud Istenre figyelni, mert a bűn falat képez Isten és ember között. Az ilyen ember elé hiába áll oda az Isten

végtelen jóságában és szeretetében, mert aki falat épített, az nem láthatja az Istent. Nem veszi észre, nem tud rácsodálkozni az Istenre.

Az értelmes teremtmény legnagyobb kincse a tiszta szív. A kegyelem állapotában élő ember olyan, mint a mágnes, húzza, vonzódik az Istenhez. Egyre tökéletesedik Istennel kötött gyermeki kapcsolata. De az ilyen ember vonzza az embereket is. Nem magához, hanem Ahhoz, aki minden emberi szívben elindít egy folyamatot, amit megtestesülésnek nevezünk. Ez történt a mai napon Máriával.

Mária Istenre figyelő élete folytatódik tisztaszívűségéből fakadó *örömében*. Mert a bűn nélkül élő lelket mindig öröm tölti be. Ezzel szemben az életbe belefáradt, belekeseredett ember mindig földre szegezett tekintettel jár. Nincs ereje, hogy a fényt, a világosságot keresse. Bűneivel befalazza magát és így a maga teremtette rabsága elveszi örömét, igazi életkedvét, a lélek tiszta derűjét.

A Szűzanya Istenre figyelő élete teljessé lesz erős *hitében*. Hitt abban, hogy az Isten egyszer nevén szólítja őt. A mai napon meghallja ezt a szólítást: „Üdvözlégy kegyelemmel teljes" (ev.). Gábor angyal, az Isten küldötte mondja ki ezeket a szavakat, melyeknek tartalma így bontható ki: Mária, szeretlek téged! Szükségem van rád! Tervem van veled! — Mária pedig válaszol: „*Az Úr szolgálója vagyok, teljesedjenek hát be rajtam szavaid*" (Lk 1, 37). S ettől a pillanattól Mária lelke után a teste is az Isten otthona lesz. Mária lelkében és testében egyaránt birtokolja az Istent. Sőt, hordozza, hogy adjon valamit annak az Istennek, akinek mindene megvan. Adjon neki emberi testet. Azért, hogy abban a testben odaadhassa Jézust az embereknek, akiknek életéből hiányzik az Isten. De aki majd így befogadja, annak tovább is kell adnia. Mert Jézus végig akarja járni a világot bennünk és általunk.

Hinnünk kell, hogy ez az út járható! Nem lehetünk „az úgy sincs semmi értelme" hangoztatói! Az olvasmányban szereplő bűnös király, Áház, a kétségbeesés embere. Hiányzik belőle az Istenre emelt tekintet. Bár a szövetség népének királya, mégis kétségbevonja Isten segítségét és a szomszédos hatalmakkal szövetkezik. Földre szögezett tekintetű ember, aki nem tudja lehozni népére Isten segítségét. Izajás próféta azonban hiszi, hogy Isten segíteni fog, amikor megtalálja azt az embert, aki által eljön közénk. Ennek az isteni érkezésnek a jele meglepő lesz: tehetetlen, gyenge gyer-

mekként jelenik meg köztünk az Isten. „*Ime, anya lesz a Szűz és fia születik. Fiának neve: Emmanuel — Velünk az Isten*" (olv.).

Mária jel, akit Isten adott nekünk. Anya, Isten anyja, és ezzel Isten könyörületének jele.

Mélyen, ott a legbensőnkben mindnyájan ismerjük magunkat; látjuk, hogy Istentől eltávolodunk, elidegenedtünk, elfelejtettük őt. Mária annak a nagy könyörületnek a jele, melyet Isten velünk gyakorol, mert szeret bennünket. Szeret, mint egy jó anya. Ezért mutatta meg nekünk azt az anyát, akinél reményt és bizalmat találunk. „*Nézd, az anyád!*" (Jn 19, 27) A II. Vatikáni Zsinat hozzáfűzte: „Az Egyház édesanyja". Minden megkeresztelt ember anyja.

Mária édesanyai élete a mai napon indul el. Az Atya a Lélek által elindítja Máriában a Fiú életét. Teszi ezt azért, hogy majd akik befogadják, azoknak életük legyen. Ezáltal dicsőül meg az Isten és szentelődik meg az ember. S ebben a folyamatban ma is nélkülözhetetlen láncszem Mária. Ezért bízzunk Egyházunk anyjában akkor is, ha bűneink tudata a földre húz le. *Fatimában* így szólt Mária a gyerekekhez; „*Ne veszítsétek el bátorságtokat! Én soha nem hagylak el benneteket!*" Ez a bátorítás és biztatás nemcsak a fatimai gyermekeknek szólt, hanem mindenkinek, akinek igénye van arra, hogy Jézus benne éljen, és így az ő hordozójává váljék.

A Szűzanya fatimai üzenete így folytatódik: „Imádkozzátok a rózsafüzért! Imádkozzátok sokat!" — Mi a rózsafüzér titka? Ha áhítattal imádkozzuk, látjuk Jézus életének eseményeit. Ez a „látás" a Szentlélek ajándéka, aki Jézus életét elindítja bennünk is.

A XII. sz.-ban élt *Szent Richárd* püspököt úgy örökítették meg a korabeli festők, amint egyik kezében könyvet tart, a másikkal pedig az eke szarvát fogja. Története a következő:
Élt akkoriban két testvér. Az idősebbiknek nem tudjuk a nevét. A fiatalabbat, aki papnak készült, Richárdnak hívták. Richárd még javában tanult, amikor meghalt édesapjuk, aki földműveléssel foglalkozott és kis gazdaságát idősebb fia segítségével művelte. A magára maradt idősebb fivér hasztalan feszítette meg minden erejét, nem bírta egyedül a munkát. A gaz kezdte ellepni a földet, a vízlevezető árkok eldugultak, a termés egyre silányabb lett. A fiú többször gondolt arra, hogy megkéri öccsét, legyen segítségére, de mindannyiszor

elhessegette magától a gondolatot, — mondván hogy Richárd úgy sem lesz hajlandó abbahagyni a tanulást. Amikor azonban elviselhetetlenül rosszra fordultak a dolgok, mégiscsak bement a városba, felkereste a káptalani iskolában Richárdot és elpanaszolta a baját.

— Mit tegyek? — kérdezte végül is tőle.

— Hazamegyek veled és segítek neked — felelte Richárd. Mégsem tűrhetjük azt, hogy a föld ne teremjen. Igaz, hogy nem sokat értek a megmunkáláshoz, de majd csak megtanulom.

Richárd összeszedte kevéske holmiját, búcsút vett elöljáróitól és hazament, hogy megmentse a családi vagyonkát. Éveken át keményen dolgozott. Irtotta a gazt, szántott és vetett, kaszálta a szénát és gabonát, gondozta az állatokat. Közben jobb művelési módokon is törte a fejét, kísérletezett növényekkel és állatokkal, úgy hogy a környék gazdái is felfigyeltek rá. Egyre többen keresték fel és kérték tanácsát.

— Haladnunk kell folyton — mondogatta Richárd. Nem csak a tudományban nincs megállás: nem állhatunk meg a mezőgazdaságban sem.

Különösen a gyümölcsök nemesítésében, szemzésében és ojtásában ér el meglepő eredményeket Richárd. Amolyan ártatlan szenvedélye lett ez, amelyhez püspök korában is hű maradt. Mert Richárd a földművelés fáradalmai és örömei közt sem feledkezett meg választott hivatásáról. A nyolcadik év végeztével, amikor a kis családi birtok már valóságos mintagazdasággá fejlődött, elbúcsúzott bátyjától, és egyenesen Oxfordba ment, hogy felelevenítse és folytassa papi tanulmányait. Ezúttal már be is fejezhette azokat, hozzá olyan fényes sikerrel, hogy nem sokkal pappá szentelése után püspökké választotta meg a chichesteri káptalan.

A testvéri szeretetnek, a család és anyaföld iránt való áldozatos szeretetnek ilyen ragyogó tanítása után nem csodálhatjuk, hogy az Isten szeretetének és szolgálatának ilyen kimagasló példáját nyújtotta a kortársak részére. Már életében szentnek tekintették, halála után pedig rövidesen szentté is avatták.

Szent Richárd élete példa arra, hogy aki lelkében már rendet

teremtett, Jézust befogadta, az kétkezi munkájával ezt a világnak megmutatja. Így a keresztény ember, akibe Isten beoltotta szeretetét, nemcsak a lélekre figyel, hanem arra is, hogy a világot isten dicsőségére szebbé tegye.

*

Rózsafüzérrel a földalattin

A késő délutánokon, mikor a munka és a gond
A hazatérő emberek arcára lomha kormot ont,
Mikor a tömeg úgy szorong, mint szőlőszemek lenn a présben,
És földalatti vonatok futnak testek fülledt hevében,
Szeretném akkor megtalálni szemen, szájon homlokon
Azt az isteni fénysugarat, mely a jó latorra hullt egykoron.
Drága lelkek, hát senki sem látja, hogy eljön az óra?...
Sancta Maria Mater Dei, ora pro nobis, ora!

Táskámba süllyesztem kezem s mint rejtett ékszert szorongatom
A drága imaszemeket s pereg, pereg az olvasóm,
Halk mormolással idézgetem a testtévált örök Csodát
S szegény szavammal szentelem széppé a kocsik dobozát.
Itt fájdalomban és örömben mindenki idegen,
A könyök összeér, de látod, minden szív széthúz ridegen.
Drága lelkek, hát senki sem látja, hogy eljön az óra?...
Sancta Maria Mater Dei, ora pro nobis, ora!

Kesernyés vén hölgy ül amott gyapjú köpenyében
Súrolja az olajpecsétes munkást, ki most öntött fel éppen,
Szilaj, kamasz s kacér lány, akit a holnap könnyel ver meg,
Ifjú anya és az ölében bájos kis babaarcú gyermek,
A legtöbbnek kezébe már olcsó regény került elő,
Vagy amit falnak még mohóbban, a sivár újságlepedő,
Oly távol vagyunk mind itt — magam is természetesen, —
Attól, aki üdvösségünkért halállal halt egy pénteken.
Drága lelkek, hát senki sem látja, hogy eljön az óra?...
Sancta Maria Mater Dei, ora pro nobis, ora!

Ó Mária köszöntelek, malaszttal teljes, meg ne vess,
Lásd, bárkinél jobban tudom, imám mért nem tökéletes,
De mégis hogyha morzsolom e tompa, fásult nép között,
Mária megmentő neved, mely mindig híven őrködött,
Talán leszáll friss, mennyei illat e tévelygő tömegre,
S eljő az Úr e kocsiba, hol a deszka is jajgat egyre,
S Te, aki minden asszonyok közt áldott vagy, megszenteled,
Neveddel minden kocsi közt épp ezt, hol rossz imám pereg:
Drága lelkek, hát senki sem látja, hogy eljön az óra?...
Sancta Maria Mater Dei, ora pro nobis, ora!

Henriette Chrasson

(Gáldi László fordítása)

SZENT PÉTER ÉS SZENT PÁL APOSTOLOK ÜNNEPE

(június 29.)

OLVASMÁNY (ApCsel 12, 1—11)
Péter a börtönből való szabadulása után így szólt: „Most már csakugyan tudom, hogy az Úr elküldte angyalát és kiszabadított Heródes kezéből, s abból, amire a zsidó nép számított."

SZENTLECKE (2 Tim 4, 6—8, 17—18)
„Az én véremet nemsokára kiontják áldozatul, eltávozásom ideje közel van. A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, hitemet megtartottam. Készen vár az igazság győzelmi koszorúja, amelyet azon a napon megad nekem az Úr, az igazságos bíró, de nemcsak nekem, hanem mindenkinek, aki örömmel várja eljövetelét".

EVANGÉLIUM (Mt 16, 13—19)
„Amikor Jézus Fülöp Cezáreájának vidékére ért, megkérdezte tanítványaitól: „Kinek tartják az emberek az Emberfiát?" Így válaszoltak: „Van, aki Keresztelő Jánosnak, van, aki Illésnek, Jeremiásnak vagy valamelyik más prófétának." Jézus most hozzájuk fordult: „Hát ti mit mondtok, ki vagyok?" Simon Péter válaszolt: „Te vagy Krisztus, az élő Isten Fia." Erre Jézus azt mondta neki: „Boldog vagy, Simon, Jónás fia, mert nem a test és vér nyilatkoztatta ki ezt neked, hanem az én mennyei Atyám. Én is mondom neked: Péter vagy, erre a sziklára építem egyházamat, s az alvilág kapui sem vesznek erőt rajta. Neked adom a mennyek országa kulcsait. Amit megkötsz a földön, a mennyben is meg lesz kötve, s amit feloldasz a földön, a mennyben is fel lesz oldva."

„Legeltesd juhaimat"

1950 év telt el azóta, hogy a feltámadt Jézus megjelent tanítványainak Tibériás tavánál. A tanítványok halásztak, illetőleg csak halásztak volna, „de akkor éjszaka nem fogtak semmit" (Jn 21, 3).

Jézus tudta ezt, és azt is tudta, hogy mit akar tenni, mégis megkérdezte tanítványait: „Fiaim, nincs valami ennivalótok?" (Jn 21, 5). Hogyan lenne, hiszen a szerencse nem kedvezett nekik? Rögtön azt felelték: „Nincs". Mennyi csalódás lehetett e válaszban: Nincs?! Eredmény nincs, csak fáradtság, kimerültség. De az Úr azt mondta nekik: „Vessétek ki a bárka jobb oldalán a hálót, s ott majd találtok." Kivetették a hálót, s alig bírták visszahúzni a tömérdek haltól" (Jn 21, 6). Amikor az emberi próbálkozás nem hozott eredményt, elég volt engedelmeskedni Jézusnak, a Jézusért végzett munka eredményt hozott, százötvenhárom halat (Jn 21, 11). — A csodálatos halfogás jelenetéből kiemelkedik Péter vallomása: „Az Úr az!" (Jn 21, 7).

1950 év telt el azóta, hogy a csodálatos halfogás után Jézus Krisztus Szent Pétert tette meg az Egyház fejévé: „Legeltesd bárányaimat; legeltesd juhaimat" (Jn 21, 15—16).

Szent Péternek az első, a pünkösdi beszédét is védekezéssel kellett kezdenie; megvédte apostoltársait attól a rágalomtól, hogy részegek. Visszautasította a kemény, gyalázkodó beszédet és hirdetni kezdte nekik az Urat (akit ő háromszorosan tagadott meg, de már visszavonhatatlanul háromszorosan szereti): „A názáreti Jézust az Isten igazolta előttetek a hatalmas csodákkal és jelekkel, amelyeket — amint tudjátok — általa vitt végbe köztetek. Ezt az embert az Isten elhatározott terve szerint kiszolgáltattátok, és gonosz kezek által keresztre feszítve eltettétek az útból. Az Isten azonban feloldotta a halál bilincseit és feltámasztotta..." (ApCsel 2, 22—23).

1950 éve, hogy Saulnak, a dühtől lihegő Saulnak a lova megtorpant Damaszkusz kapujában, megtért, aztán „bátran kiállt... Jézus ügye mellett... Nyíltan beszélt az Úr nevében..." (ApCsel 9, 27—28).

1950 éve, hogy „nagy üldözés tört ki a jeruzsálemi egyház ellen..." (ApCsel 8, 1). Az Egyháznak hol fényesebb, hol sötétebb napjai, századai következtek. Történelmét hol vérrel, hol dicsőséggel írták; de a Szent Péterre és a Szent Pálra alapított Egyház áll és él!

Félelmetes lehetett, amikor a török időkben a szultán kijelentette, hogy nem nyugszik addig, amíg a lovát Szent Péter sírján nem abrakoltatja meg. Egész Európa rettegett a töröktől, hasonló fenyegetőzések csak növelték a félelmet. S az Egyház ellenségei máskor is tettek hasonló kijelentéseket, Jézus Egyháza pedig végzi

az emberek üdvözítésének szent feladatát. Ezt meg is mondta előre Jézus: „Péter vagy, erre a sziklára építem egyházamat, s az alvilág kapui sem vesznek rajta erőt" (ev.).

Egyházának egységéért imádkozott az Úr: „Legyenek mindnyájan egy. Amint Te Atyám bennem vagy és én benned, úgy legyenek ők is bennünk, hogy elhigyje a világ, hogy Te küldtél engem. Megosztottam velük a dicsőséget, amelyben részesítettél, hogy egyek legyenek, amint mi egy vagyunk: én bennük, *te bennem, hogy így ők is teljesen egy legyenek s megtudja a világ, hogy te küldtél engem* és szereted őket, amint engem szerettél" (Jn 17, 21—23).

Egy magyar utazó leírja, hogy anglikán vallású templomlátogatása alkalmával feltűnt neki az, hogy egyik napon égett az oltáron az örökmécses, a másik napon nem. A magyarázatot a sekrestyés adta meg. A tegnap szolgálatot tevő pap hiszi, hogy az Oltáriszentségben Krisztus valóságosan jelen van; a mai szolgálatot tevő pap nem hisz benne.

Az egység egyre sürgetőbb igényéről nyilatkozott *dr. Robert Runcie*, Canterbury anglikán érseke: „Az anglikán egyháznak arra kell törekednie, hogy mihamarabb beolvadjon egy megvalósítandó világegyházba. Szó szerint a következőket mondta: „Nekünk, anglikánoknak az a feladatunk, hogy a magunk megszünésén fáradozzunk azzal, hogy egy nagy világegyház helyreállításáért dolgozzunk" (Magyar Kurír, 1982. január 14. — 72. évf. 10. szám, 2. oldal).

„Mindenki előtt világos, tanítja a II. Vatikáni Zsinat, hogy bármilyen rendű-rangú ember meg van híva a teljes értékű keresztény életre és a tökéletes szeretetre, de az is nyilvánvaló, hogy ez az életszentség a földi társadalomban is előmozdítja az emberhez méltóbb életmódot" (Lumen Gentium).

Szent Ágoston így szólítja meg az Anyaszentegyházat: „Ó, te nagy, szent katolikus Egyház, keresztények igazi anyja! Jogosan hirdeted nemcsak azt, hogy Istent, Aki számunkra az örök élet, a legtisztább, a legmélyebb imádással tiszteljük, hanem olyan szeretettel ápolod az embereket, hogy orvosság van nálad minden betegségre, amelyben a lelkek a bűn miatt szenvednek."

Az Egyházra is áll a Szent Pál-i parancs: „Az Isten akarata az, hogy szentek legyetek" (1 Tesz 4, 2). S ez a törekvés végigvonult az Egyház történelmén, még akkor is, amikor az emberi bűnök

hangosabbak és látványosabbak voltak, mint az erények. A nap sem veszíti el a szépségét, melegét, amióta tudjuk, hogy foltjai is vannak.

Tertulliánnak (Kr. u. 150 körül) igaza van: „A börtönben a keresztények csak hitükért szenvednek és soha az erkölcsükért, hogy lányaik inkább félnek a csábítástól, mint az oroszlánoktól."

Amit a 72. zsoltár a megígért királyról jövendöl, azt az Egyházról is elmondhatjuk: „Benne áldást nyer minden törzs a földön" (Zsolt 72, 17). Azért, mert nem önmagában bízik, hanem Krisztusban. „Apostolokra és prófétákra alapozott épület vagytok... és *a szegletkő maga Krisztus Jézus*" (Ef 2, 20).

Az Anyaszentegyház apostoli vonását talán a legtalálóbban Tertullián fogalmazta meg: „Az Egyház az apostoloktól van, az apostolok Krisztustól, Krisztus pedig az Istentől."

Hitünket és ragaszkodásunkat erősítse a francia írónak, *Georges Bernanos*-nak vallomása; olyan ez, amint amikor a gyermek szeretetet vall szülőjének: „Nem tudnék öt percig sem az Egyházon kívül élni, és ha kikergetnének belőle, rögtön visszamennék, mezítláb, egy szál ingben, kötéllel a nyakamon" (Vigilia, 1939. szept. 587. old.).

Éltető remény árad XII. Piusz pápa soraiból:

„Az Egyház számtalanszor megtapasztalta történelme folyamán, hogy nagy viharok után új virágzás kora következett. Ez magyarázza, hogy az Egyház és maguk a keresztények a jelen idők viharos eseményei közepette, sohasem bátortalanodtak el, nem menekültek ki a világból, nem arról ábrándoznak, hogy ezelőtt mi volt. Krisztus Urunk minden idők Ura: a mostanié is."

*

SZOMBATHELYI SZÉKESEGYHÁZ

Misztika

(Mentes Mihály)

A Krisztus itt él. Ő a fej
S Egyháza a tagok.
Én is, én is az áldott Krisztus
Egyik tagja vagyok.
Talán egy kicsi-kicsi ujj.
Nem baj. A drága szívnek vére
Eindul. Áramlik és eljut
A kicsi ujjnak leghegyére.

A titkos vér (a kegyelem)
Életet éltet bennem.
Ez az én lobogásom, énekem,
Ez a vágyam, szerelmem.
Az Isten élete enyém;
Meg nem is halhatok;
Krisztus Szíve az én szívem,
Krisztussal egy vagyok.

Vannak, akik elkötik magukat
(A kicsi ujj utolsó ízét)
Földi vágyak mámor-
fonalával
S mikor a tagokba viszi szét
Krisztus kegyelem-vére az
életet:
Nem jut az ő csatornájukon át-
És elszáradnak...

Én akarom
Az áldott szent csodát,
Hogy az isteni Szőlőtőke nedve
Bennem keringjen édességnek
S a szőlő Urának legyen majd
kedve
Az én szüretemhez egy őszön:
Magába szívjon és eleget
Inni belőlem ne győzzön.

Elmondhattok már bolondnak,
rossznak,
Hullhat rám gúny, szitok:
Engem a boldogság tüzével
melegít
Az áldott szent titok,
Amit nem láttok, nem
tudhattok,
De a szívemben él,
Hogy én nem én vagyok.
Hogy bennem
Krisztus vére zenél.
Hogy Krisztus él énbennem.

NAGYBOLDOGASSZONY, SZŰZ MÁRIA MENNYBEVÉTELE

(augusztus 15.)

OLVASMÁNY (Jel 11, 19a, 12, 1—6. 10)
„Az égen nagy jel tűnt fel: egy asszony, öltözete a nap, lába alatt a hold, fején tizenkét csillagból korona."

SZENTLECKE (1 Kor 15, 20—26)
„Mivel egy ember idézte elő a halált, a halottak feltámadása is egy ember által következik be."

EVANGÉLIUM (Lk 1, 39—56)
Az angyali üdvözlet után Mária útrakelt, és a hegyekbe sietett, Juda városába. Zakariás házába tért be és üdvözölte Erzsébetet. Amikor Erzsébet meghallotta Mária köszöntését, örömében megmozdult méhében a gyermek, maga Erzsébet pedig eltelt Szentlélekkel. Hangosan felkiáltott: „Áldott vagy az asszonyok között és áldott a méhed gyümölcse! Hogy lehet az, hogy Uramnak anyja látogat el hozzám? Lásd, mihelyt meghallottam köszöntésed szavát, az örömtől megmozdult méhemben a gyermek. Boldog, aki hitt annak a beteljesedésében, amit az Úr mondott neki!"
Mária megszólalt:
„Lelkem magasztalja az Urat,
és szívem újjong megváltó Istenemben,
mert rátekintett alázatos szolgálójára.
Lám, mostantól fogva boldognak hirdet minden nemzedék,
mert nagyot tett velem a Hatalmas és a Szent.
Irgalma nemzedékről nemzedékre az istenfélőkkel marad.
Karja bizonyságot tett hatalmáról:
szétszórta a szívükben gőgösöket,
letaszította trónjukról a hatalmasokat,
az alázatosakat pedig fölemelte.
Az éhezőket jóllakatta, de a gazdagokat üres kézzel küldte el. Gondjába vette gyermekét, Izraelt, megemlékezve irgal-

máról, amelyet atyáinknak, Ábrahámnak és utódainak örökre megígért." Mária még ottmaradt három hónapig, aztán hazatért."

„Az üdvösség ruhájába öltöztetett az Úr"

A húsvéti antifonával köszöntjük a mennybe felvett Szűzanyát:

„Égi Királyné, örvendezz, álleluja,
mert Jézust méltó voltál hordozni, álleluja!
Feltámadott, amint mondta, álleluja,
Kérleld az Istent értünk, álleluja!"

(Ideiglenes Zsolozsmáskönyv, 64.)

Húsvéthoz tartozik, Krisztusnak a bűn és halál feletti győzelméhez a mai ünnep, a Szűzanya megdicsőítése. Szent Pál boldogan kiált fel: „Krisztus feltámadt a halálból elsőként a halottak közül. Mivel egy ember idézte elő a halált, a halottak is egy ember révén támadnak fel. Amint ugyanis Ádámban mindenki meghal, úgy Krisztusban mindenki életre is kel. Mindenki, amikor sorra kerül; először Krisztus, majd az ő eljövetelekor mindnyájan, akik Krisztushoz tartoznak" (szentlecke).

„Égi Királyné, örvendezz", mert Téged a halálon győztes Fiad megdicsőített. Te utána következtél. A keresztúton is utána mentél, a dicsőségbe is követted.

Földi köszöntésünkre a Szentírás szavaival válaszol a Szűzanya:

„Ujjongó örömmel örülök az Úrban,
lelkem ujjong az én Istenemben,
mert az üdvösség ruhájába öltöztetett,
s az igaz élet köntösébe burkolt...

Mert amint a föld megtermi növényeit,
és a kert kisarjasztja a veteményeket,
úgy sarjasztja ki az Úr az igazságosságot,
és a magasztalást, minden nép színe előtt".

(Iz 61, 10—11)

Egykor Mária pólyálta be és öltöztette Fiát, most az Úr öltöztette Őt az üdvösség ruhájába, testben és lélekben megdicsőítette.

A világ egyik leghíresebb gyémántja a Kohinoor gyémánt. Indiai eredetű, s már Krisztus előtt ismerték. Szépsége azonban csak akkor tűnt elő teljes valóságában, amikor Viktória angol királynő koronáját díszítették vele 1849-ben. (L. Új Magyar Lexikon, 4, 165.)

Így vagyunk a Szűzanya megdicsőítésének hittételével is. XII. Pius pápa e dogmát 1950-ben hirdette ki, de ez nem volt új tanítás, hanem a régi hit új fényben ragyogott.

Saragossa templomában áll egy, a IV. századból származó kőkoporsó, amelynek oldalán Szűz Mária mennybevételének a jelenete van rávésve.

A VIII. századból Damaszkuszi Szent Jánosnak három beszéde is ránkmaradt. Így írja le a Szűzanya mennybevitelét: „Szent Tamás apostol nem volt jelen Szűz Mária temetésénél, angyalok serege kísérte lelkét a mennybe. Testét a getszemáni kertben temették el. A negyedik napon érkezett meg Tamás. Üres sírt talált és összehajtogatott lepleket."

Érdemes feleleveníteni a gyönyörű „Nagylegendát". Kiszínezve, de mély igazságokat takar. Arról beszél, hogy a Szűzanya a Magnificat-hoz hasonló éneket énekelt halálakor. Amikor felravatalozták, a feldühödött zsidók meg akarták szentségteleníteni. Közülük Jephoniást az Úr angyala megbüntette azzal, hogy levágta mindkét kezét. Szent Péter csodás módon meggyógyította és attól kezdve ő is Krisztus hirdetője lett. Majd Jephoniás csodákat tett Szent Péter botjával. Ezek hatására 15 ezer zsidó tért meg. Arról is szól a legenda, hogy Szent Tamás apostol kívánságára felnyitották Mária sírját, amelyből csodálatos illat áradt, de a testét nem találták ott. A római hatóságok is beleavatkoztak az ügybe, de Mária mennybevételének a híre továbbterjedt.

Tudjuk, a legendákban nem a kiszínezett részletek a fontosak, hanem maga a tanítás. Ez pedig elevenen élt az Egyházban mindig.

A Szűzanya halálát és a mennybevételét szinte versengve festették meg a művészek. Ahogyan azonban Krisztus feltámadásának pillanatát nem látta, nem láthatta senki, mert az már a másik világ létrendjében ment végbe; ugyanúgy a Szűzanya testi-lelki megdicsőülésének sincs földi tanúja. De van tanúja: az Isten, Aki a

semmiből teremtette a világot; Aki megszánta a bűnbeesett embert és Megváltót ígért és küldött. Jézus által támadt fel a Szűzanya.

Róla is elmondhatjuk Szent Pál tanítását:

„Romlásra vetik el — romlatlannak támad föl.
Dicstelenül vetik el — dicsőségben támad föl.
Erőtlenségben vetik el — erőben támad föl.
Érzéki testet vetnek el — szellemi test támad föl."

(1 Kor 15, 42—44)

Az Ószövetség leírja, hogy amikor a harcok megszűnése után Dávid városába, Jeruzsálembe vitték a frigyszekrényt, olyan pompával kísérték, hogy ennél nagyobb pompát nem láttak Izraelben. „Így vitte föl Dávid és Izrael háza ujjongás és harsonázás kíséretében az Úr ládáját" (2 Sám 6, 15). — Talán ezzel érzékelhetnénk, mekkora öröm volt a Szűzanya mennybevétele.

Szent Bernát tanította: „Ha szem nem látta, fül nem hallotta és emberi szívbe nem jutott olyan boldogság, amilyent Isten azoknak készített, akik őt szeretik, akkor ki tudná megmondani, mit készített annak, aki Őt szülte és aki bizonyára mindennél jobban szerette."

Gárdonyi Géza így hódolt az Ég Királynőjének:

„S ha jön az éj s én újra visszatérek,
Egynéhány szál gyöngyvirágot letépek,
És felviszem a csillagos égbe,
Megkeresem Jézus Anyját véle."

Régi és modern művészek versengtek, hogy festményükkel megközelítsék a Nagy Jelet, Máriát. De valamennyi kép készült róla, csak egy fénysugara a Szűzanya szeplőtelenségének, istenanyai méltóságának és megdicsőítésének.

Amikor a Szűzanya bizalmasát, Bernadettet arról faggatta a szobrász, hogy milyen volt a Jelenés, ezt felelte: „Még soha nem láttam szebbet." S amikor a művész Bernadette elmondása után elkészítette a szobrot s megmutatták Bernadettenek, nem tudott mást mondani: „Nem ez, nem ez! Ő sokkal szebb ennél!"

A Szűzanya szépsége meghaladja emberi elképzelésünket, de közelíthetünk Hozzá, hiszen Édesanyánk!

Kosztolányi Dezsőné írta 1936. augusztus 8-án a férjéről, a híres költőnkről: „pillanatok alatt beállt egy olyan rosszullét, amelyből csak az „életmentő" gégemetszés hozza vissza. Ettől kezdve csak ír, mindent leír papírdarabkákra... Egy kötetre valót ír és ennek a kötetnek minden egyes szava szívettépő, torokhasító olvasmány... Rettenetes, mennyit szenved..." Kosztolányi ezen írásaiból magasan kiemelkedik két sor:

„Én mindenkitől bocsánatot kérek."

S egy másik:

„Nagyboldogasszony van! Vidd a virágot a kápolnába!"

(Vigilia, 1983. július — 546. old.)

Vidd a virágot a kápolnába...

Hallgassunk az Egyházunkra:

„Minden krisztushivő állandóan könyörögjön Isten és az emberek anyjához, hogy ő, aki már a kezdetnél támogatta imájával az Egyházat, most felmagasztalva a mennyben a szentek és az angyalok fölé, legyen közbenjárónk Fiánál, a Mindenszentek közösségében. Legyen szószólónk, amíg a világ népei akár keresztények, akár nem, békében és boldogan nem egyesülnek Isten egyetlen népe közösségében, a Szentháromság dicsőségére." (Lumen Gentium, 69.)

*

Mária

Magasztalom őt, aki méhemben fogant
és felemelte holdsarlóm az égre
és csillagfüzért illesztett homlokomra
és az égi tej ösvényén viteti leplem
és az édesség viharával fúvatja fátylam
és eleven tüzekkel röpíti diadalszekerem
és seregekkel népesíti győzelmi utam
és örök dal tornyait építi köröttem,
így kívánja; meg nem fejthetik
a léptem redői alatt forgó
tüzes hadak, homályos nemzedékek.

Kezdettől apám, s én szültem őt,
aki az óriás ürességen által
a csend szikrázó kristálya fölé
a teremtmények sodrából fölmeredve
háromfejű oszlopként magasul
és villámló tetőként beborít
a hármas homlok glóriája.

(Weöres Sándor: Hetedik szimfónia,
Mária mennybemenetele, Édesanyám emlékének, részlet.)

*

Régen, nagyon régen történt... Akkor még a városoknak is volt pallosjoguk. A városbírónak jogában állt, halálra ítélni a bűnöst, vagy megkegyelmezni neki.

Egyik városban halálra ítéltek egy fiatalembert.

Abban a városban az volt a szokás, hogy a lélekharang csendítésére suhintotta meg a bakó bárdját. Ez alkalommal is megadták a jelet, a városbíró a harangozónak: az meg is rángatta a kötelet, érezte is, hogy mozog a harang, de hangot nem adott.

A hóhér türelmetlenül markolta már pallosát, a városbíró és a nép ideges lett, a harangozó pedig kétségbeesetten rángatta kötelét, de a lélekharang nem csendült meg.

Fölmentek a toronyba és ott találtak egy asszonyt, aki két kezével fogta meg a harang nyelvét, úgy, hogy nem az érc ütődött a haranghoz, hanem az asszony keze. Véres csonk volt már mind a kettő. Megismerték az asszonyt: a halálra ítélt fiatalember édesanyja volt. Lehozták a városbíró elé. Térdreesett és két vérző, összetört kezét tárta a hatalom birtokosa elé, úgy könyörgött kegyelemért fia számára.

A bűnösnek megkegyelmeztek.

Így könyörög érettünk Szűz Mária!

SZENT ISTVÁN KIRÁLY. MAGYARORSZÁG FŐVÉDŐSZENTJE

(augusztus 20.)

OLVASMÁNY (Péld 4, 10—15, 18—27)
„Az igaz ember útja, mint a hajnal pirkadása, egyre világosabb, míg fényes nap nem lesz."

SZENTLECKE (Ef 4, 17—24)
„Figyelmeztetlek titeket az Úrban, ne éljetek úgy, mint a pogányok, akik hiúságokon járatják az eszüket."

EVANGÉLIUM (Mt 7, 24—29)
Jézus így tanított a hegyibeszédben:
„Aki hallgatja szavamat és tettekre is váltja, az okos emberhez hasonlít, aki sziklára építette a házat. Szakadt a zápor, ömlött az ár, süvített a szél, és nekizúdult a háznak, de nem dőlt össze, mert szikla volt az alapja. Aki hallgatja ugyan tanításomat, de nem váltja tettekre, a balga emberhez hasonlít, aki házát homokra építette. Szakadt a zápor, ömlött az ár, süvített a szél és nekizúdult a háznak. Az összedőlt és romhalmazzá vált." Ezzel Jézus befejezte ezeket a beszédeket. A nép ámult tanításán, mert úgy tanított, mint akinek hatalma van, s nem úgy, mint az írástudók.

„Kiválasztottalak titeket az összes népek közül, hogy az enyéim legyetek"

A történelem számtalan viharát kiállt magyarság azt érzi, amit az Úr a levitáknak mondott:

„Szenteljétek magatokat nekem, az Úrnak: én szent vagyok és, kiválasztottalak titeket az összes népek közül, hogy az enyéim legyetek" (Lev 20, 26). Érezzük a gondviselő Isten jóságát: „Birtokba veszitek földeteket, nektek adom tulajdonul a tejjel-mézzel folyó földet" (Lev 20, 24).

S ma tisztelettel állunk meg Szent István király előtt, aki kemény

kézzel, de imádságos szívvel és szeretettel alapította meg az országot; nem magának, hanem az Istennek a dicsőségére.

Egyik folyóiratunkban jelent meg egy szép megemlékezés Szent István király koponya-ereklyéjéről: „Mutatok valamit, fordult felém a fiatal novícius, — a kegytárgy-múzeum aznapi őre — látom, ön magyar. Átmegyünk a templomba, az oltár mögötti kincsek között őrizzük. Szólok a perjel úrnak, ő németül is beszél.

Horvátul mondta ezt a novícius, de megértettem. Magas, kellemes, fehér-fekete dominikánus reverendájában európaian ódon elegáns jelenség lépett be egy oldalajtón, könnyedén hajolt meg, nyújtotta a kezét. A fiatal perjel.

A kincses szekrényhez vezetett. Benne ezüst foglalatban kicsi megsárgult koponyacsont-darab. Gömbölyű foglalat, mint az öklöm, áttört virágdíszei között a csont.

— Szent Istváné — mondotta —, a magyar királyé.

Csak hárman voltunk a ránkhullott csendben. Odakint a pálmafás kerengőn csoszogtak a látogatók, a kapun túl pedig Dubrovnik — a hajdani velencés Raguza — nyüzsgött, mormolt, forgott; a kis kikötőben motoroshajó dudája szólt. Mi hárman pedig csak néztük a kicsike csontot, a távoli múlt békéltető csendjében. A találkozás azért volt döbbenetes, mert váratlanul történt. Nem sejtettem. Magyarnak kedveskedő meglepetés. Lehajtottam a fejem, ők is úgy cselekedtek. Nem német szó illett ide most, a Himnuszt kellett volna énekelnem, s ha valahol felzeng egy magyar gregorián, azon sem csodálkozom. A perjel titkon az arcomat figyelte. Nem tudtam visszatartani — ahogy végigfutott előttem a múlt a ma jelenéig, ott, az ezüst ereklye fölött — kihullott szememből egy könnycsepp. Aztán még egy. Zavartan igyekeztem letörölni. A perjel felemelte gyűrűs kezét:

— Ne szégyellje, a legtöbb magyar ezt teszi.

A sors úgy hozta, hogy három év múlva újra láthattuk az ereklyét. Ezuttal ketten. De már nem eldugva, oltár félhomályában, hanem főhelyen, nap világította szekrényben, mindenki szemsugarának kitéve, hogy minden magyarok láthassák" (— thyvi — — Magyar Nemzet, 1983. febr. 9.)

Ugyanezzel a meghatottsággal járulnak a budapesti bazilikának ereklyéje, a „szent jobb" elé az emberek.

S ezzel a meghatódottsággal ünnepelünk ma! Ünnepeljük első

királyunkat, aki önmagát Isten és népe szolgálatára szentelte. Az ószövetségi Judittal vallotta: „Mi nem ismerünk más istent rajta kívül. Így remélhetjük, hogy nem tekint ránk megvetéssel és nem fordul el fajtánktól... Most tehát, testvérek, mutassuk meg testvéreinknek, hogy tőlünk függ az életük, ránk támaszkodik a szentély, a templom és az oltár!" (Jud 8, 20. 24).

A történészek így jellemezték Szent Istvánt: „Nem volt elmélkedésbe merülő komor aszkéta s nem volt imádkozó, síró öreg, amilyennek későbbi jámbor életrajzírói rajzolták. Hitében erős, a vallás parancsait követő, egyházát gyámolító, szigorú erkölcsű középkori uralkodó volt" (Hómann—Szegfű: Magyarország története, I. 1920).

Lelkületéről tanúskodnak az intelmek, amelyeket fiának, Imrének hagyott: „Légy szemérmes, kerüld a bujaság fertőjét, mint a koporsóhoz vivő utat. Légy erős, hogy a jó szerencsében fölöttébb meg ne kevélykedjél, vagy a balszerencse össze ne törjön."

E tanítás összhangban van a kinyilatkoztatással:

Efezusi híveihez írta Szent Pál: „Azt mondom tehát, sőt figyelmeztetünk titeket az Úrban, ne éljetek úgy, mint a pogányok, akik hiúságokon járatják az eszüket. Sötétség borult elméjükre és elidegenedtek az istenes élettől tudatlanságukban, amely szívük megátalkodottságának következménye. Lelkileg eltompulva kicsapongásokra adták megukat, és kapzsiságból mindenféle ocsmányságot űznek" (szentlecke).

Szent István nemcsak önmagában építette sziklára a Szentlélek templomát, hanem a kereszténység sziklájára építette népe jövőjét is.

A Példabeszédek könyvének tanításával mondta:

„Tartsd meg intelmemet, ne tágíts tőle!
Őrizd meg, hiszen az életed!
Ne lépj a gonoszok ösvényére,
és a gonosztevők útján ne járj!
Hagyd el s ne menj rajta tovább,
kanyarodj el tőle s úgy folytasd utadat!"
(Péld 4, 13—15).

Minden ember érzi, hogy a Krisztus-követés nem egy pillanat műve, hanem állandó szolgálat. Kereszténynek lenni annyit tesz,

mint mindennap megtérni, mindennap harcolni a bűn és rossz szokások ellen, mindennap felvenni a keresztet.

Keresztény magyarnak lenni azt jelenti, hogy Szent István szellemében szeretjük hitünket, Egyházunkat, templomunkat. Bár a széthúzás jellemzi népünket, a megbocsátásnak és a szeretetnek kell kiemelkedő, nemzeti erénynek lennie. Tisztelni kell a másik ember vagyonát és tisztelni a közösség vagyonát! Tisztelni és szeretni az életet; a születendő életeket és a fáradt öreg életeket. Magyarnak lenni nem hősködés, hanem alázat az emberben. Szent Istvánhoz hasonlóan Istenre néz, amikor dolgozik, Istenre tekint, amikor szenved és gyászol. 1976-ban halt meg *Martin Heidegger* világhírű filozófus. Végrendeletében írja:

„Negyven évi töprengés után — mint filozófus — én kijelentem: a filozófia csődöt mondott... A gép, a technika, amit az ember teremtett, lett úrrá a gondolkodáson, az emberi lelkeken. A filozófia uralmát átvette a kibernetika, az automatika és a komputer. Nincs tehát semmi remény? Emberileg nincs. Az ember feltartóztathatatlanul elgépiesedik, elveszti otthonát: a földet. *De van Isten*! És *létezik az általa teremtett halhatatlan lélek!* Emberileg a világ a vesztébe rohan. Nincs szükség atomháborúra, az ember saját gépi civilizációjával pusztítja el önmagát." — S ettől az Isten mentsen meg bennünket!

Szent Pál szavaival szól hozzánk és üzen ma minden magyarnak első királyunk:

„Mi is szüntelenül imádkozunk értetek, és könyörgünk, hogy akaratát teljesen ismerjétek, nagy bölcsességgel és lelki megértéssel. Így majd az Úrhoz méltón éltek, egészen az ő tetszése szerint, minden jótettben gyümölcsöt hoztok és az Isten ismeretében gyarapodtok. Dicsőséges hatalmában szilárdítson meg titeket nagy erővel, hogy mindvégig kitartsatok és állhatatosak legyetek. *Örömmel adjatok hálát az Atyának, aki arra méltatott benneteket, hogy részetek legyen a szentek örökségében, a világosságban; kiragadott minket a sötétség hatalmából és helyet adott szeretett Fia országában*" (Kol 1, 9—13).

* * *

II. János Pál pápa 1978. évi üzenetéből a magyar katolikusokhoz:

„Az elmúlt idők valóban előkelő helyet biztosítottak népeteknek Európa történetében és főleg az Egyház, a kereszténység fejlődésé-

ben. Ennek a kiváló szerepnek bizonysága gyanánt és szinte jelképeként, ott áll Szent Istvánnak, Magyarország védőszentjének alakja. Őt joggal tekintjük nemcsak a ti hazátok védelmezőjének, de az egész keresztény hit apostolának és a magyar katolikus egyház alapítójának is. Ő... a magyar nép és államiság történelmének kezdetét is jelentette."

A BOLDOGSÁGOS SZŰZ MÁRIA SZÜLETÉSE
KISBOLDOGASSZONY

(szeptember 8.)

OLVASMÁNY (Mik 5, 2–5a)
„De te (Betlehem) Efrata, bár a legkisebb vagy Juda nemzetségei között, mégis belőled születik majd nekem, aki uralkodni fog Izrael felett."

SZENTLECKE (Róm 8, 28—30)
„Akiket eleve ismert, azokat eleve arra rendelte, hogy Fiának képmását öltsék magukra."

EVANGÉLIUM (Mt 1, 18—23)
Jézus Krisztus születésének ez a története:
Anyja, Mária, Józsefnek a jegyese, még mielőtt egybekeltek volna, gyermeket fogant a Szentlélek erejéből. Férje, József igaz ember volt, nem akarta meghurcolni, ezért úgy határozott, hogy titokban bocsátja el. Míg ezen töprengett, megjelent neki álmában az Úr angyala és így szólt hozzá: „József, Dávid fia, ne félj attól, hogy feleségül vedd Máriát, hiszen a benne fogant élet a Szentlélektől van. Fiút szül, akit Jézusnak nevezel el, mert ő szabadítja meg népét bűneitől. Ezek azért történtek, hogy beteljesedjék, amit az Úr a próféta szavával mondott:

Anya lesz a szűz és fiút szül.
Emmanuel lesz a neve.
Ez azt jelenti: Velünk az Isten".

Szent az Isten Máriában

Siklósi János írt szép verset:

Mária hálája címen

„Hálás vagyok, hogy rám gondoltál,
a nőkből engem választottál.
Nem várt ajándék ez nekem.

Egész bensőm örömtől reszket,
Az ég nagy fiát én szülöm meg,
Megváltó lesz a gyermekem.

Istent szülni: mily hihetetlen,
pedig megfogant, és már bennem,
s mi lehet csodálatosabb.

Szólnék, de nem jön szó a számra,
gyenge vagyok a kiáltásra,
könnyek kaparják torkomat.

Fénylik, sugárzik egész testem,
Isten rejtőzik a méhemben.
Asszony nem lehet boldogabb."

A Szűzanya születésnapját nagy méltóságának, az istenanyai hivatásának fényében szemléljük és ünnepeljük.

„Kire hasonlít? — kérdezik a szülők, a rokonok és ismerősök, amikor először látják meg az újszülöttet.

Kire hasonlít Szűz Mária?

Istenre. Az Isten szentségét tükrözi. Amikor Izajást meghívta az Úr, hallotta az angyalok harsány énekét: „Szent, szent, szent a Seregek Ura, dicsősége betölti az egész földet!" (Iz 6, 3). A patmoszi látnok, Szent János pedig hallotta, amikor az angyalok éjjel-nappal folyvást ezt zengték: „Szent, szent, szent az Úr, a mindenható Isten, aki volt, aki van és aki eljő!" (Jel 4, 8). — Ez a tiszta szentség

ragyogott a Szűzanya lelkén: szent az, aki betölti az egész földet, szent az, aki majd általa eljön a világba!

Az Énekek énekének szavait a Szűzanyára alkalmazza az Egyház:

„Mint a bogáncs között a liliom,
Olyan a mátkám a lányok között" (2, 2).

Nem csoda, hogy *Fra Angelico* a ferences festőművész térden állva festette a Szűzanya képeit.

Dante pedig az Isteni Színjáték paradicsomi jelenetében (23. ének) Máriáról szinte elragadtatva ír:

„Itt van a rózsa, amelyben áldott
Ige testté lőn; s liliomok, amelyek
illata vitte jóra a világot."

A 33. énekben pedig így szólítja meg a Szüzet:

„Te déli láng a Szeretet egébül
vagy itt nekünk; és lenn az embereknek
élő forrás, melytől reményünk épül."

Szent az Isten — Máriában — s Márián keresztül.

VI. Pál pápa írja körlevelében: „Az Istenanya iránti szeretet segíti a hivőket, hogy kegyelemben is növekedjenek. Elképzelhetetlen ugyanis, hogy valaki tisztelje a „kegyelemmel teljes" Szűzanyát, saját szívében pedig ne becsülje meg a megszentelő kegyelmet. Hiszen a kegyelem nem más, mint Isten barátsága és a Szentlélek bennünk lakása" (Mariális cultus, 57).

Kis Szent Teréz szerint: „Könnyű a Szűzanya kiválóságairól beszélni, de itt nem szabad megállnunk. Tegyünk róla, hogy szeressük is!"

„Nyissátok meg a kapukat a Megváltónak" — ezekkel a szavakkal fordult az 1983-as szentévben a hívekhez II. János Pál pápa!

Nyissátok meg a kapukat a Megváltónak úgy, ahogyan Mária teljesen *Istennek adta önmagát.*

„— *Gyermek- és ifjúkorát,* amikor az Írásokat tanulmányozta, imádkozott, rejtett párbeszédet folytatott a Magasságbelivel.

— *Testét,* hogy abban vegyen testet és növekedjék az Ige.

— *Gondolatait*, amelyek kizárólag Isten akarata és az üdvösségterve megvalósítására irányultak.

— *Szívét*, egész lénye szeretetét: Jahvénak, Fiának és a körülötte élőknek.

— *Idejét*, minden pillanatát, amelyben teljes nyitott készséggel válaszolt az őt irányító Lélek indításaira, alkalmazkodott körülményeihez, mások igényeihez, kívánságaihoz.

— *Jövőjét*, elfogadva a bizonytalanságot, a hit homályát, a várt és bekövetkezett „hét tőrt", és végül a közös emberi sorsot, a halált.

— És odaadta Ábrahám módjára a legkedvesebbjét, *Fiát*. (Puskely Mária: Bibliai tájakon, 18).

A Szűzanya érezte a próféta szavait:

„Becses vagyok az Úr szemében,
és Istenem az erőm" (Iz 49, 5).

De érezzük-e mi mindenkor, hogy becsesek vagyunk az Úr szemében? Megbecsüljük-e a kegyelmet?

Szűz Mária magatartását a másik prófétának soraival jellemezhetnénk:

„Kedvem telt szavadban
és öröme szívemnek.
Mert a te nevedet viselem,
Uram, Seregek Istene! (Jer 15, 16)

De mi elmondhatjuk-e, hogy kedvünk telik Isten szavaiban és a Szentírás, az Isten szava öröme szívünknek?

Azt is tudta a tiszta Szűz, amit a Siralmak könyvében olvasunk:

„Jó csendben várni az Urra,
mert ő megszabadít" (Siral 3, 26).

Tudunk-e várni az Urra? Vagy a rohanás áldozatai vagyunk?

Megható gyógyulásról számoltak be a belga lapok. *Dr. Newjan orvos* felesége rövid idő alatt teljesen megvakult. „Csak még a gyermekem láthatnám!" — sóhajtozott az édesanya. Kérésére elvitték egy Gent melletti híres lourdes-i barlanghoz. Amikor közeledtek, kisfia, Lajoska előreszaladt és hangosan így imádkozott:

— Ó édes Szűzanyám, add vissza az anyukám szemevilágát. Aztán édesanyjához futott és azt kérdezte.

— Anyu, még nem látsz?

— Nem bizony, kisfiam, válaszolta az édesanya.

A gyermek ismét a szoborhoz futott, mély hittel imádkozott, ostromolta a Szűzanyát. Közben a szent kútnál az édesanya megmosta szemét, s egyszercsak felkiáltott:

— Istenem, látok, látok, látok...

A Szűzanyától ilyen látó szemet kérjünk!

Fekete István Gyeplő nélkül című könyvében leírta, hogy az egyik szelíd, kékfényű csillagot „Mária szemének" nevezi a magyar hagyomány. Azt mondják, aki sokáig nézi, megnyugszik és ha rosszat akar, elfelejti a rosszat (124. oldal).

Adná Isten, hogy minden magyar így tekintene a Szűzanyára, hogy megnyugodnának minden zaklatottságukban. Adná Isten, hogy felnézve Máriára mindig elfelejtenék a rosszat.

Köszöntsük a Kisboldogasszonyt *Gárdonyi Géza* soraival:

„Ha elgondolom, hogy a föld színén
valóban élt e tiszta, égi lény!
Járt-kelt, mint mink: a lábának nyomát
a porban hátrahagyta, merre ment;
hajába tűzött fehér violát,
tán épp ilyet, mint kertemben terem...
s ő maga volt a legszebb viola:
Isten közöttünk járó angyala!
..... Üdvözlégy Mária!
Ó nyíljatok ki rózsák, liliomok!
Leheljetek az égbe illatot!
Ő bizonyára ismert titeket,
Mikor a földön járt közöttetek,
s hozzátok hajolt és szólt édesen:
„Kedves virágom, rózsám, szegfüvem!"
Ó bizonyára emlékezik rátok;
Virágajakkal ti is susogjátok;
Üdvözlégy Mária!"

(Esti harangszó)

*

II. Ferdinánd német császár (meghalt 1637-ben), már gyermekkorában jámbor, derék fiú volt. Édesanyja egyszer Velencében járt és onnan egy kézitükröt hozott neki ajándékba. A tükörnek drága művű kerete volt.

Nevelője észrevette, hogy a kis főherceg túlságosan gyakran veszi kezébe a tükröt. Aggódni kezdett, mert azt hitte, hogy a hiúság ütött tanyát neveltje lelkében. El akarta venni tőle. A főherceg készségesen adta oda neki és akkor látta a nevelő, hogy a tükörre egy Mária kép van ragasztva. — Ezt nézegette a kis főherceg olyan gyakran és olyan nagy kedvteléssel. A nevelő megkérdezte tőle, miért vette kezébe annyiszor a képet? A fiú pirulva, de őszintén felelt:

— Azért, mert szeretem Máriát, és lelkemet szeretném hasonlóvá tenni Őhozzá.

SZŰZ MÁRIA, MAGYAROK NAGYASSZONYA

(szeptember 21.)

OLVASMÁNY (Sir 24, 17—31)
„Jöjjetek hozzám, akik utánam vágyódtok és teljetek el gyümölcseimmel."

SZENTLECKE (Gal 4, 4—7)
„Az Isten elküldte a Fiát, aki asszonytól született... hogy kiváltson minket a törvény szolgaságából."

EVANGÉLIUM (Lk 1, 26—28)
„Az Isten elküldte Gábor angyalt Galilea Názáret nevű városába egy szűzhöz, aki egy Dávid házából való férfinak, Józsefnek volt a jegyese, és Máriának hívták. Az angyal belépett hozzá és megszólította: „Üdvözlégy kegyelemmel teljes! Veled van az Úr! Áldottabb vagy minden asszonynál."

„Az országot a te oltalmadra bízom"

Nem lehet meghatódottság nélkül olvasni egy gyermeknek a levelét, kis értekezését, amelynek ez a címe: „Anyu, ki vagy te nekem?":

„Anyu, tizenkét éves vagyok, s most kezdem megérteni, ki is vagy te nekem.

Úgy elnézlek kék otthonkádban. Csókkal keltesz fel minden reggel s amikor felöltözöm, már ott párolog a finom kávé az asztalon. Te készítetted el a reggelimet, Anyu.

Mielőtt iskolába mennék, lelkemre kötöd, hogy jó, figyelmes, engedelmes legyek. S átölelsz és megcsókolsz. Jaj, hogy is tudnék neked hazudni, ha valamikor nem felelnék jól. Te arra tanítasz engem, hogy a kötelességemet becsületesen teljesítsem. S teljesítem is.

Szegény Járó Jóskát sajnálom. Sokszor szomorú. Neki nincs édesanyja, nincs, aki megcsókolja. Anyu, te őt is minden ünnepnapra

meghívod ebédre és uzsonnára, s olykor csomagolsz is neki egyetmást. Ez vagy te, Anyu. Jóska nekem nagyon jó barátom.

Te jársz a boltba, a péküzletbe. Cipekedsz a családért. S elnézlek edényeid között. Főzöd nekünk a finomabbnál finomabb eledeleket, apunak, Verának, a húgomnak és nekem.

S elnézlek, ahogyan varrsz. Varrod a nadrágomat, az ingemet. S varrsz másoknak is, hogy az apu keresetéhez valamit ragasszál. Varrsz a gépnél, varrsz télen a kályhánál, nyáron az ablaknál. Varrsz néha késő éjszakáig, mert a varrnivaló sürgős, és járnak a nyakadra. Egyszer arra ébredtem fel, hogy az apu karját ecetesvizes ruhával borogattad, mert apu a nehéz kalapácsot emelgeti reggeltől estig s megfájdul a karja. S akkor elgondoltam, hogy ugyan mikor alszik az én jó anyukám.

Amikor varrsz, vagy amikor utaidat járod a családért, kire gondolsz? Kiért imádkozol? Biztosan ránk gondolsz és értünk száll fel ajkadról az ima a jó Istenhez.

Tizenkét éves vagyok s most már megértem, ki vagy te nekünk, Anyu. A jó Isten áldja meg a lépted nyomát is" (Franciából ford. Ölbey Irén — Hitélet, 1978. szept. 2).

Ha az üdvözítő Jézus írta volna e levelet, az kb. így hangzana: *Ki vagy te nekem, Mária, Anyám?*

Édesanyám, aki akkor hittel mondtál igent a mennyei Atya üzenetére: „*Az Úr szolgálója vagyok*, teljesedjenek hát be rajtam szavaid" (Lk 1, 38).

Szent terheddel Erzsébethez mentél, akinek Isten kinyilatkoztatta titkodat, kettőnk titkát, mert Erzsébet így szólt: „*Boldog, aki hitt* annak a beteljesedésében, amit az Úr mondott neki!" (Lk 1, 45).

A betlehemiek nem kaptak ilyen kinyilatkoztatást; elutasítottak, nem fogadtak be. Anyám, Te akkor szeretettel *bepólyáltál* és *jászolba fektettél* (vö. Lk 2, 7).

Anyám, Te elvittél a jeruzsálemi templomba, megváltottál a két galambfiókával (vö. Lk 2, 24), mégsem magadnak *neveltél* fel, hanem az emberiségnek.

Anyám, Te *imádkozni tanítottál* és 12 éves koromban elvezettél a jeruzsálemi templomba. Nem úgy küldtél, hanem Te vezettél. Már tudom, ki vagy Te, aki annyira megijedtél, amikor a templomban maradtam és három nap kerestél; és megértetted és mélyen

a szívedbe vésted, hogy „nekem Atyám dolgaiban kell fáradoznom" (Lk 2, 49).

Már tudom, ki vagy te nekem, Anyám! Nem törtél össze, amikor 30 évesen elindultam tanítani, az embereket megváltani. Nem estél kétségbe, hogy mi lesz Veled.

Anyám, Te figyelmeztettél a kánai menyegzőn, „nincs több boruk" (Jn 2, 3); s figyelmeztettél még többször is, csak azt „nem jegyezték fel" (Jn 20, 30) az evangéliumban. Tudom, ki vagy, Anyám, amikor *elkísértél a keresztutamon*, amikor ott álltál véres keresztem tövében (vö. Jn 19,25). Gyengéd kezekkel sírba tetted testemet és vártál a dicsőséges feltámadásomra.

Magyarok Nagyasszonyáról is e kérdéssel emlékezhetne meg országunk, első királyunk és népe: *Anyánk, ki vagy Te* nekünk?!

Szent István Neked ajánlotta országát. A Harwik legenda szerint így imádkozott: „*Ég királynője*, a jelen világ újjászerzője, végső könyörgésemben a szentegyházat a püspökökkel-papokkal, *az országot a néppel és az urakkal a te oltalmadra bízom*, nékik utolsó istenhozzádot mondva lelkemet a te kezedbe ajánlom".

„Ima a nehéz időkben" a címe a 86. zsoltárnak, s benne így

„Uram, fordítsd felém füled és hallgass meg,
mert nyomorult vagyok és szegény...
Hozzád kiáltok a szorongatás napján,
s tudom, hogy meghallgatsz...
Istenem, kevélyek kelnek föl ellenem,
hatalmaskodók csapata tör életemre...
Add jelét kegyelmednek...
hogy te, Uram, megsegítettél
és vigaszt nyújtottál" (Zsolt 86, 1. 7. 14. 17).

Az Isten kegyelmének jele, hogy Krisztus a Szűzanyát nekünk ajándékozta a kereszten; s Isten kegyelmének jele, hogy Szent István különösképpen is Édesanyánkká tette Őt.

Ki vagy Te nekünk, Mária?

„Régi, nagy Patrónánk", aki édesanyai szívvel viseled e nép gondját.

A tatárjárás pusztasággá tette a földet. Egy nyugati kolostorban

azt írták fel, hogy a Kárpát-medencében élt egy nép, magyaroknak hívták őket, de a tatárok kiirtották és az ország elpusztult.

Elpusztult, de újra él.

A török 150 éven keresztül pusztította értékeinket, rabláncra fűzve elhurcolta népünket.

S Magyarország nem ment feledésbe.

Mi is érezzük, amit a Második Törvénykönyv ír: „Nem azért hajolt le hozzátok és választott ki benneteket az Úr, mert számban fölötte álltok az összes népnek, hiszen a legkisebb vagytok minden nép között, hanem *mert szeretett benneteket az Úr*..." (Mtörv 7, 7—8). Szeretett bennünket az Úr és szeretett bennünket Mária, az Édesanyánk!

Az 1070-es években Géza király megépíti a váci székesegyházat és a Boldogasszony tiszteletére szenteli.

Szent László királyunk a váradi és zágrábi templomokat ajánlja a Nagyboldogasszony tiszteletére.

II. Géza 1141-ben a Magyarok Nagyasszonyától kért segítséget, amikor a németek Pozsony várát bevették.

IV. Béla 1252-ben a turóci várban kolostort alapított a Szűzanya tiszteletére, aki „Országunk Úrnője és Patrónája". Feleségével és fiával együtt az esztergomi Maria templom Mária oltára elé temetkezett.

Nagy Lajos királyunk Mária-Zellben állított emléket Máriának a kegyhely felépítésével.

A hazánkat és Európát megmentő Hunyadi János rózsafüzért hordott a kardján.

Mátyás király nevéhez fűződik a szeged-alsóvárosi és a csiksomlyói kegytemplom építése.

A történelemben nagyot lépünk: és Lékai László bíboros a római Szent Péter bazilika altemplomában megépíttette a Magyarok Nagyasszonya kápolnát, hogy védje és oltalmazza népünket.

Szűzanyánk!

Sokszor elfeledkezett e nép arról, hogy Te szeretsz bennünket, segítesz és Fiad útján vezetsz. Elfeledkeztünk, amikor irtottuk a születendő életeket, amikor gyűlölettel irtottuk egymást, amikor fiataljaink elfeledkeztek a legszebb kincsükről, tisztaságukról.

Nagyasszonyunk, segíts visszatérnünk Fiadhoz!

Kisfaludi Sándor vésztjósló sorokat írt:

„Hit az, ami boldogít a földön,
Boldogít túl a sírodon,
Nála nélkül egy jövőd van,
És ez: veszned kell, ó hon!
Mert, kit Isten elhagyott már
Arra csak sír, s kárhozat vár.
Mely nemzetnek nincs hite,
Éljen bár, · nincs élete."

Nagyasszonyunk!

Új életet sugározz népedre!

*

Magyarok Nagyasszonya

(Tűz Tamás)

Hegyét, tavát kötötte láncul
öved köré e drága táj.
Az enyhe domb kék Dunántúl
szeplőtlen ölébe zár.

Fehér gulyák kolompja szólít,
Hozzád sóhajt a Hortobágy,
ha dús kepék arany hajóit
villantja Rád a délibáb.

És túl a szőke Tisza tája,
szelíden álmodó füzek,
s a fényességes éjszakába
föl-fölfutó piros tüzek.

Folyók szalagja, ég azúrja,
szőlőhegyek smaragd sora,
szélben szökell lábadhoz futva
az országút ezüst pora.

Minden Teérted zsendül itt már:
a fű, a lomb, az ősi nép,
mely Rád tekint s az égi hídnál
a csillagos hazába lép.

MINDENSZENTEK

(november 1.)

OLVASMÁNY (Jel 7, 2—4. 9—14)
„Ezután akkora sereget láttam, hogy meg sem lehetett számolni."

SZENTLECKE (1 Jn 3, 1—3)
„Tudjuk, hogy ha megjelenik, hozzá leszünk hasonlók, mert látni fogjuk, amint van."

EVANGÉLIUM (Mt 5, 1—12)
Jézus a tömeg láttára fölment a hegyre és leült. Tanítványai köréje gyűltek, ő pedig szólásra nyitotta ajkát.
Így tanította őket:
„Boldogok a lélekben szegények, mert övék a mennyek országa.
Boldogok, akik szomorúak, mert majd megvigasztalják őket.
Boldogok a szelídek, mert övék lesz a föld.
Boldogok, akik éhezik és szomjazzák az igazságot, mert majd eltelnek vele.
Boldogok az irgalmasok, mert majd nekik is irgalmaznak.
Boldogok a tiszta szívűek, mert meglátják az Istent.
Boldogok a békességben élők, mert Isten fiainak hívják majd őket.
Boldogok, akik üldözést szenvednek az igazságért, mert övék a mennyek országa. Boldogok vagytok, ha miattam gyaláznak és üldöznek benneteket és minden rosszat rátok fognak. Örüljetek és ujjongjatok, mert nagy lesz a mennyben a jutalmatok."

„Mindenki, aki remél az Istenben, megszentelődik"

„Ó mennyi csillag: véres égi pompa!
Bolygó dörög a nap körül szünetlen.
Ömlik a vér, mint a must a szüretben,
s új szent repül az Úr felé naponta.

A két mennyország közt sosem haboztak:
a földi biztos tán, de gyors a röpte;
a messzebbit kívánták mind, örökre,
hol él az Úr, s szolgál az angyal-osztag.

Kisebb-nagyobb a fényük színe, lángja:
a vértanú piros, fehér a lányka;
király szolgál, ha Assisi misét mond.

Úr volt, szegény volt: arra nincs tekintet.
November elsőn ünnepeljük mindet.
Lelküktől olyan csillagos az égbolt"

Így énekelte meg Harsányi Lajos a Mindenszenteket.

Mindenszentek ünnepe az égi és földi szeretet találkozása. „Nézzétek, mekkora szeretettel van irántunk az Atya: az Isten gyermekeinek hívnak minket, és azok is vagyunk" (szentlecke). A földön is szörnyen szenvednek az emberek, ha a szeretetre elutasítással, közömbösséggel válaszolnak egymásnak. Ha a szülő nem kap szeretetet... Ha a hűséges házastársat megcsalják... — A szentek szeretettel feleltek az isteni szeretetre. Életük nem üres levegőverdesés volt, hanem útban voltak az örök haza felé. „Azt is tudjuk, hogy ha megjelenik, hozzá leszünk hasonlók, mert látni fogjuk, amint van. És mindenki, aki így remél benne, megszentelődik, ahogyan szent ő is" (szentlecke).

Mindenszentek ünnepének gondolatvilága a keresztény ókorban kezdődik. Amikor 313-ban Milánóban kiadták a rendeletet a keresztények üldözésének megszüntetéséről, akkor már sok vértanú volt eltemetve a katakombákban. Nem csoda, ha a Római Birodalom keleti felén már a IV. században megünnepelték a „Minden vértanúk ünnepét." Ez május 13-án volt. — III. Gergely pápa (731—745) pedig a Szent Péter bazilika egyik mellékkápolnáját nemcsak minden vértanúnak, hanem „Minden tökéletes igaznak" tiszteletére szentelte. S ezt abban az időben tette, amikor Keleten elégették a szentképeket, Róma környékén pedig a longobárdok dúlták fel a templomokat. Az ünnep még ebben a században május 13-ról november elsejére került a frank birodalomban.

835-ben IV. Gergely pápasága alatt ez az ünnep az egész kereszténység ünnepe lett.

A Jelenések könyvében a filadelfiai egyháznak írt levél így szól: „Ezt mondja a Szent, az Igaz, akinél Dávid kulcsa van, aki ha valamit kinyit, senki be nem zárja, s ha valamit bezár, senki ki nem nyitja: Ismerem tetteidet. Nézd, ajtót nyitottam előtted, senki nem tudja bezárni. Bár nincs sok erőd, mégis megtartottad tanításomat, és nem tagadtad meg nevemet... Mivel megtartottad a kitartásra vonatkozó tanításomat, én is megszabadítlak a megpróbáltatás órájától, amely az egész világot éri, hogy próbára tegye a föld lakóit. Hamarosan eljövök. Ragaszkodjál ahhoz, amid van, hogy senki el ne vegye koszorúdat" (Jel 3, 7—8. 10—11).

Az életszentség egyik vonása a hűség. „Megtartottad tanításomat... Nem tagadtad meg nevemet".

Egy kissé téves az ismert operaszöveg: „Az asszony ingatag." — Nem az asszony ingatag csupán, hanem az „ember" is. Alig hangzott el a Sínai-hegynél az Úr parancsa: „Én vagyok az Úr, a te Istened... Senki mást ne tekints Istennek, csak engem... (Kiv 20, 2—3); alig, hogy a nép ujjongó szívvel elfogadta Isten szövetségét és kötelezte magát, hogy Isten szövetségese lesz, „hamar letértek az útról, amelyet előírtam nekik. Öntött borjút csináltak maguknak, azt imádták, áldozatot mutattak be előtte és így beszéltek: Izrael, ez a te istened, aki kihozott Egyiptomból" (Kiv 32, 8).

Az emberek között olyan hamar feledésbe megy „az örök" hűség; az ígéret csak elröppenő szó marad. Istennek adott szavunkról elfeledkezünk. Nem így a szentek!

A neves katolikus író, *Thomas Merton* vallja: „ha 1938 novemberében, a keresztkútnál elfogadtam volna a szentség nekem adott ajándékát, mi minden alakult volna másképpen a világon? Az emberek nem is sejtik, mire képes egyetlen szent is: a szentség erősebb a pokolnál. A szentek Krisztusba öltöztek, királyi és isteni hatalmának teljességében. Ennek tudatában élnek, s neki adják magukat, hogy apró és látszólag jelentéktelen tetteik segítségével vigye végbe a világ megváltását" (Th. Merton: Hétlépcsős hegy, 216).

A jeruzsálemi keresztények életéről jegyzi meg Szent Lukács: „Állhatatosan kitartottak az apostolok tanításában és közösségében, a kenyértörésben és az imádságban" (ApCsel 2, 42).

Az ember megcsodálja és megsajnálja az állatkertekben a ketrecbe zárt állatokat, a hatalmas sasokat, amelyek sziklához vannak láncolva. Életelemük a szabadság lenne, a szárnyalás, a magasság és rabok, földhöz kötöttek. — Isten az embert is arra teremtette, hogy Feléje szárnyaljon. Micsoda fájdalmas, amikor az ösztönök a földhöz láncolják. Az ég világa felé kellene tartania, mindennap egy kicsit feljebb és mindennap szörnyebb az állapotuk, megláncoltak.

A szentek egy másik jellemvonása, hogy nem mosták el a bűn és az erény közötti választóvonalat.

„Lelki ember mondta egyszer: a szentekről szóló irodalomban az egyik leghasznosabb könyv az volna, amely nem a szentek erényeiről, hanem a szentek hibáiról szólna. Egy hosszú időszakra vonatkozólag már megvan ez a könyvünk: a Szentírás! Kérlelhetetlen őszinteséggel rajzolta meg emberi hőseinek nagysága mellett a gyengeségét is. Vigasztaló tudni, hogy az Isten országában a nagyokon is hosszas munkája volt az ég kegyelmének. De egy dologban azonosak voltak mindezek a szentek: Jézus iránti határtalan szeretetükben és odaadásukban. Ha komolyra fordult a dolog, határozottak tudtak lenni..., ha arról volt szó, hogy meghaljanak" (J. Holzner: Szent Pál, 151).

Ha hibáztak, meg tudták bánni. Ha bűnt követtek el, égre kiáltottak, mellüket verve: „én vétkem, én vétkem, én igen nagy vétkem." Ha utat tévesztettek, vissza tudtak fordulni, ha elestek, felkeltek. Ha megbántottak másokat, bocsánatot kértek.

Albert Schweitzer a híres orvos-lelkész egyik legmegragadóbb élményének mondta azt, ha gyermekkora falusi templomában vehetett részt az istentiszteleten. Visszaemlékezett egy Mitschi nevű öregre, aki annyira süket volt, hogy egy szót sem értett az igehirdetésből. De minden vasárnap ott ült a helyén. Édesapám, írja A. Schweitzer, egyszer sajnálkozott az öregen, hogy ott ül az istentiszteleten, holott egy szót sem hall belőle. Erre ő mosolyogva megcsóválta a fejét: — A szentek egyessége, nagytiszteletű úr, a szentek egyessége" (Albert Schweitzer, a diakónus, 40).

Összetartozunk velük, akik már célhoz értek; a mieink azok, akik előre mentek már az életből, de még tisztulniuk kell, hogy Urunk elé állhassanak; a Szentek közbenjárnak értünk és példát adnak nekünk.

„Testvérek, kövessétek a példámat mindnyájan! Nézzétek azokat, akik úgy élnek, ahogyan példámon látjátok" (Fil 3, 17).

S mi az, amit Szent Pál példájában hívei elé állít?

„Nem mintha már elértem volna vagy célba értem volna, de futok utána, hogy magamhoz ragadjam, ahogy Krisztus is magával ragadott engem... *elfelejtem, ami mögöttem van és nekilendülök annak, ami előttem van. Futok a kitűzött cél felé*, az égi hivatás jutalmáért, amelyre Isten meghívott Krisztusban" (Fil 3, 12—14).

HALOTTAK NAPJA

(november 2.)

OLVASMÁNY (2Mak 12, 43—46)
Makkabeus Júdás „2000 ezüst drachmát küldött Jeruzsálembe engesztelő áldozat bemutatására."

SZENTLECKE (1 Tesz 4, 13—14. 17—18)
„Ne szomorkodjatok, mint a többiek, akiknek nincsen reményük."

EVANGÉLIUM (Jn 11, 32—45)
„Amikor Mária odaért, ahol Jézus volt, és meglátta, e szavakkal borult a lába elé: „Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg testvérem." Amikor látta, hogy sír és a vele jött zsidók is sírnak, Jézus lelke mélyéig megrendült. „Hova tettétek?" — kérdezte megindultan. „Gyere, Uram — felelték —, és nézd meg!" Jézus könnyekre fakadt. Erre a zsidók megjegyezték: „Nézzétek, mennyire szerette!" Némelyek azonban így vélekedtek: „Ha a vaknak vissza tudta adni a szeme világát, azt nem tudta volna megakadályozni, hogy ne haljon meg?" Jézus szíve mélyéig megrendült, s odament a sírhoz, amely egy kővel eltorlaszolt barlang volt. „Hengerítsétek el a követ!" — szólt Jézus. De Márta, az elhunyt nővére tiltakozott: „Uram, már szaga van, hiszen negyednapos." Jézus így felelt: „Nemde azt mondtam: ha hiszel, meglátod Isten dicsőségét?" Erre elhengerítették a követ, Jézus pedig égre emelte tekintetét és így imádkozott: „Atyám, hálát adok neked, hogy meghallgattál. Tudom, hogy mindig meghallgatsz. Csak a körülöttem álló nép miatt mondom, hogy higgyék: te küldtél engem." E szavak után hangosan beszólt: „Lázár, jöjj ki!" S a halott kijött. Lába és keze be volt pólyázva, az arcát meg kendő födte. Jézus szólt nekik: „Oldjátok fel, hogy tudjon járni."
A zsidók közül, akik fölkeresték Máriát, sokan látták, amit Jézus végbevitt, és hittek benne.

„Ha meghalunk vele, majd élünk is vele"

Mint annyi mindenről, a halálról is megoszlik az emberek véleménye.

Ha a pusztulás szemszögéből nézzük, akkor csontváz. Hiányzik belőle az élet, a szív, az érzelem.

Az orvos szemében a halál a sejtek pusztulása.

„A technika korszakában, írja Böszörményi Zoltán az Új Írás 1979. májusi számában, a halál gondolata fonák módon háttérbe szorult, szinte „tabuvá" lett, hasonlóan, mint régen a nemiség kérdése".

A francia forradalom előtt Franciaországban a halál szót nem volt szabad kiejteni sem.

1975-ben Jacques Duclos, a francia ideológus azt írta végrendeletében: „Visszatérek a semmibe, nem kívánok semmilyen jutalmat sem vigasztalásul; nem félek semmilyen büntetéstől." Hasonló kijelentést tett Maurice Thorez: „Állítom, hogy akik megtartják az erkölcsi mértékeket, azoknak nincs szükségük a nem létező túlvilág kipróbálására. A mi hőseink tudják, hogy a semmibe térnek vissza" (Hitélet, 1981. október — 8).

Így ők — hit nélkül!

Szent Pál viszont szeretett tanítványának, Timóteusnak ezt írta: „Ne felejtsd hogy Jézus Krisztus, Dávid sarja feltámadt a halálból, ahogy evangéliumom hirdeti, amelyért meghurcoltak, sőt mint valami gonosztevőt még bilincsbe is vertek, de az Isten szava nincs megbilincselve. *A választottakért tehát mindent eltűrök, hogy az örök dicsőségben ők is elnyerjék az üdvösséget Krisztus Jézusban. Igaz kijelentés ez: ha meghalunk vele, majd élünk is vele;* ha tűrünk vele, uralkodni is fogunk vele. Ha azonban megtagadjuk, ő is megtagad minket, de ha mi hűtlenné válunk, ő hű marad, mert önmagát nem tagadhatja meg" (2 Tim 2, 8—13).

Sok ember haláláról elmondhatjuk, amit Antoine *Saint-Exupéry* egy hősi halottról írt: „Mivel mindenestül a hitének ajándékozta magát, kiteljedesett a halálban. És halála nem volt hiábavaló" (Citadella, 80). — Mennyien vannak, akik hősei voltak a szeretetnek, a szülői hivatásnak, a jóságnak, a becsületnek! Ezek nem veszítettek semmit a halálban, hanem kiteljesedtek benne.

Látjuk a zsoltár igazát:

„Boldog az ember, aki reményét az Úrba veti" (Zsolt 40, 5).

Talleyrand-ról, Napoleon miniszteréről jegyezték fel, hogy szakított az Istennel és az Egyházzal; de annyira félt a haláltól, hogy előtte nem szabad volt a halál szót kiejteni. Sőt, nem közölték vele rokonainak és barátainak a halálát sem. Amikor közeledni érezte halálát, egy millió frankot ígért minden hónapért, amellyel meg tudják hosszabbítani az életét.

Sok bölcsességet rejt a keleti mondás: „Mi a legborzasztóbb a világon? — Amikor egy eltékozolt életre kell visszatekinteni."

Karl Valentin egész életén át melankólikus volt, lelkiismeretfurdalás kínozta, félt, könnyek nélküli szomorúság nehezedett rá. Annyira hatalmába kerítette a halálfélelem, hogy nem mert hegyre mászni, sohasem ült repülőre és vonaton is csak elkerülhetetlen esetben utazott. Amikor a halálos ágyán feküdt — éppen farsang hétfője volt — csodálkozva ismerte el: Ó, ha tudtam volna, hogy meghalni ilyen szép!" (Kat. Kincses Kalendárium, 1982. 70—71).

Még ha ellentmondásnak tűnik is, de szép meghalni annak, aki Istent szolgálta, aki Krisztust követte, aki számadást készített Istenével és Krisztus Testét vette utravalónak. *„Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, annak örök élete van, s feltámasztom az utolsó napon"* (Jn 6, 54).

Amikor ránknehezedik szeretteink halála; amikor hiányzik a családból a szerető és szeretett szülő, gyermek, testvér, barát és ismerős, amikor könny szökik minden alkalommal a szemünkbe, ha rájuk gondolunk, jusson eszünkbe Szent Pál tanítása: „Az elhunytak sorsáról nem akarunk tájékozatlanságban hagyni benneteket, testvérek, hogy ne szomorkodjatok, mint a többiek, akiknek nincs reményük. *Ha Jézus, mint ahogy hisszük, meghalt és feltámadt, akkor Isten vele együtt feltámasztja azokat, akik Jézusban hunytak el...* Vigasztaljátok tehát egymást ezzel a tanítással!" (1 Tesz 4, 13—14, 17).

Levelével vigasztalt valakit egy özvegy:

„Mélyen hiszem, hogy János, aki most már közelről ismeri Istent, segíti az én közeledésemet is az Atya felé. Az Úr fokozatosan felfedi előttem a Mindent, s bár jelen van az elkerülhetetlen magányérzet, mégis világosság és egy titokzatos jelenlét tölti be lelkemet. Az imádság nem volt soha menekülés számomra, hanem találkozás. Vannak napok, amikor súlyosan nehezedik rám a közlés lehetőségének a hiánya, amikor jobban fáj férjem távolléte, de mindezen túl tudom,

hogy ő most boldog, egészen Istenben van. Tudom, hogy hűséges utitársa marad mindörökre napjaimnak és kis családom gondos védelmezője. Végtelen örömet érzek amiatt is, hogy most olyannak ismer, amilyen vagyok. Mindig arra kértem, legyen jelen imáimnál, vezessen Isten felé és segítsen felnevelni gyermekeimet" (Hitélet, 1981. augusztus —2).

— Ezek az emberek Istenben szerették egymást és a szeretetük erősebb a halálnál!

Beli von Liebenberg előkelő nemes családból származott, a XIII. században élt. Fiatalon egy Henrich nevű úr felesége lett. Férje a kiközösített II. Frigyes császár hűséges követőjeként halt meg. A kor kegyetlen törvénye megtiltotta temetését. Az özvegy mindennap kijárt a temető szélére vetett holttest mellé imádkozni. „Jaj — mondta magában —, íme, mivé vált, akibe egész bizalmamat helyeztem!" — S ettől kezdve csak az Úrnak akart szolgálni szegénységben és vezeklésben..." (Puskely Mária: Árpádházi boldog Erzsébet, és a 14. századi misztika, 43).

Hasonló példákkal és a temető látogatásával buzdít bennünket az Egyház: „Korábbi életmódotokkal ellentétben vessétek le tehát a régi embert, akit a megtévesztő kívánság romlásba dönt. *Újuljatok meg lélekben és érzületben, s öltsétek magatokra az új embert, aki az Istenhez hasonlóvá alkotott, megigazult és valóban szent teremtmény*" (Ef 4, 22—23). Így nem ijesztő a halál, hanem természetes lesz számunkra, hogy egyszer születtünk (s életünk Isten ajándéka) és egyszer meg kell halnunk (s ekkor Isten új élettel ajándékoz meg bennünket).

Ez a hit bátorította *II. Rákóczi Ferencet* amikor így imádkozott: „Nem vonakodom a haláltól sem, amióta magadtad Istenem, hogy szeresselek."

A krisztusi hit és vigasztalás vezette a nagy matematikusnak, *Gaussnak* tollát, amikor Bólyai Farkasnak írt levelet: „Most Isten veled varátom. Kívánom, hogy az az álom, amelyet életnek nevezünk, édes legyen számodra, előíze annak az igazi életnek, amely a valódi hazában vár bennünket, ahol a feltámadt lélek nem lesz már megkötve a tunya test bilincseitől. Hordozzuk bátran és zúgolódás nélkül ezt a terhet, de sohasem szabad elveszítenünk szemünk elől a másik, magasabb célunkat."

A hit adott erőt annak az édesanyának, aki gyermeke temetésekor azt mondta: „Most visszaadlak Annak, Akitől kaptalak."

A kinyilatkoztatás szellemében fogalmazták meg egy édesanyának a sírfeliratát: „Terminus vitae, non amoris" = az élet vége, de nem a szeretteté. — Igen, így van, hiszen Szent János azt írta: „Az Isten szeretet és aki kitart a szeretetben, az az Istenben marad és az Isten is benne marad" (1 Jn 4, 16).

Az életet formáló és nemesítő halálról beszél *Gárdonyi* Géza: „Ha bizonyosak lehetnénk január 1-én arról, hogy december 31-én meghalunk, milyen más lenne a gondolkodásunk, a munkánk, a magaviseletünk. Mennyi izgalmat ismernénk haszontalannak! Mennyi emberre szeretettel néznénk!"

Járjuk a díszes temetőt *Romano Guardini híres író* mondásával:

„A halál az Egésznek felőlünk látszó oldala.
A másik oldalt így hívják: Feltámadás."

* * *

Ha holt a szikla, ha az anyag néma,
ha kék csalás az ég azúr karéja,
ha csak sötétben tündököl a csillag,
ha elsorvad a tűz, ha azért nyílhat
a rügyből lomb, hogy ősszel dér eméssze,
ha csak időleges a szél fúvása,
ha elvérzik az ének érverése,
ha minden folyó csak lefele fut,
ha csak vizet kapsz minden szomjúságra,
ha véget ér a sírnál minden út —
felelj, az ember miért jön világra!

(Georgi Dzsagarov: Felelj!)

NAPRAFORGÓ

Családi liturgia

A keresztény család az egyház ünnepeinek segítségével úgy fordulhat minden évszakban az örök Szeretet melege felé, hogy abból állandóan új és új erőt gyűjthet a család s annak minden tagja számára.

Ugyanakkor az egyes közösségek életében is adottak azok a napok, amelyeket egy kis odafigyeléssel és áldozattal boldogabbá tehetünk, mint a többit, és így kellemesebbé tesszük a családi együttélés légkörét.

Nagy élmény volt számomra, hogy a minap a ceglédi postán egyik barátommal találkozhattam, aki arra oktatta ott a nagy tömegben 11 éves kislányát, miképpen kell feladni egy üdvözlőtáviratot édesanyjának névnapjára.

Sajnos pár nappal később kezembe került a KATOLIKUS SZÓ c. hetilapunk legújabb száma, amelyből arról értesültem, hogy „Ijesztően emelkedik a gyermek és fiatalkorú öngyilkosok száma — állapította meg a bajor katolikus Nőszövetség tanulmánya és rámutatott a szülők óriási felelősségére. *Sok szülő* enged a modern technika csábításának (pl. TV) és a felgyorsult munkatempó hatására, *képtelen kialakítani azt a biztonságot nyújtó, bensőséges meleg családi légkört, amely a gyermekek egészséges fejlődése szempontjából nélkülözhetetlen.*

Az itt következő kis családi ünnepségek bemutatásával segítséget kívánunk nyújtani a családtagok egybentartásához.

Mikulás napjára

(A család, vagy a rokonság egyik tagja Szt. Miklós jelmezét öltve magára, becsönget az ajtón. A kezében levő díszes könyvecskét felütve mély hangon beszélni kezd:

Csilingelő kicsiny piros aranyszánon
Hókristályos puha tollú angyalszárnyon
Eljött Miklós püspök,
Hozott áldást, üdvöt.
Betekintett minden szívbe s gyerekszembe
S hol a hűség áldott fényű tüzét lelte
Nem hiába jött el
A csillagos esttel.

Szeretetem jóságosan ragyog rátok
S mindannyian várakozó szívvel vártok
S halljátok a jó szót,
De kaptok még kontót:

Erzsikének milyen szép az új ruhája,
Ott a baj, hogy esténként csak „sutba vágja."
S nézi, hogy a mosogatást ő helyette
Anyukája egymagában végezhesse.

Pista meg a csavargáshoz kapott kedvet,
Tőle minden könyve estig elpihenhet
Valahol a táska mélyén,
S másnap kérem
Bennt áll már a csúf egyes a noteszében.
Ferikének jót mondhatok szorgalmáról
S hátha nem marad le már az estiimáról.
Ám hagyjuk már a hibákat, s lássuk szép sorjában,
Mit hozott a jó Öreg piros puttonyában.
(kirakja az ajándékokat)

Csilingelő kicsiny piros aranyszánon
Hókristályos puha tollú angyalszárnyon
Indul Miklós püspök s kíván áldást, üdvöt.

Mind: Dícsértessétek a Jézus Krisztus!

(Édesapa vagy édesanya kezébe veszi Szt. Lukács evangéliumának a karácsony történetét elsoroló részletét:

FELOLVASÓ:
„Pásztorok tanyáztak a vidéken kint a szabad ég alatt, és éjnek idején őrizték nyájukat. Egyszerre csak ott állt előttük az Úr angyala, és beragyogta őket az Úr dicsősége. Nagyon megijedtek."

ÉNEK:

Csordapásztorok, midőn Betlehemben
csordát őriznek éjjel a mezőben.
Isten angyali jövének melléjük,
Nagy félelemmel telik meg ő szívük.

FELOLVASÓ:
De az Úr angyala megnyugtatta őket: „Ne féljetek!" Mert nagy örömet adok tudtul nektek és majd az egész népnek. Ma megszületett a Megváltótok, Krisztus az Úr, Dávid városában. Ez lesz a jel: találtok egy jászolba fektetet, bepólyált gyermeket."

ÉNEK:

Örömet mondok, nagy örömet néktek,
Mert ma született a ti üdvösségtek.
Menjetek el csak gyorsan a városba,
Ott találjátok Jézust a jászolba."

FELOLVASÓ:
Egyszeribe mennyei seregek sokasága vette körül az angyalt és dicsőítette Istent ezekkel a szavakkal; „Dicsőség a magasságban Istennek és békesség a földön a jóakaratú embereknek!

ÉNEK:

Dicsőség mennyben az Istennek!
Dicsőség mennyben az Istennek!
Az angyali seregek, vígan így énekelnek:
Dicsőség, dicsőség Istennek.

Békesség földön az embernek!
Békesség földön az embernek!
Kit az igaz szeretet a kis Jézushoz vezet,
Békesség, békesség embernek.

FELOLVASÓ:

Mihelyt az angyalok visszatértek a mennybe, a pásztorok így szóltak egymáshoz:„Menjünk el Betlehembe, hadd lássuk ami történt, amit az Úr tudtunkra adott." Gyorsan útrakeltek és megtalálták Máriát, Józsefet és a jászolban fekvő gyermeket.

ÉNEK:

Pásztorok pásztorok örvendezve,
Sietnek Jézushoz Betlehembe:
Köszöntést mondanak a Kisdednek,
Ki váltságot hozott az embernek.

Angyalok szózata minket is hív,
Értse meg ezt tehát minden hű szív,
A kisded Jézuskát mi is áldjuk
Mint a hív pásztorok magasztaljuk.

Üdvözlégy kis Jézus! reménységünk,
Aki ma váltságot hoztál nékünk.
Meghoztad az igaz hit világát,
Megnyitád szent Atyád mennyországát.

(Ezután osztjuk szét az ajándékokat és boldog szívvel megcsókoljuk egymást.)

Mivel a legtöbb helyen van már magnó, vagy lemezjátszó, ezen az estén magyar vagy külföldi karácsonyi énekeket, vagy oratóriumokat tegyenek fel, utána pedig közösen menjenek el az éjféli misére, ahol végezzenek közös szentáldozást.

HÚSVÉTI ÜNNEPKÖR

Ha időnk engedi, vegyünk részt az ünnep előtti estéken, a nagyheti liturgia megrázóan szép cselekményein. Nagyszombaton pedig a feltámadási körmeneten, de úgy, hogy fiaink a ministránsok között, a leánykák pedig az énekkar tagjai között legyenek.

A kereszténység legnagyobb ünnepén Húsvétkor természetesen végezzünk közös szentáldozást.

Szomorú jelenség az, hogy a húsvéthétfői locsolás, amely valamikor a családi kapcsolatok és rokoni kötelékek összetartója volt, ma már egyre inkább az ivásnak, a gyermekek esetében pedig a kéregetésnek lehetőségévé vált. „Én 1300-at szedtem össze" – dicsekszik az egyik, „Én meg 1500-at" –, mondja a másik, amikor a tavaszi szünet után az iskolában találkoznak.

Nem lenne-e helyesebb eljárás az, ha szép idő esetén húsvéthétfőn „Emmauszt járnánk", mint a régebbi időkben tették. Felkerekedne a család és elmenne ki a szabadba, lehetőleg olyan helyre, ahol forrás, patak, vagy folyóvíz is van. Aki először látja meg a vizet, jogot kap arra, hogy a többieknek homlokára keresztet rajzolhasson vele, ezekkel a szavakkal: „Krisztus feltámadt" felelet: „Valóban feltámadt" s a családtagok megcsókolják egymást. Azután elköltenének egy jóízű uzsonnát, de úgy, hogy édesapa valamelyik közeli bokor aljába elrejtené a „húsvéti nyuszi" ajándékát. (Legyen benne *tojás:* a feltámadás jele, hiszen a halott burok alatt élet van. *Bárányka:* utalás Jézusra, az Isten Bárányára, aki elvette a mi bűneinket és *barka*, mely a rügyfakadásnak, a lelkiöröm kibontakozásának jelképe, de egyúttal szimbóluma a feltámadt Krisztus diadalának is.

PÜNKÖSDI ÜNNEPKÖR

Készítettünk 12 lángnyelvet, mégpedig olyan piros papirosból, amelynek a másik oldala fehér. Szt. Pál rómaiakhoz írt leveléből — ahol *a Lélek adományairól* ír — az egyes lángnyelvekre írjuk rá a következőket:

1. Prófétaság; gyakoroljuk a hit mértéke szerint.
2. Szolgálat; tevékenykedjünk a szolgálatban.
3. Szolgálat; tevékenykedjünk a tanításban és oktatásban.

4. Szolgálat; buzdítsunk másokat a jóra.
5. Szolgálat; gyakoroljuk az irgalmasságot, de mindig vidám lélekkel.
6. Szeretet; legyetek egymás iránt gyengédek.
7. Szeretet; utáljátok a rosszat és ragaszkodjatok a jóhoz.
8. Gyengédség; a tisztelet dolgában előzzétek meg egymást.
9. Reménység; legyetek örvendezők a reménységben.
10. Béketűrés; legyetek béketűrők a nyomorúságban és álhatatosak az imádságban.
11. Vendégszeretet; gyakoroljátok a vendégszeretetet, örvendjetek az örvendezőkkel és sírjatok a sírókkal.
12. Áldozatosság; ne legyetek nagyravágyók, hanem együttérzők. S ne legyetek bölcsek magatokkal szemben.

A pünkösdi ebéd előtt egy közös tálból úgy húzunk „lángnyelvet", hogy nem látjuk annak tartalmát. A tizenévesekkel próbáltassuk azután megértetni a Szentlélektől kért adományok értelmét. (A kisgyerekek se maradjanak ki, de húzzanak apuka, anyuka és a nagyszülők is.)

*

Ne felejtkezzünk el a névnapok és családi évfordulókról sem. Kedveskedjünk egymásnak ilyenkor versekkel, vagy kisebb ajándékokkal. Egyre vigyázzunk, soha sem az ajándék értékét nézzük, hanem azt a szívet és kezet, amely felénk nyújtja.

SZENT ISTVÁN TÖRVÉNYEI

Szent István törvényeinek legrégibb kéziratát 1846-ban dr. Wattenbach Vilmos fedezte föl Stájerországban az admenti kolostor könyvtárában egy XII. századi kézírásos kódexben. A kódex szerint Szent Istvánnak két törvénykönyve volt.

Az I. törvénykönyv az előszón kívül harmincöt pontból áll. Ezen pontoknak a többsége a polgári magánjogra vonatkozik, és az alattvalóknak az Egyházhoz, a királyhoz és egymáshoz való viszonyait szabályozza. Ez a törvénykönyv felsorolásában nagyjából a tízparancsolatot követi, s mintegy annak kibővítéseként, magyarázataként, tűnik föl.

A 15 pontból álló *II. törvénykönyv* törvényei kettő kivételével a büntetőjoghoz tartoznak. Ezek a törvények sokkal szabatosabbak, szigorúbbak. Bővítik vagy módosítják az első törvénykönyv törvényeit.

Szent István I. Törvénykönyve

Előszó a királyi törvényhez

Az isteni kegyelem uralkodása alatt.

A királyi méltóságnak a keresztény hit tápláló erejével véghezvitt alkotásai fényesebbek és erősebbek szoktak lenni más méltóságok műveinél. És mivel minden nép saját törvényei szerint él, ezért mi is, Isten akaratából országunkat igazgatván, a régi és új császárok példáját követve, törvényhozó elmélkedéssel meghatároztuk népünk számára: miképpen éljen tisztességes és békés életet. Hogy amiként isteni törvényekkel gazdagabb lett, ugyanúgy világiakkal is legyen ellátva, hogy amennyire ama isteni törvények által a jók gyarapodnak, ugyanúgy bűnhődjenek a gonoszok emezek által. Amiket pedig elhatároztunk, a következő sorokban jegyezzük le.

1. Az egyházi javak állapotáról

Bárkit is, aki a kevélység gőgjétől pöffeszkedve, az Isten házát

megvetendőnek véli és az Istennek szentelt és az Isten tiszteletére a királyi mentesség védelme alá helyezett birtokokat gyalázattal illeti, vagy megkárosítani merészkedik, mint Isten házának megtámadóját és megsértőjét, közösítsék ki. — Illik, hogy magának a király úrnak a haragját is érezze, akinek jóakaratát megvetette és intézkedését megsértette. Azért nem kevésbé parancsolja meg a király, hogy az általa engedélyezett mentességet mindenki, aki uralma alá tartozik, sértetlenül tartsa meg, és ne adja beleegyezését azoknak, akik meggondolatlanul azt állítják, hogy nincs szükség egyházi vagyonra, vagyis olyanra, amit az uralkodók urának adtak át. Éppúgy a király oltalma alatt állnak azok, amint az ő saját örökségei, és még nagyobb gondot fordítson rájuk, mert amennyivel nagyobb az Isten az embernél, annyival előbbre való a vallás ügye a halandók birtokainál.

Azért csalatkozik az, aki inkább a saját dolgaival dicsekszik, mintsem az isteniekkel. Eme egyházi javaknak isteni rendelésből odaállított védelmezője és őre, azokat szorgalmas gondoskodással nemcsak megőrizni tartozik, hanem szaporítani is, és szükséges, hogy inkább azokat védelmezze és gyarapítsa, melyeket előbbrevalóknak mondottunk, mint a sajátját.

Ha pedig valaki esztelenül, a maga gonoszságának helytelenségével megkísérelné, hogy a királyt helyes szándékától eltérítse, és úgy látszanék, hogy őt semmi szerrel nem lehet lecsendesíteni, mégha ideiglenesen valamely szolgálatokra alkalmas lenne is, le kell őt metszeni, és eldobni az evangélium ezen szavai szerint: ha a te lábad, kezed vagy szemed megbotránkoztat téged, vágd le vagy vágd ki azt, és vesd el magadtól.

2. A püspököknek az egyházi javak feletti hatalmáról és a világiakkal való egyetértéséről

Akarjuk, hogy a püspököknek legyen hatalmuk az egyházi javakat gondozni, igazgatni s kormányozni, és azok felett rendelkezni az egyházi törvények határozatai szerint. Akarjuk, hogy a világiak is engedelmeskedjenek a püspököknek szolgálataikban az egyházak igazgatása, az özvegyek és árvák védelmezése érdekében, és hogy engedelmesek legyenek kereszténységük megtartásában. És legyenek egyetértők az ispánok és a bírák főpapjaikkal, az igazságnak az isteni törvény parancsai szerint való kiszolgáltatásában.

És semmiképpen meg ne rontsák az igazi törvényt valamely részében, valakinek a hazugsága, hamis tanúbizonysága avagy esküszegése vagy megvesztegetése folytán.

3. Milyeneknek kell lenniük
az egyházi személyek tanúinak és vádlóinak

Az egyházi személyek tanúi és vádlói pedig feddhetetlen erkölcsű, nős és családos emberek legyenek, és akik teljesen Krisztus tanítását vallják.

4. Hasonlóképpen ugyanarról

Világi személy tanúbizonyságát egyházi személy ellen senki se fogadja el. Senki se merje ugyanis egyházi személy ügyét világi nyilvánosság előtt kivizsgálni, hanem csak az egyházban.

5. A papok munkájáról

Tudjátok meg testvérek valamennyien, hogy a pap mindnyájatoknál többet dolgozik. Közületek ugyanis mindenki csak a saját munkáját végzi, ő pedig mind a magáét, mind az összesekét. És azért, miképpen ő mindnyájatokért, úgy ti is mindnyájan őérte a legnagyobb buzgalommal tartoztok dolgozni, olyannyira, hogy ha szükség lenne rá, életeteket is feláldozzátok érte.

6. A magánvagyon királyi engedélyezéséről

Királyi hatalmunknál fogva elhatároztuk, hogy mindenkinek álljon szabadságában vagyonát felosztani, feleségének, fiának s leányainak és rokonainak vagy az egyháznak adományozni, és ezt halála után se merje senki érvénytelenné tenni.

7. A királyi javak megtartásáról

Különösen akarjuk, hogy miképpen mi másoknak megadtuk a lehetőséget, hogy javaik felett szabadon rendelkezhessenek, úgy azok a javak is, valamint katonák, szolgák és bármi, ami királyi méltóságunkhoz tartozik, maradjanak meg változatlanul, s azokból senki semmit el ne raboljon vagy el ne vegyen, sem pedig valaki az említett dolgokból magának valamiféle előnyt szerezni ne merészeljen.

8. A vasárnap megtartásáról

Ha valamely pap vagy ispán avagy valamely más hivő személy valakit vasárnap ökörrel lát dolgozni,vegyék el tőle az ökröt, és adják a vár népének elfogyasztásra. Ha pedig lovakkal dolgozik, vegyék el tőle a lovat, amit gazdája ha akarja, ökörrel megválthat, és az ökröt egyék meg, ahogy mondottuk. Ha pedig valaki más szerszámokkal dolgozik, vegyék el tőle a szerszámokat és ruháit, amelyeket — ha akarja, — bőrével megválthat.

9. Ugyanarról más

A papok pedig és az ispánok hagyják meg az összes falusi bíróknak, hogy ezek parancsára vasárnap mindenki menjen templomba, öregek és fiatalok, férfiak és nők, kivéve azokat, akik a tüzet őrzik. Ha pedig valaki amazok hanyagsága folytán nem (tűz-) őrzés végett marad otthon, az ilyet verjék meg, és nyírják le.

10. A négy böjti időszak megtartásáról

Ha valaki hús evésével megsérti a mindenki előtt ismeretes négy böjti időszakot, akkor egy héten át bezárva böjtöljön.

11. A péntek megtartásáról

Ha valaki pénteken, amelyet az egész kereszténység megtart, húst eszik, egy héten át sötétbe zárva böjtöljön.

12. Azokról, akik gyónás nélkül halnak meg.

Ha valaki oly megkeményedett szívű — ami távol legyen minden kereszténytől —, hogy bűneit jótanács ellenére sem akarná meggyónni, az ilyen minden egyházi szertartás és könyörgések nélkül feküdjön, mint a hitetlen. Ha azonban rokonai és hozzátartozói mulasztották el a papokat hívni, és ezért halt meg gyónás nélkül, gazdagítsák őt imádságokkal és vigasztalják könyörgésekkel, rokonai azonban hanyagságukért böjtöléssel vezekeljenek a papok ítélete szerint. Akik pedig hirtelen halállal halnak meg, azokat temessék el, minden egyházi végtisztességgel, mivel az isteni végzések előlünk el vannak rejtve, és számunkra ismeretlenek.

13. A keresztény vallás megtartásáról

Ha valaki a keresztény vallás megtartását elhanyagolva és

hanyag ostobaságtól megátalkodva az ellen bármi vétséget követ el, a vétek természetének megfelelően ítélje meg a püspök az egyházi törvények szabályai szerint. Ha pedig ellenszegüléstől indíttatva a reá rótt büntetést vonakodnék nyugodtan elviselni, ismét ugyanazon büntetéssel fegyelmezzék, és ezt is megismételve összesen hét ízben. És ha mindezek után is konoknak és makacsnak találtatik, adják át a király bíróságának — tudniillik mint a kereszténység védelmezőjének.

14. A gyilkosságokról

Ha valaki haragra gyulladva, vagy dölyfösségtől kevélyen szándékos gyilkosságot követ el, tudja meg, hogy tanácsunk végzése szerint száztíz aranypénzt fog fizetni. Ebből ötvenet a király kincstárába kell vinni, ötvenet adjanak a rokonoknak, tizet pedig a bíráknak és a közbenjáróknak ajándékozzanak. A gyilkos ezenfelül az egyházi törvények rendelkezése szerint vezekeljen.

Ugyanarról más

Ha pedig valaki véletlenül öl meg bárkit is, tizenkét aranypénzt fizessen, és ahogy az egyházi törvények parancsolják, vezekeljen.

Szintúgy a rabszolgák meggyilkolásáról

Ha valakinek a szolgája másnak a szolgáját megöli, a (gyilkos) szolgát adják a (megölt) szolga helyébe, vagy váltsa meg (ura) és (a gyilkos) vezekeljen, ahogy mondottuk.

Ugyanarról más

Ha pedig szabad (ember) öli meg valakinek a szolgáját, adjon más szolgát, vagy az értékét térítse meg, és az egyházi törvények szerint vezekeljen.

15. Azokról, akik feleségüket ölik meg

Ha valaki az ispánok közül, megrögzött szívvel és lelkéről megfeledkezve — ami távol legyen a hűséget megtartók szívétől — felesége meggyilkolásával mocskolja be magát, a királyi tanács határozata szerint ötven tinóval egyezzék meg az asszony rokonaival, és vezekeljen az egyházi törvények parancsai szerint. Ha pedig valamelyik vitéz vagy gazdagabb ember esik ugyanazon bűnbe, ugyanazon tanács végzése szerint fizessen a rokonoknak tíz tinót és vezekeljen, ahogy megmondtuk. Ha pedig a népből való ember

követi el ugyanezt a bűnt, öt tinóval egyezzék meg a rokonokkal, és vessék alá az említett böjtöknek.

16. A kard kirántásáról

Hogy minden tekintetben erős és sértetlen béke honoljon mind az idősebbek, mind a fiatalabbak között, bármilyen jogállásúak legyenek is, teljességgel megtiltjuk, hogy valaki másnak a bántalmazására kardot rántson. Ha ezt a jövőben vakmerőségétől ösztönöztetve megkísérelné, ugyanazzal a karddal öljék meg.

17. A hitszegőkről

Ha valaki a hatalmasok közül hitét beszennyezve, szívét bemocskolva, s esküjét megtörve, hitszegés bűnét követi el, az esküszegésért keze elvesztésével fizessen, vagy ötven tinóval váltsa meg a kezét. Ha pedig a népből való ember lesz hitszegő, keze levágásával bűnhődjék, vagy tizenkét tinóval váltsa meg azt és böjtöljön, ahogy az egyházi törvények rendelik.

18. A szabadosokról

Ha valaki könyörületességétől vezéreltetve saját rabszolgáit vagy szolgálóleányait tanúbizonyság mellett szabadsággal ajándékozza meg, úgy határoztunk, hogy halála után azokat, irigységtől vezéreltetve, senki szolgaságba visszavezetni ne merészelje. Ha pedig szabadságot ígért, de halála miatt ezt kinyilvánítani nem tudta, hátramaradt feleségének, illetőleg fiainak legyen joga ugyanezt a szabadságot kinyilatkoztatni, és a férj lelkiüdvéért szeretetlakomát rendezni, ahogyan akarják.

19. A templomba járásról és azokról, akik mise alatt mormognak és beszélgetnek

Azok, akik az istentisztelet hallgatására a templomba menvén, ott a misék szertartása alatt egymás közt mormognak, és másokat zavarnak, haszontalan történeteket mesélgetve és nem figyelve a szent olvasmányokra és a lelki táplálékokra, ha idősebbek, dorgálják meg őket, és gyalázattal űzzék ki a templomból, ha pedig fiatalabbak és közrendűek, e nagy vakmerőségükért a templom előcsarnokában mindenki szeme láttára kötözzék meg, s ostorozással és hajuk lenyírásával fenyítsék meg őket.

20. Arról, hogy a rabszolgák és rabszolganők vádaskodását vagy tanúskodását uraikkal vagy úrnőikkel szemben ne fogadják el

Hogy ennek az országnak a népe a rabszolgák és rabszolganők mindennemű támadásától és vádaskodásától mentes és nyugodt maradjon, a királyi tanács határozata szerint teljességgel megtiltottuk, hogy bármiféle bűnügyben valamely szolgaszemélynek urával vagy úrnőjével szemben vádaskodását vagy tanúbizonyságát elfogadják.

21. Azokról, akik más rabszolgáinak szabadságot szereznek

Ha valaki meggondolatlanul másnak a rabszolgáját urának tudta nélkül a király vagy az ország vénei és főemberei elé vezeti, hogy levéve a szolgaság jármát, számára a szabadság könnyebbségét szerezze meg, tudja meg, hogy ha gazdag, ötven tinót fog fizetni, amiből negyvenet a királynak kell adni, tizet pedig a szolga urának. Ha pedig szegény és alacsony rendű, 12 tinót, amiből 10 a királynak jár, kettő pedig a szolga urának.

22. Azokról, akik szabadokat szolgaságba hajtanak

Mivel tehát Istenhez méltó, és az embereknek legjobb, hogy ki-ki életének futását a szabadság serénységével végezze, a királyi végzés szerint elhatároztuk, hogy ezután az ispánok vagy katonák közül senki se merészeljen szabad személyt szolgaságba hajtani. Ha ezt dölyfösségének vakmerőségétől ösztönözve megtenni merészelné, tudja meg, hogy ugyanannyi kártérítést fog fizetni a sajátjából, s ez a kártérítés a király és az ispánok között osztassék szét, mint a többi. Hasonlóképpen ugyanarról

De ha valaki, akit idáig szolgaságban tartottak, szabadsága védelmére törvényes ítélethez folyamodván, szabaddá lesz, elégedjék meg szabadsága élvezetével, és az, aki őt szolgaságban tartotta, semmi kártérítést ne adjon.

23. Azokról, akik más vitézeit magukhoz fogadják

Akarjuk, hogy mindegyik úrnak legyen meg a maga vitéze, és senki se beszélje rá valamelyik vitézt, hogy régi urát elhagyja, és hozzá jöjjön, ebből ugyanis civakodás támad.

24. Azokról, akik más vendégeit magukhoz fogadják

Ha valaki jóakarattal vendéget fogad be, és ennek eltartásáról

tisztességesen gondoskodik, a vendég, ameddig a megegyezésnek megfelelő eltartásban részesül, ne hagyja el eltartóját, és ne vigye más valakihez az ő szolgálatát.

25. Azokról, akik megostorozzák a saját (embereiket) keresőket

Ha valakinek vitéze vagy szolgája máshoz szökik, és az, akinek vitéze vagy szolgája elszökött, követet küld ezek visszahozására, és ezt a követet ott bárki megveri és megostorozza, előkelőink gyűlésén úgy határoztunk, hogy az ilyen verekedő tíz tinót fizessen.

26. Az özvegyekről és árvákról

Különösképpen akarjuk, hogy az özvegyek és árvák is legyenek a mi törvényünknek részesei ilyen módon, hogy ha valaki özvegyen marad hátra fiaival és leányaival, és ígéretet tesz, hogy őket felneveli és velük marad amíg csak él, legyen meg neki az a tőlünk nyert joga, hogy ezt megtehesse, és senki se kényszerítse őt újabb házasságba. Ha azonban fogadalmát megváltoztatva, ismét férjhez akar menni, és az árvákat el akarja hagyni, az árvák vagyonából egyáltalán semmit ne követelhessen magának, csupán az őt illető ruhákat. Hasonlóképpen az özvegyekről

Ha pedig valaki gyermek nélkül marad özvegyen, és azt ígéri, hogy megmarad özvegységében újabb házasság nélkül, akarjuk, hogy legyen hatalma minden javai felett, és bármit akar azokkal tenni, megtehesse. Halála után azonban ezek a javak szálljanak vissza férje rokonaira, ha vannak rokonai, ha pedig nincsenek, a király legyen örököse.

27. A leányrablásról

Ha valaki a vitézek közül szemérmetlenségtől bemocskolva, valamely leányt szüleinek engedélye nélkül feleségül elrabol, elrendeltük, hogy a leányt adja vissza szüleinek, még akkor is, ha valami erőszakot követett el rajta, és a rabló tíz tinót fizessen a rablásért, mégha később ki is békül a leány szüleivel. Ha pedig valamely szegény és a népből való merészkedik ezt elkövetni, öt tinó kártérítést fizessen a rablásért.

28. Más szolgálóival fajtalankodókról

Hogy a szabadok mocsoktalanul megőrizzék szabadságukat,

miheztartás végett szabályt akarunk nekik adni. Aki ezt áthágva, másnak a szolgálójával fajtalankodik, tudja meg, hogy bűnben vétkes, és ezért a bűnért első esetben korbácsolják meg, és nyírják le. Ha pedig másodszor is fajtalankodik ugyanazzal, ismét korbácsolják meg és nyírják le. Ha pedig harmadszor is, legyen rabszolga a szolgálóval együtt, vagy váltsa meg magát. Ha pedig a szolgáló teherbe esik tőle, és szülni nem tud, hanem szülésben meghal, kárpótolja őt másik szolgálóval.

A rabszolgák fajtalankodásáról

Ha valakinek a rabszolgája másnak szolgálójával fajtalankodik, őt is korbácsolják meg és nyírják le. És ha a szolgáló tőle teherbe esik, és a szülésben meghal, a szolgáját adják el, és árának felét adják a szolgáló urának, másik fele pedig maradjon a szolga urának.

29. Azokról, akik rabszolganőt vesznek feleségül

Hogy senki azok közül, akiket szabad névvel becsülünk meg, valakinek valami jogtalanságot ne merjen okozni, tilalmat és szabályt állítottunk fel, amennyiben ezen a királyi gyűlésen elhatároztuk, hogyha valamely szabad ember a rabszolganő urának tudtával másnak a rabszolganőjét választja feleségül, elveszítvén saját szabadságának élvezését, örökös rabszolgaságra vettessék.

30. Azokról, akik feleségük elől külföldre menekülnek

Hogy mindkét nem meghatározott törvény alatt maradjon, és minden jogtalanság nélkül élhessen, ebben a királyi törvényben elrendeltük, hogyha valaki szemtelenségből feleségének megutálása miatt hazájából elmenekül, az asszony mindent, ami férjének birtokában volt, bírjon mindaddig, amíg férjét vissza akarja várni, és senki se merészkedjék őt más házasságba kényszeríteni. És ha magától férjhez akar menni, szabad legyen neki, az őt megillető ruhákat magához véve, és egyéb javakat otthagyva házasságra lépni. És ha a férj ezt hallván visszatér, ne legyen neki szabad más feleséget venni az övén kívül, csak a püspök engedélyével.

31. Az asszonyok tolvajlásáról

Mivel már az is mindenki számára visszataszító és mindenki előtt utálatos, ha a férfinem lopást követ el, és még sokkal inkább, ha az asszonyi nem: a királyi tanács szerint elhatároztatott, hogyha

valamely férjes asszony lopást követ el, férje váltsa meg, és ha másodszor ugyanabba a bűnbe esik, hasonlóképpen váltsa meg, ha pedig harmadszor is, adják el.

32. A szállások felgyújtásáról

Ha valaki ellenségeskedésből másnak az épületeit tűzzel elhamvasztja, úgy határoztunk, hogy mind az épületeket építse fel, mind pedig ami felszerelés elégett, és azon kívül adjon tizenhat tinót, ami negyven solidust ér.

33. A boszorkányokról

Ha valami boszorkányt találnak, bírói szokás szerint vezessék az egyházba, és adják át a papnak böjtölés végett és a hitben való oktatásra, böjtölés után pedig menjen haza. Ha másodszor is ugyanabban a bűnben találják, hasonló vezeklésnek vessék alá, vezeklés után pedig az egyház kulcsát a mellére, homlokára és a vállai közé kereszt alakjában süssék rá, és menjen haza. Ha pedig harmadszor is, adják át a bíráknak.

34. A varázslókról

Hogy az Isten teremtménye a rosszindulatú embereknek minden ártalmától mentes maradjon, és senki mástól ne kelljen veszteséget elszenvednie, csupán az Istentől, aki a gyarapodást is adja, a tanács végzése szerint nagy tilalmat és rendszabályt állítunk a kuruzslók és varázslók elé, hogy semmiféle személy ne merjen varázslással vagy kuruzslással bárkit is elméjének állapotában megrontani, vagy megölni. Mégis, ha valaki, akár férfi, akár nő, a jövőben ezt merészelné, adják át a varázslással megrontott kezeire vagy rokonai kezére, hogy azok akaratuk szerint ítélkezzenek fölötte. Ha pedig jóslással foglalkozókat találnak, amit a hamuban csinálnak vagy hasonló módon, a püspökök ostorozással javítsák meg őket.

35. A házak megtámadóiról

Akarjuk, hogy erős béke és egyetértés legyen öregek és fiatalok között, mint az apostol mondja: mindnyájan egyetértők legyetek stb. És senki se merjen mást megtámadni. Ugyanis ha ennek az általános gyűlésnek a határozata után valaki az ispánok közül olyan konok lenne, hogy otthonában keresne fel valakit, hogy őt

elveszítse és javait feldúlja, ha a tulajdonos otthon van, és (az illető) vele harcolni kezd, vagy őt megöli, bűnhődjék a kard kirántásáról hozott törvény szerint. Ha azonban az ispán esik el, elégtétel nélkül feküdjön. Ha pedig nem személyesen megy el, hanem katonáit küldi, száz tinóval tegye jóvá a támadást. Ha pedig valamely katona támadja meg a másik katonának udvarát és házát, tíz tinóval tegye jóvá a támadást. És ha a népből való ember támadja meg valamely hozzá hasonlónak a kunyhóját, öt tinót fizessen a támadásért.

Szent István II. Törvénykönyve

1. A király adományairól az egyháznak

Tíz falu építsen egy templomot, amelyet két telekkel s ugyanannyi rabszolgával lássanak el, lóval és kancával, hat ökörrel és két tehénnel, 30 aprómarhával. Ruhákról és oltártakarókról a király gondoskodjék, papról és könyvekről a püspök.

2. A királyi adományok öröklőiről

Hozzájárultunk tehát az egész szenátus (azon) kéréséhez, hogy mindenki szabadon rendelkezzék mind a saját (öröklött) vagyona, mind a királytól nyert adományok felett, míg él — kivéve, ami püspökséghez és ispánsághoz tartozik —, és halála után fiai hasonló tulajdonjoggal örököljenek. És senkinek se kelljen valamely vétek miatt birtokainak pusztulását szenvednie, kivéve ha a király halálára vagy az ország elárulására összeesküvést szőtt, vagy idegen országba menekült; ekkor ugyanis javai a király birtokába jussanak. De ha valakiről törvényesen megállapítást nyert, hogy a király halálára, vagy a királyság elárulására törekedett, az ilyen halálos ítélet alá essék, javai azonban változatlanul szálljanak át ártatlan gyermekeire, akik bántódás nélkül maradjanak.

3. A rabszolgákról és a rabszolgák gyilkosairól

Ha valakinek a rabszolgája másnak a rabszolgáját megöli, a gyilkosnak az ura a szolga értékének felét fizesse kártérítésül a megölt rabszolga urának, ha tudja; ha pedig nem, akkor negyven nap elteltével adják el a szolgát, és árán osztozzanak meg.

4. Az ilyennek a megszabadításáról

Az olyan rabszolgát, aki szabad embert öl meg, ura, ha úgy tetszik, száztíz tinóval váltsa meg, vagy adja át.

5. A rabszolgák felszabadításáról

Ha valaki idegen rabszolgáknak megkísérel szabadságot szerezni, ahány rabszolgát akart felszabadítani, ugyanannyi szolgát adjon, akik közül kétharmad rész a királynak, egyharmad a rabszolgák urának (adassék). A király pedig a maga részéből egyharmadot adjon az ispánnak.

6. A rabszolgák tolvajlásáról

Ha valaki a rabszolgák közül lopást követ el, első esetben adja vissza a lopott dolgot, és orrát, ha tudja, váltsa meg öt tinóval, ha pedig nem tudja, vágják le azt.

Ha orra levágása után ismét lopást követ el, füleit váltsa meg öt tinóval, ha tudja, ha pedig nem, vágják le azokat. Ha pedig harmadszor is lopást követ el, életét veszítse.

7. A szabadok tolvajlásáról

Ha valaki a szabadok közül lopást követ el, úgy határoztunk, hogy eme törvény szerint adjon elégtételt: ha először: váltsa meg magát, ha tudja, ha pedig nem tudja, adják el. Ha pedig eladása után is lopást követ el, a rabszolgákról szóló törvény szerint bűnhődjék.

Úgyszintén

Ha másodszor (követ el lopást a szabad ember), hasonló törvény alá essék, ha pedig harmadszor is, élete vesztésével bűnhődjék.

8. A királynak nyújtandó elégtételről

Ha valaki az ispánok közül a király részét elsikkasztja, adja vissza a csalást, és annak kétszeresével adjon elégtételt.

9. A megokolatlan fellebbezésről

Ha valaki a vitézek közül az ő ispánja által igazságosan hozott ítéletet megvetve, a királyhoz fellebbez, azért, hogy ispánját igazságtalannak tüntesse fel, tíz arany pénzt fizessen az ő ispánjának.

10. Az ispán hatalmaskodásáról

Ha az ispánok közül valaki valamilyen ürüggyel egy vitéztől elvesz valamit, adja vissza, és azonfelül a sajátjából ugyanannyit (adjon).

11. A hazugság büntetéséről

Ha pedig a vitézek közül valaki az általa önként adott ajándékról hazug módra azt állítja, hogy azt erőszakkal vették el tőle, veszítse el ezt és ezenkívül ugyanannyit fizessen (büntetésül).

12. A kard (-rántás) büntetéséről

Ha valaki karddal embert öl, ugyanazon karddal öljék meg őt.

13. A testcsonkításról

Ha pedig valaki kirántott karddal más valakit megcsonkít, akár a szemén, akár a lábán, akár a kezén, testének hasonló sérelmét szenvedje.

14. A karddal való megesebesítésről

Ha pedig karddal megsebez valakit, és a megsebesített a sebből teljesen felgyógyul, az, aki a sebet ejtette, a gyilkosságra kiszabott elégtételt fizesse meg.

15. A kard kirántásáról, ha sebesítés nem történik

Ha valaki dühtől eltelve kardot ránt, de nem üt meg senkit, csupán a kardrántásért a gyilkosságra kiszabott elégtétel felét fizesse meg.

16. A királyi udvar vagy a vár élére állított rabszolgák tanúbizonyságáról

Ha (a király) a rabszolgák közül valakit királyi udvar vagy vár élére állít, annak tanúskodását az ispánok között kell elfogadni.

17. A király és a királyság elleni összeesküvésről

Ha valaki a király vagy a királyság ellen összeesküvést sző, menedéket ne találjon az egyházban. És ha valaki a király élete vagy méltósága ellen bármilyen módon bármiféle összeesküvést szőni megkísérel, avagy olyannal, aki effélét megkísérel, tudva

egyetért, ki kell átkozni és az összes hívek közösségéből kirekeszteni. És ha valaki ilyesféle személyt ismer, és — bár bizonyítani tudja — nem jelenti fel, az előbb mondott büntetés alá essék.

Úgyszintén ha a szolga urát, ha a katona ispánját megöli.

18. A tizedről

Ha valakinek az Isten tizet adott egy évben, a tizedik részt adja Istennek, és ha valaki tizedét elrejti, kilenc részt fizessen. És ha valaki a püspöknek (félretett) tizedet meglopja, mint tolvajt ítéljék meg, és az ebből eredő jóvátétel teljesen a püspöké legyen.

19. Az ispánok álnokságáról

Ha valaki álnokságból azt mondja valamelyik ispánnak vagy más hű személynek: „Hallottam a királyt a te vesztedre szólni" és ez rábizonyul, vesszen el.

20. A cselszövésről

Ha valaki hamis bizonyságot vagy cselszövő beszédet terjeszt mások között, és hallgatásra kéri őket, hogy az ördög ravaszsága által őket egymástól szétválassza, hazug nyelvének kétszeres váltságdíját fizesse a hazugság vétkéért. Ha csak egy személynek szólt, nyelvétől fosszák meg.

21. Hogy a tolvaj tanúbizonyságát ne fogadják el

Ha valaki azok közül, kiket közönségesen udvarnokoknak mondanak, lopást követ el, a szabadok törvénye szerint ítéljék meg, az ilyenek tanúbizonyságát azonban (ezután) a szabadok között ne fogadják el.

(Szöveggyűjtemény Magyarország történetének tanulmányozásához I. rész)

Szent István tudta azt, hogy a magyar nép vagy olyan lesz, amilyennek Isten kívánja a keresztényt, vagy pedig újra pogány lesz, de akkor biztosan el is pusztul. Neki kell tehát utat mutatnia, hogy vezére legyen a biztos jövő felé. Népe nem tudja, hogy mi kell neki, de ő tudja. És meg is teszi kötelességét, hogy a pogányságból és annak rossz hatásai alól kiemelje és a keresztény hitben meg is

erősítse népét. Megalapozza az isteni és egyházi parancsokon nyugvó törvényeivel a magyar keresztény államot. Utódai csak arra építettek, amit ő alapul lefektetett, ti. a krisztusi igazságokra. Szent István keresztény lelkületét gyönyörűen tükrözik „Intelmei" fiához, Szent Imréhez. Ebben a keresztény uralkodás alapelveit rakja le a Szent Király.

CSALÁDI LAP

FÉRJ

Neve..... vallása..... foglalkozása ....
Születésének helye és ideje .....
Szülei.....
.....

FELESÉG

Neve..... vallása..... foglalkozása .....
Születésének helye és ideje .....
Szülei.....

HÁZASSÁGKÖTÉS

Helye ..... Plébánia .....
Ideje .....
Tanúk .....
.....
.....
Esketŏ pap .....

GYERMEKEK

1. Gyermek neve .....
szül. helye és ideje .....
keresztelés helye, ideje .....
első áldozásának helye, ideje .....
bérmálkozásának helye, ideje .....

2. Gyermek neve .....
szül. helye és ideje .....
keresztelés helye, ideje
első áldozásának helye, ideje .....
bérmálkozásának helye, ideje .....

3. Gyermek neve .....
szül. helye és ideje .....
keresztelés helye, ideje .....
első áldozásának helye, ideje .....
bérmálkozásának helye, ideje .....

4. Gyermek neve .....
szül. helye, és ideje .....
keresztelés helye, ideje .....
első áldozásának helye, ideje .....
bérmálkozásának helye, ideje .....

5. Gyermek neve .....
szül. helye és ideje .....
keresztelés helye, ideje .....
első áldozásának helye, ideje .....
bérmálásának helye, ideje .....

KÖNYVÜNKBEN A KÖVETKEZŐ KATEKIZMUSI KÉRDÉSEKRE TALÁLUNK UTALÁST:

1. Gazdag hivatásunk és feladatunk a világban A/Adv 1; A/Vízker,
2. Az Egyház hitünk őrzője és tanítója A/Húsv 5
3. Isten országának örömhíre A/Húsv 3
4. Isten szól hozzánk B/Adv 1; C/Évk 5
5. Isten igaz és hűséges, örök és változatlan A/Szilv; C/Évk 5; C/Nb 5
6. Isten megismerhető a teremtett világból is A/Nb 2; B/Évk 30
7. Isten gondoskodik rólunk A/Évk 8; B/Adv 2; B/Évk 17; C/Szilv
8. Isten mindenütt jelen van és mindent tud C/Évk 2
9. Isten szent és igazságos és végtelenül jó C/Újév; C/Virágv; C/Évk. 10
10. Isten a rosszat jóra fordítja A/Évk 6; C/Évk 10
11. Isten a szenvedés által vezet minket az üdvösségre B/Évk 6; B/Évk 23; B/Évk 29; C/Évk 5, 12, 21
12. Isten végtelenül bölcs és mindenható A/Évk 9 vas.
13. Isten irgalmaz a bűnösnek C/Adv 4; C/Évk 7
14. Isten a szeretet C/Évk 4; C/Jézus Szíve
15. Isten végtelenül tökéletes A/Évk 8
16. Isten teremtette a világot A/Évk 29
17. Isten teremtette az angyalokat A/A Szentcsalád
18. Isten teremtette az embert és az asszonyt C/Szeplőtelen Fogantatás
19. Az első emberek bűnbe estek A/Szepl. Fog
20. Az áteredő bűn következményei az embersiégre A/Adv 2; C/Nb 3
21. Isten megígérte a megváltást A/Adv 3
22. Jézus Krisztus meghirdette az Isten országát A/Évk 3, 17
23. Jézus Krisztus tanította az embereket A/Évk 23; B/Évk 14; C/Húsv II.
24. Jézus Krisztus egészen Atyjának élt A/Nb 1; B/Évk 9
25. Jézus Krisztus megkönyörült az embereken A/Évk 2

26. Jézus Krisztus Isten Fia és igaz Isten B/Évk 21
27. Az Isten Fia emberré lett A/Kar; C/Kar
28. A Megváltó Anyja a Boldogságos Szűz Mária A/Adv 4; C/Nagy-, Kis B.A.
29. Isten Fiát a választott nép vezetői nem fogadták el A/Nab 4; A/Kar II; B/Évk 24
30. Jézus Krisztus magára vállalta a kereszthalált A/Nagyp; A/Évk 14; C/Nagypé
31. Jézus Krisztus halála és feltámadása által megváltott minket A/Virágv
32. Jézus a kereszten végtelen értékű áldozatot hozott A/Húsv
33. Jézus Krisztus leszállott a halottak közé A/Húsvét
34. Jézus Krisztus feltámadt a halálból A/Húsv; C/Nagyszo
35. Jézus feltámadása kétségtelenül bizonyítva van C/Húsv
36. Jézus Krisztus a mi Urunk A/Évk 12; B/Évk 34; C/Évk 20
37. Jézus Krisztus felment a mennybe A B C /Mennybemen
38. Jézus Krisztus ismét el fog jönni A/Húsv 2; B/Évk 33
39. A Szentlélek leszállott az apostolokra A B C/Pünk
40. Isten a Szentlélek, mint az Atya és Fiú A B C/Pünk
41. A Szentlélek sokféle módon működik az Egyházban C/Húsv 5
42. A Szentlélek megvilágosít és megerősít minket C/Húsv 6
43. A Szentlélek megszentel minket A/Pünk; A/Évk 28
44. A Szentháromság A B C/Szenthár; C/Évk 4
45. Jézus Krisztus Egyházat alapított B/Évk 11
46. Jézus Krisztus halálával adott életet Egyházának A/Húsv 3; C/Húsv 2
47. Jézus Krisztus a feltámadásakor gondoskodott Egyházáról C/Húsv 3
48. Az Egyház Krisztus titokzatos teste A/Húsv 5; A/Évk 21; A/Évk 18
49. Az Egyház szervezete A/Húsv 5; B C/Péter-Pál
50. Az Egyház tanít A/Évk 15; B/Húsv 4
51. A Szentírás és a hagyomány a tanítás alapja A/Húsv 6; B/Szentírás v; C/Évk 26
52. A világ térítése A/Évk 3. 15; B/Évk 5; C/Kar II.
53. Az Egyház liturgiája A/Nb 3; B/Adv 3
54. Az Egyház Krisztus szentségeit osztja B/Sztcsalád
55. Az Egyház áld és megszentel A/Évk 11

56. Az Egyház kormányzó feladata A/Húsv 6
57. A szórványban élő katolikusok gondozása
58. Az egy igaz Egyház B/Évk 2
59. A szentek eggyesége B/Évk 10
60. Mária a mi anyánk és királynőnk A/Ádv 4; A/Gyümölcso. C/Magy Nagy
61. A megtérés A/Évk 10; C/Évk 24
62. A keresztség kiszolgáltatása A/Évk 1; B/Évk 1
63. A keresztség az új élet forrása A/Évk 1; A/Nb 3; B/Húsv; C/Évk 1
64. A hit A/Újév; A/Évk 19; B/Évk 19; C/Évk 9.
65. Életünk a hitben A/Évk 32; C/Adv 1
66. A remény A/Évk 8; A/Húsv 3; B/Évk 12; C/Adv 1; C/Évk 6; A/Húsv 5
67. Az istenszeretet A/Évk 8; A/Évk 13; C/Adv 1
68. A felebaráti szeretet A/Évk 7; A/Kar II; A/Évk 30; C/Évk 7
69. Krisztus követése A/Évk 18; C/Nagypé; C/Évk 27
70. Jézus imádkozni tanít C/Nagycsüt; C/Évk 17
71. Hogyan kell imádkoznunk? A/Évk 29
72. Az imádság rendje A/Szentcsalád
73. A bérmálás kiszolgáltatása B/Húsv 2
74. A bérmálás kegyelme B/Húsv 3
75. Az Oltáriszentséget Jézus Krisztus rendelte B/Nagycsüt; B/Évk 18
76. Az Egyház ünnepli az Eukarisztiát B/Évk 3, 20
77. A szentmisében megújul a keresztáldozat A/Húsv 2; B/Nb 2; C/Urn
78. A szentmisén az örök élet kenyerét vesszük B/Nb 4; B C/Úrn
79. Az Oltáriszentség őrzése és imádása B/Adv 4
80. A kísértés A/Nb 1; B/Évk 26; C/Nb 1
81. A halálos bűn A/Évk 10; B/Nb 4
82. A bocsánatos bűn A/Évk. 10.
83. A bűnbánat A/Nb 4; C/Adv 2; C/Szepl Fog; C/Évk 11
84. A bűnbocsánat szentsége C/Nb 4; C/Évk 31
85. A gyónás módja B/Nb 3
87. A betegek kenete B/Nb 5; B/Évk 15
88. Az egyházi rend B/Évk 4; C/Húsv 4
89. A házasság szentsége A/Évk 6; B/Évk 27

90. A szerzetesi állapot A/Szentcsal
91. A teremtés isteni rendje A/Évk 9; C/Évk 23
92. Isten parancsai C/Évk 3
93. A lelkiismeret A/Évk 34; C/Szent István kir.
94. Isten imádása A/Vízker
95. Isten akaratának teljesítése A/Újév; A/Évk 31, 33
96. A jó szándék C/Évk 14
97. A szentek tisztelete A/Évk 5; A B C/Mindensz
98. Mária tisztelete A/Évk 22; A/Szepl. Fog; B/Nagy-, Kis B.A.
99. Isten nevének tisztelet A/Évk 29
100. Az Istennek szentelt személyek és dolgok A/Évk 5
101. Az eskü A/Évk
102. A fogadalom A/Évk 5
103. Vasárnapi és ünnepi szentmise B/Vízker
104. A vasárnapi munkaszünet B/Nb 1; B/Évk 16; C/Évk 16
105. Szent napok és szent idők B/Kar
106. Az egyházi böjt B/Évk 8
107. Az ember társas élete A/Évk 24; B/Évk 25
108. Szüleink A/Anyák napja
109. Testvérek, rokonok és barátok A/Évk 25
110. Tisztelet az elöljárók és öregek iránt A/Gyertyaszent
111. A szülők és elöljárók kötelességei B/Évk 13; C/Szentcsal
112. Az állam és a népek közössége A/Húsv 4; B/Szent István kir.
113. Az egyházi elöljárók A/Évk Húsv 6
114. Testünk C/Évk 13
115. Szellemi értékeink és képességeink A/Virágv
116. Munka és hivatás B/Évk 32; C/Évk 25
117. Gondoskodás örök üdvösségünkről A/Évk 23; B/Évk 28; C/Ádv 1; C/Nb 2
118. Felebarátunk C/Évk 15
119. Gondoskodás embertársaink üdvösségéről A/Évk 20; C/Adv 3; Vízk
120. A férfi és a nő C/Szepl.Fog.
121. Tisztaság, szemérmesség A/Évk 4
122. A magántulajdon A/Évk 27; C/Évk 18
123. Mások tulajdona A/Évk 27; C/Évk 18
124. Az igazmondás C/Évk 8
125. Mások becsülete C/Évk 8

126. A halál és külön ítélet A B C/Halottak n.
127. A mennyország C/Évk 19
128. A pokol A/Húsv
129. A keresztény temetés A/Nb 5
130. A világ vége és a halottak feltámadása C/Évk 32
131. Az utolsó ítélet B/Évk 33; C/Évk 33
132. Néhány szabály a keresztény életre A/Évk 4
133. Szeretet — hála B/Évk 31

ISBN 963 360 312 9 sorozat
963 360 336 6 3. kötet

A KIADÁSÉRT FELEL: DR. ÁKOS GÉZA IGAZGATÓ
SZENT ISTVÁN TÁRSULAT
1053 BUDAPEST, KOSSUTH L. U. 1.
85/2078 FRANKLIN NYOMDA, BUDAPEST
FELELŐS VEZETŐ: MÁTYÁS MIKLÓS IGAZGATÓ

170, - 11